

พัฒนาการในงานเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พัฒนาการในงานเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2552

อรนัช สมสิทธิ์. (2552) พัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม : ดร.พรธาดา สุวัณวนิช , อ.บรรพต ศิริชัย.

ปริญญาานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง วินทร์ เลียววาริณ ผลงานกับบริบททางสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และศึกษาพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2550 จำนวน 25 เล่ม

ผลจากการศึกษาพบว่างานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการทั้งทางด้านแนวคิดและกลวิธี โดยเห็นพัฒนาการอย่างชัดเจนใน 3 ช่วง คือช่วงที่ 1 พ.ศ.2535-2538 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2548-2550

ด้านแนวคิดพบว่า แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนออย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดทั้งสามช่วง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและข้าราชการ และแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นนำเสนอในช่วงที่สอง คือ แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุนิยม แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตนเอง แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอในช่วงที่หนึ่งและนำมาเสนออีกครั้งในช่วงที่สาม คือ แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเพิ่มขึ้นในช่วงที่สามคือ แนวคิดเกี่ยวกับความแปลกแยกของคนในสังคมปัจจุบัน

ด้านกลวิธีพบว่า วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีตามขนบการเขียนทางวรรณกรรมทั้งสามช่วงขณะเดียวกันวินทร์ เลียววาริณริเริ่มใช้กลวิธีการนำเสนอในเชิงอย่างสร้างสรรค์ควบคู่กับกลวิธีตามขนบมาโดยตลอด กลวิธีการนำเสนอเชิงสร้างสรรค์ที่พบในช่วงแรก คือ การใช้สัญลักษณ์ การแบ่งบทหรือตอนเพื่อแยกแนวคิดของเรื่อง การจัดวางตัวอักษร การใช้กลวิธีและรูปแบบในเชิงวารสารศาสตร์ การใช้ภาพประกอบ และการใช้เทคนิคของภาพยนตร์ ในช่วงที่สองพบกลวิธีการนำเสนอแบบสร้างสรรค์มาใช้เป็นกลวิธีหลักในการเขียน เพิ่มเติมจากช่วงแรกได้แก่ การใช้วรรณรูป การใช้พยัญชนะและเครื่องหมาย การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า และการใช้ประโยคหรือวลีในการแต่ง ในช่วงที่สามใช้กลวิธีการนำเสนออย่างอิสระไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์ทางวรรณกรรม โดยพบกลวิธีการนำเสนอแบบสร้างสรรค์ที่เพิ่มเติมจากช่วงที่หนึ่งและสองได้แก่ การใช้ภาพลายเส้นประกอบเรื่อง การใช้การเล่าเรื่องแบบล้อเลียน และการใช้คำคมสั้น ๆ

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้แก่ ภูมิหลัง ความถนัดและความสนใจ บริบททางสังคมและการเมืองและปรัชญาความคิดแบบตะวันตก

งานเขียนวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการทางด้านแนวคิดที่ไม่หยุดนิ่งและโดดเด่นเป็นพิเศษในด้านกลวิธีที่ทดลองสร้างสรรค์ให้แปลกใหม่อยู่เสมอทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีคุณค่าและน่าสนใจติดตาม

THE DEVELOPMENT OF WIN LYOVARIN'S LITERRARY WORK

AN ABSTRACT
BY
ORANAT SOMSITH

Present in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Art Degree in Thai
at Srinakharinwirot University

May 2009

Oranut Somsit. (2009). *The Development of Win Lyovarin's Literary Works*. Thesis. Master's of Arts (Thai). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisory committee: Dr. Porntada Suvatanavanit and Mr. Banpot Sirichai

The thesis had three main objectives: first, to investigate the relationship between Win Lyovarin's works and the social context; second, to study the development of his works; and finally, to analyze factors affecting his writing. The study included 25 of Win Lyovarin's works from 1992-2007.

The results revealed that the writer's thematic and stylistic development can be divided into three periods: the first one from 1992-1995; the second from 1996-2004; the third from 2005-2007.

In terms of thematic development, the main themes presented in his writing in all the three periods were about society, the government and officials and literature. In the second period, the main themes found were about family life, materialism, optimism and self esteem. In the third period, Win Lyovarin presented again the scientific theme, which had been presented before in the first period, and at the same time, he offered another theme: people's alienation.

In terms of writing styles, Win Lyovarin used the traditional style along with some creative writing styles to present his works in all three periods. Creative presentations found in the first period of works included the use of symbolism, separation of the writing after its theme, arrangement of letters, adoption of strategies and techniques used in periodicals, illustrations, and movie techniques. In the second period, the creative writing techniques became the main writing strategies. The techniques included concret poetry, shaped poems, the use of alphabets and punctuation marks; the use of a journal article as part of the narrative, and the use of sentences as well as phrases in the writing. In the last period, he freed himself from all literary restrictions. Some creative presentations included using sketches as illustrations as well as satires and catch phrases.

Regarding factors affecting his writing, his background, aptitude, interest, social and political contexts and Western philosophy all affected his writing. Win Lyovarin demonstrated a non-stop thinking development. Being distinguished as experimental and creative, Win Lyovarin's works were found valuable and enticing.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
ทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2551

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ดร.พรธาดา สุวธนวนิช ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ คำแนะนำที่มีคุณค่า ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องในงานวิจัยชิ้นนี้ คอยดูแล ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านตลอดจนเป็นแบบอย่างให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงการเป็นครูผู้ให้ตลอดมา อาจารย์บรรพต ศิริชัย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ให้ความเมตตารับเป็นกรรมการ ให้ความรู้ ตรวจสอบแก้ไขและให้คำชี้แนะแก่ผู้วิจัยจนงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่อบรมสั่งสอนและให้พื้นฐานความรู้ที่สำคัญแก่ผู้วิจัย อาจารย์ม.ล.ปานจิตย์ ภาณุมาศ ที่รับรองให้ผู้วิจัยได้เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ดร.วิมลมาศ ปญชากุล ที่ให้ความรู้และกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่เพิ่มเติมความรู้และมุมมองใหม่ ๆ ทางวรรณกรรมให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณวินทร์ เลียววาริณที่ทำให้ผู้อ่านมีมุมมองที่ต่างไปจากเดิม ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อน ๆ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวสมสิทธิ์ที่ดูแล ห่วงใย และสนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน คุณยายที่รัก คุณพ่อผู้สอนให้รักการเรียนรู้ คุณแม่ผู้สอนให้ผู้วิจัยรักการอ่าน และด.ช. ปานัสม์ ธรรมาธิกุล ที่ให้กำลังใจพี่สาวเสมอมา

อรนัช สมสิทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญ	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	5
 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวรรณกรรม	6
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินทร์ เลียววาริณ	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม	12
 3. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน ผลงาน และบริบททางสังคม	
ประวัติของ วินทร์ เลียววาริณ	19
เหตุการณ์ทางสังคมในช่วง พ.ศ. 2535 – 2550	22
ความเคลื่อนไหวทางวงการวรรณกรรม พ.ศ. 2535-2550	24
ผลงานของวินทร์ เลียววาริณ	29
 4. พัฒนาการงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทางด้านแนวคิด	41
1. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 1 พ.ศ. 2537-2538	41
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม	42
1.1.1 สภาพทางสังคม	42
1.1.2 ปัญหาสังคม	45
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง	52
1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	54
1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม	57
2. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547	60
2.1 แนวคิดต่อสังคม	61
2.1.1 สภาพสังคม	61
2.1.2 ปัญหาสังคม	64

สารบัญ(ต่อ)

2.2. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบข้าราชการ	70
2.3. แนวคิดต่อครอบครัว	78
2.4. แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม	83
2.5. แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง	88
2.6. แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม	92
3.พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 3 พ.ศ. 2548-2550	98
3.1 แนวคิดต่อสังคม	99
3.1.1 สภาพสังคม	99
3.1.2 ปัญหาสังคม	101
3.2 แนวคิดต่อการเมืองและระบบข้าราชการ	103
3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว	106
3.4 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม	107
3.5 แนวคิดเกี่ยวกับความแปลกแยกของคนในสังคมปัจจุบัน	110
3.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง	112
3.7 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	115
3.8 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม	118
สรุป	123
5. พัฒนาการงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทางด้านกลวิธี	126
1.พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 1 พ.ศ. 2537-2538	127
1.1 กลวิธีการนำเสนอเรื่องตามรูปแบบทางวรรณกรรม	128
1.1.1 การดำเนินเรื่องโดยใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา	128
1.1.2 การดำเนินเรื่องโดยใช้บทสนทนา	131
1.1.3 การดำเนินเรื่องโดยใช้บทพูดเดียว	133
1.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง	136
1.2.1 การเล่าเรื่อง	136
1.2.2 การลำดับเรื่อง	147
1.2.3การจบเรื่อง	160

สารบัญ (ต่อ)

1.3 กลวิธีการนำเสนอเชิงสร้างสรรค์	166
1.3.1 การใช้สัญลักษณ์	167
1.3.2 การแบ่งบทหรือตอนเพื่อแยกแนวคิดของเรื่อง	169
1.3.3 การจัดวางตัวอักษร	173
1.3.4 การใช้กลวิธีและรูปแบบในเชิงวารสารศาสตร์	177
1.3.5 การใช้ภาพประกอบ	181
1.3.6 การเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคของภาพยนตร์	183
2. พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547	185
2.1 กลวิธีการเล่าเรื่องตามหลักการทางวรรณกรรม	187
2.1.1 การใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา	187
2.1.2 การใช้บทสนทนา	190
2.1.3 การใช้บทพูดเดียว	192
2.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง	195
2.2.1 การเล่าเรื่อง	195
2.2.2 การลำดับเรื่อง	208
2.2.3 การจบเรื่อง	216
2.3 กลวิธีการนำเสนอแบบสร้างสรรค์	222
2.3.1 การใช้สัญลักษณ์	223
2.3.2 การใช้วรรณรูป	224
2.3.3 การใช้พยัญชนะและเครื่องหมาย	228
2.3.4 การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการตีพิมพ์	230
2.3.5 การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า	232
2.3.6 การใช้กลวิธีและรูปแบบการเขียนในเชิงสื่อสารมวลชน	235
2.3.7 การใช้ภาพประกอบ	237
2.3.8 การใช้ประโยคหรือวลีในการแต่ง	240
เช่น ชื่อเพลงหรือหัวข้อข่าว หรือคำที่กำหนด	

สารบัญ (ต่อ)

3.พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 3 พ.ศ. 2548-2550	243
3.1 กลวิธีการนำเสนอเรื่องหลักการทางวรรณกรรม	244
3.1.1 การใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา	245
3.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง	248
3.2.1 การเล่าเรื่อง	248
3.2.2 การลำดับเรื่อง	254
3.2.3 การจบเรื่อง	261
3.3 กลวิธีการนำเสนอเรื่องแบบสร้างสรรค์	269
3.3.1 การใช้วรรณรูป	270
3.3.2 การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการตีพิมพ์	274
3.3.3 การใช้ภาพลายเส้นประกอบเรื่อง	281
3.3.4 การเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคของภาพยนตร์	285
3.3.5 การใช้การเล่าเรื่องแบบล้อเลียน	288
3.3.6 การใช้คำคมสั้น ๆ	293
3.3.7 การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า	294
สรุป	298
6. ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ	303
1. ภูมิหลัง	303
2. ความถนัดและความสนใจ	305
2.1 ศิลปะ	306
2.2 วรรณกรรม	307
2.3 วิทยาศาสตร์	308
3. บริบททางสังคมและการเมือง	309
4. ปรัชญาความคิดแบบตะวันตก	311
7.สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ	317
บรรณานุกรม	322

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนวรรณกรรมร่วมสมัยคนหนึ่งที่มีผลงานโดดเด่นและเป็นที่สนใจของผู้อ่านในปัจจุบัน ผลงานการเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีหลากหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นนวนิยาย เรื่องสั้น บทความ และวรรณกรรมที่นำเสนอรูปแบบใหม่ ๆ หรือวรรณกรรมแนวทดลองหลายเรื่อง โดยผลงานส่วนใหญ่ของวินทร์ เลียววาริณได้รับความนิยมจากผู้อ่านและได้รับรางวัลจากสถาบันต่าง ๆ ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพผลงานของวินทร์ เลียววาริณได้เป็นอย่างดีโดยสามารถสรุปผลงานได้ดังนี้

รวมเรื่องสั้นเรื่อง **อาเพศกำสรวล** ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ.2537 รวมเรื่องสั้นเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ.2537 นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ.2538 และรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรต์) พ.ศ.2540 และได้รับเป็นหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชน(อายุ 16-18 ปี) พ.ศ. 2541-2542 รวมเรื่องสั้นเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** ได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 88 เล่มของหนังสือวิทยาศาสตร์ดีเด่น รวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรต์) พ.ศ.2542 และได้รับคัดเลือกเป็น 1 ในหนังสือดี 100 เล่มที่เด็กและเยาวชนไทยควรอ่าน นวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2545

รางวัลจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับเป็นเครื่องยืนยันคุณภาพงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้เป็นอย่างดี นอกจากรางวัลที่ได้รับแล้ววินทร์ เลียววาริณยังจัดว่าเป็นนักเขียนที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางโดยสังเกตได้จากจำนวนครั้งที่พิมพ์ของผลงานต่าง ๆ นอกจากนี้ผลงานของวินทร์ เลียววาริณยังได้แปลและตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษอีก 2 เล่มคือ **Democracy Shaken&Strred** (ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน) และ **A Day in a Life** (หนึ่งวันเดียวกัน)

ตลอดระยะเวลา 16 ปีที่ผ่านมาวินทร์ เลียววาริณมีผลงานหลากหลายรูปแบบและกลวิธีออกมาอย่างต่อเนื่องแสดงให้เห็นถึงความพยายามสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงานของตนเองให้มีความหลากหลายไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ วินทร์ เลียววาริณสะท้อนแนวคิดต่อสังคมผสมผสานกับกลวิธี

นำเสนอที่แปลกใหม่ในวงการวรรณกรรม โดยสุภาพ พิมพ์ชนวิเคราะห์เกี่ยวกับการประสบความสำเร็จของวินทร์ เลียววาริณไว้ว่า

งานเขียนของวินทร์ไม่ได้มีที่ท่าที่ ‘ขบถ’ ต่อ ‘ชนบ’ ทางวรรณกรรมในปัจจุบัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องส่งเสริมความสำคัญของคุณค่าเดิมนั้นไว้ การทดลองของเขาไม่ได้พยายาม ‘ปฏิวัติ’ ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ แต่เป็นการ ‘ปฏิรูป’ ของเก่าให้ปรากฏโฉมในรูปลักษณะใหม่ดังนั้นก็ปราศจากแรงต้านจากสังคม”

(สุภาพ พิมพ์ชน. 2547 : 577)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าแม้ว่าวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณจะเป็นที่รู้จักว่าเป็นวรรณกรรมแนวทดลองแต่ก็เกิดจากการสร้างสรรค์และมีรากฐานมาจากวรรณกรรมรูปแบบเดิมอยู่ด้วยแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอวินทร์ เลียววาริณได้พัฒนาทำให้เกิดผลงานในรูปแบบใหม่ๆ ตามมาอย่างมากมายและได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างต่อเนื่อง มีการพลิกแพลงกลวิธีการเล่าเรื่องต่าง ๆ ทั้งการสอดแทรกแนวคิดเชิงปรัชญา สังคมและจิตวิทยา ทำให้เกิดความน่าสนใจทั้งในหมู่นักอ่านและนักวิจารณ์เกิดความสนใจ

ความโดดเด่นในงานเขียนของวินทร์นั้นมีทั้งเนื้อหาที่สะท้อนสังคมอย่างน่าสนใจและกลวิธีการเขียนที่สะดุดตา รื่นฤทัย สัจจพันธุ์กล่าวเกี่ยวกับการประสานเนื้อหากับกลวิธีในงานเขียนเรื่องสั้นของวินทร์ว่า

กล่าวได้ว่าเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ เป็นการแสดงนวัตกรรมของการเขียนเรื่องสั้นสมัยใหม่ที่มีความท้าทายให้แสดงทัศนะวิจารณ์กันไป ผู้อ่านจำเป็นต้องตีความจากตัวหนังสือ จากเส้น จากสี จากการจัดวางภาพ รูป ขนาดของตัวหนังสือ ช่องว่างของพื้นที่ ฯลฯ ประกอบกันไปด้วย จึงจะสามารถตีความหมายได้ครบถ้วน นวัตกรรมของงานเขียน จึงท้าทายความสามารถของนักอ่านและสร้างวัฒนธรรมการอ่านแบบใหม่ไปพร้อมกัน

(รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ : 2546 หน้า 1170)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่างานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีอิทธิพลต่อผู้อ่านก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์วงการวรรณกรรม

งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเท่าที่มีผู้สนใจศึกษาไปบ้างแล้วมักเป็นการศึกษาเจาะลึกลงไปในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง เช่น **วิเคราะห์เรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณใน อาเพศกำสรวล และสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ของ สุภาวดี พลชนะที่ใช้ข้อมูลจากวรรณกรรม 2 เล่มเป็นหลักในงานวิจัย และ **การศึกษาทัศนะทางการเมืองและกลวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นชุด “หลังอาณานิคม”**

ของศิริลักษณ์ บัตรประโคน นอกจากนี้ก็มีงานวิจัยที่มุ่งศึกษากลวิธีที่แปลกใหม่สร้างสรรค์ของวินทร์ เลียววาริณ ได้แก่ *กลวิธีการนำเสนอเรื่องในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ* ของวัชรา บุญจรรยา และ *การศึกษาวิเคราะห์การสื่อความหมายในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ* ของวรรณพร ปิ่นแก้ว ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเหล่านี้มิได้ครอบคลุมผลงานจนกระทั่งถึงปัจจุบันของวินทร์ เลียววาริณ ดังนั้นเมื่อวินทร์ เลียววาริณมีผลงานที่สร้างสรรค์ออกมาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของนักเขียน บริบททางสังคม ตลอดจนปัจจัยที่มีต่อพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าวินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนที่มีพัฒนาการในด้านใดบ้าง มีปัจจัยใดที่มีผลต่อพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณอันจะทำให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความสามารถที่เพิ่มพูนจากประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเขียนผู้นี้ ตลอดจนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน สังคม และวรรณกรรมอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินทร์ เลียววาริณ ผลงานของวินทร์ เลียววาริณ ตลอดจนบริบททางสังคม ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านแนวคิด และกลวิธีการนำเสนอ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทั้งทางด้านแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ที่มีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคม อันจะนำมาสู่ความเข้าใจคุณค่าในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณโดยไม่รวมผลงานที่เขียนกับผู้อื่นจากผลงานที่ตีพิมพ์เป็นเล่มในช่วง พ.ศ. 2537-2550 จำนวน 25 เล่ม ดังนี้

1. สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง (พ.ศ. 2537)
2. อาเพศกำสรวล (พ.ศ. 2537)
3. ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน (พ.ศ. 2537)
4. เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว (พ.ศ. 2538)
5. สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน (พ.ศ. 2542)
6. หนึ่งวันเดียวกัน (พ.ศ. 2544)
7. ปีกแดง (พ.ศ. 2545)
8. หลังอานบุรี (พ.ศ. 2545)
9. ำ (พ.ศ. 2546)
10. บันน้ำเป็นตัว (พ.ศ. 2546)
11. วันแรกของวันที่เหลือ (พ.ศ. 2547)
12. ฆาตกรรมกลางทะเล (พ.ศ. 2547)
13. คดีฝันงตะเคียน (พ.ศ. 2547)
14. ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล (พ.ศ. 2548)
15. นิยายข้างจอ (พ.ศ. 2548)
16. รอยเท้าเล็กๆของเราเอง (พ.ศ. 2548)
17. จูญจรัสศรีมีพราว พร่างพร้อย (พ.ศ. 2548)
18. โลกด้านที่หันหลังให้ดวงอาทิตย์ (พ.ศ. 2549)
19. ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 (พ.ศ. 2549)
20. ความฝันโง่ๆ (พ.ศ. 2549)
21. โลกใบที่สองของโม (พ.ศ. 2549)
22. ยาแก้สมองผูกตรวควายบิน (พ.ศ. 2550)
23. ฝนตกขึ้นฟ้า (พ.ศ. 2550)
24. เบื้องบนยังมีแสงดาว (พ.ศ. 2550)

25. บางกะปิ

(พ.ศ. 2550)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ เกี่ยวกับการพัฒนาการเขียน ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนางานเขียน
2. สืบค้นและรวบรวมงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาชีวประวัติ และสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักเขียน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวินทร์ เลียววาริณ ผลงานและบริบททางสังคม
4. วิเคราะห์พัฒนาการทางการเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ทางด้านแนวคิดและกลวิธี
5. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ
6. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวรรณกรรม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวรรณกรรม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวรรณกรรม

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2522 : 96-97) กล่าวว่า การพัฒนาการทางด้านความคิดในวรรณกรรมไทยเมื่อพิจารณาขอบด้านแล้ว เกิดจากแรงผลักดันของความคิดแบบจินตนิยมและแทนที่ด้วยแรงดันจากความคิดแบบวัตถุนิยมในระยะต่อมา แม้ว่าความคิดทั้งสองแบบนี้จะขัดแย้งกันอย่างรุนแรง แต่เราก็สามารถนำมาอธิบายอิทธิพลของนักเขียนในการกำหนดความคิดได้ทั้งสองความคิดพร้อมกัน

หมายความว่าบนพื้นฐานของการต่อสู้แห่งชีวิตในสังคม สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดความคิดของผู้คนขณะนั้น แต่มนุษย์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมได้มากนัก เพราะมีอุปสรรคและอายุทางผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจขวางอยู่ ดังนั้นความคิดเท่าที่เกิดจากการครอบงำของสภาพแวดล้อมเก่าจึงยังคงอยู่กับบุคคลที่มีอายุมาก และบางส่วนยังดำรงอยู่ในกลุ่มคนหนุ่มสาว

ความคิดใหม่ได้งอกงามตามสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่งจะปะทะกับความคิดเก่าอย่างแน่นอน นักเขียนจึงสะท้อนความคิดเหล่านั้นลงในวรรณกรรม กำหนดความคิดของผู้อ่านอีกทีหนึ่ง

วิภา กงกะนันทน์ (2533: 91-92) กล่าวว่า การได้ศึกษาการพิจารณาแนวเรื่องของงานประพันธ์แต่ละชิ้น อาจช่วยให้เห็นวัตถุประสงค์เฉพาะของผู้ประพันธ์ในการสร้างสรรค์งานชิ้นนั้นขึ้นมา การรู้วัตถุประสงค์เช่นนั้นก็ช่วยให้เราวัดผลได้ว่าผู้ประพันธ์ได้รับความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

นอกจากนี้การพิจารณาแนวเรื่องยังช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่าควรระวังอะไรจากงานชิ้นนั้น ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการพิจารณาแนวเรื่อง คือเมื่อเราศึกษางานทั้งหมดของนักประพันธ์คนใด

คนหนึ่ง แนวเรื่องในงานชิ้นต่างๆ จะช่วยให้เราเข้าใจความต้องการและเจตคติของผู้เขียนที่มีต่อวรรณศิลป์ เช่น ป.อินทพรลิต ชอบเขียนเรื่องตลก เรื่องรักหวานจ้อยและเรื่องวีรบุรุษที่เป็นศัตรูของคนรวยและเป็นขวัญใจของคนจน เมื่อเรารู้จักประวัติของป. อินทพรลิต เราอาจวิเคราะห์ความต้องการและเจตคติของท่านได้ว่า ท่านต้องการหนีความเป็นจริงที่ท่านเผชิญอยู่ในชีวิตโดยใช้วรรณศิลป์เป็นเครื่องมือสร้างโลกใหม่ขึ้นมาให้ต่างจากโลกในชีวิตจริง โดยปรกติบันเทิงคดีร้อยแก้วในรูปแบบของนวนิยายมักมีหลายแนวเรื่อง เช่น เรื่องผู้ดี เรื่องรัก เรื่องชีวิตครอบครัว สังสอน การแสวงหาความหมายของชีวิตและวีรกรรมของบุคคลต่าง ๆ ตั้งแต่ชาวบ้านจนถึงแม่ทัพนายกอง ฯลฯ การรู้จักพิจารณาแนวเรื่องในงานประพันธ์แต่ละชิ้นหรือทุกชิ้นของแต่ละคน จะช่วยให้เราเป็นนักศึกษาวรรณคดีที่มีวิจารณ์ญาณที่กว้างขวางและลึกซึ้ง

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547:213) ได้ศึกษาพัฒนาการนวนิยายไทย ระหว่าง พ.ศ. 2475-2500 สรุปได้ว่า สภาพการณ์ของสังคมและการเมืองมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางและพัฒนาการของนวนิยายไทยอย่างเห็นได้ชัด การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองส่งผลกระทบทำให้เกิดพัฒนาการของนวนิยาย ภาวะปั่นป่วนยุ่งเหยิงไร้ระเบียบของสังคมทำให้นักเขียนหันไปมองสภาพสังคมและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น นักเขียนบางส่วนจึงมีจุดมุ่งหมายแน่วแน่ในการเขียนนวนิยายเพื่อสร้างสรรคิทธิพลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปสู่สภาพที่ดีกว่า

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2543: 143) กล่าวว่า พัฒนาการคือความเปลี่ยนแปลงแต่เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยสิ่งๆ ดำเนินไปตามธรรมชาติ ผู้แต่งหรือกวีเกือบจะไม่วัด หรือรู้ก็ฟันไม่ได้ ซึ่งนักเขียนที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันก็รับรองว่าเป็นเช่นนั้น ดังที่นักประพันธ์ในปัจจุบันยอมรับว่า งานเขียนบางเรื่องก็ผู้อ่านนิยม เมื่อพ้นวัยก็เขียนเรื่องชนิดนั้นไม่ได้อีกแล้ว

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวรรณกรรม

วรรณภา ชำนาญกิจ (2539) ได้ศึกษา พัฒนาการนวนิยายของรพีพร โดยศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านแนวเรื่อง แนวคิด และกลวิธีในการนำเสนอในนวนิยายของรพีพร ตั้งแต่พ.ศ. 2490 – 2532 โดยใช้แนวการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนิยายกับสังคม ผลวิจัยสรุปได้ว่า นวนิยายของรพีพรแบ่งเป็น 3 ยุค ตามปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองแต่ละยุคนั้น รพีพรได้เขียนนวนิยายทั้งประเภทเชิงธรรมะและประเภทเรื่องปัญญา นวนิยายทั้ง 2 ประเภทเป็นแนวเรื่องหลายแนว นวนิยายทั้ง 3 ยุคของรพีพรมีพัฒนาการดังนี้คือ ยุคเริ่มแรก พ.ศ.2490-2500 เป็นนวนิยายเชิงธรรมะทั้งจินตนิยาย นวนิยายพาฝัน นวนิยายอิงประวัติศาสตร์และนวนิยายชีวิตรักและครอบครัว ยุคที่ 2

พ.ศ.2505- 2516 นวนิยายของรพีพรเน้นหนักในประเภทเชิงมรณีย์ มีนวนิยายผี นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นวนิยายชีวิตรักครอบครัว ส่วนยุคที่ 3 พ.ศ. 2516-2532 เป็นนวนิยายเรื่องปัญญาที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและสิทธิสตรีและนวนิยายเชิงมรณีย์แนวชีวิตโลดโผน แนวการเขียนอันหลากหลายนี้เกิดขึ้น ดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงอย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมและการเมืองในแต่ละยุคสมัย

ชนิกานต์ กู้เกียรติ (2540) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ กฤษณา อโศกสินที่ได้รับรางวัล : พัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละครและกลวิธีการประพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กฤษณาเป็นนักเขียนที่เสนอแนวคิดไว้หลายประการ แนวคิดสำคัญที่ปรากฏในนวนิยายของ กฤษณา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางดำเนินชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับการเมือง กฤษณานิยมสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกทั้งชายและหญิงมีบทบาทเด่นในเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ตัวละครเอกฝ่ายชายมีบทบาทเด่นอยู่ไม่มากนัก ตัวละครเอกจะเป็นผู้สะท้อนแนวคิดและดำเนินเรื่อง ตัวละครรองที่ปรากฏในเรื่องมีบทบาทคือ สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในเรื่อง และช่วยเสริมให้ผู้อ่านเห็นลักษณะของตัวละครเอกชัดเจนขึ้น ตัวละครแต่ละประเภท คือ ตัวละครเอกฝ่ายชาย ตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครรอง จะมีลักษณะร่วมกันบางประการทั้งลักษณะทางกายภาพและลักษณะนิสัย กฤษณาใช้กลวิธีการประพันธ์หลายอย่าง มีการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์ การเล่าเรื่องโดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าแบบผู้รู้แจ้งเห็นจริง และมีการดำเนินเรื่องหลายแบบ ทำให้นวนิยายของกฤษณามีความน่าสนใจ เมื่อศึกษานวนิยายของกฤษณา อโศกสินที่ได้รับรางวัลทั้ง 17 เรื่องแล้ว ผู้วิจัยพบว่านวนิยายของกฤษณา มีพัฒนาการทั้ง 3 ด้าน คือ ในด้านแนวคิดจะมีพัฒนาการด้านแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวและแนวคิดเกี่ยวกับสังคม ในด้านตัวละครจะมีพัฒนาการทั้งลักษณะร่วมและบทบาทเด่น ส่วนในด้านกลวิธีการประพันธ์ จะมีพัฒนาการการตั้งชื่อเรื่องและการดำเนินเรื่อง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

รินฤทัย สัจจพันธุ์ (2546: 1170) ได้กล่าวเกี่ยวกับกลวิธีทางวรรณศิลป์และทัศนศิลป์ในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ว่าวินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนที่ทดลองกลวิธีการเล่าเรื่องแบบต่างๆ สามารถประสานกลวิธีทางวรรณศิลป์เข้ากับทัศนศิลป์ได้อย่างหลากหลาย เช่น การใช้สีของกระดาษดำ-ขาว ตัดกันแบบชัดกัน, การใช้ภาพวาด, ภาพถ่ายแบบแปดน ฯลฯ ประกอบการเขียนเรื่องสั้น การเขียนในลักษณะวรรณรูป การเขียนลักษณะภาพปะติด, การเขียนในลักษณะภาพลวงตา กล่าวได้ว่า

เรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณเป็นการแสดงนวัตกรรมของการเขียนเรื่องสั้นสมัยใหม่ที่ทำทลายให้มีการแสดงทัศนะวิจารณ์กันไป ผู้อ่านจำเป็นต้องตีความจากตัวหนังสือ เส้น สี การจัดวางรูปภาพ ขนาดของตัวหนังสือช่องว่างของพื้นที่ ฯลฯ ประกอบไปด้วย จึงสามารถตีความหมายได้ครบถ้วน นวัตกรรมของงานเขียนจึงท้าทายความสามารถของนักอ่านและสร้างนวัตกรรมการอ่านแบบใหม่ไปพร้อมๆกัน

อิงอร สุพันธุ์วณิช (2548: 96-116) ได้วิเคราะห์เรื่องสั้น สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน:รวมเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลซีไรต์ประจำปี พ.ศ.2542 กล่าวว่า เรื่องสั้นชุดนี้เต็มไปด้วยปรัชญา การค้นหาความหมายแฝงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ ชวนให้ครุ่นคิดหาความจริงเกี่ยวกับ “คน” นอกจากนี้เนื้อหาหลักซึ่งต้องพิจารณาใคร่ครวญไตร่ตรองหลายชั้นตอนแล้ว รูปแบบที่ใช้ในรวมเรื่องสั้นชุดนี้ก็ไม่ธรรมดา ธรรมดา รวมเรื่องสั้นจะประกอบไปด้วยเรื่องสั้นหลายๆเรื่อง สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน นี้ ประกอบด้วยบทความ 17 บทความ และเรื่องสั้น 17 เรื่อง เมื่อผสมผสานกันแล้ว ก็ออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ เรียกว่ารูปแบบแทบจะไม่ซ้ำกันเลย ในส่วนเนื้อหาที่เริ่มจากส่วนที่เล็กที่สุดคือ ตัวตนภายใน ไปสู่ตัวตนภายนอก ไปจนถึงปฏิสัมพันธ์กับคน / สัตว์ / สังคม / จักรวาล สะท้อนความเป็นคน ความรุนแรง การข่มขืน การเอาเปรียบ ความเห็นแก่ตัว ความยึดมั่นถือมั่นของตัวเอง ความคิด ชาติ บรรพบุรุษ ความกลัว การเอาตัวรอด และอื่นๆที่เกิดขึ้นในสังคมของเรา รวมทั้งการตั้งคำถามที่ดูเหมือนไม่ยาก แต่ไม่มีคำตอบ สิ่งเหล่านี้ทำให้เราต้องย้อนกลับมาดูตัวเราและสังคม เพราะเราเป็นสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคนด้วยเหมือนกัน

นฤมิตร สอดสุข (2547: 543) กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบใหม่ของนวนิยายของวินทร์ เลียววาริณ ในบทความ ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน:นวนิยายการเมืองไทยในยุค Postmodern ว่า ในแง่รูปแบบแล้วอย่างน้อยคงต้องนับเป็นนวัตกรรมของการเขียนนวนิยายได้ทีเดียว ในลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็นงานเขียนแนวทดลองแบบ Alternative การใช้เทคนิคการประพันธ์เช่นนี้มีลักษณะคล้ายการผสมผสานวิธีการเขียนเรื่องสั้นกับเรื่องยาวเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันแบบ “two in one” เทคนิคเช่นนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นชุดแผ่นดินอื่น ของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ และในนวนิยายเรื่อง ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน เล่มนี้ โดยที่กนกพงศ์ใช้วิธีการเขียนเรื่องสั้นให้เป็นเรื่องยาวแล้ว ยังคงคล้ายกับการแบ่งซอยเรื่องยาวออกเป็นเรื่องสั้น ๆ ด้วยเอกภาพของเรื่องที่สอดร้อยกันอยู่ในที่ ในขณะที่เทคนิคการเขียนของวินทร์ใช้การแบ่งซอยเรื่องยาวออกเป็นเรื่องสั้น ๆ โดยผู้กร้อยเข้าด้วยกัน ความเป็น postmodern ของ ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน ยังปรากฏในแง่เทคนิคการประพันธ์แนวทดลองในแง่นี้เป็นการสะท้อนท่าทีของยุคสมัยใหม่ที่ไม่นิยมยึดติดอยู่กับรูปแบบหรือมาตรฐานแบบใดแบบเดียว แต่แสดงถึงการแสวงหาวิธีการหรือทางออกใหม่ ๆ แบบกึ่งปฏิเสชนวชนบททั้งนี้โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องได้รับการยอมรับหรือเป็นแบบมาตรฐานต่อไปในอนาคต ผู้เขียนได้แสดงถึงจุดยืนนี้ปรากฏโดยคิดค้นรูปแบบให้เข้ากับเนื้อหาของเรื่อง หรือใน

อีกแง่หนึ่งถือว่าเป็นการพลิกแพลงของผู้ประพันธ์ที่นำเอาความถนัดจากประสบการณ์การเขียนเรื่องสั้นมาเพื่อใช้เขียนเรื่องยาว

ธเนศ เวศร์ภาดา (2547: 550) วิจารณ์นวนิยายเรื่อง ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน ว่า ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน ของวินทร์ เลียววาริณ มีความโดดเด่นในฐานะนวนิยายแนวทดลองที่ผู้ประพันธ์ได้นำ “ประเภทวรรณกรรม” (genre) ต่างประเภทกัน ได้แก่ งานวิชาการ สารคดี และบันเทิงคดีมาผสมผสานในการประพันธ์ ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน ได้สร้างความ “แปลกต่าง” (peculiarity) ให้แปลกใหม่ต่างจากนวนิยายทั่วไป ตั้งแต่การใช้รูปแบบประกอบด้วยทอยางงานสารคดี แสดงภาพบุคคลที่มีจริงและภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามประวัติศาสตร์ ตลอดจนถึงบรรณานุกรมที่ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะเป็นวิชาการ

สุภาพ พิมพ์ชน (2547: 580) กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณว่า การสร้างสรรค์รูปแบบการนำเสนอที่แปลกใหม่หรือการพัฒนา “หีบห่อ” (Package) ของสินค้าให้น่าสนใจเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณโดดเด่น

วินทร์ เลียววาริณ (2539) กล่าวเกี่ยวกับหลักการเขียนหนังสือของตนเองว่า พล็อตเรื่องเกิดจากการอ่านมาก ๆ แล้วก็จะไปสะสมอยู่ในหัวแต่ไม่ได้แปลว่าเขาเรื่องเก่ามาผสมเป็นเรื่องใหม่ แต่บางทีมากเข้า ๆ แล้วจะรู้เองว่ามีพล็อตเรื่องประเภทนี้ประเภทนั้นปนเปกันอยู่ บางครั้งอ่านหนังสือพิมพ์แล้วมีบางประโยค บางคำหรือว่าเนื้อเรื่องบางอย่างมันเกิดขึ้นอัตโนมัติจะรู้ว่าพล็อตเรื่องเป็นอย่างไรเกิดขึ้นมาเองจากการมองเห็นอะไรบางอย่างแล้วไปสัมพันธ์กับความคิดเก่าในสมอง เกิดเป็นพล็อตขึ้นมา ด้านรูปแบบเขาเพียงดูว่าเอาริคิดแบบนี้มาใช้ในงานวรรณกรรมได้ไหม หรือการนำเสนอรูปแบบของการนำเสนอ ถ้ารูปแบบแรงเกินไปมันอาจข่มเนื้อหาไปเลย แต่ถ้าเนื้อหามันดีก็ใช้ได้ และผมคงไม่เขียนรูปแบบเดิม ๆ อีก มันต้องพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ คือถ้าไปนั่งจิกอยู่อย่างนั้นตลอดมันก็เป็นการย่ำอยู่กับที่ มันอาจจะจากรูปแบบกลายเป็นไม่มีรูปแบบก็ได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

วัชรรา บุญจรรยา (2545) ได้ศึกษา วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ โดยศึกษากลวิธีนำเสนอเรื่องในนวนิยาย 1 เรื่อง และเรื่องสั้น 64 เรื่อง โดยวิเคราะห์จากกลวิธีการประพันธ์ 2 กลวิธีหลักคือ กลวิธีการเล่าเรื่อง และกลวิธีการนำเสนอเรื่อง พบว่าวินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการเล่าเรื่อง 3 แบบคือเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครเอกเป็นผู้เล่า วิธีนี้มี

ความสัมพันธ์กับการสร้างเรื่องแนวหักมุมของผู้เขียน ทำให้การหักมุมเป็นไปอย่างแนบเนียนและมีศิลปะ ส่วนด้านกลวิธีการนำเสนอเรื่องวินทร์ เลียววาริณนำเสนอปัญหาอันเกิดจากความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เป็นสำคัญ นิยมใช้การดำเนินเรื่องย้อนอดีตมากที่สุดและสามารถดำเนินเรื่องได้อย่างมีระบบ วินทร์ เลียววาริณนิยมสร้างเรื่องแนวหักมุมโดยใช้รูปแบบและด้านเนื้อหาที่แปลกใหม่ รูปแบบและวิธีการเสนอเรื่องที่ผู้เขียนนำมาใช้มีส่วนช่วยนำความคิดที่ผู้เขียนต้องการเสนอผู้อ่านได้อย่างชัดเจน

สุภาวดี พลชนะ (2547) ได้ศึกษา การวิเคราะห์เรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ใน **อาเพศกำสรวล และ สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** พบว่าวินทร์ เลียววาริณได้เสนอการเขียนโดยแสดงปฏิกิริยาต่อความตกต่ำทางคุณธรรมของ บุคคล องค์การ สังคม ใช้การนำเสนอที่ทำทนาย การโต้แย้งทั้งรูปแบบเนื้อหา โดยอาศัยศาสตร์ต่างๆควบคู่กับการตรวจสอบประสบการณ์ในการทำความเข้าใจมนุษย์ วินทร์ เลียววาริณใช้ทำความเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาโดยเน้นที่พุทธศาสนาในรากวัฒนธรรมไทยที่เด่นกว่าด้านอื่น นำเสนอว่าการดำรงอยู่ของคนสอดคล้องกับหลักธรรมข้อใดลักษณะและทางออกของปัญหาอยู่ที่ปัญญาของบุคคลและบุคคลจะสามารถค้นพบคุณค่าที่แท้ด้วยตัวเอง และคุณค่าของรวมเรื่องสั้นทั้ง 2 เล่มนี้อยู่ที่การสร้างพลังสุนทรียะและพลังทางปัญญา ใช้กลวิธีสื่อให้เห็นถึงความหมายแฝง มุ่งเสนอแนวคิดเชิงปรัชญามากกว่าการสะท้อนปัญหาธรรมดา

วรรณพร ปิ่นแก้ว (2547) ได้ศึกษาวิเคราะห์ การสื่อความหมายในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ด้านการนำเสนอสาร ความหมาย และการสื่อความหมาย สามารถสรุปได้ว่า งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ แบ่งได้เป็น 3 แนวคือ สังคม การเมือง ปรัชญา การวิเคราะห์การนำเสนอสารวิเคราะห์ใน 4 กลวิธีดังนี้ การวางโครงเรื่อง การจบเรื่อง การเลือกผู้เล่าเรื่องและการนำเสนอเรื่อง พบว่า การวางโครงเรื่องมี 3 ลักษณะ ได้แก่โครงเรื่องที่เน้นเหตุการณ์ โครงเรื่องแบบเน้นความคิดและความรู้สึกของตัวละคร และโครงเรื่องการเน้นการเชื่อมโยงจินตนาการ การจบเรื่องมี 5 ลักษณะคือ การจบเรื่องแบบหักมุม การจบเรื่องแบบย้อยต้น การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิด การจบเรื่องด้วยความสุข การจบเรื่องด้วยความเศร้า การเลือกผู้เล่าเรื่องมี 5 ประเภทได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบตัวละครหลัก ผู้เล่าเรื่องแบบตัวละครรอง ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้จำกัด และผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติ กลวิธีการนำเสนอเรื่องมี 16 แบบดังตัวอย่าง บทพูดเดี่ยว กระแสสำนึก วรรณรูป วิธีแตกความคิด การใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างจินตนาการ การใช้รูปประกอบเรื่อง เป็นต้น ด้านความหมายพบ 2 ประการ คือ ความหมายเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ เช่น การเปิดเผยอารมณ์และด้านมืดของมนุษย์ เรื่องสิทธิเสรีภาพ และความหมายเกี่ยวกับสังคมมนุษย์ เช่น การตกเป็นเหยื่อระบบทุนนิยม การตอบโต้ความอยุติธรรมใน

สังคม การคิดต่างไปจากกรอบของสังคม กลวิธีการนำเสนอทางวรรณกรรมเพื่อสื่อความหมาย 3 กลวิธี ได้แก่ การสร้างตัวละคร การเลือกกลวิธีการเล่าเรื่อง การนำเสนอเรื่อง และกลวิธีทางศิลปะเช่น รูปภาพ สี และกราฟิกเพื่อสื่อความหมาย

ศิริลักษณ์ บัตรประโคน (2548) ศึกษาเกี่ยวกับ **ทัศนะทางการเมือง และกลวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในเรื่องสั้นชุด “หลังอาณานิคม” ของวินทร์ เลียววาริณ** พบว่าวินทร์ เลียววาริณ เสนอทัศนะทางการเมืองไว้ 4 ทัศนะได้แก่ ทัศนะแรก ทัศนะที่มีต่อนักการเมือง ผู้เขียนเห็นว่า นักการเมืองมีบทบาทในการใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารเป็นหลัก แต่ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม ทัศนะที่ 2 ทัศนะที่มีต่อพรรคการเมือง ผู้เขียนเห็นว่าพรรคการเมืองล้วนไม่จริงใจต่อประชาชน เห็นแก่ผลประโยชน์ของพรรคตนเป็นหลัก ทัศนะที่ 3 ทัศนะที่มีต่อระบบการเมือง ผู้เขียนสะท้อนการปกครองสุญชาธิปไตยที่คล้ายกับประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบัน ระบบการเมืองไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ ทัศนะที่สี่ ทัศนะที่มีต่อประชาชน ผู้เขียนเห็นว่าประชาชนสนใจต่อการเมือง และตระหนักในสิทธิ หน้าที่ของตน แต่มีทัศนะคติด้านลบต่อนักการเมือง การใช้กลวิธีการนำเสนอมีทั้งหมด 6 กลวิธี กลวิธีการนำเสนอโดยใช้ชื่อเรื่อง ใช้โครงเรื่อง ใช้แก่นเรื่อง ใช้การเล่าเรื่อง ใช้ตัวละครและบทสนทนา รวมทั้งการนำเสนอทัศนะผ่านวาทีสนทนา ซึ่งในแต่ละกลวิธีผู้เขียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนการล้อเลียนและเสียดสีการเมืองอย่างมีอารมณ์ขัน ทำให้ทัศนะทางการเมืองของวินทร์ เลียววาริณ มีความน่าสนใจและให้แง่คิดคมคายแก่ผู้อ่าน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์งานวรรณกรรม

ประจักษ์ ประภาพิตยาร (2522: 17) กล่าวว่า วรรณคดีจำลองมาจากชีวิตจริง หรือ สร้างขึ้นจากชีวิตจริงเป็นหลัก แต่ว่าตัวละครและพฤติกรรมบางอย่างดูเกินจริง นั่นอาจเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความหมายซ่อนเร้นอยู่ เช่น ขอมดำดินในเรื่องพระร่วง ก็คงหมายความว่า เงินมารวดเร็วและเร้นลับ หรือตัวละครที่เป็นยักษ์ เป็นมาร อย่างในเรื่องพระอภัยมณี แต่ก็ดูเหมือนบุคคลจริงๆที่เราเห็นอยู่ทุกวัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะท่านสร้างนิสัยตัวละคร โดยยึดเอากิเลสทั้งหลายที่มีอยู่ในมนุษย์ปุถุชนเป็นหลัก คือ มีอารมณ์ โกรธเกลียด รักหลง ชี้อิสต์ย์ อันเป็นอารมณ์ประจำสันดานของมนุษย์

ประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล (2522: 101-111) กล่าวถึงแนวคิดระหว่างนักเขียนรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่ ว่า แนวคิดใหม่เป็นแนวความคิดของคนรุ่นใหม่หรือบุคคลจำนวนหนึ่งที่เจ็บปวดกับความชั่วร้าย ความ

เน่าเฟะของระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์สังคมที่ดีกว่า ให้คนจนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปฏิเสธไม่ได้ว่าความชั่วร้ายในเมืองไทยทุกวันนี้เป็นผลมาจากคนเพียงกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง การผลิต การปิดกั้นการแสดงออกทางความคิด การปิดกั้นทางการศึกษา การเขียนหนังสือ คือ การสะท้อนความรู้สึกนึกคิดที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมออกมาเป็นตัวหนังสือ สภาพแวดล้อมในที่นี้หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมมนุษย์อยู่ ฉะนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าสภาพแวดล้อมหนึ่งย่อมมีอิทธิพลต่อนักเขียน และนักเขียนผู้นั้นก็จะสะท้อนความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นตัวหนังสือ

จิตรลดา สุวัติกุล (2526: 3) ให้ความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัย (Contemporary literature work) หมายถึง วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน หรือ อาจหมายถึงวรรณคดีที่มีแนวคิดร่วมกัน ดังนั้นการพิจารณาวรรณกรรมร่วมสมัย จึงอาจพิจารณาจาก

1. ช่วงเวลา หมายถึงช่วงเวลาของผู้เขียนและผู้อ่าน หรืออาจหมายถึงช่วงเวลาที่เกิดวรรณกรรมขึ้น ซึ่งอาจกำหนดนับได้ว่าแต่ละช่วงควรมีระยะเวลาประมาณกี่ปีโดยทั่วไปมักกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ 10-15 ปี
2. แนวคิด หมายถึง แนวคิดของวรรณกรรมที่เหมือนกัน หรือร่วมแนวเดียวกันซึ่งอาจปรากฏได้แม้ต่างสมัยกัน เช่น แนวคิดเรื่องสวรรค์และนรกในสมัยสุโขทัย กับสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นต้น
3. ลักษณะของวรรณกรรม วรรณกรรมร่วมสมัยของไทยอาจพิจารณาจากลักษณะที่เปลี่ยนไปจากเดิมหลังรับอิทธิพลวรรณกรรมตะวันตกแล้ว ได้แก่
 - 3.1 วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น ร้อยกรอง บทละคร และบทวิจารณ์วรรณกรรม
 - 3.2 กลวิธีการแต่ง (เนื้อเรื่อง ทักษะในการสร้างเค้าโครงเรื่อง แก่นเรื่อง การสร้างตัวละคร)

ภิญโญ กองทอง (2528: 258) กล่าวถึงกลวิธีเกี่ยวกับการเสนอเรื่องของเรื่องสั้นว่ามีลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การใช้กระแสสำนึก
2. การใช้สัญลักษณ์
3. การใช้กรรมวิธีเบ็ดเตล็ด
 - 3.1 การอ้างอิงบุคคลจริง
 - 3.2 การใช้บทกวีแทรกในเนื้อหา

3.3 การจัดวางบทสนทนาแบบนิทาน

วิภา กงกะนันทน์ (2533: 69-107) ให้ความเห็นว่าการศึกษากลวิธีการประพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาวรรณคดี เนื่องจากกลวิธีการประพันธ์ของนักเขียนแต่ละคนมีผลต่องานสร้างสรรค์ทั้งหมดของเขา กล่าวคือ ทำให้งานประพันธ์ที่มีองค์ประกอบเหมือนกันหรือรูปแบบเดียวกันมีลักษณะต่างกันโดยสิ้นเชิง และมีส่วนทำให้งานประพันธ์สามารถพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. วัตถุดิบ คือ เรื่องราวของมนุษย์และสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ซึ่งนักเขียนเลือกมาปรุงแต่งขึ้นให้เป็นศิลปกรรมตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนแต่ละคน แหล่งที่มาของวัตถุดิบ ได้แก่ จินตนาการ ธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม อุตชีวประวัติและชีวประวัติ ศาสนา นิทานชาวบ้าน วรรณคดีต่างภาษา และผลของการศึกษาค้นคว้า

2. แนวเรื่องเป็นสิ่งที่ผู้เขียนกำหนดไว้ก่อนที่จะลงมือสร้างสรวงค์งานแต่ละชิ้น เพื่อให้ทราบถึงจุดประสงค์ในการแต่งและช่วยทำให้ความรู้ความต้องการ หรือเจตคติของผู้เขียนที่มีต่อวรรณศิลป์ การกำหนดแนวเรื่องมีวิธีกำหนดหลายแนว ดังนี้

2.1 ด้วยการใช้ความสะท้อนอารมณ์เป็นหลัก หรือกำหนดแนวเรื่องให้เป็นเรื่องราวประเภทต่างๆ

2.2 ด้วยการกำหนดลักษณะของเนื้อหา

2.3 ด้วยการใช้แนวเรื่องแบบฉบับ

2.4 ด้วยการใช้นามธรรมเป็นแนวเรื่อง

3. โครงเรื่องหรือพล็อต ในการพิจารณาโครงเรื่อง พิจารณาจากวิธีการเรียงลำดับความคิด หรือการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง จุดมุ่งหมายใหญ่ของการสร้างเรื่องคือเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ชวนให้ติดตามเรื่องอย่างตื่นเต้น กระหายใคร่รู้ วิธีการลำดับเหตุการณ์ในเรื่องมีหลายวิธี ดังนี้

3.1 เรียงตามการเดินของเข็มนาฬิกาหรือตามปฏิทิน

3.2 เล่าเรื่องย้อนหลัง

3.3 เปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตอนต้นหรือตอนจบของเรื่องแล้วใช้วิธี Flashback เพื่อเติมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน แล้วดำเนินเรื่องต่อไปตามเข็มนาฬิกาจนจบ

3.4 เปิดเรื่องและดำเนินเรื่องคล้ายวิธีที่ 1 และที่ 3 แต่เพิ่ม Flash forward คือใส่เหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดแต่จะเกิดแน่ ๆ ในตอนใดตอนหนึ่งข้างหน้าลงไปด้วย

3.5 เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดในสถานที่แห่งหนึ่ง และสถานที่อื่นที่เกิดในเวลาตรงกันหรือต่างกันสลับกันไป

4. การสร้างตัวละคร จะต้องพิจารณาใน 3 ด้าน คือ

4.1 การเลือกประเภทของตัวละคร เช่น มนุษย์ สัตว์ อมนุษย์ ธรรมชาติอย่างอื่น เป็นต้น

4.2 แนวการสร้าง ได้แก่ สร้างให้สมจริง สร้างตามอุดมคติ สร้างแบบเหนือจริง สร้างแบบบุคลาธิษฐาน สร้างโดยใช้ตัวละครแบบฉบับ

4.3 วิธีการสร้างตัวละคร มีวิธีการสร้างหลายวิธี เช่น ผู้เขียนบรรยายหรืออธิบายบุคลิกภาพทั้งหมดให้ผู้อ่านทราบอย่างละเอียด ให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครจากคำบอกเล่าของตัวละครตัวอื่น ใช้พฤติกรรมของตัวละคร และใช้ปฏิกิริยาของตัวละครอื่นเพื่อบอกถึงตัวละคร เป็นต้น

5. การสร้างฉาก สามารถสร้างได้หลายวิธี เช่น สร้างเหมือนจริง สร้างตามอุดมคติ สร้างในลักษณะของมณฑลศิลป์ สร้างให้มีลักษณะเหนือจริง สร้างตามประเพณีนิยม เป็นต้น

6. วิธีการนำเสนอผลงาน คือ การเสนอผลงานประพันธ์แก่ผู้อ่านด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้บทพรรณนาและ/หรือบรรยายโดยตลอด ใช้บทสนทนาของตัวละคร ใช้วิธีการเลียนกระแสความคิดหรือความฝันของมนุษย์ ใช้วิธีเขียนจดหมายรักหรือบันทึก ใช้วิธีการเดียวกับการเสนอภาพยนตร์ขาว เป็นต้น

7. กรรมวิธีเบ็ดเตล็ด คือ วิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากกลวิธีพื้นฐานของการประพันธ์เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับงานประพันธ์อื่นได้แก่ การเล่นคำ น้ำเสียง อารมณ์ขันและอื่น ๆ เป็นต้น

สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2535: 17) ได้กล่าวถึงกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้นแนวทดลองว่าได้นำเสนอแนวคิดทางวรรณศิลป์ชนิดไม่จำกัดเนื้อหาและจินตนาการ มาตรฐานทางศีลธรรมและได้แสดงความเห็นว่าเรื่องสั้นแนวทดลองน่าจะมีภาพรวมดังต่อไปนี้

1. เป็นการเสนอเรื่องราวแบบ“นามธรรม”(Abstract)มากกว่าเรื่องราวแบบ“รูปธรรม”(Concrete)
2. เป็นการ“สำแดง”(Express)พลังขับเคลื่อนภายในร่างกายมากกว่าเป็นการ“แสดง”(Impress)
3. เป็นลักษณะในเชิง“เหนือจริง” (Surreal) มากกว่าเป็นลักษณะ “ตามจริง” (Real)
4. มุ่งแสวงหาคคุณค่าในทาง “ภาพฝัน” (Fantasy) มากกว่าคุณค่าในทาง “ข้อเท็จจริง”(Fact)
5. มีลักษณะเชิง “อัตวิสัย” (Subjective) มากกว่าลักษณะเชิง “วัตถุวิสัย” (Objective)
6. มองเรื่องราวเหมือนดูลงมาจากที่สูง(Vertical)มากกว่ามองเรื่องราวเหมือนดูในระดับสายตา (Horizontal)
7. ให้ความสำคัญแก่“ความคิด”(Idea)และ“สถานการณ์”(Situation)มากกว่าให้ความสำคัญในการสร้างตัวละคร (Character)
8. มีโครงสร้างยืดหยุ่นไปในทาง Anti-plot มากกว่าเป็น plot ที่วางไว้สมบูรณ์ตายตัว

9. ให้ความสำคัญแก่ “รูปความคิดริเริ่มแปลกใหม่” (Original Idea) มากกว่าให้ความสำคัญแก่ “รูปภาษา” (เช่นภาษาสวยที่เรียกกันว่า belles letters มิได้ถือเป็นหลักในการพิจารณาแต่หากคำนึงถึง “ภาษาที่สื่อความ” ได้เหมาะสมกับ “รูปความคิด” ที่นำมาใช้ในแต่ละเรื่องงาน) มีลักษณะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ อุปมาอุปไมย และความเบี่ยงเบนใช้ภาษาที่กระตุ้นจินตนาการอย่างฉับพลันอย่างแรง

10. ให้ความสำคัญแก่ “มิติที่สี่” อันว่าด้วยเรื่องเวลาที่ต้องสัมพันธ์ (Relative) และสัมพันธ์ (Relation)

11. มีลักษณะของตัวเอกที่เป็น Anti-hero มากกว่า Hero ตามภาพลักษณ์เก่า

12. มีลักษณะของการตั้งคำถาม (Question) มากกว่าการอธิบาย (Explain)

13. มีลักษณะการบรรยาย “การประกอบส่วน” (Collage) มากกว่าเป็นการบรรยายแบบ “เก็บรายละเอียด” (Decorate) มีลักษณะของการเขียนแบบอัตโนมัติ (Automatic) และการเขียนแบบ “เลียนอย่างคนบ้า” เพื่อศึกษาจิตไร้สำนึกให้ถึงที่สุด

14. เป็นแนวหน้ากล้าตายเสนอเรื่องราวแบบ “ล้ำยุค” (Avantgarde) ในทางเอาจริงเอาจัง มากกว่ามุ่งใช้ความอ่อนแอ และความเป็น “ยอดนิยม” (Popular) มาเป็นเครื่องมือ

15. เรื่องสั้นแนวทดลองก็คือ การทดลอง คือ “เกม” ทางปัญญาที่เล่นกันได้ทุกคนขึ้นอยู่กับ “ภาวะจิตใจ” ของผู้เล่นแต่ละคนที่จะควบคุมการเล่นของคนให้ออกมาตาม “เกม” ที่ต้องการ มันคือศิลป์แห่งการโกหกให้แนบเนียนและน่าประทับใจ

เจตนา นาควัชระ (2542: 60-62) แบ่งแนวคิดในงานเขียน 3 ระดับไว้ว่า ระดับที่ 1 ความรู้สึกของปัจเจกบุคคลนั้นมีต่อมนุษยชาติ อาจจะเป็นความรู้สึกในด้านอภิปรายที่แฝงอยู่ในวรรณกรรม ระดับที่ 2 มองเลยไปจากความรู้สึกส่วนตัวไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลหนึ่งกับเพื่อนร่วมโลกอีกคนหนึ่ง ซึ่งในขอบข่ายของวรรณคดีอาจถ่ายทอดออกมาในรูปของอารมณ์รักอารมณ์ชัง ความสัมพันธ์เช่นนี้ ก็ยังนับได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนที่อาจจะยังไม่มีผลต่อสังคม อารมณ์หรือความรู้สึกเช่นนั้นก็นับเป็นวัตถุดิบสำหรับวรรณกรรม

วนิดา บำรุงไทย (2542) ได้จำแนกประเภทของนวนิยายตามแนวเขียน ตามหลักเกณฑ์ของเปอร์ซี มาร์ก ได้ดังนี้

1. นวนิยายผูกเรื่อง (Plot novel) นวนิยายผูกเรื่องหรือนวนิยายที่มีจุดเน้นที่โครงเรื่องนี้เป็นนวนิยายซึ่งมีการผูกเรื่องราวของโครงเรื่องให้มีความตื่นเต้น เร้าใจ สนุกสนาน นวนิยายประเภทนี้จึงมันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยโลดโผน มีเหตุการณ์ หรือปมปัญหาที่เร้าอารมณ์ ชวนติดตาม

นักวรรณกรรมกลุ่มหนึ่งเรียกนวนิยายที่มีทำนองแนวนี้ว่า นวนิยายโรมานซ์ หรือ โรแมนติก ดังที่ เอบรัมส์ ให้คำอธิบายว่า โดยทั่วไปนวนิยายจะเป็นเรื่องแต่งที่พยายามสร้างความสมจริง แต่นวนิยายโรมานซ์นั้นได้แบบอย่างมาจากนวนิยายของชาวอิตาลี และเรื่องโรมานซ์ร้อยแก้วที่มักมีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยของอัศวินสมัยกลาง นวนิยายในแนวนี้จะมีตัวละครมากจำแนกฝ่ายดี ฝ่ายร้าย ชัดเจน ตัวละครเอกมักโดดเด่น แยกตัวออกจากสังคม โครงเรื่องเน้นการผจญภัย มีเหตุการณ์เกินจริงหรือเป็นไปได้ในชีวิตจริงหรือเป็นเรื่องลึกลับ พิธีกรรม ความเชื่อเร้นลับ เป็นต้น

2. นวนิยายสมจริง (Realistic Novel) แนวการเขียนประเภทสมจริงหรือแนวสัจนิยม (Realism) นี้มีลักษณะที่มุ่งเสนอความเป็นจริงในแง่ใดแง่หนึ่งของชีวิต เพราะฉะนั้นแนวเรื่องหรือเหตุการณ์ของนวนิยายสมจริง โดยทั่วไปจะไม่โลดโผนหรือมีเงื่อนไขปมสลับซับซ้อน เช่น นวนิยายผจญภัย

3. นวนิยายจิตวิทยา (Psychological novel) หมายถึง นวนิยายที่มุ่งเปิดเผยหรือตีแผ่ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ เช่น ความทุกข์ทรมาน ความกลัว ความใฝ่ฝัน ความหวังของตัวละคร หรือแสดงภาวะอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของตัวละครเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆเข้ามาแผ้วพานหรือผ่านพบในชีวิต

อิรวดี ไตลังคะ (2543: 3-68) ให้ความเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีในฐานะที่เป็นเรื่องเล่า โดยกล่าวว่าบันเทิงคดีมีกลวิธีการเล่าเรื่อง ซึ่งรวมถึงผู้เล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอเรื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องเล่าตามองค์ประกอบของบันเทิงคดีเป็นหลักคือ โครงเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง ตัวละคร ฉาก และแนวคิด

1. โครงเรื่อง มีลักษณะสำคัญคือการจัดลำดับเหตุการณ์ในตัวเรื่องใหม่ ดังนั้นจึงมีการศึกษากลวิธีในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับการจัดลำดับเวลา ได้แก่ ลำดับ ระยะเวลา และความถี่

2. ผู้เล่าเรื่อง เป็นวิธีการนำเสนออย่างหนึ่งของผู้เขียนว่าใครจะเป็นคนเล่าเรื่อง โดยพิจารณาจากผู้เล่าเรื่อง ซึ่งแบ่งได้สองประเภท คือ ผู้เล่าเป็นตัวละครในเรื่อง กับผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง

2.1 ผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครในเรื่องหรือที่เรียกกันว่า ผู้เล่าเรื่องแบบใช้สรรพนามบุรุษที่1 ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องที่เล่าสิ่งที่ตนเองประสบมาเรียกว่าผู้เล่าเรื่องที่เป็นตัวละครหลักและผู้เล่าเรื่องที่เป็นพยาน คือ เป็นตัวละครรองในเรื่อง

2.2 ผู้เล่าเรื่องที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์ ผู้เล่าเรื่องแบบเสมือนมีตัวตน ผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนคติของตนหรือแบบวัตถุวิสัย

3. การนำเสนอเรื่อง เป็นการนำเสนอภาพทั้งอดีต ปัจจุบัน และลักษณะภายนอกของวัตถุ รวมทั้งความรู้สึกและความคิดของตัวละคร ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้เล่าเรื่อง มีการนำเสนอเรื่องด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ผู้เล่าเรื่องสรุปคำพูดหรือความคิดของตัวละครหรือรายงานผู้อ่าน ผู้เล่าเรื่องยกคำพูดตัวละครมาเสนอโดยตรง การใช้คำพูดเดียวในใจ การใช้กระแสสำนึก เป็นต้น

4. ตัวละคร เป็นองค์ประกอบของบันเทิงคดีที่มีเสน่ห์ที่สุด ตัวละครจะมีลักษณะอย่างไร ขึ้นอยู่กับวิธีการสร้างตัวละครซึ่งมีหลายวิธี ดังนี้

4.1 การรู้จักลักษณะนิสัยตัวละครทางตรง ได้แก่ รู้ได้จากผู้เล่าเรื่อง และรู้จากตัวละครอื่นในเรื่อง

4.2 การรู้จักลักษณะนิสัยตัวละครทางอ้อม ได้แก่ รู้จักนิสัยจากการกระทำของตัวละคร รู้จักนิสัยของตัวละครจากบทสนทนา รู้จักนิสัยและทัศนคติของตัวละครจากความคิดของตัวละคร และรู้จักตัวละครจากการที่ผู้เขียนบรรยายลักษณะภายนอกของตัวละคร

5. ฉาก คือ สถานที่และเวลาที่ตัวละครแสดงบทบาทและมีตัวตนอยู่ ณ ที่แห่งนั้น ทั้งที่ในสถานที่และเวลานั้น ๆ ย่อมมีรายละเอียดของชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมปรากฏอยู่ด้วย แบ่งออกเป็นสามประเภท คือ ฉากที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นธรรมชาติ สถานที่ ฉากที่เป็นเวลาและฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

6. แนวคิด หมายถึง ความคิดที่น่าเสนอในเรื่อง ซึ่งสรุปจากสถานการณ์เฉพาะของโลกบันเทิง คดีออกมาเป็นความเข้าใจทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโลกในชีวิตจริง เราสามารถหาแนวคิดให้กลุอุปกรณ์ (device) ต่าง ๆ สามแบบ ดังนี้

6.1 คู่ตรงข้าม (binary opposition) หมายถึง ความคิดที่ตรงข้ามกันที่ปรากฏในเรื่อง การหาคู่ตรงข้ามคือการหาความเหมือนและความต่างในเชิงคุณภาพของวัตถุ คน ความคิด ฯลฯ ซึ่งอาจนำไปสู่แนวคิดของเรื่องได้

6.2 สัญลักษณ์ (symbol) หมายถึง สิ่งที่ใช้แทนความหมายอีกสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าความหมายตรงของมัน สัญลักษณ์มีทั้งความหมายที่เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปและสัญลักษณ์ที่อาจมีความหมายเฉพาะที่ดีความได้โดยการอ่านจากบริบทในเรื่องนั้นๆ

6.3 พัฒนาการของเรื่องและตัวละคร เมื่อเรื่องพัฒนาถึงจุดจบเราจะเห็นว่าเรื่องให้ข้อสรุปอะไรต่อผู้อ่าน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาถึง พัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณต่อไป

บทที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน ผลงาน และบริบททางสังคม

ประวัติของวินทร์ เลียววาริณ

วินทร์ เลียววาริณ เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2499 ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยชื่อจริงคือ วินทร์ เลียววาริณ และวินทร์ เลียววาริณ เป็นนามปากกาที่ใช้ในการเขียน

เข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนวิริยเธียรวิทยา หาดใหญ่ จ.สงขลา ต่อมาย้ายมาเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ที่โรงเรียนแสงทองวิทยา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนคาทอลิก เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) กรุงเทพมหานคร วินทร์ เลียววาริณมีความสนใจด้านศิลปะตั้งแต่เล็ก จึงเลือกเรียนคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากสำเร็จการศึกษาวินทร์ เลียววาริณได้เดินทางไปทำงานด้านสถาปัตยกรรมที่ประเทศสิงคโปร์เป็นเวลา 4 ปี และที่ นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 1 ปี และได้ศึกษาเพิ่มเติมทางด้านกราฟิกดีไซน์และภาพยนตร์ควบคู่ไปด้วย

หลังจากสำเร็จการศึกษาวินทร์ เลียววาริณ เดินทางกลับมายังประเทศไทยในปี 2529 ได้ทำงานในวงการโฆษณาในตำแหน่งผู้กำกับฝ่ายศิลป์ ในปีพ.ศ. 2534 วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนเรื่องสั้น เรื่อง “ไฟ” เป็นเรื่องแรกและได้รับการตีพิมพ์ใน **นิตยสารอิมเมจ** นับจากนั้นเป็นต้นมา วินทร์ เลียววาริณ ก็มีผลงานออกมามากอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เขียนลงในนิตยสารต่าง ๆ และผลงานรวมเล่มต่าง ๆ นับถึง พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนกว่า 25 เล่มโดยปรากฏผลงานของวินทร์ เลียววาริณดังต่อไปนี้

1. สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง (พ.ศ. 2537)
2. อาเพศกำสรวล (พ.ศ. 2537)
3. ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน (พ.ศ. 2537)
4. เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว (พ.ศ. 2538)
5. สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน (พ.ศ. 2542)
6. หนึ่งวันเดียวกัน (พ.ศ. 2544)
7. ปีกแดง (พ.ศ. 2545)
8. หลังอานบุรี (พ.ศ. 2545)
9. ำ (พ.ศ. 2546)
10. บันน้ำเป็นตัว (พ.ศ. 2546)

11. วันแรกของวันที่เหลือ (พ.ศ. 2547)
12. ฆาตกรรมกลางทะเล (พ.ศ. 2547)
13. คดีผีนางตะเคียน (พ.ศ. 2547)
14. ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล (พ.ศ. 2548)
15. นิยายข้างจอ (พ.ศ. 2548)
16. รอยเท้าเล็ก ๆ ของเราเอง (พ.ศ. 2548)
17. จรรยาจรัศมีพราว พร่างพร้อย (พ.ศ. 2548)
18. โลกด้านที่หันหลังให้ดวงอาทิตย์ (พ.ศ. 2549)
19. ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 (พ.ศ. 2549)
20. ความฝันใจ ๆ (พ.ศ. 2549)
21. โลกใบที่สองของโม (พ.ศ. 2549)
22. ยาแก้สมองผูกตราควายนิน (พ.ศ. 2550)
23. ผ่นตกขึ้นฟ้า (พ.ศ. 2550)
24. เบื้องบนยังมีแสงดาว (พ.ศ. 2550)
25. บางกระโพ้ง (พ.ศ. 2550)

ตลอดระยะเวลา 16 ปี ในวงการวรรณกรรม วินทร์ เลียววาริณนำเสนอผลงานอย่างต่อเนื่อง ผลงานของเขาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ในกลุ่มผู้อ่านตลอดจนยังได้รับรางวัลทางวรรณกรรมจากงานเขียนหลายเรื่องอีกด้วย รางวัลที่วินทร์ เลียววาริณได้รับนี้ทั้งจากการตัดสินโดยคณะกรรมการ เช่น รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรต์) และรางวัลจากการตัดสินจากการให้คะแนนของผู้อ่านเช่นรางวัลช่อการะเกดยอดเยี่ยม โดยวินทร์ เลียววาริณได้รับรางวัลทางวรรณกรรมจากผลงานต่อไปนี้

ผลงานของวินทร์ เลียววาริณที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- 1.รวมเรื่องสั้นเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** ได้รับรางวัลชมเชยจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ.2538
- 2.รวมเรื่องสั้นเรื่อง **อาเพศกำสรวล** ได้รับรางวัลดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2537

3.นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ.2538 และรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) พ.ศ.2540 และได้รับเลือกเป็นหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชน (อายุ 16-18 ปี) พ.ศ. 2541-2542

4.รวมเรื่องสั้นเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** ได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 88 เล่มของหนังสือวิทยาศาสตร์ดีเด่น

5.รวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) พ.ศ.2542 และได้รับคัดเลือกเป็น 1 ในหนังสือดี 100 เล่มที่เด็กและเยาวชนไทยควรอ่าน

6.นวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2546

7.เรื่องสั้นเรื่อง **เซ็งเม้ง** ได้รับรางวัลเรื่องสั้นดีเด่นจากสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ประจำปี 2541

เรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ที่ได้รับรางวัลจากมติมหาชน

1. เรื่อง **โลกีย์ – นิพพาน** ได้รับรางวัล การเกดยอดเยี่ยม ประจำปี 2535
2. เรื่อง **การหนีของราชโกลาสมโหของราชบุรุษ เอกเทศ** ได้รับรางวัลการเกดยอดเยี่ยมประจำปี 2538
3. เรื่อง **ตุ๊กตา** ได้รับรางวัลการเกดยอดเยี่ยม ประจำปี 2541

รางวัลทางวรรณกรรมเหล่านี้สามารถเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงคุณภาพของงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและนักอ่านได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันวินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนอาชีพ และเป็นเจ้าของสำนักพิมพ์ 113 ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ผลงานของวินทร์ เลียววาริณออกจำหน่ายโดยผลิตผลงานอย่างสม่ำเสมอ นำเสนองานเขียนใหม่สู่สาธารณชน ปีละ 3 - 5 เล่มพร้อมกับตีพิมพ์ซ้ำ งานเขียนเก่าที่ยังได้รับความนิยม ด้วยเหตุนี้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณจึงไม่เคยห่างหายจากตลาดวรรณกรรม นอกจากนั้นแล้ววินทร์ เลียววาริณยังเป็นนักเขียนคอลัมน์ประจำให้กับนิตยสาร A day และ Open ควบคู่ไปกับนำเสนองานเขียนในนิตยสารรายสัปดาห์ เช่น มติชนสุดสัปดาห์ อิมเมจ เป็นต้น

วินทร์ เลียววาริณมีผลงานที่โดดเด่นและได้รับรางวัลเป็นเครื่องยืนยันคุณภาพของงานเขียนอย่างมากมาย งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณตั้งแต่เรื่องสั้นเรื่องแรกจนถึงปัจจุบันนี้ แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดและรูปแบบการนำเสนอที่เกิดจากประสบการณ์ทางการเขียน

ทั้งนี้การที่จะเข้าใจถึงพัฒนาการทางการเขียนของนักเขียนอย่างถ่องแท้ จำเป็นต้องศึกษา เหตุการณ์ทางสังคมและความเคลื่อนไหวในวงการวรรณกรรม ซึ่งเป็นบริบททางสังคมที่ประกอบด้วย เพราะนักเขียน สังคมและวรรณกรรมนั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ดังที่ตรีศิลป์ บุญขจรได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและสังคมไว้ 3 ลักษณะสรุปได้ดังนี้

1. วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมเป็นการสะท้อน ประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคม สอดแทรกอยู่ด้วย

2. สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน เพราะนักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพล จากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญาการเมือง

3. วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม เนื่องจากนักเขียนสามารถมองสภาพความจริง ด้วยทัศนะที่กว้างไกลกว่าคนทั่วไป ดังนั้นไม่เพียงนักเขียนจะเสนอภาพความจริงของสังคมปัจจุบันได้ อย่างคมชัด แต่นักเขียนยังคาดคะเนความเป็นไปได้ในสังคมอนาคตได้ด้วย

จากความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมข้างต้น จะเห็นได้ว่ากรณีที่เราเห็นได้ชัดที่สุดที่ แสดงถึงพัฒนาการทางงานเขียนของนักเขียน คือ ความสัมพันธ์ในลักษณะที่ 2 ได้แก่ สังคมมีอิทธิพล ต่อวรรณกรรมหรือนักเขียน ดังนี้จึงวิเคราะห์บริบททางสังคมเพื่อพิจารณาถึงปัจจัยและอิทธิพลที่มีผล ต่อพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณดังนี้

เหตุการณ์ทางสังคมพ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2550

ในช่วง พ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2538 นั้น เป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นอาชีพนักเขียนควบคู่ไป กับอาชีพประจำในสายโฆษณา สภาพสังคมในช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาก่อนที่จะเกิดภาวะเศรษฐกิจ ชะลอตัว อันเป็นผลมาจากการขยายตัวอย่างเกินจริงของเศรษฐกิจ ปัญหาทางเศรษฐกิจส่งผลให้เกิด ปัญหาทางการเมืองและสังคมตามมาเป็นอย่างมาก รัฐบาลพยายามขยายการลงทุนให้เกิดสภาพ คล่องตัวด้านอสังหาริมทรัพย์ มีการทุจริตคอร์รัปชันโครงการของรัฐบาลหลายโครงการทำให้การ แก้ปัญหาเศรษฐกิจหรือพัฒนาประเทศไม่ได้ผลดีดังที่ตั้งใจ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในคณะรัฐบาล เมื่อการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวจนถึงจุดสูงสุดก็เกิดภาวะชะงัก ทำให้การหมุนเวียนของ กระแสเงินสดขาดสภาพคล่องสินค้าและเครื่องอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น ยิ่งทำให้อัตราเงินเฟ้อมี แนวโน้มสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ และชนชั้นล่างประสบกับปัญหาในการหาเลี้ยงชีพที่เริ่มยากลำบากขึ้น กว่าเดิม ปัญหาค่าครองชีพส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาความยากจน

ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการค้าบริการทางเพศ ปัญหาครอบครัวแตกแยก เป็นต้น โดยวินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดสภาพสังคม และปัญหาสังคมเหล่านี้ไว้ในงานเขียนเช่นกัน

ในช่วง พ.ศ.2539-พ.ศ.2542 เป็นช่วงที่ประเทศไทยเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจหรือที่ประชาชนทั่วไปเรียกว่า เศรษฐกิจฟองสบู่แตก (Bubble Economy) อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เกินจริงเกิดภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ เกิดภาวะเงินบาทลอยตัวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น โดยกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ กลุ่มลูกจ้างและชนชั้นล่างของสังคมที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากเหตุการณ์เศรษฐกิจฟองสบู่แตกนี้ ทำให้บริษัทและร้านค้าหลายแห่งต้องลดคนงาน ลดเงินเดือน สวัสดิการ และบางแห่งต้องปิดกิจการลง

รัฐบาลไทยพยายามฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจโดยการกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) โดยมีเงื่อนไขที่ต้องถ่ายโอนอำนาจเศรษฐกิจของรัฐบาลสู่ภาคเอกชน เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นบริษัทและการออกกฎหมายใหม่เพื่อเชื่อมต่อการเสรีเป็นนโยบายประชานิยม และน้อมเอาวิถีทางเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานมาเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน แม้ว่าในทางปฏิบัติรัฐจะยังเน้นการส่งออกเพื่อดำเนินการให้ทันกระแสโลกาภิวัตน์

นอกจากนี้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทุนนิยมที่ส่งเสริมความนิยมทางวัตถุ ทำให้เกิดวัฒนธรรมบริโภคนิยมมากขึ้น ชาวทางหน้าหนังสือพิมพ์ได้รายงานการระบาดของยาเสพติดมากขึ้น เช่น ยาบ้า ยาอี เป็นต้น โดยระบาดในกลุ่มเยาวชนและนักศึกษา ทั้งยังมีการรายงานข่าวปัญหาการขายบริการทางเพศของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ช่วง พ.ศ.2548-พ.ศ.2550 หรือในปัจจุบันนี้ มีความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทั้งในด้านสภาพสังคมและการเมือง ทางด้านสภาพสังคมนั้นปัญหาเศรษฐกิจคลี่คลายไปในทางที่ดี ผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจในครั้งนั้นสามารถปรับตัวและคุ้นเคยกับสภาพเศรษฐกิจหลังการเปลี่ยนแปลงได้

รัฐบาลที่มีพรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน หัวหน้าพรรคคือ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้เป็นนายกรัฐมนตรีสองสมัยคือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2546 และ พ.ศ.2547-2548 และในสมัยหลังนี้เองได้มีข่าวเกี่ยวกับการคอร์รัปชันออกมาหลายครั้ง เริ่มมีผู้ต่อต้านรัฐบาลโดยกลุ่มชนชั้นกลางแต่รัฐบาลยังได้รับความนิยมในกลุ่มชนชั้นล่างหรือชนชั้นรากหญ้าในชนบท นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ พต.ท. ทักษิณ ชินวัตรเป็นรัฐมนตรีทำให้วิกฤติเศรษฐกิจกระเตื้องขึ้น ด้วยการเน้นการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ ประชาชนที่ประกอบธุรกิจขนาดกลางและใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงานเป็นการดำเนินเป็นธุรกิจขนาดเล็ก (SMEs) จากการรณรงค์และสนับสนุนจากรัฐบาล โดยเน้นไปทางการค้าขายและบริการ พนักงานและลูกจ้างส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบต้องออกจากงานในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจต่างออกมาประกอบอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่ ธุรกิจการท่องเที่ยว

เติบโตและได้รับความนิยมจากชาวต่างชาติเป็นอย่างมากกลายเป็นรายได้หลักอย่างหนึ่งของประเทศ ซึ่งหลังจากระบบเศรษฐกิจฟื้นตัวแล้วก็เริ่มเกิดการลงทุนจากชาวต่างชาติอีกครั้ง

นับได้ว่าสังคมไทยได้ก้าวเข้าไปสู่สังคมแบบบริโภคนิยมอย่างเต็มรูปแบบ ความคิดเชิงบริโภคนิยมขยายตัวเป็นวงกว้างสู่สังคมในชนบท และเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจคลี่คลายไปในทางที่ดีทำให้ผู้คนจับจ่ายใช้สอยได้มากขึ้น เกิดกระแสการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้น ทั้งในผู้มีรายได้ตลอดไปจนถึงนักเรียนนักศึกษา

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้อินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก มีการขายบริการทางเพศโดยใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อ และวัฒนธรรมต่างชาติเริ่มหลั่งไหลเข้ามาทางสื่อต่าง ๆ ไม่เฉพาะแต่วัฒนธรรมตะวันตกอย่างที่ผ่านมาแต่รวมไปถึงวัฒนธรรมตะวันออกจากประเทศแถบเอเชียด้วยกันอีกด้วย สื่อมีอิทธิพลต่อคนในสังคมปัจจุบันทั้งในด้านข่าวสารและการโฆษณา

สภาพสังคมช่วง พ.ศ.2537-2550 ที่มีความผันผวนทางเศรษฐกิจนี้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ สภาพสังคมและค่านิยมที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจนี้ปรากฏอยู่ในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณหลายเรื่องตั้งแต่ในช่วงเริ่มต้นอาชีพนักเขียนจนถึงปัจจุบัน

ความเคลื่อนไหวทางวงการวรรณกรรม พ.ศ. 2535-2550

ความเคลื่อนไหวทางวงการวรรณกรรมถือเป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการนำเสนองานของนักเขียน เนื่องจากความเคลื่อนไหวทางวงการวรรณกรรมนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความสนใจของผู้อ่านที่มีต่องานวรรณกรรมแต่ละประเภท และมีอิทธิพลต่อการนำเสนอและได้รับความนิยมของนักเขียน

ทิศทางด้านวรรณกรรมในช่วงปี พ.ศ.2537 – พ.ศ.2538 เป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นการเป็นนักเขียนนวนิยายและเรื่องสั้นมีการพัฒนาที่แตกต่างกัน วรรณกรรมประเภทนวนิยายครองตลาดอยู่นั้นเป็นนวนิยายประเภทพาฝันและนวนิยายแนวชีวิตครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ปรากฏงานเขียนประเภทนวนิยายแนวสังคมอยู่บ้างเป็นจำนวนไม่มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากธรรมเนียมปฏิบัติที่นักเขียนส่วนใหญ่มักจะเขียนนวนิยายและส่งลงตีพิมพ์ในนิตยสารก่อนจะทำการรวมเล่มอีกครั้ง จึงทำให้ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก โดยสายทิพย์ นุกุณกิจได้กล่าวเกี่ยวกับการได้รับความนิยมของนวนิยายไว้ว่า

“แม้ว่าแนวโน้มของนวนิยายในปัจจุบันนี้จะมีการที่จะเปลี่ยนไปสู่แนวเพื่อชีวิตหรือสร้างสรรค์สังคมมากขึ้นทุกทีก็จริง แต่นวนิยายพาณิชย์ก็ยังคงครองตลาดหนังสือเมืองไทยไปอีกนาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้อ่านนวนิยายส่วนใหญ่ยังมีความคิดว่า นวนิยายเป็นหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินช่วยผ่อนคลายอารมณ์หรือจูงใจให้อ่านให้เพลินไปกับจินตนาการของผู้เขียนด้วยนั่นเอง ”

(สายทิพย์ นุกุลกิจ : 2543)

นักเขียนนวนิยายที่ได้รับความนิยมในระดับแนวหน้าในขณะนั้น คือ กฤษณา อโศกสิน ว.วินิจฉัยกุล และ ทมยันตี (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช : 2548) ผลงานของนักเขียนทั้งสามคนนี้ได้รับการลงตีพิมพ์อย่างสม่ำเสมอและตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้อ่าน

การได้รับความนิยมของวรรณกรรมประเภทนวนิยายแนวพาณิชย์ในช่วงเวลานี้ทำให้นิตยสารส่วนใหญ่ตีพิมพ์งานเขียนประเภทนวนิยายประเภทนี้ เนื่องจากที่มีกลุ่มผู้อ่านที่กว้างขวางงานเขียนประเภทเรื่องสั้นและจากสาเหตุนี้ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นงานเขียน โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงสาเหตุที่เริ่มต้นงานเขียนไว้ว่า

“จริงๆแล้วไม่ได้คิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะเขียนหนังสือนะครับ มันประมาณสัก 15 ปีที่แล้ว คิดว่าประมาณนั้นที่เริ่มลงมือเขียนหนังสือและก็นั่นอาจจะเบื่อก็จะต้องอ่านหนังสือเดิม ๆ เพราะว่าดูจากในตลาดก็ไม่ได้ถึงกับมีอะไรใหม่มากเท่าไร ที่นี้เมื่อไม่มีสิ่งที่เราอยากจะอ่านเท่าไร เพราะอ่านมาเยอะพอสมควรแล้ว ก็เลยลอง ๆ เขียนดู....

....ตอนนั้นก็เพิ่งกลับมาเมืองไทยใหม่ ๆ หลังจากที่ผมไปเรียนต่างประเทศ ก็มาเริ่มทำงานโฆษณา ช่วงเวลานั้นอาจจะยังไฟแรงอยู่ ค่อนข้างจะว่าง ก็เลยเอาเวลามาเขียนหนังสือ”

(http://www.winbookclub.com/interview_detail.php?id=42)

จากบทสัมภาษณ์นี้ทำให้ทราบว่าวินทร์ เลียววาริณได้เริ่มการเป็นนักเขียนจากการเป็นนักอ่านมาก่อนและคิดว่างานเขียนที่มีอยู่ในขณะนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและการได้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศทำให้มีโอกาสได้อ่านวรรณกรรมของตะวันตก ทำให้วินทร์ เลียววาริณพบเห็นงานวรรณกรรมที่หลากหลายมากกว่าวรรณกรรมที่ปรากฏในเมืองไทยในช่วงเวลานั้น ทำให้วินทร์ เลียววาริณได้เห็นแนวคิดและกลวิธีที่ต่างไปจากกลวิธีเดิม จึงได้เริ่มต้นเขียนเรื่องสั้นในรูปแบบที่ตนเองชื่นชอบขึ้น งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นเรื่องแรกคือ เรื่องสั้นแนวหักมุมเรื่อง ไฟ โดยตีพิมพ์ในนิตยสาร **อิมเมจ**

นอกจากนี้วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึงสาเหตุที่เริ่มต้นงานเขียนด้วยรูปแบบเรื่องสั้นแนวหักมุมไว้จากบทสัมภาษณ์ที่ว่า

คำถาม : คุณมีงานเขียนชิ้นแรกคือ ไฟ เป็นเรื่องสั้นลงตีพิมพ์ในนิตยสาร อิมเมจ แต่ดูเหมือนว่าหลังจากนั้นคุณจะไม่ค่อยมีผลงานออกมาระกิดเป็นพิเศษมีศรัทธาเฉพาะตัวกับบก.สุชาติหรือ

วินทร์ : ไม่ ผมเพิ่งได้ยื่นชื่อสุชาติก็ตอนกลับมาเมืองไทย จากข้อการะกิดนี้แหละ คือตอนที่กลับมาใหม่ ๆ มันมีเวลาว่างมาก สมอมันวิ่งไปวิ่งมา เลยขยับปากกาเขียนเรื่องเพื่อไม่ให้ว่าง แล้วคราวนี้เรื่องที่ผมเขียนก็เอาสนุก เป็นหักมุม ตื่นเต้น มากกว่าจะเป็นวรรณกรรมแท้ ๆ ซึ่งพอลองไปพลิกหนังสือหาสนามดู มันไม่มีสนามแบบเรื่องของผมเลย มีที่เดียว ๆ ก็อย่างมติชน และ อิมเมจ ก็ทดลองส่งไป แล้วอีกทีคือ ข้อการะกิด เพราะเห็นในหนังสือเขาบอกว่ายินดีเปิดกว้าง พอหมึกหยดสุดท้าย ได้ลง เรื่องหลังนี้ โลภีย-นิพพาน ถือว่าผมเขียนแรง บก.ที่น่าจะรับได้ที่สุดคือคุณสุชาติ เป็นการทดสอบบก.ซึ่งก็โอเค. เลยเจาะจงว่าถ้าเป็นเรื่องแรง ๆ หนัก ๆ ก็จะส่งให้แก

(วินทร์ เลียววาริณ : 2540)

วินทร์ เลียววาริณมีทัศนคติต่อเรื่องสั้นแนวหักมุมว่าเป็นการสร้างความสุขให้ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านแสดงให้เห็นถึงว่าวินทร์ เลียววาริณใส่ใจต่อกลวิธีการนำเสนอตั้งแต่เริ่มแรกที่เขียนเรื่องสั้นและจากบทสัมภาษณ์นี้วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงนิตยสารข้อการะกิดซึ่งเป็นนิตยสารที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณ เป็นที่รู้จักในฐานะนักเขียนหน้าใหม่ในวงการวรรณกรรมว่าเปิดกว้างที่จะรับงานเขียนที่แปลกและเสนอประเด็นที่แสดงข้อขัดแย้งอย่างรุนแรงจากสังคมได้ และรางวัลข้อการะกิดยอดเยี่ยมซึ่งถือเป็นรางวัลแรกในอาชีพนักเขียนของวินทร์ เลียววาริณด้วย

ช่วงที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นนำเสนอผลงานเขียนนั้นเป็นช่วงที่นวนิยายพาฝันและนวนิยายสะท้อนปัญหาครอบครัวยุคทองตลาด แต่วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นก็มีพัฒนาการที่ต่อเนื่องมาโดยลำดับ เนื่องจากงานเขียนประเภทเรื่องสั้นเป็นรูปแบบวรรณกรรมที่มีนักเขียนรุ่นใหม่นิยมนำมาเขียนเพื่อสนองแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ในทุกยุคทุกสมัย และเริ่มมีตลาดและผู้อ่านของตนเองดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ ได้กล่าวไว้ว่า

“อาจกล่าวได้ว่านอกจากเรื่องสั้นจะมีพัฒนาการในรูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการแต่งอย่างเห็นได้ชัดแล้ว เรื่องสั้นยังพัฒนาขึ้นจนมีตลาดของตนเอง ไม่ต้องพึ่งพิงอยู่กับตลาดของผู้อ่านนวนิยาย มีการพิมพ์เรื่องสั้นรวมเล่มจำหน่ายเช่นเดียวกับกรวมเล่มนวนิยายที่ตีพิมพ์เป็นตอนๆในนิตยสาร ”

(รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ : 2541)

นิตยสารข้อการะกิดถือเป็นสนามของนักเขียนหน้าใหม่และเรื่องสั้นคุณภาพทำให้วงการวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นมีความคึกคักมากขึ้น นับเป็นรางวัลข้อการะกิดที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการ

อ่านเขียนเรื่องสั้น(วิทยุ กงทอง: 2541) มีนักเขียนหน้าใหม่ส่งผลงานให้สุชาติ สวัสดิ์ศรีผู้ซึ่งเป็นบรรณาธิการของนิตยสารช่อการะเกดในขณะนั้นพิจารณามากมาย

ด้านวงการวิจารณ์วรรณกรรมมีความเคลื่อนไหวพอสมควร มีกระแสการวิพากษ์วิจารณ์งานของนักเขียนด้วยกันเอง ทำให้เกิดการยอมรับการวิจารณ์งานเขียนในเชิงสร้างสรรค์โดยนักเขียนที่มีบทบาทในงานวิจารณ์งานเขียนไปด้วยในช่วงนั้นได้แก่ วัฒน์ วรรลยางกูร จำลอง ผึ้งชลจิตร ศิลา โคมฉาย คมทวน คันธนู เป็นต้น

ในช่วงปี พ.ศ.2539-พ.ศ.2542 วงการวรรณกรรมได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ เช่นเดียวกันการบริหารงานของสำนักพิมพ์ก็มีความเปลี่ยนแปลง คือ เกิดการบริหารงานในรูปแบบบริษัท เจ้าของกิจการจะเป็นนักธุรกิจมุ่งเน้นกำไรและผลของการจัดจำหน่ายมากกว่าพิจารณาถึงเนื้อหาของวรรณกรรม

ถึงแม้ว่าในปี 2540 นั้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วจากปัญหาเศรษฐกิจฟองสบู่แตกในช่วงเวลานี้ ในส่วนของวงการวรรณกรรมนั้นนักเขียนส่วนใหญ่โดยเฉพาะนักเขียนเรื่องสั้นไม่ได้นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่จะนำเสนอปัญหาต่างๆที่ตามมาจากสภาพเศรษฐกิจมากกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้นได้แสดงให้เห็นมาเป็นเวลาหลายปีแล้วก่อนที่จะเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจขึ้น และประชาชนทุกระดับชั้นต่างก็ประสบปัญหาทางการเงินเช่นเดียวกันมาเป็นเวลานาน นักเขียนอาชีพที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่ในช่วงนั้นมักจะนำเสนอผลงานที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจต่อคนในสังคม ปัญหาเกี่ยวกับศีลธรรม และปัญหาความรุนแรงในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาโสเภณีหรือการล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาการทำแท้ง การทิ้งเด็กแรกเกิด และปัญหาความยากจนของผู้คนในชนบทเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้พบมากในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น โดยวินทร์ เลียววาริณก็เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่ได้แสดงแนวคิดถึงปัญหาสังคมเหล่านี้เช่นกันโดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ซึ่งรวมเรื่องสั้นเรื่องนี้ก็ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนเป็นครั้งที่สองในปี 2542 อีกด้วย

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทนวนิยายในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจนั้น กล่าวได้ว่าไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากนักเขียนส่วนใหญ่ยังคงมุ่งเน้นการเผยแพร่ในรูปแบบเดิม คือเขียนเป็นตอนๆตีพิมพ์ในนิตยสารรายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือนก่อนแล้วจึงรวมเล่ม นอกจากนวนิยายแนวพาฝันอย่างเช่นที่ผ่านมาแล้ว นักเขียนส่วนใหญ่ได้ถ่ายทอดแนวคิดสะท้อนสังคมไว้ด้วย โดยสะท้อนปัญหาผ่านฉากและเหตุการณ์ที่ตัวละครได้รับไพลิน รุ่งรัตน์ กล่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางวงการวรรณกรรมประเภทนวนิยายไว้ว่า

นวนิยายที่ปรากฏในยุคนี้ส่วนใหญ่เป็นไปอย่างเสรี นักเขียนเลือกสะท้อนปัญหาได้อย่างอิสระ และหลากหลาย แต่กระนั้นก็มีข้อสังเกตว่า ผลงานเขียนที่ขายดีมักเป็นผลงานเขียนที่เป็นไปตาม กระแสการนำเสนอของสื่อ หรือเป็นผลงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความเชื่อของคน ผลงานเขียน คุณภาพเน้นความสวยงามในด้านวรรณศิลป์ ลดปริมาณลง”

(ไพลิน รุ่งรัตน์ : 2550)

นอกจากนวนิยายที่รวมเล่มและตีพิมพ์ในนิตยสารรายสัปดาห์แล้ว นวนิยายที่ได้รับการสร้าง เป็นละครโทรทัศน์ก็ได้รับความสนใจมากขึ้นด้วยเช่นกัน และมีการตีพิมพ์งานเขียนที่ได้ปรับมาจากบท ละครโทรทัศน์ในหนังสือพิมพ์ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ภิญญู กองทอง กล่าวเกี่ยวกับความ เปลี่ยนแปลงนี้ไว้ว่า “นวนิยายที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันซึ่งทวีจำนวนมากขึ้นเท่าไร วรรณศิลป์ก็ จะยิ่งด้อยความสำคัญลงไปเท่านั้น เพราะคนไม่อ่านตัวนวนิยายที่เป็นต้นฉบับดั้งเดิม” (ภิญญู กองทอง: 2540)

ด้านรางวัลทางวรรณกรรมมีส่วนเกี่ยวพันกับธุรกิจมากขึ้น เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ เกิดขึ้นทำให้สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่หวังว่า หากหนังสือในสำนักพิมพ์ของตนได้รับรางวัลก็เป็นการช่วย เพิ่มยอดขายเท่ากับเป็นการช่วยรักษาสถานภาพของสำนักพิมพ์ไว้ได้ สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่จึงมักจะ เปิดตัวหนังสือก่อนการปิดรับสมัครประกวดรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรท์) นอกจากนั้นก็มีหนังสือจำนวนมากที่ออกวางตลาดตามกระแสของงานมหกรรมหนังสือระดับชาติที่จัด ขึ้นสองครั้งในรอบหนึ่งปี คือ งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติช่วง มีนาคม - เมษายน ของทุกปีและมหกรรม หนังสือนานาชาติ ช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี

หลังจากมีการจัดงานสัปดาห์หนังสืออย่างต่อเนื่องและได้รับความนิยมจากนักอ่าน ทำให้ ธุรกิจการค้าขายหนังสือเปลี่ยนไปจากเดิมคือ จากการขายแบบเดิมร้านหนังสือทั่วไปสำนักพิมพ์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะทำยอดขายในช่วงงานสัปดาห์หนังสือเป็นหลัก เนื่องจากสามารถทำเงินให้สำนักพิมพ์ ได้มากกว่าการขายปลีกตามร้านหนังสือทั่วไป สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่เลือกตีพิมพ์เรื่องสั้นและนวนิยาย ในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อให้ทันจำหน่ายในงาน และนักเขียนก็มักใช้ช่วงเวลานี้เปิดตัวหนังสือเล่มใหม่ เช่นเดียวกัน

ในช่วง พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2550 นั้น ผลงานเขียนเชิงบทความ และสารคดีเป็นที่นิยมมากขึ้น บทความและสารคดีสามารถสื่อแนวคิดความเป็นปัจเจกบุคคลได้ตรงประเด็นกว่า เช่น สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิได้นำเสนองานเขียนเชิงสารคดีแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชนชั้นล่าง เป็นต้น รูปแบบการ นำเสนองานวรรณกรรมมีความเปลี่ยนแปลงไป ทั้งที่ได้รับความนิยมและที่นำเสนอความคิด สร้างสรรค์ใหม่โดยไม่ยึดติดกับกรอบประเภทของวรรณกรรมว่าเป็นเรื่องสั้น นวนิยาย หรือสารคดี งาน

เขียนสร้างสรรค์เหล่านี้ได้รับการยอมรับจากผู้อ่านเพิ่มมากขึ้น เช่น หนังสือในเครือสำนักพิมพ์อะเดย์ (A day) และ โอเพ่นเฮาส์ (Open house) เป็นต้น

ส่วนวรรณกรรมประเภทวินิพนธ์ถือว่าไม่ค่อยมีผู้อ่านมากนัก โดยวรรณกรรมที่ใช้ภาษาเรียบง่ายมีเนื้อหาที่ สั้น ตรงไปตรงมา เข้าถึงผู้อ่านได้มากกว่างานเขียนเชิงสุนทรียภาพที่ต้องอาศัยความรู้ลึกและอารมณ์ละเอียดละไม

วรรณกรรมแปลเป็นวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่งที่ขยายตัวอย่างกว้างขวาง หนังสือแปลบางเล่มสามารถทำรายได้อย่างมหาศาลให้แก่สำนักพิมพ์ได้ เช่น แฮร์รี่ พอตเตอร์ รหัสลับดา วินชี และเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก จำนวนของวรรณกรรมแปลในวงการวรรณกรรมไทยปัจจุบันมีทวีขึ้นจนอาจกล่าวได้ว่ามีปริมาณเทียบเท่างานเขียนในประเทศและได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้อ่าน

เมื่อพิจารณาบริบททางสังคมอันประกอบด้วยเหตุการณ์ทางสังคมและความเคลื่อนไหวในวงการวรรณกรรม อาจจัดแบ่งงานเขียนของวินิพนธ์ เลี้ยววาริณออกเป็น 3 ช่วงด้วยกันคือ

ช่วงที่ 1 พ.ศ.2537- 2538

เป็นช่วงที่วินิพนธ์ เลี้ยววาริณ เริ่มนำเสนองานเขียนและประสบความสำเร็จเป็นนักเขียนที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างรวดเร็ว ในช่วงเวลานี้ถือว่าวินิพนธ์ เลี้ยววาริณเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในวงการวรรณกรรมในฐานะนักเขียนรุ่นใหม่ที่น่าจับตามอง งานเขียนของวินิพนธ์ เลี้ยววาริณแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์และได้รับรางวัลทางวรรณกรรมบ่อยครั้ง ประกอบกับช่วงเวลานั้นเป็นช่วงที่เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวเป็นอย่างมาก ก่อนที่จะตกต่ำในช่วงต่อมาตลาดในแวดวงวรรณกรรมมีสภาพคล่องและมีพื้นที่ให้นักเขียนหน้าใหม่ได้แจ้งเกิดและเป็นที่รู้จัก โดยในช่วง พ.ศ. 2537 – 2538 วินิพนธ์ เลี้ยววาริณมีผลงานทั้งหมด 4 เล่ม คือ

1. สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง (พ.ศ. 2537) หนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่องแรกของวินิพนธ์ เลี้ยววาริณ ประกอบด้วยเรื่องสั้นแนวหักมุมที่สะท้อนภาพสังคมและปัญหาสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด การทุจริตในหน้าที่ ปัญหาความยากจนและโสเภณีไปจนถึงแสดงแนวคิดต่อศีลธรรมของคนในปัจจุบันที่ลดน้อยลง ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 13 เรื่อง คือ ไฟ วีรบุรุษ หวี ดวง เงื่อนตาย คนละมุม เรือคนบาป สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง เหลี่ยม ความมืด/มือปืน/คำสั่งฆ่า ความรัก/มือปืน/คำสั่งฆ่า

2. อาเพศกำสรวล (พ.ศ.2537) หนังสือรวมเรื่องสั้นแนวทดลองที่เน้นกลวิธีการนำเสนอที่แตกต่างไปจากรูปแบบการเขียนเดิมเนื้อหาของเรื่องสั้นสะท้อนสภาพสังคมกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมเมือง ปัญหาสังคมต่างๆ และผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 11 เรื่อง คือ โลภีย – นิพพาน หมึกหยดสุดท้าย เมืองคนบาป

อาเพศกำสรวล เกม สุนัขชิปไตย น้ำสองสาย กระดาษขาวกับคาวหมึก คนแปลกหน้า : ปรัชญาที่สวนสาธารณะ ปทานุกรมชีวิต ฉบับชนชั้นกลางกรุงเทพฯ และคดีมโนสำเนา

3. **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** (พ.ศ.2537) นวนิยายเรื่องแรกของวินทร์ เลียววาริณ เนื้อเรื่องกล่าวถึงความเป็นมาของประชาธิปไตยในประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เป็นนวนิยายที่วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการนำเรื่องสั้นมาเรียงร้อยเข้าด้วยกันและแบ่งบทจากปีพ.ศ.ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** นี้ยังได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรท์) ในปี 2538 ส่งให้วินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง

4. **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** (พ.ศ. 2538) รวมเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ที่เกิดจากความสนใจต่อวิทยาศาสตร์ของผู้เขียนเอง แสดงถึงจินตนาการผสมผสานกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ และเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ที่แสดงแนวคิดเพื่อให้เกิดการพัฒนาในอนาคตขึ้น ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 12 เรื่อง คือ เด็กสองโลก ปฐมภพ รัตติดาวกระพริบ พระเจ้าองค์สุดท้าย กุหลาบสีแดงกับเที่ยวบินเที่ยวสุดท้าย ภพสุดท้าย 17020 :โลกแห่งความสุข ดอกไม้เหลือเหนือเขาสูง ทวีตสยาม 4001 และ เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว

ในช่วงแรกเริ่มอาชีพนักเขียนนี้ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอผลงาน 4 เล่มในระยะเวลา 2 ปี งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงแรกมักสะท้อนสภาพสังคมเป็นหลัก ผสมผสานกับการนำเสนองานเขียนตามความสนใจของตนเอง เช่นการนำเสนอเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ การจบเรื่องแบบหักมุม หรือการใช้กลวิธีการเล่าในรูปแบบสร้างสรรค์มาประกอบกับการถ่ายทอดสภาวะทางสังคม และแนวคิดของประชาชนช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ

วินทร์ เลียววาริณได้รับรางวัลทางวรรณกรรมหลายรางวัล และติดต่อกันในช่วงแรกทำให้ได้รับการจับตามองในฐานะนักเขียนหน้าใหม่ที่มีผลงานโดดเด่น และจากการได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนในปี 2538 ซึ่งรางวัลนี้ถือว่าเป็นรางวัลที่ผู้คนทั่วไปรู้จักและจากรางวัลนี้ส่งผลให้วินทร์ เลียววาริณเป็นที่ยอมรับในวงกว้างไม่เพียงแต่ในวงการวรรณกรรมเพียงอย่างเดียว

ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539 – 2547

ในช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจที่เติบโตเกินความเป็นจริง (เศรษฐกิจฟองสบู่) เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2539 มีการเลิกจ้างงานและปิดตัวลงของบริษัทหลายแห่ง สังคมเกิดความตึงเครียด ผู้คนในสังคมพยายามหาเลี้ยงชีพ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันของคนในสังคมลดน้อยลงเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ และจากปัญหาเศรษฐกิจทำให้วงการวรรณกรรมได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน โดยนิตยสารหลายเล่มต้องปิดตัวลง สำนักพิมพ์เปลี่ยนรูปแบบจากการ

ผลิตโดยคำนึงถึงคุณภาพของวรรณกรรมมาเป็นการบริหารในรูปแบบบริษัท และผลิตเพื่อหวังรายได้จากการจัดจำหน่าย งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการจากงานเขียนในช่วงแรกด้วยเช่นกัน โดยงานเขียนในช่วงที่สองของวินทร์ เลียววาริณนั้นได้กล่าวถึงสภาพสังคมและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในมุมมองที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และทางด้านรูปแบบและกลวิธีถือว่าเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอรูปแบบงานเขียนที่หลากหลายและทดลองกลวิธีใหม่ ๆ ในงานเขียนควบคู่ไปกับการสะท้อนแนวคิดไปสู่ผู้อ่าน

เนื่องจากได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในประเทศไทย และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หนังสือใหม่ในตลาดมีปริมาณลดลง ในช่วงปี พ.ศ.2539 – พ.ศ.2542 เป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณยังคงทำงานประจำในสาขาโฆษณาควบคู่กับการเป็นนักเขียนไปด้วย และเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณได้เว้นระยะและไม่ผลิตผลงานรวมเล่มออกมาเป็นเวลา 3 ปี แต่ก็มีผลงานเขียนปรากฏในนิตยสารบางฉบับ จึงถือได้ว่าเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณมีผลงานปรากฏสู่สาธารณชนค่อนข้างน้อย

ในปี พ.ศ. 2542 วินทร์ เลียววาริณได้ตีพิมพ์หนังสือรวมเรื่องสั้นอีกครั้งคือ **รวมเรื่องสั้น สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** โดยบางส่วนของรวมเรื่องสั้นเรื่องนี้เป็นผลงานเรื่องสั้นที่วินทร์ เลียววาริณ ได้นำเสนอมาบ้างแล้วตามนิตยสารต่าง ๆ ในช่วงที่วินทร์ เลียววาริณไม่ได้มีผลงานรวมเล่ม รวมเรื่องสั้นเรื่องนี้ได้รับรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ปี พ.ศ.2542 จึงนับได้ว่าวินทร์ เลียววาริณได้รับรางวัลนี้เป็นครั้งที่สองขึ้นทำเนียบนักเขียนซีไรต์สองสมัยเช่นเดียวกับ ชชาติ กอบจิตติ การได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนเป็นครั้งที่สองทำให้วินทร์ เลียววาริณกลายมาเป็นนักเขียนที่เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2544 วินทร์ เลียววาริณ ได้เสนอผลงานแสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ งานเขียนที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้นในงานเขียนรูปแบบวรรณรูป ชุด **หนึ่งวันเดียวกัน** (2544) ซึ่งเป็นวรรณกรรม (fiction) ที่ใช้ทัศนศิลป์มาเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอ หนังสือชุดนี้มีที่มาจากคอลัมน์ life in a day ในนิตยสาร A day โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวว่า คอลัมน์นี้ทำให้เขามีกลุ่มผู้อ่านในระดับนักเรียนนักศึกษาที่ชื่นชอบและติดตามผลงานเพิ่มมากขึ้นอีกหนึ่งกลุ่ม โดยวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงกลุ่มผู้อ่านที่ขยายตัวกว้างขึ้นดังกล่าวในคำสัมภาษณ์ที่ว่า

เคยเก็บข้อมูลมั้งมั๊ยครับว่าแฟนหนังสือของคุณมีช่วงอายุเท่าไรบ้าง

- ผมว่าประมาณตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัยดึกะครับ ...สมัยก่อนอาจจะไม่มีวัยรุ่น ...ตั้งแต่เขียนลง a day มันก็จะมีกลุ่มวัยรุ่นเข้ามาเยอะพอสมควร

แสดงว่าแต่เดิมาก็ไม่ได้คาดหวังนักอ่านรุ่นใหม่

- เอ่อ ... ไม่ได้มองขนาดนั้น เพราะคิดว่าเรื่องที่ตัวเองเขียน มันอาจซีเรียสเกินไปกับเด็กวัย 12-13 ขวบ ผมว่าเขาอาจจะไม่อ่านหนังสือประเภทนี้ ช่วงหลังมาก็จะเปลี่ยนแบบแบ่งกลุ่มให้ชัดขึ้น อย่างที่เขียนลงใน a day

ก็จะเน้นทางกลุ่มเด็กมากขึ้น โจทย์คือทำอย่างไรที่จะกระตุ้นให้เขาอยากอ่านหนังสือ และก็หวังว่าถ้าเขาชอบหนังสือที่เราเขียนไปเนี่ย โตขึ้น พวกเขาอาจจะมินิรักการอ่านบ้าง

(http://www.winbookclub.com/interview_detail.php?id=28)

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงว่า วินทร์ เลียววาริณ ได้คิดรูปแบบงานเขียนเพื่อจะสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ จึงนับได้ว่าวินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนที่คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย หรือกล่าวได้ว่าเขาสร้างงานเขียนโดยคำนึงถึงผู้อ่านเช่นกัน

ปีพ.ศ. 2546 วินทร์ เลียววาริณได้ลาออกจากการประจำในสายงานโฆษณา มาเป็นนักเขียนอิสระ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 โดยวินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับการตัดสินใจลาออกและเริ่มต้นอาชีพนักเขียนไว้ในบทสัมภาษณ์ดังนี้

ถาม : ถึงวันนี้คุณลาออกจากการทำงานประจำมาเป็นนักเขียนอิสระนานเท่าไรแล้ว (ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2549)

ตอบ : 3 ปี 7 เดือน กับ 4 วัน

ถาม : ทำไมจึงทำได้

ตอบ : เพราะว่าผมเริ่มวันที่ 1 มกราคม เมื่อ 3 ปีเศษที่แล้ว

ถาม : ทำไมวันนั้นจึงตัดสินใจที่จะไม่ทำงานประจำต่อ

ตอบ : ผมทำงานโฆษณามาประมาณ 16-17 ปี และก็มีส่วนในบริษัทด้วย พอถึงจุดหนึ่ง เราคิดว่าจะเลิกกิจการโฆษณา พอถึงจุดที่ตัดสินใจว่าจะเลิกกิจการโฆษณา เราก็มานั่งดูว่าจะทำอะไรต่อ ก็มีคนชวนไปเปิดบริษัทโฆษณาใหม่ เราก็คิดว่านี่อาจจะจะเป็นอีกทางหนึ่งที่เราน่าจะลองดูก็ได้ สมมติว่าถ้าไปเป็นนักเขียนอาชีพอย่างที่เราเคยอยากจะเป็นมาแต่ไหนแต่ไร ดูสิมันจะทำได้หรือเปล่า ขอลองดูซักตั้งก่อน ถ้าไม่ได้จริงๆ ก็อาจจะต้องกลับไปวงการโฆษณาอีกครั้งหนึ่ง นั่นก็คือจุดตัดสินใจ ปิดบริษัทเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม วันที่ 1 ผมก็เลยเป็นนักเขียนอาชีพ

ถาม : การที่จะมาเป็นนักเขียนอาชีพ เราต้องเตรียมการอะไรบ้างนอกเหนือจากงานเขียนที่มีอยู่แล้ว

ตอบ : ผมคิดว่าสำหรับประเทศไทยเรา เราต้องเตรียมการนานทีเดียว คือเราอยู่ดี ๆ จะเป็นนักเขียนอาชีพนี่ค่อนข้างจะยากในทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าคุณต้องการเป็นนักเขียนอาชีพ เพราะว่าพอคุณรวยมาก ก็โอเค มันก็ไม่ได้ทุกวัน แต่ถ้าต้องการเป็นนักเขียนอาชีพที่อยู่ได้ด้วยการเขียนหนังสือจริง ๆ มันน่าจะใช้เวลาปูพื้นฐานมานาน คือหนึ่ง เราต้องสร้างงานที่มีคนอ่านในระดับหนึ่ง อย่างน้อยกลุ่มหนึ่ง และจะต้องสร้างชื่อของนักเขียนขึ้นมาในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งมันต้องใช้ระยะเวลา มันไม่สามารถที่จะเขียนหนังสือมาหนึ่งปี แล้วก็ไปเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง ทุกคนรู้จักทิศทางของการเขียนวรรณกรรมบ้านเราไม่ได้เป็นอย่างนั้น มันต้องเขียน ... ผมคิดว่าน่าจะสิบปีขึ้นไป คือถ้าคิดจะเขียนหนังสือในแนวแบบนี้เพื่อจะเป็นอาชีพ ผมคิดว่าน่าจะสิบปีขึ้นไป ให้ชื่อของนักเขียนเป็นที่รู้จักในกลุ่มคนอ่าน และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องมีงานเขียนออกมาอย่างสม่ำเสมอ ให้เขารู้ว่าเรายังไม่ตาย ถ้าทำอย่างนี้ได้ ผมคิดว่ามันก็อยู่ได้ เพราะกลุ่มนักอ่านวรรณกรรมบ้านเรามี

ประมาณซัก 10,000 คน คิดว่าตัวเลขนี้คงประมาณซัก 20 ปีได้แล้ว แต่ตัวเลขที่ active จริง ๆ อาจจะไม่ถึงหมื่น มันแล้วแต่หนังสือ เพราะคนที่อ่านหนังสือวรรณกรรม ที่ยินดีจะควักเงินซื้อถ้าหนังสือดี ผมคิดว่า 10,000 คนน่าจะได้ แต่คนที่อ่านเป็นประจำจริง ๆ อาจจะไม่ถึง

(http://www.winbookclub.com/interview_detail.php?id=46)

จากบทสัมภาษณ์ที่ยกมานี้ จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณ หันมาประกอบอาชีพนักเขียนอย่างเต็มตัวหลังจากบริษัทโฆษณาที่เขาอยู่ได้ปิดตัวอันเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น ก่อนที่จะเริ่มงานในอาชีพนักเขียนนั้น เขาได้มีการเตรียมตัวแล้วว่าเราสามารถยึดอาชีพนักเขียนเต็มตัวได้ เพราะตลอดระยะเวลา 10 ปี งานเขียนของเขาเป็นที่รู้จักประกอบกับการมีผลงานค่อนข้างสม่ำเสมอทำให้เขามีกลุ่มผู้อ่านที่ติดตามอ่านงานของเขาเช่นกัน นอกจากนี้การเปิดสำนักพิมพ์ 113 นั้นยังเป็นรากฐานสำคัญในอาชีพนักเขียนของวินทร์ เลียววาริณอีกด้วย เนื่องจากเขาสามารถดูแลการผลิตและการจัดจำหน่ายได้อย่างครบวงจรมากขึ้น โดยวินทร์ เลียววาริณให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการตั้งสำนักพิมพ์ 113 ไว้ว่า

ที่ผมเปิดสำนักพิมพ์นี้ก็มาจากไอเดียที่พี่ชาติ กอบจิตติเสนอให้ทำ เขาบอกว่านักเขียนควรจะรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง ถ้าเราสามารถที่จะเปิดสำนักพิมพ์เพื่อดูแลงานของเราถ้าเกิดเล่มนั้นขายได้มาก เราก็จะได้เงินมากขึ้นมาหน่อย คือ เราดูแลผลประโยชน์ตัวเอง ไม่มีใครมาโกงเราหรือว่ามาทำอะไรกับเรา เราทำในสิ่งที่เราต้องการเพียงอย่างเดียว

(OPEN : 2549)

จากแนวคิดที่เห็นว่่านักเขียนควรมีอิสระที่จะนำเสนองานเขียนโดยไม่มีใครกำหนดและเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์จากงานเขียนทางหนึ่ง ทำให้วินทร์ เลียววาริณเปิดสำนักพิมพ์ขึ้นเพื่อรองรับงานเขียนของตนเองและจากการเปิดสำนักพิมพ์นี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณสามารถควบคุมการผลิตได้ตามที่ตนเองต้องการ งานเขียนในช่วงหลังของวินทร์ เลียววาริณจึงมีรูปแบบแตกต่างไปจากวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่น มีการนำเสนอแนวคิดในขั้นตอนของการพิมพ์และการเลือกใช้วัสดุในการพิมพ์จนเป็นลักษณะที่โดดเด่นในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่ผู้อ่านจดจำ

งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่ 2 นี้มีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและกลวิธี วินทร์ เลียววาริณได้ริเริ่มการนำเสนอรูปแบบใหม่ ๆ และเห็นได้ชัดถึงผลงานที่ผลิตออกมาในเชิงปริมาณและคุณภาพหลังจากที่ได้ยึดอาชีพนักเขียนเต็มตัวและตั้งสำนักพิมพ์ของตัวเอง จนได้ชื่อว่าเป็นนักทดลองคนหนึ่งของวงการวรรณกรรม โดยในช่วง พ.ศ. 2539 - 2547 วินทร์ เลียววาริณมีผลงานทั้งหมด 9 เล่ม คือ

1. **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** (พ.ศ.2542) รวมเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากจิตใจและสัญชาติญาณ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและแสดงแนวคิดในเชิงตั้งคำถามต่อพฤติกรรมเหล่านั้นของมนุษย์ให้ผู้อ่านได้ขบคิด รวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนประจำปี 2542 ประกอบด้วยบทความ 17 บท และเรื่องสั้นจำนวน 17 เรื่อง บทความและเรื่องสั้นแยกตามแนวคิดดังนี้ คน+สิ่งไร้ภายในพบบทความ 3 เรื่องคือ แรงแข็งขับเคลื่อนของคนกับระบบศีลธรรม สัญชาติญาณการเอาตัวรอด ด้านมืดของคน และเรื่องสั้น 3 เรื่องคือ ชู้ คำให้การ ภาระหนี้ของราษฎรโลกสามใบของราษฎร เอกเทศ คน+ สิ่งไร้ภายนอกพบบทความ 2 บทความคือ ขอบเขตของเสรีภาพ การฆ่าตัวตายการเป็นเจ้าของตัวเอง และเรื่องสั้น 2 เรื่องคือ ล้นทมโรยกลีบ และ กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง คน+กฎเกณฑ์ของคนพบ บทความ 4 เรื่องคือ ถ้าผมสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง การยึดติดความเคยชิน ระบบศาสนาและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับศาสนา และหน้ากาก และเรื่องสั้น 4 เรื่องคือ เรื่องของผกกกับพ่อ ยี่สิบปีหลัง กามสุขลิกานุโยค ละครจรงในห้องขาวดำ คน+คน พบบทความ 5 เรื่องคือ ความแตกต่างระหว่างความคิด รอยแผลเป็นบนหน้าของทาร์เซม หยิน-หยาง เผ่าพันธุ์และเส้นแบ่งเขต และ รากเหง้า และเรื่องสั้น 5 เรื่อง วรรณกรรม 48 ชั่วโมง ตึกตาคำสารภาพของช้างเท้าหลัง ผ้าเก่ากับปลาหูหนึ่งเข่ง และ เชิงมั่ง คน+ สัตว์ พบบทความ 2 เรื่องคือ สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าสัตว์ และ ความรุนแรงกับบาป และเรื่องสั้นเรื่อง หมากลางถนน และ เพชฌฆาต และคนกับจักรวาล พบบทความ 1 เรื่องคือเรื่อง ปฏิกริยาถูกใช้ของสังคมและจักรวาลและเรื่องสั้น 1 เรื่องคือ เรื่องของพระ เด็ก เสือ ไก่ มอด

2. **หนึ่งวันเดียวกัน** (พ.ศ. 2544) เป็นงานเขียนแนวทดลองที่เกิดมาจากคอลัมน์ Life in a day วินทร์ เลียววาริณได้ทดลองนำวรรณกรรมมาผสมผสานกับทัศนศิลป์และเทคนิคการโฆษณา โดยมีจุดประสงค์เพื่อหลอกล่อให้ผู้ที่ไม่ชอบอ่านหนังสือให้อยากอ่านมากขึ้น(วินทร์ เลียววาริณ : 2544) ในหนังสือเรื่องนี้ประกอบด้วยเรื่องสั้นประกอบภาพจำนวน 55 เรื่อง

3. **ปีกแดง**(พ.ศ.2545)งานเขียนเรื่องนี้ถือได้ว่าเป็นนวนิยายเรื่องแรกของวินทร์ เลียววาริณ ที่ได้นำเสนอในรูปแบบของนวนิยายทั้งหมด เนื่องจากนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** นั้น วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอในรูปแบบของเรื่องสั้นมาเรียงร้อยต่อกันแทนการดำเนินเรื่องแบบนวนิยาย นวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** นี้กล่าวถึง ประวัติและความเป็นมาและการสิ้นสุดของระบบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ทั้งในประเทศไทยและในประเทศต่าง ๆ ของโลก โดยนวนิยายเรื่องนี้เข้ารอบสุดท้ายรางวัล

วรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนในปี 2546 และได้รับรางวัลได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นจาก คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2546 อีกด้วย

4.หลังอานบุรี (พ.ศ. 2545) รวมเรื่องสั้นสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองไทยในปัจจุบัน โดยใช้การเสียดสีให้เกิดอารมณ์ขัน โดยกล่าวถึงเมืองสมมุติเมืองหนึ่งที่มีประชากรเป็นสุนัขและมี นักการเมืองเป็นผู้บริหารประเทศ รวมเรื่องสั้นเรื่องนี้มีที่มาจากเรื่องสั้นเรื่อง *สุนัขขี้นไทย* ซึ่งอยู่ในรวม เรื่องสั้นเรื่อง *อาเพศกำสรวล* ประกอบด้วย เรื่องสั้นจำนวน 15 เรื่อง คือ 56,782,375,350.55 อัฐ เปลือย ปาลิเมนต์ แก๊งกระโหลกหมาแดง เวิร์คช็อปแห่งชาติ “แด่ระเบิดขวด” เกรย์ฮาวด์โกโฮม หลังอาน คลาสสิกฟายด์ 37 ๐ - 53 ๐ - 21 ๐ มาตามสองพันล้าน สคริปต์การเมือง ล็อกเตอรีการเมือง เอ็ก แคมมิเนชันสาธารณะ ความในใจสี่บรรทัด โปรเจกต์ตฤณมัย และ ช้อปปิ้งการเมือง

5. ฟ้า (พ.ศ. 2546) รวมบทความหรืษาคติที่แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการล่องลอยด้วยข้อมูล ข่าวสารในปัจจุบันที่สามารถทำให้คนในสังคมเกิดการคล้อยตามได้อย่างง่ายดาย ซึ่งแนวคิดนี้สืบ เนื่องมาจากเรื่องสั้นเรื่อง *คำให้การ* ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* โดยวินทร์ เลียววาริณ นำแนวคิดนี้มาเสนอในรูปแบบของบทความที่มีข้อมูลจริงและเท็จปะปนกันอยู่มานำเสนอและให้ผู้อ่าน สังเกต และตัดสินใจว่าข้อมูลที่กล่าวมานั้นส่วนไหนเป็นข้อมูลจริงและส่วนไหนเป็นข้อมูลที่สร้างขึ้นเพื่อ ล่องลอยให้ผู้อ่านคล้อยตาม

6.ปั่นน้ำเป็นตัว (พ.ศ.2546) รวมเรื่องสั้นที่แสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้กลวิธีการเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ โดยวินทร์ เลียววาริณใช้วิธีการกำหนดกลวิธีซึ่งเป็นเหมือนโจทย์ในการเขียนขึ้นและ ยกตัวอย่างเรื่องสั้นที่เขียนขึ้นตามกลวิธีเหล่านั้น ปรากฏเป็นเรื่องสั้นจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้ *ไอ้โม่ง* (ใช้ พาดหัวข่าวในการแต่ง) *ตาดี* (ใช้พยัญชนะต.เต่าเกือบทั้งหมดในการแต่ง) *หุ่นกระบอก* (ใช้การแต่งเรื่อง โดยไม่กำหนดแนวเรื่องหรือต้นสด) *เพลงชีวิต* (ใช้ชื่อเพลงในการแต่งเรื่อง) *แมงกะพรุน* (ใช้การเชื่อมโยง เรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน) *ห้องใต้ดิน* (ใช้สัญลักษณ์ในการแต่ง) *ภาพต่อที่ขาดหาย* (การแต่งเรื่อง จากประเด็นทางอารมณ์) *ก้อนเนื้อในน้ำ* (ใช้การแต่งเรื่องจากภาพ) *ไฟ* (การหักมุม) *กระดาศติดไฟ* (การใช้เทคนิคในสาขาอื่น ๆ มาช่วยในการแต่ง) *นาทีโลกหยุดหมุนและพื้นที่ส่วนตัว* (การดัดแปลงกลวิธีที่เคยปรากฏมาแล้วมานำเสนอใหม่)

7.วันแรกของวันที่เหลือ (พ.ศ.2547) รวมเรื่องสั้นแนวทดลองที่ผสมผสานหลักการทาง วรรณกรรมและหลักการทางทัศนศิลป์และเทคนิคโฆษณาเข้าด้วยกันเล่มที่ 2 ของวินทร์ เลียววาริณ ประกอบด้วยเรื่องสั้นประกอบภาพจำนวน 53 เรื่อง

8.ฆาตกรรมกลางทะเล (พ.ศ.2547) นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนจบในตอนทีกล่าวถึง นักร้องเพลงลูกทุ่งที่มีอาชีพเสริมเป็นนักสืบและคลี่คลายคดีให้กับทางการ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอ

นวนิยายสืบสวนสอบสวนใช้การหักมุมในตอนจบโดยดำเนินเรื่องแบบห้สคดีที่สร้างอารมณ์ขันมากกว่า การดำเนินเรื่องแบบเคร่งเครียดตามรูปแบบนวนิยายสืบสวนสอบสวน

9.คดีผีนางตะเคียน (พ.ศ. 2547) นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนจบในตอนชุดที่ 2 ต่อจาก **ฆาตกรรมกลางทะเล** โดยวินทร์ เลียววาริณยังคงนำเสนอในรูปแบบห้สคดีและใช้ตัวละครชุดเดิมในการดำเนินเรื่อง โดยใช้การหักมุมในตอนจบและสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอความรุนแรงในสังคมที่เพิ่มมากขึ้น โดยวินทร์ เลียววาริณใช้อารมณ์ขันในการเล่าเรื่องตามหลักงานเขียนนวนิยายห้สคดี

จากบริบททางสังคมในช่วง พ.ศ.2539-2547 มีผลต่อการพัฒนางานเขียนของวินทร์ เลียววาริณโดยเริ่มจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงพ.ศ. 2538-2542 นั้นทำให้ในระยะแรกของช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณไม่ได้นำเสนองานเขียนรวมเล่มติดต่อกันเป็นระยะเวลา 3 ปี แต่ในขณะนั้น วินทร์ เลียววาริณก็ยังนำเสนอผลงานบางส่วนในหน้านิตยสาร วินทร์ เลียววาริณนำเสนอรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** อีกครั้งในปี 2542 ซึ่งรวมเรื่องสั้นเรื่องนี้ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนส่งผลให้ผลงานของวินทร์ เลียววาริณเป็นที่รู้จัก และได้รับความสนใจในวงกว้างในฐานะนักเขียนเจ้าของรางวัลซีไรต์สองสมัย ทำให้ผลงานเรื่องอื่น ๆ ของวินทร์ เลียววาริณได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยวินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนสภาพสังคมที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากบริบททางเปลี่ยนแปลงไปไว้อย่าง

วินทร์ เลียววาริณทดลองนำเสนองานเขียนที่หลากหลายและต่างไปจากเดิม ทั้งการเลือกใช้รูปแบบและกลวิธีที่มีหลักการของทัศนศิลป์และประสบการณ์จากงานในสาขาโฆษณาของเขา เข้ามาช่วยในการนำเสนอโดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** ซึ่งเป็นการรวบรวมเรื่องสั้นที่เคยตีพิมพ์ในคอลัมน์ life in a day ในนิตยสาร A Day มาก่อนจาก เรื่องสั้นแนวทดลองในรูปแบบนี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณสามารถขยายกลุ่มผู้อ่านให้กว้างขึ้นในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาทำให้มีผู้อ่านกลุ่มใหม่ที่ติดตามอ่านผลงานของเขาเพิ่มขึ้นจากกลุ่มผู้อ่านเดิม

หลังจากปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาสภาวะเศรษฐกิจคลี่คลายไปในทางที่ดีและในปี 2547 วินทร์ เลียววาริณได้ออกจากงานประจำในสายงานโฆษณามาเป็นนักเขียนอาชีพอย่างเต็มตัวและจากการเปิดสำนักพิมพ์ 113 เพื่อผลิตผลงานของตนเองทำให้วินทร์ เลียววาริณสามารถดูแลผลงานของตนเองได้ในทุกขั้นตอนการผลิตและมีรายได้จากการเป็นนักเขียนอาชีพเพียงอย่างเดียว

จะเห็นได้ว่างานเขียนในช่วงที่ 2 ของวินทร์ เลียววาริณนี้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะของวรรณกรรมที่สร้างอารมณ์ขัน มากกว่าจะนำเสนออย่างเคร่งเครียดจริงจัง โดยหลังจากนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** เป็นต้นมา งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณใช้การเสียดสีให้เกิดอารมณ์ขันมากกว่าการเสียดสีแบบประชดประชันอย่างเช่นในช่วงแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพความตึงเครียดในสังคมทำให้วินทร์

เลี้ยววาริณเลือกที่จะนำเสนองานเขียนที่ก่อให้เกิดความผ่อนคลายมากกว่าการนำเสนอด้วยน้ำเสียงจริงจัง

ช่วงที่สาม พ.ศ. 2548-2550

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 คลี่คลายไปในทางที่ดีแต่สังคมแบบบริโภคนิยมขยายตัวขึ้นและมีบทบาทต่อความคิดของคนในสังคมเป็นอย่างมาก การคลี่คลายของปัญหาเศรษฐกิจนี้ทำให้การวรรณกรรมกลับมามีความเคลื่อนไหวในทางที่ดีอีกครั้ง มีการขยายตัวของตลาดหนังสือแต่งงานเขียนคุณภาพลดน้อยลง

วินทร์ เลียววาริณได้รับการยอมรับว่าเป็นนักเขียนแนวหน้าที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ผลงานของวินทร์ เลียววาริณได้รับความสนใจและมีกลุ่มผู้อ่านที่ติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้รับการยอมรับว่าโดดเด่นในการใช้กลวิธีมาสนับสนุนแนวคิดที่ลึกซึ้งซึ่งทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยในช่วงที่สามนี้ วินทร์ เลียววาริณมีผลงานทั้งหมด 11 เล่มดังนี้

1.ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล (พ.ศ.2548) รวมบทความแสดงแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยใช้หลักการมองโลกและปัญหาต่าง ๆ ในมุมกว้างใช้การตั้งคำถามตามหลักวิทยาศาสตร์ และหาคำตอบถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์และเหตุการณ์ทางสังคม โดยวินทร์ เลียววาริณกล่าวว่าหนังสือเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** นี้เป็นเหมือนแว่นขยายของหนังสือเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ในช่วงที่สอง แสดงแนวคิด เช่น กำเนิดและที่มาของมนุษย์ พฤติกรรมและความรุนแรงของมนุษย์ ศิลปะกับมนุษย์ ความเชื่อของมนุษย์ เป็นต้น

2. นิยายข้างจอ (พ.ศ. 2548) รวมบทวิจารณ์ภาพยนตร์และหนังสือของวินทร์ เลียววาริณที่รวบรวมแนวคิดที่คล้ายคลึงกันจากภาพยนตร์และหนังสือเข้าด้วยกัน โดยวินทร์ เลียววาริณได้ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดที่พบจากภาพยนตร์และหนังสือนั้นเป็นภาพสะท้อนสังคมในปัจจุบันเช่นกัน

3.รอยเท้าเล็กๆของเราเอง (พ.ศ.2548) รวมบทความสร้างกำลังใจซึ่งวินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพยายามเอาชนะอุปสรรคของมนุษย์ โดยใช้กลวิธีการเขียนที่สั้นกระชับและนำเสนอแนวคิดเป็นหลัก บางส่วนคล้ายการนำเสนอแบบคำคมหรือข้อคิด (Epigram) ซึ่งเป็นลักษณะการเขียนของตะวันตก บางส่วนของบทความในหนังสือเล่มนี้เคยเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ในเว็บไซต์ของวินทร์ เลียววาริณมาก่อน

4.จรรยาวัตรสี่มีพร้าว พรา้งพรัอย (พ.ศ.2548) เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ที่ต่อเนื่องมาจากเรื่องสั้นเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** โดยวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอเรื่องสั้น

แนววิทยาศาสตร์ที่พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ให้สัมพันธ์กับสังคมใกล้ตัวมากขึ้น และก่อให้เกิดการพัฒนาและเกิดขึ้นได้จริงมากกว่าจะนำเสนอจินตนาการเพียงอย่างเดียว เช่น การใช้หลักพันธุวิศวกรรมในการตรวจหาวัณโรคเบด เป็นต้น ประกอบด้วยเรื่องสั้น 10 เรื่องดังนี้ คนเสเพล ผีเสื้อกับดอกไม้ไฟ ครัวภิรมย์ ของฝากข้ามฟากฟ้า เกมพระพรหม ในห้วงมืด สงครามยุโรป บริโภคนิยม นิทานหิ้งห้อย และ จูญจรัสศรีมีพรพร่างพร้อย

5.โลกด้านที่หันหลังให้ดวงอาทิตย์ (พ.ศ. 2549) รวมเรื่องสั้นแนวทดลองชุดที่ 3 ที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอต่อจากรวมเรื่องสั้นเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** และ **วันแรกของวันที่เหลือ** โดยวินทร์ เลียววาริณยังคงใช้หลักการทางทัศนศิลป์และกลวิธีการเขียนแบบโฆษณามาใช้เป็นกลวิธีหลักในการเขียนประกอบด้วยเรื่องสั้นประกอบภาพจำนวน 55 เรื่อง

6.ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 (พ.ศ. 2549) นวนิยายแนวล้อเลียนหรือวรรณกรรมล้อ ที่วินทร์ เลียววาริณได้ล้อเลียนผลงานทางวรรณกรรมมีชื่อเสียง ผู้แต่ง ที่มาของวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงเหล่านั้น นอกจากการล้อเลียนวงการวรรณกรรมแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้ล้อเลียนวงการภาพยนตร์และสภาพสังคมปัจจุบันด้วย กลวิธีการล้อเลียนนั้นใช้การบรรยายและแสดงภาพที่ตรงข้ามจากภาพจริงในปัจจุบัน

7. ความฝันโง่ๆ (พ.ศ. 2549) รวมบทความให้กำลังใจชุดที่ 2 ของวินทร์ เลียววาริณที่มีแนวคิดเกี่ยวกับความพยายามเอาชนะอุปสรรคและขีดจำกัดของร่างกายมนุษย์โดยวินทร์ เลียววาริณยกตัวอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จที่เกิดจากความพยายาม เช่น โทมัส อัลวา แอลดิสัน ที่ประดิษฐ์หลอดไฟ หรือ แอริค วิแลนโมเยอร์ นักปีนเขาที่ตาบอด เป็นต้น โดยวินทร์ เลียววาริณยังคงใช้การนำเสนอเชิงบทความแสดงแนวคิดและคำคมหรือข้อความสั้น ๆ ในการนำเสนอเหมือนเช่นบทความให้กำลังใจชุดแรก คือ **รอยเท้าเล็กๆของเราเอง** ที่นำเสนอในปี พ.ศ.2548

8.โลกใบที่สองของโม (พ.ศ.2549) นวนิยายที่นำนิยายภาพของจุก เบี้ยวสกุลซึ่งเป็นนามปากกาของจุลศักดิ์ อมรเวชมาประกอบและสร้างเป็นนวนิยายเรื่องใหม่ สะท้อนปัญหาวัยรุ่นกล่าวถึงโมที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยกและเติบโตในสิ่งแวดล้อมที่ไม่สมบูรณ์พร้อม แต่โมก็มีความฝันที่จะมีชีวิตที่มีความสุขอย่างที่ตนเองต้องการหรือฝันถึง โมเริ่มสร้างโลกใบที่สองโดยการเข้าสู่วงการเพลงที่เต็มไปด้วยความรุนแรงและยาเสพติด แต่ก็ได้เรียนรู้ความผิดพลาดและการสูญเสียและก็สามารถนำบทเรียนจากความผิดพลาดและดำเนินชีวิตในทางที่ถูกได้ในที่สุด

9.ยาแก้สมองผูกตราคาวบีน (พ.ศ. 2550) หนังสือรวมบทความเกี่ยวกับการหาแนวเรื่องเพื่อนำมาใช้ในงานเขียน โดยวินทร์ เลียววาริณได้แนะนำถึงหลักการคิดและการนำเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัวมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์งานเขียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นประโยชน์และเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการสร้างงานวรรณกรรมแก่นักเขียนรุ่นใหม่

10.ฝนตกขึ้นฟ้า (พ.ศ. 2550) นวนิยายที่ดัดแปลงมาจากบทภาพยนตร์มีด (ฟิล์ม นัวร์) ของวินทร์ เลียววาริณเองนำเสนอเกี่ยวกับด้านมืดของสังคมในกรุงเทพฯ ที่เต็มไปด้วยอาชญากรรม นักการเมืองทุจริต นักธุรกิจที่เห็นแก่ตัวและโสเภณี เนื้อเรื่องกล่าวเกี่ยวกับ ตูล มือปืนรับจ้างคนหนึ่งที่ถูกยิงที่ศีรษะและจากเหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้เขาเห็นภาพกลับหัว การเห็นภาพกลับหัวทำให้ตูลต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ รอบตัวนานขึ้นกว่าเดิม และทำให้ตูลอยากเลิกอาชีพนี้เพราะเกิดความสับสนและเห็นว่าการฆ่าคนทำผิดไม่ใช่วิธียกกระดับสังคมที่ถูกต้องเสมอไป โดยในนวนิยายเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณได้นำศาสตร์สาขาภาพยนตร์มาผสมผสานกับงานวรรณกรรมทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกต่างไปจากการอ่านวรรณกรรมแบบเดิม

11.เบื่องบนยังมีแสงดาว (พ.ศ.2550) รวมบทความให้กำลังใจชุดที่ 3 ของวินทร์ เลียววาริณที่ยังคงแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการให้กำลังใจมนุษย์โดยชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ควรจะมีหวังและยกตัวอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีความหวังและกำลังใจในการใช้ชีวิต โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การนำเสนอแบบบทความแสดงแนวคิดโดยตรงและใช้คำคม หรือข้อคิดประกอบในบางหน้ากระดาษ

12.บางกระโพ้ง (พ.ศ.2550) นวนิยายวิทยาศาสตร์ที่นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาผสมผสานกับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์เพื่อแสดงให้เห็นว่าหลักการทางวิทยาศาสตร์ไม่ใช่เรื่องไกลตัว ที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและสามารถปรับเปลี่ยนใหม่เหมาะกับวิถีชีวิตของคนได้แม้แต่ชาวบ้านในชนบท โดยเนื้อเรื่องกล่าวถึง โทณ นักทดลองประจำหมู่บ้านบางกระโพ้งที่นำวิทยาศาสตร์มาช่วยในการแก้ปัญหาของคนในหมู่บ้าน วินทร์ เลียววาริณดำเนินเรื่องในรูปแบบนวนิยายประกอบภาพร่างหรือภาพสเก็ตซ์ของชาวบ้านในชนบทและวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ

ในปัจจุบันวินทร์ เลียววาริณถือเป็นนักเขียนที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและมีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ วินทร์ เลียววาริณยึดอาชีพนักเขียนเป็นอาชีพหลักและไม่ได้ทำงานประจำเหมือนเช่นในสองช่วงที่ผ่านมาทำให้วินทร์ เลียววาริณมีเวลาในการเขียนเพิ่มมากขึ้นและงานเขียนของเขามีกลุ่มผู้อ่านที่ติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าสภาพสังคมในปัจจุบันจะมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก แต่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนที่สะท้อนสภาพสังคมน้อยลงกว่าในช่วงอื่นๆ และได้เปลี่ยนมานำเสนอแนวคิดที่ชี้นำเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น อีกทั้งวินทร์ เลียววาริณยังสร้างเอกลักษณ์ในงานเขียนของตนเองให้แตกต่างจากนักเขียนคนอื่นจนเป็นที่จดจำและมีกลุ่มผู้อ่านที่แน่นอน ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนได้อย่างอิสระตามความต้องการของตนเองมากขึ้น

จากบริบททางสังคมและความเคลื่อนไหวในวงการวรรณกรรมที่เกิดขึ้นมีผลต่อการ
นำเสนองานเขียนและพัฒนาการของวินทร์ เลียววาริณ ทั้งในด้านแนวคิดและกลวิธีที่จะวิเคราะห์ใน
บทที่ 4 และ 5 ตามลำดับ

บทที่ 4

พัฒนาการงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทางด้านแนวคิด

แนวคิด หมายถึง จุดสำคัญของเรื่อง เป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ตั้งแต่ต้นเรื่องไปจนถึงปลายเรื่อง เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงทั้งหมดเข้าด้วยกัน (สุวรรณา เกรียงไกรเพชร: 2516) แนวคิดเป็นความมุ่งหมายที่นักเขียนต้องการนำเสนอโดยสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ถึงทัศนะของผู้เขียนต่อเรื่องราวต่าง ๆ ได้จากแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องหรือส่วนประกอบของเรื่อง และเนื่องจากความคิดของมนุษย์เป็นพลวัต แนวคิดของนักเขียนแต่ละคนจึงเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ชีวิตที่เพิ่มขึ้นได้อีกด้วย การศึกษาแนวคิดของนักเขียนนั้นจะทำให้ทราบถึงมุมมองและพัฒนาการของนักเขียนที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเพิ่มเติมขึ้นจากเดิม

วินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนคนหนึ่งที่ได้ถ่ายทอดแนวคิดของตนเองไว้อย่างหลากหลาย โดยพบทั้งแนวคิดต่อสังคม แนวคิดต่อการเมือง แนวคิดต่อวรรณกรรม แนวคิดต่อวิทยาศาสตร์ แนวคิดเหล่านี้มีพัฒนาการตามประสบการณ์ชีวิตและมุมมองของวินทร์ เลียววาริณ โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์พัฒนาการทางแนวคิดที่พบในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณตามช่วงเวลาที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 3 ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 1 พ.ศ. 2537-2538
2. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547
3. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 3 พ.ศ. 2548-2550

1.พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 1 พ.ศ. 2537-2538

พ.ศ. 2537-2538 เป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นการเป็นนักเขียน แนวคิดในช่วงเริ่มแรกของวินทร์ เลียววาริณมักสะท้อนเกี่ยวกับสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีการกล่าวถึงในวงกว้าง โดยนักเขียนหลาย ๆ ท่าน นอกจากนี้นวินทร์ เลียววาริณยังได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และวรรณกรรมซึ่งแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณให้ความสนใจเป็นพิเศษไว้ด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจัยของวิเคราะห์แนวคิดของวินทร์ เลียววาริณออกเป็นกลุ่มดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม

1.1.1สภาพทางสังคม

1.1.2ปัญหาสังคม

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม

แนวคิดต่อสังคมที่พบในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเป็นการนำเสนอสภาพสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นส่วนใหญ่ และนำเสนอปัญหาที่มักได้รับการกล่าวถึง ด้วยเหตุนี้ผู้อ่านจะเข้าใจถึงแนวคิดและเกิดความรู้สึกร่วมจากข้อขัดแย้งที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอได้อย่างรวดเร็ว โดยผู้วิจัยได้แยกแนวคิดเกี่ยวกับสังคมในงานเขียนช่วงที่หนึ่งของวินทร์ เลียววาริณได้เป็น 2 ประเด็น คือ

1.1.1 สภาพสังคม

1.1.2 ปัญหาสังคม

1.1.1 สภาพสังคม

วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับสภาพสังคมเมืองและความเป็นอยู่ของคนในสังคมเมืองเป็นส่วนใหญ่ ในเรื่อง ปทานุกรมชีวิตฉบับชนชั้นกลาง ที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในกรุงเทพฯ ที่ดิ้นรนหาเลี้ยงปากท้อง เพื่อตอบสนองความสะดวกรสบาย แบบชีวิตสมัยใหม่ จึงต้องดำรงชีวิตด้วยการเป็นหนี้ เพราะรายได้ไม่พอกับรายรับ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอโดยอธิบายคำศัพท์ที่เป็นคำนามด้วยตัวอักษรสีฟ้าและสอดแทรกเนื้อเรื่องด้วยตัวอักษรสีดำเพื่อแสดงถึงสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตในเชิงเสียดสี พร้อมกับแสดงวิถีชีวิตของชนชั้นกลางที่สัมพันธ์กับคำนามที่ยกมา ดังนี้

นมผง: อาหารที่มีแร่ธาตุที่จำเป็นแก่เด็ก เช่น โปรตีน แคลเซียม คาร์โบไฮเดรต ฯลฯ สกัดจากนมวัวและเงินเดือนทุกเดือนของพ่อแม่

คุณเคยเข้าไปดูชั้นโชว์นมผงในซูเปอร์มาเก็ตมั้ย? ในนั้นมีนมผงไม่ต่ำกว่า 30 ยี่ห้อ (บางประเภทกินแล้วซีแซ้ง) ขนาดน้ำหนักหนึ่งกิโลกรัม กินอาทิตย์เดียวหมด ใช้เลี้ยงลูกคนไปจนถึงลูกหมา

“จู่ๆ มีลูกเพิ่มขึ้นมาสวมคน ภาระหนักน้าดู ฝอนบ้านหมดแล้วหรือยัง?”

การกู้ : ระบบการซื้อขายที่สอนว่า การเป็นหนี้เป็นสิ่งที่มิเกียรติ ตัวเลขเงินกู้ในธนาคารยิ่งสูง ยิ่งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพเครดิตของบุคคลนั้น

กรุงเทพฯ ในยุคที่มีเงินหนึ่งล้านบาทซื้อบ้านสิบแปดตารางวาแถบชานเมืองได้ไม่เต็มหลัง การซื้อขายจำเป็นต้องพึ่งระบบนี้

“บ้านผ่อนอีก 3 ปีหมด รถต้องผ่อนอีกแปดเดือน นี่เมื่อกูคิดผ่อนเตาอบไมโครเวฟอีก”

“แล้วเงินเดือนใช้พอรีเนี่ย”

(ปทานุกรมชีวิตฉบับชนชั้นกลาง: 2538)

จากตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อชนชั้นกลางในกรุงเทพฯ โดยถ่ายทอดผ่านตัวเอกของเรื่องที่ต้องหารายได้ให้เท่ากับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา แต่เงินเดือนที่ได้รับก็ไม่พอกับค่าใช้จ่ายจำเป็นจะต้องกู้เงินเพื่อใช้จ่ายในครอบครัวทั้งการผ่อนบ้านที่ใช้อยู่อาศัยและเครื่องอำนวยความสะดวกสบายอื่น ๆ วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของคนเมืองหลวงส่วนใหญ่ที่มีกิจวัตรแบบเดิมทุกวัน และจากระบบเศรษฐกิจในประเทศที่รายได้และค่าครองชีพไม่สมดุลกัน ทั้งการสนับสนุนระบบทุนนิยมทำให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัวโดยวินทร์ เลียววาริณ ได้ถ่ายทอดอารมณ์เบื่อหน่ายของตัวละครที่ต้องใช้ชีวิตในเมืองหลวงออกมา

ในเรื่อง *เมืองคนบาป* วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงสภาพความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมและความยากจนของชนชั้นล่างในกรุงเทพฯ กล่าวถึงชนชั้นกรรมชีพหรือชนชั้นล่างที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ แล้วได้รับอุบัติเหตุต้องขึ้นแท็กซี่เพื่อไปโรงพยาบาล แต่ทางโรงพยาบาลไม่รับรักษาเพราะไม่มีเงินวางมัดจำดังปรากฏในเรื่องดังนี้

“เดี๋ยว เดี่ยว แท็กซี่อย่าฟาวไป..... กลับมาก่อน”

“อ้าวคุณ.... เขาคนเจ็บกลับมาเอ็ดหยัง?(คุณเขาคคนเจ็บกลับมาทำไม?)

“หมอเพิ่นบอกบ๊ับ เพิ่นบอกว่ามีเงินสดมาวางไว้เป็นค้ำมัดจำ แท็กซี่ชวยพาไปหาหม่องอื่นเถอะ กำลังมาฮอดกรุงเทพฯ บันทัดโดนซ้ำ บั๊วซีไปหาหม่องหม่องไ่ (หม่องไม่รับ บอกว่าไม่มีเงินสดวางไว้เป็นค้ำมัดจำ ชวยพาไปที่อื่นหนอยเถอะ เพ็งมาอยู่กรุงเทพฯ ไม่นาน ไ้รู้จะไปหาหม่องที่ไหน)

(เมืองคนบาป : 2538)

จากตัวอย่างข้างต้น วินทร์ เลียววาริณ ถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำของสังคมผ่านตัวละครชนชั้นล่างที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อสร้างรายได้ในเมืองหลวง ท่ามกลางสังคมที่เห็นเงินสำคัญกว่าการให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนมนุษย์

เรื่อง *มนุษย์ธรรม* วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับหลักมนุษยธรรมและความยากจนในสังคมเมือง เล่าเรื่องเกี่ยวกับพ่อที่มีลูกพิการตาบอดเมื่อทราบว่าตนเองกำลังจะตายจึงปล้นธนาคารเพื่อนำเงินมาเป็นค่าเลี้ยงดูลูกหลังจากที่ตัวเองตายไป ดังตัวอย่างที่ว่า

มะเร็งที่ตับ! โรคร้ายที่ไม่มีทางรักษาแค่ค่านี้น้ำเต้าหู้ผมก็เดาเรื่องต่าง ๆ ได้ออกหมด ! ทวีรู้ตัวว่ากำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง จึงปล้นธนาคารเพื่อหาเงินก้อนหนึ่งให้ลูกก่อนตาย เพื่อใช้เป็นค่าเลี้ยงดูเด็ก

พิการไปตลอดชีวิต เป็นการเสี่ยงที่แม้ไม่สำเร็จก็ไม่ใช่ไร เพราะเขาต้องตายแน่นอนอยู่แล้ว มิน่าเล่าเขาถึงไม่สนใจที่จะปิดหน้าต่างเวลาปล้น และสุดท้ายคือเจตนาแหกคุกเพื่อตั้งใจให้ตัวเองถูกยิงตายให้พ้นทรมานจากโรค

ผมเดาเอาไว้หลังจากที่ได้เงินแล้ว ทวีคงได้สั่งเสียเรื่องราวทั้งหมดให้ปามาลิจัดการต่อไป ผมถอนใจยาว นึกถึงเด็กหญิงตาบอด นึกถึงการปล้นของทวี นึกถึงพ่อ นึกถึงเงินที่ซ่อนอยู่ใต้พื้นเรือนของพ่อนึกถึงรางวัลที่ธนาคารจะมอบให้...

(มนุษย์ธรรม :2537)

จากเรื่อง *มนุษย์ธรรม* วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความยากจนทำให้มนุษย์ไม่มีทางเลือกจึงจำเป็นต้องเป็นโจรเพื่อหาทางอยู่รอดในสังคมดั่งเช่น ตัวละครในเรื่องเมื่อรู้ว่าตนเองกำลังจะตายจึงตัดสินใจปล้นธนาคารเพื่อนำเงินมาเป็นค่าเลี้ยงดูลูกสาวซึ่งตาบอด วินทร์ เลียววาริณสะท้อนถึงคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำในสังคมประชาชนไม่สามารถพึ่งพาสวัสดิการหรือองค์กรต่าง ๆ ของรัฐได้ นอกจากนี้ในวรรณกรรมสะท้อนสังคมแล้ว วินทร์ เลียววาริณก็ถ่ายทอดแนวคิดต่อสภาพความเสื่อมโทรมของสังคมเมืองและผลกระทบที่ตามมาจากการขยายตัวของเมืองใหญ่อย่างรวดเร็ว แต่ไม่มีการรองรับผลเสียที่ตามมาอย่างถูกต้องอีกด้วย โดยเสนอแนวคิดผ่านเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์เรื่อง *ปฐมภาพ* โดยเล่าถึง ยานสำรวจลำหนึ่งที่ไปตกลงบนดาว “ซานทอรี” และได้ค้นพบว่าดาวดวงนั้นเต็มไปด้วยสารพิษ และร่องรอยของซากเมืองที่อยู่ใต้น้ำ เนื่องจากเกิดน้ำท่วมโลก ดังตัวอย่างที่ว่า

พลันสายตาของผมนิ่งชะงัก ผมร้องอุทานออกมาเบาๆ เลือดในกายเย็นเฉียบ “แกเห็นอย่างที่ผมเห็นรีเปลา” ผมถามสไปกา

ภาพที่ปรากฏเบื้องหน้าเป็นหมู่สิ่งก่อสร้างที่ทำด้วยวัสดุ ประเภทโลหะ และแก้วแวววาวสูงลิบลွ่งกินเนื้อที่ แผ่กว้างเหมือนกับเมืองขนาดย่อมๆ ถนนขนาดกว้างหลายสายวิ่งลอยพาดวนรอบสิ่งที่น่าจะเรียกว่าเป็นตัวเมือง ที่สำคัญที่สุด คืออาคารทั้งเมืองนั้นจมอยู่ใต้น้ำเป็นส่วนใหญ่ มีแต่ตึกสูงและถนนบางส่วนเท่านั้นที่โผล่เหนือน้ำ แสงแดดแผดจ้าตัดกับหมอกดำที่คลุมไปทั่วราวกับว่าที่นี่เคย ประสบกับอุทกภัยครั้งใหญ่มาก่อน แม้ว่าขณะนี้เจ้าหุ่นจิ๋วลอยออกจากยานที่ผมตกมา แต่ภาพที่เห็นนั้นทำให้ผมสะดุ้งเมื่อคิดว่ากำลังอยู่ในโลกแปลกหน้านี้นคนเดียว

(ปฐมภาพ: 2538)

จากเรื่อง *ปฐมภาพ* นี้แม้ว่าฉากซากเมืองที่ วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนั้นจะเป็นเมืองสมมุติตามจินตนาการ หากแต่เมื่อสังเกตจากคำบรรยายจริง ๆ แล้ว ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าเป็นภาพเมืองหลวงในโลกปัจจุบันนั่นเอง วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าและการขยายตัวเพื่อ

รองรับเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วแต่ไม่มีการวางแผนที่ดี ทำให้เกิดปัญหาทั้งจากคนและภัยธรรมชาติ ตามมาในที่สุด

1.1.2 ปัญหาสังคม

นอกจากสภาพสังคมแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึงปัญหาต่างๆที่พบในสังคมไว้ด้วย โดยปัญหาที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนี้เป็นปัญหาที่สะท้อนความเสื่อมโทรมในลักษณะนามธรรมของสังคมที่มีการกล่าวถึงในวงกว้างและนำเสนอในวรรณกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยปรากฏปัญหาสังคมดังต่อไปนี้

- ปัญหาความยากจน
- ปัญหาการศึกษา
- ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ
- ปัญหายาเสพติด

ปัญหาความยากจน

วินทร์ เลียววาริณได้เสนอปัญหาความยากจนที่สืบเนื่องมาจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้นไว้ด้วย วินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนแนวคิดนี้ในรวมเรื่องสั้นชุด **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** เรื่อง **เรือคนบาป** ซึ่งกล่าวถึงปัญหาความยากจนที่ผลักดันให้เด็กสาวจากชนบทส่วนใหญ่ต้องมาขายตัวทั้งที่สมัครใจ และถูกล่อลวงมาขายจากขบวนการค้าโสเภณี ดังที่ปรากฏในเรื่องว่า

นังลำดวนเป็นเด็กสาววัยยี่สิบจากอีสานที่โชคชะตามักพามาถึงภาคใต้ ก็เหมือนกับหญิงสาวจำนวนอีกมากมายที่ถูกความจนบีบให้ทะลักออกสู่ตลาดกามนอกประเทศ สองปีโนมาเลเซีย รับแขกวันละยี่สิบคน เปลี่ยนสภาพหญิงสาวที่สวยเหมือนดอกไม้แรกแย้มเป็นดอกไม้พลาสติกเหี่ยว ๆ ที่ไม่มีใครอยากนอนด้วย

(เรือคนบาป : 2538)

เรื่อง **เรือคนบาป** วินทร์ เลียววาริณสะท้อนปัญหาการค้าประเวณีและยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาโสเภณีข้ามชาติ อันเป็นขบวนการค้ามนุษย์ที่หากินกับความยากจนของมนุษย์อย่างเป็ล้าเป็นสัน

ปัญหาการขาดการศึกษา

ปัญหาการขาดการศึกษาของคนในชนบทในประเทศไทยเป็นปัญหาที่มีการกล่าวถึงกันมาโดยตลอดในงานวรรณกรรมจากนักเขียนหลายท่าน เนื่องจากการขาดการศึกษาเป็นที่มาของปัญหาอื่น ๆ เช่นปัญหาการถูกหลอกมาค้าประเวณี ปัญหายาเสพติด และเป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนไปถึงการพัฒนาประเทศ วินทร์ เลียววาริณก็เป็นนักเขียนอีกคนหนึ่งที่น่าเสนอปัญหานี้โดยผ่านเรื่อง *อาเพศกำสรวล* กล่าวถึงหมู่บ้านบางจันทร์ที่ไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงตกลงใจขายเสียงให้แก่ผู้สมัคร สส. โดยได้ค่าตอบแทนเป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ดังตัวอย่างที่ว่า

“เจ้าควายเอ๋ย ข้ารู้ว่าทางเดียวที่จะสร้างความเจริญให้ที่นี่ก็ต้องรีบสร้างคนให้มีคุณภาพเสียก่อน เราไม่มีโรงเรียนของเราเอง เราไม่มีครูเพียงพอ ข้าจะรอรทางราชการไม่ได้ พวกนั้นทำงานช้าเหมือนเต่า เราต้องช่วยตัวเองก่อน เราต้องเริ่มที่จะให้การศึกษากันเองก่อน และแพร่หลายออกไปเพื่อสอนเด็ก ๆ ต่อไป ชาวบ้านต่างชอบใจในความคิดของข้า ดังนั้นไม่นานต่อมาข้าก็ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านบางจันทร์”

(อาเพศกำสรวล: 2538)

วินทร์ เลียววาริณ แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการให้การศึกษาว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่ดี เด็ก ๆ ที่ได้รับการศึกษาที่ดีก็จะกลายเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศต่อไป และแม้ว่าจะจะเป็นพื้นที่ในชนบททางไกลความเจริญก็จำเป็นจะต้องให้เด็กได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นการสร้างมีคุณภาพชีวิตที่ดีเช่นเดียวกับเด็ก ๆ ในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ เพื่อที่จะให้บุคคลเหล่านั้นเลี้ยงดูตัวเองได้และมีคุณภาพชีวิตในแบบที่ต้องการไม่เป็นภาระแก่บุคคลอื่นในภายหลัง

นอกจากแนวคิดเกี่ยวกับการให้การศึกษาแล้ว วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ และลดปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดตามมาจากการไม่ได้รับการศึกษาด้วย

ปัญหาโสเภณี

วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับปัญหาโสเภณีในเรื่องสั้นช่วงแรกหลายเรื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมในช่วงเวลานั้นมีนโยบายการปราบปรามโสเภณีมากกว่าจะป้องกัน ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดผ่านเรื่องราวการจับกุมการค้าบริการทางเพศในเรื่องสั้นหลายเรื่อง โดยปัญหาโสเภณีที่น่าเสนอส่วนใหญ่ นั้น เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากปัญหาความยากจน หรือการขาดการศึกษาทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่ายและสุดท้ายต้องกลายมาเป็นโสเภณีทั้ง ๆ ที่ไม่เต็มใจ โดยปรากฏในเรื่อง *ไฟ เรือคนบาป* และ *เรือคนบาป*

เรื่อง ไฟ วินทร์ กล่าวเกี่ยวกับคดีการลอบวางเพลิงสถานบันเทิงต่าง ๆ โดยผู้ต้องสงสัยที่เป็นเพื่อนของตัวละครเอก ซึ่งมักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาโสเภณีในสังคมอย่างรุนแรงอยู่หลายครั้งเช่น

“ ไม่มีใครรู้หรือไม่ว่ากรุงเทพฯ เน่าเฟะไปถึงไหนแล้ว น่าแปลกที่เรายังทนอยู่กับมันได้ กูอยากรู้สักเราจะทนได้อีกนานแค่ไหน? รัฐบาลก็ยุคก็สมัยต่างก็ประกาศว่าจะกวาดล้างโสเภณีให้หมด ฤษ! รัฐมนตรียังไปเที่ยวเสียเอง...”

เสียงของชุมพลยังลอยวนเวียนอยู่เหนือวงเหล้า “เมื่อคืนกูได้ข่าวจากน้องสาวว่า เพื่อนคนหนึ่งชื่อแววถูกหลอกมาขายตัวที่นั่นเหมือนกัน ที่บ้านแววไม่รู้เรื่องเลย จนกระทั่งตำรวจแจ้งให้มารับศพเธอ...” เขาหยุดนิดหนึ่ง “...เธอฆ่าตัวตายหลังจากเสียที่มนุษย์ใจคพวกนั้น!”

(ไฟ : 2537)

เรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณ ได้เสนอแนวคิดว่าเป็นปัญหาโสเภณีเป็นปัญหาที่มีมาโดยตลอดแต่ไม่มีรัฐบาลใดจะแก้ไขปราบปรามอย่างจริงจัง ทั้งที่ปัญหาโสเภณีนั่นเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยการวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมาด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ

เรื่อง เรือคนบาป วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงขบวนการค้าโสเภณีและลักลอบค้าของเถื่อนข้ามชาติ ว่ามีการลักลอบกระทำผิดมาโดยตลอด โดยตำรวจและข้าราชการที่รับผิดชอบทำเป็นไม่ทราบเรื่องและเพื่อจะได้สินบนจากผู้กระทำผิดกฎหมายเหล่านั้นดังตัวอย่าง

สายตาของคนที่ผ่านมาผ่านหน้ามานอนมองพวกผู้หญิงที่กำลังนั่งหลับอยู่ในเรืออย่างไม่มีความรู้สึกใด ๆ ขบวนการขนผู้หญิงโสเภณีข้ามชาตินี้ทำงานกันเป็นล่ำเป็นสันมานาน โดยที่เจ้าหน้าที่หลายคนเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ผู้หญิงพวกนี้มาจากทุกที่ของประเทศ บ้างก็สมัครใจมา บ้างก็ถูกหลอกลวงมา แก้วรู้ว่าเมื่อเย็นดึกชักรวนให้ไปทำงานในต่างประเทศมีแหล่งใหญ่อยู่ที่พัฒนาการในกรุงเทพฯ และแถวถนนศรีบูรณาในตัวอำเภอเมืองหาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีพวกไกด์ชาวต่างชาติมามองหาผู้หญิงถึงในไทยโดยตรง เอเยนต์พวกนี้มักมีสัญญาจะให้เงินผู้หญิงคนละ 1-2 แสนบาทเมื่อถึงจุดหมายแต่ใครจะรู้ว่ามีสักกี่คนที่จะได้เงินที่สัญญากันไว้จริงๆ?.....

.....เมื่อถึงฝั่งมาเลเซียแล้วผู้หญิงสาวทั้งหมดจะถูกส่งไปกบดานในเมืองชั่วคราว หลังจากนั้นจะถูกขึ้นรถใหญ่ในเวลากลางคืนและเดินทางต่อไปยังกรุงกัวลาลัมเปอร์หรือต่อไปถึงยะโฮห์เพื่อค้ากามต่อไป หญิงสาวจำนวนไม่น้อยเมื่อไปถึงจะถูกยึดพาสปอร์ตและถูกข่มขู่ไม่ผิดกับนักโทษ ถ้าพยายามหนีก็ถูกซ้อมอย่างทารุณ

(เรือคนบาป : 2537)

เรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นว่า ขบวนการเกี่ยวกับการค้าโสเภณีข้ามชาติที่แม้ว่าตำรวจจะรับทราบแต่ก็ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น ปลอมการกระทำที่ผิดกฎหมายนี้ให้เกิดขึ้นโดยไม่มีการปราบปรามอย่างจริงจัง

วินทร์ เลียววาริณได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศในสังคมปัจจุบันที่ไม่เกี่ยวกับปัญหาโสเภณีไว้ในเรื่อง *ควา* ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงที่ถูกเพื่อนของสามีข่มขืนทำให้เธอรู้สึกผิดจนตรอมใจตายในที่สุด

เธอแต่งงานกับผู้ชายคนนี้นานถึงแปดปี เขายังซื่อสัตย์ รักและเอาใจเธอเหมือนเพิ่งแต่งงานกัน เมื่อวาน เธอกลืนก้อนสละอื่นเบา ๆ นาฬิกาพรายน้ำข้างหัวเตียงบอกเวลาตีสามเศษแต่เธอยังนอนไม่หลับ ความจริงเธอไม่เคยนอนหลับสนิทเลยสักคืนหลังจากเหตุการณ์วันนั้น เธอฝายผอมลงไปทุกวันและไม่กล้าเล่าความจริงให้ใครรู้ โดยเฉพาะกับสามีของเธอเอง เธอเพียงต้องการแค่ลิ้มมันแต่เธอลิ้มมันไม่ลง เธอฝันร้ายทุกคืน ภาพร่างของชายแปลกหน้าที่ไม่ใช่สามีกดทับบนร่างของเธอเอง หลอกหลอนประสาทตลอดเวลา แต่เธอไม่มีวันยอมให้ทรงวุฒิรู้เรื่องนี้ แม้ตายก็ไม่ยอม

(ควา : 2537)

ข้อความจากเรื่อง *ควา* ข้างต้น วินทร์ เลียววาริณ ถ่ายทอดความขมขื่นของผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศซึ่งเป็นบาดแผลฝังลึกในจิตใจ ตรงกับความเป็นจริงในสังคมที่ว่า ประเด็นเรื่องผู้หญิงถูกข่มขืนหรือล่วงละเมิดทางเพศนั้นมักเกิดขึ้นบ่อยครั้งจากการกระทำของคนใกล้ชิดและผู้หญิงที่ต้องตกเป็นเหยื่อเหล่านี้มักจะอายและไม่กล้าไปแจ้งความ ทำให้ผู้กระทำผิดยังลอยนวลต่อไปในสังคมได้เช่นเดียวกับในเรื่อง *ควา* การกล่าวถึงปัญหาการถูกคนใกล้ชิดข่มขืนของ วินทร์ เลียววาริณ ในช่วงแรกถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ปัญหานี้ได้ทวีความรุนแรงขึ้นในระยะหลังจึงเป็นไปได้ว่าวินทร์ เลียววาริณเขียนเรื่องสั้นเรื่องนี้เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกกระทืบใจและตั้งคำถามเกี่ยวกับศีลธรรมในสังคมมากกว่าการสะท้อนภาพจริงในสังคม

จากการศึกษาปัญหาโสเภณีจากเรื่องสั้นในช่วงแรกพบว่า วินทร์ เลียววาริณเชื่อว่าการเกิดปัญหาโสเภณีนั้นเป็นผลมาจากความยากจนและการขาดการศึกษาของคนในชนบทเป็นหลักโดยดูจากสาเหตุของเรื่องทีวินทร์ เลียววาริณมักกล่าวถึงการถูกหลอกมาค้าประเวณีเนื่องจากความยากจนและไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่น ทั้งยังได้กล่าวถึงการล่วงละเมิดทางเพศจากบุคคลใกล้ชิดไว้ด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

ช่วงที่หนึ่งนี้วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงปัญหายาเสพติดที่เกิดจากข่าวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการทำลายโรงงานผลิตและการค้ายาเสพติดข้ามชาติ พบในรวมเรื่องสั้นชุด **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** เรื่อง **วีรบุรุษ เรือคนบาป** เงื่อนตาย โดยแสดงข้อคิดถึงการรณรงค์ปราบปราม ขบวนการค้ายาเสพติด ส่วนในเรื่อง **ดอกไม้เหลืองเหนือเขาสูง** ซึ่งอยู่ในรวมเรื่องสั้นชุด **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยวิทยาการทันสมัย

เรื่องสั้นเรื่อง **วีรบุรุษ** วินทร์ เลียววาริณ ใช้จากการทำลายโรงงานผลิตยาเสพติดนำเสนอ เรื่องนายตำรวจหนุ่มคนหนึ่งที่ถูกกลายมาเป็นนักค้าเฮโรइन โดยยอมละทิ้งอุดมการณ์ของตัวเอง เนื่องจากวงการยาเสพติดสร้างรายได้ให้มากกว่า ดังคำพูดของตัวละครที่ว่า

“ผมรู้ว่าผมเป็นผู้รักษากฎหมาย ผมตามล่าผู้ค้ายาเสพติดมานานหลายปี เห็นชีวิตมันแล้วก็มาคิด กับตัวเองว่าเราเสี่ยงชีวิตแทบตายไปเพื่ออะไร ผมทำงานมาสิบปีก็ยังไม่รู้ว่าคุณมคตินะกินไม่ได้...”
เขาไอออกมาเป็นเลือด “ผมอยากรวยบ้าง”
“แกเปลี่ยนไป เปลี่ยนไปมากจริงๆ”
“ไว้ให้คุณรู้ว่าผมทำเงินได้เท่าไรจากการขายเฮโรइन ไม่แน่ว่าคุณก็อาจเปลี่ยนไปได้ยิ่งกว่าผมอีก”
(วีรบุรุษ : 2538)

จากตัวอย่างข้างต้น การที่นายตำรวจคนหนึ่งละทิ้ง ชื่อเสียง เกียรติยศต่าง ๆ และความภูมิใจในตนเองไปเป็นผู้ค้ายาเสพติดเสียเอง สะท้อนถึงปัญหายาเสพติดที่ฝังลึกจนคนที่มีอุดมการณ์ รู้สึกท้อถอย ประกอบกับความโลภและเห็นแก่ได้ทำให้ผู้รักษากฎหมายตกไปอยู่ในวังวนของการค้ายาเสพติดเสียเอง วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้ฉากทางภาคเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีข่าวเกี่ยวกับการผลิตและค้ายาเสพติดอยู่ตลอดมาเป็นฉากของเรื่อง

เรื่อง **เรือคนบาป** วินทร์ เลียววาริณเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับขบวนการค้ายาเสพติด โดยใช้ ผู้หญิงมาอำพรางทำให้ตำรวจน่าเข้าใจผิดว่าเป็นเรือที่ค้าผู้หญิงส่งออกนอกประเทศ และยอมรับสินบน ที่เจ้าของเรือนั้นเสนอ แต่ความจริงเรือลำนี้กำลังขนฝิ่นออกนอกประเทศ ดังตัวอย่างที่ว่า

ราคาของความรวย! ชายชราหนึ่งถึงสภาพติดยาของนั่งลำดวนคนนั้นและถอนใจ
ราคาของมันแพงเกินไป

“เอ็งรู้รีบล่าถ้าเอ็งถูกจับได้ในมาเลย์ โทษของเอ็งถึงขั้นประหารชีวิตนะ?”

“รู้ ก็เพราะงั้นผมถึงต้องขนผู้หญิงมาด้วยไง เทียนนี้ขายฝิ่นให้หุ้นส่วนมาเลย์ได้ 10 กว่ากระสอบ เหนื่อยกับตำรวจหน่อยแต่ก็คุ้ม นี่ถ้าผมไม่คิดการณ์ไกลเอาพวกผู้หญิงมาบังหน้าในการขนฝิ่นตอนนี้มีหวัง

ถูกตำรวจชีวเข้าซังเตไปเรียบร้อยแล้ว มันน่าเจ็บใจตรงที่ตำรวจหาว่าผมโกหกว่าพาผู้หญิงมานั่งเรือเล่นทั้งที่มันเป็นความจริง”

(เรือคนบาป : 2538)

วินทร์ เลียววาริณมักกล่าวถึงผู้ค้ายาเสพติดว่าเป็นผู้ที่เข้าใจถึงความผิดและปัญหาที่จะเกิดตามมาจากการกระทำของตนเอง แต่ก็ยังเลือกจะเป็นผู้ค้ายาเสพติดเพราะเป็นอาชีพที่ทำเงินอย่างง่ายดายและได้เงินมาก แสดงให้เห็นว่าความโลภมักมีอำนาจมากกว่าความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในจิตใจของมนุษย์ โดยในเรื่อง *เรือคนบาป* นี้ วินทร์ เลียววาริณเปรียบเทียบความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของคนขับเรือกับคนค้าฝิ่นซึ่งมีความคิดที่แตกต่างกันและเลือกทางเดินที่แตกต่างกันไปด้วย โดยคนขับเรือเลือกที่จะเลิกอาชีพขับเรือส่งฝิ่นข้ามประเทศเมื่อเห็นสภาพล้าดวนผู้หญิงค้าบริการที่ติดยา แต่คนค้าฝิ่นเลือกที่จะทำต่อไปโดยไม่สนใจผลที่ตามมา

เรื่อง *เงื่อนตาย* กล่าวเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ที่ทำผิดกฎหมาย เช่นการค้ายาเสพติดเสียเองเพื่อสร้างรายได้จากอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ จากคำกล่าวที่ว่า

ไม่ใช่เรื่องแปลกนักสำหรับผมทุกครั้งที่ได้ยินข่าวว่านายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้าอาวุธ ของเถื่อนหรือยาเสพติดเสียเอง มันเป็นเรื่องที่คุ้นหูพอ ๆ กับ เรื่องการ “กินตามน้ำและทวนน้ำ” ของนายตำรวจหลายคน แม้ว่าเราจะออกมาปฏิเสธความคงอยู่ของมันอยู่เสมอว่า “ไม่จริง ๆ ไม่มีหรอกครับ” แต่ให้ตายเถอะ ความจริงก็คือความจริง วันยังค่ำ ยิ่งทำงานไปนานเข้าผมก็เริ่มเข้าใจมากขึ้น มีตัวแปรมากมายที่สามารถทำให้นายตำรวจที่มีอุดมคติสูงที่สุดเปลี่ยนเป็นตำรวจที่เลวที่สุดในเวลาไม่กี่ปี อัดดา อำนาจ และระบบราชการที่ยังรอกแห่งความเลวร้ายมานานหลายสิบปีสามารถเปลี่ยนคนได้ทุกยุคทุกสมัย

(เงื่อนตาย : 2538)

จากเรื่อง *เงื่อนตาย* นี้ วินทร์ เลียววาริณถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมายในวงราชการซึ่งมีการค้ายาเสพติดรวมอยู่ด้วย จนเหมือนเป็นการละเลยต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะมีผลประโยชน์ร่วมด้วย ปัญหายาเสพติดก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากไม่ได้เกิดจากบุคคลที่เป็นเพียงพ่อค้าอย่างเดียว แต่เกิดจากข้าราชการบางกลุ่มที่ต้องการหาผลประโยชน์จากอำนาจที่มีอยู่อีกด้วย

นอกจากเรื่องสั้นแนวสะท้อนสังคมแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังกล่าวถึงปัญหาเสพติดไว้ในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์เรื่อง *ดอกไม้เหลืองเหนือเขาสูง* โดยสร้างเรื่องเกี่ยวกับการพยายามกวาดล้างฝิ่นให้หมดไปจากประเทศไทย โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการดัดแปลงพันธุกรรม ดังตัวอย่างที่ว่า

ความคิดของนายพันเอกสะดุดลงเมื่อได้ยินโลวันอานกล่าวต่อไปว่าหลายประเทศทุ่มเทเงินนับหลายแสนล้านเหรียญดอลลาร์เพื่อปราบปรามมัน แต่ผลที่ได้ก็ไม่มีวันจบสิ้น เพราะนั่นไม่ใช่การแก้ปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง การปราบปรามด้วยอาวุธตลอดจนการพยายามสร้างงานใหม่ก็ยังไม่ใช่การแก้ปัญหาที่สาเหตุ

“แล้วอะไรที่สามารถแก้ปัญหานี้ได้?”

“พันธุวิศวกรรมศาสตร์”

“ขอประทานโทษ ผมตามคุณไม่ทัน”

“พูดง่าย ๆ การแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุดก็คือ การเปลี่ยนผืนให้เป็นพืชที่ไม่เป็นอันตรายอีกต่อไป”

นายพันเอกเงียบไปอึดใจอย่างงุนงงก่อนเอ่ยขึ้นว่า “หมายความว่าอย่างไรครับที่ว่าเปลี่ยน”

“คุณเคยเห็นต้นเฟื่องฟ้ามีดอกหลากสีในต้นเดียวกันไหม? คุณเคยกินองุ่นที่ไม่มีเมล็ดไหม? คุณเคยเห็นคนไข้ที่ถูกปลูกฝังเซลล์เม็ดเลือดในกระดูกสันหลังไหม? เหล่านี้แหละคือพันธุวิศวกรรม”

“ผมเข้าใจละ คุณต้องการใช้หลักพันธุวิศวกรรมเปลี่ยนต้นผืนให้เป็นพืชที่ไม่มีพิษร้ายของผืนอีกต่อไป”

(ดอกไม้เหลืองเหนือเขาสูง : 2538)

จากเรื่อง ดอกไม้เหลืองเหนือเขาสูง นี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงจินตนาการถึงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ว่าอาจจะเป็นการช่วยแก้ปัญหายาเสพติดได้ เพราะในปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างจริงจัง เนื่องจากรายได้ที่ได้จากการปลูกฝิ่นนั้นสูงกว่ารายได้จากการทำงานสุจริตมาก แม้ว่าในท้ายที่สุดของนักวิทยาศาสตร์จะล้มเหลวเนื่องจากไม่สามารถหยุดการเจริญเติบโตของฝิ่นได้แต่ก็จุดประกายความคิดว่า การแก้ปัญหายาเสพติดอาจจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของหลายฝ่าย ไม่ใช่เฉพาะการปราบปรามผู้ค้าและผู้เสพเท่านั้น

จากการศึกษาแนวคิดต่อปัญหายาเสพติดของวินทร์ เลียววาริณ จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับผู้ขายมากกว่าผู้เสพ โดยวินทร์ เลียววาริณมองว่าการที่คนหันมาค้ายาเสพติดนั้นเนื่องมาจากปัญหาความยากจนและการค้ายาเสพติดนั้นสามารถทำเงินได้เป็นจำนวนมากกว่าการประกอบอาชีพสุจริต โดยวินทร์ เลียววาริณนำเสนอเพื่อชี้ให้เห็นว่าในประเทศไทยไม่ได้มีการปราบปรามปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และควรจะมีการปราบปรามอย่างจริงจังแม้ในเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์เรื่อง ดอกไม้เหลืองเหนือเขาสูง วินทร์ เลียววาริณก็ได้นำเสนอถึงความมุ่งหวังในการการปราบปรามยาเสพติดโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย แสดงให้เห็นว่างานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนั้นนอกจากจะสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมแล้ว ยังชี้นำสังคมเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบข้าราชการ

วินทร์ เลียววาริณมีผลงานที่เกี่ยวกับการแสดงแนวคิดและการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่เป็นจำนวนมากเมื่อนับจากจำนวนผลงานจนถึงปัจจุบัน ในช่วงแรกของการเขียนหนังสือ วินทร์ เลียววาริณก็แสดงให้เห็นถึงความสนใจและใส่ใจในเรื่องการเมืองอย่างเห็นได้ชัด ผลงานที่สร้างชื่อให้วินทร์ เลียววาริณได้เป็นที่รู้จักในวงกว้างก็คือเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ซึ่งเป็นผลงานที่ทำให้เขาได้รับรางวัล วรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนในปี พ.ศ. 2540 อีกด้วย วินทร์ เลียววาริณมักกล่าวถึงการเมืองทั้งในทางตรงคือการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองหรือรัฐบาลและแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา โดยแนวคิดที่ วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงมากที่สุด คือ แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่

วินทร์ เลียววาริณ ได้กล่าวเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ของนักการเมืองและข้าราชการไว้ว่า เป็นผู้ที่มียอำนาจในสังคมและมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับความเป็นอยู่ของราษฎร ดังนั้นนักการเมือง และข้าราชการจึงใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยปราศจากในเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** และ **เงื่อนตาย** และในรวมเรื่องสั้นชุด **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** เรื่อง **ราตรีดาวกระพริบ** ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** ที่กล่าวเกี่ยวกับมือปืนคนหนึ่งพยายามตามฆ่าเจ้าพ่อและนักการเมืองที่ทำธุรกิจผิดกฎหมายซึ่งหนึ่งในนั้นมีตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรี ดังตัวอย่างที่ว่า

สุทิน รัตนสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรู้สึกหงุดหงิดมากเมื่อรถเฟอร์รารีของเขาถูกตำรวจทางหลวงโบกให้จอดเขามีนัดตีกอล์ฟและคุยเรื่องธุรกิจกับกรรมการบริหารสามคนของโครงการรีสอร์ทและสนามกอล์ฟแห่งหนึ่งในเขาใหญ่ซึ่งเขามีหุ้นส่วนอยู่ด้วย โครงการของเขากำลังถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้สองสามคนให้ข่าวหนังสือพิมพ์ยักษ์ใหญ่ฉบับหนึ่งว่า ได้ทำลายป่าสงวนเขาใหญ่ถึงหนึ่งพันไร่ และเขาเป็นคนเซ็นอนุมัติโครงการนี้เอง เช่นเดียวกับที่เคยให้สัญญา “ไฟเขียว” เปิดป่าให้นายทุนหลายต่อหลายกลุ่มมาแล้ว ท่านรัฐมนตรีนั่งคิดมาตลอดทางว่าจะทำอะไรให้เจ้าหน้าที่ผู้กินอุดมคติ สองสามคนนั้นเงียบลงไปเสีย ถ้าไม่ใช่เพราะเรื่องนี้เป็นข่าวหนังสือพิมพ์ เขาคงสั่งย้ายเจ้าหน้าที่สามคนนั้นไปนานแล้ว ตั้งแต่นายสืบ นาคะเสถียรคนนั้นตายไป ใคร ๆ ก็พูดแต่เรื่องการอนุรักษ์ป่าและสิ่งแวดล้อมคล้ายกับเป็นแฟชั่นยุคใหม่ แม้แต่พระสงฆ์ยังเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ป่า มันทำให้เขาไม่พอใจ

(สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง : 2537)

จากเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** นี้ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจของตนเองของนักการเมืองส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการสั่งโยกย้ายข้าราชการชั้นผู้น้อยที่เข้ามาขัดขวางการทำงานของตนเอง หรือการใช้อำนาจทำเรื่องที่

ผิดกฎหมาย เช่น การบุกรุกป่าสงวน การใช้อำนาจในทางที่ผิดของนักการเมืองนั้นทำให้ประเทศชาติเกิดความสูญเสียอย่างมาก

ในเรื่อง *เงื่อนตาย วินทร์ เลียววาริณ* กล่าวเกี่ยวกับการการทุจริตในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการเป็นผู้ค้าอาวุธเถื่อนหรือยาเสพติดเสียเอง และใช้อำนาจของตนเองสนับสนุนการทำผิดกฎหมายนั้น จากเรื่องวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงอาวุธเถื่อนที่ถูกยึดมาได้กลับหายไปเพราะมีผู้มีอำนาจในกองทัพเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการค้าขายครั้งนี้เสียเอง

ผมจำได้ว่าผมเคยดักจับขบวนการค้าอาวุธสงครามที่จังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก เราจับกุมคนร้ายและอาวุธเถื่อนจำนวนหนึ่ง มันเป็นออเดอร์ขนาดใหญ่มูลค่าหลายร้อยล้านบาท วันรุ่งขึ้นชายแปลกหน้าคนหนึ่งมาหาผม เสนอให้ผมปล่อยคดีนี้โดยมีสิ่งตอบแทนเป็นเงินก้อน ผมปฏิเสธ อาวุธที่ถูกยึดถูกนำไปเก็บที่โรงเก็บของในหน่วยงานหนึ่ง สองปีต่อมา เมื่อผมรับตำแหน่งสูงขึ้น ผมพบว่า อาวุธเถื่อนทั้งหมดนั้นอันตรายไปสิ้นตั้งแต่เมื่อใดไม่มีใครรู้ ไม่มีกลิ่น ไม่มีใครรู้ มันก็เหมือนกับเรื่องยาฆ่าจำนวนหลายแสนเม็ดที่ทางราชการยึดมาเป็นของกลางไม่นานนี้ ยาอันตรายเหล่านั้นล่องหนไปจากคลังเก็บโดยจับมือใครดมไม่ได้ ทุก ๆ ปีเราเพิ่มประสิทธิภาพของการสืบตามจับคนร้ายมากขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ แต่เมื่อจับมาได้แล้วมาตรการการส่งของอันตรายเหล่านั้นไปเก็บรักษาที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกลับมีช่องโหว่

(เงื่อนตาย : 2537)

จากตอนที่ยกตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นว่า การทุจริตในหน้าที่ของข้าราชการพบเห็นได้เสมอ แม้รู้ว่ามีผู้กระทำผิดแต่ก็ไม่อาจสืบหาผู้กระทำผิดหรือไม่สามารถนำตัวคนผิดมาลงโทษได้ เพราะผู้กระทำผิดกลับเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูงเสียเอง และไม่มีใครที่จะจัดการกับผู้กระทำผิดเหล่านี้เนื่องจากกลัวว่าจะทำให้ตนเองจะเดือดร้อน

ทั้งนี้นอกจากในเรื่องสั้นแนวสะท้อนสังคมโดยตรงแล้ว รวมเรื่องสั้นเรื่อง *เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว* ซึ่งเป็นเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ วินทร์ เลียววาริณก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงการทุจริตในหน้าที่ไว้ด้วยเช่นกัน ในเรื่อง *ราตรีดาวกระพริบ* ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับยานสำรวจลำหนึ่งที่กลับจากการสำรวจดาวอังคาร ระหว่างทางมาพบอุกกาบาตที่กำลังจะพุ่งเข้าชนโลกและชิปนาวิคที่โลกมีไม่สามารถทำลายได้เนื่องจากโดนรัฐบาลที่ผ่านมามีคอร์รัปชันเงินที่ซื้ออาวุธทำให้ได้รับอาวุธที่สั่งไม่ได้มาตรฐานไม่สามารถกำจัดอุกกาบาตที่กำลังจะเข้าชนโลกได้ จึงต้องให้ยานอวกาศลำนั้นพุ่งชนอุกกาบาตเพื่อให้เกิดการระเบิดแทน เพื่อป้องกันโลกไว้จากตอนที่ว่า

“ผู้พันเราตกอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายกว่าที่คิดมาก เพราะเครื่องยิงทุกเครื่องที่ติดตั้งในยานลาดตระเวน เอนเตอร์ไพรซ์ หัวสิบลำเหมือนกันหมดคือใช้การไม่ได้”

“หมายความว่าไงครับท่าน”

“หมายความว่าเครื่องยิงรุ่นใหม่ทั้งหมดที่เพิ่งติดตั้งตลอดสามปีนี้มีคุณสมบัติต่ำกว่ามาตรฐาน ผมเพิ่งพบความจริงเมื่อสิบสองชั่วโมงที่แล้ว เมื่อผมสั่งการให้ยานลาดตระเวนสืบล่าที่ดวงจันทร์เตรียมพร้อมและทดสอบการยิง ปรากฏว่าฐานยิงทุกเครื่องในยานมีปัญหาอย่างเดียวกันหมด เมื่อนั้นผมจึงพบความจริง”

“ความจริงอะไรครับท่าน”

“เครื่องยิงที่เราเพิ่งติดตั้งให้ได้ดีสำหรับอุกบาตขนาดเล็กเท่านั้น ผมรู้ว่าเรื่องแบบนี้ไม่น่าเกิดขึ้น แต่มันก็เกิดขึ้นแล้วอย่างไม่น่าเชื่อ คณะกรรมการฝ่ายความมั่นคงแห่งโลกชุดที่แล้วเป็นผู้อนุมัติ เครื่องมือเหล่านี้ ห้าปีก่อนที่ผมมารับตำแหน่งประธานฝ่ายความมั่นคง”

“เป็นปัญหาทางเทคนิคของบริษัทผู้สร้างหรือว่า...”

“เครื่องทั้งหมดผลิตโดยบริษัทการบินอวกาศ มาร์ส คอร์ป ซึ่งเลิกกิจการไป เมื่อต้นปีนี้เอง ผู้ถือหุ้นสามคนในบริษัทนี้เป็นคณะกรรมการฝ่ายความมั่นคง”

ผู้พันโทมัสฝันยิ้ม “ผมพอเข้าใจละ ท่านหมายความว่า.... คณะกรรมการชุดที่แล้วคอร์รัปชั่นงบประมาณอาวุธจันรี?”

ประธานฝ่ายความมั่นคงเงยบrows “ใช่... ผมเสียใจที่ตั้งแต่ผมเข้ามารับตำแหน่งที่นี่ ผมไม่ได้ตรวจสอบการทำงานของพวกเขานะ ผมไม่แน่ใจว่าจะเกิดเรื่องแบบนี้ขึ้นมาได้ มันคงเป็นเพราะสามปีไม่เคยเกิดเหตุแบบนี้ขึ้นจึงไม่มีใครรู้ความจริง”

(ราตรีดาวกระพริบ : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมาวินทร์ เลียววาริณพยายามจะถ่ายทอดปัญหาการทุจริตในวงราชการว่าทำให้ผู้อื่นต้องได้รับความเดือดร้อนในวงกว้างซึ่งปัญหานั้นเกิดมาจากความละโมภของบุคคลเพียงกลุ่มเดียว

การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับระบบการเมืองและระบบข้าราชการในช่วงแรก ในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนั้นมักกล่าวถึงการทุจริตในหน้าที่ที่เกิดจากชนชั้นปกครองและผู้มีอำนาจในระดับสูงในวงราชการเป็นส่วนใหญ่ โดยกล่าวเกี่ยวกับการใช้อำนาจในวงราชการที่มักใช้อำนาจเพื่อสนับสนุนการทุจริตในหน้าที่ของตนเอง

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

ในช่วงที่หนึ่งวินทร์ เลียววาริณได้เขียนรวมเรื่องสั้นเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ไว้ด้วยคือ **เรื่องเดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** ซึ่งในขณะนั้นไม่ปรากฏนวนิยายวิทยาศาสตร์ในวงการวรรณกรรมไทยมากนัก เรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณมักจะกล่าวถึง จินตนาการและเทคโนโลยีในอนาคตตามรูปแบบของงานเขียนแนววิทยาศาสตร์ แต่วินทร์ เลียววาริณก็ได้สอดแทรกสาระอื่น ๆ ไว้ด้วย โดยกล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการแต่งไว้ดังต่อไปนี้

จันทร์ ศิริบุญรอด ทำไปแล้วขั้นหนึ่ง เรื่องสั้นวิทยาศาสตร์หลายเรื่องที่ทยอยออกสู่สายตาของคนไทยหลายสิบปีก่อน ปุตุลาดนิยายวิทยาศาสตร์ไทยไปแล้วขั้นหนึ่ง ท่านจุดประกายความคิดอะไรหลายอย่างแก่เด็กรุ่นนั้น รวมผมด้วยคนหนึ่ง ที่ยี่สิบห้าปีให้หลังอยากทำอย่างที่จันทร์ ศิริบุญรอดทำในอดีต โดยกำลังพยายามทำอยู่ในขณะนี้

เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว เป็นรวมเรื่องสั้นวิทยาศาสตร์ไทย ที่สร้างขึ้นจากจินตนาการล้วน ๆ เรื่องส่วนใหญ่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารวิทยาศาสตร์ update ช่วงปี 2536-2538 ส่วนประกอบของหลายเรื่องได้รับอิทธิพลแนวคิดและทฤษฎีบางประการจากนวนิยายวิทยาศาสตร์ตะวันตกอย่างหนีไม่พ้น เช่น การเดินทางข้ามจักรวาลโดยการไจโนประตูดาว (Stargate) การจำศีลระหว่างการเดินทางในห้วงอวกาศอันยาวไกล (hibernation) การจำลองมนุษย์เทียมแฝด (Cloning) หุ่นยนต์ (Robot) มนุษย์เทียม (Android) เรื่องสั้นวิทยาศาสตร์หลายเรื่องเขียนจากปรัชญาศาสนาตะวันออก และหลายเรื่อง (พยายาม) ฉีกแนวออกมาเป็น “นิยายวิทยาศาสตร์เพื่อสังคม” และ “นิยายวิทยาศาสตร์แบบไทย ๆ” มากขึ้น

ทั้งหมดนี้เป็นการทดลองอีกก้าวหนึ่งที่ไม่ได้คาดหวังความสำเร็จอะไรมากไปกว่าการคิดกระตุ้นให้เด็กไทย ชักกลุ่มซึ่มซั่มวิทยาศาสตร์สะอิดเข้าไปในจิตสำนึกและใช้เวลากับวิทยาศาสตร์พานิชย์ เช่น วิดีโอเกม ให้น้อยลงบ้าง

(เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว : 2538)

จากคำกล่าวข้างต้นวินทร์ เลียววาริณมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนหันมาสนใจงานเขียนแนววิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม โดยได้นำเสนองานเขียนที่เกี่ยวกับจินตนาการทางวิทยาศาสตร์โดยพบในเรื่องเกี่ยวกับการยกตัวอย่างเช่นเรื่อง ไบรเจ็ค: เทเลสตาตาร์ กุหลาบแดงกับเที่ยวบินเที่ยวสุดท้าย นอกจากนี้ยังได้ตั้งใจนำเสนอเกี่ยวกับการเขียนวรรณกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาสังคมอีกด้วย โดยพบในเรื่อง 17020 : โลกแห่งความสุข เป็นต้น

ในเรื่อง ไบรเจ็ค: เทเลสตาตาร์ วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึง การเคลื่อนย้ายสารด้วยการแยกมวลสารดังตัวอย่าง

ภาพจากจอโทรทัศน์ เครื่องที่สองปรากฏร่างของท่านศาสตราจารย์มาราเต็มจอ ท่านศาสตราจารย์พูดขึ้นเรื่อย ๆ ซ้ำ ๆ เหมือนอาจารย์ที่กำลังสอนหนังสือ

“บันทึกครั้งที่สิบแปด หรือครั้งสุดท้าย วันที่ 28 กันยายน 2240 ขณะนี้การทดลองเทเลสตาตาร์ได้ผลสมบูรณ์แบบเต็มที่ ผมสามารถส่งสิ่งของ สัตว์ และคน จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งที่ต้องการได้ในเวลาไม่กี่วินาที ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป มนุษยชาติจะพบการเดินทางแบบใหม่ การเดินทางที่ปฏิวัติการเดินทางแบบเดิมโดยสิ้นเชิง...

ตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา มนุษย์เราพยายามประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือและพาหนะสำหรับการเดินทางและขนส่ง ตั้งแต่ จักรยาน อวกาศยาน แต่ ณ วินาทีนี้พาหนะต่าง ๆ เหล่านี้จะล้าสมัยไปในทันที

ในวันพรุ่งนี้มนุษย์ชาติจะสามารถเดินทางไปไปที่ใดในโลกและต่างดาวได้โดยอาศัยเครื่องเทเลสตาร์ เพียงแต่ เขาก้าวเข้าไปในห้องผนังแก้วนี้กำหนดตำแหน่งที่จะไปและกดปุ่ม เขาจะปรากฏตัวอยู่ ณ ตำแหน่งที่ต้องการภายในไม่กี่วินาที ไม่ต้องขับรถยนต์ขึ้นเครื่องบินหรือเสียเวลาเดินทางครั้งละหลาย ๆ ชั่วโมงอีกต่อไป...”

(เดือนช่วงดวงดาวเด่นฟ้า คาดาว : 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสิ่งของที่สามารถเกิดขึ้นได้ในอนาคตตามความคิดของผู้เขียน นอกจากแสดงให้เห็นถึงจินตนาการแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้สอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับความเจริญทางเทคโนโลยีที่ไม่มีการรองรับที่ดีว่า ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีนั้นจะต้องมีการรองรับที่ดีเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและไม่มีปัญหาต่อสังคมตามมาอย่างเช่นที่ปรากฏในเรื่องคือ การเคลื่อนย้ายสารด้วยไปเจ็ค : เทเลสตาร์นั้นจะทำให้ระบบขนส่งปิดกิจการและเกิดปัญหาคนว่างงานได้ เนื่องจากการย้ายวัตถุโดยแยกมวลสารไม่ต้องใช้ผู้คนในการให้บริการเช่นเดิมอีกดังตัวอย่างที่ว่า

“เอาหละ ไหน ๆ ท่านก็ยอมรับว่าท่านเป็นคนบงการที่แท้จริง ช่วยให้ความกระจ่างกับผมหน่อยเถอะว่าท่านฆ่าศาสตราจารย์มาราทำไม?”

“ผมไม่ได้สั่งฆ่าศาสตราจารย์มารา ผมเพียงสั่งให้ค้นหาและทำลายเครื่องเทเลสตาร์เสีย แต่คน ของผมฆ่าท่านศาสตราจารย์ไปโดยพลการ ”

“ถ้างั้นทำไมท่านสั่งให้ทำลายเครื่องเทเลสตาร์ในเมื่อมันเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างมหาศาล?”
ท่านประธานยิ้มเล็กน้อย “ บริษัทขนส่งแห่งโลกถือกำเนิดมานานกว่าศตวรรษแล้ว สร้างความเจริญให้ชาวโลกมาช้านานและมากมายมหาศาล เรามีพนักงานที่ทำงานให้กับบริษัทหลายร้อยล้านคนทั่วโลก ทั้งที่ทำงานในดาวเคราะห์ดวงอื่นด้วย มีธุรกิจที่ผูกพันกับกิจการของเราอีกนับล้านกิจการคุณลองคิดดูซิว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าคนร้อยล้านคนนี้ต้องตกงาน

(เดือนช่วงดวงดาวเด่นฟ้า คาดาว : 2545)

จากเรื่อง ไปรเจ็ค : เทเลสตาร์ วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นแนวคิดทั้งตามจินตนาการและวิทยาศาสตร์ในรูปแบบของการพัฒนาว่าเทคโนโลยีต่าง ๆ มีประโยชน์มากมายแต่เทคโนโลยีนั้นอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาได้หากไม่มีการรองรับที่ดี โดยในเรื่องสั้นเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดนั้นทำให้เกิดปัญหาสังคม เช่น การว่างงานจากการใช้เทคโนโลยีแทนแรงงานคนตามมา

ในเรื่อง 17020 : โลกแห่งความสุข วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนา กล่าวถึงโลกอนาคตที่ยาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด มนุษย์ใช้ยาแทนการกินอาหาร ใช้ยารับรู้

ร่างกาย และใช้ยาเพื่อให้เกิดความสุข แต่ผลเสียของการใช้ยา คือ ทำให้อายุของผู้คนในโลกอนาคตสั้นลงเหลือแค่ครึ่งหนึ่งของอายุคนในปัจจุบันดังตัวอย่างที่ว่า

“เสียงของ กิณี การา ดังมาเรื่อย ๆ “อายุคนเราสั้นลงเพราะเราฝืนธรรมชาติมากเกินไป ตามหลักธรรมชาติ เมื่อเราไม่ใช่วัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง มันจะหายไป กระเพาะอาหารและลำไส้ของคนเราเล็กลง เพราะเราไม่ใช้มัน กระเพาะของคนเราไม่ได้ใช้ย่อยอาหารมานานห้าหมื่นปีแล้ว...”

“ก็เพราะ...”

“ใช่แล้ว ก็เพราะเราใช้ยาเป็นอาหาร ใช้ยาเพื่อรักษาโรค เพื่อเพิ่มความฉลาด เพื่อการบันเทิง เรากินยาเพื่อคลายเครียด เรากินยาเพื่อ“ดู”ภาพยนตร์เรื่องใหม่ ๆ ทั้งที่หลับตาอยู่ เพราะมันให้ความบันเทิงมากกว่า เด็กของเราตั้งแต่แรกเกิดเพื่อเพิ่มความฉลาด คุณคงปฏิเสธมันไม่ได้ เพราะเด็กสมัยนี้อายุหกขวบก็เข้ามหาวิทยาลัยแล้ว สิบขวบก็ทำงาน วัย 12 ปีก็มีครอบครัวได้แล้ว ยาเป็นวิถีชีวิตใหม่ของเรา เราใช้ยาสำหรับทุกอย่างมานานกว่าหมื่นปี เพราะฉะนั้นวิวัฒนาการทางสรีระของมนุษย์เราก็เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว...”

(17020 : โลกแห่งความสุข: 2545)

จากเรื่อง 17020 : โลกแห่งความสุข แสดงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่ให้ทั้งผลดีและผลเสีย โดยใช้อายามาเป็นตัวอย่างในการนำเสนอ ว่าเมื่อคนเราพึ่งยามากเกินไป จากยาที่ใช้รักษาโรคในปัจจุบันกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในอนาคต วินทร์ เลียววาริณเสียดสีสังคมปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้ยาและอาหารเสริมว่าเป็นสิ่งที่เกินความจำเป็น โดยนำเสนอผ่านการเปรียบเทียบลักษณะคนในปัจจุบันและคนในโลกอนาคตเพื่อแสดงให้เห็นผลดีและผลเสียของวิวัฒนาการจากการใช้ยา โดยผ่านเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ที่ใช้จินตนาการซึ่งอยู่บนรากฐานของความจริงในการแต่ง

จากแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้าดาดาว** วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงการใช้อจินตนาการเพื่อสร้างเรื่องแนววิทยาศาสตร์ โดยเน้นถึงฉากในโลกอนาคตและอวกาศไปจนถึงวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีจุดประสงค์ในการแต่งเพื่อให้เกิดเรื่องสั้นที่มีความหลากหลายในวงการวรรณกรรม เป็นทางเลือกให้แก่ผู้อ่าน โดยวินทร์ เลียววาริณเน้นถึงการแสดงแนวคิดต่อวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับผลดีและผลเสียของเทคโนโลยีในโลกปัจจุบันและโลกอนาคต

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม

วินทร์ เลียววาริณได้ชื่อว่าเป็นนักเขียนที่มีผลงานโดดเด่นทางด้านวรรณกรรมแนวทดลอง โดยวินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็น ความสามารถในการสร้างสรรค์วรรณกรรมแนวทดลองตั้งแต่นั้น

ช่วงแรกของการเขียน โดยในคำนำเรื่อง อาเพศกำสรวล วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงที่มาของการนำเสนองานเขียนในลักษณะแนวทดลองไว้ดังต่อไปนี้

อาเพศกำสรวล เป็นความพยายามหนึ่งที่ต้องการนำเสนองานเขียนในแนวทดลอง เรื่องสั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวชีวิตง่าย ๆ ทั่วไป ในรูปแบบการเขียนที่ไร้รูปแบบ พิจารณาการเขียนมากกว่าตัวอักษรที่มาร้อยเรียงกัน ใช้ทุกชิ้นส่วนแห่งการออกแบบ ทุกรูปแบบที่เหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ มาเป็นองค์ประกอบของเรื่อง ตลอดจนคำนึงถึงการจัดหน้า แบบ และขนาดอักษร แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ยอมทิ้งเนื้อหาของเรื่อง เป็นอีกความพยายามหนึ่งของนักเขียนที่พึงหัดเดินก้าวแรกบนถนนหนังสือ ส่วนจะสำเร็จหรือไม่ ผมไม่รู้ แต่อย่างที่ ไกวัล วัฒนไกร ว่าไว้ “ บางครั้งประสบความสำเร็จ บางครั้งก็ล้มเหลว ล้มเหลวแล้วจะเป็นไร” แต่ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ผมก็ได้สนุกกับงานชิ้นนี้มาก ซึ่งก็พอแล้วสำหรับคนที่หลงกลืนกระดาษและตัวหนังสือ

(อาเพศกำสรวล : คำนำ)

จากคำกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้เขียนที่จะนำเสนองานเขียนรูปแบบใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ซึ่งหนังสือเรื่อง **อาเพศกำสรวล** นี้ เป็นงานเขียนแนวทดลองในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการจะสร้างสรรค์วรรณกรรมแบบใหม่ ๆ ของเขาด้วย

ในรวมเรื่องสั้น **อาเพศกำสรวล** ซึ่งเป็นงานเขียนที่ผสมผสานลักษณะของวรรณกรรมแบบเดิมและกลวิธีแนวทดลองเข้าไว้ด้วยกันยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง **โลกีย์ — นิพพาน** ที่ วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบคู่ขนานมาใช้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หล่อนสลับชุดยาวออกอย่างไม่ขัดเขิน เผยชุดชั้นในดำบางเบาภายใน กิ่งซ่อนเร้นกิ่งเปิดเผย กิ่งเครื่องขมิ้ม กิ่งย้วยวน วัยของหล่อนคงไม่ต่ำกว่าสามสิบ แต่คงกร้านชีวิตมากกว่า ผู้หญิงที่ผมรู้จักอีกหลายคนรวมกัน นัยน์ตาคู่นั้นคมแบบคนสู่โลก รอยตีนกาถูกกลบหายไปด้วยเมคอัพสังเคราะห์สีเข้ม หล่อนไขก๊อกน้ำร้อนและเย็น ปลอຍให้น้ำสองสายไหลลงอ่างแล้วเบา สายน้ำร้อนช้าแรกเข้าหน้าเย็นคละเคล้า ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน ส่งควันกรุ่นลอยบางเบา น้ำเปลี่ยนสีสองสายกับ คนแปลกหน้าสองคน ระดับน้ำในอ่าง	หลวงพี่สันติชัยบิสิตรให้กระชับกายอีกครั้ง ท่านเป็นคนร่างใหญ่ ไหล่กับต้นคอหนา คางสองชั้น ใบหน้าที่เปลี่ยนแปลงด้วยเลือดผาดดูอ่อนกว่าตัวเลขวัยห้าสิบ แขนขาขอบกระดูกทำให้ท่านดูคงแก่เรียนและน่าเลื่อมใสมากขึ้น หากมิได้หมัดฝ่าเหลือง ท่านก็คงดูเหมือนนคฤหัสถ์ผู้อยู่ดีกินดีมาตลอดชีวิต ท่านไขก๊อกน้ำ ปลอຍให้น้ำไหลลงในขันเงินที่ขัดจนเงาวับ พันสายสิญจน์โดยรอบและหลับตาบริกรรม ผมเฝ้าสังเกตทุกอริยาบทของท่านอย่างสนใจ ครู่ต่อมาท่านยกขันน้ำมนต์วางบนแท่น เปิดลิ้นชักใต้แท่นยกถาดเครื่องมือ

(โลกีย์- นิพพาน : 2538)

จากเรื่อง *โลกีย์ — นิพพาน* นี้ วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบคู่ขนานมาทดลองใช้ในการเล่าเรื่องทำให้เรื่องสั้นมีลักษณะแปลกตาไปจากเดิมที่ผู้อ่านเคยชิน และแสดงให้เห็นถึงความสนใจของวินทร์ เลียววาริณต่อกลวิธีการนำเสนอทางวรรณกรรมที่มีรูปแบบต่างไปจากเดิม

นอกจากนี้แล้วเรื่อง *หมึกหยดสุดท้าย* วินทร์ เลียววาริณ ได้ เลียบแบบกลวิธีการนำเสนอข่าวที่มีทั้งบทสัมภาษณ์และข่าวจากหนังสือพิมพ์มาใช้แทนการเขียนโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนาในการเล่าเรื่องเพียงอย่างเดียว ยกตัวอย่างเช่น

17 มีนาคม 52

นักเขียนชื่อดังฟ้องนักเขียนก๊ากก๊อก

สาเหตุที่ทำให้ตนได้รับรางวัล

เวย์ วาทิน นักประพันธ์ชื่อดังยื่นฟ้องต่อศาลแล้วเข้าวันนี้จากการที่ชื่อของเขาถูกแอบอ้างไปใช้โดยนักเขียนมือสมัครเล่นหนุ่มชื่อ คมน์ กังวาน

สืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการ เอเชียนไรต์ ปีนี้ได้ประกาศให้นวนิยายเรื่อง ฝนหยดเดียว จากบทประพันธ์ของเวย์ วาทิน เป็นนวนิยายยอดเยี่ยม นักประพันธ์ชื่อดังได้ประกาศกลางงานมอบรางวัลต่อหน้าผู้มาร่วมหลายร้อยคนว่าผลงานเรื่อง ฝนหยดเดียว ไม่ใช่เป็นบทประพันธ์ของตน หากแต่เป็นผลงานของนักเขียนหนุ่มคนหนึ่งชื่อ คมน์ กังวาน

(หมึกหยดสุดท้าย : 2538)

จากเรื่อง *หมึกหยดสุดท้าย* วินทร์ เลียววาริณ ได้ทดลองการนำเสนองานเขียนโดยการนำกลวิธีการรายงานข่าวมาใช้ในเรื่องสั้น ซึ่งสามารถสื่อให้เห็นถึงใจความสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับรางวัลทางวรรณกรรมเป็นการประชาสัมพันธ์ของสื่ออย่างหนึ่งได้เป็นอย่างดี เป็นการแสดงให้เห็นแนวคิดสร้างสรรค์ของวินทร์ เลียววาริณที่นำกลวิธีแนวทดลองมาใช้ในงานวรรณกรรม

หนังสือเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* วินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้การเล่าเรื่องแบบเรื่องสั้นจบในตอนมาเรียงต่อกันเป็นนวนิยายที่เนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองในประเทศไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งกลวิธีการใช้เรื่องสั้นนี้เป็นกลวิธีที่ วินทร์ เลียววาริณ มีความถนัดนอกจากกลวิธีแล้ววินทร์ เลียววาริณ ยังได้ใช้ภาพถ่ายจากเหตุการณ์จริงมาประกอบทำให้นวนิยายเรื่องนี้คล้ายเรื่องจริงมากกว่าเรื่องแต่ง เป็นการนำเสนอนวนิยายประวัติศาสตร์ที่ต่างไปจากนวนิยายประวัติศาสตร์ทั่วไป ทั้งจากรูปแบบภายนอกและลักษณะการเขียนแสดงให้เห็นถึงความสนใจและการทดลองของวินทร์ เลียววาริณ มาตั้งแต่เริ่มต้นเป็นนักเขียน และพัฒนาไปสู่งานเขียนช่วงที่สองที่มีการทดลองที่หลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม

แนวคิดที่พบจากงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงแรกนี้ซึ่งจะเป็นช่วงแรกในการเริ่มต้นอาชีพนักเขียน งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนที่มีแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยแนวคิดสะท้อนสังคมนั้นเป็นสังคมในช่วงปีพ.ศ. 2535-2538 เป็นช่วงเวลาที่เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างเกินความเป็นจริง ส่งผลร้ายต่อสังคม วินทร์ เลียววาริณมักนำเสนอแนวคิดสะท้อนสังคมและแสดงให้เห็นปัญหาต่างๆในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาโสเภณี วินทร์ เลียววาริณ แสดงแนวคิดต่อต้านนักการเมืองที่ทุจริต ต้องการตำแหน่งหน้าที่เพียงเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัวไม่เห็นแก่การทำงานให้ประเทศชาติอย่างแท้จริง ข้าราชการที่ทุจริตในหน้าที่ วินทร์ เลียววาริณมักกล่าวถึงตำรวจและทหารที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด ทุจริตต่อหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการเหล่านี้ได้รับอำนาจอย่างเต็มที่ในการดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ แต่วินทร์ เลียววาริณก็กล่าวถึงข้าราชการฝ่ายปกครองที่เป็นคนดีและมีศีลธรรมอยู่ด้วย เช่นในเรื่อง *มนุษย์กรรม* เป็นต้น

จากแนวคิดที่ปรากฏในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนี้จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณ เลือกว่าจะนำเสนอปัญหาของชนชั้นกลางและชนชั้นล่างในสังคมเมืองหลวงเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่ได้กล่าวถึงความทุกข์ของผู้คนที่เอารัดเอาเปรียบด้วยอารมณ์หม่นหมองเช่นนักเขียนท่านอื่น ๆ นอกจากจะสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมแล้ว วินทร์ เลียววาริณก็ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองและบริหารประเทศของผู้มีอำนาจในสังคม และแสดงแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาผ่านเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์อีกด้วย อีกทั้งวินทร์ เลียววาริณยังได้แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานวรรณกรรมโดยผ่านงานเขียนแนวทดลอง เมื่อแนวคิดที่หลากหลายของวินทร์ เลียววาริณรวมกับรูปแบบและกลวิธีการนำเสนอแล้วนั้น งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณจะมีลักษณะต่างจากรูปแบบงานเขียนเดิมที่ผู้อ่านคุ้นเคย

2. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547

งานเขียนในช่วงที่ 2 ของวินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการที่เพิ่มเติมขึ้นจากงานเขียนในช่วงที่ 1 ทั้งด้านแนวคิดและกลวิธี ด้านแนวคิดนั้นวินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดสภาพสังคมเช่นเดียวกับช่วงที่ผ่านมาแต่ได้เลือกนำเสนอปัญหาหลักซึ่งขึ้น เช่น ปัญหาการล่องลอยละเมิดทางเพศคนในครอบครัว ปัญหาการทุจริตในหน้าที่ เป็นต้น นอกจากปัญหาต่าง ๆ ที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวต่อเนื่องมาจากในช่วงแรกแล้วนั้น วินทร์ เลียววาริณยังสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงอีกอย่างหนึ่งในสังคมด้วย คือในช่วงพ.ศ. 2542 เป็นต้นมาเป็นช่วงที่สังคมให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านวัตถุเป็นอย่างมาก และละเลยคุณค่าทางจิตใจหรือวัฒนธรรมเดิมที่มีมา สังคมแบบเดิมเปลี่ยนไปสู่สังคมแบบวัตถุนิยมเป็นหลัก เกิดความทันสมัยแต่ไม่พัฒนา วินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ ในสังคมไทยปรากฏ

เป็นแนวคิดไว้ในงานเขียนของเขาด้วย แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอไม่ได้โดยตรงเช่นในช่วงแรก คือ ปัญหาความยากจนและปัญหาการศึกษา โดยสามารถแยกแนวคิดในช่วงที่ 2 ของวินทร์ เลียววาริณ ได้ดังต่อไปนี้

2.1. แนวคิดต่อสังคม

2.1.1 สภาพสังคม

2.1.2 ปัญหาสังคม

- ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ
- ปัญหายาเสพติด

2.2. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบข้าราชการ

2.3. แนวคิดต่อครอบครัว

2.4. แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยม

2.5. แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง

2.6. แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม

2.1. แนวคิดต่อสังคม

วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงแนวคิดต่อสังคมต่อเนื่องจากช่วงแรกที่ผ่านมาโดยแสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมและคนในสังคมในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่นเดียวกับในช่วงแรก ถึงแม้ว่ามีปริมาณที่น้อยกว่าในช่วงแรก แต่ก็ได้กล่าวถึงปัญหาอย่างลึกซึ้งมากขึ้น โดยวินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากในช่วงแรกเพียงสามประเด็น คือ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ และปัญหายาเสพติด โดยได้แสดงแนวคิดไว้ดังต่อไปนี้

2.1.1 สภาพสังคม

เนื่องจากในช่วงปี 2539-2547 นั้นได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย นักเขียนส่วนใหญ่ต่างก็ได้แสดงแนวคิดต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ทั้งการแสดงให้เห็นถึงความทุกข์ร้อนของประชาชน ไปจนถึงการตำหนิเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล มีการกล่าวถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนในหลายชนชั้น วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอให้เห็นถึงสภาพสังคมและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้คนในเมืองหลวงเป็นส่วนใหญ่ และได้นำเสนอถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนทุกระดับชั้นทั้งนักธุรกิจ พนักงานบริษัทและชนชั้นกรรมาชีพ โดยปรากฏในเรื่อง *เรื่องของผมหักพ่อ* *ปรัชญาหน้ากระจก* และ *ขอลาน* เป็นต้น

เรื่อง เรื่องของผมนักพ่อ วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้นคือนักธุรกิจและชนชั้นล่างในสังคมเมืองหลวงในช่วงเวลานั้นว่ามีความแตกต่างกันอย่างมาก และเพื่อให้เห็นความลำบากและการต่อสู้ดิ้นรนของชนชั้นล่างในเมืองหลวง ดังตัวอย่างที่ว่า

“ทีนี้เลี้ยวขวา พอถึงแยกหน้าหกรถเข้าไปในซอยเล็ก ๆ นั่น นี่ไง...ถึงแล้ว”

รถจอดนิ่ง มองเห็นแสงไฟริบหรี่จากบ้าน(ซึ่งความจริงน่าจะเรียกว่า)หลายหลังแออัดยัดเยียดนานคล้ายเป็นหมู่บ้านในเมืองแปลกหน้า

“เห็นมั๊ยว่าเพียงไม่กี่ก้าวจากที่แกกำลังเสพสุขของแกอยู่ คนพวกนี้ไม่มีอะไรจะกินทั้ง ๆ ที่ทุกวันทำงานดิ้นรนอย่างหนัก เหน็ดเหนื่อยและไม่สบาย เห็นคนพวกนั้นไหม? ผู้หญิงคนที่กำลังให้นมลูกคนนั้นเป็นมะเร็งที่เต้านม เจ้าตัวยังไม่รู้หรือว่าตัวเองจะตายตอนตีสองวันอังคารหน้า ทั้งลูกไว้คนเดียวโดยไม่มีใครเลี้ยง”

ผมมองหน้าพ่อจนลูกเกรียว

“แกเห็นเพิงนั้นไหม? มีเด็กผู้หญิงอายุแปดขวบคนหนึ่งนั่งพับถุงอยู่ทุกวัน เธอต้องตื่นตั้งแต่ตีสี่ไปเก็บกระดาษตามถนนมาพับถุงขายเลี้ยงยายตาบอด พ่อแม่เธอตายหมดแล้ว ค่าพับถุงวัน ๆ มีราคาไม่เท่าเหล้าหยดเดียวที่แกดื่ม”

ผมกลืนน้ำลายลงคออยากเย็นเมื่อได้ยินพ่อประชด พ่อชี้มือไปยังอีกมุมหนึ่ง

“ถัดไปที่หลังโน้น ตรงที่ผู้ชายวัยรุ่นกำลังดูดชิปกางเกง หญิงสาวเพิ่งกล่อมลูกหลับไป ชายตัวเลี้ยงลูกในห้องเดียวกับที่ลูกนอนนั่นแหละ”

(เรื่องของผมนักพ่อ : 2542)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นแนวคิดถึงความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดขึ้นมานานและเห็นถึงความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ชัดมากขึ้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ โดยวินทร์ เลียววาริณสะท้อนสภาพชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ของคนระดับล่างในสังคมซึ่งเป็นผู้ยากไร้อย่างแท้จริงในช่วงเวลานั้น และยังได้แสดงถึงผลกระทบต่อนักธุรกิจซึ่งถือเป็นชนชั้นสูงที่มีบทบาทในสังคมและธุรกิจโดยผ่านตัวละครเอกของเรื่องที่เกิดจากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ดังที่กล่าวไว้ว่า

สายตาของพ่อขณะจิตนั้นดูมีชีวิตกว่าคนมีชีวิต นาทีนั้นผมรู้แล้วว่าตลอดเวลาที่ผมอยู่กับท่าน ผมไม่เคยรู้จักท่านจริง ๆ เลย ไม่จนกระทั่งวันนี้

นั่นเป็นครั้งสุดท้ายที่ผมพบพ่อ เมื่อตอนที่ผมเข้าใจในคำว่าภาพลงตาของพ่อบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่พ่อทั้งเป็นมรดกให้ผมก็ถูกปรับอัตราค่าเงินเปลี่ยนพลิกกิจการจากหน้ามือเป็นหลังมือ ผมมองภาพประชาชนที่แห่กันไปถอนเงินด้วยความไม่เชื่อสายตา บริษัทที่พ่อผมเพียรสร้างมานานหลายสิบปีแทบจะล้มในวันเดียว โอกาสที่จะรื้อฟื้นสถานะบริษัทขึ้นมาใหม่สำหรับคนหนุ่มไม่เอาถ่านคนหนึ่งเป็นเรื่อง

ยากเย็นแสนเข็ญ ผมไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป พ่อเคยบอกว่าผมเป็นคนฉลาด แม้จะกะล่อนไปบ้าง แต่ทำไมผมคิดอะไรตอนนี้ไม่ออก

(เรื่องของผมกับพ่อ : 2542)

ข้อความข้างต้น วินทร์ เลียววาริณ สะท้อนภาพจากสถานการณ์ค่าเงินบาทลอยตัวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงปีพ.ศ.2539ส่งผลกระทบต่อผู้คนที่ชนชั้นล่างและชนชั้นสูง รวมถึงปฏิกริยาของประชาชนหลังจากความเปลี่ยนแปลงหลังจากที่รัฐบาลประกาศ ภาวะค่าเงินบาทลอยตัวในครั้งนั้นไว้ด้วย

รวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** วินทร์ เลียววาริณ สะท้อนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจที่มีต่อชนชั้นกลางหรือลูกจ้างพบในเรื่อง **ปรัชญาหน้ากระจก** กล่าวเกี่ยวกับพนักงานบริษัทโฆษณาที่ต้องหาวิธีนำเสนอสินค้าเพื่อให้ขายได้ไม่อย่างนั้นก็ต้องถูกไล่ออกดังนี้

ผมคิดไม่ออกว่าจะขายสินค้าที่ผมรับผิดชอบได้อย่างไร บอกตรง ๆ สินค้าในสต็อกตัวที่ผมต้องขายนี้เป็นข้าวพันธุ์ที่มีเม็ดไม่สวย และมีสารฆ่าแมลงเจือปน ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นข้าวไทย มันดูเหมือนข้าวที่ปลูกที่ทะเลทรายสะฮารามากกว่า

ผมบอกเจ้านาย “หาจุดขายไม่เจอเลย ไม่ได้คุณภาพ ไม่มีอะไรที่ดีกว่าสินค้าคู่แข่งเลยสักจุดเดียว”
เจ้านายกล่าวเพียงว่า “ ผมไม่สนใจคุณต้องขายมันให้ได้ มิฉะนั้น...”
คำว่า มิฉะนั้น ของเขาอาจหมายถึงการหางานใหม่ของผม แม้ว่าผมทำงานดีมาครั้งแล้วก็ตาม ไม่มีใครจะจำความดีหลายครั้งของคุณได้เท่ากับความล้มเหลวเพียงครั้งเดียว นี่เป็นสัจธรรมในโลกของผม

(ปรัชญาหน้ากระจก: 2544)

ภูมิหลังของเรื่อง **ปรัชญาหน้ากระจก** มาจากสภาพวิกฤติเศรษฐกิจที่ส่งผลให้ธุรกิจต้องประคองตัวมีการลดจำนวนพนักงานในองค์กร ทำให้พนักงานต้องพยายามรักษาตำแหน่งในบริษัทไว้เพื่อความอยู่รอดของตนเอง พนักงานในบริษัทโฆษณาในเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องหลอกลวงโดยแสดงเฉพาะส่วนดีของสินค้าและปกปิดส่วนด้อยของสินค้าไว้ เนื่องจากต้องหาเลี้ยงชีพในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดการเอาตัวรอดในสังคมโดยไม่สนใจถึงศีลธรรมและแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงเวลานั้น

เรื่อง **ขอทาน** วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงชายที่ถูกไล่ออกจากงานในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจแล้วหาเลี้ยงชีพโดยการด้วยการหลอกลวงว่าเป็นขอทานที่ตาบอดไว้ว่า

“รำคาญแวนดำ แต่ต้องใส่ แวนดำ ไม่เข้า กับเพลง เป็นเอกลักษณ์ของคนตาบอดไปแล้ว บ่นไปทำไมเศรษฐกิจเลย ๆ อย่างนี้ใครมีงานทำก็บุญแล้ว เราเป็นคนที่ถูกออกจากงานเป็นคนแรกตั้งแต่ฟองสบู่แตก

เราไม่ใช่คนสำคัญในองค์กรนี้หว่า ใครวะที่บอกว่าร้องเพลงมีความสุข ถ้าไม่ใช่เพราะตงงานคงไม่มาทำ
อย่างนี้หรือก ออย่าบ่นได้ไหมเราก็กไม่ได้ขอใครกินเปล่า ๆ ”

(ขอทาน: 2544)

จากเรื่อง ขอทาน วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดผ่านพฤติกรรมตัวละครที่หลงกลวง
เพื่อค้นหาเลี้ยงชีพ กล่าวถึงขอทานตาบอดปลอม ที่ใช้ความสงสารของคนสร้างรายได้ให้กับตนเอง
โดยงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ในช่วงนี้แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้คนในสังคมที่เกิดความตึง
เครียด เกิดการหลงกลวงและเกิดความเลื่อมใสในสังคมเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากต้องการเลี้ยงชีพใน
สภาพเศรษฐกิจตกต่ำช่วงเวลานั้น

2.1.2 ปัญหาสังคม

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอปัญหาสังคมเช่นเดียวกับในช่วงแรก แต่ในช่วงที่สองนี้
วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและเป็นปัจจุบันมากกว่าการนำเสนอปัญหาที่เป็น
ประเด็นทางสังคมมานานและพบในงานวรรณกรรมมาโดยตลอด นอกจากนี้วินทร์ เลียววาริณยัง
เปลี่ยนมุมมองมานำเสนอพฤติกรรมของคนในสังคมมากขึ้น และใช้การตั้งประเด็นในผู้อ่านได้ขบคิด
มากกว่าการนำเสนอปัญหาสังคมที่กล่าวถึงสาเหตุและผลที่ได้รับเพียงอย่างเดียว โดยปัญหาที่วินทร์
เลียววาริณไม่ได้กล่าวถึงโดยตรงในช่วงที่สองคือ ปัญหาความยากจนและปัญหาการศึกษา
ในช่วงที่สองพบปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากในช่วงแรก และแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านแนวคิดของ
วินทร์ เลียววาริณดังต่อไปนี้

- ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ
- ปัญหายาเสพติด

ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ

จากงานเขียนช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณมักจะกล่าวถึงปัญหาโสเภณีว่าเกิดมาจาก
ความยากจนในพื้นที่ต่างจังหวัดทำให้หญิงสาวต้องหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็นโสเภณี แต่ในช่วงที่ 2 นี้
วินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนให้เห็นปัญหาโสเภณีที่เกิดขึ้นในเมืองใหญ่ในสภาพที่ต่างออกไป และ
สะท้อนภาพจริงของสังคมมากขึ้น โดยปรากฏในเรื่อง *ตู้ ละครจริงในห้องขาวดำ* นอกจากนี้วินทร์
เลียววาริณยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึงประเด็นการล่วงละเมิดทางเพศเพิ่มเติมจากในช่วงแรกอีกด้วย โดย
ปรากฏในเรื่อง *ตุ๊กตา* และ *ล้นทมโรยกลิบ*

วินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนให้เห็นปัญหาโสเภณีที่เกิดขึ้นในเมืองใหญ่ที่ต่างออกไปจาก
เดิมคือ ผู้ชายที่ยึดอาชีพขายบริการไว้ในเรื่องสั้นเรื่อง *ตู้* กล่าวถึงชายหนุ่มคนหนึ่งที่ดีใจหญิงสาวคน

หนึ่งที่พบในงานเดินร่ำแม้จะรู้ว่าเธอแต่งงานแล้ว และได้มีการติดต่อจนมีความสัมพันธ์กับหญิงสาวคนนั้นแต่สุดท้ายผู้เขียนได้เฉลยว่า ชายหนุ่มผู้นี้เป็นผู้ขายขายบริการที่สามี่ของหญิงสาวจ้างวานให้เป็นผู้กับภรรยาตัวเองดังข้อความตอนจบของเรื่องนี้ว่า

วันศุกร์

เราสองคน / การนอนหงาย / การกอดก่าย / ความเอิบอิม / เราสองคน / ความเงียบ / ผ้าปูที่นอน / ความยับย่น / เราสองคน / ความครุ่นคิด / ความในใจ / ผม / การจมดิ่ง / ความรู้สึกผิด / ? / ศีลธรรม / ? / นาฬิกา / 23.05 / เสียงเคาะประตู / ผม / การมองผ่านช่อง / การเปิดประตู / เขา / ความตะลึง / ความงุนงง / เรา สามคน / การมองหน้ากัน / สามี่ของหล่อน / การเอ่ย / คำสั่งของเขา / การกลับบ้าน / หล่อน / การหิวผม / หล่อน / ผม / การสบตา / พวกเขา / การเดินออกไป / ประตูที่เปิดคา / ผม / การยืน / คนเดียว / เงามรั้วที่ประตู / เขา / การปรากฏตัวอีกครั้ง / การยื่นให้ / ซองสีน้ำตาล / ผม / การเอื้อมรับ / เรา / การมองหน้า / การสบตา / การจากไป / ประตู / การปิดลง / ผม / การเปิดช่อง / ธนบัตร / ราคา / ค่าบริการ / มืออาชีพ / เขา / ชายชราคนหนึ่ง / ลูกค้าของผม / หน้าที่ของผม / ความสุขของภรรยา / ผม / การหลับตา / การนอนหงาย / เตี้ยง / หน้าที่ / งานของผม / การบริการ / ความใคร่ / รูปแบบของความสุข / คนสมัยใหม่ / งานชิ้นนี้ / การจบลง / ? / หน้าที่ / ? / การไร้ความรู้สึก / ? / ผม / ระเบียง / เส้นขอบฟ้า / ควันดำ / กรุงเทพฯ / การไม่มีแสงดาว / การไม่มีสายลม / การหลับตา / การครุ่นคิด / ผม / หล่อน

(ฐั: 2542)

จากเรื่อง ฐั วินทร์ เลียววาริณ สะท้อนการค้าบริการทางเพศที่เกิดขึ้นทั้งในกลุ่มผู้หญิงและผู้ชายและกลายเป็นอาชีพที่เป็นที่ยอมรับแม้จะไม่ถูกกฎหมาย สะท้อนถึงค่านิยมที่เปลี่ยนไปในสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่พยายามหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพโดยไม่สนใจว่าอาชีพนั้นจะถูกต้องตามหลักศีลธรรมหรือไม่

นอกจากในเรื่อง ฐั แล้ว วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับ การค้าบริการทางเพศของวัยรุ่นชายที่อยู่ในวัยเรียนที่หารายได้จากอาชีพนี้โดยการเป็นคู่ควงหรือคู่นอนให้กับหญิงสาวที่มีอายุมากและมีฐานะการทำงานมั่นคงเพื่อให้หญิงสาวส่งเสียเลี้ยงดู ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *ละครจริงในห้องขาวดำ* ที่ว่า

เมื่อละครจบองค์หนึ่ง ทั้งสองนอนเอนกายครึ่งตัวบนเตียง ฝ่ายชายหนุ่มนอนเกลือกกลิ้งอยู่บนตักฝ่ายหญิง ยิ้มนั้นดูบริสุทธิ์มากมายภายใต้ไฟสีส้มของห้อง ก็น่าที่หล่อนจะหลงเจ้าเนื้ออยู่หรือทรมานตามันดูงาม

อย่างกับเจ้าหญิง ทั้งสองคนคุยกันเบา ๆ ไม่ใคร่โฟนของเขาจับเสียงกระซิบทุกพยางค์ ชัดเจนเหมือนเขากำลังนอนบนดักหล่อนเสียเอง

“ยังมีเงินใช้ไหมจ๊ะ” หล่อนถาม

“เดือนนี้หมดไปแล้วครับพี่ ซื้อมือหนังสือเรียนไปหมด...”

“สาวแก่เอื้อมมือไปหยิบกระเป๋าที่หัวเตียง ควักเงินฟ่อนหนึ่งออกมาให้คนหนุ่ม

เด็กหนุ่มกราบที่หน้าอกอย่างนุ่มนวล

“ผมเกรงใจพี่เหลือเกิน”

“อย่าเลย เธอไม่ใช่คนอื่นคนไกล อย่าว่าแต่เธอเอาไปใช้เรียนหนังสือ”

“เขาหอมแก้ม สาวแก่ฟอดหนึ่ง “ผมจะไม่ทำให้พี่ผิดหวังเลยครับ”

หล่อนยิ้มอย่างพึงใจ “เรียนให้ดี จบแล้วมาทำงานกับพี่นะ”

“แน่นอนครับ”

เจ้าหนุ่มร่ำว้างอ่อนนุ่มลงมาอีกครั้ง ละครเริ่มองค์ที่สอง เขาเดินไปรินเหล้าปถ่ายให้กลัองวิดีโอทำงานไป เมื่อจบลงคนทั้งสองก็แต่งตัว

“มา จูบลาก่อนไปซิจ๊ะ”

เด็กหนุ่มปฏิบัติตามและกอดหล่อนราวกับว่าเป็นการจากกันชั่ววินาที ชั่วขณะนั้นใบหน้าของคนหนุ่มเบือนมาที่กลัอง เขาเห็นยิ้มมุมหนึ่งที่ริมฝีปากของเจ้านั้นเขานึกหัวเราะในใจ จำได้ว่าเคยเห็นเจ้าหนุ่มคนนี้พาหญิงสาวคนอื่นมานอนด้วยกันที่นี้ไม่ต่ำกว่าห้าคนในรอบสองเดือนนี้”

(ละครจริงในห้องข่าวดำ : 2542)

จากเรื่องสั้นเรื่องนี้ แสดงให้เห็นถึงฝ่ายชายเป็นผู้หลอกล่อให้ฝ่ายหญิงเป็นผู้อุปถัมภ์ วินทร์ เลียววาริณการสะท้อนค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปส่วนหนึ่งมาจากกระแสวัตถุนิยมที่ทำให้วัยรุ่นมีนิสัยฟุ้งเฟ้อและการขายบริการของนักศึกษาทั้งในกลุ่มนักศึกษาผู้หญิงและนักศึกษาผู้ชายเพื่อำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยมากกว่าจะทำเพราะความจำเป็นบังคับหรือถูกล่อลวง เช่นแนวคิดที่ปรากฏในงานเขียนช่วงแรก

วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึงการล่องละเมิดทางเพศโดยแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันมีการล่องละเมิดทางเพศเกิดขึ้นอย่างมากมายจนไม่สามารถไว้ใจใครได้ ทั้งที่เกิดจากคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อหรือญาติสนิท รวมไปถึงผู้คนในสังคมทั้งที่มีอาชีพการงานที่น่าเชื่อถือ เช่น แพทย์ หรือ พระสงฆ์ เป็นต้น โดยวินทร์ เลียววาริณ ได้ถ่ายทอดปัญหาการล่องละเมิดทางเพศนี้ไว้ในเรื่อง ตุ๊กตา และ ล้นทมโรยกลีบ

เรื่อง ตุ๊กตา วินทร์ เลียววาริณ ได้กล่าวถึงการล่องละเมิดผู้ที่มีความพิการทางสมองโดยไม่สนใจถึงหลักศีลธรรมหรือปัญหาที่ตามมาจนเธอเกิดตั้งท้องจากการล่องละเมิดทางเพศนั้นดังนี้

คนขับรถคนนั้นหายไปแล้ว ทำไมเขาจากไปเงียบ ๆ โดยไม่ลา ทำไมเขาชอบมองฉัน ทำไมเขาใจดีให้ลูกอมฉันเสมอ ๆ ทำไมฉันไม่เจอเขาอีกเลยหลังจากวันนั้น วันนั้น? จำได้ไหมว่าเป็นวันไหน ทำไมฉันจำได้ดี เป็นวันที่คนขับรถพาฉันกลับบ้านเพราะแม่ลงกลางทางเพื่อแวะบ้านป่าอุไรไร่ใหม่ ทำไมเขาหันมามองที่ฉันบ่อย ๆ ทำไมเขาถามฉันว่าฉันอยากกินลูกอมหวานเย็นไหม ทำไมเขายิ้มเมื่อฉันตอบว่าอยากกิน ทำไมเขาจอดรถในช่องว่างที่มีคนรูดผ้ามาปิด ทำไมเขาวางมือบนร่างฉัน ทำไมเขาแกะกระดุมเสื้อฉันออกแล้ววางมือบนหน้าอกฉัน ทำไมเขากอดรัดฉันแรงอย่างนั้น ทำไมเขากอดฉันลงบนเบาะรถ ทำไมเขาหายใจแรง ทำไมเขาขึ้นมากอดบนร่างฉัน ทำไมเขาบอกว่า “อย่างนี้นะ เดี่ยวจะให้ลูกอมกับตุ๊กตา ชอบลูกอมหวานเย็นไม่ใช่หรอ”

(ตุ๊กตา: 2542)

จากเรื่อง *ตุ๊กตา* นี้แสดงให้เห็นถึงการล่องละเมิดทางเพศเกิดขึ้นกับผู้คนทุกสถานะ โดยเลือกสะท้อนแนวคิดที่ว่าผู้คนทุกชนชั้นไม่ว่าจะเป็นชนชั้นกรรมมาชีพหรือปัญญาชน เช่น จิตแพทย์ก็สามารถขาดศีลธรรมได้เช่นกันแม้กับผู้พิการทางสมอง จากเรื่องสั้นเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความตกต่ำทางจิตใจของคนและยังรวมถึงการเอาเปรียบผู้อื่นจากความไวเนื้อเชื่อใจ เช่น ที่จิตแพทย์ที่รับรู้ถึงปัญหาของหญิงสาวได้รับความไว้วางใจให้รักษาคนไข้ แต่กลับเป็นเป็นผู้ล่องละเมิดทางเพศเสียเอง

เรื่อง *ล้นทมโรยกليب* กล่าวถึงการล่องละเมิดทางเพศของพ่อต่อลูกสาว เนื่องจากได้อ่านหนังสือปลุกอารมณ์ทางเพศที่ตัวละครเอกฝ่ายชายเขียนเป็นเหตุให้ลูกสาวตั้งท้องและคิดจะทำแท้ง ดังตัวอย่างที่ว่า

ไร่ประโยชน์ ที่จะคาดคั้นเธอตอนนี้ ผมคงต้องปลอบเธอไปก่อน และค้นหาความจริงทีหลัง

“ก็ได้ ถ้าเธอต้องการอย่างนั้นจริง ๆ พู้งนี้พี่จะพาล้นทมไปเอามันออก”

“ส่งเด็กสาวกลับบ้าน พ่อล้นทมรออยู่ที่หน้าบ้านเหลือบมองลูกสาวอย่างไม่สนใจมือขวาถือขวดเหล้า เขามาเช่นเคย นิตยสารสองสามเล่มกองอยู่บนพื้น ภาพปกที่ผมคุ้นแผ่หรา

“มึงไปไหนมาวะ อีทม? กลับมาค้ายังงี้” คนเมาอ้อแอ้ ลูกสาวไม่ตอบ ก้มหน้าจูด ๆ เข้าห้อง มือพ่อกระซกให้ลูกกลับมา “ทำไมไม่ตอบกู?”

ผมยืนดูเหตุการณ์ในบ้านอยู่ข้างนอก

“ไปให้พ้นนะพ่อ” ลูกสาวร้องลั่นและตบหน้าพ่อ ผมตะลึงงัน จ้องภาพคนเมาสลับกับหน้าเด็กสาว เขม็ง ล้นทมหลบสายตาผมเมื่อรู้ว่าผมมองเห็นทุกสิ่งที่เกิดขึ้นวิ่งเข้าห้องปิดประตูดังโครม วินาทีนั้นผมก็เข้าใจเรื่องทุกอย่าง...

(ล้นทมโรยกليب : 2542)

จากเรื่อง *ล้นทมโรยกลีบ* วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงปัญหาการล่องละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคมและสามารถพบได้ตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่าง ๆ นอกจากนั้นยังสะท้อนถึงจริยธรรมที่เสื่อมโทรมลง เนื่องมาจากผลกระทบของการบริโภคนิยมของตัวละครผู้เล่าเรื่องที่จำต้องเขียนหนังสือปลุกอารมณ์ทางเพศเพื่อเลี้ยงชีพแม้ว่าจะทราบถึงผลกระทบที่ตามมาแล้วก็ตาม

ช่วงที่สองนี้ วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดต่อปัญหาโสเภณีและการล่องละเมิดทางเพศต่อเนื่องมาจากช่วงแรก โดยแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงความคิดของคนในสังคมที่มองว่าการค้าบริการทางเพศเป็นอาชีพหนึ่งที่ ในปัจจุบันมีทั้งผู้หญิงและผู้ชายเลือกจะประกอบอาชีพนี้อย่างเต็มใจและบางส่วนทำไปเนื่องจากต้องการนำเงินไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากกว่าทำเพราะความจำเป็นบังคับ นอกจากนี้วินทร์ เลียววาริณยังกล่าวถึงปัญหาการล่องละเมิดทางเพศของคนใกล้ชิดในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นด้วยแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในด้านลบของคนมากกว่าการสะท้อนปัญหาเพียงอย่างเดียวและสะท้อนความตกต่ำทางศีลธรรมของคนในสังคมปัจจุบัน

ปัญหาเสพติด

วินทร์ เลียววาริณ ได้กล่าวถึงปัญหาเสพติดไว้ในงานเขียนช่วงที่ 2 นี้สั้นกว่างานเขียนในช่วงแรกแต่นำเสนอประเด็นใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นในสังคม เช่น การแพร่ระบาดของยาบ้าและยาอีในโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยเป็นต้น โดยปรากฏอยู่ในเรื่อง *ผู้ชนะ* และ *เรื่อง เขากับเธอ* เรื่อง *ผู้ชนะ* ที่กล่าวถึง เด็กวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งที่มั่วสุมกันเสพยาและละเลยหน้าที่การเรียน ในตอนที่ว่า

ย้อนหลังไปอีกหนึ่งชั่วโมง

ไต้เอนกายนอนบนพื้น ไม่สวมเสื้อ เช่นเดียวกับวัยรุ่นหลายคนในห้องนั้น

“ไอ้คนขายนั่นจะมามี๊วะ กูจะลงแดงแล้ว...”

“ใจเย็นไว้ย รอมันหน่อย มันไม่เคยพลาดเรื่องส่งของ”

“เฮ้ย ! ตายห่า ฟรุ้งนี้ต้องส่งรายงาน ยังไม่ได้ทำเลย”

ไต้หัวเราะ นัยน์ตาสะลิมสะลือ “ไม่ต้องห่วง กูจ้างไอ้บ่อยมันทำ ไอ้นั้นเรียนเก่งชิบหาย”

“มึงจ้างมัน”

“เออ ! ที่แรกก็จ้างให้ทำการบ้านชิ้นสองชิ้น ตอนหลังนี่จ้างมันเป็นรายเดือนเลย เดือนละห้าพัน ทำการบ้านกะรายงานทุกชิ้นที่อาจารย์สั่ง และถ้าได้ เอ จะให้โบนัส ชี้อร้นมันจะทำถวายหัว

“ไอ้เวรคนขายยังไม่มาอีก จะลงแดงอยู่แล้ว”

“เสียงออดดังขึ้น ไต้เดินไปเปิดประตู คนขายมาแล้ว

“ของอยู่ไหน?”

“เงินก่อน”

“ไต่เงินให้คนขายยา มือสั่นรับยามา...”

(ผู้ชนะ : 2547)

แนวคิดหลักของเรื่อง ผู้ชนะ คือ การตีความใหม่ของผู้ชนะที่แท้จริงคือ ผู้ที่ได้รับประโยชน์ โดยนำเสนอในหลายเหตุการณ์จากตัวอย่างข้างต้นผู้ชนะที่แท้จริงคือ น้อย ผู้ที่ไต่จ้างให้ทำรายงาน ที่ได้ทั้งความรู้และเงินกับผู้ชายยาเสพติดที่ได้รับเงินจากไต้ วินทร์ เลียววาริณสะท้อนภาพการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของเรื่อง

เรื่อง เขากับเธอ กล่าวถึงสามีภรรยาคนหนึ่งที่มีลูกไล่ออกจากงาน เมื่อไม่มีงานทำสามีจึงเกิดเครียด และเมื่อทราบว่าตัวเองจะมีลูกความเครียดมากยิ่งขึ้นจนต้องหาทางออกด้วยการเสพยา และเกิดอาการเมาและจับภรรยาเป็นตัวประกัน ดังตัวอย่างที่ว่า

28-48

เขากอดเธอแน่นขึ้นทุกที เขาไม่สนใจสายตาของใคร เธอรู้ว่าหลายคนกำลังมองพวกเขาทั้งสอง เธอรู้สึกกลัว แต่คิดว่าคงเหมือนความรู้สึกกลัวที่เธอตัดสินใจรวมทางกับเขา เธอยังรักเขาอยู่ เธออยากจะทำอะไรทุกอย่างน่าจะดีขึ้น ฟาไม่มีดีทุกวันหรือหน้า...

48-60

ฟาไม่มี ผู้คนเริ่มมากขึ้น เขายังกอดเธอแน่น นาที่นี้เขาคิดถึงอะไรอยู่นะ ตำแหน่งงานที่หายไป? หรือว่าเธอ? เธอรู้ดีหว่าเดือนที่ไม่มีงานทำให้เขากลับกลับมาดูน้อยลง และคบหาเพื่อนแปลกหน้า...

102-124

อ้อมกอดของเขาค่อยอบอุ่นคล้ายตอนนั้น กลิ่นกายของเขาเคยทำให้เธออยากอยู่ใกล้ชิดทั้งวันทั้งคืน แต่นั่นมันนานจนเธอเกือบลืมไปแล้ว เธอเห็นชายในเครื่องแบบถือปืนได้ยินเสียงคนมุงบอก“ไอ้เหี้ยเมายาบ้า...”

ก่อนสติเธอจะเลือนหาย ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นหนึ่งนัด แขนที่รัดร่างเธอคลายออก ...

(เรื่องของเธอกับเขา : 2547)

ตัวอย่างข้างต้นวินทร์ เลียววาริณสะท้อนให้เห็นผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่มีการปลดพนักงานนั้นส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคมเป็นเวลานาน ทำให้คนเกิดความเครียดบางคนเสพยาเสพติดเพื่อให้ลืมปัญหาที่ประสบอยู่ วินทร์ เลียววาริณถ่ายทอดแนวคิดว่าสภาพเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาเสพติดว่าส่วนใหญ่มาจากความเครียดจนต้องพึ่งยาเสพติดเพื่อเป็นทางออก

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสังคมในช่วงที่ 2 นี้ วินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ผู้คนในสังคมต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่

รอดมากขึ้น วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงปัญหาที่สืบเนื่องมาจากในงานเขียนช่วงแรก 2 ปัญหาคือ ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ และปัญหายาเสพติดและแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่ต่างไปจากเดิมของวินทร์ เลียววาริณโดยแนวคิดถ่ายทอดปัญหาสังคมที่ลึกซึ้งและเป็นปัจจุบันมากกว่าในช่วงแรก มองปัญหาตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในสังคมแทนการนำเสนอปัญหาที่มีการพูดถึงมาโดยตลอดหรือปัญหาเรื้อรังของสังคมและเพิ่มเติมประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมจากการนำเสนอในช่วงแรก เช่น การล่วงละเมิดทางเพศจากคนใกล้ชิดหรือผู้มีสถานะทางสังคมสูง แสดงถึงความตกต่ำทางศีลธรรมของคนในปัจจุบัน และได้กล่าวถึงปัญหาสาเสพติดโดยกล่าวถึงผู้เสพแทนผู้ขายที่ปรากฏในงานเขียนช่วงแรก กล่าวถึงปัญหาสาเสพติดในหมู่เด็กและเยาวชนและปัญหาสาเสพติดที่สัมพันธ์กับปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่นปัญหาเศรษฐกิจกิจ เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบข้าราชการ

ช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณมีผลงานที่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและระบบการทำงานของข้าราชการโดยตรงโดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นชุด **หลังอานบุรี** ซึ่งเป็นรวมเรื่องสั้นที่ขยายแนวคิดมาจาก เรื่อง **สุนัขขี้ขี้** โดย จากรวมเรื่องสั้นเรื่อง **อาเพศกำสรวล** ในช่วงแรก โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับการเขียนรวมเรื่องสั้นเรื่อง **หลังอานบุรี** ไว้ว่า

เมื่อปี พ.ศ. 2536 เรื่องสั้นเล็ก ๆ เรื่องหนึ่งชื่อ **สุนัขขี้ขี้** ถูกลำเนิดในหน้า มติชนสุดสัปดาห์ ต่อมาก็ได้เข้าไปอยู่ในรวมเรื่องสั้นชุด **อาเพศกำสรวล**

ผ่านไปหลายปี **สุนัขขี้ขี้** กลายเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความคิดเห็นและมุมมองของผมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยปริยาย ด้วยโทนเรื่องแบบเสียดสียั่วล้อ มีบรรดาสุนัขเป็นตัวละคร การนำ **สุนัขขี้ขี้** มาเขียนเป็นเรื่องสั้นชุดใหม่ **หลังอานบุรี** เกิดขึ้นเมื่อมองซ้ายแลขวา ก็เห็นแต่ปัญหาการทับถมของบ้านเมืองในยุคเศรษฐกิจเสื่อมถอยโดยที่ชาวบ้านอย่างเราได้แต่มองตากันปริบ ๆ อย่างไรก็ตามแม้ผมมองไม่เห็นว่าการก้มหน้าก้มตายอมรับทุกอย่างที่ถูกยัดเยียดให้ หรือส่งสารตัวเองจะแก้ไข ปัญหาใด ๆ ได้ แต่ผมก็ยังไม่มีข้อเสนออื่นใด นอกจากระบายความเครียดออกมาเป็นรวมเรื่องสั้นชุดนี้

(หลังอานบุรี : 2545)

วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงเจตนาของการเขียนเรื่องสั้นชุดนี้ คือ เพื่อเป็นการระบายความคับข้องใจเกี่ยวกับการเมืองไทยในช่วงเวลานั้น เนื้อหาโดยรวมเรื่องสั้นชุดนี้กล่าวเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมืองในเชิงเสียดสี โดยใช้เมืองสมมุติและประชากรสมมุติเป็นสุนัขแทนการกล่าวถึงโดยตรง รวมเรื่องสั้นเรื่อง **หลังอานบุรี** วินทร์ เลียววาริณใช้วิธีการเสียดสีให้เกิดอารมณ์ขันเช่นเดียวกับที่ปรากฏในเรื่อง **สุนัขขี้ขี้** ในช่วงแรก หากแต่เนื้อหาที่นำเสนอเน้นหลากหลายกว่าใน

งานเขียนช่วงแรก เช่น การกล่าวถึงการเมืองในเชิงพานิชและการกล่าวถึงพฤติกรรมของนักการเมืองที่เคยเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ เช่น การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน เป็นต้น

พัฒนาการอย่างหนึ่งที่เพิ่มเติมขึ้นจากในช่วงแรกคือในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณมักกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและการทุจริตในวงราชการ โดยแสดงความไม่พอใจโดยตรงไปตรงมา มากกว่าการแสดงแนวคิดโดยการสร้างอารมณ์ขันพบเพียงแค่เรื่อง *สุนัขดิบ/ไถย* เพียงเรื่องเดียวเท่านั้น ที่ใช้การเสียดสีในเชิงขบขัน หากแต่ในช่วงที่สองนี้ วินทร์ เลียววาริณใช้การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองและการทุจริตในหน้าที่ของนักการเมืองในเชิงขบขันมากกว่านำเสนอความไม่พอใจโดยตรงไปตรงมาเช่นในช่วงแรกโดยยังคงกล่าวถึงการหาผลประโยชน์จากตำแหน่งของนักการเมือง และการซื้อเสียงของนักการเมืองนอกจากนี้ยังพบประเด็นที่เพิ่มเติมมาในช่วงแรกด้วย คือการกล่าวถึงการเมืองว่าเป็นการพานิชย์อย่างหนึ่ง

เรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองได้แก่ *เรื่องของ พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด ล็อตเตอร์* *การเมือง ความในใจสี่บรรทัด 56,782,375,350.55* *อัฐ มาตามสองพันล้าน* *หน้ากาก* *สาบาน* *สคริปต์การเมือง* *แก๊งค์กะโหลกหมาแดง* *หลังอานคลาสสิกไฟต์ คดีปรีณย่า* *ไว้ดังนี้*

เรื่อง *เรื่องของ พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด* วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อเสียงของนักการเมืองไว้ว่า

เขาคิดแก้ปัญหาของคนเปิดประตูออกเมื่อเห็นหน้าแขกคนที่สาม
กำนันเป็นหัวหน้าชาวบ้าน เป็นหัวคะแนน เป็นคนค้าขาย เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในจังหวัดนี้ ที่สำคัญที่สุดเป็น
คนที่ทำให้เขาได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนสูงสุดติดอันดับหนึ่งในสิบของประเทศมานานกว่ายี่สิบปี

“บายนี่จะมีเงินโอนเข้าบัญชีคุณอีกงวด สามสิบล้าน”

“คนละสองร้อยบาท...” กำนันคำนวณ “...ก็แสนห้าหมื่นคน”

เขารับฟังแขกคนที่สามอธิบายความก้าวหน้าของงานอย่างสบายใจ ก่อนแขกลากลับ เขาเล่าเรื่องคนเปิด
ประตูทำให้กำนันฟังกำนันรับปากจะช่วย

ก่อนสิ้นสุดวันนั้น เขายังเชื่อว่าเขาเป็นส.ส.ที่ดีที่สุดคนหนึ่งของเมืองไทย

(เรื่องของ พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด : 2542)

จากเรื่อง *เรื่องของ พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด* นี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการซื้อเสียงของนักการเมืองอย่างไม่ละอาย เพราะคิดว่าเป็นเรื่องปกติทั่วไปของการเมือง และเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบทั้งที่เป็นเรื่องผิดกฎหมายและไม่ควรปฏิบัติ

เรื่อง *ความในใจสี่บรรทัด* วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับการซื้อเสียงของนักการเมืองอีกครั้ง โดยใช้กลวิธีที่ดัดแปลงมาจากโคลงหรือให้กลอนกระทู้ กระทำในต้นประโยคนั้นเป็นความจริง แต่ตัวเนื้อความในประโยคเป็นคำพูดที่เสแสร้งมดเท็จ ดังตัวอย่างที่ว่า

ผม ขอขอบพระคุณพ่อแม่พี่น้องที่เลือกพรรคของผม

ชื่อ ใจของประชาชนด้วยผลงานคือคดีของพวกเขา

เสียง ของประชาชนคือเสียงสวรรค์

มา ถึงวันนี้ผมจะทำงานเต็มที่ เริ่มที่ลดภาษี ดีใจไหมครับที่เลือกผม?

(ความในใจที่บรรทัด : 2545)

จากตัวอย่างนี้วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงพฤติกรรมการซื้อเสียงของนักการเมืองในเชิงเสียดสีว่าขณะที่พูดขอบคุณที่ประชาชนได้เลือกตนเองมาเป็นผู้แทนและเคารพว่าเป็นเสียงของประชาชน แต่แท้จริงเขาได้ตำแหน่งจากการซื้อเสียงมา

นอกจากนั้น วินทร์ เลียววาริณ ยังได้กล่าวเกี่ยวกับการพยายามปกปิดหลักฐานการทุจริตในหน้าที่ โดยแสดงให้เห็นจากคำแก้ตัวของนักการเมืองดังที่กล่าวไว้ในเรื่องเดียวกันดังตัวอย่างที่ว่า

มัน เป็นหลักฐานแท้ๆ หมาที่ตลาดก็อ่านออก

ทำ กันอย่างนี้กฎหมาย-ยกก็ไม่มีความหมายสิครับ

ได้ จังหะเผือกก็จัดเอาหลักฐานเท็จมาอ้าง

ไง ผมบอกแล้วว่าการเมืองมันสกปรก

(ความในใจที่บรรทัด : 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องเหมือนการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักฐานการทุจริตที่เป็นหลักฐานแท้ๆ แต่เมื่ออ่านกระทู้ขึ้นต้นจะเห็นว่านักการเมืองวิตกว่ากำลังจะถูกเปิดโปงเรื่องทุจริต วินทร์ เลียววาริณ ได้นำเสนอแนวคิดนี้ในเชิงเสียดสีแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการซื้อเสียงว่าเกี่ยวพันกับการทุจริตทางการเมืองอย่างแยกไม่ออก และคำพูดของนักการเมืองนั้นเชื่อไม่ได้ซึ่งจากการใช้กลอนกระทู้นี้จะเห็นได้ว่า วินทร์ เลียววาริณ ใช้การนำเสนอเนื้อหาที่ขัดกันระหว่างคำให้สัมภาษณ์และความในใจของนักการเมืองมาใช้เพื่อเสียดสีนักการเมืองและสร้างอารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน

เรื่อง *ลือตเตอร์การเมือง* กล่าวถึงการหาผลประโยชน์ของนักการเมืองที่คอร์รัปชั่นและติดต่อขอซื้อลือตเตอร์จากชาวบ้านที่ถูกรางวัลที่หนึ่งไปเป็นหลักฐานปกปิดการทุจริตของตนเองดังตัวอย่างที่ว่า

“ไฉ่หลานเอ๋ย ! คือนั่นข้าปรีชาขาย ยายบอกว่าแปลกนะคนสมัยนี้นั้นจะซื้อหอยมือสองไปทำไมกัน เคยได้ยินหมาในอำเภอเล่าว่า ผู้ใหญ่ที่ทุจริตต่อราษฎรบังหลวงท่านซื้อล็อตเตอร์รางวัลใหญ่เพื่อใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ว่า เงินทุจริตที่ตนโกงมาได้มาจากโชคของการซื้อหอยแท้ ๆ

“ไฉ่หลานเอ๋ย! จริงอย่างที่ยายว่า ไม่กี่วันต่อมาหนังสือพิมพ์สองฉบับต่างก็คุยข่าวเรื่องนี้ขึ้นมาแทบพร้อมกัน ที่น่าแปลกคือทั้งสองฉบับต่างกล่าวหาผู้ใหญ่ทั้งสองทำตัวคดโกงชาติด้วยการใช้หอยเป็นหลักฐานเท็จ ที่แรกทั้งสองฉบับใช้อักษรย่อชื่อผู้ใหญ่ทั้งสองท่านนั้น ต่อมาข่าวนั้นค่อย ๆ บานปลายออกไปถึงตอนนั้นใคร ๆ ก็รู้ว่าเป็นใคร ที่แท้ทั้งสองตัวนั้นเป็นผู้ที่ต้องการซื้อหอยจากข้านั่นเอง ร้อนถึงคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตเข้าไปสืบสวน จนได้ความว่าทั้งสองตัวนั้นแหละต่างทุจริตโกงเงินชาติจำนวนมาก กลายเป็นข่าวใหญ่โต ผลก็คือ ผู้ใหญ่ทั้งสองท่านนั้นก็ตกอำนาจไปเสียเพราะหอยแท้ ๆ ”

(ล็อตเตอรี่การเมือง: 2545)

การที่นักการเมืองทุจริตต่อหน้าที่แล้วต้องการหาสลากกินแบ่งมาเป็นหลักฐานมาปกปิดการทุจริตนั้นก็เพื่อให้หลุดพ้นจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตของนักการเมืองปัจจุบันที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเพื่อหาประโยชน์ให้ตนเองจากตำแหน่งหน้าที่ และพยายามปกปิดความผิดของตนเองพร้อมกับเปิดโปงความผิดของผู้อื่นไปในเวลาเดียวกัน โดยแนวคิดนี้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการหาผลประโยชน์ของนักการเมืองนี้เป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอต่อเนื่องมาจากในช่วงแรก

นอกจากนี้ วินทร์ เลียววาริณ ได้นำเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินของนักการเมืองที่มีบัญชีทรัพย์สินมากและร้ายวยผิดปรกติ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมาเป็นประเด็นในการเขียนในเรื่องสั้นเกี่ยวกับการทำงานและการทุจริตในหน้าที่ พบในเรื่อง 56,782,375,350.55 อัฐ ดังตัวอย่างที่ว่า

โสมก : “ท่านผู้ชมครับ นี่คือการกัตดดดดไม่ปล่อยยยยย กัตอย่างเดียวกัตเจ็บ ๆ กัตเอาเรื่อง กัตเอาความจริงออกมา กัตมันให้หมด กัต กัต กัต วันนี้เรามา กัตหาความจริงดูซิว่า เมื่อมีประกาศจากคณะกรรมการป้องกันการทุจริต ถึงรายการทรัพย์สินของคณะรัฐบาลที่ผ่านมา เราประชาชนรู้สึกยังไง ท่านรัฐมนตรีสินทวีละครับ ทรัพย์สินที่ประกาศออกมา 22.320 ล้านอัฐ สูงที่สุดในรัฐบาล?”

รัฐมนตรีสินทวี : “ไฉ่! ของผมมีอยู่ไม่กี่ล้านเอง...”

โสมก : “ที่เหลือก็ของภรรยาเหมือนกัน?”

รัฐมนตรีสินทวี : “เป็นเรื่องช่วยไม่ได้ความรวยเป็นเรื่องช่วยไม่ได้ก็ต่างกับหมารวยนะ ทำไงได้ จะให้แก่งจันรี”

โสมก : “ท่านเคยคิดมั้ยครับว่า ประชาชนจะสงสัยล้มล้มคมโน”

รัฐมนตรีวิสิน : “ช่างศิระมะมันปะไร ผมทำงานอย่างถูกกฎหมาย ทุกประการ สังคมเรามีพวกอิจฉาริษยา เยอะ ทำไม่ได้ นี่เป็นโลกของการอิจฉาริษยา เห็นตัวอื่นดีกว่าตัวเองมิได้”

โฆษก : “แต่ท่านครับ ทำได้ถึงขนาดนี้ เพราะลำพังเงินเดือนรัฐมนตรีอย่างเดียวไม่น่าจะสร้างได้ขนาดนี้”

รัฐมนตรีวิสินทวี : “ใครจะขอคืนทำงานประจำอย่างเดียวเล่าคุณ! ผมทำทุกอย่าง งานเล็กงานใหญ่ อาศัยที่วางแผนเก่ง รู้จักลงทุนมาก”

โฆษก : “มีบางตัวว่าท่านคลุกคลีกับ [REDACTED] หลายตัว แล้ว”

รัฐมนตรีวิสินทวี : “เหลวไหลทั้งเพ ไอ้พวกที่เขียนข่าวแบบนั้นเป็นพวกปากคนทั้งนั้น เป็นนักรบการเมืองก็ต้องมีเพื่อนฝูงมาก ๆ ซี้ แหม! ไอ้การไป [REDACTED] แปลว่าเราต้องทุจริตด้วยหรือ”

(56,782,375,350.55 อัลรู : 2545)

วินทร์ เลียววาริณนำประเด็นที่มีการพูดถึงในสังคมในเวลานั้นจากข่าวที่เกิดขึ้นจริงในสังคม คือ การตรวจสอบทรัพย์สินของนักการเมือง พบว่ามีเงินในบัญชีจำนวนหลายล้านบาท และจินตนาการเพิ่มเติมด้วยการเสียดสีว่านักการเมืองพยายามหาเหตุผลทุกอย่างเพื่ออ้างว่าตนได้เงินมาอย่างชอบธรรม ซึ่งล้วนแต่เป็นคำแก้ตัวที่ไม่สมเหตุผล โดยสร้างเป็นเรื่องสั้นเพื่อสื่อให้เห็นถึงความไม่จริงใจและไม่น่าเชื่อถือของนักการเมืองใช้การขีดฆ่าด้วยหมึกดำในข้อความข้างต้นในคำแก้ตัวของนักการเมือง เพื่อสร้างความสนใจและยั่วให้ผู้อ่านตีความได้ว่าเป็นวลีล้อแหลมจึงถูกเซ็นเซอร์ไม่ให้เผยแพร่ออกอากาศ

เรื่อง มาตามสองพันล้าน กล่าวเกี่ยวกับนักการเมืองที่โอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตไปไว้ในบัญชีทรัพย์สินของภรรยา ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนกันเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบบัญชีและมีปัญหากันเมื่อต้องการจะหย่า ดังคำพูดของภรรยากล่าวต่อทนายว่า

“คุณทนายจะถามเรื่องทะเบียนสมรสทำไมคะ? เปล่า ดิฉันกับเขาไม่เคยจดทะเบียนสมรสกันคะ จังหรือคะ? ตามกฎหมายหลังอาบันรีแล้ว ทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายเหล่านี้จัดเป็นสินสมรสไม่ได้หรือคะ โอ! ดีค่ะ ดีใจจังค่ะ แสดงว่า ตอนนี้อดิฉันถือไฟเหนือกว่าไหม้ย่ะคะ ขอขอบคุณค่ะ คุณทนาย ขอโทษอีกแผ่นนะคะ สมน้ำหน้าเขาคะ ไอ้แม่หัวงู เขาเป็นคนที่บอกเองว่าอย่าจดทะเบียนเลย เขาแพะทะเบียนสมรส แพ้ก็แพ้ ดิฉันไม่ว่าอะไร เพราะรักเขามาก เลยยอมคะ ดิฉันใช้นางสาว นำหน้ามาเสมอเวลามีรายได้เข้ามา ก็ใส่ในบัญชี ดิฉันตลอด เพิ่งมารู้ทีหลังการที่เขาไม่จดทะเบียนกับดิฉันและให้ทรัพย์สินทั้งหลายอยู่กับดิฉันนั้น ก็เพราะเขาต้องการปกปิดทรัพย์สินต่อคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและเพื่อเสียภาษี”

(มาตามสองพันล้าน : ว่าด้วยโรแมนซ์การเมือง: 2545)

จากเรื่อง มาตามสองพันล้าน วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเรื่องเพื่อเสียดสีประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคมคือ พฤติกรรมการอินเทอร์เน็ตเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบซึ่งเป็นข่าวที่พบในขณะนั้น โดยตอนท้ายของเรื่องนักการเมืองผู้นี้ต้องกลับมาขอคืนดีกับภรรยาเนื่องจากเสียสายโทรศัพท์สิน VINTR เลียววาริณนำเสนอเรื่องนี้เพื่อเสียดสีการทุจริตของนักการเมือง

ช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเพื่อเอาน้ำของนักการเมืองไว้ด้วย โดยปรากฏในเรื่อง หน้ากาก วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงนายตำรวจที่เสียชีวิตเพราะใส่หน้ากากกันสารพิษที่นักการเมืองมาแจกให้เนื่องจากหน้ากากนั้นไม่ได้มาตรฐาน ดังตัวอย่างที่ว่า

สตต.เสรีไม่มาทำงานเมืองเช้านี้ ภาพของนายตำรวจหนุ่มวัยสามสิบสองที่สวมหน้ากากป้องกันมลพิษโบกมืออย่างคล่องแคล่วกลางสี่แยกเป็นที่จดจำของทุกคน เพื่อนตำรวจต่างรู้ว่าเขาเป็นคนรักครอบครัวมาก เขาบอกว่าตัวเองต้องใส่หน้ากากทุกวัน ทั้งที่ติดขัดเพราะยังไม่อยากตายเร็ว ลูกสาวทั้งสองคนของเขายังเล็กนัก เป็นหน้ากากป้องกันควันพิษที่นักการเมืองคนหนึ่งทำพิธีมอบให้พวกตำรวจจราจรเมื่อสองปีก่อนในฤดูหาเสียงรูปถ่ายการรับมอบครั้งนั้นปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์หลายฉบับตั้งแต่วันนั้นเขาก็สวมหน้ากากอันนี้ทุกวัน

สตต.เสรี เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งที่ปอดเมื่อเช้านี้ หมอว่าหน้ากากป้องกันควันพิษที่เขาใช้มาสองปีไม่ได้ช่วยอะไรเลย เพราะเป็นสินค้าที่ไร้มาตรฐาน”

(หน้ากาก : 2544)

จากเรื่อง หน้ากาก วินทร์ เลียววาริณ ได้เสียดสีโดยใช้ “หน้ากาก” แสดงนัยถึงความไม่จริงใจของนักการเมืองเสมือนหนึ่งสวมหน้ากากตบตาประชาชน และการทำดีต่อผู้อื่นแต่เพียงเปลือกนอกในช่วงหาเสียงนักการเมืองได้บริจาคหน้ากากกันควันพิษในช่วงหาเสียงเลือกตั้งแสดงความห่วงใยต่อสุขภาพของตำรวจจราจร แต่นำหน้ากากที่ไม่ได้มาตรฐานมาแจกเป็นเหตุในตำรวจผู้นี้ต้องตาย หน้ากากป้องกันควันพิษจึงไม่ต่างอะไรกับ “หน้ากาก” ของนักการเมืองที่สวมไว้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้ตนเอง

เรื่อง สาบาน วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนักการเมืองผู้หนึ่งที่โดยสารเครื่องบิน ระหว่างนั้นเกิดพายุและฟ้าผ่า ความกลัวทำให้เขานึกถึงคำสาบานต่าง ๆ ที่เคยให้ไว้ในช่วงหาเสียง ดังตัวอย่างที่ว่า

เครื่องบินดังลงไปอีกวูบ และอีกวูบ เขารู้สึกเหมือนหัวใจหยุดเต้นไปชั่วขณะ มันดังลงไปพรวดเดียวเหมือนตกลงจากตึกสูงห้าสิบชั้น อึดใจต่อมาเครื่องบินอยู่ตัวอีกครั้ง ฟ้าข้างนอกแปลบแปลบทันใดฟ้าผ่าฟาดผ่านเครื่องบินไป ไม่น่าเชื่อ เป็นครั้งแรกที่เขาเห็นสายฟ้าชัดเจนและใกล้ตัวเช่นนี้ แต่ไม่เป็นไรน่า ฟ้าผ่าไม่มีวันทำอะไรเครื่องบินได้

พิมพ์ “ถ้ารอดไปได้จะทำบุญใหญ่”

ฟ้าผ่าอีกครั้ง เฮ้ย ! ใครสาบานอะไรไว้วะ ! ทันใดเห็นอกาฟุดเต็มแผ่นหลัง ทำทั้งสองขาด้าน จำได้ว่าเขากับภรรยาเคยสาบานในวัดว่าจะรักกันชั่วฟ้าดินสลาย นั่นเป็นเรื่องนานมาแล้ว เขาลืมมันเสียสนิท เคยได้ยินว่าคนใกล้ตายจะเห็นภาพที่เกิดขึ้นในอดีตทีละฉาก ๆ อย่างชัดเจน

นึกถึงการหาเสียงทุกครั้ง เขาสาบานกับชาวบ้านว่าจะช่วยพวกนั้น นึกถึงการสาบานครั้งรับตำแหน่งรัฐมนตรี...

นึกถึงภรรยา นึกถึงปู่ นึกถึงชาวบ้าน กรรมมีจริงหรือ

“ถ้ารอดไปได้จะเลิกทำชั่วจริง ๆ ”

ฟ้าผ่าเครื่องบินอีกครั้ง คราวนี้แรงจนทั้งลำสะเทือน เขาร้องปากคอสนั่น “ถ้ารอดไปได้ ลูกข้างจะเลิกรับสินบน จะเลิกมีเมียบ่อย สาบาน...”

เสียงประกาศทางอินเตอร์คอมดังขึ้น “นี่คือกัปตัน เราเพิ่งบินผ่านพายุมา ตอนนี้เราพ้นพายุแล้วอย่างไรก็ตามเพื่อความปลอดภัยของท่าน โปรดรัดเข็มขัดที่นั่งอีกสิบห้า นาที เราจะเริ่มร่อนลงสู่จุดหมายแล้ว...”

ได้ยินเสียงถอนใจจากหลายคน เขายีบแก้วไวน์ไทป์ปาก แต่แก้วใบนั้นว่างเปล่า

เครื่องบินแต่ละวันเวียอย่างนุ่มนวล เขาก้าวลงจากเครื่องบินอย่างอ่อนเปลี้ย

หยิบโทรศัพท์มือถือออกมาดูปุ้ม

“ฮัลโล่ ปุ่มจำ คิดถึงจัง เดี่ยวไปหานะ”

(สาบาน: 2544)

จากเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าท้ายที่สุดนักการเมืองก็เป็นคนที่ไม่รักษาคำพูดของตนเอง ไม่ว่าประสบการณ์ใดก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงธาตุแท้ของนักการเมืองได้ แสดงพฤติกรรมด้านลบของนักการเมือง

วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดและพฤติกรรมของนักการเมืองคล้ายคลึงกับในช่วงแรกของงานเขียนแต่ได้เพิ่มเติมรายละเอียดของแวดวงการเมืองในด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น แผนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังที่ปรากฏในเรื่อง *สคริปต์การเมือง* ที่กล่าวเกี่ยวกับการทำงานประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองที่มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ แต่มีรูปแบบคล้ายโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้คนหันมาเลือกพรรคการเมืองนั้น ๆ ดังตัวอย่างที่ว่า

“ช่วงนั้นเป็นช่วงที่สับสนมาก ด่ากันไม่รู้ใครเป็นใคร มีอยู่วันหนึ่งท่านหัวหน้าพรรคบีพีให้เราทำโฆษณาแก้ช้อกล่าวหาที่ฝ่ายตรงข้ามหาว่า พรรคของท่านแจกเงิน ท่านว่าให้ซื้อหนังสือพิมพ์ลงเต็มหน้าไปเลย ผมว่าไม่เหมาะ จะดูเป็นโฆษณาเกินไป ในที่สุดเราก็ทำบิลบอร์ด เป็นรูปหมานั่งโต๊ะ อาหารเข้าหู อาหารที่วางบนจานคือซี่ก๊อ้นบ่อเริ่ม ฮะ! ฮะ! บิลบอร์ดนั้น เป็นทอล์ค ออฟ เดอะ ทาวน์ ไปในทันที ใคร ๆ ก็รู้ว่าหัวหน้าพรรคฝ่ายตรงข้ามเมื่อเป็นเด็กเคยมีข่าวแอบกินซี่มาก่อน”

สือ บิลบอร์ด

หัวเรื่อง หมาดีไม่กินชี

หมาที่ชอบกินชีมักคิดว่าผู้อื่นชอบกินชีด้วย ?

“เหตุการณ์หลังจากนั้นคุณก็รู้ พรรคเห่าดังได้เป็นรัฐบาลเสียงข้างมาก ผมกลายเป็นที่ปรึกษาด้านประชาสัมพันธ์และกลยุทธ์การตลาด ตลอดหนึ่งปีสามเดือนนั้นผมเขียนคำปราศรัย คำประกาศแถลงการณ์ บทความมากมายจนจำไม่ได้ บางครั้งเราก็ก่ายคอล้มนิสต์บางตัวให้เขียนตามที่เราต้องการ”

(สคริปต์การเมือง : 2545)

จากเรื่อง *สคริปต์การเมือง* วินทร์ เลียววาริณสะท้อนการทำงานของนักการเมืองในปัจจุบันว่า มุ่งสร้างภาพลักษณ์ให้กับตัวเอง บุคลิกภาพของนักการเมืองในพรรคนะของวินทร์ เลียววาริณนั่นคือ ผู้แสวงหาประโยชน์ สร้างภาพลักษณ์ ไม่จริงใจ

เรื่อง *หลังอานคลาสสิกฟายด์* วินทร์ เลียววาริณสะท้อนภาพการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองผ่านการนำเสนอแบบของประกาศแจ้งความโฆษณาปัจจุบัน ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

เซ่งต่วน ตำแหน่งรัฐมนตรี กระทรวงกระดูกแห่งชาติ สัญญา 1 ปี ราคาต่อรองได้ สนใจติดต่อ e-mail : hungrydog@cs.co.la	สนใจชื่อ ตำแหน่งสส. โดยไม่ต้องการหาเสียง ไม่จบปริญญาตรีด้วย ติดต่อ e-mail : bigshot@langaan.com
ขายต่วน ตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ราคาถูก พร้อมสวมประจำตำแหน่ง เจ้าของร่อนเงิน อยากจะเออร์ลี รีไทร์ โทร. 0 2333-1564	หลังอานวัย 5 ปี ต้องการซื้อตำแหน่ง อธิบดีกรมสุนัข สนใจโทร. 0 1876-8765

(หลังอานบุรี : 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณได้ล้อเลียนตำแหน่งทางการเมืองที่มีผลประโยชน์ ต้องมีการซื้อขายและการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองนั้นมียุติตลอดเวลา แม้แต่การจ้างวาน ผู้รับผิดชอบ (โดยใช้แพะเป็นสัญลักษณ์) โดยวินทร์ เลียววาริณมองว่าวงการการเมืองและวงการราชการ คือ แหล่งแสวงหาผลประโยชน์

จากแนวคิดเกี่ยวกับ ระบบการเมืองและข้าราชการ ที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอในช่วงนี้จะเห็นได้ว่า วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากงานเขียนช่วงแรก เช่น การซื้อเสียง และการแสวงหาผลประโยชน์หรือทุจริตต่อหน้าที่ ในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณใช้วิธีการบรรยายในเชิงเสียดสีอย่างอารมณ์ขันมากกว่าการเสียดสีอย่างตรงไปตรงมาด้วยถ้อยคำรุนแรง และยังได้ใช้ข่าวสารที่เกิดขึ้นในวงการเมืองในขณะนั้นมาเป็นประเด็นในการนำเสนอแนวคิดด้วย เช่น การทุจริตของ ส.ส. หรือ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การเสียดสีการเมืองเป็นวิธีหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณแสดงออกถึงการต่อต้านการทุจริตและกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วมด้วย

ในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึงแวดวงการเมืองในเชิงพานิช เช่น การกล่าวถึงการประชาสัมพันธ์ที่เข้ามามีบทบาทช่วยสร้างภาพลักษณ์ให้แก่การเมืองเป็นอย่างมาก ด้วยแผนการณรงศ์รูปแบบต่าง ๆ เป็นการเสียดสีการเมืองว่าเป็นเหมือนธุรกิจอย่างหนึ่งที่ทำให้คำตอบแทนสูง จึงต้องอาศัยการลงทุนและแสวงหาผลกำไร เช่นกับธุรกิจอื่น ๆ

2.3 แนวคิดต่อครอบครัว

แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณ ได้เริ่มนำเสนอในช่วงที่ 2 โดยสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของสถาบันครอบครัวในปัจจุบันที่สมาชิกในครอบครัวมีความห่างเหินกันมากขึ้น พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *ละครจริงในห้องขาวดำ เกมส์ผู้ใหญ่ ชายแก่ที่สะพานปลา ดอม กระดาษติดไฟ* เป็นต้น

เรื่อง *ละครจริงในห้องขาวดำ* วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงชายวัยกลางคนเจ้าของธุรกิจโรงแรมม่านรูด ได้พบเห็นเด็กวัยรุ่นหลายกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในโรงแรม ครั้งหนึ่งเขามองเห็นหญิงสาวที่มาใช้บริการเป็นลูกสาวของเขาเอง จึงเกิดความวิตกทำให้เขาคิดว่าควรดูแลครอบครัวให้ดีขึ้น ดังตัวอย่างที่ว่า

เขาสังเกตหญิงสาวในแจมมิดคนนั้น นึกถึงตัวเองในวัยเดียวกันนั้นซึ่งยังไม่รู้เพียงสาเรื่องเพศ “โลกมันเปลี่ยนไป” เพื่อนเขาคนหนึ่งเคยว่าไว้
มองเด็กสาวอีกครั้งหนึ่ง “เรียลลีสติดกว่าพัฒนพงษ์ร้อยเท่า” เขาคิดในใจ

จังหวะหนึ่งร่างฝ่ายหญิงก้มมาที่ขอบเตียง แสงไฟอาบร่างฝ่ายหญิงซึ่งหันหน้ามาที่กล้องวิดีโอพอดี เขา ตะลึงตัวชา ใจแทบหยุดเต้น แสงไฟสาดครึ่งซีกซ้ายของเด็กสาวคนนั้น ลูกสาวของเขา ! ตาค้าง แต่เมื่อแสงไฟสาดให้เห็นเต็มใบหน้านั้น เขาก็ก่อนหายใจเอือกใหญ่ เปลา่ ! สายตาเขาเมื่อครู่ฟาด ไป เด็กสาวคนนั้นไม่ใช่ลูกเขา เพียงแต่เค้าหน้า --- ไม่ใช่ --- แวดตาของหล่อนช่างคล้ายคลึงกับลูกสาวของเขา มากเหลือเกิน

ใจเขาสั่นเล็กน้อย รู้สึกหวีว ๆ คล้ายหน้ามิด รู้สึกคอแห้งผากเป็นครั้งแรกที่เขารู้สึกนึกถึงลูกสาวอย่างบอก ไม่ถูก รู้ว่าตัวเองคิดมากเกินไป เธอมีชีวิตที่แตกต่างจากเด็กสาวในห้องขาวดำนี้ เธออยู่ในมือที่แข็งแรง ตั้งแต่เล็ก ปานนี้เธอคงกำลังหลับอยู่ที่บ้าน ไม่ใช่ซุกร่างอยู่กับใครในมุมใดมุมหนึ่งของเมืองหลวง”

(ละครจริงในห้องขาวดำ: 2542)

ภาพหลอนที่ชายผู้เป็นพ่อเห็นเด็กสาววัยรุ่นหลับนอนกับคนรักเป็นลูกสาวของตนสะท้อนให้เห็นถึงตัวละครจะมีพฤติกรรมชอบแอบดู แต่ก็มีสำนึกของความเป็นพ่อ เรื่องสั้นเรื่องนี้สะท้อนถึง ปัญหาความห่างเหินกันในครอบครัวและสังคมเมืองที่มีสิ่งแวดล้อมที่ยั่วเย้ามากมาย วินทร์ เลียววาริณ มองว่าความเอาใจใส่กันในครอบครัวจะช่วยชะลอปัญหาการมั่วสุมทางเพศได้

ปัญหาครอบครัวจากเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า ในสังคมปัจจุบันครอบครัวมีความห่างเหินกันมากขึ้น ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายแบ่งแยกหน้าที่ภายในครอบครัวอย่างชัดเจน เนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งยังมีสิ่งยั่วเย้าหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้น การทำความเข้าใจกับบุคคลในครอบครัว จึงเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้นด้วย

เรื่อง เกมส์ผู้ใหญ่ วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับความห่างเหินของคนในครอบครัวในปัจจุบันทำให้เด็กส่วนใหญ่ติดเพื่อนและถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย เช่น ป๊อด ที่ถูกเพื่อนชักนำให้ไปในทางที่ผิด เช่น เสพยา ดูหนังโป๊ และเที่ยวผู้หญิง เป็นต้น จนสุดท้ายเขาก็ต้องเสียการเรียน ยกตัวอย่างเช่น

“ป๊อดตามเบิร์ตกลับบ้าน เบิร์ตบอก “พ่อกูไม่อยู่สองคืนไปประชุมต่างประเทศ”

เบิร์ตเปิดตู้ หยิบซีดีหลายแผ่นออกมาจากตู้

“มาดูหนังกัน”

เสียงร้องครวญครางในหนังทำให้เขารู้สึกแปลก ๆ

“มึงซื้อพวกนี้...”

“ไม่ใช่ของกูหรอก ของพ่อ แต่ของพ่อก็เหมือนของกู”

(เกมส์ผู้ใหญ่: 2544)

จากเรื่อง เกมส์ผู้ใหญ่ วินทร์ เลียววาริณสะท้อนให้ภาพครอบครัวชั้นกลางที่มีฐานะดีพ่อแม่ที่ทำงานจนปล่อยปละละเลยบุตรหลาน เมื่อบุตรหลานที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ก็มักถูกเพื่อนที่ไม่ดีโน้มน้าวไปตามสิ่งแวดล้อม

เรื่อง ชายแก่ที่สะพานปลา นำเสนอเรื่องราวของชายหนุ่มคนหนึ่งที่ใช้กรุงเทพ ฯ ไปนาน และไม่เคยกลับไปเยี่ยมบ้านเลยเนื่องจากต้องการงานหาเงินให้ได้มาก ๆ แต่สุดท้ายเมื่อเขากลับบ้าน พ่อที่อยู่ในวัยชราก็จำเขาไม่ได้ และคิดว่าลูกชายได้ตายไปแล้ว ดังตัวอย่างที่ว่า

แกถามผมโดยไม่ละสายตาจากเส้นขอบฟ้า “คนหนุ่มอย่างเอ็งมาทำอะไรที่นี่?” ข้าหมายถึง นอกจากตกปลา”

“ผมมาหาญาติ แต่ไม่เจอ”

“หน้าตาเป็นยังไง บางทีข้าอาจรู้จัก”

ผมส่ายหน้า แกว่งเราะ “วันนี้ทำบาปไม่ขึ้น นั่งตกตั้งแต่เช้ายังไม่ได้เลยสักตัว ดูทำวันนี้พายุจะมา เดี่ยวนี้คนแถวนี้ไม่รู้เรื่องทะเลจริง ๆ หรือ ข้าเคยสอนลูกชายคนเดียวของข้า มันเก่งใช้ได้เลยที่เดียวนาเสียดา...”

“เสียดาอะไรครับ”

“มันตายไปแล้ว”

ผมนิ่งไป หลายปีนี่ชายชราคนนี้ คงผ่านชีวิตที่ไม่น่าจดจำนัก สะพานเก่าคร่ำคร่า เสาบางส่วนเริ่มผุแต่ยังรับน้ำหนักได้

“คลื่นในทะเลแรงขึ้น แกว่า “ไปกันเถอะ พายุกำลังมา”

แกเก็บเบ็ดขึ้นมา ผมเพิ่งเห็นว่าเบ็ดนั้นว่างเปล่า ไม่มีเหยื่อ

แกไม่ได้ตกปลา

“อ้าว! พ่อหนุ่มไม่ไปหรอหรือ พายุกำลังมา”

ผมสั่นศีรษะ

แกว่า “ตามใจ” แล้วเดินจากไป

ผมคงไม่มีวันพบคนที่ผมกลับมาหาอีกแล้ว

ผมดูท้องฟ้าออกว่าพายุกำลังจะมา เมื่อผมยังเป็นเด็ก แกเป็นคนสอนผมเอง... ลูกชายคนเดียวของแก ผม

เก็บเบ็ดและเดินจากที่นั่นมา”

(ชายแก่ที่สะพานปลา : 2544)

จากเรื่อง ชายแก่ที่สะพานปลา วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นพฤติกรรมของชายที่ไม่เห็นความสำคัญของครอบครัวและปรารถนาความสำเร็จในหน้าที่การงานมากกว่า เมื่อเขาคิดได้ว่าจะละเลยครอบครัวก็สายไปเสียแล้ว วินทร์ เลียววาริณสะท้อนภาพสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูงจนทำให้ผู้คนละเลย ไม่เอาใจใส่

เรื่อง ดอม วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงเด็กชายคนหนึ่งที่พ่อแม่แยกทางกันและพ่อไม่ค่อยมีเวลาให้เนื่องจากต้องไปทำงานต่างประเทศบ่อย ๆ และดอมถูกปล่อยให้อยู่กับคนใช้ที่บ้าน และถูกตีหน้าเสาธง เพราะพนสีและใช้ถ้อยคำรุนแรงบนกำแพงโรงเรียน แต่สาเหตุของการพนสีจริง ๆ แล้ว เพราะดอมคิดถึงแม่ ดังตัวอย่างที่ว่า

ดอมเรียนหนังสืออยู่ชั้นม. 1 นั่งที่แถวท้ายสุด เพื่อน ๆ ต่างก็รู้ว่าดอมไม่ชอบคุยกับใคร ตอนเช้ามีรถคันใหญ่ มาส่งเขาที่หน้าโรงเรียนเวลา 06.45 น. ตรงทุกวัน คนที่มาส่งดอมเป็นคนขับรถประจำบ้านและมารับดอม หลังเลิกทุกวัน

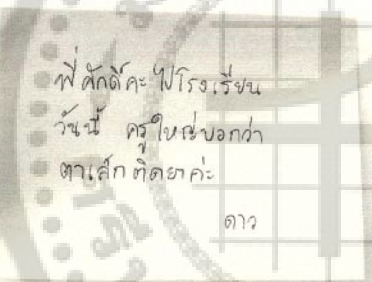
เวลาที่ครูสอน ดอมมักนั่งวาดการ์ตูน ยานอวกาศและมนุษย์ต่างดาวหน้าตาแปลก ๆ เมื่อถูกครูดู เขาก็จะหยุดไปชักพิกแล้วก็เริ่มใหม่ แม้ใคร ๆ จะเห็นว่าดอมชอบวาดรูป แต่วิชาวาดเขียนของเขากลับได้คะแนนต่ำ ดอมไม่เคยวาดรูปตามโจทย์ที่ครูกำหนดให้เลย

ความจริงดอมเรียนหนังสือเก่ง เป็นเด็กที่หัวไว สามารถตอบโจทย์คณิตศาสตร์ที่เด็กอื่น ๆ จนปัญญาในเวลาอันสั้นไม่น่าแปลก เพราะพ่อแม่ของดอมเป็นแพทย์ทั้งคู่ ครั้งหนึ่งสมพลซึ่งเคยไปงานวันเกิดของดอมที่บ้านเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า บ้านของดอมใหญ่เหมือนปราสาท ดอมอยู่กับคนใช้หลายคน เนื่องจากพ่อของดอมไปต่างประเทศอยู่เสมอ ส่วนแม่ของดอมแยกจากเขาไปเมื่อยังเด็ก สมพลบอกว่าเพราะไปแต่งงานใหม่กับคนอื่น

(ดอม : 2544)

จากเรื่อง ดอม นี วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้เด็กมีปัญหาเพราะพ่อแม่แยกทางกันและไม่เคยดูแลเอาใจใส่ จึงทำให้เด็กขาดความอบอุ่นและแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่รุนแรงต่อต้านสังคม แต่ความก้าวร้าวเหล่านั้นแท้ที่จริงเป็นเพียงกลไกที่ต้องการปกปิดความเหงาและความว้าเหวของตน

เรื่อง กระดาษติดไฟ วินทร์เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับพ่อที่ทำงานจนไม่มีดูแลครอบครัว ปล่อยให้แม่เป็นผู้เลี้ยงลูกชายเพียงลำพัง โดยใช้กระดาษเขียนข้อความเป็นเครื่องสื่อสารกับคนในครอบครัว จนวันหนึ่งได้รับข้อความจากภรรยาว่า ลูกชายติดยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(กระดาษติดไฟ : 2546)

จากเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า เพราะความห่างเหินในครอบครัวมีส่วนทำให้เกิดปัญหายาเสพติดในเด็กวัยรุ่น

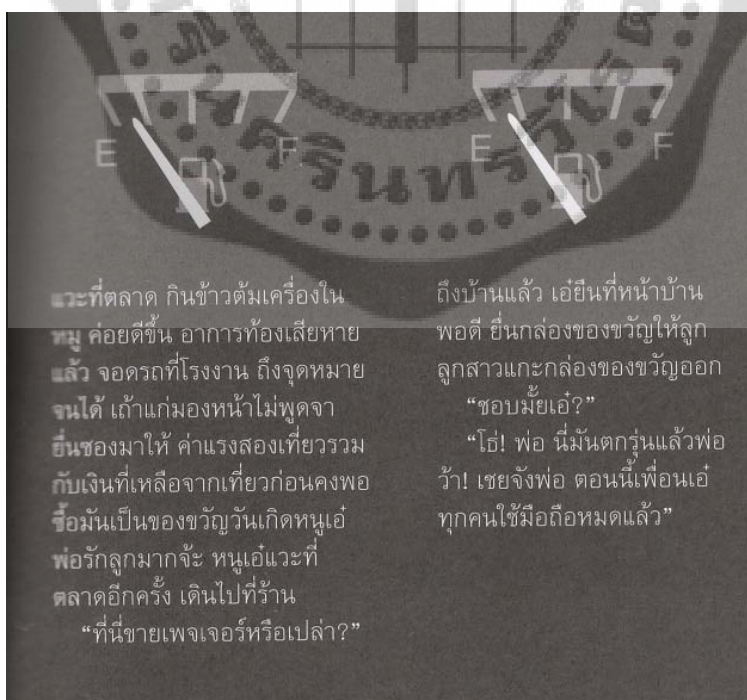
แนวคิดต่อครอบครัวที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอในช่วงนี้มักสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความ
เห็นต่างของคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ โดยวินทร์ เลียววาริณเสนอแนวคิดที่เกิดมาจากสภาพ
สังคมและเศรษฐกิจทำให้ผู้ใหญ่ไม่มีเวลาให้สมาชิกในครอบครัวเท่าที่ควร และมักจะส่งผลกระทบกับ
เด็กและเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยม

สังคมวัตถุนิยม หมายถึง ทฤษฎีหรือความเชื่อที่ว่าวัตถุเท่านั้นที่อยู่จริง การให้คุณค่าแก่สิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมบางครั้งเรียกว่า สสารนิยม (ราชบัณฑิตยสถาน: 2525) ในปัจจุบัน คำว่า วัตถุนิยมมักนำมาใช้กับการนิยมและคุณค่าของสิ่งของมากเกินไปจนความจำเป็นของวัตถุเหล่านั้น

วินทร์ เลียววาริณถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยมในช่วงปี 2539-2547 ที่สังคมมีการสนับสนุนและเห็นคุณค่าของวัตถุมากเกินไปจนเกินความจำเป็นไว้ในงานเขียนเป็นจำนวนมาก โดยปรากฏมากที่สุดในงานเขียนแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการงานเขียนแนวทดลองเรื่องนี้ เผยแพร่ในนิตยสาร A day ซึ่งเป็นนิตยสารที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มวัยรุ่นและนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกระแสสังคมแบบวัตถุนิยมได้ง่าย วินทร์ เลียววาริณพยายามจะสื่อสารกับผู้อ่านกลุ่มนี้โดยชี้ให้เห็นว่า ค่านิยมหรือการรับวัฒนธรรมแบบวัตถุนิยมในปัจจุบันนั้นมากเกินไปจนก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี โดยแสดงแนวคิดผ่านเรื่อง ทางหลวง นาฬิกา เปลือกส้ม ชีวิตสมบูรณ์ พระศรีอารีย์ และ หุ่นกระบอก เป็นต้น

ในเรื่อง ทางหลวง วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงคนขับรถบรรทุกคนหนึ่งที่ทำงานหนัก และกินยากระตุ้นประสาทให้ขับรถได้นานขึ้นเพื่อนำเงินมาซื้อเพจเจอร์ให้ลูกสาว แต่เมื่อนำไปให้ลูกสาวกลับบอกว่าอยากได้มือถือเพราะเพจเจอร์ล้าสมัยไปแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ทางหลวง : 2542)

จากเรื่องนี้ แสดงค่านิยมทางด้านวัตถุของวัยรุ่นปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยแสดงให้เห็นว่าพ่อยอมลำบากในการประกอบอาชีพเพื่อลูก ไม่ใช่เพียงเพื่อได้เงินมาเลี้ยงชีพ แต่เพื่อซื้อสินค้าตามกระแสนิยมซึ่งเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยให้กับลูกสาว

เรื่อง นาฬิกา วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงค่านิยมในการใช้สิ่งของที่มีราคาแพงมากกว่าจะคำนึงถึงประโยชน์การใช้งานได้จริง โดยแสดงผ่านพนักงานที่ใส่นาฬิการาคาแพง ทำจากวัสดุคุณภาพดี และมีความเที่ยงตรงที่สุด แต่ก็ยังคงมาทำงานสาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(นาฬิกา : 2542)

(เปลือกส้ม : 2542)

มูลค่าของที่เพิ่มมากขึ้นหลังจากได้รับตรารับรองในสถาบันต่าง ๆ นั้น เปรียบเสมือนเปลือกที่มนุษย์เองเป็นคนสร้างขึ้นไม่ผิดอะไรกับเปลือกส้มที่บอกคุณภาพของเนื้อส้มจากภายนอก แต่แท้ที่จริงแล้วคุณค่าจริง ๆ อยู่ที่เนื้อส้มมากกว่า ส่งผลให้ผู้ขายสามารถกำหนดราคาขายได้สูงขึ้น ทั้งที่คุณภาพของส้มก็ยังคงคุณภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลง — แสดงให้เห็นว่าสังคมในปัจจุบันแสวงหาคูณค่าเทียมมากกว่าคุณค่าที่แท้จริง และมุ่งให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ภายนอกมากกว่าคุณค่าที่อยู่ภายใน

เรื่อง *ชีวิตสมบูรณ* กล่าวถึง ชายหนุ่มที่นำเงินที่จะไปเที่ยวรอบโลกกับเพื่อนมาเป็นค่าเรียนวิชาเกี่ยวกับ การเข้าสู่สังคม ซึ่งสอนเกี่ยวกับการเลือกเสื้อผ้า การแต่งตัว มารยาททางสังคม ไปจนถึงวิธีรับประทานอาหารแทน และรู้สึกว่ที่ดีที่ได้ลงเรียนวิชานี้แทนการไปเที่ยวรอบโลกดังนี้

“ยินดีด้วย คุณเรียนการใช้ชีวิตจบแล้ว”

“ขอบคุณมากครับ ผมตัดสินใจถูกแล้วที่มาเรียน

ตอนแรกว่าจะเอาเงินค่าเล่าเรียนนี้ไป

เที่ยวรอบโลกกับเพื่อน แต่เปลี่ยนใจมา

เรียนแทน รู้อะไรดี ๆ ขึ้นเยอะเลย”

(ชีวิตสมบูรณ : 2542)

แนวคิดของเรื่อง *ชีวิตสมบูรณ* คือ ความสำเร็จในชีวิตเกิดจากการอยากเป็นที่ยอมรับในสังคม ประสบการณ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวในโลกกว้างก็ไม่สามารถนำมาเทียบกับความสำเร็จในชีวิตนี้ได้ แต่ตัวละครต้องการเพียง การยอมรับนับถือซึ่งเขาคิดว่าจะมีประโยชน์ในชีวิตมากกว่า

เรื่อง *โลกพระศรีอารีย์* วินทร์ เลียววาริณ เสียดสีสังคมทุนนิยม เกี่ยวกับการสนับสนุน
สินเชื่อให้กู้ยืมเงินจากธนาคาร ดังตัวอย่างที่ว่า

ลูกชายคนเล็กบเร้าให้ข้าพเจ้าซื้อของเล่นชิ้นหนึ่งเมื่อเราเดินที่ศูนย์การค้า
ข้าพเจ้าบอกลูกว่า “เดี๋ยวนี้เงินพ่อไม่มีเหลือสำหรับของไม่จำเป็นแล้ว”
เด็กน้อยลากแขนข้าพเจ้ามาที่มุมหนึ่งของศูนย์การค้า
“โอ้! พ่อ ไม่มีเงินก็ไปเอามาจากตู้เงินพ่อ ใคร ๆ ไม่มีเงินก็ไปเอามาจากตู้เงินนั่น”

(โลกพระศรีอารีย์ : 2545)

จากเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณ เสียดสีระบบสังคมทุนนิยมในปัจจุบัน โดยใช้ชื่อเรื่อง
โลกพระศรีอารีย์ เปรียบเทียบกับปัจจุบันที่มีตู้เอทีเอ็มที่เอาไว้ใช้กดเงินสดเหมือนกับต้นปาริชาติที่
มุมเมืองในโลกสมัยพระศรีอารีย์ที่ทำให้สิ่งที่ปรารถนา ตู้เอทีเอ็มนั้นก็ให้เงินสดนำไปซื้อของที่
ต้องการได้เช่นกัน แสดงถึงการสนับสนุนสังคมแบบวัตถุนิยมและทุนนิยมในปัจจุบันที่เปลี่ยนจาก
การอำนวยความสะดวกเป็นการส่งเสริมการใช้จ่ายอย่างเกินพอดี ทำให้ผู้คนหลงในกระแสวัตถุ
นิยมมากขึ้น

เรื่อง *หุ่นกระบอก* เป็นเรื่องของชายนักขายประกันที่ทำงานหนักเดินทางกลับบ้านเกิด
เขาได้ถวายปัจจัยเป็นประกันชีวิตให้หลวงพ่ที่เป็นที่นับถือของคนในหมู่บ้านนั้น และขายประกัน
ให้กับชาวบ้านในหมู่บ้าน รายได้ที่ได้จากการขายประกันนั้นเขานำมาเพื่อใช้ชีวิตในเมืองหลวง
หลวงพ่อก็ได้เตือนสติเขาว่าจริง ๆ แล้วทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไม่มีอะไรแน่นอน ทั้งสังคม วัตถุ
และชีวิต ดังตัวอย่างที่ว่า

“หลวงพ่อก็คิดว่าน่าเสียดายที่ผมใช้สมองมาทำงานแบบนี้ ความจริงผมไม่ได้ขายประกัน ผมเป็นที่
ปรึกษาการลงทุนเพื่อความมั่นคงของชีวิต

“เอ็งไปเรียนรู้วิธีพูดจาวกวนแบบนี้มาจากไหน ขายประกันก็ขายประกัน”

“ครับ ขายประกันก็ขายประกัน ผมเคยทำงานมาหลายปี แต่หาเท่าไรก็ไม่พอมันต้อง...”

“...ต้องผ่อนบ้านผ่อนรถผ่อนมือถือ”

“ครับ ผมต้องการเงินเพิ่มมากขึ้น จึงขายประกันเป็นอาชีพเสริมไป ๆ มา ๆ ก็ขายประกันเต็มตัว”

หลวงพ่อดีนออกไปนอกหน้าต่าง “เอ็งหายไปหลายปี อาจลืมอะไรต่ออะไรไปบ้างไปเดินเล่นกับข้า
ไหม”

(หุ่นกระบอก : 2546)

จากเรื่อง *หุ่นกระบอก* วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอถึงผลที่ตามมาของการหลงในกระแส
วัตถุนิยม จนต้องหาเงินให้มากเพื่อมาบำรุงบำเรอความสุขของตน ชายหนุ่มกลับบ้านเกิดเพื่อหวัง

จะมาขายประกันให้แก่หลวงพ่อก็เป็นผู้นำชุมชนแต่สุดท้ายขายหมู่มาก็ได้คิด ตัวอย่างเรื่องสั้นเรื่องนี้ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ที่หลงใหลในวัตถุนิยมและมีความอยากได้จนเกินพอดีทำให้ต้องขวนขวายหาเงินเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ทั้งที่ความสละสลวยสบายที่ชายหนุ่มกำลังขวนขวายนั้นไม่ได้จำเป็นต่อชีวิตประการใด

วินทร์ เลียววาริณ พยายามถ่ายทอดให้ผู้อ่านเห็นถึงลักษณะสังคมในปัจจุบันและเป็นการเตือนให้ทราบถึงผลที่ตามมาของการตกอยู่ในกระแสทุนนิยมและกระแสวัตถุนิยมที่เกิดขึ้นแพร่หลายอยู่ในหลายกลุ่มชนนั้นในปัจจุบัน โดยใช้การเสียดสีและสื่อความหมายให้ผู้อ่านคิดตาม ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณไม่ได้แสดงท่าทีต่อต้านกระแสทุนนิยมทั้งหมด หากแต่ชี้ให้เห็นโดยผ่านตัวละครในเรื่องว่ากระแสวัตถุนิยมในปัจจุบัน ผู้ที่ได้ประโยชน์มักเป็นพ่อค้าหรือผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ส่วนกลุ่มคนที่ตกเป็นเหยื่อคือ กลุ่มเด็กวัยรุ่นและลูกจ้างมากกว่า

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีเป็นแนวคิดที่นำเสนอโดยตรงในช่วงที่ 2 โดยนำเสนอแนวคิดเชิงบวกกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อให้เห็นคุณค่าของชีวิตและการทำงาน และการให้ความสำคัญของการสร้างกำลังใจให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในชีวิต จากการศึกษาพบว่า วินทร์ เลียววาริณเชื่อว่าความคิดในแง่ดีของมนุษย์จะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์และเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงในสังคมไปในทางที่ดีได้โดยวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่บวกไว้ในงานเขียนเรื่อง หมู่อ้วนกับพ่อ ปรัชญาจากก้อนหิน มุมมองงานสกปรก เป็นต้น

ในเรื่อง หมู่อ้วนกับพ่อ วินทร์ เลียววาริณ นำเสนอความฝันของเด็กคนหนึ่งผ่านความคิดคำนึงที่เชื่อมโยงกับกระปุกออมสิน เขาเก็บเงินเพื่อซื้อรองเท้าคู่มือใหม่แต่สุดท้ายพ่อที่ติดเหล้าก็มาทุบกระปุกเอาเงินไป แม้จะเสียใจเด็กชายก็ยังมีหวังว่าจะเริ่มเก็บเงินเพื่อซื้อรองเท้าคู่มือใหม่ให้ได้ แสดงให้เห็นการมองโลกในแง่ดี แม้ว่าต้องเจอกับเรื่องเลวร้ายในชีวิตก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น

เก็บตังค์ได้สองร้อยในหอน้ำ คินเจ้าของไป เขาให้มาห้าสิบบาทเป็นรางวัล อย่างนี้คงอีกไม่นาน ไซมัย เจ้าหมู่อ้วน”

“รออีกวันนะเจ้าหมู่อ้วน วันนี้ให้เงินกับเจ้าต๋อย บ้านมันไฟไหม้ สงสารมันจริง”

“ไอ้ทะนงศักดิ์มันล้อว่าเราใส่รองเท้าจะเข้ามาเรียน แต่ไม่ใช่หื้อ “จระเข้” ก็รองเท้ามันอำเหมือนปากจระเข้ อีกไม่นานมันก็ล้อเราไม่ได้แล้ว”

“ ลาก่อนเจ้าหมู่อ้วน ทำไมพ่อต้องทำแบบนี้ด้วยนะ”

“เจ้าหนูแดง วันนี้อยากกินไอติมจังเลย แต่ไม่เอา ... หยอดดั่งค์ ใส่เจ้าดีกว่า ตั้งใจแล้วว่าจะซื้อ
รองเท้าคู่ ใหม่ให้ได้”

(หนูอ้วนกับพ่อ : 2544)

ในเรื่อง หนูอ้วนกับพ่อ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเรื่องราวผ่านเด็กซึ่งเป็นตัวแทนของ
ความดั่งามอันบริสุทธิ์ แม้พ่อจะทำร้ายจิตใจก็ยังมองโลกในแง่ดี การใช้เด็กที่จิตใจดั่งามและไร้
เดียงสาเป็นภาพเทียบกับความใจร้ายของผู้เป็นพ่อให้อารมณ์สะเทือนใจ และมีพลังทั้งคำถาม
ให้แก่ผู้ใหญ่ในสังคมได้ย้อนเปรียบเทียบกับตนเองว่า คุณแลเด็กให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่

ในเรื่อง ปรัชญาจากก้อนหิน วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเรื่องราวของลูกสาวที่เขียน
จดหมายมาปรับทุกข์กับแม่ถึงการไม่ประสบความสำเร็จในทุก ๆ เรื่องทำให้เธอรู้สึกไร้ค่า ดัง
ตัวอย่างที่ว่า

กราบเท้าคุณแม่ที่เคารพรัก

หนูไม่อยากอยู่ในโลกนี้อีกเลย ทำอะไรก็เต็มไปด้วยปัญหา ปัญหาเรื่องงาน เรื่องเงิน หน้าตาก็ซี
เหว่ ไม่เคยมีใครมาชอบ หนูอายุตั้ง 32 แล้ว ยังไม่มีอะไรสำเร็จเป็นเรื่องเป็นราวเลย หนูเกิดมาเป็นคน
ไม่มีค่าเลย

รักแม่เสมอ

ตุ้ม

ลูกรัก

จำได้ไหม เมื่อลูกอายุสิบขวบ เราไปเที่ยวทะเลกัน แม่เก็บกรวดหินมาหลายก้อน ลูกถามว่า เก็บ
ไปทำไมคะ หินดำ ๆ น่าเกลียด ไม่เห็นสวยตรงไหนเลย

เมื่อเรากลับมาบ้าน แม่เต็มสี่สนให้มัน จำได้ไหมว่ามันเปลี่ยนไปเป็นอย่างไร ถ้าจำไม่ได้ไม่เป็นไร แม่ส่ง
ก้อนหินนั้นมาให้ลูกพร้อมกับจดหมายฉบับนี้ด้วยแล้ว...

...ลูกมีค่าที่สุดในสายตาแม่จ๊ะ”

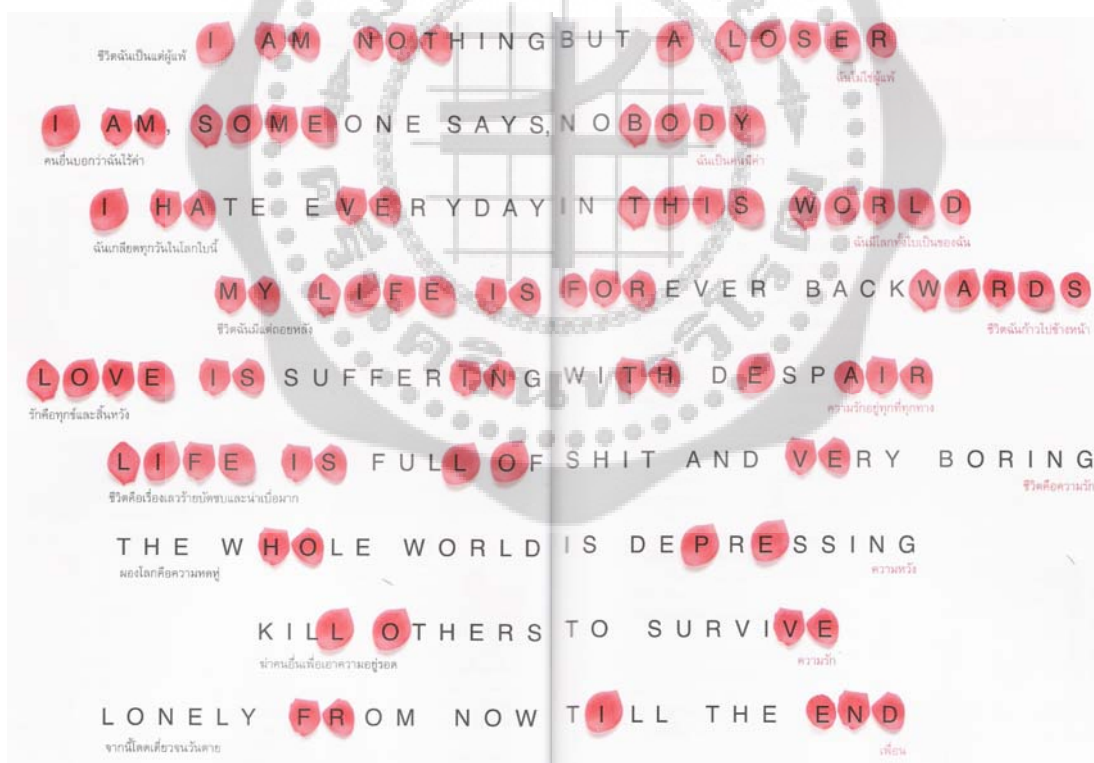
รักลูกที่สุด

แม่

(ปรัชญาจากก้อนหิน : 2544)

จากเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณ แสดงแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของชีวิตว่า ชีวิตอาจจะมีแต่สิ่งที่ไม่สวยงาม ไม่ดี หรือ น่าเกลียด หากแต่เราเปลี่ยนมุมมองไปในทางที่ดีหรือในด้านบวกก็จะพบว่าชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงไปและไม่ได้เลวร้ายอย่างที่เราคิด เป็นการชี้ให้เห็นว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่สำคัญต่อมนุษย์และสามารถกำหนดให้คนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ดีได้

นอกจากนั้นวินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าของตัวเองไว้ในเรื่อง มุมมอง โดยนำเสนอด้านดีและด้านบวกในข้อความจากประโยคภาษาอังกฤษประโยคเดียวกัน โดยใช้สีเพื่อแยกให้เห็นว่าในทัศนะที่มองว่าตนเองเลวร้ายยังมีด้านบวกซุกซ่อนอยู่เมื่อเปลี่ยนมุมมองยกตัวจากรูป ดังต่อไปนี้

(มุมมอง:2547)

จากตัวอย่างข้างต้น วินทร์ เลียววาริณนำเสนอด้วยการใช้สีแยกคำในประโยคสะท้อนกับความรู้สึกไร้ค่าของผู้พูดแต่เมื่อเลือกคำที่มีพื้นหลังสีแดงออกมาอ่านใหม่อีกครั้งก็จะเห็นถึงมุมมองเชิงบวกที่ซ่อนอยู่ เปรียบเสมือนคุณค่าที่ซ่อนอยู่แต่ตัวเองมักมองไม่เห็น

เรื่อง งานสกปรก วินทร์ เลียววาริณ นำเสนอเรื่องราวของหลานที่จำใจต้องช่วยดูแลตาที่ป่วยเป็นอัมพาตและรังเกียจที่ต้องชำระปฏิญญาของผู้ป่วย แต่เมื่อได้สนทนากับคนขนขยะก็เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของงานสกปรกในที่สุดดังตัวอย่างที่ว่า

เทพะรวมในถุงขยะใบใหญ่ มีแต่ของเสียของไอ้แก๊ทนั่น

มัดปากถุงแล้วลากออกไปนอกบ้าน โยนลงบนถังเหล็กหน้าบ้าน รถมขยะมาพอดี

คนขนขยะยิ้มให้บอกว่า “วันนี้ขยะถุงใหญ่เลยนะ”

แน่ละสิ ของไอ้แก๊ทนั่น

“ถามหน่อยสิ...”

“ว่ามาเลย”

“ทำไมคุณยังยิ้มอยู่ได้ทั้งที่อยู่กับของเสียของเหม็นทั้งวัน?”

“เธอเคยคิดไหมว่า หากทุกคนมีแต่หนึ่งงาน “น่ารังเกียจ” กันหมดโลกของเราคงสกปรกกว่านี้มาก ๆ เลย และคงไม่น่าอยู่อีกนะ อีกอย่างก็คือโลกนี้ไม่มีงานสุจริตใดที่สกปรกหรอก งานสกปรกคืองานที่ไม่ได้ทำด้วยใจต่างหาก”

เดินเข้าบ้าน

ยิ้มให้คนบนเตียง “คุณตาตื่นชาวัน ๆ ชักด้วยมัย...”

(งานสกปรก : 2547)

เรื่อง งานสกปรก วินทร์ เลียววาริณ นำเสนอแนวคิดว่างานสุจริตทุกชนิดมีคุณค่าและงานแต่ละอย่างนั้นควรจะทำด้วยใจ เป็นการแสดงมุมมองที่ต่างไปจากเดิมทำให้คนสามารถมีความสุขและภูมิใจกับงานที่ทำ

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าในตนเองนี้ เป็นแนวคิดที่มีปรากฏในวงจรวรรณกรรมเสมอมา แต่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนออย่างจริงจังและบ่อยครั้งในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง หนึ่งวันเดียวกัน และ วันแรกของวันที่เหลือ ในช่วงที่สองโดยมีจุดประสงค์เพื่อชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงมุมมองใหม่จากสถานการณ์เดิม และสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติการมองโลกในเชิงบวกของวินทร์ เลียววาริณได้เป็นอย่างดี

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม

ในช่วงที่ 2 นี้นงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีแนวคิดและกลวิธีที่หลากหลายเพิ่มขึ้นจากในช่วงแรก ความเปลี่ยนแปลงในงานเขียนนี้ทำให้เห็นถึงประสบการณ์ทางการเขียนที่เพิ่มมากขึ้นและความเป็นนักทดลองและสร้างสรรค์งานเขียนที่ต่างไปจากเดิมอยู่ตลอด วินทร์ เลียววาริณแสดงออกถึงแนวคิดต่อวรรณกรรมที่พัฒนาไปจากเดิมผ่านงานเขียนหลายชิ้นและผ่านบทสัมภาษณ์ที่ว่า

วรรณกรรมอาจเป็นหนึ่งในไม่กี่วงการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นหลักในการทำงาน แม้กระทั่งกำเนิดของนวนิยาย (นิยายแบบ “ใหม่”) ก็เป็นของใหม่ไปจนถึงวิธีการเล่าเรื่อง แนวเรื่องแบบต่าง ๆ และกลวิธีการนำเสนอ

นวัตกรรมเหล่านี้ก็ถือเป็นกระแสธารวรรณกรรมสายต่าง ๆ เช่น แนวโรแมนติก แนวสัจนิยม แนวเหนือจริง แนวอัตถินิยมมา ยา แนวเอ็กซ์เทนเซียลลิสม์ เมตาฟิซัน และมีศัพท์ต่าง ๆ มากมาย เช่น โพสท์โมเดิร์น ,โพสท์-โพสท์ โมเดิร์น, อัลเทอเนทิฟ, วรรณกรรมแนวทดลอง, วรรณกรรมนอกกระแส ฯลฯ จนไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร

ความแตกต่างของวรรณกรรมที่กล่าวข้างต้น มีความต่างกันทั้งทางด้าน วิธีคิด แนวคิด ไปจนถึงรูปแบบการเล่าเรื่อง และเทคนิคการนำเสนอ

บางเรื่องเป็นเล่าใหม่ในชุดเก่า บางเรื่องเป็นเล่าเก่าในชุดใหม่ บางก็เป็นเล่าใหม่ในชุดใหม่

(บันนำเป็นตัว : 2546)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่เชื่อว่าวรรณกรรมนั้นเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ เปิดกว้าง มีการพัฒนาอยู่เสมอไม่หยุดนิ่ง การสร้างสรรค์ที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนี้ไม่ได้หมายความว่าถึงเพียงแค่การพัฒนา รูปแบบ กลวิธีและเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเทคนิคการนำเสนอสารที่ต่างจากวรรณกรรมแบบเดิมให้ผู้อ่านได้รับรู้อีกด้วยซึ่งเหล่านี้อาจเป็นแนวทางในการเขียนของในช่วงหลังต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและความเปลี่ยนแปลงในวงการวรรณกรรมนี้ ทำให้เกิด รูปแบบและกลวิธีใหม่ ๆ มากมายในวงการวรรณกรรมบางครั้งกลายเป็นเอกลักษณ์ตัวของนักเขียนและงานเขียนที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่บางประเภทอาจเรียกได้ว่า วรรณกรรมแนวทดลอง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งที่พบในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

วินทร์ เลียววาริณไม่ได้ตีความคำว่างานวรรณกรรมเพียงแค่รูปแบบและกลวิธีเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงขั้นตอนการนำเสนอสารที่อยู่ในขั้นตอนการผลิตด้วย เช่น ในเรื่อง *ความในใจสีบรรทัด* ที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอโดยใช้กระดาษไขในการพิมพ์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงความไม่โปร่งใสและความไม่จริงใจของนักการเมือง หรือการใช้หลักทัศนศิลป์เข้ามาช่วยในการนำเสนอ

เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจแนวคิดจากองค์ประกอบอื่นที่ไม่ใช่ตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว เช่น ในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง *หนึ่งวันเดียวกัน* และ *วันแรกของวันที่เหลือ* เป็นต้น การเลือกใช้อองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลวิธีที่พบบ่อยในงานวรรณกรรมมาผสมผสานนั้นเนื่องมาจากแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่ว่าวรรณกรรมนั้นส่วนที่สำคัญที่สุดคือ แนวคิดของเรื่องและกลวิธีนั้นเกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนแนวคิดเหล่านั้นหากแต่ถ้าเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสม ก็จะทำให้วรรณกรรมน่าสนใจ และสามารถดึงดูดผู้อ่านได้มากขึ้น

นอกจากองค์ประกอบและการผลิตงานวรรณกรรมแล้ว วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมว่าเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความคิดอย่างหนึ่ง โดยผ่านการนำเสนอเรื่องสั้นที่มีการกำหนดโจทย์ในการนำเสนอ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากลวิธีสามารถสร้างสรรค์ให้เกิดแปลกใหม่และน่าสนใจได้ เช่น *ไอ้ไม่่ง ตาดี*

เรื่อง *ไอ้ไม่่ง* วินทร์ เลียววาริณ อธิบายกลวิธีการเขียนซึ่งกล่าวถึงความคิดในเชิงลบ ว่าเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมได้ แต่การมองโลกในแง่ดีและร้าย ต้องมีความสมดุลกัน (วินทร์ เลียววาริณ : 2546) จากนั้นก็ยกตัวอย่างเรื่องสั้นที่แต่งเรื่องจากคำพูดหัวข่าวด้านหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันที่มีลักษณะของแนวคิดในแง่ลบเป็นส่วนใหญ่ และมีอิทธิพลกับคนในสังคมมาก เรื่อง *ไอ้ไม่่ง* นี้ วินทร์ เลียววาริณใช้การตัดคำและเชื่อมประโยค เป็นกลวิธีในการเขียนเรื่องสั้น แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการตีความสถานการณ์ในด้านดีและด้านร้ายของมนุษย์รวมไปถึงการขวยโอกาสของมนุษย์ด้วย ดังตัวอย่างเรื่องสั้นดังนี้

โพลี – ฮีโร่หนุ่ม – ยังครองใจคนกรุง

นายก – ทบพนบพบาท – จุดยืนลั้งเล

ยอมรับต้นตื้นและภูมิใจ – โจร – อีรดา – สำนึกรักสังคม

อัศวินม้าขาว – กล้าคิดกล้าทำ สิ่งที่แตกต่างกัน

วอน – ขอคืนคนดีอีกหนึ่งคนสู่สังคมไทย

นายกฯ – ซี – “คิดผิด คิดใหม่ได้”

นิรโทษกรรม – จำเลยสังคม

โพลี – คะแนน – นายกฯ – ฟุ้ง 50% - สูงสุดในรอบ 15 เดือน

(ไอ้ไม่่ง : 2546)

เรื่อง *ไอโม่ง* วินทร์ เลียววาริณเขียนเรื่องโดยใช้พาดหัวข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์มาผูกเป็นเรื่องราวใหม่และมีกลวิธีที่มีลักษณะเฉพาะมีการตัดคำและนำมาเรียงเป็นประโยคใหม่ ได้เป็นเรื่องราวที่ปรากฏในเรื่องสั้นข้างต้น การใช้กลวิธีการแต่งแบบนี้จะทำให้ผู้อ่านต้องคิดทบทวนถึงแนวคิดทั้งในแง่ดีและร้ายที่ปรากฏในเรื่องอย่างพินิจและลึกซึ้งขึ้น เพื่อหาคำตอบหรือนัยยะที่ซ่อนอยู่

เรื่อง *ตาตี* วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงแนวคิดต่อการเขียนเกี่ยวกับการกำหนดคำและสร้างเป็นประโยคในการแต่งว่าเป็นกลวิธีที่มีมานานแล้ว การกำหนดคำนั้นสามารถนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดแนวทางใหม่ ๆ ได้ เช่น การท่องจำแบบสร้างสรรค์ในโรงเรียนที่มีการกำหนดคำเพื่อเตือนความจำ และในอดีตก็พบการแต่งโดยใช้การกำหนดคำโดยพบในโคลงกลอนของ ศรีปราชญ์และสุนทรภู่ ในปัจจุบันก็พบงานเขียนของ ศักดิ์สิทธิ์ มิสมสืบ และ ไพโรจน์ ภาวงาม เป็นต้น และได้ยกตัวอย่างเรื่องสั้นที่ใช้การกำหนดคำแบบเดียวกับที่ปรากฏในประโยคท่องจำและโคลงกลอน โดยกำหนดให้ใช้พยัญชนะ ด. ในการเขียนเรื่องสั้น เรื่อง *ตาตี* ดังนี้

ตอนตะวันตังโง่ ตาตีไต่ต้นตาล...

แต่เข้าตรู่ตะแกไต่ต้นตาลต้นนั้นต้นนี้ ไต่ขึ้นไต่ลง เก็บตาลโดนดขายตรงตลาด แต่ไหนแต่ไรตาลโดนด

ราคาไม่ตก

ตาตีทอดตาไกล อีต้อยดั่งสวมตะแค้นตามตอต้นตะขบตรงตะพานติดตลิ่งตกปลาตะเพียน

ต้อยดั่งเมียตาเตี้ย แดกเนื้อสาวก็ตกลงปล่องขึ้นแต่งงานกับตาเตี้ยตั้งแต่ตีเมียเก่าตาเตี้ยตาย

(ตาตี : 2546)

จากตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณเกี่ยวกับการแต่งเรื่องสั้น ว่าไม่ว่าจะเป็นกลวิธีที่เคยปรากฏมาแล้วหรือกลวิธีใหม่ก็สามารถนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดงานเขียนใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมได้ เช่น การจำกัดคำแบบโคลงกลอนที่ วินทร์ เลียววาริณนำมาแต่งเป็นเรื่องสั้นด้วยวิธีการเดียวกัน

การกำหนดโจทย์ในการแต่งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าวินทร์ เลียววาริณไม่ได้มองงานวรรณกรรมว่าเป็นงานที่ต้องแสดงให้เห็นถึงแนวคิดและคุณค่าที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านเพียงอย่างเดียว หากแต่วรรณกรรมสามารถใช้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ด้วยเช่นกัน

เรื่อง *ความในใจสี่บรรทัด* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการแต่งเลียนแบบ โคลงกระทู้ ซึ่งเป็นโคลงกลอนที่หมายถึง โคลงสี่สุภาพ แต่มีข้อความตั้งเป็นกระทู้ไว้ข้างหน้าของบาททั้งสี่แล้ว แต่งข้อความต่อไปให้สอดคล้อง หรือขยายกระทู้นั้น (วิเชียร เกสรประทุม : 2546) ในเรื่องสั้นเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณใช้แนวคิดและลักษณะกระทู้หน้าประโยคที่มีอยู่เดิมมาใช้ในการแต่ง เพื่อแสดงถึงแนวคิดของนักการเมืองในปัจจุบันและความไม่โปร่งใสในการทำงานของนักการเมือง

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หา มิได้ เราไม่ได้อยู่เบื้องหลังประชาชนที่มาชุมนุมที่หน้าทำเนียบรัฐบาล

มือบ มือบอะไรไม่รู้ เป็นพลังบริสุทธิ์จริง ๆ

มา จากหลายจังหวัด มาด้วยความบริสุทธิ์ใจ มาให้กำลังใจเรา

สู้ ตายครับ เมื่อเห็นกำลังใจจากชาวบ้านอย่างนี้

(ความในใจสัปดาห์ : 2545)

จากเรื่อง *ความในใจสัปดาห์* วินทร์ เลียววาริณ ได้ทดลองนำเสนอเรื่องด้วยการนำกลวิธีที่มีลักษณะคล้ายโคลงกระทู้ในสมัยก่อนมาใช้ แต่ได้ปรับเปลี่ยนกลวิธีให้เป็นประโยคคำพูดของนักการเมืองในการให้สัมภาษณ์ มีใจความสำคัญที่ขัดแย้งกับคำสัมภาษณ์อยู่ต้นของประโยคชี้ให้เห็นว่าวรรณกรรมสามารถประยุกต์ผสมผสานกลวิธีที่เคยปรากฏมาแล้วกับกลวิธีด้วยกันแสดงให้เห็นถึงการไม่ปิดกั้นของ วินทร์ เลียววาริณ

นอกจากนี้ในเรื่อง *ความในใจสัปดาห์* วินทร์ เลียววาริณยังใช้การพิมพ์ในการนำเสนอแนวคิด โดยเรื่องสั้นเรื่องนี้พิมพ์ลงบนกระดาษไขเพื่อสื่อถึงความไม่โปร่งใสของนักการเมือง ซึ่งการใช้กระดาษไขนี้เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ได้ครอบคลุมแค่แนวคิดและกลวิธีในการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเพียงอย่างเดียว แต่ได้สอดแทรกแนวคิดของเรื่องในขั้นตอนการผลิตหรือการจัดพิมพ์อย่างที่คุณเขียนต้องการอีกด้วย

การนำเสนอแนวคิดในกลวิธีการผลิตนั้น ส่วนหนึ่งมาจากวินทร์ เลียววาริณมีประสบการณ์ เกี่ยวกับการเป็นผู้กำกับศิลป์และประสบการณ์ในงานโฆษณา จึงทำให้วินทร์ เลียววาริณ สร้างสรรค์งานเขียนที่มีความแตกต่างและโดดเด่นจากเดิมได้ดี อีกทั้งการเปิดสำนักพิมพ์ 113 ของวินทร์ เลียววาริณนั้นยังทำให้เขาสามารถควบคุมและใส่แนวคิดและกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตได้อย่างต้องการอีกด้วย วินทร์ เลียววาริณจึงนำประสบการณ์เหล่านี้มาใช้ในการวรรณกรรม

ช่วงที่ 2 นี้ วินทร์ เลียววาริณ ได้นำเสนองานเขียนแนวทดลองแบบวรรณูปไว้ด้วย โดยปรากฏครั้งแรกในคอลัมน์ life in a day นิตยสาร A day ซึ่งภายหลังได้รวมเป็นเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง *หนึ่งวันเดียวกัน* และ *วันแรกของวันที่เหลือ* เป็นการสื่อให้เห็นถึงมุมมองของวินทร์ เลียววาริณต่อวรรณกรรมว่า งานวรรณกรรมนั้นสามารถนำเสนอได้อย่างหลากหลายกลวิธีตามแต่กลวิธีที่คุณเขียนเลือกใช้อย่างอิสระ โดยในรวมเรื่องสั้นสองเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณใช้หลักการในสาขาทัศนศิลป์มาเป็นองค์ประกอบในการเล่าเรื่องนำเสนอแนวคิดหลัก ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *กรง*

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณ ใช้ประโยคมาเรียงเป็นวรรณรูปแบบรูปกรง กล่าวถึงกฎเกณฑ์ในการเขียนต่าง ๆ เช่น “ประธานตามด้วยกริยาตามด้วยกรรม” “งานวรรณกรรมแบ่งออกเป็นสี่ประเภท คือ “เรื่องสั้น นวนิยาย บทกวี และสารคดี” หรือ “ห้ามใช้คำไม่สุภาพ” เป็นต้น และวินทร์ เลียววาริณใช้รูปนกที่แหกกรงออกไปและบินอย่างอิสระแสดงให้เห็นถึงแนวคิดต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมว่าไม่ควรจะมีกรอบกำหนด การสร้างกรอบนั้นเป็นเหมือนการจำกัดความคิด ทำให้นักเขียนไม่สามารถถ่ายทอดแนวคิดได้อย่างอิสระและเมื่อออกจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ นักเขียนก็มีอิสระในการเขียนงานมากขึ้น

การเป็นนักทดลองของ วินทร์ เลียววาริณนั้น ทำให้งานเขียนในช่วงที่สองของเขามีความหลากหลายแม้ว่าการนำเสนอวรรณกรรมรูปแบบนี้อาจเรียกว่า วรรณกรรมไม่บริสุทธิ์ หากแต่ก็

แสดงให้เห็นแนวคิดต่อวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณ ว่านักเขียนนั้นสามารถนำเสนองานได้อย่างอิสระและหลากหลายตามที่นักเขียนต้องการ การทดลองนั้นอาจทำให้พบกลวิธีที่เหมาะสมกับการนำเสนอมากขึ้นและหากไม่สำเร็จก็สามารถทำให้ผู้เขียนเกิดการเรียนรู้ได้เช่นกัน

จากการศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในช่วงที่สองสรุปได้ว่า วินทร์ เลียววาริณยังคงแสดงแนวคิดเกี่ยวกับ สังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง เช่นเดียวกับในช่วงแรกที่ผ่านมา

ทางด้านแนวคิดเกี่ยวกับสังคมนั้นวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอสภาพสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมต่อจากในช่วงแรก เสนอเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสังคม ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาโสเภณีหรือปัญหายาเสพติด แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณไม่ได้นำมาเป็นแนวคิดหลักในช่วงที่ 2 ก็คือ ปัญหาความยากจนและปัญหาการศึกษา โดยปัญหาเกี่ยวกับโสเภณีนั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงการล่องละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นกับคนในครอบครัว และเกิดจากผู้มีคุณวุฒิทางสังคม เช่น แพทย์ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความตกต่ำทางศีลธรรมในปัจจุบัน ทั้งนี้วินทร์ เลียววาริณยังกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการขายตัวของนักศึกษา และกลุ่มผู้ขายยาบริการซึ่งถือเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจในขณะนั้นอีกด้วย ทางด้านปัญหายาเสพติดวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอต่างไปจากช่วงแรก คือ ในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณมักนำเสนอถึงขบวนการการค้ายาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดในมุมมองแบบถูกผิดมากกว่า แต่ในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณได้เปลี่ยนมานำเสนอปัญหายาเสพติดโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้เสพ และกล่าวถึงการแพร่กระจายของยาเสพติดที่เกิดขึ้นในเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมากขึ้น เช่น ยาบ้าหรือยาอี โดยไม่ได้กล่าวถึงปัญหายาเสพติดที่เป็นในเชิงนามธรรมอย่างในช่วงแรก

ทางด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเมือง วินทร์ เลียววาริณยังคงสะท้อนพฤติกรรมของนักการเมืองและข้าราชการเช่นเดียวกับในช่วงแรกที่ผ่านมา เช่น การทุจริตในหน้าที่และการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ แต่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงแรก คือ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอในแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในเชิงเสียดสีให้เกิดความตลกขบขันมากขึ้น แทนการกล่าวถึงอย่างจริงจังหรือแสดงความไม่พอใจอย่างเห็นได้ชัดเช่นในช่วงแรก โดยในช่วงนี้วินทร์ เลียววาริณได้รวมเรื่องสั้นเรื่อง **หลังอานบุรี** ขึ้น โดยรวมเรื่องสั้นเรื่องนี้เป็นรวมเรื่องสั้นที่มีการพัฒนามาจากเรื่อง **สุนัขขี้ปัสสาวะ** ซึ่งอยู่ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **อาเพศกำสรวล** ในช่วงแรก วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึงการเมืองในด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในเชิงพาณิชย์และแนวคิดทางการเมืองที่มีที่มาจากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น แสดงให้เห็นมุมมองที่กว้างขึ้นของวินทร์ เลียววาริณ

ทางด้านแนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและคุณค่าของของมนุษย์ เป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนออย่างจริงจังและสม่ำเสมอในช่วงที่สองนี้ โดยงานเขียนที่เกี่ยวกับการ

ให้กำลังใจนี้เกิดขึ้นในช่วงหลังปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ได้เริ่มปรากฏในรวมเรื่องสั้นแนวทดลอง เรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** และ **วันแรกของวันที่เหลือ** วินทร์ เลียววาริณมักจะกล่าวถึงมุมมองของมนุษย์ที่มีทั้งด้านลบและด้านบวก ผู้คนส่วนใหญ่มักจะมองเห็นในด้านลบก่อน แต่หากมองในด้านบวกก็จะเห็นคุณค่าที่ซ่อนอยู่และสามารถสร้างแนวคิดใหม่ให้กับผู้อ่านได้ เช่นกันการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในเชิงบวกและการเห็นคุณค่าในตนเองนี้ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของ วินทร์ เลียววาริณที่ว่า มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้และการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของมนุษย์นั้นสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทางที่ดีได้ด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า แนวคิดในช่วงที่สองของวินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงความลุ่มลึกและหลากหลายทางความคิดมากกว่าในช่วงแรก โดยช่วงนี้นอกจากวินทร์ เลียววาริณจะสะท้อนให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม วิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ตามความรู้สึกของตนเองแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังสะท้อนถึงแนวคิดที่ลึกซึ้งมากขึ้นกว่าเดิมด้วย เช่น การพิจารณาการกระทำของมนุษย์ในเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** มุมมองของมนุษย์เกี่ยวกับการสร้างกำลังใจและการมองโลกในแง่ดีในเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** และ **วันแรกของวันที่เหลือ** หรือ มุมมองต่อวรรณกรรมที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวจะทดลองกลวิธีทางวรรณกรรมใหม่ ๆ ในเชิงสร้างสรรค์มากขึ้นเนื่องมาจากระบบการเขียนที่มากขึ้น เป็นต้น

นอกจากด้านเนื้อหาแล้ว ในด้านกลวิธีวินทร์ เลียววาริณก็แสดงให้เห็นการพัฒนาที่เพิ่มมากขึ้นในงานเขียนของเขาอีกด้วย โดยงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่สองนี้มีกลวิธีที่หลากหลายกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัด แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานกับประสบการณ์ของผู้เขียนที่เพิ่มมากขึ้น

3. พัฒนาการทางด้านแนวคิดช่วงที่ 3 พ.ศ. 2539-2547

งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่สามนั้นมีความแตกต่างจากงานเขียนช่วงที่หนึ่งและช่วงที่สองของเขาในหลาย ๆ ด้านทั้งทางด้านแนวคิดและกลวิธี ด้านแนวคิดมีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองเหมือนเช่นสองช่วงที่ผ่านมา แต่วินทร์ เลียววาริณไม่ได้กล่าวถึงผลที่เกิดในสังคมจากปัญหาเหล่านั้น แต่ชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงที่มาของปัญหาต่าง ๆ และปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้นมากกว่า วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงสภาพทางสังคมหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจและถ่ายทอดปัญหาเสียดสีต่อนั้น ด้านแนวคิดต่อการเมืองวินทร์ เลียววาริณยังคงนำเสนอปัญหาการทุจริตในหน้าที่ของนักการเมือง และการหาผลประโยชน์จากตำแหน่งทางการเมืองเหมือนเช่นในงานเขียนสองช่วงแรก โดยแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงบ่อยครั้งในช่วงที่สามคือ แนวคิดที่เกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าในตนเอง และแนวคิดเชิงปรัชญาเกิดจาก

ประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์มากกว่าการสะท้อนภาพสังคมอย่างที่เคยเป็นมา โดยสามารถแบ่งเป็นแนวคิดได้ดังต่อไปนี้

3.1 แนวคิดต่อสังคม

3.1.1 สภาพสังคม (ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ)

3.1.2 ปัญหาสังคม

-ปัญหายาเสพติด

3.2 แนวคิดต่อการเมืองและระบบข้าราชการ

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยม

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับความแปลกแยกของคนในสังคมปัจจุบัน

3.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง

3.7 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

3.8 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม

3.1 แนวคิดต่อสังคม

ช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณ ได้กล่าวถึงแนวคิดต่อสังคมเหมือนเช่นในสองช่วงที่ผ่านมา แต่วินทร์ เลียววาริณได้ขยายความเกี่ยวกับแนวคิดต่าง ๆ มากขึ้น และกล่าวถึงปัญหาทางสังคมลดน้อยลง โดยกล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจที่เกิดผลกระทบต่อผู้คนในระยะยาวหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ และได้นำเสนอเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเพียงปัญหาเดียวดังต่อไปนี้

3.1.1 สภาพเศรษฐกิจ

วินทร์ เลียววาริณสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในงานเขียนช่วงที่สามนี้น้อยลงกว่าในช่วงแรกและช่วงที่สอง โดยนำมากล่าวถึงในส่วนของการหาหรือเหตุการณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจได้คลี่คลายไปในทางที่ดี ผู้คนในสังคมรู้สึกผ่อนคลายหลังจากช่วงวิกฤตเศรษฐกิจผ่านพ้นไป แต่จากวิกฤตทางเศรษฐกิจก็ได้ถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคมเช่นกัน เช่น การปลดพนักงาน ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง ของเก่าไร้ประโยชน์ และ *ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85*

เรื่อง ของเก่าไร้ประโยชน์ กล่าวถึงพนักงานบริษัทที่มีอายุมากคนหนึ่ง ถูกปลดออกจากงาน ขณะที่เก็บของเขาเห็นไม้แขวนเสื้อเก่าแต่เขาก็ไม่ได้ทิ้งไม้แขวนเสื้อที่ใช้มานานเพราะความผูกพัน แต่กลับทิ้งเครื่องแบบพนักงานแทน ดังตัวอย่างที่ว่า

เขาเปิดตู้เสื้อผ้า ดึงเสื้อออกจากที่แขวนที่ละตัว พบเสื้อผ้าวางลงในกระเป๋าเดินทางบนเตียง เขาเช่าห้องนี้มาหลายปีแล้วถึงเวลาต้องจากเสียที เขาต้องย้ายออก เขาไม่มีเงินจ่ายค่าเช่า มองจดหมายในซองสีขาวบนเตียง จำข้อความในนั้น “บริษัทมีความเสียใจที่ต้อง...” ก็คือจดหมายลาออกนั่นแหละ วัฏจักรของชีวิตงานเอกชน ไม่มีใครต้องการพนักงานเก่า ๆ เขาดึงเสื้อตัวสุดท้ายออกจากที่แขวน ชุดเครื่องแบบบริษัทยังคงสภาพใหม่ แต่ที่แขวนเสื้อเก่า เขาพูดกับที่แขวนเสื้อเก่า “มึงอยู่กับกูมานาน เคยแขวนเสื้อยึดตัวละห้าสิบบาทจนถึงสูทตัวละห้าพัน...” เขายัดมันใส่กระเป๋าเดินทาง “มึงเก่าแล้ว แต่กูไม่ทิ้งมึงหรอก” เขาหันไปมองเครื่องแบบ โยนมันลงในถังขยะ ปิดกระเป๋าเดินทาง แล้วหิ้วมันออกจากห้องเช่า”

(ของเก่าไร้ประโยชน์ : 2549)

จากเรื่องวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากการที่ตัวละครถูกไล่ออกจากงาน แสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง ทำให้เกิดการลดจำนวนพนักงาน และสื่อถึงแนวคิดในรูปแบบทุนนิยมในปัจจุบันว่ามักเห็นความสำคัญของการเงิน ประสิทธิภาพในการทำงาน มากกว่าการเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การเลือกทิ้งเครื่องแบบของตัวละครแสดงให้เห็นว่าตัวละครไม่รู้สึกรักผูกพัน หรืออาลัยอาวรณ์กับบริษัทที่ทำมานานแต่เห็นคุณค่าและเลือกเก็บไม้แขวนเสื้อที่เขาใช้งานมานานมากกว่า

เรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** วินทร์ เลียววาริณ เสียดสีระบบทุนนิยมที่เข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยกล่าวถึงศูนย์การค้าแห่งหนึ่งที่ต้องเลิกกิจการเนื่องจากไม่มีผู้ไปใช้บริการ ดังตัวอย่างที่ว่า

ศูนย์การค้าโลก

ศูนย์การค้าแห่งหนึ่ง (ขอไม่อนุญาตเอ่ยนาม) เลิกกิจการรัฐจำเป็นต้องเข้าอุ้ม โดยเปลี่ยนทั้งอาคารเป็นห้องสมุดประชาชนซึ่งเปิดตลอด 24 ชั่วโมง

เป็นศูนย์การค้าที่ปิดเป็นรายที่ 18 แล้วในปีเนื่องจากประชาชนไม่นิยมช้อปปิ้งเลยจริง ๆ

(ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2549)

จากเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** วินทร์ เลียววาริณได้เสียดสี โดยการแสดงภาพที่ตรงข้ามกับความเป็นจริงว่าศูนย์การค้านั้นไม่ได้รับความนิยมจนต้องถูกปิดไปซึ่งไม่ตรงกับความจริงในปัจจุบันที่ผู้คนมักเข้าไปจับจ่ายใช้สอยในศูนย์การค้ามากขึ้นและมีการสนับสนุนเศรษฐกิจทุนนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ

แม้ว่าวินทร์ เลียววาริณ จะไม่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจไว้มากนักในช่วงที่สาม แต่ก็ได้แสดงแนวคิดไม่เห็นด้วยต่อระบบทุนนิยมที่เข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมากในช่วงหลัง

3.1.2 ปัญหาสังคม

ปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงมาตั้งแต่ในช่วงแรก ในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณ นำเสนอปัญหายาเสพติดในลักษณะของขบวนการและจะกล่าวเกี่ยวกับผู้ชายมากกว่า เช่น การลักลอบขนยาเสพติดโดยผ่านประเทศไทยหรือการจับกุมผู้ผลิตยาเสพติด เป็นต้น ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณ นำเสนอปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และกล่าวถึงผู้เสพมากกว่าการกล่าวถึงผู้ชายซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและใกล้ตัวมากขึ้น ในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณยังคงเสนอปัญหายาเสพติดกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน โดยขยายประเด็นให้เห็นว่า ยาเสพติดในปัจจุบันมีการซื้อขายง่ายขึ้นกว่าเดิมทั้งที่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย เกิดการล่อลวงให้เยาวชนมาเป็นทั้งผู้เสพและผู้ขายมากขึ้นด้วย ยกตัวอย่างจากในนวนิยายเรื่อง **โลกใบที่สองของโม ถนนแคบ ผนตกขึ้นฟ้า**

เรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง โม ซึ่งเป็นตัวละครเอก เป็นผู้ชายยาเสพติด และมี ใจ ซึ่งเป็นเด็กชายอายุ 13 ก็เป็นทั้งผู้เสพและผู้ขาย ดังตัวอย่างที่ว่า

“ใจ”

“ครับพี่”

“มึงอยากทำงานแบบผู้ใหญ่ไหมวะ?”

“ว่ามาเลยพี่”

“มีคนอยากให้เราขายยาบ้า ถ้าใจเอาไปขายต่อให้เพื่อนในโรงเรียน เราก็แบ่งค่าเปอร์เซ็นต์กัน”

“ได้เลยของหนู ๆ ว่าแต่เอเยนต์คนไหนชื่ออะไร?”

“แฟก แคราย ถ้าใจตกลง ใจจะไปหาเขาฟุ้งนี่”

“ผมไปด้วย”

“จะดีเรือ? มึงยังเด็ก”

“พูดอย่างนี้อ่าเป็นพาร์ทเนอร์กันเลยดีกว่า”

“ แน่ะ ! ใช้คำฝรั่งด้วย ไม่ต้องน้อยใจ พงษ์นี้เราไปด้วยกัน”

(โลกใบที่สองของโม : 2549)

จากเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอาชีวศึกษาในปัจจุบัน โดยแสดงให้เห็นว่าปัญหาเสพติดนั้นอยู่ใกล้ตัวกว่าที่คิดและแพร่หลายในกลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้น

เรื่อง **ถนนแคบ** วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงคนขายไอศกรีมที่เป็นชนชั้นล่างของสังคม ที่หันมาลักลอบขายยาบ้าแทนการทำงานบริสุทธิ์ เนื่องจากต้องการหาเงิน ดังตัวอย่างที่ว่า

ยงค์ สมคิด เห็นรถจากไปจากซอย หยุดที่หน้าร้านขายส่งบอกเจ้าของร้าน

“วันนี้ถึงไอติมลัม”

“แล้วเป็นไรหรือเปล่า?”

“ไม่เป็นไรผมขายหมด”

“ที่หลังก็ระวังหน้อยยงค์ แกวนี่ตำรายะเยอะ จึงต้องขายกันด้วยวิธีนี้”

“เจ้าของร้านยืมเงินให้เขา”

“เมียไม่ว่าหรือที่มาขายยาบ้าแบบนี้”

“ผมไม่สน ทางมันแคบ”

(ถนนแคบ : 2549)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่กระจายไปในทุกกลุ่มชนชั้นและหาซื้อได้ง่าย และเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจทำให้คนจนหันมาประกอบอาชีพผิดกฎหมาย

เรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง ตูล ที่เข้าจับกุมผู้ค้ายาเสพติดแต่ไม่สามารถนำตัวคนผิดมาลงโทษได้เนื่องจากผู้ค้ายาเสพติดเป็นลูกของรัฐมนตรีคนหนึ่ง ดังตัวอย่างที่ว่า

เขาพบเจ้านายของเขาในงานฌาปนกิจศพของพี่ยังยุทธ

เขาถามเจ้านายของเขา “ทำไมไอ้เหี้ยนั่นประกันตัวได้ล่ะครับ?”

“ตูล เรื่องนี้มีความละเอียดอ่อนมาก”

“หมายความว่าไงครับที่ว่าละเอียดอ่อนมาก?”

“เราต้องให้เขาได้รับการประกันตัว เขาเป็นคนที่มั่งคั่งทางสังคมสูง เขาไม่หนีแน่นอน”

“ถ้าไอ้เหี้ยนั่นออกมาได้อีกเหมือนครั้งก่อน พี่ยังยุทธก็ตายฟรี”

“จะวางอย่างใช้คำว่า “เหี้ย” บ่อยนัก ทางนั้นฟ้องว่า คุณกับยงยุทธบุกเข้าโรงงานของเขาโดยพลการ คุณยังทำร้ายร่างกายเขา”

“แต่หลักฐาน”

“ถ้าคุณหมายถึงเฮโรอีนที่จับได้ เขาบอกว่าไม่ใช่ของเขา รถมอเตอร์คันนั้นส่งของผิดที่ และยามโรงงานอ่านหนังสือไม่ออก ก็เซ็นรับไว้”

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณ แสดงแนวคิดถึงการปราบปรามยาเสพติดในเมืองไทยที่เป็นไปอย่างไม่เด็ดขาดจริงจัง เนื่องจากผู้ค้ามักจะเกี่ยวพันกับข้าราชการระดับสูงที่มีอิทธิฤทธิ์ทำให้ไม่สามารถจับกุมคนผิดมาลงโทษได้ตามกฎหมาย

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยที่สามารถหาซื้อได้ง่ายแม้แต่ในโรงเรียน วินทร์ เลียววาริณ พยายามสะท้อนให้เห็นว่าการซื้อขายยาเสพติดในปัจจุบันไม่ได้เป็นเรื่องยาก และยาเสพติดในปัจจุบันเปลี่ยนรูปแบบมาเพื่อให้ซื้อขายได้ง่ายขึ้น เช่น ยาบ้า ยาอีและแม้แต่เด็กและเยาวชนก็เป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายเสียเอง อีกทั้งยังไม่มีมีการปราบปรามอย่างจริงจังเนื่องจากผู้ขายเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม โดยวินทร์ เลียววาริณ มองเห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งของสังคมไทยและพยายามถ่ายทอดผ่านงานเขียนในทุกช่วงของเขา

3.2 แนวคิดต่อระบบการเมืองและข้าราชการ

วินทร์ เลียววาริณ นำเสนอแนวคิดต่อการเมืองและระบบข้าราชการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นการเป็นนักเขียนในช่วงแรก แสดงให้เห็นถึงความสนใจเกี่ยวกับการเมืองของวินทร์ เลียววาริณ และได้ถ่ายทอดปัญหาการทุจริตในหน้าที่ของนักการเมืองและข้าราชการผ่านในงานเขียนมาโดยตลอด ในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณ ก็ยังได้ถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับทุจริตต่อจากเดิม แต่ได้มองถึงจิตใจและสาเหตุที่นักการเมืองทำการทุจริตมากขึ้น ปรากฏในเรื่อง **รอยเลอะดินสอ ฝนตกขึ้นฟ้า ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติพิมพ์ครั้งที่ 85**

เรื่อง **รอยเลอะดินสอ** วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงนักการเมืองที่ลัทธิที่จะทำการทุจริตในหน้าที่เนื่องจากรู้สึกผิดชอบชั่วดี แต่สุดท้ายเขาก็ทำเพราะอยากให้ลูกมีอนาคตที่ดี ดังตัวอย่างที่ว่า

ลูกสาวพี่ที่รอยดินสอตัว x สองสามจุดบนกระดาดแผ่นนั้น

เขานึกถึงคำพูดของใครคนหนึ่ง “เห็นทุกจุดตรงที่ผมเขียนเครื่องหมาย x ด้วยดินสอ”

“เดี๋ยวหนูเอายางลบมาลบให้นะคะ”

เขายิ้ม ลูกสาววัยสี่ขวบ กำลังน่ารัก เขาทำทุกอย่างเพื่อลูก

เขาวาดฝันว่าลูกต้องเรียนจบชั้นสูงสุด ไม่ต้องผ่านความยากลำบากเช่นเขา เขาได้ไต่ผ่านมรสุม
การเมืองมานานหลายสิบปีกว่าจะมาถึงจุดนี้จุดที่ลายเส้นของเขามีความหมายและราคา
เอกสารมาถึงมือของเขาหลายวันแล้ว แต่ยังลิ่งเล
ใครคนนั้นบอกเขา “นี่ไม่ใช่คอร์รัปชั่น ไม่มีใบเสร็จ”
ลูกสาววิ่งกลับมาพร้อมยางลบ ลบรอยดินสอบนกระดาษออกจนสะอาด
เขาเอ่ย “ขอบใจจ๊ะ”
“พออย่าขีดเส้นและเทอะบนกระดาษนะคะ คุณครูบอกว่า เขียนข้อความดีๆอย่าทำเลอะ
เขารู้สึกไปนอน ห่มผ้าให้ จูบแก้มเธอ แล้วปิดไฟ
กลับมามองเอกสาร
หยิบปากกาขึ้นมาเขียนชื่อตรงตำแหน่งที่เคยมีรอยดินสอ

(รอยเลอะดินสอ : 2549)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงพัฒนาการทางแนวคิดจากการสะท้อน
ปัญหา โดยชี้ให้เห็นว่าสิ่งไหนถูกหรือผิดในช่วงแรกมาเป็นการสะท้อนจิตใจของมนุษย์ ยกตัวอย่าง
เช่น การกล่าวถึงนักการเมืองในประเทศว่านักการเมืองบางคนก็ยังมีจิตสำนึกที่ดีและลงเลกับการ
คอร์รัปชั่นนั้นเช่นกัน แต่ได้ตัดสินใจทำเนื่องจากผลประโยชน์ทำให้นักการเมืองทุจริตในท้ายที่สุด
จากในเรื่องนักการเมืองผู้นี้ทุจริตเนื่องจากอยากให้ลูกมีอนาคตที่ดี

นวนิยายเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนักธุรกิจที่เห็นว่าตำแหน่ง
ทางการเมืองจะสามารถสนับสนุนและทำให้ธุรกิจของตนเองดำเนินไปอย่างราบรื่นได้ จึงใช้
การเมืองเป็นเครื่องสนับสนุนธุรกิจของตนเอง ดังตัวอย่างที่ว่า

เจริญ จิตต์ธัญญาเป็นนักธุรกิจที่มีวิสัยทัศน์ เขารู้ตั้งแต่วันแรก ๆ ของการคิดก้าวเข้าสู่ธุรกิจข้าม
ชาติว่า ทางเดียวที่จะสร้างฐานธุรกิจของเขาให้แน่นที่ที่สุดในภาคพื้นนี้คือการเข้าสู่วงการการเมือง
แน่นอนการใช้การเมืองเป็นฐานธุรกิจไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำ การเข้าไปกุมพื้นที่
ฝ่ายบริหารของประเทศเพื่อกำหนดนโยบายต่าง ๆ ย่อมรับประกันว่าสามารถกำหนดทิศทางของตลาด
ผ่านอำนาจในมือ ไม่เฉพาะประเทศ

ผู้คร่ำหวอดในวงการเศรษฐกิจและการเมืองเชื่อว่า ภายในเวลาไม่เกินสามปี ด้วยอำนาจเงินที่
เป็นแม่เหล็กทรงพลัง เจริญ จิตต์ธัญญา จะสามารถดูดนักการเมืองมั่งคั่งต่าง ๆ เข้ามาร่วมพรรคใหม่
และเขาจะเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปของเมืองไทย แม้ว่าภาพลักษณ์ที่ติดตัวมานานไม่สง่างามนัก แต่ไม่
มีภาพลักษณ์ใดในโลกที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** นี้ วินทร์ เลียววาริณ สะท้อนให้เห็นลักษณะการเมืองในประเท
ไทยที่นักธุรกิจมักใช้การเมืองเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการหารายได้มากกว่าที่จะต้องการเข้ามา

บริหารประเทศจริง ๆ จากแนวคิดนี้ทำให้เห็นว่า วินทร์ เลียววาริณมีทัศนคติต่อการเมืองไทยว่าเป็นไปเพื่อการหาผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มมากกว่าที่จะเข้ามาเพื่อพัฒนาประเทศ

เรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** วินทร์ เลียววาริณกล่าวเสียดสีตรงข้ามกับความเป็นจริงว่านักการเมืองเกิดความสำนึกผิดและนำเงินทุจริตมาคืนรัฐบาล ดังตัวอย่างที่ว่า

สวนสำนึกผิด โลก # 000.011.109

สวนสาธารณะแห่งนี้เป็นหนึ่งในสวนสาธารณะของโครงการ สวนสำนึกผิด สวนสาธารณะทั่วประเทศ สร้างด้วยเงินที่รับคืนมาจากนักการเมืองที่คดโกงชาติ ทั้งนี้ นักการเมืองเหล่านั้นเกิดความสำนึกผิดด้วยตนเอง มิได้เกิดจากการชักฟอกแต่อย่างใด
อนึ่ง ในปีนี้เพียงปีเดียว มีนักการเมืองที่เอาเงินมาคืนรัฐแล้ว 28 ราย

(ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2549)

จากเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** นั้นวินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ของนักการเมือง ในเชิงเสียดสีตรงกันข้ามกับความจริงในปัจจุบันที่จะปรากฏข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองที่แสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ของตนเองเป็นส่วนใหญ่

จากการศึกษางานเขียนตลอดทั้งสามช่วงนั้นจะเห็นได้ว่า วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ และกล่าวถึงนักการเมืองในมุมมองที่ต่างไป คือ มองนักการเมืองว่ามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและจิตใจเช่นเดียวกัน และการทุจริตของนักการเมืองนั้นเกิดขึ้นเพื่อให้ครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เช่นเดียวกับคนทั่วไปในสังคม

จากการศึกษางานเขียนในช่วงแรกจนถึงในช่วงที่สามนั้น วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางความคิด โดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณมักจะใช้วิธีการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองและข้าราชการโดยตรงด้วยถ้อยคำที่รุนแรงและตรงไปตรงมา เช่นที่ปรากฏอยู่ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** แต่ในช่วงที่สองจนถึงช่วงที่สามนั้นวินทร์ เลียววาริณมีการนำเสนอที่เปลี่ยนไป โดยมักจะนำเสนอในเชิงเสียดสีด้วยอารมณ์ขันและประชดประชันเป็นส่วนใหญ่ แต่ทั้งนี้สามารถเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณสนใจและต้องการจะนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตในหน้าที่ของนักการเมืองและข้าราชการอย่างต่อเนื่องตลอดมา

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนออย่างจริงจังตั้งแต่งานเขียนช่วงที่สองต่อเนื่องมาจนถึงช่วงที่สาม โดยกล่าวถึงความห่างเหินของคนในครอบครัวไว้ในเรื่อง *ปีแสง* และแนวคิดเกี่ยวกับความแตกแยกภายในครอบครัวไว้ในเรื่อง *โลกใบที่สองของโม*

เรื่อง *ปีแสง* วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงพ่อที่สนใจกิจกรรมของตนเองคือ การดูดาว จนละเลยความสัมพันธ์ในครอบครัวไป ดังตัวอย่างที่ว่า

เนบิวลาโอเมกา 1,500 ปีแสง

ดาวแอนทาเรส 500 ปีแสง

กลุ่มดาวผีเสื้อ 1,500 ปีแสง

“พ่อครับ แม่บอกให้พ่อไปกินข้าวได้แล้ว”

“บอกว่าอย่ามารบกวนพ่อ กินข้าว ไปก่อน ไป แล้วอย่ามากวนอีก”

ระยะทางถึงบ้าน 15 ก้าว

(ปีแสง : 2549)

จากเรื่อง *ปีแสง* วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ในปัจจุบันมีความเหินห่างกันมากขึ้น เนื่องจากการไม่เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน กล่าวในเชิงเปรียบเทียบความห่างไกลของสมาชิกภายในบ้านกับระยะทางจากดวงดาวและระยะทางจากตัวละครถึงบ้าน

เรื่อง *โลกใบที่สองของโม* วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกัน โมคิดว่าพ่อทิ้งตนกับแม่ไปและเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้แม่กลายเป็นคนติดเหล้าทำให้ลูกชายกลายเป็นเด็กเก็บกดและมีปัญหากับอาจารย์จนต้องออกจากโรงเรียน ดังตัวอย่างที่ว่า

พอกับแม่นั่งอยู่ในห้องของผู้บริหาร

พอกับแม่มาโรงเรียนด้วยรถคนละคัน

ผมมากับแม่ด้วยรถแท็กซี่ ตลอดทางเราไม่ได้พูดจากันสักคำ

ผู้บริหารจ้องหน้าพอกับแม่ “ให้สมชายลาออกเสียเถอะจะได้ไม่เสียประวัติ”

พ่อยืนเสียงดังกับแม่ “คุณเลี้ยงลูกยังไง ปล่อยให้มันเป็นคนอย่างนี้ได้”

“คุณจะไม่ยอมความผิดให้ฉันคนเดียวไม่ได้นะ คุณเองเคยทำหน้าที่พ่อที่ดีซะเมื่อไหร่?”

“ผมรับผิดชอบด้วยเงินทุกเดือนยังไม่พออีกหรื?”

เงินบ้าอะไร เลี้ยงแมวยังไม่พอ”

พ่อหันมาทางผม “เป็นเด็กแทนที่จะเรียนหนังสือ กลับทำแต่เรื่องงามหน้า”

“แล้วการที่พ่อไปมีเมียหน้างามหน้ารีเปล่านั้น?”

“ แกว่าอะไรนะ?”

“พ่อหุไม่หนวกนี้”

“ แกเถียงพ่อรี”

“เถียงแล้วจะเป็นไรหรือว่าพ่อรับความจริงไม่ได้”

พ่อสะบัดมือตบหน้าผม เลือดคบบปาก

“ฉันไม่มีลูกเฮงชวยอย่างแก”

ผมยิ้ม “ผมก็ไม่มีพ่ออย่างนี้”

(โลกใบที่สองของโม : 2549)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งในครอบครัวเนื่องจากพ่อมีครอบครัวใหม่และแม่ทำงานเลี้ยงลูกจนไม่มีเวลาให้อย่างเต็มที่ รวมไปถึงการที่ผู้ใหญ่ยังไม่มีเวลาพูดคุยและทำความเข้าใจกับลูกให้ถูกต้อง ทำให้เด็กเก็บกดและพุดจากรุนแรงตามอารมณ์ วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นว่าความขัดแย้งของผู้ใหญ่นั้นมีผลต่อเด็กและทำให้เด็กได้รับผลกระทบ

ช่วงที่สามนี้ วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัวและสะท้อนให้เห็นปัญหาครอบครัวในปัจจุบันที่มีความเห็นห่างกันมากขึ้น วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นมุมมองที่ต่างไปจากเดิม โดยในช่วงที่สองจะกล่าวถึงปัญหาครอบครัวที่มีความเห็นห่างกันมากขึ้น ว่าส่วนหนึ่งมาจากผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่ช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้แสดงมุมมองที่ต่างกันออกไปว่า ความเห็นห่างในครอบครัวนั้นบางส่วนเกิดมาจากความไม่เอาใจใส่ของคนในครอบครัวเอง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า วินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดมุมมองที่ลึกซึ้งมากขึ้นและให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์มากขึ้น

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุนิยม

ช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยมต่อเนื่องจากช่วงที่สอง ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาและเป็นแนวคิดที่พบมากในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยมเริ่มเข้ามามีบทบาทเมื่อเกิดการสนับสนุนการลงทุนแบบทุนนิยมทำให้เกิดความนิยมทางด้านวัตถุตามมา ทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่ยึดติดอยู่กับความเจริญทางวัตถุและค่านิยมตามกระแสสังคม และเชื่อว่าคุณค่าของวัตถุจะทำให้ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม

ช่วงที่สามนี้ วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงแนวคิดสังคมแบบวัตถุนิยมที่เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ พบในเรื่อง *ลอกคราบจากภายใน ค่าครองชีพ ความชั่วร้ายในมือของโคและชัลมา เป็นต้น*

เรื่อง *ลอกคราบจากภายใน* วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมที่ว่า ผู้หญิงผิวขาวเป็นผู้หญิงที่สวยงามและสร้างกระแสให้เกิดค่านิยมในการขัดผิว หรือใช้เครื่องสำอางค์ เพื่อให้ผิวขาว เป็นที่มาของกระแสบริโภคนิยมที่สนับสนุนไปจนถึงชักนำว่าผิวขาวเป็นผิวที่ดีที่สุด ยกตัวอย่างเช่น

ไมเคิล แจ็กสัน เป็นบุคคลที่น่าเห็นใจที่สุดในโลก ไม่ใช่ความผิดของเขาที่ไม่ชอบเปลือกของตัวเอง จนต้องพยายามที่จะเปลี่ยนสีผิวของตัวเองเป็นขาว ยิ่งไม่ใช่ความผิดของเขาที่เชื่อและดิ้นรนทำทุกอย่างที่จะไปสู่ตัวตนอุดมคติของเขา

แต่ไม่มีใครเชื่อว่าเขามีความสุขกับเปลือกใหม่ของเขา

ที่ซ่อนไม่ออกคือ ธุรกิจการฟอกขาวกำลังเติบโตในแอฟริกา สตรีผิวดำจำนวนมากเริ่มเชื่อว่า ผิวขาวคือผิวสวยและยอมจ่ายเงินที่มากมายเกินไปเพื่อเปลี่ยนสีผิว

บริโภคนิยมเป็นกระแสที่เชี่ยวกราดที่สุดในศตวรรษนี้หรืออาจกล่าวว่าเป็นการล่าอาณานิคมทาง

ความคิดที่ใหญ่ที่สุดในรอบหลายพันปีที่ผ่านมา แผลงฤทธิ์ตั้งแต่ระดับสังคมไปจนถึงระดับปัจเจก ที่น่าห่วงคือคนส่วนใหญ่ไม่รู้ตัวเองกำลังตกอยู่ในกระแสของมัน

(ลอกคราบจากภายใน : 2548)

วินทร์ เลียววาริณ สะท้อนให้เห็นค่านิยมที่เกิดขึ้นเพื่อการค้าขายในปัจจุบันว่ามีอิทธิพลสามารถชักจูงผู้คนในสังคมได้ในวงกว้าง ปัจจุบันผู้คนกำลังตกอยู่ในค่านิยมที่ผู้ค้าปลุกฝังไว้อย่างไม่รู้ตัว เช่น การมีผิวขาวและการปลุกฝังแนวคิดที่สนับสนุนให้ผู้หญิงเชื่ออย่างที่ถูกผลิตต้องการเพื่อประโยชน์ทางการค้า แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันผู้คนส่วนใหญ่หลงเชื่อกับคำบอกกล่าวและกระแสทางสังคมจนเกินพอดี ตามความต้องการของนายทุนเพื่อประโยชน์ทางการขายเป็นการชักจูงผู้คนไปสู่สังคมบริโภคนิยมที่เกินพอดี แต่แนวคิดนี้ก็กลับครอบงำผู้คนได้เป็นวงกว้างจนน่าตกใจ

เรื่อง *ค่าครองชีพ* วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับแม่บ้านคนหนึ่งที่ไม่ยอมซื้ออาหารหรือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อคนในบ้าน เพราะเห็นว่าราคาแพงแต่กลับซื้อครีมบำรุงผิวกันริ้วรอยแทน ดังตัวอย่างที่ว่า

ซื้อแซนด์วิชทูน่าไปฝากเด็ก ๆ ดึกว่า แต่ขึ้นละ 55 บาท บ้าไปแล้ว ขึ้นแค่นี้เอง กินขนมปังเปล่า ๆ ก็แล้วกัน

กล้วยหอมดีหรือกล้วยน้ำว้าดี ? หน้าตากล้วยหอมดูน่ากินกว่าแต่ราคาไม่ไหวเลย กินกล้วยน้ำว้าแล้วกัน มีวิตามินมากกว่าด้วย สามี่ให้เงินมาเท่านั้น ต้องประหยัด

กระดาดขำระ ไม่ต้องหนักก็ได้ เอาแบบบางพอ เอาอะไรกันนักหนา เช็ดแล้วทิ้ง หกม้วน 52 บาท รั้ง
 ฝากถัดไปซื้อทีละเยอะ ๆ มาแบ่งกันคึกกว่า วันนี้ซื้อพอใช้ไปก่อน
 ยาสีฟันหมดอีกแล้ว เอาแบบนี้ดีกว่า ลดราคาพอดี ซื้อสองหลอดใหญ่แถมหนึ่งหลอดเล็ก รวมเป็น 79
 บาท พอไหว
 ครีมกันริ้วรอย กระปุกละ 625 บาท ถูกจังเลย...

(ค่าครองชีพ : 2549)

จากเรื่อง *ค่าครองชีพ* วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงสังคมแบบบริโภคนิยมว่า สามารถทำให้
 คนหลงเชื่อแนวคิดที่ได้ง่าย และปลูกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของวัตถุและเปลือกนอกกว่าเป็น
 สิ่งจำเป็น เช่น รูปร่างหน้าตาและความงาม โดยจากเรื่องหญิงสาวได้ตัดสินใจซื้อครีมกันริ้วรอยใน
 ราคาแพงอย่างรวดเร็วแทนการซื้ออาหารซึ่งจำเป็นมากกว่า ทั้งที่ริ้วรอยนั้นเกิดขึ้นตัวแล้วและไม่
 สามารถป้องกันได้

เรื่อง *นิยายข้างจอ* วินทร์ เลียววาริณได้แสดงความไม่เห็นด้วยกับแนวคิดแบบวัตถุนิยม
 ไว้ในบทความเรื่อง *ความชั่วร้ายในมือของคิโคและซัลมาน* ซึ่งเป็นบทวิจารณ์ภาพยนตร์ เรื่อง
เทวดาทำอะไรบ้าง และเรื่องสั้นเรื่อง *โลกใบเล็กของ ซัลมาน* กล่าวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทาง
 วิวัฒนาการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกินความจำเป็น ดังตัวอย่างที่ว่า

ความโด่งดังของ God Must be Crazy ทำให้นักโฆษณาไทยนำนาย นิเซา (คิโค) มาเล่นหนังโฆษณา
 สินค้ายี่ห้อหนึ่งของไทย

นำแปลกที่เขาต้องเจอกับ “สิ่งชั่วร้าย” ทั้งในจอและนอกจอ

บางที The God must be crazy จริง ๆ !

ทุกวันนี้ทุกครั้งเห็นร้านขายของชำเล็ก ๆ ที่ถูกระบบทุนนิยมผูกขาดรุกราน ในทุกเมืองใหญ่น้อย ผมอด
 คิดถึง คิโค กับ ซัลมานไม่ได้

โทรศัพท์มือถือในมือของทุกคน “คลื่นชั่วร้าย” ชนิดต่าง ๆ ลอยในอากาศ

“ของจำเป็น” ใหม่ ๆ บนชั้นขายของ

เรายังมี “ของชั่วร้าย” อีกมากมาย

แต่มีใครเล่าอยากเดินไปทิ้งมันถึงสุดขอบโลก

คิโคเชื่อมั่นว่าตนเองได้ทิ้ง “ของชั่วร้าย” ที่สุดขอบโลกแล้ว

ส่วนซัลมานอาจไม่มีทางค้นพบ “สุดขอบฟ้า” ของเขา เพราะสุดขอบฟ้าไม่เคยมีโลกโลกาภิวัตน์

(ความชั่วร้ายในมือของคิโคและซัลมาน : 2548)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นถึงแนวคิดไม่เห็นด้วยต่อสังคมแบบวัตถุนิยมของ
 วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงระบบการค้าขายแบบเดิม

และคนในสังคมที่รับเอากระแสวัตถุนิยมเข้ามามากจนเกินพอดีของคน จนทำให้คนยึดติดกับกระแสใหม่ ๆ เหล่านั้นมากจนเกินพอดีและกลายเป็นความเคยชิน โดยวินทร์ เลียววาริณแทนกระแสวัตถุนิยมในสังคมที่เพิ่มมากขึ้นนั้นว่า “ของชั่วร้าย” ตามภาพยนตร์ทำให้รู้สึกถึงความขัดแย้งและไม่เห็นด้วยของผู้เขียน

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความไม่เห็นด้วยต่อกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมในปัจจุบันและได้สะท้อนให้เห็นถึงความหลงในวัตถุและเปลือกนอกของคนในปัจจุบันจนเกินความพอดี และคนถูกครอบงำให้ซึมซับความคิดนี้โดยไม่รู้ตัวจนเกินไปทำให้ตกเป็นเหยื่อของระบบนี้ แนวคิดเกี่ยวกับสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมนี้ วินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนให้เห็นมาตั้งแต่ในช่วงที่ 2 เป็นต้นมา โดยในช่วงที่สองนั้นวินทร์ เลียววาริณมักเน้นไปในด้านการรับสังคมแบบวัตถุนิยมทางด้านเทคโนโลยีและความเจริญเป็นส่วนใหญ่ แต่ในช่วงที่ 3 วินทร์ เลียววาริณได้สะท้อนให้เห็นสังคมที่เป็นแบบบริโภคนิยมที่แทรกซึมเข้าไปในการดำเนินชีวิตและค่านิยมของคนอีกด้วย และได้กล่าวถึงการถูกครอบงำนี้ในเชิงต่อต้านมากกว่า

3.5. แนวคิดเกี่ยวกับความแปลกแยกในสังคมปัจจุบัน

วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับแนวคิดความสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกันมาในทุกช่วงของการเขียน แต่ในช่วงที่สามนี้ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงแนวคิดต่อมนุษย์ในสังคมว่ามีความแปลกแยกและโดดเดี่ยวของคนในปัจจุบันมากขึ้น โดยถ่ายทอดผ่านพฤติกรรมของตัวละครที่แยกตัวออกจากสังคมมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *ฝนตกขึ้นฟ้า* และ *โลกใบที่สองของโม* เรื่อง *โลกใบที่สองของโม* วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความโดดเดี่ยวของตัวละครจากบทสนทนากับตนเอง ดังนี้

ผมกลับถึงบ้านราวเที่ยงคืน

โทรทัศน์ยังเปิดอยู่ แม่หลับอยู่บนโซฟา มือข้างหนึ่งห้อยตกจรดพื้น ขวดเหล้าที่ปลายมือ น้ำเหล้าหลายหยดเรียงบนพื้น

ผมถอนหายใจยาวอย่างเงียบงัน

ดึงขวดเหล้าจากมือของแม่ นำไปทิ้งถังขยะหน้าบ้าน กลับมาห่มผ้าให้แม่ปิดไฟที่บ้าน เดินขึ้นชั้นบนเข้าห้องนอน

โม จอมระเบิด!

มึงนะหรือคือ โม จอมระเบิด?

มึงจะเป็นจอมระเบิดได้ยังไง ในเมื่อพวกมึงตายไปสองคนเพราะระเบิดของมึงไม่ทำงาน
มึงจะเป็นจอมระเบิดได้ยังไง ในเมื่อระเบิดเป็นอาวุธที่ไร้ศักดิ์ศรีที่สุด หม่าคนโดยไม่ต้องใช้ฝีมือ
มึงเป็นเพียงสัตว์ชั้นต่ำตระกูลอะมีบา...

(โลกใบที่สองของโม : 2549)

จากเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกโดดเดี่ยวของตัวละครที่มักไม่ปลดปล่อยความคิดของตัวเองให้คนอื่นได้รับรู้แต่กลับเก็บความคิดต่าง ๆ ไว้กับตัวเองจนทำให้ดูเหมือนว่าตัวละครกำลังโดดเดี่ยวและแปลกแยกจากสังคมรอบตัว คล้ายเด็กมีปัญหาที่เก็บกอดอารมณ์ความรู้สึกไว้ไม่ให้ผู้อื่นได้รับรู้ เช่นเดียวกับคนในปัจจุบันที่มีความเหงาหงอยกันมากขึ้น และมักเก็บความรู้สึกส่วนตัวและความไม่พอใจไว้ไม่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นจนเหมือนการปลีกตัวออกจากสังคมในท้ายที่สุด

เรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง ตูล ซึ่งมือปืนรับจ้างที่มีปัญหาทางสายตาหลังจากได้รับอุบัติเหตุจนทำให้เห็นภาพกลับหัวตลอดเวลา เขาอยู่อย่างโดดเดี่ยวเนื่องจากอาชีพมือปืนของเขาทำให้เขาไม่ติดต่อสื่อสารกับใครมากนัก โดยวินทร์ เลียววาริณก็ได้ใส่บุคลิกลักษณะ เก็บตัวและวางตัวแปลกแยกจากสังคมไว้ในตัวละครนี้อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น

ฝนโปรยลงมาอีกแล้ว

สำหรับบางคน มันเป็นความน่ารำคาญ สำหรับบางคน มันเป็นน้ำทิพย์ เส้นแบ่งของมันอยู่ที่ว่า
คุณอยู่ในอาคารหรือนอกอาคารเวลาฝนตก

เขาอยู่ในอาคาร

เขาอยู่ในห้องสีขาว ทั้งพื้นและผนัง เพดานล้วนเป็นสีขาว

ห้องกลับหัว ยิ่งแยกออกยากว่าส่วนไหนคือพื้น ส่วนใดคือเพดาน

นาฬิกาในห้องสีขาวไม่ได้มีสีขาว ทั้งตัวเขาและห้องจมอยู่ในความมืด

แต่ละวัน กลางคืนยาวเพียงสิบสองชั่วโมง แต่ทำไมเขามักรู้สึกว่า นี่เป็นโลกที่มีแต่กลางวันเท่านั้น?

เขาชอบกลางวัน ชอบกลิ่นและบรรยากาศของรัตติกาล ชอบความลึกลับของมัน กลางคืนคล้ายผ้าห่ม
ผืนใหญ่ที่คลุมชีวิตทั้งหลาย ในความมืดสงัดของกลางคืน แยกออกยากระหว่างความมืดกับ ความจน
ความงามกับความอัปมงคลความร่าเริงกับความเศร้า

เขารู้สึกเจ็บหัวจิต เขามีอกุมหัว นอนบนเตียง ตาค้าง

คล้ายได้ยินเสียงวู่วิ่ง ได้กลิ่นคาวเลือด กลิ่นเกาหลีเนื้อตุ๋น เห็นภาพเมียนายอรรถกวางแขนบัง
สามีกับเสียงร้องนั้น “อย่าฆ่าพ่อฉัน ๆ”

เขากุมหัว รู้สึกปวดหัวจัด ลุกขึ้นไปหยิบยาแก้ปวดหัวสองเม็ดมายัดใส่ปากกรอกน้ำตาม

เขานึกถึงผู้หญิงคนนั้น

นานเท่าไรแล้วที่สัวยแก้วจากเขาไป สามปี? สี่ปี? ใครบอกว่าเวลาช่วยเยียวยาแผลใจ? ไฉน
ที่พูดคงไม่เคยรู้จักความเจ็บปวดที่แท้จริง
เขานึกถึงหล่อนอีกแล้ว

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากเรื่อง *ฝนตกขึ้นฟ้า* วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนในปัจจุบันที่
ปลีกตัวออกจากสังคมมากขึ้น โดยแสดงผ่านตัวละครที่มักไม่ค่อยมีสังคมและเก็บตัวและไม่ให้
ความสนิทสนมกับผู้อื่นมากนักจนเกินไป เช่น ผู้คนในกรุงเทพฯ วินทร์ เลียววาริณมักกำหนดให้ตัว
ละครแสดงความคิดต่อสิ่งรอบตัวอยู่ในใจและไม่แสดงออก

ทั้งนี้ความแปลกแยกของคนในสังคมนั้น อาจสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่เกิดขึ้นด้วย
เช่นกันแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบัน ที่ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันเหมือนเช่นแต่ก่อน
ผู้คนที่ต้องมาอยู่รวมกันมักระวังตัวจากภัยหรือคนรอบข้าง และเก็บความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจไว้
กับตัวมากขึ้น การวางตัวแปลกแยกจากสังคมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้คนรู้สึกปลอดภัย การที่ผู้คน
ในสังคมคิดว่าตนเองต่างจากผู้อื่น มีความคิดเห็นไม่ตรงกันและไม่ต้องการปรับตัว ก็เป็นส่วนหนึ่ง
ทำให้ผู้คนมักปลีกตัวออกจากสังคมเข้าสู่โลกส่วนตัวมากขึ้น

3.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตัวเอง

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองบ่อยครั้ง
โดยมักชี้ให้เห็นมุมมองในแง่ดีหรือเชิงบวก (positive thinking) และได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความ
พยายามของมนุษย์เพื่อเป็นการให้กำลังใจซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงบ่อยครั้ง
โดยปรากฏในหนังสือเรื่อง *โลกด้านที่หันหลังให้ดวงอาทิตย์ รอยเท้าเล็กๆ ของเราเอง ความ
ฝันใฝ่ๆ และ เบื้องบนยังมีแสงดาว* วินทร์ เลียววาริณชี้ให้เห็นว่ามนุษย์สามารถประสบ
ความสำเร็จและยอมได้ในสิ่งที่คาดหวังไว้ โดยมักยกตัวอย่างผู้ที่มีความพยายามจนประสบ
ความสำเร็จมาประกอบพบในเรื่อง *ความอึด ไกลกว่าที่ตามองเห็น และ จินตนาการกับความ
เป็นไปได้* เป็นต้น

เรื่อง *ความอึด* วินทร์ เลียววาริณ กล่าวเกี่ยวกับความพยายามของมนุษย์ โดยยกตัวอย่าง
ความพยายามของบุคคลที่มีชื่อเสียงของโลก คือ ธอมัส อัลวา เอดิสัน

ธอมัส อัลวา เอดิสัน อาจกลายเป็นคนที่ยึดมั่นในฐานะนักประดิษฐ์ อัจฉริยะคนหนึ่งของโลก
เขามีงานที่จดทะเบียนลิขสิทธิ์มากกว่าหนึ่งพันชิ้น สิ่งประดิษฐ์ทั้งหลาย อย่างของเขามีเพียง
เปลี่ยนแปลงชีวิตของเขา หรือประเทศที่เขาอาศัย หากคือทั้งโลก

เขายอมเป็นอัจฉริยะอย่างแน่นอน

แต่หลายคนอาจไม่เคยได้ยินแอดิสันบอกว่า “Genius is one percent inspiration and ninety-nine percent perspiration”

(อัจฉริยภาพคือหนึ่งเปอร์เซ็นต์ของแรงบันดาลใจ และอีกเก้าสิบเก้าเปอร์เซ็นต์เป็นของการทำงานอย่างหนักหน่วง)

เบื้องหลังความสำเร็จและงานสร้างที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ไม่ใช่อัจฉริยภาพ หรือพรสวรรค์หากคือ ความอด

อุปสรรคเกิดขึ้นเสมอ เกิดขึ้นทุกวันและเกิดขึ้นกับทุกคน คนชนะคือคนที่อดทนกับมันได้ ไม่ใช่เพราะความอดหรือที่ทำให้ สตีเฟน ฮอว์กิง กลายเป็นนักฟิสิกส์ชั้นเยี่ยมของโลก ทั้งที่พิการ ช่วยตัวเองไม่ได้ ไม่ใช่เพราะความอดหรือที่ทำให้นักเขียนชาวฝรั่งเศสผู้เป็นอมพาดพิงทั้งร่าง เขียนหนังสือโดยการกระพริบตาที่ละอักษร เช่นเดียวกับคนตาบอดที่ได้ถึงยอดเขาเอเวอร์เรสต์

(ความอด: 2548)

จากเรื่อง *ความอด* วินทร์ เลียววาริณแสดงถึงแนวคิดเกี่ยวกับความพยายามของมนุษย์ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกมีกำลังใจมากขึ้น โดยใช้การยกตัวอย่างผู้ที่ประสบความสำเร็จมาเป็นส่วนประกอบในการเสนอแนวคิดนี้ โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดแรงบันดาลใจมากขึ้น

เรื่อง *ไกลกว่าที่ตามองเห็น* วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความพยายามของมนุษย์โดยยกตัวอย่างถึงความพยายามของนักปีนเขาตาบอดคนหนึ่งที่สามารถปีนเขาเอเวอร์เรสต์ได้เป็นคนแรกของโลก ดังตัวอย่างที่ว่า

แอริค วีเลนไมเยอร์ เกิดมาพร้อมโรค “Retinoschisis” โรคทางพันธุกรรมหายากที่ทำให้เขาตาบอดตอนอายุสิบสาม พ่อของเขาเชื่อว่าลูกชายไม่มีวันเห็นพื้นสภาพตาบอดแน่นอน และเตรียมตัวรับมือมันเนิ่น ๆ พ่อรู้ว่า “สิ่งที่แย่ที่สุดที่คุณทำคือการเลี้ยงเด็กตาบอดแบบไขว่หน้า” ดังนั้นพ่อจึง ส่งเสริมให้เขาล้อลองสิ่งใหม่ ๆ ยาก ๆ กล้าเสี่ยงในสิ่งที่พอรับมือได้

ก่อนอายุสิบสาม ภาพรอบตัวเขาเริ่มหายไปทีละสิ่ง ทางเดินตัวหนังสือ ทุก ๆ อย่างค่อยเลือนหายไป วันหนึ่งเขาเดินตกลงไปในหนองน้ำและรู้ว่าเขากลายเป็นคนตาบอดแล้ว

แอริคไม่มีทางเลือกนอกจากจะเริ่มเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นคนตาบอด แทนที่จะครุ่นคิดในสิ่งที่เขาทำไม่ได้ เขาหันไปพ่วงกับสิ่งที่เขาทำได้ แม้ว่าจะไม่มีวันเหมือนเดิม แต่ทัศนคติที่ว่า การเปลี่ยนแปลงคือการผจญภัยอีกครั้งเป็นสิ่งที่เขาต้องมาก่อนจะดำเนินชีวิตต่อไปได้ เขาเลือกทาง “น้ำเต็มครึ่งแก้ว” แทนที่จะเป็น “น้ำพร่องครึ่งแก้ว”

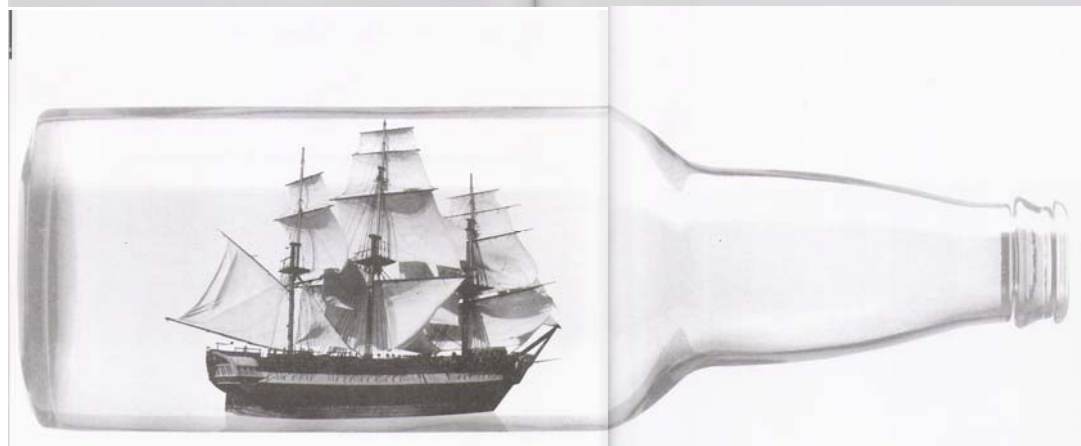
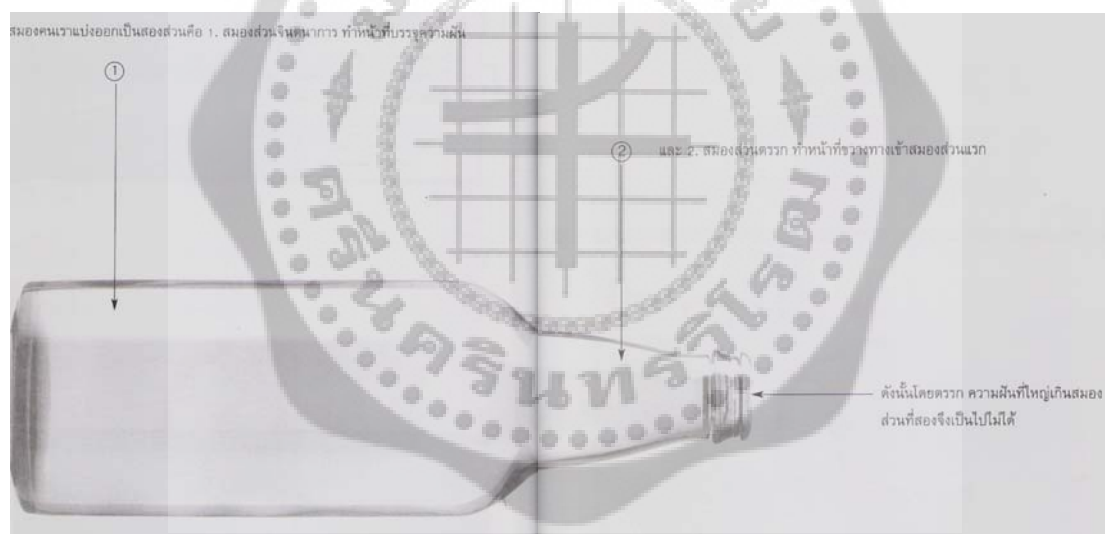
แอริคเขียนหนังสืออัตชีวประวัติของเขาเองว่า “พ่อเป็นไม้กวาดที่กวาดเขาออกมาสู่โลกกว้าง แม่เป็นที่โกย เก็บชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่แตกร้าวและประกอบพวกมันเข้าด้วยกันอีกครั้ง”

หลังแม่ตาย ครอบครัวของเขาไปเดินป่าในเปรู แอริคเดินป่าระยะทาง 27 ไมล์โดยใช้ไม้เท้า และติดใจการผจญภัยในป่าแต่นั้นมาต่อมากว่าเขาก็เดินท่องเที่ยว สเปน ปากีสถาน ปาปัวนิวกินี การเดินป่าด้วยกันเป็นทางหนึ่งที่ย่อยยิดครอบครัวที่ไม่มีแม่เข้าด้วยกัน”

(ไกลกว่าที่ตามองเห็น: 2549)

จากเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณ ยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิต เนื่องจากการมองโลกในแง่ดี โดยแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าคนเราสามารถเอาชนะขีดจำกัดทางร่างกาย แต่หากมีความคิดในแง่ดีและมีความพยายามก็จะทำให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตได้เช่นเดียวกัน

เรื่อง จินตนาการกับความเป็นไปไม่ได้ วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงสมองของคนเราโดยใช้ภาพประกอบว่าคล้ายรูปขวดที่แบ่งออกเป็นสองส่วน พร้อมอธิบายว่าส่วนจินตนาการอยู่ด้านบนและสมองส่วนตรรกะที่อยู่ด้านล่างจนถึงคอขวด และใช้รูปเรือใบที่อยู่ในขวดแสดงให้เห็นถึงแนวคิดว่าไม่มีอะไรเกินความสามารถของมนุษย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(จินตนาการกับความเป็นไปไม่ได้: 2549)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับความคิดในแง่บวกของคนว่าหากคิดว่าจินตนาการไม่สามารถเกิดขึ้นได้ความพยายามเหล่านั้นก็จะถูกเก็บอยู่ในสมอง แต่หากคิดว่ามันเป็นไปได้และลงมือทำก็จะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับ เรื่องในขวดแก้ว

จะเห็นได้ว่างานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดในด้านบวก เพื่อสร้างกำลังใจแก่ผู้อ่านโดยนำเสนออย่างต่อเนื่องมาจากช่วงที่สอง และในช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณมีงานเขียนที่แสดงให้เห็นแนวคิดนี้อยู่หลายเล่ม แสดงให้เห็นถึงมุมมองเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและความพยายามเอาชนะตัวเอง โดยการยกตัวอย่างผู้ที่ไม่ย่อท้อต่อชีวิตหรือมีความพยายามและนำเสนอมาอย่างต่อเนื่อง

3.7 แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวินทร์ศาสตร์มาตั้งแต่ในช่วงแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าวินทร์ เลียววาริณมีความสนใจในวิทยาศาสตร์และนวนิยายเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์โดยส่วนตัวประกอบกับเห็นว่าวรรณกรรมที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยยังมีน้อย จึงต้องการจะถ่ายทอดแนวคิดนี้เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น

วินทร์ เลียววาริณได้กลับมาแนะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมอีกครั้งในช่วงที่สาม โดยเป็นแนวคิดที่พบได้มากที่สุดในช่วงที่สามนี้ พบได้ทั้งในงานเขียนเชิงบทความสารคดีและนวนิยาย วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดต่อวิทยาศาสตร์ทั้งเพื่อให้เกิดความบันเทิง และในเชิงให้ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์เพื่อให้เข้ากับสภาพสังคมอีกด้วย ในช่วงที่สามนี้พบแนวคิดต่อวิทยาศาสตร์ในหนังสือเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** รวมเรื่องสั้นเรื่อง **จรรยาจรัสมิ์พราว พร่างพร้อย** และนวนิยายเรื่อง **บางกระโพ้ง** ดังนี้

เรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาอธิบายใหม่ โดยกล่าวถึงที่ตั้งของระบบสุริยะจักรวาล ให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น ดังตัวอย่างที่ว่า

ระบบสุริยะล่องลอยหมุนวนในทางช้างเผือก ซึ่งเป็นหนึ่งในราวแสนล้านดาราจักรในจักรวาล (ที่เรารู้จัก) ทางช้างเผือกเป็นรูปทรงจานหมุน ป่องตรงกลางเหมือนไข่ดาวสองฟองประกบกัน ส่วนที่สว่างตรงกลางเป็นกระจุกดาวที่เกิดใหม่ ส่วนดวงอาทิตย์ของเรานั้นค่อนข้างไปทาง “ชานเมือง” หากทางช้างเผือกคือกรุงเทพฯ ระบบสุริยะของเราก็มีนิวาสสถานอยู่แถว ๆ งามอินทรา

(ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล : 2548)

จากเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณนำหลักการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งคนทั่วไปเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัวและยากต่อการทำความเข้าใจมาอธิบายใหม่โดยใช้ตัวอย่างจากสิ่งรอบตัวให้เข้าใจง่ายและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เรื่อง **ผีเสื้อกับดอกไม้ไฟ** วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับพันธุวิศวกรรมในปัจจุบันมาเชื่อมต่อกับแนวคิดวิทยาศาสตร์ กล่าวถึงการทำลายกับระเบิดด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยการตัดแต่งพันธุกรรมและใส่ยีนส์เรืองแสงเข้าไปในตัวแบคทีเรียที่ชอบกัดกินระเบิดที่เย็นที่ ดังตัวอย่างที่ว่า

นี่เป็นการทำลายกับระเบิดด้วยวิทยาศาสตร์ ระบบนี้เรียกว่า Microbial Mine Detection System หรือ MMDS สรุปสั้น ๆ คือ ใช้แบคทีเรียในการค้นหาระเบิดที่ฝังใต้ดินในพื้นที่ใหญ่ ๆ

“ใช้แบคทีเรีย” เขาถามในใจ

ราวกับอ่านความคิดของเขาออก มาริษาเอ่ยว่า ใช่ค่ะ แบคทีเรีย โลกเรามีสายพันธุ์แบคทีเรียมากมายนับไม่ถ้วน แต่ละชนิดกินอาหารไม่เหมือนกันบางชนิดทำอันตรายเรา ขณะที่บางชนิดอยู่ในท้องเรา ช่วยในการย่อยอาหาร

เราพบความจริงสองข้อ ข้อหนึ่ง เรารู้มานานแล้วว่า แบคทีเรียบางชนิดเมื่อกินโมเลกุลชีวภาพ จะทำให้เกิดโปรตีนหลัก ข้อสอง กับระเบิดแทบทั้งหมดใช้ไตรไนโตรโทลิน หรือ ทีเอ็นทีแม้กับระเบิดจะฝังอยู่ในดิน แต่สารเคมีส่วนหนึ่งในกับระเบิดส่วนใหญ่จะระเหยออกมาตลอดเวลา แม้จะช้าและเจือจาง ไม่ว่าจะเป็นกับระเบิดแบบไหน

ที่แปลกก็คือ มีแบคทีเรียชนิดหนึ่งชื่อ *Pseudomonas Putida* ชอบกิน ทีเอ็นทีโดยเฉพาะนี้เป็นแบคทีเรียที่พบง่ายมากพบทุกที่ในโลก

หลักการของ MMDS คือพันธุวิศวกรรม เราทำการตัดต่อยีนของ *Pseudomonas Putida* โดยใช้ ยีนส์เรืองแสงซึ่งเป็นโปรตีนที่เปล่งแสงฟลูออเรสเซนส์เขียวเข้าไปจับคู่กับโปรตีนหลักของแบคทีเรียนี้ ผลก็คือแบคทีเรียจะสร้างโปรตีนทั้งสองชนิดนี้ขึ้นมา คือ โปรตีนหลักกับโปรตีนเรืองแสง

(ผีเสื้อกับดอกไม้ไฟ : 2548)

จากเรื่อง **ผีเสื้อกับดอกไม้ไฟ** นีวินทร์ เลียววาริณนำเสนอความคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และมีการประยุกต์นวนิยายวิทยาศาสตร์เข้ากับสภาพของสังคมปัจจุบันด้วย เช่น โครงการ Microbial Mine Detection System ซึ่งผู้เขียนได้หมายเหตุไว้ว่าเป็นผลงานของกองทัพสหรัฐอเมริกาที่อยู่ในระหว่างการศึกษา ทดสอบ การนำเสนอแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ของวินทร์ เลียววาริณนั้นนอกจากแนวคิดจากจินตนาการแล้วยังได้เสนอแนวคิดที่มีการประยุกต์วิทยาศาสตร์เข้ากับสภาพแวดล้อมปัจจุบันอีกด้วย

นวนิยายเรื่อง **บางกระโพ้ง** วินทร์ เลียววาริณได้ประยุกต์แนวคิดทางวิทยาศาสตร์กับวิถีชีวิตแบบไทยไว้ด้วยกัน โดยกล่าวถึงหมู่บ้านบางกระโพ้งที่อยู่ห่างไกลความเจริญและมีตัวละครเอกคือ

โทน ซึ่งเป็นนักประดิษฐ์ทดลองได้ใช้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์มาช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้านยกตัวอย่างเช่น การทำบั้งไฟ ซึ่งเป็นประเพณีของคนไทยที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาปรับเปลี่ยนวัตถุดิบให้มีความปลอดภัยมากขึ้น ดังตัวอย่างที่ว่า

เขาพลิกสมุดบันทึก “นี่ไง เคยทดลองไว้หลายปีมาแล้ว ไปทดสอบในตรด 67 เปอร์เซ็น กำมะถัน 10 เปอร์เซ็น น้ำตาล 32 เปอร์เซ็น”

“โทนไปเรียนทำจรวดวิธีนี้มาจากไหนคะ?”

“ตอนผมยังเป็นเด็ก อาจารย์ใหญ่พาฝรั่งมาชุดซากโดโนเสาร์ ฝรั่งเห็นชาวบ้านทำบั้งไฟ นึกสนุก เลยทำจรวดเล่นบ้าง ผมเรียนมาจากฝรั่งคนนั้น แต่คราวนี้อยากลองแบบใหม่ดีกว่า”

“ไม่น่าจะใช้ดินเป็นเพราะอันตรายมาก อาจจะเปิดได้ น่าจะใช้สารเผาไหม้เร็วที่ไม่ระเบิด”

ถ้าจะให้บั้งไฟขึ้นสูงและแรง คงต้องใช้หลักการสร้างจรวดของฝรั่ง โดยหลักการไม่ยาก แต่วิธีทำอาจไม่สะดวก อย่างเช่นใช้เชื้อเพลิงเหลวแบบที่กอดดาร์ดเคยลองใช้ เอาออกซิเจนเหลวกับแกสโซลีน ทำปฏิกิริยาในช่องเผา ขับพลังงานออกทางปลายท่อส่ง หรือแบบจรวดไอน้ำก็ได้ ต้มน้ำแล้วพ่นไอออกมาขับจรวด แต่เราคงทำไม่ได้

“เราอาจใช้แบบเคมี”

“ลืมนึกไปว่าหนูแดงเรียนจบเคมีมา ใช้สารเคมีนะหรือ?”

“ค่ะ อย่างเช่นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์”

“นั่นมันน้ำยาล้างแผลไม่ใช่หรือ?”

“ถูกค่ะ แต่ที่ใช้ล้างแผลเป็น ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 3 เปอร์เซ็น หากใช้เป็นเชื้อเพลิงขับจรวด ต้องเป็นไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์เข้มข้นถึง 90 เปอร์เซ็น การใช้ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ง่ายและปลอดภัย เพราะเป็นเชื้อเพลิงชนิดเดียวไม่ต้องผสมกับอะไร เวลาสลายตัวมันให้ความร้อนแรงเหมือนดินปืน”

(บางกระโพ้ง : 2550)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์นั้นไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวแล้วสามารถประยุกต์แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ให้เข้ากับประเพณีวัฒนธรรมของไทย เช่น การทำบั้งไฟได้

จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณได้พยายามถ่ายทอดงานเขียนที่มีแนวคิดหรือความรู้ทางวิทยาศาสตร์ลงไปในงานเขียนของตนเองในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์โดยตรงในเชิงให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในรูปแบบประยุกต์เข้ากับสังคมในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งงานเขียนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์นี้เป็นงานเขียนที่ไม่ค่อยปรากฏในวรรณกรรมไทยมากนัก

การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของวินทร์ เลียววาริณอีกด้วย โดยในช่วงที่หนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอผลงานเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** นั้น แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของวินทร์ เลียววาริณ มักมีการนำเสนอเกี่ยวกับจินตนาการทางวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่โดยจะกล่าวเกี่ยวกับจักรวาลและยานอวกาศหรือเทคโนโลยีที่ล้ำหน้ากว่ายุคปัจจุบันไปมาก แต่ในช่วงที่สามนี้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์กับคนและสิ่งแวดล้อมปัจจุบันในเชิงวิทยาศาสตร์กับการพัฒนามากยิ่งขึ้น

3.8 แนวคิดต่อวรรณกรรม

ช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่จะนำเสนอวรรณกรรมที่ต่างไปจากวรรณกรรมรูปแบบเดิมเพิ่มมากขึ้นจากช่วงที่สอง โดยช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณเสนองานอย่างอิสระและทดลองงานหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์การเขียน ยกตัวอย่างเช่น ในเรื่อง **ยาแก้สมองผูกตราควายนิน ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล นิยายข้างจอ**

เรื่อง **ยาแก้สมองผูกตราควายนิน** วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงการการสร้างวรรณกรรมอย่างสร้างสรรค์โดยการนำเอาวัตถุดิบรอบตัวมาใช้ เช่น ข้าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ โฆษณา หรือรูปภาพต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่านักเขียนสามารถสร้างงานได้อย่างหลากหลาย เช่น ในตอนที่กล่าวถึง **สูตร 18 หากินจาก (พล็อต) ชีวิตของคนอื่น** วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงการสร้างเรื่องจากประสบการณ์ชีวิตของผู้อื่นโดยยกตัวอย่าง บทสัมภาษณ์ของ ริชาร์ด เควส มาสรุปใจความได้ดังต่อไปนี้

หนังสือพิมพ์ The Sunday Times ของสิงคโปร์ (7 มีนาคม 2547) มีบทสัมภาษณ์ ริชาร์ด เควส ผู้ประกาศข่าวของ ซีเอ็นเอ็น ซึ่งเดินทางไปถ่ายทำรายการนักเดินทางธุรกิจที่สิงคโปร์

ริชาร์ดเดินทางปีละหนึ่งแสนไมล์รอบโลก เขามีเพื่อนไปด้วยทุกเที่ยวบินเป็นตุ๊กตาหมีชื่อ Sleepy เป็นกฎของซีเอ็นเอ็นว่า หากเที่ยวบินใดยาวเกินสี่ชั่วโมง พนักงานสามารถเดินทางขึ้นธุรกิจได้ ดังนั้นหาก ริชาร์ดบินระหว่างลอนดอน นิวยอร์ก (ซึ่งเขาทำบ่อย ๆ) ก็จะเป็นเพียงชั้นประหยัด

(สูตร 18 หากินจาก (พล็อต) ชีวิตของคนอื่น : 2550)

จากบทสัมภาษณ์นี้ วินทร์ เลียววาริณนำมาขยายความต่อว่าสามารถนำมาสร้างเรื่องได้และยกตัวอย่างโครงเรื่องที่เกิดมาจากบทสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1 เรื่อง “บนยอดเขา”

ตัวละครเป็นผู้ที่ทำงานประสบความสำเร็จในชีวิตแต่ไม่มีเพื่อน จนกระทั่งต้องจ้างคนให้เป็นเพื่อน หรือหาเพื่อนทางไปรษณีย์/อินเทอร์เน็ต เพราะในชีวิตจริงของคนที่อยู่สูงไม่มีเพื่อน แล้ววันหนึ่งเมื่อเพื่อนรู้ว่าเขาเป็นใคร ความสนิทสนมนั้นก็หายไปอีกครั้ง

2. เรื่อง “เพื่อนทางไปรษณีย์”

ตัวละครเป็นอดีตนักโทษ หรือ ฆาตกรกลับใจที่คบเพื่อนทางไปรษณีย์ เมื่อเพื่อนทางไปรษณีย์รู้ความจริง ก็เลิกคบเพราะรังเกียจสถานะในอดีตของเขา

3. เรื่อง “ตุ๊กตาของมารโคโปโล”

ตัวละครคือ มารโคโปโล การเดินทางของเขาจากอิตาลีไปเมืองจีนกินเวลาหลายปี ทำให้มารโคโปโลเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว วันหนึ่งใครคนหนึ่งให้ตุ๊กตาเป็นของขวัญแก่เขา มารโคโปโลจึงถือมันเป็นเพื่อนเดินทาง ระหว่างทางเขาถูกโจรปล้นแต่เขาสู้ตายเพื่อรักษาตุ๊กตาตัวนั้น เมื่อใส่ฉากประวัติศาสตร์จริงเข้าไปอาจได้เรื่องสั้นที่น่าสนใจเรื่องหนึ่ง

(สูตร 18 หากินจาก (พล็อต) ชีวิตของคนอื่น: 2550)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนวรรณกรรมที่ว่า วรรณกรรมนั้นสามารถสร้างสรรค์ได้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวโดยยกตัวอย่างเช่น บทสัมภาษณ์ทางหนังสือพิมพ์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นโครงเรื่องได้ ในเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณอธิบายเกี่ยวกับวิธีการคิด เช่นเดียวกับการสอนการเขียนเรื่องสั้นแต่ได้ใช้รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย โดยการใช้ภาพประกอบชี้ให้เห็นถึงการประกอบเรื่องเป็นการอธิบายอย่างง่ายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที ต่างจากการอธิบายด้วยภาษาเพียงอย่างเดียวอย่างเช่นที่พบในตำราทั่วไป

เรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมโดยแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมสามารถนำเสนอได้อย่างอิสระ โดยนำเสนอบทความที่มีส่วนผสมระหว่างรูปแบบสารคดีและกลวิธีการเล่าแบบบันเทิงคดี ซึ่งเป็นงานเขียนที่ต่างประเภทกันเข้าไว้ด้วยกันโดยแสดงให้เห็นว่างานเขียนแม้จะไม่ได้นำเสนอตามรูปแบบที่มีการกำหนดขึ้นแต่ก็สามารถสื่อความหมายและแนวคิดหลักได้เช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น

การที่จะบอกว่าจักรวาลถูกออกแบบมาหรือไม่... สตีเวน ไวน์เบิร์ก นักฟิสิกส์ รางวัลโนเบล บอกว่า “... เราต้องมาตกลงกันก่อนว่า การออกแบบที่ว่านี้ เป็นอย่างไร เพราะไม่ว่าจักรวาลแบบใดก็จัดได้ว่าออกแบบมาทั้งสิ้น ต่อให้เป็นจักรวาลที่ยุ่งเหยิงเต็มประดา”

“นั่นถามใหม่ก็แล้วกัน จักรวาลมี “ร่องรอย” ของการถูกออกแบบจากสิ่งทรงภูมิปัญญา --- หรือไม่?”

“ถามอย่างนี้ค่อยยังชั่วหน่อย เอาจี้ เราเคยมองว่าน่าจะมีผู้สร้างเมื่อดูจากผลงานที่เกิดขึ้น ปรากฏการณ์ธรรมชาติ สมอคน รายละเอียดที่ปรากฏในสิ่งมีชีวิต ฯลฯ ล้วนชี้ว่าน่าจะมีผู้สร้าง ทว่าเรายังไม่รู้กฎพื้นฐานของจักรวาลยังค้นไม่พบ เพราะมันอาจจะตอบคำถามนี้ง่าย ๆ ...”

“เหมือนเมื่อเรารู้ว่าฟ้าผ่าเกิดจากอะไร ในเรื่องเดียวกันที่คนสมัยก่อนเชื่อว่ามันเป็นเรื่องของปาฏิหาริย์?”

“นั่นแหละ ผมเชื่อว่าจักรวาลน่าจะมีกฎพื้นฐานที่อธิบายทุกอย่างได้ และเช่นเดียวกับ ริชาร์ด ฟิเนแมน ที่ว่า “ทฤษฎีที่ว่า ‘ทุกสิ่งกำหนดเป็นเวทีสำหรับพระเจ้ามาเฝ้าดูมนุษย์ตื่นนอนในความดีความชั่วไม่นานเพียงพอ”

“แล้วถ้าเราพบกฎที่ว่า...”

“ต่อให้เราพบกฎดังกล่าว เราก็ยังต้องตั้งคำถามเช่นกันว่า ทำไม ทำไม ทำไม ต้องเป็นกฎแบบนี้ ไม่ใช่กฎนั้น และต่อให้พวกที่เชื่อในความคงอยู่ของพระเจ้า ก็ยังต้องตั้งคำถามเดียวกันว่า ทำไม”

“แปลว่าวิทยาศาสตร์ไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้ใช่ไหม?”

“บางทีเครื่องมือที่อาจตอบคำถามแบบนี้ได้ดีที่สุดในวันนี้คือ ฟิสิกส์”

“คุณจะอธิบายเรื่องผู้สร้างโลกด้วยฟิสิกส์ยังไง?”

“จุดหนึ่งที่เรานักฟิสิกส์พูดถึงการสร้างโลกคือ หากการสร้างโลกเกิดขึ้นในที่เดียว ทำไมจึงเกิดธาตุหนักที่หลังธาตุเบา ทำไมไม่เกิดขึ้นพร้อมกัน?”

(ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล : 2548)

จากเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** นี้ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเนื้อหาในแบบสารคดีที่กล่าวเกี่ยวกับการกำเนิดโลก มาอธิบายในรูปแบบของบันเทิงคดีที่มีการสนทนาโต้ตอบกันในลักษณะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันซึ่งเป็นกลวิธีแบบบันเทิงคดี แสดงให้เห็นแนวคิดในวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณว่า วรรณกรรมสามารถนำเสนอได้อย่างอิสระ ไม่ต้องขึ้นอยู่กับกรอบการเขียนใด ๆ เป็นการสร้างสรรค์งานเขียนที่รวมงานเขียนสองประเภทเอาไว้ด้วยกันและสื่อใจความสำคัญให้ผู้อ่านรับรู้ได้เช่นเดียวกัน

เรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณใช้ภาพเขียนของ จุก เปียวสกุล หรือ จุลศักดิ์ อมรเวช มาใช้ในการเล่าเรื่อง โดยเล่าแทนความฝันของโม ดังตัวอย่างที่ว่า

(โลกใบที่สองของโม : 2550)

จากเรื่อง**โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณใช้ภาพเล่าเรื่องเมื่อกล่าวถึงความในของตัวละครแทนการใช้ตัวอักษรในการเล่า โดยได้แนวคิดจากการเลียนแบบความฝันของมนุษย์ที่เราจะเห็นเป็นภาพเคลื่อนไหว เป็นการนำเสนองานเขียนโดยใช้วรรณกรรมซ้อนวรรณกรรมและเป็นการนำวรรณกรรมที่ต่างรูปแบบกันมานำเสนอด้วยกัน แสดงถึงแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนองานเขียนที่สามารถนำเสนอได้อย่างอิสระโดยไม่มีกรอบบังคับ

จากคำกล่าวนี้อาจแสดงให้เห็นแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณต่องานวรรณกรรมและภาพยนตร์ว่าเป็นศิลปะที่ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งจากแนวคิดนี้แสดงออกในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ หลายชิ้นที่เป็นการผสมผสานงานเขียนหลากหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เช่นในเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** ที่รวมวรรณกรรมและนิยายภาพเข้าด้วยกันหรือการในเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ที่รวมงานเขียนเขียนแบบบันเทิงคดีและสารคดีเข้าด้วยกัน เนื่องจากเห็นว่างานวรรณกรรมซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่งนั้นไม่ควรจะมีกฎเกณฑ์ตายตัว

วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงที่สามนี้ โดยวินทร์ เลียววาริณได้มุ่งเน้นนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการสะท้อนจิตใจและมุมมองในการใช้ชีวิตของมนุษย์มากขึ้น พยายามชี้ให้เห็นว่าชีวิตมีทั้งด้านบวกและลบ ดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน

ว่าจะมองสถานการณ์เหล่านั้นในด้านใดเป็นส่วนใหญ่และนำเสนองานที่สะท้อนภาพสังคมน้อยลงกว่าในช่วงแรก

ปัญหาที่มีการกล่าวถึงอย่างต่อเนื่องคือปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ซึ่งวินทร์ เลียววาริณ สะท้อนให้เห็นว่า การซื้อขายยาเสพติดทำได้ง่าย เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันได้เปลี่ยนจากผู้ซื้อเป็นผู้ขายได้อีกทั้งยังไม่ได้รับการปราบปรามอย่างจริงจังโดยพบในเรื่อง **โลกใบที่สองของโม**

แนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวต่อเนื่องมาจากในช่วงที่หนึ่งและสองอีกแนวคิดหนึ่งคือการทุจริตในหน้าที่ของข้าราชการ วินทร์ เลียววาริณมีมุมมองที่เปลี่ยนไปซึ่งเกิดจากประสบการณ์ชีวิตที่มากขึ้น โดยในช่วงที่หนึ่งและช่วงที่สองนั้นได้กล่าวถึงปัญหาการทุจริตในหน้าที่โดยแสดงความไม่พอใจทั้งโดยตรงและในเชิงเสียดสี แต่ในช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนักการเมืองในมุมมองที่ต่างออกไปจากเดิม โดยกล่าวถึงนักการเมืองฐานะของมนุษย์ที่มีจิตใจและความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไปแทนการมองถึงพฤติกรรมทุจริตหรือความถูกผิดที่นักการเมืองทำเพียงอย่างเดียว

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากช่วงที่สองคือ แนวคิดเกี่ยวกับสังคมวัตถุนิยมโดยในช่วงที่สามนี้ด้วย โดยแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่เพิ่มมากขึ้นของสังคมวัตถุนิยมที่เปลี่ยนมาเป็นสังคมบริโภคนิยมที่ปลูกฝังความเชื่อให้คนในสังคมอย่างไม่รู้ตัว นอกจากนี้กระแสสังคมที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคมแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมุมมองของคนต่อมาจากช่วงที่สองด้วย โดยสะท้อนให้เห็นว่ามุมมองสามารถทำให้ทำให้ผู้คนเปลี่ยนความคิดและต่อสู้กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ การประสบความสำเร็จได้ต้องเริ่มจากการมองโลกในแง่ดีก่อนและยกตัวอย่างผู้ที่ประสบความสำเร็จจากความพยายามและมีมุมมองในแง่ดีจากสถานการณ์เลวร้าย

ช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์อีกครั้งโดยกล่าวถึงวิทยาศาสตร์ที่ใกล้ชิดและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงมากขึ้น เช่น การประยุกต์แนวคิดทางวิทยาศาสตร์เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือนำเอาแนวคิดวิทยาศาสตร์เชื่อมโยงกับแนวคิดอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ สังคม และปรัชญา โดยใช้การอธิบายถึงความสัมพันธ์ให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านแนวคิดที่เพิ่มขึ้นจากการนำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงจินตนาการเพียงอย่างเดียวมาสู่งานเขียนแนววิทยาศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดอื่น ๆ และแนวคิดวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง

วินทร์ เลียววาริณมีมุมมองต่อวรรณกรรมว่าวรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง สามารถนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายได้โดยไม่มีกรอบจำกัด สามารถผสมผสานเข้ากับศิลปะประเภทอื่น ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็น ทัศนศิลป์หรือ ภาพยนตร์ จากแนวคิดนี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนหลากหลายกลวิธี และไม่ได้แบ่งแยกประเภท หรือ รูปแบบของวรรณกรรมอย่างชัดเจนแต่เน้นที่แนวคิดที่ต้องการนำเสนอมากขึ้น มีการนำงานเขียนประเภทสารคดีมาผสมผสานกับงานเขียนแบบบันเทิงคดี

การนำวรรณกรรมมาเสนอร่วมกับงานแนวทัศนศิลป์ หรือ การนำเสนอวรรณกรรมแบบภาพยนตร์ เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณตลอดทั้งสามช่วงสังเกตได้ว่า วินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการทางงานเขียนอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถสรุปพัฒนาการทางแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณได้ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในทุกช่วงของงานเขียน
2. แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในช่วงที่ 1-2
3. แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในช่วงที่ 2-3
4. แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในช่วงที่ 1 และ 3

1. แนวคิดที่นำเสนออย่างต่อเนื่องในทุกช่วงของงานเขียน คือ พัฒนาการทางด้านแนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรม โดยวินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และถ่ายทอดชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมนั้น วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงปัญหาสังคมไว้ตั้งแต่ช่วงแรกโดยในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณนำเสนอปัญหาที่เป็นประเด็นในการนำเสนอในงานวรรณกรรมบ่อยครั้ง เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ และปัญหายาเสพติด

ในช่วงที่สองนั้น วินทร์ เลียววาริณนำเสนอปัญหาสังคมเพียง 2 ปัญหาเท่านั้นคือ ปัญหายาเสพติดและปัญหาโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศ แต่ได้ถ่ายทอดปัญหาที่ลึกซึ้งและเป็นปัจจุบันมากขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติดในหมู่เด็กวัยรุ่นในปัจจุบัน ช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณนำเสนอปัญหาเพียงปัญหาเดียว คือ ปัญหายาเสพติดสะท้อนว่ายาเสพติดหาซื้อได้ง่ายขึ้น ไม่มีการปราบปรามอย่างจริงจังและนำเสนอเกี่ยวกับการเสพยาในหมู่เด็กและเยาวชนที่เป็นทั้งผู้เสพและผู้ขาย

วินทร์ เลียววาริณสะท้อนปัญหาการเมืองไว้ในงานเขียนทั้งสามช่วง โดยในช่วงแรกกล่าวถึงการทุจริตต่อหน้าที่ของนักการเมืองเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณยังคงนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ และเพิ่มเติมประเด็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและกล่าวถึงการเมืองว่าเป็นเหมือนธุรกิจอย่างหนึ่งที่มีการลงทุนและหาผลกำไร ในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณมีมุมมองต่อนักการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมองว่านักการเมืองก็เป็นปุถุชนคนหนึ่งที่มีจิตสำนึกถึงผิดชอบชั่วดีแต่ก็ความเห็นแก่ตัวเช่นเดียวกับคนธรรมดาทั่วไป แทนการนำเสนอภาพของนักการเมืองในด้านลบเพียงอย่างเดียว

แนวคิดต่อวรรณกรรมในช่วงที่หนึ่ง วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนตามรูปแบบวรรณกรรมเป็นส่วนใหญ่แต่ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความสนใจในด้านกลวิธี โดยได้ริเริ่มทดลองนำเสนอ

กลวิธีแบบสร้างสรรค์โดยนำมาประกอบกับกลวิธีตามหลักการทางวรรณกรรม ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นมุมมองต่อวรรณกรรมว่าสามารถนำเสนอได้อย่างหลากหลาย มีการพัฒนารูปแบบและกลวิธีได้ โดยวินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดนี้ผ่านการทดลองสร้างสรรค์งานเขียนอย่างหลากหลายรูปแบบและกลวิธีในช่วงที่สอง ในช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมต่อจากช่วงที่สองว่าวรรณกรรมถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง สามารถนำเสนอได้อย่างอิสระ เช่นเดียวกับศิลปะประเภทอื่น ๆ โดยวินทร์ เลียววาริณได้นำวรรณกรรมมาผสมผสานกับศาสตร์ประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากวรรณกรรมไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์และนิยายภาพ เป็นต้น

แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในช่วงที่ 1-2 ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับโสเภณีและการล่วงละเมิดทางเพศไว้ในช่วงที่หนึ่งและช่วงที่สองโดยในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงปัญหาโสเภณีว่าเป็นปัญหาที่เป็นผลกระทบมาจากปัญหาอื่น ๆ เช่นปัญหาความยากจนและกล่าวถึงการถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงปัญหาโสเภณี ว่าคนในสังคมมีมุมมองต่อโสเภณีที่เปลี่ยนแปลงไปโดยมองว่าเป็นอาชีพหนึ่งที่ทั้งผู้หญิงและผู้ชายเลือกจะประกอบอาชีพนี้ด้วยความเต็มใจแทนการกล่าวถึง ปัญหาโสเภณีว่าเกิดจากปัญหาความยากจนหรือการถูกหลอกลวงขายตัวดังเช่นในช่วงแรก บางส่วนทำเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากกว่าทำเพราะความจำเป็นบังคับ และในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศจากคนใกล้ชิดเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความตกต่ำทางศีลธรรมของคนในสังคมปัจจุบัน

แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในช่วงที่ 2-3 ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุนิยม แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและเห็นคุณค่าของตนเอง โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวในช่วงที่สองว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความเหินห่างกันมากขึ้นซึ่งเกิดมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจแต่ในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว โดยนำเสนอว่าความห่างเหินในครอบครัวนั้นอาจเกิดจากการไม่เอาใจใส่ของคนในครอบครัวเองมากกว่าสิ่งแวดล้อมภายนอก

วินทร์ เลียววาริณ นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุนิยมในช่วงที่สองโดยกล่าวถึงกระแสนิยมวัตถุนิยมที่เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อคนในสังคมโดยวินทร์ เลียววาริณไม่ได้มีท่าทีต่อต้านกระแสวัตถุนิยมแต่นำเสนอว่าควรจะมีเท่าทันกระแสวัตถุนิยมมากกว่าและในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณชี้ให้เห็นว่ากระแสวัตถุนิยมนั้นได้รุนแรงขึ้นจนเป็นสังคมบริโภคนิยมเป็นผลให้ผู้คนส่วนใหญ่ถูกครอบงำความคิดอย่างไม่รู้ตัว

แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีเป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มนำเสนอในช่วงที่สอง โดยมีจุดประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงมุมมองในด้านบวกในสถานการณ์เดิม และนำเสนอต่อเนื่องมาจนถึงช่วงที่สาม โดยในช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การยกตัวอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จหรือผู้ที่พยายามเอาชนะขีดจำกัดของตนเองมาประกอบ

แนวคิดที่นำเสนอต่อเนื่องในช่วงที่ 1 และ 3 วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในช่วงที่หนึ่งเนื่องจากความสนใจและเห็นว่าเป็นวรรณกรรมที่ไม่ปรากฏมากนักในวงการวรรณกรรมไทย โดยเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ในช่วงแรกนั้นแสดงให้เห็นถึงจินตนาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์อีกครั้งโดยกล่าวถึงวิทยาศาสตร์ที่ใกล้ตัวและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงมากขึ้น เชื่อมโยงกับแนวคิดอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ สังคม และปรัชญา โดยใช้การอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านแนวคิดที่เพิ่มขึ้นจากการนำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์ที่แสดงถึงจินตนาการเพียงอย่างเดียว มาสู่งานเขียนแนววิทยาศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดอื่น ๆ และแนวคิดวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง

จากการศึกษาพัฒนาการทางด้านแนวคิดจะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการทางด้านแนวคิดอย่างเป็นลำดับ จากการนำเสนองานโดยสะท้อนภาพสังคมอย่างกว้าง ๆ ในช่วงแรกมักแสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงในสังคม กล่าวถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในช่วงเวลานั้น และพัฒนามาสู่การสะท้อนจิตใจของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยงานเขียนในช่วงหลังวินทร์ เลียววาริณมักชี้ให้เห็นว่าชีวิตมีทั้งด้านบวกและลบ ดีและไม่ดี อยู่ที่มุมมองของแต่ละคนว่าจะมองสถานการณ์เหล่านั้นในด้านใดเป็นการถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับสังคมในงานเขียนช่วงแรกมาสู่การสะท้อนแนวคิดต่อบุคคลในสังคมมากขึ้น

บทที่ 5

พัฒนาการงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทางด้านกลวิธี

กลวิธี หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำมาใช้เพื่อนำเสนอแนวคิดหรือหัวใจสำคัญของเรื่อง วิชา กงกะนันทน์ ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษากลวิธีการประพันธ์ไว้ว่า

นักศึกษาจำเป็นต้องรู้จักพิจารณากลวิธีของการประพันธ์ นอกเหนือจากการรู้จักองค์ประกอบของวรรณคดีแล้ว เพราะกลวิธีการประพันธ์ของนักเขียนแต่ละคนมีผลต่องานของเขาทั้งหมด กล่าวคือ ทำให้งานประพันธ์ที่มีองค์ประกอบหลายอย่างเหมือนกันหรือรูปแบบเดียวกัน มีลักษณะต่างกันโดยสิ้นเชิง และมีส่วนทำให้งานประพันธ์แตกต่างกันด้วย ไม่ว่าจะเป็นคุณค่าทางศิลปะและคุณค่าทางสังคม

(วิชา กงกะนันทน์ : 2533)

จากคำกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่าในกลวิธีของนักเขียนแต่ละคนสามารถแสดงถึงลักษณะเฉพาะตัวของนักเขียนได้และการศึกษากลวิธีการเขียนของนักเขียนในช่วงเวลาที่ต่างกันนั้นจะสามารถทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเขียนของนักเขียนผู้นั้นจากการเปลี่ยนแปลงของกลวิธีที่ผู้เขียนเลือกใช้

จากการศึกษางานเขียนทั้งหมดของวินทร์ เลียววาริณพบว่า งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีการใช้กลวิธีในการนำเสนอที่หลากหลายและได้ชื่อว่าเป็นนักทดลองคนหนึ่งของวงการวรรณกรรม

วินทร์ เลียววาริณเริ่มงานเขียนด้วยการใช้กลวิธีที่ตนเองถนัดหรือชื่นชอบก่อน โดยในช่วงแรกนี้ งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ มีทั้งการนำเสนอรูปแบบเดิมและการเริ่มต้นทดลองกลวิธีการเล่าเรื่องในแบบที่ตนเองสนใจโดยวินทร์ เลียววาริณใช้การผสมผสานเทคนิคต่าง ๆ เข้าไปในงานเขียนเพื่อให้เกิดความแปลกและแตกต่างไปจากเดิม พบในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง *อาเพศกำสรวล* เป็นต้น รื่นฤทัย สัจจาพันธุ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับกลวิธีการเล่าเรื่อง ของ วินทร์ เลียววาริณไว้ว่า

วินทร์ เลียววาริณ เป็นนักเขียนรุ่นใหม่คนหนึ่งทดลองใช้กลวิธีที่หลากหลายในการเล่าเรื่องในงานเขียนของเขา เช่น เขาเขียนเรื่องสั้นจบแบบหักมุม 11 เรื่อง เรียงร้อยต่อเนื่องกันเป็นนวนิยาย เรื่อง ประชาธิปไตยบนเส้นขนานและยังประสานความเป็นบันเทิงคดี หรือเรื่องแต่งเข้ากับงานสารคดีหรือเรื่องจริงอีกด้วย

(รื่นฤทัย สัจจาพันธุ์ : 2549)

วรรณพร ปิ่นแก้วซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์การสื่อความหมายในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ได้กล่าวเกี่ยวกับการนำเสนอเรื่องในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ไว้ว่า

การนำเสนอเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ เป็นความโดดเด่นในแบบลักษณ์ของ วินทร์ กล่าวคือเขาสามารถนำเสนอเรื่องสั้นในแนวที่ผู้อ่านคุ้นเคยให้มีความแปลกใหม่ต่างไปจากการนำเสนอแบบเดิมได้ ด้วยการใช้กลวิธีที่หลากหลายและสร้างสรรค์ ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นสิ่ง “ใหม่” ในความรู้สึกของผู้อ่าน ทั้งที่จริงแล้วกลวิธีการนำเสนอที่วินทร์ นำมาใช้ในการเขียนของเขาเป็นกลวิธีที่มีผู้ทดลองใช้มาก่อนแล้ว แต่ทว่าเมื่อมาปรากฏในในเรื่องสั้นของวินทร์ จะมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่า ความพยายามคิดค้นและใช้กลวิธีใหม่ ๆ ของวินทร์ ได้กลายเป็นแนวทางการเขียนของเขาในที่สุด เป็นการทดลองคิดออกจากกรอบหรือกฎเกณฑ์การเขียนที่มีมาแต่เดิม แต่อย่างไรก็ดีเรื่องสั้น ของวินทร์ ยังคงใช้กลวิธีในการนำเสนอตามความนิยมหรือตามขนบการดำเนินเรื่องทั่วไป แล้วอาจปรับแต่งให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นด้วยการผสมผสานกับกลวิธีที่เขาสร้างขึ้นนั่นเอง

(วรรณพร ปิ่นแก้ว : 2547)

ช่วงแรกนั้นพบว่า วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องที่เคยมีมาหรือใช้การเล่าเรื่องตามขนบการแต่งเรื่องสั้นเช่นเดียวกับนักเขียนท่านอื่น ๆ และได้คิดกลวิธีการนำเสนอเรื่องแบบใหม่มาใช้ในการเขียนของตนเองด้วย โดยสามารถแบ่งกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณ ใช้ได้เป็น 3 ช่วง ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 1 พ.ศ. 2537-2538
2. พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547
3. พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 3 พ.ศ. 2548-2550

1. พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 1 พ.ศ. 2537-2538

ช่วงพ.ศ. 2537 -2537 เป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณ เริ่มต้นนำเสนองานเขียนเป็นครั้งแรก กลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณ ใช้นำเสนออย่างสม่ำเสมอในช่วงแรกก็คือ กลวิธีการนำเสนอตามรูปแบบวรรณกรรมทั่วไปเล่าเรื่องโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนาเป็นกลวิธีหลัก แต่ทั้งนี้ก็พบการนำกลวิธีในแนวทดลองหรือใช้การเล่าเรื่องที่ต่างไปจากเดิมมาผสมผสานในเรื่องสั้นบางเรื่องด้วยเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงความสนใจของวินทร์ เลียววาริณต่อกลวิธีในการเขียนได้เป็นอย่างดี โดยสามารถแบ่งกลวิธีทางการเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 กลวิธีการนำเสนอเรื่องตามรูปแบบทางวรรณกรรม
- 1.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง
- 1.3 กลวิธีการนำเสนอเชิงสร้างสรรค์

1.1 กลวิธีการนำเสนอเรื่องตามรูปแบบทางวรรณกรรม

กลวิธีการนำเสนอเรื่องตามรูปแบบทางวรรณกรรมในที่นี้ หมายถึง กลวิธีที่ใช้รูปแบบการเขียนตามหลักวรรณกรรม หรือการนำเสนอแบบที่นักเขียนและนักอ่านคุ้นเคยและเคยปรากฏมาก่อน และนักเขียนส่วนใหญ่มักเลือกใช้ในการถ่ายทอด โดยงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงแรกพบกลวิธีการเขียนตามรูปแบบทางวรรณกรรม ดังนี้

1.1.1 การดำเนินเรื่องโดยใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา

1.1.1.2 การดำเนินเรื่องโดยใช้บทสนทนา

1.1.1.3 การดำเนินเรื่องโดยใช้บทพูดเดียว

1.1.1 การดำเนินเรื่อง โดยใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา

การใช้บทบรรยายและบทสนทนานั้นเป็นรูปแบบการนำเสนอที่นักเขียนส่วนใหญ่เลือกใช้ และเป็นเหมือนกับแบบฉบับในการเขียนเรื่องสั้นหรือนวนิยาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้บทบรรยายและบทสนทนานั้นเป็นกลวิธีที่ผู้อ่านคุ้นเคยและง่ายที่สุดที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการจะให้ผู้อ่านได้รับรู้ พร้อมทั้งสามารถอธิบายองค์ประกอบโดยรอบของบรรยากาศหรือฉากของเรื่องได้อย่างง่ายอีกด้วย สายทิพย์ นุกูลกิจกล่าวเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้บทสนทนาไว้ว่า “บทสนทนาอาจมีประโยชน์ต่อการเขียนเรื่องสั้น เพราะช่วยให้เรื่องดำเนินคืบหน้าไปได้โดยผู้แต่งไม่ต้องอธิบายความให้ยาวยืดช่วยสะท้อนบุคลิกลักษณะเฉพาะของตัวละคร หรือช่วยสร้างบรรยากาศของเรื่องให้เป็นไปตามธรรมชาติ” (สายทิพย์ นุกูลกิจ: 2543)

ช่วงแรกของการเขียน วินทร์ เลียววาริณได้ใช้บทบรรยายและบทสนทนาในการนำเสนอเรื่องเป็นส่วนใหญ่ โดยปรากฏในเรื่อง *วีระบุรุษ* *น้ำสองสาย* และ *โปรเจกต์ : เทเลสตาร์* เป็นต้น

เรื่อง *วีระบุรุษ* วินทร์ เลียววาริณใช้การบรรยายเล่าถึงเหตุการณ์การตามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ แต่เมื่อสามารถจับกุมคนร้ายได้ก็พบว่าคนร้ายคือนายตำรวจเก่าที่ยึดมั่นอุดมการณ์ที่จะปราบปรามยาเสพติดกลับกลายเป็นผู้ค้าเสียเอง ดังตัวอย่างที่ว่า

ผมมองหน้าเขาแล้วเงยเสียงลง บัดเดี๋ยวนี้เขาเหมือนกับคนแปลกหน้าที่ผมไม่เคยรู้จักมาก่อนไม่น่าเชื่อเลยว่า พ.ต. ประดิษฐ์ นายทหารผู้มีอนาคตไกล ผู้ซึ่งรักเครื่องแบบ วินัยทหาร รักกฎหมาย และเปี่ยมด้วยอุดมคติจะเปลี่ยนไปได้ถึงขนาดนี้ เพราะเงินตัวเดียว เงินซื้อได้ทุกอย่างแม้แต่คนอย่างเขา

ผมรู้จักน้องชายของ พ.ต. ระวีดีว่าเป็นคนมีอุดมคติสูงขนาดไหนด้วยเหตุนี้ผมจึงไม่อยากจะเชื่อที่เห็นเขาเปลี่ยนไปได้ถึงขนาดนี้ แต่ผมก็เริ่มเข้าใจ เงินไม่สามารถซื้อเขาได้ แต่ถ้าเงินมันมากมายหลายสิบหลายร้อยล้านบาท คนที่มีอุดมคติที่สุดในโลกก็เปลี่ยนไปได้เร็วที่สุด

เราทั้งสองมองหน้ากันแล้วเงย กลืนความตายใกล้เข้ามาทุกที

“ผมขออะไรคุณเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายได้ไหม?” เขากะชิบถามผม สายตามีแวววาว

“ว่ามา”

“อย่าบอกความจริงให้ใครรู้ ผมเกือบบอกความจริงกับพี่ระวีแล้วเมื่อกี้ แต่พอเห็นเหรียญล้ำหาญอันนั้น ผมก็เปลี่ยนใจ ทุก ๆ คนเข้าใจว่าผมตายไปแล้วอย่างวีรบุรุษ ผมอยากให้พวกเขาเข้าใจว่ายังนั่นตลอดไป”

ผมมองหน้าเขา น้ำตาซึม ผมไม่รู้ว่าผมเศร้าใจที่เขา กำลังจะตายหรือเศร้าใจที่พบว่าเขายังไม่ตาย “ได้” ผมตอบ

“ขอใบใจ”

แล้วเราก็ไม่พูดอะไรกันอีกเลย

(วีรบุรุษ : 2537)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตของผู้ร้ายคนหนึ่งที่กำลังจะตายและต้องการปกปิดความลับที่เขาเคยเป็นตำรวจและเป็นน้องชายของเพื่อนของผู้ที่สนทนาด้วย โดยวินทร์ เลียววาริณ ใช้บทบรรยายให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของชายที่เป็นโจรผู้ร้ายผ่านความรู้จักของตัวละครและแสดงการเปลี่ยนแปลงไปให้เห็นในปัจจุบันด้วยการใช้บทสนทนาทั้งนี้ ยังได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความโลภของมนุษย์ที่ทำให้คนดีที่สุดกลายเป็นโจรในที่สุดอีกด้วยโดยนำเสนอแนวคิดและรายละเอียดต่าง ๆ ผ่านบทบรรยายและบทสนทนาดังกล่าว

เรื่อง น้ำสองสาย วินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้การบรรยายและบทสนทนาอธิบายจากแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของเรื่องโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนา ยกตัวอย่างเช่น

ชาวบ้านทั้งชายหญิงวัยอ่อนแก่ในหมู่บ้านมุงรอบล้อมเครื่องโทรทัศน์เพียงเครื่องเดียวของหมู่บ้านที่ร้านกาแฟนายสอน ขณะที่ความมืดโอบคลุมบ้านคนพะยูนเหมือนอ้อมกอดมารดาอันอ่อนโยน ชาวใหญ่แพร่ไปทั่วหมู่บ้าน เร็วกว่าไฟป่ามนุษย์สามารถที่จรวดไปถึงโลกพระจันทร์สำเร็จแล้ว!

“นี่มันเรื่องจริงหรือแหกตากันแน่?” ทิดดำโพล่งขึ้นตาไม่กระพริบ ขณะนักบินอวกาศชาวอเมริกันเคลื่อนร่างออกมาจากยาน

เจ้าเรื่องตอบ “เรื่องจริงแน่นอน ฉันเป็นคนนำขานี้มาจากในเมืองเอง ต่อไปโลกเราจะก้าวสู่ยุคอวกาศ เป็นยุคใหม่แห่งเทคโนโลยี”

ใครบางคนถาม “อะไรคือ เทคโนโลยี?”

เจ้าเรื่องว่า “คือยุคแห่งวิทยาการใหม่” พลังหันไปยิ้มกับเพื่อนรัก

“ใหม่ รักหมู ยิ้มตอบขณะคิดในใจว่า “ไม่น่าเชื่อที่พวกฝรั่งมันจะก้าวหน้าถึงขั้นส่งคนไปลงโลกอื่นสำเร็จด้วยเทคโนโลยีอะไรนั่นแต่ก็ไม่น่าเชื่อที่กลับไม่สามารถแก้ไขวัฒนธรรมวุ่นวายภายในประเทศตนเอง

(น้ำสองสาย : 2538)

จากเรื่อง *น้ำสองสาย* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การบรรยายฉากเพื่อแสดงให้เห็นสภาพสังคม ในช่วงเวลาที่ต่างกันและใช้การสนทนาเพื่อแสดงให้เห็นความคิดและความเข้าใจของชาวบ้านกับการเปลี่ยนแปลงในยุคนั้นและยังได้ใช้บทบรรยายเพื่ออธิบายความรู้สึกของตัวละครไว้ด้วย

เรื่อง *โปรเจกต์ : เทเลสตาร์* กล่าวถึงการสืบหาคนร้ายที่ฆ่าศาสตราจารย์มารา เนื่องจากความขัดแย้งเกี่ยวกับ โปรเจกต์เทเลสตาร์ โดยวินทร์ เลียววาริณ ใช้การสนทนาของตัวละครแสดงให้เห็นถึงการโต้เถียงกันและการไขปริศนาของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบตัวคนร้ายที่แท้จริงดังนี้

“เป็นเรื่องที่สนุกตื่นเต้นมาก..” ประธานบริษัทขนส่งแห่งโลกยิ้มให้ผม

“หรือท่านจะปฏิเสธ?”

“ผมไม่คิดจะปฏิเสธอะไรหรอก พ่อหนุ่ม แต่น่าเสียดายที่คุณไม่มีหลักฐานอะไร”

“ท่านผิดแล้ว! ผมพบบันทึกของศาสตราจารย์มาราในห้องลับเขียนไว้ว่า ในวันที่ 29 กันยายนเขาได้มาพบท่าน อธิบายความคิดนี้ต่อท่านอย่างละเอียดแต่ท่านไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรง ท่านบอกเขาว่า ประดิษฐ์กรรมชิ้นนี้จะทำให้โลกปั่นป่วนไปหมด พอท่านศาสตราจารย์กลับไป ท่านก็ส่งคนไปตามฆ่าเขา”

“ผมไม่เชื่อในหลักฐานที่คุณชี้ขึ้นมาหรอก”

ผมโยนกระดาษชิ้นหนึ่งลงบนโต๊ะ ท่านประธานหยิบมันขึ้นมาดู ใบหน้าของเขาค่อย ๆ เพื่อดลง

“นี่คือสำเนาลายมือของท่านศาสตราจารย์มาราที่เล่าเรื่องการทดลองทั้งหมดรวมทั้งการพบกันระหว่างท่านทั้งสอง ในนั้นระบุว่าท่านกับเขาเกิดการทะเลาะกันอย่างรุนแรง ท่านรู้ว่าฆ่าเขาหากเขานำเรื่องสิ่งประดิษฐ์ใหม่เผยแพร่ออกไป”

“เหลวไหล! ถ้าผมเป็นคนบอกความจริง ทำไมผมต้องจ้างคุณมาให้สืบสวนเรื่องนี้ด้วยล่ะ?”

“ง่ายมาก ก็เพราะว่าคนที่ท่านสั่งให้ไปฆ่าท่านศาสตราจารย์ไม่สามารถค้นพบแลทำลายเครื่องส่งมวลสารเครื่องนั้นได้ ท่านจึงจ้างผมเข้าไปลองดู เผื่อว่าจะค้นพบเครื่องเทเลสตาร์เจอ”

(โปรเจกต์ : เทเลสตาร์ : 2538)

การใช้บทบรรยายในเรื่อง *โปรเจกต์ : เทเลสตาร์* นี้วินทร์ เลียววาริณได้อธิบายสาเหตุของการฆาตกรรมซึ่งเป็นปมปัญหาของเรื่อง โดยใช้การอธิบายให้ตัวละครอีกตัวฟังเป็นเหมือนการอธิบายให้ผู้อ่านฟัง

จากการศึกษาพบว่าวินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าแบบใช้บทบรรยายและบทสนทนา เป็นกลวิธีหลักในการนำเสนองานเขียนในช่วงแรกมากที่สุด ทั้งนี้อาจมาจากการในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนในรูปแบบเรื่องสั้นทั้งหมดแม้ในเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* ก็ใช้รูปแบบการเล่าเรื่องแบบเรื่องสั้นจบในตอนมากกว่ากว่าดำเนินเรื่องตามหลักการเขียนนวนิยาย การนำเสนอเรื่องโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนานั้นสามารถใช้ได้กับงานเขียนทุกรูปแบบ และกลวิธีทาง

วรรณกรรมที่วินทร์ เลียววาริณคุ้นเคย ทำให้สามารถนำเสนอแนวคิดของเรื่องได้ง่ายกว่ารูปแบบการเขียนแบบอื่นที่มีข้อจำกัดทางการเขียนที่มากกว่าการใช้บทบรรยายและบทสนทนา

1.1.2 การใช้บทสนทนา

กลวิธีการใช้บทสนทนานี้เป็นกลวิธีการนำเสนอที่แตกต่างจากแบบแรก ตรงที่วินทร์ เลียววาริณใช้บทสนทนาเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทั้งหมด คล้ายบทละครเวทีที่มีการโต้ตอบกันของตัวละคร โดยไม่ใช้บทบรรยายเข้ามาช่วยในการถ่ายทอดระหว่างเนื้อเรื่อง ผู้อ่านจะทราบถึงเหตุการณ์และประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอได้จากเหตุการณ์ที่ตัวละครเหล่านั้นพบ หรือกำลังสนทนากัน โดย เรื่องสั้นของ วินทร์ เลียววาริณที่ใช้บทสนทนาทั้งหมดในการดำเนินเรื่องเช่นเรื่อง *เมืองคนบาป* และ *สุนัขขี้น้ำ*

เรื่อง *เมืองคนบาป* วินทร์ เลียววาริณใช้บทสนทนาบรรทัดแรกขึ้นในการเล่าถึงปัญหาสังคมต่าง ๆ ความตกต่ำทางจิตใจของมนุษย์ในกรุงเทพฯ เช่น การทำแท้ง ปัญหาความยากจน ปัญหาโสเภณี ยกตัวอย่างเช่น

ระยะทาง : พัฒน์พงษ์ - พญาไท

เวลา : 18.10

ค่าโดยสาร : 97 บาท

ผู้โดยสาร : ชายวัย 25-30 สามคน ไร้หนวด ผอมยาว

“จะขึ้นรีเปลว่ะเนี่ย...”

“รถมันติดอะไรกันนักกันหนาอะ ระยะทางแค่นี้เกือบชั่วโมงแล้วยังไม่ถึงติดทั้งวันทั้งคืน”

“โอ้วพวกคนที่รับผิดชอบหายไปไหนหมด ผลาญน้ำมันไปเปล่า ๆ แบบนี้เศรษฐกิจหายไปเท่าไรแล้วจะเป็นนิสกับเค้าได้ยังไง”

“ก่อนเลือกตั้งก็สัญญาไว้ไงเนี่ย ไอ้ส.ส.ยัดแม่ง...”

“เดี๋ยวกูต้องแต่งเพลงด่ามันหน่อย”

“จรรยาภิเษกแบบนี้ อีกสามชาติเศษ ๆ คงยังเหมือนเดิม มันจะเอาอย่างไรของมัน ปล่อยให้จรรยาภิเษกแบบนี้...”

“เคยเห็นพวกที่มีอำนาจลงโทษรถเมล์ดูบ้างรีเปลว่ะ”

“อย่าว่าแต่รถเมล์เลย จะไปไหนมาไหนมีรถตำรวจนำจ่ะ”

“นั่นนะซี”

“เดี๋ยวกูต้องแต่งเพลงด่ามันหน่อย...”

“พี่ขับแท็กซี่เป็นไง เจอรถติดทุกวันยังงี้ประสาทดกใหม่?”

“ก็แย่ แต่ทำไงได้ผมไม่ได้เกิดเป็นลูกนายธนาคาร”

“โดนตำรวจไถบ้างไหม?”

“ก๊นนาน ๆ ที่ ไร่ชาติน้ำขอเกิดเป็นตำรวจมั่ง”

“เดี๋ยวกูว่าจะแต่งเพลงเพื่อแท็กช็อกเพลง มีแต่เพลงเพื่อชีวิตประเภท ชาวนา กรรมกร กะหรี แต่ไม่มีเพลงแท็กช็อกที่”

“เออ! เสรีงานร้องเพลงที่โรงแรมแล้วไปไหนต่อดี?”

“ก็ไปแวะเช็คคอมเพล็กซ์หลังบ้านท่านนายกชกกะหนอย ไม่ไกลเท่าไร เห็นว่าแจ่ว ไม่ได้ตีหม้อ แล้วคิดเพลงเพื่อชีวิตไม่ค่อยออก”

(เมืองคนบาป : 2538)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้บทสนทนาในการถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับสังคมไทยและสังคมกรุงเทพฯ ในปัจจุบันทั้งหมดโดยใช้บทสนทนาเพียงอย่างเดียว ส่วนเกริ่นนำที่ วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงโดยใช้อักษรสีฟ้าเน้นเพียงแค่บรรยากาศทาง เวลา และผู้โดยสารไว้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงฉากที่เกิดบทสนทนาของเรื่องเท่านั้น

เรื่อง *สุนัขชิป/ไต่* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การสนทนา ในการเล่าเรื่อง โดยการใช้ฉากประชุมในรัฐสภาของเมืองสมมุติที่พลเมืองเป็นสุนัขดังนี้

นิรันด : กระผมนายนิรันด พรหมหลังอ่านขอประท้วงครับที่คุณโชติพูดเรื่องส่วนตัว...

โชติ : ผมยังพูดไม่จบ...

ประธานสภา : ให้คุณนิรันดพูดได้

นิรันด : กระผมรู้จักคุณโชติเป็นอย่างดี เคยกินเที่ยวมาด้วยกัน คุณโชติกล่าวว่ารัฐมนตรีท่านหนึ่งมีหนังสือไป แต่ท่านประธานสภาหรือไม่ว่า ตัวเขาเองกลับเป็นนักเที่ยวตัวดวง สมัยก่อนชอบหนีเรียน ไปเที่ยวสถานที่อย่างว่าอยู่เสมอ ๆ

โชติ : ผมเสนอให้คุณนิรันดหยุดดีกว่า ก่อนที่ผมจะฟ้องศาลฐานหมิ่นประมาทกรุณาอย่าทำตัวเป็นหมาเฝ้าบ้านพิทักษ์พวกเดียวกันเกินเหตุ ท่านประธานสภาที่เคารพครับ สุนัขเรานั้นมีหลายแบบ บางตัวแข็งแรงนอกอ่อนใน บางตัวอ่อนนอกแข็งแรงใน บางตัวอ่อนนอกอ่อนใน ท่านหัวหน้ารัฐบาลเป็นแบบไหน พวกท่านของคิดดูเอง เราไม่ต้องการผู้นำที่เวลามีปัญหาถึงวิ่งหางจุดดูเหมือนผู้นำร้านฉนวน

ประธานสภา : คุณโชติกรุณาพูดให้สุภาพกว่านี้ มีเช่นนั้น...

โชติ : กระผมหมายถึงการทำงานเป็นทีม ไม่ใช่ให้ลูกน้องรับผิดชอบอย่างเดียว ไม่ใช่การพยายามหลีกเลี่ยงปัญหา ปราชญ์โบราณกล่าวว่า นักการเมืองคิดเรื่องเลือกตั้ง แต่รัฐบุรุษคิดเรื่องคนรุ่นต่อไป ในที่นี้ใครเป็นนักการเมือง ใครเป็นรัฐบุรุษก็รู้ ๆ กันอยู่ กระผมอยากให้รัฐบาลเป็นผู้ใหญ่กว่านี้ รับผิดชอบกว่านี้ สร้างผลงาน เป็นรูปธรรมกว่านี้ แต่ผลงานของรัฐบาลอย่างเดียวที่กระผมเห็นก็คือ การพยายามล๊อบบี้ฝ่ายค้าน

ไม่ให้ลงคะแนนเสียงไม่ไว้วางใจ กระผมในฐานะคร่ำว่าท่านคิดอะไรอยู่ ฝ่ายค้านไม่ใช่สุนัขงัดให้คนมันหลอกได้

ประธานสภา : หมดเวลาของคุณโชติแล้ว

(สุนัขาธิปไตย : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ พบการใช้รูปแบบการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการเลียนแบบลักษณะการสนทนารูปแบบหนึ่งมาเป็นกลวิธีในการเล่าเรื่องโดยวินทร์ เลียววาริณพยายามแสดงแนวคิดให้ผู้อ่านเห็นว่า การอภิปรายในสภานั้นเป็นเพียงการแสดงของนักการเมืองเท่านั้น

กลวิธีการเล่าเรื่องแบบใช้บทสนทนาของตัวละครนี้ สามารถทำให้อ่านเห็นถึงอารมณ์และลักษณะของตัวละครได้เช่นเดียวกับการบรรยายหรือพรรณนาในรูปแบบเดิม แต่การใช้บทสนทนานี้จะสามารถทำให้อ่านเห็นถึงลักษณะของตัวละครที่วินทร์ เลียววาริณจำลองมาจากคนในสังคมและนำมาถ้อยทอดทางวรรณกรรมได้ชัดเจนและมีมิติมากขึ้นจากท่าทาง ภาษาความรู้สึกหรืออารมณ์ที่ตัวละครแสดงออกขณะพูด และการใช้บทสนทนาโดยผ่านตัวละครนั้นผู้เขียนสามารถสะท้อนลักษณะหรือแสดงแนวคิดผ่านตัวละครตัวใดตัวหนึ่งของเรื่องได้ง่ายขึ้น อีกทั้งการใช้บทสนทนาในการนำเสนอเป็นกลวิธีที่ไม่มีมุมมองที่ซับซ้อน หรือมีรูปแบบทางวรรณกรรมมากนักทำให้อ่านนำเสนอได้อย่างสะดวก

1.1.3 การใช้บทพูดเดี่ยว

บทพูดเดี่ยวในใจนั้นเป็นกลวิธีแสดงความคิดของตัวละครอย่างหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นหลังกลวิธีแบบอื่น ๆ ที่ถือเป็นรูปแบบทางวรรณกรรม แต่ก็เป็กลวิธีที่มีนักเขียนนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายเช่นเดียวกับกลวิธีการเล่าเรื่องแบบอื่น ๆ โดย อีราวดี ไตรลึงคะได้กล่าวเกี่ยวกับบทพูดเดี่ยวในใจว่า “เป็นกลวิธีการเสนอความคิดตัวละครโดยไม่มีผู้เล่าเรื่องเป็นตัวกลางดังนั้นจึงพบแทรกอยู่กับการนำเสนอเรื่องแบบอื่น ๆ เช่น การสรุปของผู้เล่าเรื่อง การยกคำพูดและความคิดของตัวละครมาเสนอโดยตรง การถ้อยทอดความคิดคำพูดของตัวละคร(อีราวดี ไตรลึงคะ:2546)ผลงานในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณนี้พบบทพูดเดี่ยวในใจโดยผ่านตัวละครในเรื่อง *หนึ่ คนแปลกหน้า : ปรัชญาที่สวนสาธารณะ* และบทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟังในเรื่อง *เกม*

บทพูดเดี่ยวในใจในเรื่อง *หนึ่* วินทร์ เลียววาริณ เสนอบทพูดเดี่ยวในใจผ่านตัวละครหลักที่กำลังตั้งใจว่า ตนเองตัดสินใจผิดหรือถูกที่หนีออกมาจากคุกดังตัวอย่างที่ว่า

ตะวันเริ่มคล้อยต่ำลงไปทุกทีในชั่วโมงที่สามสิบเขาเริ่มหมดแรงเดินช้าลง ๆ สภาพของเขาตอนนี้เริ่มทรุดโทรมเพราะทั้งเหนื่อยทั้งหิว ระบาย! เขาสบถ ภูควรวะยอมแพ้แล้วหันกลับไปตอนนี้ดีหรือไม่? เขานึกถึงสีหน้าของพวกมันที่จะต้องหัวเราะเยาะเขาหากเขายอมแพ้ เขาได้แต่ก้าวเดินต่อไป

เพียงวันที่สองเขาเลยน้ำหยดสุดท้ายจากกระดูก เหนื่อย! เหนื่อยเหลือเกิน! เขาทรุดตัวลงหอบ ขอบตาทั้งสองข้างดำคล้ำ ตลอดคืนวานเขาแทบไม่ได้นอนเลย เพราะฝูงยุงจำนวนมากรบกวนรบกวน ไม้ไหวแล้ว! เขานั่งพิงกับต้นไม้ และโดยไม่ตั้งใจเขามองกลับไป ไม่ได้ยินเสียงฟ้าคำรามมาแต่ไกล

เม็ดฝนที่ตกเปาะแปะลงบนใบหน้าของเขาปลุกให้เขาตื่น ขึ้นมาอีกครั้ง ท้องฟ้ายามบ่ายตอนนี้ปกคลุมไปด้วยเมฆฝน สายฝนเริ่มโปรยปรายลงมา หยาดน้ำไหลย้อยจากใบหน้าของเขาลงมา ไม่รู้ว่ามันเป็นหยาดเหงื่อหรือหยาดฝน เขาอ้าปากกว้างปล่อยให้น้ำฝนไหลเข้าปาก ต้มจนเต็มอิ่มแล้วลุกขึ้น

ได้เวลาหนีต่อไปอีกแล้ว

(หน้ : 2537)

จากเรื่อง หน้ วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีเล่าเรื่องโดยใช้บทพูดเดียวในใจของตัวละครแสดงให้เห็นถึงความคิดสองจิตสองใจของตัวละครและอารมณ์ของตัวละครที่เกิดความรู้สึกเหนื่อยที่ต้องเดินทางอย่างยากลำบากติดต่อกัน

เรื่อง คนแปลกหน้า : ปรัชญาที่สวนสาธารณะ วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการเล่าหลายรูปแบบทั้งกลวิธีการเล่าเรื่องแบบบรรยายและกลวิธีการเล่าแบบสนทนา และได้แทรกบทพูดเดียวแสดงความสับสนของตัวละครไว้ในเนื้อเรื่องอีกด้วย โดยเรื่องสั้นเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณ ได้นำเสนอเนื้อเรื่องและแนวคิดหลักเกี่ยวกับความแปลกแยกของคนเมืองไว้เป็นหลักสำคัญ และเลือกใช้กลวิธีการเล่าเรื่องจึงเป็นรูปแบบเดิมตามแบบแผนการเขียนเรื่องสั้นที่เคยมีมา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงแนวคิดหลักได้ง่าย และชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น

กระจกใบเล็กในมือข้าพเจ้าสะท้อนภาพใบหน้าของชายคนหนึ่งวัยสี่สิบเศษค่าน้ำสีเหลือง ตาโต โหนกแก้มสูง จมูกหนา มีร่องยาวจากจมูกพาดลงมา ชายคนนั้นก็คือข้าพเจ้า

นึกทบทวนเหตุการณ์ทุกอย่างตั้งแต่ต้น หลากคำถามผุดขึ้นมาวนเวียนในหัว

คุณคือใคร? กระจกถามข้าพเจ้า

ผมชื่อวิชญ์ เป็นสถาปนิก โคตรผมมีฐานะดี ภรรยาผมชื่อ วาสิณี

ความจำคุณดีครบถ้วนหรือไม่ ?

แน่นอน ผมเรียนจบสถาปัตยกรรมศาสตร์ด้วยคะแนนเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หนึ่งในไม่กี่คนไทยที่เรียนต่อจนจบ เอ็ม.ไอ.ที. ด้วยคะแนนที่ฝรั่งทั้ง ความจำผมดีเยี่ยม

เข้านี้วาสิณียังจำคุณได้?

ใช่ ก็เราแต่งงานกันมาเกือบยี่สิบปีแล้วนี่หว่า

คุณมีเพื่อนคนอื่นที่สามารถยืนยันคุณได้ไหม?

มีมากมาย ทั้งเพื่อน ญาติพี่น้อง ลูกค้า แต่ถ้าคนสนิทที่สุดของผมนั่งจำผมไม่ได้ หมาที่ไหนจะจำผมได้

(คนแปลกหน้า : ปรัชญาที่สวนสาธารณะ : 2538)

เรื่อง คนแปลกหน้า : ปรัชญาที่สวนสาธารณะ วินทร์ เลียววาริณผสมผสานกลวิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบเดิมตามรูปแบบวรรณกรรมกรเขียนเข้าด้วยกันสามกลวิธีด้วยกัน คือ การใช้บทบรรยาย การใช้บทสนทนาและการใช้บทพูดเดี่ยวในใจของตัวละคร โดยใช้บทบรรยายและบทสนทนาเพื่อแสดงให้เห็นเหตุการณ์แปลกประหลาดที่เกิดขึ้นกับตัวละคร

นอกจากบทพูดเดี่ยวในใจจากเรื่องสั้นที่ได้ยกตัวอย่างมาข้างต้นแล้ว ยังพบกลวิธีการแต่งโดยใช้บทพูดเดี่ยวที่มีผู้ฟังในเรื่องสั้นในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณ อีกด้วย โดยบทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟังนี้เป็นการนำเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้บทพูดของตัวละครหลักเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อ่านได้รับรู้ ยกตัวอย่างเรื่องสั้นในช่วงแรกที่พบบทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟังจากเรื่อง เกม ที่ตัวละครหลักเล่าเรื่องการต่อสู้ของตนเองให้ผู้อ่านได้รับรู้โดยไม่มีตัวละครซึ่งเป็นผู้ฟังปรากฏในเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น

ผมยิงหมดไปที่ปลายคางสิงห์ แต่เขาหลบจากทัน เต็มเบา ๆ เหมือนเท้าติดสปริง ผมเหวี่ยงหมดไปเบา ๆ เป็นการอุ่นเครื่องก่อนเตะฉากเข้าชายโคลงสิงห์อย่างรวดเร็ว เขาโดนมันเบา ๆ เพราะกันไว้ทัน ผมตามติดด้วยแสบซ้ายขวาสองชุดใหญ่ หมดอีกอากาศดังวี๊ด สิงห์หลบจากสวนศอกขวาหมายกนกผม แค่นี้ไม่ได้กินผมหรอก ผมหลบสลับฟันปลา กำปั้นขวาเสยเข้าที่ท้อง ฝ่ายแดงเซไปนิดหนึ่ง แต่รีเข้ามาอีก ผมตามติดอีกหมดแต่ชักกลับแทบในทันทีเป็นกลลวง สิงห์เบี่ยงตัวหลบจึงเจอศอกของผมที่ดักรออยู่ก่อนอย่างจังที่กนกหุจะขาด เสียงคนดูเฮลั่นชอบใจ ยกนี้ผมบุกอย่างเดียวไม่หยุดจนฝ่ายแดงชวเน ในช่วงจังหวะนั้นผมก้มตัวเสยด้วยท่ายกเขาพระสุเมรุ เสียงดังผัวะเมื่อเขาล้มลงไป คู่ต่อสู้ผมลุกขึ้นมาใหม่เหมือนหุ่นยนต์ที่ไม่มีวันตาย ผมไม่รอให้เขาดั้งหลัก ประสบการณ์หนึ่งปีบนสังเวียนสอนให้รู้ว่าเมื่อใดควรหยุด รู้สึกใจชื้นขึ้นที่เห็นของเหลวสีแดง ถ้าแค่ยกแรกผมก็สามารถเรียกเลือดปรบมือออกมาได้ ชัยชนะคงอยู่ไม่ไกลเอื้อม...

(เกม : 2538)

จากเรื่อง เกม วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบใช้บทพูดเดี่ยวในการเล่าเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ตัวละครเอกกำลังต่อมวยอยู่บนเวทีไปพร้อมๆกับการนึกเรื่องราวในอดีตไปด้วย ผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนเป็นผู้ฟัง โดยที่มีผู้เล่าเป็นตัวละครเอกในเรื่อง ทั้งนี้ในเรื่อง เกม นั้นวินทร์ เลียววาริณไม่ได้สมมุติว่ามีคนฟังอยู่ในเรื่องด้วย จึงเป็นเหมือนกับตัวละครเอกเล่าเรื่องให้ผู้อ่านฟังโดยตรง

1.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง

กลวิธีการดำเนินเรื่องในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่หนึ่ง แบ่งออกได้เป็น 3 กลวิธี คือ

- 1.2.1 การเล่าเรื่อง
- 1.2.2 การลำดับเรื่อง
- 1.2.3 การจบเรื่อง

1.2.1 การเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวและมุมมองของผู้เขียน (point of view) ผ่านตัวละครในเรื่องโดยผู้เขียนจะเป็นผู้กำหนดว่าจะให้ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวผ่านตัวละครตัวใด และสามารถใช้ในการเล่าเรื่องนี้เป็นตัวกำหนดขอบเขตการรับรู้ของผู้อ่านอีกด้วย การเล่าเรื่องของวินทร์ เลียววาริณ พบกลวิธีการเล่าเรื่อง 3 ลักษณะ คือ

- 1.2.1.1 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง
- 1.2.1.2 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม
- 1.2.1.3 การเล่าเรื่องแบบผสมผสาน

1.2.1.1 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง

การเล่าเรื่องผ่านตัวละครโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งนี้ ผู้เขียนจะให้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง โดยตัวละครจะทำหน้าที่เป็นเหมือนผู้เขียน กลวิธีนี้จะทำให้ผู้เขียนจำกัดขอบเขตการรับรู้ของผู้อ่านได้ตามที่ผู้เขียนต้องการยกตัวอย่างเช่น *วีรบุรุษ* และ *ปฐมภพ*

เรื่อง *วีรบุรุษ* ผู้เขียนเล่าด้วยสรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “ผม” ซึ่งได้รับมอบหมายให้เข้าไปจับกุมและปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดของขุนหล้า แต่กลับพบว่าขุนหล้าคนที่แท้จริงแล้วคือประติษฐ์ นายตำรวจน้องชายของเพื่อนสนิทและเป็นคนที่มียศถาบรรดาศักดิ์สูงได้ปลอมตัวเป็นขุนหล้าหลังจากที่ขุนหล้าตายเพื่อค้ายาเสพติดเสียเอง ดังต่อไปนี้

ผมรู้จักน้องชายของพ.ต.ระวีดีว่าเขาเป็นคนที่มียศถาบรรดาศักดิ์สูงขนาดไหน ด้วยเหตุนี้ผมจึงไม่อยากเชื่อที่เห็นเขาเปลี่ยนไปได้ขนาดนี้ แต่ผมก็เริ่มเข้าใจ เงินไม่สามารถซื้อเขาได้ แต่ถ้าเงินมันเป็นหลายสิบหลายร้อยล้านบาท คนที่มีอุดมคติที่สุดในโลกก็อาจเปลี่ยนไปได้เร็วที่สุด!

เราทั้งสองมองหน้ากันแล้วเสียบ กลืนความตายอย่างไถลเข้ามาทุกที

“ผมขออะไรคุณเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายได้ไหม?” เขากะซิบถามผมสายตามีแวววาว

“ว่ามา”

“อย่าบอกความจริงให้ใครรู้ ผมเกือบบอกความจริงกับพระวีแล้วเมื่อกี้ แต่พอเห็นเหรียญล้ำหาญอันนั้น ผมก็เปลี่ยนใจ ทุกคนเข้าใจว่าผมตายไปแล้วอย่างวีรบุรุษ ผมอยากให้พวกเขาเข้าใจว่าอย่างนั้นตลอดไป...”

(วีรบุรุษ : 2538)

จากเรื่อง *วีรบุรุษ* ผู้เขียนเล่าเรื่องในฐานะบุรุษที่หนึ่งและใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งในการเล่า ทำให้ผู้อ่านรับรู้ถึงสถานการณ์ที่ตัวละครได้พบไปพร้อม ๆ กับตัวละครแต่ก็อธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวละครผ่านการนึกคิดของตัวละครเอกไปด้วย

เรื่อง *ปฐมภาพ* วินทร์ เลียววาริณเล่าโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งกล่าวถึงตัวละครเอกที่เล่าเกี่ยวกับการสำรวจดาว ชานทอรี ซึ่งเป็นดวงดาวที่อยู่ในตำนานและถูกกล่าวถึงว่ามีความสวยงามและน่าอยู่ หากแต่ดาวดวงนั้นปัจจุบันกลับเสื่อมโทรมและมีชั้นบรรยากาศที่เป็นพิษจนมนุษย์ไม่สามารถอาศัยอยู่ได้และจากลักษณะที่ผู้เขียนอธิบาย ดาวชานทอรี นี่ก็คือโลกมนุษย์นั่นเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผมรู้สึกตัวอีกครั้งเพราะเสียงฮอดที่ดังออกมาเป็นระยะจากลำโพงประสาธของผมหาดึก

“เกิดอะไรขึ้น?” ผมได้ยินเสียงแหบแห้งของตัวเองพูด มองดูรอบตัวอย่างมึนงง ศีรษะเบาโหวง

“ตื่นได้แล้วท่าน เราลงจอดบนดาวชานทอรีแล้ว” เสียงหนึ่งลอยมาจากที่ไกล แต่ความรู้สึกผมบอกว่ามันลอยมาจากที่ไกลแสนไกล

“ว่าไงนะ?” ผมได้ยินตัวเองโผล่ออกไป

“เราลงจอดบนดาวชานทอรีแล้ว...” เสียงนั้นย้ำอีกครั้ง คราวนี้สติสัมปชัญญะของผมกลับคืนมาเต็มที่ ผมรู้ว่าเจ้าของเสียงเมื่อครู่ที่ดังออกมาปลุกผมคือ สไปกา หุ่นยนต์ประจำยานเล็กนั้นเอง

“นี่ฉันหมดสติไปนานแค่ไหน?” ผมถามแอนดรอยด์ซึ่งเป็นเพื่อนสำรวจของผมมานานหลายปี มันมีชื่อเรียกว่าสไปกา หรือดาวรวงข้าว ตามชื่อดาวในกลุ่มดาวราศีกันย์ แอนดรอยด์ทุกตัวในยานที่ชื่อเรียกตามดวงดาวในจักรวาล

(ปฐมภาพ : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณได้เล่าเรื่องผ่านมุมมองบุรุษที่หนึ่งโดยการเล่าเรื่องผ่านตัวละครโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งนั้น เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนสามารถที่จะจำกัดการรับรู้ของผู้อ่านและปิดบังข้อมูลบางส่วนในเรื่องได้เป็นอย่างดี กลวิธีดังกล่าวนี้ วินทร์ เลียววาริณมักจะใช้ในการเล่าเรื่องแบบหักมุมในรวมเรื่องสั้นชุด *สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง* และเป็นกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้มากที่สุดในช่วงแรกอีกด้วย

นอกจากการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งผ่านตัวละครหลักโดยตรงอย่างสม่ำเสมอแล้วยังพบการเล่าเรื่องด้วยมุมมองบุรุษที่หนึ่งผ่านตัวละครรองในเรื่องด้วย การใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งนั้นมักใช้เล่าผ่านตัวละครเอกที่เป็นคนดำเนินเรื่องเป็นส่วนใหญ่แต่ในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณยังพบการใช้ตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่องในฐานะบุรุษที่หนึ่งด้วย การเล่าเรื่องประเภทนี้ผู้เล่าจะเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์หรือพยานในเรื่องและเล่าเรื่องที่เกิดขึ้น จากมุมมองของตนจึงทำให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาตัวละครเอกด้วยตัวเอง พบได้ในเรื่อง ไฟ

เรื่อง ไฟ วินทร์ เลียววาริณ ใช้ตัวละครรองที่เป็นเหมือนผู้สังเกตการณ์ ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับ ชุมพล ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นคนวางเพลิงสถานบันเทิงทั่วกรุงเทพฯ และฆ่ารัฐมนตรี เนื่องจากต้องการแก้แค้นที่น้องสาวถูกหลอกมาขายตัวในสถานบันเทิงดังตัวอย่างว่า

ผมดูบุหรืนั่งฟังเขาพูดไปเรื่อย ๆ ชุมพลเป็นเพื่อนสนิทที่สุดของผม ถัดมาก็คือ พ.ต.ต. อัศวิน เราทั้งสามเป็นคนบ้านเดียวกันโตมาด้วยกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกันนาน จนเข้าใจจิตใจของกันและกันดีถ้าคิดดูแล้วชีวิตของชุมพลน่าเห็นใจกว่าของผมกับอัศวินมากนัก เขาเจอแต่เรื่องเลวร้ายมาตั้งแต่เด็ก พ่อเขาตายตอนเขายังเล็กมาก แม่หนีตามผู้ชายไป ทิ้งเขาและน้องสาวไว้กับยายคนเดียว ยายแก่คนหนึ่งกับเด็กเล็กสองคน! บางวันข้าวสารกรอกหม้อก็ยังไม่มี ผมจำสภาพความลำบากนั้นได้ เพราะผมคลุกคลีกับครอบครัวนี้มาตั้งแต่เด็ก บ้านของเราอยู่ติดกัน

พออายุได้สิบห้าเราย้ายมากรุงเทพฯ พร้อมกันผมมาเรียนต่อ เขามาทำงาน เวลาผ่านไป ชีวิตของเขาและครอบครัวดูจะดีขึ้นเรื่อย ๆ แม้จะเหน็ดเหนื่อย แต่ชีวิตก็ยังเปี่ยมไปด้วยกำลังใจ จนกระทั่งเมื่อห้าปีก่อนฝันของเขาก็สลายเมื่อน้องสาวของเขาถูกหลอกมาขายตัวในกรุงเทพฯ อยู่ปีเศษ กว่าเธอจะสามารถติดต่อกับเขาและหลุดพ้นจากช่องนรกนั้นได้ ชีวิตของเธอก็เหลวแหลกแล้ว

ผมรู้ว่าเหตุการณ์นั้นสะเทือนใจชุมพล และทำให้เขาเปลี่ยนแปลงไปมาก ตั้งแต่นั้นมาเขากลายเป็นคนที่ชอบพูดจาประชดสังคมชอบใช้ความรุนแรงตอบโต้ความอยุติธรรมบ่อยครั้งผมเห็นเขาใช้กำลังชกต่อยอันธพาลที่เพียงพูดจาหลอกลามผู้หญิง แต่แม้ตัวเขาจะใหญ่บึกบึน หลายครั้งเขาก็กลับบ้านพร้อมความสะบักสะบอม ผมได้แต่โคลงศีรษะเพราะผมไม่เคยนิยมความรุนแรง

(ไฟ : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณ ใช้ตัวละครรองคือ “ผม” เป็นผู้เล่าเรื่องของชุมพล ที่ถูกสงสัยว่าเป็นผู้ต้องหาควางเพลิงและตัวละคร “ผม” เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ในเรื่องเท่านั้นแต่ในท้ายที่สุดวินทร์ เลียววาริณได้เฉลยว่าความจริงแล้วตัวละคร “ผม” และ พ.ต.ต. อัศวินเพื่อนสนิทเป็นผู้วางเพลิงเสียเอง เพราะต้องการแก้แค้นแทนชุมพล การใช้มุมมองของตัวละครรองจากนี้ ทำให้ผู้อ่านคิดว่าตัวละครรองนั้นเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ และเป็นเพียงผู้เล่าเรื่องไม่มีบทบาทกับเหตุการณ์ในเรื่องและหักมุมในตอนท้ายว่าตัวละครรองนั้นเป็นผู้วางเพลิงเสียเอง

ช่วงแรกนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งมากที่สุด พบ กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวละครหลักโดยตรงและในมุมมองของตัวละครรองที่เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ หรือเป็นตัวประกอบของเรื่องเป็นผู้เล่าอย่างสม่ำเสมออยู่ในเรื่องสั้นหลายเรื่อง

1.2.1.2 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม

กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่สามนี้เป็นการเล่าโดยให้ผู้เขียนบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบ ๆ ด้านโดยผู้เขียนมีลักษณะเหมือนผู้รู้หรือผู้สังเกตการณ์และอาจรวมไปถึงแสดงความคิดเห็นของตนเองลงไปได้อีกด้วย โดยผู้เขียนอาจจะบรรยายเรื่องราวของตัวละครเอกสองตัวสลับกันไปมาหรือบรรยายความรู้สึกผ่านตัวละคร และใช้คำเรียกตัวละครเหล่านั้นด้วยสรรพนามบุรุษที่สามโดยในงานเขียนในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณพบการเล่าแบบบุรุษที่สามในเรื่องสั้นหลายเรื่องยกตัวอย่างเช่นเรื่อง *เรือคนบาป* *ราตรีดาวกระพริบ* และ *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน*

เรื่อง *เรือคนบาป* วินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องผ่านมุมมองบุรุษที่สามกล่าวถึง ลุงกัน ซึ่งเป็นคนขับเรือและเห็นการลักลอบพาผู้หญิงไปค้าประเวณีในมาเลเชียอยู่บ่อยครั้งและรู้สึกสงสาร และไม่ยอมทำผิดกฎหมายอีกต่อไป ลุงกันคิดว่าจะเลิกอาชีพนี้แต่เรือเกิดถูกตำรวจจับได้ ศักดิ์ที่เป็นคนว่าจ้างลุงกันก็ได้ติดสินบนตำรวจจึงไม่โดนจับ และความจริงแล้วเรือที่ลุงกันขับนั้นเป็นเรือค้ายาเสพติดข้ามชาติที่ศักดิ์วางแผนให้ผู้หญิงโดยสารมาด้วยเพื่อบังหน้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลังจากชน “ของ” มาได้ห้าเที่ยว ความรู้สึกผิดมนธธรรมก็เริ่มทำให้แค้นจนไม่หลับ แสบอกศักดิ์ว่า “พอกันที่ งานแบบนี้ ข้าขอเลิก”

“ลุงจะเลิกทำงานนี้?” ไศศักดิ์พูดลั่นหัวเราะ “ทำไม? ผมจ่ายลุงไม่งามหรือ?”

“ไม่ใช่เรื่องนี้”

“หรือลุงกลัวถูกตำรวจจับ? จะบอกให้ก็ได้ว่าตำรวจไม่ค่อยสนใจจับเรือชนผู้หญิงหรอกเพราะเรือโสเภณีมันอยู่โลกมากี่พันปีแล้วจริงมั๊ย? แหม! พอพูดถึงเรื่องนี้ที่ใครใหญ่เป็นต้องเดินเหียง ๆ บอกว่ามันทำลายศีลธรรมยังงั้นยังงี้ แต่ไปเที่ยวซะเอง”

“ไม่ใช่ แต่ข้าพอลแล้วกับงานแบบนี้”

“ถ้าลุงไปแล้ว ผมจะหาใครมาแทนลุงได้ ได้กึ่งที่ชำนาญทางน้ำอย่างลุงหาไม่ได้ง่าย ๆ”

“หาไม่ยากหรอก เพราะเอ็งต้องการแค่คนขับเรือหนีตำรวจเท่านั้น ไม่ใช่เอาไปหาปลา”

“แล้วมันง่ายเหมือนขับแท็กซี่ชะเมื่อไหร่! เออแหละ ถ้าลุงเลิกงานนี้ไป คิดจะทำอะไรกัน”

“ก็คงมีทางแหละวะ”

“โอ้เอ๊ย ! ลุงแก่ปานนี้แล้ว พูดก็พูดเถอะ ยังยกอวนไหนหรือเปล่า? ลุงก็เป็นคนบอกผมว่าปลาเริ่มจะหมดทะเลเพราะไอ้พวกประมงหนุม ๆ พวกนั้นมันใช้อวนจับปลาไม่เป็น เป็นแต่ใช้ระเบิดจับปลาไม่กี่นานคงทำลายหมดทั้งพันธุ์”

“เอาเหอะ ถึงงี้ข้าก็ตัดสินใจเลิกเด็ดขาดแล้ว”

“เป็นเพราะนางลำดวนคนนั้นรีบล่าที่ทำให้งี้เลย?” ศักดิ์ยิ่งคำถามเข้าไปในใจดำของแก

นายท้ายเรือชราไม่ตอบคำ สายตามองฝ่าความมืดเบื้องหน้าออกไป แกมองไม่เห็นอะไร มันช่างมืดมิดเหมือนชีวิตของนางลำดวนคนนั้น

(เรือคนบาป : 2538)

จากเรื่อง *เรือคนบาป* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามเล่าถึงการสนทนา ระหว่างลูกกันและศักดิ์และได้อธิบายความรู้สึกนึกคิดจากลักษณะท่าทางของลูกกันจากไปพร้อม ๆ กันด้วย

นวนิยายเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* บทที่กล่าวถึงพ.ศ. 2482 วินทร์ เลียววาริณ เล่าเรื่องแบบใช้มุมมองบุรุษที่สามแทนด้วยชื่อตัวละครในเรื่อง โดยกล่าวถึงเสื่อย้อยที่ถูกจับกุมตัวในข้อหาทักท้วงทำให้ได้พบกับร.ต.ท. ต้อย พันเข็มอีกครั้ง ร.ต.ท. ต้อย พันเข็มถามถึงสาเหตุที่เสื่อย้อยถูกจับกุมตัวว่าเป็นเพราะฝ่ายรัฐบาลสร้างข่าวว่าฝ่ายกบฏจ้างวานเสื่อย้อยและพวกให้ลอบสังหารนายกรัฐมนตรี

“คุณรู้จักพระยาทรงสุรเดชหรือเปล่า” ร.ต.ท. ต้อยถามเสื่อย้อยต่อ

“เคยพบหน้ากัน แต่ไม่รู้จักกัน” เสื่อย้อยเงยไปครู่หนึ่ง มโนภาพปรากฏบนใบหน้าเคร่งขรึมมันตาแฝงแวบปราณิดนั้น ท่านเป็นหนึ่งใน “สี่ทหารเสือ” ผู้ทรงบทบาทสำคัญในการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองปี 2475 อำนาจสายทหารสูงส่งในมือทำให้ท่านเป็นที่ระแวงของคนบางกลุ่มอย่างเลี่ยงไม่พ้น

“คุณไม่เชื่อว่าท่านจะคิดทำรัฐประหาร?”

“คุณก็รู้ฝ่ายตรงข้ามเป็นใครระแวงเกินไปเอง พอเห็นท่านคิดตั้งโรงเรียนรบที่เชียงใหม่ ก็คิดว่าเป็นแผนยึดอำนาจ ใครก็ตามที่เป็นเพื่อนหรือลูกศิษย์ของท่าน ก็ถูกส่งสยไปหมดว่าอยู่ในกลุ่มผู้วางแผนโค่นรัฐบาล เช่น พระสิทธิเรืองเดชพล หลวงชำนาญยุทธศิลป์ หลวงรณสิทธิพิชัย หรือแม้แต่เจ้านาย เช่น กรมขุนชัยนาท ก็ยังถูกกล่าวหาว่าอุปการะพวกกบฏ เพราะต้องการอำนาจคืน หวาดระแวงกันไปหมด สำหรับกรณีของผม มันไปเข้าทางปืนของคนที่ต้องการโค่นศัตรูทางการเมืองพอดี คนพวกนั้นพยายามหาทางทุกอย่างที่จะยิงเป้าศัตรูทางการเมืองของตนให้จงได้ พวกมันเคยได้ยินชื่อของเสื่อย้อยว่าเป็นโจรที่มีฝีมือที่สุดในภาคกลางและภาคเหนือ เลยคิดจะจับผมมาเป็นส่วนหนึ่งของแผน...”

“แผนอะไร?”

“พวกมันต้องการทำคดีให้ออกมาในรูปที่ว่า ฝ่ายกบฏจ้างผมซึ่งเป็นมือปืนมีชื่อไปลอบสังหารท่านนายกฯ เหตุผลมันลงตัวพอดี”

ร.ต.ท. นิ่งฟังเงย ๆ โดยไม่กล่าวขัดคอ เสื่อย้อยเล่าเรื่องต่อ “ด้วยเหตุนี้พวกมันจึงส่งคนไปตามล่าผม ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักผมมาก่อน ที่นี้คุณเข้าใจหรือยังว่าทำไมผมถึงติดอยู่ในกลุ่มนักโทษด้วย”

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2482 : 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องโดยผ่านการสนทนาของตัวละครเอกทั้งสองตัว โดยผู้เขียนเป็นผู้ถ่ายทอดและอยู่ในฐานะบุรุษที่สามและเป็นเพียงผู้บรรยายเหตุการณ์ระหว่างตัวละครทั้งสองตัวนั้น

เรื่อง *ราตรีดาวกระพริบ* วินทร์ เลียววาริณได้เล่าเรื่องโดยผ่านมุมมองของบุรุษที่สาม กล่าวถึงยานอวกาศเอ็นเตอร์ไพรซ์ที่เสร็จภารกิจสำรวจอวกาศ ขณะเดินทางกลับได้รับคำสั่งให้ทำลายอุกกาบาตรลูกหนึ่งที่กำลังจะพุ่งเข้าชนโลก แต่ชิปนาวิกที่ติดอยู่กับยานนั้นไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากมีการทุจริตในหน้าที่ของรัฐบาลชุดก่อน ทำให้ลูกเรือตัดสินใจขับยานพุ่งชนอุกกาบาตลูกนั้นเพื่อให้อุกกาบาตเปลี่ยนทิศทางไม่พุ่งเข้าชนโลกก่อนปฏิบัติการลูกเรือได้นั่งคุยกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เหล้าบนโต๊ะมีหลากหลายสี หลายรสชาติ ส่วนใหญ่ไม่มีฤทธิ์เมาเหมือนเหล้าโบราณแต่ให้รสชาติที่ดีกว่าทุกคนเริ่มดื่ม เมื่อตัดสินใจครั้งสำคัญที่สุดในชีวิตได้ก็ไม่มีแววของความกังวลบนใบหน้าใครสักคน

“คุณรู้ไหมว่าสมัยโบราณทำเหล้ามาจากองุ่น?” ใครคนหนึ่งเริ่มเอ่ยขึ้นเมื่อดื่มน้ำสีเหลืองเข้าไปอีกหนึ่ง

“หรือครับ? ผมไม่ยักรู้มาก่อน”

“เหล้าโบราณนะกินแล้วเมาได้ง่าย ๆ เพราะมันมีฤทธิ์ทำให้หมดสติได้”

“แรงขนาดนั้นเชียวหรือ? ถ้าจั้นพวกนั้นดื่มเหล้าไปทำไม?”

“ก็เพื่อ... เขาเรียกว่า... เพื่อสร้าง ‘อารมณ์ที่บรรเจิด’ ใจ คิลปิน นักเขียนยุคนั้นถ้าไม่ได้เหล้าแล้ว จะสร้างสรรค์งานออกมาไม่ค่อยได้ แต่ตอนนี้หาเหล้าโบราณแบบนี้ยากเต็มที”

ทุกคนเริ่มหัวเราะและดื่มต่อไป โทม่าบอกทุกคนที่เหลือ “ใครรงก้เข้านอนเสีย”

ในราหัวเราะว่า “ผมไม่ต้องการนอน ผมยังมีเวลานอนอีกชั่วกัลปาวสานข้างนอกนั่น เป็นส่วนหนึ่งของรูติอวกาศ ผมรักโลกข้างนอกนี้ ผมไม่เสียดายชีวิตหรอกที่จะตายแบบนี้”

ชาวรัสเซียดื่มหมดแก้ว “ผมก็คิดคล้ายคุณ ชีวิตเราถูกลิขิตให้เป็นส่วนหนึ่งของมันอยู่แล้ว คิดดูก็น่าสนใจไม่หยอก อย่างน้อยก็ไม่มีมนุษย์สักกี่คนที่มีโอกาสตายแบบนี้ ว่าแต่ทำไมคุณถึงอยากทำงานในอวกาศนี้นัก?”

วิศวะกรชาวเนปาลวางแก้วลง สายตาของเขาแวววาวด้วยประกายความรู้สึบบางอย่าง

(ราตรีดาวกระพริบ : 2538)

วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องผ่านมุมมองของบุรุษที่สามโดยที่ผู้เขียนเป็นผู้บรรยายเรื่องราวและอารมณ์ต่าง ๆ ของตัวละครด้วยตัวเองให้ผู้อ่านได้รับรู้และใช้การเรียกชื่อตัวละครแทนสรรพนามการเล่าเรื่องแบบนี้ ผู้เขียนสามารถทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงสภาพจิตใจของตัวละครแต่ละตัวที่ต้องสละชีวิตไปพร้อมกับการบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วย

นอกจากการเล่าเรื่องจากมุมมองของบุรุษที่สามแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้เล่าเรื่องโดยใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามและใช้มุมมองแบบบุรุษที่หนึ่งไว้ด้วย และผู้เขียนก็กำหนดการรับรู้ของผู้อ่านได้เช่นเดียวกับการใช้มุมมองแบบบุรุษที่หนึ่งที่ผู้อ่านสามารถรับรู้เหตุการณ์ได้เท่ากับที่ตัวละครรับรู้โดยพบในเรื่อง *หนี*

เรื่อง *หนี* กล่าวถึง แพน ที่กำลังหนีจากเรือนจำกลางป่าโดยมีพัศดีไล่ติดตามอยู่โดยวินทร์ เลียววาริณได้เล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามแทนตัวแพนว่า “เขา” หากแต่ใช้มุมมองแบบบุรุษที่หนึ่งในการเล่าถึงความนึกคิดของแพนช่วงที่กำลังหนี จึงทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าแพนเป็นนักโทษ และเฉลยในตอนท้ายว่า แพน คือพัศดีคนหนึ่งที่พักกับเพื่อนว่าตนเองสามารถหนีออกจากคุกแห่งนั้นได้

ตะวันสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากยอดไม้เขามองเห็นพวกนั้นลึบ ๆ บนเนินเขาโน้น พวกผู้คุมตามมาเร็วกว่าที่เขาคาด เขามุ่งหน้าเดินต่อไป ระยะทางอีกสิบห้ากิโลเมตรกำลังรอเขาอยู่เบื้องหน้า ผู้หนีใช้มีดฟันพุ่มไม้ที่ขวางทางแล้วเดินลุยข้ามไป บางครั้งลำตัวเขาครูดกับกิ่งไม้จนเลือดขาดเป็นทางยาว แต่เขายังเดินหน้าต่อไปไม่หยุดอย่างอดทน ภาพของเงินสร้อยบาทปรากฏขึ้นในใจของเขาสลับกับใบหน้าของคนพวกนั้น

(หนี : 2538)

การใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งในการเล่าเรื่องและกล่าวถึงหนทางที่แพนหนีออกมาจากคุกโดยวินทร์ เลียววาริณลงให้ผู้อ่านเข้าใจผิดและนำไปสู่การจบแบบหักมุมว่าแพนเป็นพัศดีได้ โดยในเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามเพียงแค่สรรพนามหากแต่การเล่าส่วนใหญ่เป็นไปในมุมมองของบุรุษที่หนึ่ง

การเล่าเรื่องโดยให้ผู้เล่าในฐานะบุรุษที่สามนี้ เป็นวิธีที่นักเขียนส่วนใหญ่ชอบใช้ โดยเฉพาะในวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่งกลวิธีนี้วินทร์ เลียววาริณจะสามารถบรรยายสถานการณ์และความคิดของตัวละครได้อย่างสะดวก และสามารถชักจูงให้ผู้อ่านมีความรู้สึกตามที่ผู้เขียนต้องการ

1.2.1.3 การเล่าเรื่องแบบผสมผสาน

กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผสมผสานนี้เป็นการใช้กลวิธีหลาย ๆ กลวิธีเพื่อเล่าเรื่องเรื่องเดียวซึ่งผู้เขียนอาจจะใช้การเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งสลับกับการเล่าเรื่อง โดยใช้มุมมองบุรุษที่สามหรือใช้มุมมองของตัวละครหลักและตัวละครรองสลับไปมาเป็นต้นโดยงานเขียนในช่วงแรกของ วินทร์ เลียววาริณพบกลวิธีการเล่าเรื่องแบบผสมผสานในรวมเรื่องสั้นชุด **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** เรื่อง *ดวงและดาว* และในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ช่วง พ.ศ. 2475 เป็นต้น

เรื่อง *ดวง* ในช่วงแรก วินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้มุมมองบุรุษที่สามของตัวละครรอง ชื่อ “อิกร” เป็นผู้เล่าในช่วงเปิดเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขาใช้เวลาหนึ่งปีในการค้นหาสมบัติของหลวงอรรณภูมิไพศาล!

หนึ่งปีเต็มทีค่อย ๆ รั้วกระเบื้องหลังคาออกมาทีละแผ่น ไม่แป ไม่จันทันทีละชั้น รั้วแล้วตรวจดูอย่างละเอียด เมื่อไม่พบอะไรก็กองไว้ที่มุมหนึ่ง จากนั้นก็รื้อไม้ซื่อ คร่าวฝ้า ตะปูทุกตัว กองเป็นพะเนินอยู่ที่สนามหญ้า วันแล้ววันเล่า ขึ้นแล้วขึ้นเล่า เขาทำงานคนเดียว

ในเดือนแรกเขาพบส่วไข่มุกเก่าแก่เส้นหนึ่งซ่อนอยู่ในรอยบากของไม้ตง เดือนที่สามมีมรกตน้ำดี 15 เม็ดกระจายอยู่ในผนังไม้ ทำให้เขาคิดว่าเขาคล้ามาถูกทางแล้ว แต่หลังจากนั้นเขาก็ไม่พบอะไรอีกเลย

(ดวง : 2538)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณเปลี่ยนมาเล่าเรื่องผ่านตัวละครหลักเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองของบุรุษที่หนึ่งใช้สรรพนามว่า “ผม” กล่าวถึงการซื้อบ้านต่อจาก “อภิกร” ซึ่งเป็นตัวละครรองเพื่อสร้างโรงแรมดังตัวอย่างที่ว่า

โครงการโรงแรมห้าชั้นของผมกำลังจะเริ่มสร้างขึ้นที่นี่ ที่ที่เคยเป็นสมบัติของหลวงอรรณภูมิ ผมไม่เคยเชื่อเรื่องที่มีทรัพย์สมบัติจำนวนมากถูกเก็บไว้ ณ ที่ใดที่หนึ่งในคฤหาสน์หลังนี้ ตามที่อภิกรบอกผม ผมไม่เข้าใจว่าทำไมเพื่อนของผมคนนี้ถึงบ้าไปได้ถึงขนาดนี้

“เออแหละ...”เขาพูดกับผมในเย็นวันหนึ่ง หนึ่งอาทิตย์หลังจากที่ผมตกลงซื้อที่ดินนี้ต่อจากเขา “...เอ็งคงไม่มีวันเข้าใจ ถ้าข้าไม่เล่าเรื่องทั้งหมดให้เอ็งฟัง...”

“...เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปีก่อน ข้าไปเยี่ยมบ้านที่นอนป่วยอยู่ที่บ้านแถวท่าพระจันทร์ แกอยู่คนเดียว ไม่มีญาติพี่น้องที่ไหนเลยยกเว้นข้าคนเดียวแหละ ข้าเห็นแกท่าจะป่วยมาก ก็เลยอยู่เฝ้าใช้เสียหลายวัน ช่วงที่แกอาการดีขึ้นนั้น เราได้คุยกันนานหลาย ๆ เรื่อง เรื่องในอดีตทั้งเพ จนในที่สุดไม่รู้จะทำไม่งแกเล่าเรื่องหลวงอรรณภูมิ ๑ ให้ฟัง

(ดวง : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้จะเห็นว่าวินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องจากสองมุมมองโดยในครั้งแรกใช้มุมมองของตัวละครรองแบบบุรุษที่สามก่อนจะเปลี่ยนกลับมาใช้ตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเรื่อง จนจบผ่านมุมมองบุรุษที่หนึ่งอธิบายถึงสาเหตุที่ตัวละครรองซื้อบ้านของหลวงอรรณภูมิ ๑ เพราะคิดว่ามีสมบัติซ่อนอยู่

เรื่อง คาว กล่าวถึง ทรวงูม ที่ต้องการแก้แค้นเพื่อนสนิทของตนเองที่ชื่อ อุดม เนื่องจากเพื่อนสนิทข่มขืนภรรยาของเขาจนภรรยาของเขาตรอมใจตาย วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผสมผสานโดยในช่วงแรกนั้นได้เล่าเรื่องผ่านตัวละครรองคือ กฤษณาภรรยาของทรวงูม โดยใช้มุมมองบุรุษที่สามดังตัวอย่างที่ว่า

ภาพเหตุการณ์นั้นลอยวนเวียนอยู่ตรงหน้าเธอ เหมือนกับภาพยนตร์ที่ฉายซ้ำฉายซากหลายสิบหลายร้อยรอบ เรื่องบัดซบนี้เกิดขึ้นเมื่อสองอาทิตย์ก่อน ทรงวุฒิต้องเดินทางไปประชุมการค้าที่ญี่ปุ่นทิ้งให้ภรรยาอยู่บ้านคนเดียว เย็นวันหนึ่งอุดมโทรศัพท์ไปชวนเธอไปทานอาหารที่บ้าน เธอรีบปากไป หัวใจไม่รู้ว่าเรื่องจะลงเอยแบบนี้

เธอไม่เคยลืมรอยยิ้มบนใบหน้ามัน และน้ำสัมผัสประหลาดที่มันให้เธอดื่มแก้วนั้น... เธอไม่กล้าบอกสามีว่าเพื่อนรักสุดเลวของเขาคือนี้ว่างยานอนหลับเมียของเพื่อน และ...

(ดาว : 2538)

หลังจากนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้มุมมองของตัวละครรองอีกตัวคือ จิตแพทย์เล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งโดยแทนด้วยสรรพนาม“ข้าพเจ้า”ในการดำเนินเรื่องโดยกล่าวว่า ทรงวุฒิที่เป็นตัวละครหลักนั้นเป็นคนไข้ของตนเองแต่วันหนึ่งจิตแพทย์ได้พบทรงวุฒิที่ดูร่าเริงแจ่มใสจึงได้ถามถึงสาเหตุที่ทำให้ทรงวุฒิสุขภาพจิตดีขึ้นและทรงวุฒินั้นได้เล่าแผนการแก้แค้นอุดมให้จิตแพทย์ของตนเองฟังดังนี้

สองปีต่อมาข้าพเจ้าบังเอิญพบกับทรงวุฒิโดยบังเอิญในงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง เขาเดินตรงเข้ามาทักทายกับข้าพเจ้าอย่างร่าเริงยิ้มแย้มแจ่มใส กิริยาผิดแปลกไปจากเมื่อหลายปีก่อนเป็นคนละคน

“ดูเหมือนว่าคุณหายดีแล้วนะ” ข้าพเจ้าตั้งข้อสังเกต

“ใช่ครับ”

“คุณทำยังไงนะ? ถ้าทุกคนแก้ปัญหาได้เองโดยไม่ต้องพึ่งจิตแพทย์ ผมคงตกงานแน่ ๆ ” ข้าพเจ้าพูดเป็นเรื่องตลก

“หมอมีเวลามั้ยล่ะ?” เราไปนั่งมูมนั่นกัน ผมจะเล่าให้หมอฟัง”

แล้วเรื่องราวต่าง ๆ ก็หลุดออกมาจากปากของเขาเป็นระลอก

“ผมอนุญาตให้ลูกชายผมแต่งงานกับอุษาก็เพราะเห็นว่าสองคนนี้รักกันจริง ๆ แต่ผมมีแผนบางอย่างของผมเอง ปายวันหนึ่งผมนัดอุดมไปพบที่ร้านอาหารเล็ก ๆ ชานเมือง...”

(เรื่องเดียวกัน : 2538)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณเปลี่ยนผู้เล่าเรื่องอีกครั้งโดยเล่าจากมุมมองบุรุษที่หนึ่งของตัวละครเอก คือ ทรงวุฒิ โดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “ผม” เล่าถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นว่าทราบเรื่องที่ภรรยาถูกเพื่อนสนิทของเขาชื่อ “อุดม” วางยาและข่มขืนเนื่องจากเธอละเมอในคืนหนึ่ง หลังจากนั้นภรรยาของเขาก็ป่วยและเสียชีวิตหลังจากคลอดลูกได้ไม่นาน ทรงวุฒิเก็บความแค้นไว้ และเมื่อ“อุกฤษณ์” ลูกชายของทรงวุฒิจะแต่งงานกับลูกสาวของอุดม ทรงวุฒิแก้แค้นด้วยการหลอกอุดมว่า“อุกฤษณ์” คือลูกชายของอุดมทั้งที่จริงความจริงแล้ว อุกฤษณ์ คือลูกชายแท้ ๆ ของทรงวุฒิ จากเหตุการณ์นี้ทำให้อุดมล้มป่วยและเสียชีวิต ดังตัวอย่างที่ว่า

ผมจ้องตาอุดมเขม็งนิ่ง “ฉันรู้ว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในตอนนั้น ฉันรู้ด้วยว่าแกหลอกเมียฉัน ยังไง ฉันรู้เรื่องทั้งหมด... ออย่า... แกไม่ต้องพูดอะไรทั้งนั้น ฉันไม่อยากฟังคำแก้ตัวอะไร นั่นไม่ใช่จุดสำคัญของเรื่องที่ฉันบอกแกในวันนี้”

ใจเย็นไว้ ผมพูดกับตัวเอง จวนถึงจุดไคลแม็กซ์ของบทนี้แล้ว

ผมหยุดสงบอารมณ์ครู่หนึ่งก่อนพูดต่อไป

ฉันรอวันนี้มาถึงยี่สิบกว่าปีแล้ว อุดม แกรู้มั๊ยว่าทำไมลูกชายฉันถึงชื่อว่า อุกฤษณ์?”

อุดมส่ายศีรษะ ยกแก้วเบียร์ขึ้นจิบ มองหน้าผมเจิบ ๆ

“ลองเดาดูสิ... อุดมกับกฤษณา...ใช่! แกไม่ต้องทำหน้าอย่างนั้นหรอก อุกฤษณ์คือ ผลผลิตจากความระยำของแกนั่นแหละ ความระยำที่ทำให้ผู้หญิงดี ๆ คนหนึ่งต้องตรอมใจตายไป”

“หน้าของอุดมค่อย ๆ ซีดลง “ แกว่าอะไรนะ?”

ผมไม่สนใจ ผมพูดต่อไปเหมือนคนบ้า “ตลอดเวลาหลายปีมานี้ ฉันคิดหาวิธีแก้แค้นแทนกฤษณาอยู่ทุก ๆ วัน เสียผู้หญิงอย่างแคงไม่มีวันเข้าใจความเจ็บปวดแบบนี้หรอก ฉันไม่ต้องการฆ่าแก ฉันต้องการให้แกรู้จักรสชาติของการถูกหลอกหลวงบ้าง ฉันต้องการให้แกรู้จักความเจ็บปวดที่ต้องสูญเสียของรัก ฉันจึงทำให้ลูกสาวที่แกร่งที่สุดถูกหลอกโดยลูกชายของแกเอง และกำลังจะให้กำเนิดทายาทคนใหม่ขึ้นมาให้แกอีกคน...เป็นไง... พล็อตเรื่องนี้เยี่ยมมั๊ย...อุดม?”

(คาว : 2538)

จากเรื่อง คาว วินทร์ เลียววาริณ เปลี่ยนมุมมองในการเล่าเรื่องสามครั้ง โดยในครั้งแรกได้เล่าแบบบุรุษที่สามจากมุมมองตัวละครรอง คือ กฤษณาภรรยาของทรวงูฒิ จากนั้นเล่าโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งของตัวละครรองอีกตัว คือ จิตแพทย์ และครั้งสุดท้ายเล่าเรื่องผ่านมุมมองบุรุษที่หนึ่งของตัวละครหลักคือ ทรวงูฒิ

นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่องแบบผสมผสานในช่วง พ.ศ. 2476

พ.ศ.2476 วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้บุรุษที่สามกล่าวถึง ร.ต.ต.ด้อย พัน เข็มนายตำรวจปิ่นไวที่ดวลปืนแพ้เสียย่อยและต้องการกลับมาแข่งดวลปืนอีกครั้ง โดยในครั้งที่สองนี้เขาได้รับคำสั่งให้มาสังหารเสียย่อยด้วยเนื่องจากความจริงแล้วเสียย่อย คือ คุณหลวงกฤษดาวิจิตรอดีตกบฏที่ทางการตามตัวอยู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ลมร้อนของเดือนเมษายนปลุกประสาทของเขาให้ตื่นตัว ร.ต.ต. ด้อยตะป็นข้างซอง ในใจสงบนิ่ง เฝ้าดวงตาดูหนึ่งเลี้ยวผ่านไปแต่ไม่สนใจ ป่านนี้เสียย่อยคงจะใกล้เขามาถึงแล้ว มองไปรอบ ๆ ตัว คราวนี้โอกาสแก้แค้นเป็นของเขาแล้ว

เขาไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่าเวลาผ่านมานานเท่าใด เมื่อร่างชุดดำนั้นโผล่เข้ามา เขารอจนกระทั่งร่างนั้นหยุดอยู่ตรงหน้าเขา

ครึ่งปีผ่านไปไม่ได้ทำให้เสียย่อยเปลี่ยนไป แม้ผ่านวิกฤตการณ์มามากมาย สายตาคู่นั้นยังคงมกริบเหมือนเดิม

“รอผมมานานเท่าไร? เสือร้ายถาม นัยน์ตาคัลลยซ่อนรอยยิ้มเยาะและคัลลยซ่อนความเห็นใจ

“หนึ่งวันหนึ่งคืน”

“คุณต้องการมาดวลกับผมอีกครั้ง?” อดีตนายทหารกบฏพูดแทงใจเขา

“ใช่”

“งั้นก็พร้อมแล้วสิ?”

“ผมพร้อมแล้ว คุณหลวงกฤษดาวิจิตร”

“เสียย่อยชะงักครู่หนึ่ง แล้วหัวเราะแผ่วเบา “ไม่เลว คุณรู้อะไรมาอีกบ้าง?”

“รู้ว่าคุณเป็นคนขับห้วงจักรคันนั้นวิ่งเขาชนรพ.ต.อ. จนตกลงไปในน้ำ ทำให้มีทหารฝ่ายรัฐบาลจมน้ำตายหลายคน”

“เสือนายผู้มีชาติตระกูลสูงตอบเรียบ ๆ โดยไม่แสดงอารมณ์ “สงครามก็คือสงคราม ในวันนั้นเพื่อน ๆ ผมก็ตายไปหลายคนเช่นกัน”

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2476 : 2546)

นอกจากการเล่าเรื่องในมุมมองของบุรุษที่สามในเรื่องแล้ว ในเรื่องยังพบการเล่าเรื่องมุมมองของบุรุษที่หนึ่งด้วยสรรพนามบุรุษที่หนึ่งด้วย ในช่วงที่ร.ต.ต.ด้อย พ้นเข็มได้เล่ารายละเอียดการดวลปืนในครั้งแรกกับเสือนายให้อธิบดีกรมตำรวจดังตัวอย่างที่ว่า

อีกคนแล้ว ! ผมยิ้มมุมปากขณะโยนปืนที่มีกระสุนอยู่ของเสือนายคืนไปให้ทันที เขารับมาแล้วสลัดกระสุนทั้งหมดออก หยิบกระสุนใส่รังเพลิงเพียงนัดเดียว ก่อนเสียบปืนได้เผลอ ผมชะงักเมื่อเห็นเขาทำเช่นนั้น และสลัดกระสุนออกเหลือเพียงนัดเดียวบ้าง ผมไม่รู้สึกลัวเพราะผ่านการประลองแบบซึ่งๆหน้าแบบนี้บ่อยครั้ง จนได้ชื่อว่า “เจ้าด้อยปืนผี” เราทั้งสองยืนตรงระยะห่างกันเพียงสามก้าว มือปล่อยตามสบาย สายตาเราทั้งคู่จ้องมองกันเขม็งนิ่ง เวลาทั้งโลกเหมือนจะหยุดนิ่งอยู่กับที่ ไม่มีการนับ ไม่มีการตีดา ไม่มีการกรรมากร ลูกปืนนัดเดียวดัดสินทุกอย่าง!

พริบตาฉันผมชักปืนขึ้นจากเอว

ปลายกระบอกปืนของเสือนายจ่ออยู่ที่หัวของผมรออยู่แล้ว!

ผมยืนนิ่งอย่างตะลึงงันอยู่นานก่อนเสียบปืนกลับซอง ขณะที่เสือนายค่อย ๆ ลดปืนลง

“มึงไปเถอะ กูแพ้แล้ว” ผมพูด แล้วร่างสูงใหญ่ในชุดดำก็เดินจากไปเงิบ ๆ

“เดี๋ยวก่อน...” ผมร้อง เสือนายชะงัก “มึงหัดยิงปืนมานานเท่าไร?”

“ก็ไม่นานนัก”

“ก็ไป?”

“ห้าปี”

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2476 : 2546)

จากตัวอย่างนี้ วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่อง 2 แบบในเรื่องโดยส่วนใหญ่จะใช้การเล่าเรื่องแบบมุมมองบุรุษที่สาม แต่ในช่วงที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงการดวลปืนในครั้งแรกนั้น วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองของบุรุษที่หนึ่งและสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง แทนการเล่าเรื่องแบบเดิม

จากการศึกษาพบว่าในช่วงแรกของการเขียนนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งเป็นผู้เล่ามากที่สุดตามด้วยการใช้บุรุษที่สามเป็นผู้เล่า และการเล่าเรื่องแบบผสมผสาน รองลงมาตามลำดับ

การเล่าเรื่องโดยใช้บุรุษที่หนึ่งเป็นผู้เล่าอย่างสม่ำเสมอนี้ เหมาะกับกลวิธีการจบเรื่องแบบหักมุมเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากวินทร์ เลียววาริณสามารถปิดบังข้อมูลและทำให้ผู้อ่านรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้จากมุมมองของผู้เล่าเพียงเท่านั้น และในช่วงแรกนี้วินทร์ เลียววาริณก็มีผลงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับการจบเรื่องแบบหักมุกอยู่เป็นจำนวนมาก การเล่าเรื่องแบบมุมมองบุรุษที่หนึ่งจึงเหมาะและสามารถสร้างความประหลาดใจให้แก่ผู้อ่านในตอนจบของเรื่องได้

นอกจากการเล่าเรื่องแบบที่ตัวละครหลักเป็นผู้เล่าและใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งแล้ว ยังพบการใช้ตัวละครรองเป็นผู้เล่าแต่ใช้มุมมองของบุรุษที่หนึ่งอีกด้วย ซึ่งวิธีการเล่าในรูปแบบนี้สามารถดึงความสนใจจากผู้อ่านรวมไปถึงการบรรยายลักษณะเหตุการณ์และตัวละครเอกได้ละเอียด การเล่าเรื่องแบบใช้ตัวละครรองเป็นผู้เล่านี้วินทร์ เลียววาริณใช้เมื่อต้องการปิดบังอำพรางความจริงอย่างจงใจเพื่อเบนความสนใจของผู้อ่านจากตัวละครอันนำไปสู่การเฉลยความจริงแบบพลิกความคาดหมายในตอนจบ (วัชรนา บุญจรรยา : 2545) อย่างเช่นที่ปรากฏในเรื่อง ไฟ

1.2.2 การลำดับเรื่อง

การลำดับเรื่องเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถกำหนดได้ว่างานเขียนนั้นจะมีจังหวะหรือลักษณะการดำเนินเรื่องอย่างไรหากผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านค่อย ๆ รับรู้ถึงใจความสำคัญหรือปมปัญหาอย่างช้าๆก็จะเลือกใช้การเล่าเรื่องแบบตามลำดับเวลา หากผู้เขียนต้องการให้เรื่องมีความน่าสนใจแสดงให้เห็นปมปัญหา หรือต้องการให้เนื้อเรื่องดำเนินอย่างรวดเร็วก็สามารถใช้กลวิธีการลำดับเรื่องแบบสลับไปมาได้งานเขียนในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณพบการลำดับเรื่องด้วยกัน 3 วิธี ดังนี้

1.2.2.1 การลำดับเรื่องแบบตามปฏิทิน

1.2.2.2 การลำดับเรื่องแบบย้อนต้น

1.2.2.3 การลำดับเรื่องแบบสลับไปมา

1.2.2.1 การลำดับเรื่องแบบตามปฏิทิน

การลำดับเรื่องตามปฏิทินหรือตามลำดับเวลา คือ การดำเนินเรื่องโดยลำดับเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน ตามด้วยเหตุการณ์ในลำดับต่อมา ไม่สลับเหตุการณ์อื่นเข้ามาระหว่างนั้น ในช่วงแรกนี้ วินทร์ เลียววาริณใช้การลำดับเรื่องแบบตามปฏิทินเป็นส่วนใหญ่ ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *เงือนตาย* *สุนัขซาบิไ้* และ *กระดาดขาวกับคววมัก* เป็นต้น

เรื่อง *เงือนตาย* วินทร์ เลียววาริณ เล่าถึง นายตำรวจท่านหนึ่งที่ได้รับการติดต่อจากนักย่องเบาคนหนึ่งที่ใช้ชื่อว่า “อีกา” เพื่อขายข้อมูลการทุจริตในหน้าที่ของ พล.ต.ท.ประยุทธ์ รวีวาด มีการต่อรองและนัดพบกันเพื่อจ่ายเงินแต่นายตำรวจท่านนั้นก็ฆ่าอีกาปิดปาก เนื่องจากนายตำรวจที่อีกาติดต่อนั้นคือ พล.ต.ท.ประยุทธ์ รวีวาดเองโดยที่อีกาไม่ทราบเรื่องนี้มาก่อน ดังตัวอย่างที่ว่า

พัสดุไปรษณีย์ฉบับนั้นวางอยู่บนโต๊ะอาหารตอนเช้าวันจันทร์รวมอยู่กับหนังสือพิมพ์สี่ห้าฉบับ บนซองจำหน่ายถึงผมกับคำว่า “ส่วนตัว” ไม่ติดแสตมป์ ไม่มีชื่อผู้ส่ง

ผมนั่งจิบกาแฟช้า ๆ สายตาเหลือบดูพัสดุไปรษณีย์ฉบับนั้นด้วยความฉงน ใครคนหนึ่งคงจะเสียบเข้ามาในช่องรับหนังสือพิมพ์หน้าบ้านตอนเช้า แล้วคนใช้ก็หยิบมาวางไว้บนโต๊ะอาหารเช้าเหมือนทุกวัน

ผมรับประทานอาหารเช้าจนเสร็จก่อนแกะซองนั้นออกเบา ๆ ภายในมีเอกสารอยู่ห้าหกแผ่น บนแผ่นแรกสุดมีกระดาดขาวสี่เหลี่ยมขนาดเล็กชิ้นหนึ่งแนบติดมาด้วย บนนั้นเขียนข้อความสั้น ๆ ด้วยลายมือที่ตั้งใจให้โยกเยกเหมือนลายมือเด็ก ๆ ว่า

“ผมพบเอกสารชุดนี้อยู่ในตู้เซฟในบ้านของท่านพล.ต.ท.ประยุทธ์ รวีวาด ลองอ่านดูดี ๆ ผมมั่นใจว่าท่านคงจะสนใจที่จะได้รับรายละเอียดเพิ่มเติม คอยรับโทรศัพท์ จากผมพรุ่งนี้เช้า 9 โมงตรงที่ทำงานของท่าน”

ครั้งแรกผมคิดว่าคงมีใครเล่นตลกกับผมเสียแล้ว แต่เมื่อพลิกดูเอกสารห้าหกแผ่นนั้น หัวใจผมก็เต้นแรง เอกสารพวกนี้มีทั้งใบสั่งซื้อขายอาวุธสงครามเถื่อนจำนวนหนึ่งรายชื่อคนที่ทำการซื้อขายในใบเสนอราคา ผมจำชื่อหลายคนในรายการนั้นได้ มีทั้งเจ้าพ่อตัวเบิ้มซึ่งอยู่ในวงการอาชญากรรมและชื่อนายตำรวจใหญ่หลายคนถ้าเอกสารพวกนี้ได้มาจากตู้เซฟของพล.ต.ท.ประยุทธ์ รวีวาดจริงอย่างที่ “อีกา” คาบมา เรื่องนี้คงจะใหญ่เกินตำแหน่งผมเสียแล้ว

ตอนนี้ผมคงได้แต่รอ

(เงือนตาย : 2538)

จากเรื่อง *เงื่อนตาย* วินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องแบบลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ท่านหนึ่งได้รับเอกสารและให้รอการติดต่อกลับของ “อีกา” ไปจนถึงขึ้นตกลงราคาของเอกสารและนัดพบก่อนที่วินทร์ เลียววาริณจะเฉลยอย่างหักมุมในตอนสุดท้ายว่านายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ท่านนั้นคือ พล.ต.ท.ประยุทธ์ รวีวาดนั่นเอง

เรื่อง *สุนัขขาธิปไตย* กล่าวถึงการประชุมสภาในเมืองสมมุติที่มีสุนัขปกครองโดยนายกรัฐมนตรี เสมา แหลมคม ได้ลุกขึ้นชี้แจงการถูกโจมตีโดยหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน คือ นายโชติ โดยวินทร์ เลียววาริณได้บรรยายการอภิปรายโจมตีและการลุกขึ้นแก้ข้อกล่าวหาของหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านนั้นตามลำดับเวลา และจบด้วยการที่นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านตกลงกันเรื่องรวมพรรคและจัดตั้งรัฐบาลใหม่ในครั้งหน้าดังตัวอย่างที่ว่า

โชติ : ผมขอประทับครับ ท่านประธานสภา ที่ผู้ซึ่งอ้างตนว่าเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำเยาวชนของชาติ มาสร้างความแตกแยก แบ่งฝักแบ่งฝ่ายสุนัขออกเป็นพวกผู้ดีกับพวกจระจัด ทั้งยังกล่าวหาผมเรื่องเพศสัมพันธ์ฉ้อฉลเช่นนี้ ขอให้ถอนคำพูดเดี๋ยวนี้...

ประธานสภา : เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับคุณ

โชติ : เกี่ยวสิครับ ผมมีสายพันธ์จระจัดด้วย

ประธานสภา : ขอให้คุณโชตินั่งลงก่อน เดี่ยวผมจะเรียกให้พูด ตอนนี้เป็นคิวของท่านนายก

เสมา : เราท่านทั้งหลายต่างก็เรียนสมบัติผู้ดีมาในโรงเรียน และส.ส. ส่วนใหญ่ในสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ก็เดินสองขาแล้ว การอภิปรายไม่วางใจรัฐบาลโดยชุดคู่เรื่องส่วนตัวมาพูดแบบแทงข้างหลังอาจจะทำให้เสียชื่อพวกท่านที่มาจากตระกูลดี ๆ บางท่าน ณ ที่นี้มาจากตระกูลสเปเนียลส์ บางท่านก็มาจากสายฟักกินนิส คือเกอร์ เกอร์ฮาร์ด เซนต์แบร์นาร์ด ตลอดไปจนถึง ดิงโก้ และเซาเซา อย่าให้พวกคนนำเราไปอุปมาในทางไม่ดีว่าเราเป็นหมาลอบกัดเลย การกระทำเช่นนี้ถือว่าเลวคนที่สุด....

โชติ : นอกประเด็นครับ กระผมขอให้ท่านนายกถอนคำพูด ท่านหาว่าเราเป็นพวกคน

ประธานสภา : นั่งลงคุณโชติ ท่านนายกฯ เพียงเปรียบเทียบเพื่อประโยชน์ในการอธิบายเท่านั้น คำว่า “คน” ในที่นี้ไม่มีความหมายในทางหยาบช้าแต่อย่างใดขอเชิญท่านนายกพูดต่อไปครับ

(สุนัขขาธิปไตย : 2538)

จากเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบลำดับเวลาเช่นเดียวกับการประชุมสภาที่มีความต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ต้นจนจบหลังจากการถ่ายทอดสดการประชุมสภานั้นนายโชติและรัฐมนตรีเสมานั้นมานั่งคุยกันเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาลใหม่อย่างปรกติ ต่างจากภาพที่เห็นในการประชุมสภาดังนี้

เสมา : คุณโชติ ถึงคราวล้างไฟแล้วนะ ตัดสินใจได้แล้วยังกับตำแหน่งที่ผมเสนอให้

โชติ : ผมคุยกับพรรคแล้ว ตกลงทุกอย่าง ยกเว้นตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงกระดูกแห่งชาติ ทางผมคงไม่เอา

เสมา : จ้าให้คุณรอง พรรคประชาคมสุนัขเถอะ ส่วนรมต.กระทรวงสวัสดิการสุนัขและสังคมกับรมว.กระทรวงฝึกหัดสุนัข เป็นโคตตาของคุณก็แล้วกันอาทิตย์หน้าผมจะประกาศลาออก

โชติ : ตกลง

เสมา : แล้วอย่างเพิ่งให้ข่าวรั่วไหลถึงหนังสือพิมพ์ก่อนละ

โชติ : ไม่มีปัญหา ยินดีด้วยกับรัฐบาลเสมา 2 ไปฉลองกันหน่อย ได้ยินว่าที่ เดอะ บลูดีอค มีแจ๊สกับกระดูกอ้อย ๆ ...

(สุนัขชิปไทย : 2538)

เรื่อง กระดาษข่าวกับควมหมึก ใช้การลำดับเรื่องตามปฏิทินกล่าวถึง “กมล” ดาราสาวชื่อดังที่หนังสือพิมพ์เขียนข่าวว่าเธอถูกปล้นชิงทรัพย์และถูกคนร้ายข่มขืน ทำให้ดาราสาวฟ้องร้องหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นเนื่องจากรายงานข่าวที่ไม่เป็นความจริงโดยวินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องแบบลำดับเวลาตั้งแต่ดาราสาวเป็นข่าวครั้งแรกและแสดงการรายงานข่าวในแต่ละวันเรื่อยมา ทั้งการโจมตีดาราสาวที่ฟ้องร้องหนังสือพิมพ์และเขียนข่าวเกินจริงให้เธอเสียหายโดยนำข่าวไว้ที่หน้าหนึ่งและเปลี่ยนมาไว้ในหน้าหลัง เมื่อดาราสาวดำเนินการฟ้องร้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สยามเที่ยงตรง หน้า 1

ดาร์ยัฎกโจรหนุ่มลอกคราบ

แต่งตัวชวนเสียวเลยโดนโจรหลงดี ทั้งฟาดทั้งชิงทรัพย์

เมื่อวานนี้เวลาสองยาม นางสาวกมล กิจนาคร ดาราสาวดาวไปชื่อดังสวมชุดนอนบางวาบหวมขึ้นโรงพัก ท้ามกลางสายตาลมเลียของหนุ่ม ๆ แกวนั้น ดาร์ยัฎกชื่อดังแฉ่ความต่อ ร.ต.อ. สมพร อมรภูพาน นายร้อยเวรสถานีตำรวจบางรักว่า เธอถูกปล้นชิงทรัพย์ที่คอนโดมิเนียม “เดอะ พาล์ม สตรีท” ถนนสีลม เขตบางรัก อันเป็นที่อยู่ เธอให้การว่าเมื่อเวลาสี่ทุ่มเศษ โจรฉกรรจ์ ผู้หนึ่งได้บุกเข้าไปในห้องพักของเธอ ปล้นทรัพย์สิน แหวนเพชร สร้อยคอ ทองคำและเงินสด มูลค่ารวมหกหมื่นบาทเศษและหลบหนีไปได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจับแฉ่แล้วก็ลงบันทึกประจำวัน

สยามเที่ยงตรง หน้า 3

“เดินชิตซ้าย” โดย หนั้หน้าไฟ

ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าดาวยั่วที่เป็นเช็กชิติมโบลที่ตั้งที่สุดในฟ้าเมืองไทย คงไม่มีใครเกิน กมลลา กิจนาครไปได้ รูปร่างอย่างนั้น สายตาอย่างนั้น ทำเอาหนุ่มใหญ่น้อยหัวใจเต้นทะลุ ออกมามากต่อมาก

กมลลาถ่ายแบบไปให้นิตยสารมากมาย เจ้าหล่อนดังมาก ดังในทางไหน “หนั้หน้าไฟ” คงไม่ต้องตอบ ย้ำ

แต่ในสองสามวันมานี้เธอกลับดังกว่าเก่า ดังเพราะพยายามเปลี่ยนภาพพจน์ตัวเอง

เพื่อนบ้านเธอเชื่อว่าเธอยั่วผู้ชายไปนอน

ชายคนนั้นเลยลอกคราบเธอทั้งกายและเงิน

หนังสือพิมพ์สยามเที่ยงตรง เราเป็นฉบับเดียวที่อยู่ในเหตุการณ์และรายงานข้อเท็จจริงอย่างละเอียด “หนั้หน้าไฟ” อยากให้ท่านอ่านอย่างละเอียดแล้วบอกทีเถอะครับว่า เราเสนอข่าวบิดเบือนหรือไม่

สยามเที่ยงตรง หน้าสุดท้าย

ข่าวสั้นวันนี้

เมื่อวานนี้ตำรวจท้องที่บางรักจับโจรคืบฉกนางสาวกมลลา กิจนาครได้ที่แฟลตดินแดง ผู้ต้องสงสัย เป็นชายหนุ่มวัยยี่สิบสองปี ชื่อ นายกรณ์ แสงรัฐญาติ นายกรณ์ให้การสารภาพว่า ได้ทำการปล้นนางสาว กมลลา กิจนาครจริง ต่อข้อหาว่าได้กระทำการข่มขืนนางสาวกมลลาด้วยหรือไม่ นั้น ผู้ต้องหาให้การว่าเขามีได้ ข่มขืนนางสาวกมลลาแต่อย่างใด เพื่อนบ้านของผู้ต้องหายืนยันกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่านายกรณ์เป็นเกย์ เมื่อ ต้นปีเคยต้องคดีทำร้ายฝรั่งนายหนึ่งที่ว่าจ้างนายกรณ์ไปนอนด้วย...”

(กระดาศข่าวกับคววมัก : 2538)

จากเรื่อง กระดาศข่าวกับคววมัก นีวันท์ เลียววาริณใช้การดำเนินเรื่องแบบลำดับเวลา แบบการรายงานข่าววันต่อวัน ซ้ำเชื่อมโยงกับแนวคิดหลักเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการรายงานข่าวของสื่อ หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันได้อย่างดี

1.2.2.2 การดำเนินเรื่องแบบย้อนต้น

การดำเนินเรื่องแบบย้อนต้นนี้เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนเปิดเรื่องด้วยจุดจบของเรื่องก่อนหรือเปิด เรื่อง โดยกล่าวถึงตอนหนึ่งของเรื่องแล้วเล่าย้อนกลับมาถึงจุดเริ่มต้นของเรื่อง จากนั้นก็ค่อยดำเนิน เรื่องต่อไปจนถึงจุดจบของเรื่อง การเล่าเรื่องโดยใช้วิธีนี้ส่วนใหญ่ผู้เขียนจะเริ่มต้นด้วยเหตุการณ์สำคัญของ เรื่องก่อนจะเล่าถึงที่มาที่ไปของเหตุการณ์นั้น โดยในงานเขียนช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณได้ใช้

การเล่าเรื่องแบบย้อนต้นใน นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** เรื่อง พ.ศ.2476 พ.ศ.2508 และ **อาเพศกำสรวล**

นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** เรื่อง 2476 วินทร์ เลียววาริณได้ดำเนินเรื่องแบบย้อนต้นทั้งหมดโดยเริ่มเรื่องในช่วงเวลาปัจจุบันเมื่อ ร.ต.ต.ด้อย พันเข็ม มาดักกรอเพื่อดวลปืนกับเสือ้อย จากนั้นก็เล่าย้อนอดีตเกี่ยวกับการสนทนาของ ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มกับอธิบดีกรมตำรวจถึงเหตุการณ์ที่พบกับเสือ้อยครั้งแรกและได้ดวลปืนแพ้เป็นครั้งแรก จากเหตุการณ์นั้นทำให้ ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มกลายเป็นคนขี้แพ้และเมื่อได้พบกับเสือ้อยอีกครั้ง เสือ้อยมาสบประมาททำให้ ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มเปลี่ยนแปลงตัวเองและรอโอกาสที่จะได้ดวลปืนกับเสือ้อยอีกครั้ง ต่อมาอธิบดีกรมตำรวจจึงเล่าประวัติของ เสือ้อยให้ฟังว่าความจริงแล้วเสือ้อยคือ หลวงกฤษฎาวิจิ เป็นอดีตกบฏและเป็นคนขับห้วงจักรชนรถ ป.ต.ท. ทำให้พ่อของร.ต.ต.ด้อย พันเข็มที่อยู่ในรถคนนั้นเสียชีวิตด้วย และร.ต.ต.ด้อย พันเข็มก็ได้รับคำสั่งให้มากำจัดเสือ้อยไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม จากนั้นวินทร์ เลียววาริณเล่าถึงเหตุการณ์ปัจจุบันที่ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มได้ดวลปืนกับเสือ้อยอีกครั้งแต่ครั้งนี้ ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มไม่ได้ยิงเสือ้อยแต่ยิงไปที่งูเห่าที่กำลังจะกัดเสือ้อยแทนทำให้เสือ้อยปลอดภัย

วินทร์ เลียววาริณเริ่มเรื่องในช่วงเวลาปัจจุบันที่ร.ต.ต.ด้อย พันเข็ม มาดักหมู่รอกเสือ้อยดังที่ปรากฏต่อไปนี้

ร.ต.ต.ด้อย พันเข็ม ลูบปืนลูกไม่กระบอกเก่าที่เสียบข้างเอวแผ่วเบาสายตาจ้องไปยังปากทางเล็ก ๆ ที่ซ่อนอยู่ในหลืบเขาอย่างระวัง เสียงนกแสกร้องมาจากที่ใดที่หนึ่ง เขากำลังรอมันอยู่... เสือ้อย... เขามั่นใจว่าเสือ้อยจะต้องผ่านเส้นทางนี้ในอีกไม่กี่อึดใจข้างหน้า

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2476 : 2546)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณได้เล่าย้อนไปถึงเหตุการณ์ที่ตนเองได้รับคำสั่งให้มากำจัดเสือ้อยว่า

เมื่อห้าวันก่อน ร.ต.ต. ด้อย พันเข็ม ถูกเรียกตัวด่วนจากภูธรด้วยคำสั่งลับเฉพาะจากเบื้องบนสุด ทันทีที่มาถึงพระนคร เขาถูกนำตัวไปพบพระโกลนพิพัฒน์ อธิบดีกรมตำรวจ วันนั้นเป็นวันที่ 24 เมษายน 2478 สิบแปดเดือนหลังจากเกิดเหตุการณ์ “กบฏบวรเดช”

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2476: 2546)

หลังจากเข้าพบอธิบดีกรมตำรวจแล้ว ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มได้เล่ารายละเอียดเกี่ยวกับการพบกับเสือ้อยครั้งแรกให้อธิบดีกรมตำรวจฟังและรับคำสั่งมากำจัดเสือ้อย ดังนี้

สามปีก่อนผมมีศเป็นสิบตำรวจเอก ถูกส่งไปประจำการที่บ้านเหาดงซึ่งเป็นชุมชนเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ใกล้ประเทศลาว ที่นั่นมีงูเห่ามากสมชื่อ สมัยนั้นถูกขนานนามว่าเป็นทางเสือผ่านเพราะโจรผู้ร้ายชุกชุม เกิดคดีปล้นฆ่าแทบไม่เว้นแต่ละวัน ผมยังจำได้ว่าในอาทิตย์แรกที่ผมเข้าไปประจำการ เสือธงพาสมุนเข้าปล้นบ้านกำนันปู่ ฆ่าเจ้าทรัพย์อย่างโหดเหี้ยม และหนีไปอย่างลอยนวลโดยไม่มีตำรวจคนไหนอยากติดตาม ผมมาอยู่ที่หลังว่าเป็นเพราะทุกคนรู้จักตีศัพท์ความแค้นเป็นของมันดี วันนั้นผมซึ่งจรัญยานยนต์คู่ชีพตามไปคนเดียว ผมตามมันไปหนึ่งวันหนึ่งคืน ไปทันมันที่ชายป่า เราดวลปืนกัน ผมยิงมันตาย ด้วยกระสุนเพียงนัดเดียวบนหน้าผาก

“นั่นคือที่มาของชื่อ จ่าตุ้ย ปืนผี”

ร.ต.ต. ตุ้ยผงกหัว “ใช้ครบท่าน ช่วงหลายเดือนต่อมา ผมดวลปืนกันซึ่งๆหน้ากับโจรปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ หกราย เช่น เสือทม เสือแหวน เสือพร ทั้งหมดถูกผมยิงตายไปด้วยกระสุนนัดเดียวบนหน้าผาก หลังจากนั้นคนไหนมาอยู่ย่ำมถื่นนั้นเลย มันก็เลยทำให้ผมตระหนักรู้ว่านี่เป็นตำรวจมือไวที่สุดในถื่นนี้ จนกระทั่งผมพบกับเสือ้อย...

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2476 : 2546)

จากเรื่องที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นทั้งหมดโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ในปัจจุบันและย้อนกลับไปถึงเหตุการณ์ในอดีต นอกจากนี้ในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ยังปรากฏการเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นที่ใช้ควบคู่กับการดำเนินเรื่องด้วยวิธีอื่น ๆ ด้วย เช่น การใช้การเล่าเรื่องย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นผสมผสานกับการเล่าเรื่องแบบตามลำดับเวลา ดังที่พบใน พ.ศ.2504 ซึ่งเป็นบทหนึ่งใน พ.ศ.2508 ที่กล่าวเกี่ยวกับการปราบปรามคอมมิวนิสต์ตามมาตรา 17 ในช่วงเวลานั้น โดยในเรื่อง 2504 กล่าวเกี่ยวกับ “ครูวันบุญพา” ซึ่งต้องซื้อหากบฏและ ร.ต.ต.ตุ้ย พันเข็มต้องมาจับกุมและต้องประหารชีวิตครูวันตามมาตราดังกล่าวโดยวินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงเหตุการณ์ปัจจุบันที่ตนได้รับคำสั่งให้มาจับกุมครูวัน ดังตัวอย่างว่า

อากาศร้อนเดือนกรกฎาคมปี 2504 ยังกระจายกลุ่มอยู่ในอากาศ ไอน้ำบ้านป่าตะจุก เป็นกลิ่นที่เขาไม่ได้สัมผัสมานานแล้ว พ.ต.อ.ตุ้ย พันเข็มยืนอยู่หน้าเรือนไม้หลังนั้น ด้านหลังเขามีนายตำรวจสิบกว่าคนชุมนุมอยู่พร้อมอาวุธคู่มือเตรียมพร้อม สีหน้าล่งเล หน้าทีครั้งนี้เป็นคำสั่งที่ฝนความรู้สึกที่สุดที่เขาเคยได้รับ เพราะผู้ที่เขาต้องจับกุมเป็นคนแก่ที่เขารู้จักดี

น้ำในตุ่มดินหน้าชานเรือนสำหรับแขกที่มาเยือนสงบนิ่ง ผักหวานกำลังแตกยอดอ่อนงามริมรั้วไม้ไผ่ขัด เป็นพืชชั้นเยี่ยมแห่งเทือกเขาภูพานที่ขึ้นงามเมื่อเดือนที่สามยามป่าเปลี่ยนสี เสียงนกบนยอดไม้คล้ายจะร้องทักทายเขา เขาเคยวิ่งเล่นที่ชานบ้านหลังนี้บ่อย ๆ เมื่อยังเป็นเด็ก

เขานึกถึงการประชุมเมื่อสองวันก่อน ที่ประชุมว่า “ ไม่มีข้ออ้างอะไร คุณด้อย คุณเป็นผู้บังคับบัญชา
ที่นี่ หน้าที่ของคุณคือกวาดล้างผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ตามคำสั่งของเบ๊องบน รวมทั้งครูวันของคุณคน
นั้น”

เขาเถียงแทน “แกเป็นครูมานานกว่าสามสิบกว่าปี ผมรู้จักแกดี ถึงแกจะชอบพูดเรื่องสังคมนิยมอะไร
ของแก แต่ผมกลับว่าครูวันแกเป็นคนรักประชาธิปไตยยิ่งกว่านักการเมืองอีกค่อนข้างเสียอีก”

“ด้อย คุณก็รู้ เอกสารที่เราได้จากผู้ต้องหาคนหนึ่งชัดทอดครูวัน เพียงพอที่จะเอาเขาเข้าคุก

เพราะว่าเขาก็รู้ เขาจึงลำบากใจ แม้ว่าผู้ต้องหาคนนี้จะเป็นครูแก่คนหนึ่ง แต่ข้อหาการกระทำอัน
เป็นคอมมิวนิสต์ไม่ใช่เรื่องล้อเล่นในยุคนี

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2508 : 2546)

ช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงเหตุการณ์ในปัจจุบันและย้อนถึงคำสั่งที่ถูกส่งมาให้
ปราบปรามคอมมิวนิสต์ก่อนหน้านี้ หลังจากนั้นวินทร์ เลียววาริณก็ย้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของครู
วัน กับ ร.ต.ต.ด้อย พันเข็มสนิทกันในระยะสามปีที่ผ่านมาดังตัวอย่างที่ว่า

อีกครั้งด้อย พันเข็มได้กลับมาทำงานที่ใกล้บ้านเกิดของตัวเองหลังจากไปทำงานใกล้ชิดกับอดีต
นายกรัฐมนตรีสิบกว่าปี เมื่อเกือบสามสิบปีก่อนเขาเริ่มอาชีพตำรวจชั้นผู้น้อยในแถบนี้ คราวนี้เขากลับมา
อีกครั้งในตำแหน่งผู้บังคับบัญชา เขามาที่นี้ตั้งใจจะเริ่มต้นชีวิตราชการที่เหลือโดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ
การเมืองอีกต่อไป แต่ชีวิตเขาค่อยถูกลิขิตจากสวรรค์แล้วว่าต้องยุ่งเกี่ยวกับการเมืองประเทศนี้ต่อไปจน
ตายจากแผ่นดินนี้ไป

สามปีมานี้นายตำรวจคลุกคลีกับชาวบ้าน เข้าใจซึ่งถึงทุกข์สุขของชาวบ้านทุกวันระหว่างทางกลับ
บ้านเขาต้องผ่านบ้านครูวันเสมอครูชราหมักชวนเขากินข้าวเย็นและสนทนาเรื่องการเมืองกันเสมอ

แกมักพูดว่า “ตราบดีที่ชนชั้นปกครองยังหลงใหลรักษาอำนาจไปวัน ๆ ไม่เคยมารับรู้ความลำบาก
ของคนอีสาน อีกไม่นานเหตุการณ์การทลายคุกบาสติลของฝรั่งเศสจะเกิดขึ้นที่นี่”

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2508 : 2546)

หลังจากวินทร์ เลียววาริณจึงกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ครูวันถูกจับและต้องโทษประหารชีวิต
ซึ่งเป็นเหตุการณ์ต่อมาจากช่วงที่เปิดเรื่องแล้วก็ได้ดำเนินเรื่องต่อไปจนจบ พ.ต.ต.ด้อย พันเข็มไปงานศพ
ของครูวันที่วัด ดังนี้

ในวันสุดท้ายของชีวิต ครูวันเฝ้ากับเขา น้ำเสียงมันคง “ฝากดูแลเจ้าเรื่องด้วยนะด้อย อย่าให้มันตก
เป็นเครื่องมือของใครละ”

แล้วเสียงปืนก็กรีดกังวานขึ้นและเงียบไปในราวป่า

เจ็บเหมือนเสียงฝีเท้าของความตายที่กำลังมาเยือนแผ่นดินนี้

สี่ปีต่อมาเสียงปืนก็ดังกังวานขึ้นอีกครั้ง คราวนี้ไม่ได้ดังมาจากปากกระบอกปืนของรัฐ หากมาจากปืนของชาวบ้านที่ครูชราเรียกว่า “หมาจนตรอก” เป็นต้นกำเนิดแห่งสงครามประชาชน “วันเสียงปืนแตก” วันที่ 7 สิงหาคม 2508

ลานวันว่างเปล่าและเงียบเหงา ไฟในเมรุหรือลงแล้ว นกกระจอกตัวสุดท้ายในลานวัดจิกอาหารบนพื้น เป็นคำสุดท้ายก่อนบินบินจากไป มันจะเข้าใจไหมว่าชีวิตไม่ว่าจะเปี่ยมอำนาจและทรัพย์สินศฤงคารเท่าใด ในที่สุดก็ต้องจากไปอย่างเดียวดายทุกคน?

เช่นเดียวกับนก ตู๋ย พันแซม จากวัดไปเงียบ ๆ คนเดียว

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน 2508 : 2546)

จากเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน พ.ศ. 2508** ที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นร่วมไปกับการเล่าเรื่องด้วยวิธีอื่น ซึ่งในบทอื่น ๆ นั้นวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่องแบบลำดับเรื่องราวตามเข็มนาฬิกา โดยการดำเนินเรื่องในหลายรูปแบบนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องไม่สับสนแม้ว่าผู้เขียนจะกล่าวถึงหลายช่วงเวลาในเรื่องเดียวกันแต่ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจถึงที่มาที่ไปของตัวละครได้มากขึ้นจากการเล่าเรื่องแบบย้อนต้น

เรื่อง **อาเพศกำสรวล** วินทร์ เลียววาริณได้เล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นโดยกล่าวถึง ผู้ใหญ่ลี ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านบางจันทร์ ได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเกิดประชาธิปไตยในหมู่บ้านให้ควายของตนเองฟังว่าสมัยก่อนนั้นบ้านบางจันทร์มีความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง แต่เนื่องจากความลำบากและการดำเนินการของรัฐที่ล่าช้าทำให้บางบางจันทร์ไม่มีโรงเรียน ชาวบ้านจึงตกลงจะขายเสียงและให้ส.ส.สร้างโรงเรียนเป็นการตอบแทน และหลังจากนั้นบ้านบางจันทร์ก็มีอาเพศเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน วินทร์ เลียววาริณเริ่มเรื่องด้วยการเล่าถึงสภาพบ้านบางจันทร์ในปัจจุบัน

ผู้ใหญ่ลียืนมองทิวทัศน์เบื้องหน้าจากหน้าต่างเรือนอย่างเหม่อลอยตั้งแต่เข้ามิดแล้ว คนแก่กระทุ้งฟันเข้าไปในเตาผิงที่ก่อด้วยหินหยาบพลางห่อตัว ผิวหน้าแตกแห้งจากความหนาวเย็น แก่ตื้นตั้งแต่ได้ยินเสียงไก่ขันครั้งแรก เจ้าไต้บคนคนไม้ขันอยู่ไม่กี่ครั้งด้วยทนความหนาวนานนักไม่ได้ กระพือปีกกลาเข้าไปซุกใต้ท้องควายชราที่ยืนเคี้ยวเอื้องในคอกซึ่งกองพะเนินด้วยฟางแห้ง แต่กระนั้นลมหนาวก็ยังซึมซาบผ่านเข้าไปได้ ตั้งแต่ฟ้าแปรปรวนมาเมื่อหลายปีก่อน มันทั้งสองต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด เหมือนกับคนเหมือนกับลูกบ้านทุกคน”

(อาเพศกำสรวล : 2546)

หลังจากนั้นจึงให้ตัวละครเอกทำความเข้าใจถึงความถึงอดีตสมัยที่เริ่มต้นเป็นผู้ใหญ่บ้านใหม่ ๆ ดังนี้

ของเรื่องที่ถูกเขียนตัดสลับไปมา โดยพบในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน พ.ศ.2483/2488** และ **พระเจ้าองค์สุดท้าย**

นวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน พ.ศ.2483/2488** วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึง เหตุการณ์สองเหตุการณ์คือ ครั้งที่เสื่อย้อยหรือหลวงภคชาดิวิญญายามหนีจากคุกที่ตะรุเตาในปี 2483 และครั้งที่เสื่อย้อยเข้าร่วมขบวนการเสรีไทยและพยายามหนีจากการจับกุมหลังจากกระโดดร่มลงที่สกลนครและต้องส่งสาส์นไปถึงมือหัวหน้าขบวนการเสรีไทยใน พ.ศ. 2488 โดยวินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้การเล่าสลับเหตุการณ์เริ่มจากในปี พ.ศ. 2488 ก่อนแล้วตามด้วยเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2483 ยกตัวอย่างได้ดังนี้

2488

ดาวดั่งรูลี ไปรบอาบมานฟ้าสินิล ทอแสงเรือเรื่องเหมือนลูกแก้วนับโกฏิเม็ดที่โรยหว่านบนท้องทุ่งสีดำ สองประกายแวววับบนท้องฟ้าเหนือเทือกเขาแห่งสกลนครวาววามเหมือนอยู่ใกล้แค่เอื้อม แต่เว้งว่างห่างไกลเหมือนอนาคตที่ไม่มีวันมาถึง

หลวงภคชาดิวิญญายาม ๆ ลัดเลาะไปตามราวป่า เริงฝีเท้ารวดเร็ว แสงไฟในหมู่บ้านประมาณหนึ่ง กิโลเมตรเบื้องหน้าริบหรี่เหมือนแสงหิ่งห้อยในคืนเดือนมืด เสียงสุนัขอัลเซเชียนสามสี่ตัวกรรโชกมาพร้อมเสียงฝีเท้าหนัก ๆ กระบถกววดทรายจากด้านหลัง พวกมันกำลังไล่ล่าตามเขาอย่างกระชั้นชิด เขายิ้มเหี้ยมเกรียมในความมืด รู้ดีว่าการมาปรากฏตัวของเขา ณ ที่นี้ ได้เป็นที่รับรู้จากศัตรูเรียบร้อยแล้วอย่างรวดเร็วอย่างไม่น่าเชื่อ บุรุษผู้เคยผ่านการตามล่าแบบนี้มานับครั้งไม่ถ้วนในชีวิตเอามือแตะเสื้อคลุมสิ่งของชิ้นนั้นยังคงอยู่ภายในนั้นครบถ้วน นี่คือการกิจสำคัญของเขา---หน่วยกล้าตายจากขบวนการเสรีไทยนอกประเทศ เป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่เขาได้กลับมาบ้านเกิดอีกครั้ง และมันอาจเป็นครั้งสุดท้าย

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน เรื่อง 2483/2488 : 2546)

จากนั้น วินทร์ เลียววาริณ สลับการเล่าเรื่องมาเล่าถึงครั้งที่เสื่อย้อยหลบหนีออกจากเกาะตะรุเตา ในปี 2483 ดังตัวอย่างที่ว่า

ดาวดั่งรูลี ไปรบอาบมานฟ้าสินิล ทอแสงเรือเรื่องเหมือนลูกแก้วนับโกฏิเม็ดที่โรยหว่านบนท้องทุ่งสีดำ สองประกายแวววับบนท้องฟ้าเหนือเกาะตะรุเตา วาววามเหมือนอยู่ใกล้แค่เอื้อม แต่เว้งว่างห่างไกลเหมือนอนาคตที่ไม่มีวันมาถึง

เสื่อย้อยก้าวลัดเลาะไปตามราวป่าอย่างเร่งรีบ แสงไฟของเรือประมงไกลลิบ ๆ เบื้องหน้าริบหรี่เหมือนแสงหิ่งห้อยในคืนเดือนมืด เสียงสุนัขบ้านเห่าเบา ๆ จากที่ใดที่หนึ่งท้ายเกาะ เสียงฝีเท้าของเขาย่ำสวบบนพื้นทรายเป็นจังหวะแต่ถูกกลบหายด้วยเสียงคลื่นที่โถมซัดหาด เขาไม่อาจแน่ใจว่าเบื้องหลังมีใครตามมาหรือไม่ ถูกแล้ว เขากำลังหนีหนีจากเกาะตะรุเตาไปสู่อิสรภาพที่มองเห็นเลือนรางเบื้องหน้า โดยมีชีวิตของตัวเองเป็นเดิมพัน

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน เรื่อง 2483/2488: 2546)

จากนั้น วินทร์ เลียววาริณ ตัดสลับกลับมาเล่าถึงการตามล่าในปี พ.ศ. 2488 อีกครั้งดังนี้

2488

นาฬิกาพรายน้ำบนข้อมือชี้เวลา 10.45 น. เมื่อเขาสังเกตเห็นแสงไฟกระพริบเป็นรหัสมอร์สจากฟุ่ไม้หนาที่บเบื้องหน้าสามครั้งติดต่อกัน

ชายที่เขานัดพบมาถึงแล้ว!

หลวงกฤษฎาวิจิตรส่งสัญญาณกลับด้วยไฟฉาย อัดใจต่อมาชายผู้หนึ่งก้าวออกมาจากดงไม้เบื้องหน้า เป็นชายร่างสันทนต์ด้วยสามสิบกว่า ผิวขาวคล้ำกับไม่เคยถูกแดดเลย ตายาว จมูกเหียว

“จิ้งจกบนฝา...”ชายแปลกหน้าผู้นั้นเอ่ยขึ้นวลีแรก

“...ไถกินแมลงสีชมพู” เขาต่อรหัสลับต่อไป

“หลวงกฤษฎาวิจิตร?” ชายผู้นั้นถาม

“ใช่”

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนานเรื่อง 2483/2488: 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ นอกจากวินทร์ เลียววาริณจะใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบสลับไปมาแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นไปพร้อม ๆ กันด้วย ในบางช่วง เช่น ในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณเล่าถึงการกระโดดร่มลงที่สกลนครในปี 2588 และเล่าย้อนกลับไปถึงความเป็นมาของขบวนการเสรีไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองหรือในช่วง พ.ศ. 2583 ขณะที่เสื่อย้อยกำลังหนีออกจากเกาะตะรุเตานั้น ก็ได้เล่าย้อนถึงความเป็นอยู่บนเกาะตะรุเตาไปด้วยเป็นต้น

เรื่อง *พระเจ้าองค์สุดท้าย* วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบสลับไปมาระหว่างเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ยานอวกาศกำลังเดินทางมาถึงโลกใหม่ที่นักบินอวกาศสองคนเคยปรับสภาพบรรยากาศไว้ให้เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ เพื่อทำตามคำสั่งสุดท้ายของนักบินอวกาศ คือ ทำลายโลกใหม่ก่อนที่มนุษย์เทียมบนโลกใหม่ที่นักบินอวกาศสร้างขึ้นเพื่อดูแลโลกใหม่ จะมีระดับความรุนแรงที่ควบคุมไม่ได้เนื่องจากการผิดพลาดระหว่างการสร้างมนุษย์เทียม ดังตัวอย่างที่ว่า

มันลอยตัวอยู่ในห้วงอวกาศอันกว้าง ได้แผ่นเวหาที่เหมือนนุด้วยผืนกำมะหยี่สีดำหึมา ระเบียบระยับ ด้วยดาวนับล้านล้านดวง มันเดินทางมานานแสนนานแล้ว ตั้งแต่โลกบางดวงเพิ่งถือกำเนิดและอารยธรรมในบางพิภพเพิ่งดับสิ้น มันไม่รู้จักความเหนื่อย ความหิว ไม่มีอารมณ์ ไม่มี ความหวาดกลัว มันมาจากดินแดนอันไกลโพ้น เคลื่อนที่ไปอย่างช้า ๆ เหมือนกาลเวลาไร้ซึ่งตัวตน ยังเหลือระยะทางอีกไม่ไกลนัก มันไม่รีบร้อนเพราะมันรอได้ และมันก็ได้รอมานานแล้ว

การรอคอยกินเวลาถึงแปดหมื่นปี!

(พระเจ้าองค์สุดท้าย : 2538)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณสลับไปเล่าถึงจุดเริ่มต้นของเรื่องเมื่อครั้งที่คาร์และลินด์นักบินอวกาศสองสามีภรรยาเดินทางมาถึงดวงดาวครั้งแรกและตั้งใจจะใช้ดาวดวงนี้เป็นนิคมของมนุษย์แห่งใหม่ ดังนี้

พวกเขาพากันออกไปสำรวจสภาพภูมิศาสตร์ของโลกใหม่นี้อย่างตื่นตาตื่นใจ นักวิทยาศาสตร์สองสามีภรรยาทำงานกันอย่างหนัก ป้อนข้อมูลจำนวนมหาศาลให้มัน พวกเขาตื่นเต้นกับการค้นพบนี้จนแทบจะลืมกินลืมนอน

“...มีปัญหาข้อหนึ่ง...” คาร์กล่าวขึ้นช้า ๆ “ถึงแม้ว่าเราจะสามารถปรับสภาพอากาศให้ได้ใกล้เคียงกับอากาศในโลกของเรา แต่มันยังต้องใช้เวลาที่สภาพทางกายภาพของโลกจะวิวัฒนาการตัวมันเองจนมนุษย์เราอยู่ได้จริงๆ ซึ่งต้องใช้เวลาอีกร่วมแปดร้อยปีตามที่คอมพิวเตอร์คำนวณ”

“คุณมีความคิดอื่นอีกล่ะซี” ลินด์ถามอย่างรู้ใจสามี

“ใช่...” เขาตอบ “มีอีกวิธีหนึ่งที่เรอาจทดลองดูได้”

“วิธีอะไร?”

“โคลนนิ่ง”

“คุณหมายถึงการสร้างมนุษย์เทียมขึ้นมา?”

“ใช่...” คาร์ตอบรับ

“จากไหน?”

“จากตัวเรานี่แหละ”

(พระเจ้าองค์สุดท้าย : 2538)

หลังจากนั้นวินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับการปรับสภาพดวงดาวและการสร้างมนุษย์โคลนก่อน และการเกิดเชื้อเพลิงรั่วในยานอวกาศก่อนจะสลับกลับมากล่าวถึงยานอวกาศที่เดินทางกลับไปโลกใหม่ของคอมพิวเตอร์ในยานอวกาศอีกครั้งในตอนจบ ดังต่อไปนี้

ใกล้เข้าไปแล้ว ใกล้เข้าไปทุกที โลกมนุษย์เทียมที่มันกำลังจะไปหา คนพวกนั้นวิวัฒนาการไปถึงขั้นไหนแล้วหนอ? พวกเขาจะต้อนรับพวกมันหรือไม่?

มันคิดถึงเจ้านายของมัน คาร์กับลินด์ มนุษย์ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด ผู้เปี่ยมไปด้วยความฉลาด ความเสียสละ ความดีงามทุกประการ ยกเว้นแต่โชคชะตา!

“มาดูรายงานการโคลนนิ่งนี้สิ...” อีกครั้งมันได้ยินเสียงหญิงสาวร้องขึ้นมาอย่างร้อนรน “มีอะไรบางอย่างที่ผิดปกตินะ ระดับการปรับอารมณ์บนคลื่นสมองอันนี้ทำไมอยู่ที่เลขติดลบ?”

คาร์เดินมาหา ใบหน้าเริ่มเผือดลง “เบี่ยงเบนไปตั้ง 0.375 หน่วย โอ! มันเกิดขึ้นได้ยังไงนะ แปลก... ทำไมเราไม่พบเห็นก่อน? สงสัยจะเกิดขึ้นตอนไฟดับจากฟ้าผ่า แต่ยังโชคดีที่เราพบมันก่อนที่จะหลับยาวไป”

(พระเจ้าองค์สุดท้าย : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่องแบบสลับไปมา กล่าวถึงเหตุการณ์ปัจจุบันขณะที่ยานอวกาศกำลังเดินทางไปโลกใหม่ และทำลายโลกใหม่ตามคำสั่งของนักบินอวกาศทั้งสอง ตัดสลับกับเหตุการณ์ที่นักบินอวกาศทั้งสองค้นพบดาวดวงนี้ครั้งแรก โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การสลับไปมาทั้งแบบที่ขึ้นย่อหน้าใหม่และกล่าวเนื้อหาเดียวกันทั้งย่อหน้าและการตัดสลับไปมาในย่อหน้าเดียวกัน เช่นในตัวอย่างที่ยกมา

จากการศึกษาพบว่าในช่วงแรกนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบสลับทั้งเรื่องเช่นในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ตอน 2483/2488 ที่กล่าวถึงการหลบหนีของเลื่อย้อยหรือหลวงภฤชดาวิณีทั้งสองครั้ง เพื่อสื่อให้เห็นถึงการถูกตามล่าที่เป็นภัยจากการเมืองทั้งสองครั้ง นอกจากนี้ วินทร์ เลียววาริณ ยังใช้การดำเนินเรื่องแบบสลับไปมาไปพร้อม ๆ กับการดำเนินเรื่องแบบอื่น ๆ อีกด้วย เช่นการดำเนินเรื่อง สลับไปมาพร้อม ๆ กับการดำเนินเรื่องแบบตามลำดับเวลา เช่นที่พบในเรื่อง **พระเจ้าองค์สุดท้าย** เป็นต้น

1.2.3 การจบเรื่อง

การปิดเรื่องในนวนิยายและเรื่องสั้นนั้นมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจและพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่หลังจากติดตามอ่านการเปิดเรื่องและดำเนินเรื่องมาตลอดแล้ว โดยการคลี่คลายปมปัญหาหรือเงื่อนไขที่ปรากฏในเรื่อง ในช่วงแรกนี้พบการจบเรื่องในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณดังนี้

1.2.3.1. การจบเรื่องแบบตามความคาดหมาย

1.2.3.2 การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย

1.2.3.1 การจบเรื่องแบบตามความคาดหวัง

การจบเรื่องตามความคาดหวัง หมายถึง การจบเรื่องตามที่ผู้อ่านได้คาดคิดไว้แล้วบางเรื่องก็จบลงด้วยความสุขหรือบางเรื่องอาจจบลงด้วยเหตุแห่งการกระทำเกิดผลแห่งการกระทำ (สุทัศน์ วงศ์กระบาศกร:2550) การจบเรื่องแบบตามความคาดหวังนี้เป็นการจบเรื่องที่ผู้อ่านคุ้นเคยเนื่องจากเป็นวิธีที่นักเขียนส่วนใหญ่มักใช้ในการจบหลังจากได้นำเสนอแนวคิดของเรื่องได้อย่างที่ต้องการแล้วก็มักจะสรุปเรื่องอย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงแรกนี้พบการจบเรื่องแบบเป็นไปตามความคาดหวังไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับกรจบเรื่องแบบพลิกความคาดหวัง ทั้งนี้เนื่องมาจากการเขียนในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณคือ **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** และ **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** นั้น วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงความตั้งใจไว้แล้วว่าต้องการจะใช้การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหวังตามความชอบและความสนใจ จึงพบการจบเรื่องแบบเป็นไปตามความคาดหวังในเรื่องสั้นบางเรื่องจากรวมเรื่องสั้นชุด **อาเพศกำสรวล** และ รวมเรื่องสั้นชุด **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** เท่านั้น ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง **น้ำสองสาย คนแปลกหน้า:ปรัชญาที่สวนสาธารณะ** และ **ปฐมภพ** เป็นต้น

เรื่อง **น้ำสองสาย** วินทร์ เลียววาริณเล่าถึงชีวิตของ ใหม่ รักหนู ที่พบกับความเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา โดยวินทร์ เลียววาริณแบ่งเรื่องออกเป็นสองส่วนคือ 25 ปีแรก และ 25 ปีหลังเพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและกระแสวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น โดยแบ่งชื่อเรื่องเป็น “ใหม่ รักหนู กับชีวิตวัยเด็ก” “ใหม่ รักหนูกับรัฐนิยม” “ใหม่ รักหนูกับยุคอวกาศ” หรือ “ใหม่ รักหนูกับโลกของตัวเอง” เป็นต้น โดยวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นว่ากระแสวัฒนธรรมในแต่ละช่วงมีผลกับความคิดของคนในสังคมอาจทำให้คนในสังคมยอมรับหรือต่อต้านได้ และในท้ายที่สุดวินทร์ เลียววาริณได้สรุปในตอนจบว่า กระแสวัฒนธรรมนั้นเป็นเพียงแนวคิดในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้นและกระแสเหล่านี้ก็มีความเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน จึงไม่จำเป็นต้องยึดติดหรือปฏิเสธทั้งหมดแต่อย่างใดดังตัวอย่างที่กล่าวว่า

ใหม่ รักหนู เหยียดดินก้อนหนึ่งลงในน้ำ พลั้วธารกระเพื่อมเป็นวงยุ่นนานก่อนละลายเชื่อมกับผิวน้ำเดิม กระเพื่อมน้ำวงนี้ก็คือค่านิยมที่ไม่เคยจืดจาง แกนึกในใจ ตราบที่เราจะต้องเปิดโลกกับภายนอก ก็จะมีการไหลต่อเนื่องของวัฒนธรรมต่างสาย เหมือนธารน้ำแห่งความแตกต่างสองสายไหลมาปะทะกัน สายน้ำที่มีสีเข้มกว่าย่อมกลืนกินอีกสีหนึ่งไป นี่เป็นธรรมชาติ ถ้าเช่นนั้นทำไมเราต้องไปกังวลเรื่องของโลก บางทีที่เรากังวลอาจเป็นอหัตตาของตัวเอง ชาตินิยมก็คืออัตตานิยม คนเปลี่ยนแปลงทุกวัน และเราเองก็เปลี่ยนแปลง

เมื่อนั้นแกก็ยิ้มให้กับตัวเองก่อนลุกขึ้นเดินเข้าเรือนไป

คืนนั้น ใหม่ รักหนู เปิดวิทยุทรานซิสเตอร์เครื่องเก่า ข้างๆมีโปสเตอร์รูปเจ้าไมเกิ้ล แยกสั่นที่เจ้าจิกทิ้งไว้ไปนั้น แกพยายามหวนหาเพลงของสุนทราภรณ์ อยู่นาน แต่คลื่นที่ถาโถมออกมาไม่มีเพลงเก่า มีแต่

รายการ โทรทัศน์มาคุยกับดีเจ ในที่สุดเสียงจากลำโพงลอยออกมาเป็นเพลงสากลกริดแก๊งไม่รู้เรื่อง ขยับมือจะเปลี่ยนสถานี แต่ก็หยุดและฟังเพลงฝรั่งนั้นจนจบเป็นครั้งแรกในชีวิต แกมองดูใบหน้าและท่าเดิน ประหลาดในโปรเตอร์พลาซียัมอย่างนึกขึ้น ผู้คนชื่นชมกับท่าเดินแปลกๆของมัน เหมือนกับที่คนในยุคของ แกเคยชื่นชมลีลาศในงานฉลองรัถธัมมู เมื่อห้าสิบปีมาแล้ว ห้าสิบปีเวลาผ่านไปเร็วเหลือเกิน คนแกปิด วิทยุ ยิ้มให้เจ้าไมเกิลก่อนเดินย้อนแย้งกลับไปห้องนอน สวดคุณพระศรีรัตนตรัยสามจบ ได้เวลานอนแล้ว พຽນนี้คงมีวันธัมใหม่ ๆ มาให้ดูชมอีก

(น้ำสองสาย : 2546)

จากเรื่อง น้ำสองสาย วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงกระแสวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา โดยแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของคนในแต่ละช่วงทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นและในท้ายที่สุดวินทร์ เลียววาริณก็ได้สรุปว่า ความเปลี่ยนแปลงและค่านิยมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เราเพียงแค่ต้องเปิดใจยอมรับกระแสเหล่านั้นและทำตัวกลมกลืนไปกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น เพื่อไม่ให้ตัวเองเกิดความทุกข์จากความไม่พอใจของตนเองเป็นทางออกที่ดีที่สุดในตอนจบของเรื่อง

เรื่อง คนแปลกหน้า:ปรัชญาที่สวนสาธารณะ กล่าวถึงวิษณุที่ขับรถออกจากบ้านเพื่อไปออกกำลังกาย หากแต่มีเรื่องประหลาดเกิดขึ้นเมื่อ ตำรวจจับเขาไปโรงพักเนื่องจากไม่มีหลักฐานติดตัว ชายหนุ่มพยายามติดต่อคนสนิทเพื่อให้มาประกันตัว แต่ ภรรยา เพื่อนสนิท และพ่อตา จำเขาไม่ได้เลย หลังจากนั้นชายหนุ่มถูกปล่อยตัวออกมาเนื่องจากตำรวจพบรูปถ่ายของเขาในหนังสือรุ่นและเชื่อว่าเขา ไม่ได้โกหก วิษณุเดินมาที่สวนสาธารณะและทบทวนเรื่องที่ครอบครัวและคนสนิทจำเขาไม่ได้ เขาได้พบกับชายแปลกหน้าคนหนึ่งซึ่งทำให้เขาเห็นถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวในสังคมปัจจุบันที่มีความห่างเหินกันจนเหมือนคนแปลกหน้าดังนี้

ข้าพเจ้าตอบตัวเองในนาที่นั้นไม่ได้ว่า สี่สิบกว่าปีที่ผ่านมาทำให้ข้าพเจ้าแน่ใจว่ารู้จักโลกใบนี้ดีพอแล้วหรือ? “คนคุ้นเคยกับข้าพเจ้าที่สุดต่างจากคนแปลกหน้าที่สุดตรงไหน?”

ฟ้าสว่างทั่วแล้ว แลเห็นบ้านที่คุ้นเคยชัดเจน ข้าพเจ้ากดกริ่ง ไม่นานภรรยาของข้าพเจ้าโผล่ร่างออกมา

เธอยิ้มให้ข้าพเจ้า “วิษณุ คุณหายไปไหนมา?” ฉันเป็นห่วงคุณทั้งคืนเมื่อวานก็มีตำรวจโทรมาเรียกฉันไปที่โรงพักพบคุณ แต่กลับเป็นคนบ้าที่ไหนก็ไม่รู้แทน...”

ในที่สุดความสับสนก็จำข้าพเจ้าได้แล้ว ! โลกใบเก่าเปิดกว้างให้ข้าพเจ้ากลับเข้าไปตามเดิม ข้าพเจ้าไม่ใช่คนแปลกหน้าอีกต่อไป ข้าพเจ้ากลับมาสู่โลกเดิมที่ตนเองคุ้นเคย ที่ซึ่งอบอุ่นและปลอดภัย

ข้าพเจ้าสบตาโลกใบเก่าอยู่นาน “เรื่องมันยาว ไร่จะเล่าให้ฟัง...”

แล้วข้าพเจ้าก็ก้าวกลับเข้าสู่โลกแปลกหน้าที่คุณเคย

(คนแปลกหน้า:ปรัชญาที่สวนสาธารณะ: 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงให้เห็นการจบแบบเป็นไปตามความคาดหมายของเรื่อง คือ คนใกล้ชิดที่สุดเช่น ภรรยาจำสามีได้ในที่สุดและวิชญ์ก็ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

เรื่อง *ปฐมภพ* วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงนักบินอวกาศคนหนึ่งที่ถูกแรงดึงดูดของดาวชานทอรีดึงให้ตกลงไปและพบว่าดาวดวงนั้นเป็นต้นกำเนิดของอารยธรรมในปัจจุบัน และรอดชีวิตกลับมาจากเหตุการณ์ยานสำรวจตกในท้ายที่สุด ดังนี้

ผมนั่งเอนกายบนที่นอน ยานแม่กำลังเดินทางกลับโลกของเรา อีกไม่กี่วันผมคงได้กลับไปเดินเล่นบนสนามหญ้าสีเขียวที่หน้าบ้าน มองดูท้องฟ้าสีเงินและหมู่เมฆสีเขียวขจี มวลต้นไม้สีเขียวและอากาศธรรมชาติคงทำให้ผมสดชื่นขึ้นกว่าเดิม หลังจากที่ใช้ชีวิตในห้วงอวกาศลึกอยู่เสียนาน บางทีก็ปัดันเทราอาจจะมองโลกในแง่ร้ายเกินไปก็ได้ บางทีวันพรุ่งนี้ชาวโลกอาจจะร่วมมือร่วมใจกันรักษาสภาพป่าที่เหลือและสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก็เป็นได้และเราคงทำได้ดีกว่าชานทอรี... ปฐมภพดวงนั้น!

ผมหยิบเอาหนังสือเล่มที่วางอยู่บนโต๊ะหัวเตียงขึ้นมาพลิกดู เป็นหนังสือปกแข็งหนาราวสามร้อยหน้า หน้าปกพิมพ์ชื่อ ชานทอรี เค้นสะกดตา เป็นฉบับภาษาปัจจุบันที่พิมพ์ใหม่ ผมเริ่มพลิกอ่าน คิดว่าคงอ่านมันจบเมื่อถึงบ้านพอดี กวีบทแรกเริ่มว่า...

(ปฐมภพ : 2538)

จากตอนจบที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงการจบแบบเป็นไปตามความคาดหมายของผู้อ่านคือ นักบินอวกาศสามารถรอดชีวิตมาจากดาวชานทอรีได้และค้นพบว่าดาวชานทอรีนั้นคือดาวที่เป็นต้นกำเนิดของอารยธรรมในปัจจุบันนั่นเอง

นอกจากการจบเรื่องแบบตามความคาดหมายแล้ววินทร์ เลียววาริณยังใช้การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดไว้ในงานเขียนช่วงที่หนึ่งด้วย โดยการจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดนี้เป็นการจบเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านสรุปความเอาเองว่าเรื่องจะจบลงอย่างไร โดยพบในเรื่อง *เด็กสองโลก* ที่กล่าวเกี่ยวกับเด็กชายคนหนึ่งที่เคยโตมาจากดาวดวงอื่นที่ไม่มีสิ่งมีชีวิตทรงภูมิปัญญาอาศัยอยู่และเมื่อทีมสำรวจไปพบเข้าจึงได้นำตัวกลับมาয়ังโลกมนุษย์และทำการทดสอบเด็กชายกลับมีความรู้ความสามารถในระดับอัจฉริยะ ทีมวิจัยไม่สามารถหาคำตอบได้เนื่องจากเด็กชายไม่ยอมสื่อสารกับคนบนโลก จึงตามตัวพ่อของเด็กชายมาหวังว่าความผูกพันทางสายเลือดจะทำให้เด็กชายยอมรับและยอมสื่อสารในที่สุด โดยวินทร์ เลียววาริณปล่อยให้ผู้อ่านจินตนาการว่าเด็กชายจะยอมรับพ่อของตนเองหรือไม่ ดังตัวอย่างที่ว่า

เป็นภาพที่น่าสะเทือนใจสำหรับผมมากที่เห็นพ่อลูกที่มีความผูกพันทางสายโลหิต แต่แปลกหน้ากัน เหมือนสิ่งมีชีวิตต่างเผ่าพันธุ์ ณ ที่เดียวกัน ชายผู้เป็นบิดาเดินใกล้เข้าไปหาร่างที่อยู่บนเตียง ความคิดของผมสับสนในหัวทำไมผมอนุญาตให้เขาทั้งสองพบกัน? ใช่ไหมว่าที่ในใจของผมยังเชื่อว่าคนทั้งสองน่าจะ “สื่อสาร” กันได้? ความสัมพันธ์ที่ผูกพันกันทางสายโลหิตอาจเป็นนัยทางสุดท้ายที่นำเด็กชายชาวทมิฬกลับมา และเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสองอารยธรรม บางทีครั้งนี้เราอาจสามารถเรียนรู้ความสงบสันติจากสิ่งมีชีวิตอีกเผ่าพันธุ์หนึ่ง

ใกล้เข้าไป ๆ ในที่สุดร่างของพ่อก็หยุดอยู่ตรงหน้าลูกน้อยที่เต็มไปด้วยดาวต่างดาว
พลันสายตาทันทีก็สัมผัสกัน

(เด็กสองโลก : 2538)

จากการศึกษาพบว่าการใช้การจบแบบเป็นไปตามความคาดหมายนั้น วินทร์ เลียววาริณ มักจะใช้ในเรื่องที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดเป็นหลัก เช่นในเรื่อง *น้ำสองสาย* หรือ *คนแปลกหน้า* : *ปรัชญาที่สวนสาธารณะ* เป็นต้น โดยวินทร์ เลียววาริณมักจะใช้ตอนจบสรุปใจความสำคัญของแนวคิดนั้น นอกจากนี้ยังพบการจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดในเรื่อง *เด็กสองโลก* อีกด้วยโดยการจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิดนี้ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงตอนจบอย่างตรงไปตรงมาแต่ให้ผู้อ่านสรุปความตามความเข้าใจว่าผู้อ่านคิดว่าเรื่องจะจบอย่างไร

1.2.3.2 การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย

การจบเรื่องแบบหักมุมหรือพลิกความคาดหมายนี้ในภาษาอังกฤษเรียกว่า *Twist Ending* หรือ *Surprised Ending* เป็นการจบที่ทำให้ผู้อ่านคาดไม่ถึงแต่ก็ต้องทำให้ผู้อ่านยอมรับได้ว่าเรื่องอาจจะลงเอยแบบนี้ก็ได้ (สุทัศน์ วงศ์กระบาศกร:2550) ในเรื่องสั้นเรื่อง *สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง* และนวนิยายเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การจบเรื่องแบบหักมุม ในเรื่องสั้นทั้งหมด จากเลือกใช้กลวิธีรูปแบบหักมุมบ่อยครั้งในช่วงแรกของการเริ่มต้นอาชีพนักเขียนนี้แสดงให้เห็นถึงความสนใจของวินทร์ เลียววาริณต่อกลวิธีเขียนในรูปแบบนี้ได้เป็นอย่างดี โดยยกตัวอย่างการจบเรื่องแบบหักมุมเช่นในเรื่อง *หนี* และในนวนิยายเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* พ.ศ. 2476 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง *หนี* กล่าวเกี่ยวกับชายคนหนึ่งที่กำลังหนีออกจากคุกกลางป่าลึกทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าชายคนนี้เป็นนักโทษที่ต้องการหนีไปสู่อิสรภาพแต่จริง ๆ แล้วชายคนนี้เป็น พัดตีที่พัวพันกับเพื่อนพัดตีด้วยกันว่าจริง ๆ แล้วคุกแห่งนี้นักโทษสามารถแหกคุกออกไปได้หรือไม่ ดังตัวอย่างที่ว่า

ผู้คุมสามคนนั้นตระหนักรู้ว่าอยู่ในดงต้นสัก ปีนลูกของสามกระบอบเกรียงหน้ากระดานลงมาที่เขา พวกนั้นแก่งตามรอยเขาไปแล้วย้อยกลับมาดักรอที่นี้!

ผู้คุมทั้งสามส่ายยิ้ม “เป็นไงวะไอ้แพน...แผนสูงนะเรานะ...”

เขาเงิบ

“...แต่จะแน่แค่ไหน กูก็เดาแผนมึงออก เพราะกูรู้จักมึงดี”

เงิบ!

“เห็นหรือยังว่าไม่มีใครแหกคูกูนี้ออกไปได้ซักคน ยังไงก็นับว่ามึงแน่เหมือนกันที่รอดมาได้ นาน ตั้งสามวัน ตอนนี่ยอมแพ้แล้วยังวะ?”

เขามองหน้าผู้คุมทั้งสาม ทอดตัวลงกับพื้นแล้วตอบอย่างหมดแรง “ยอมแพ้แล้ว!”

ผู้คุมลดปืนลงก่อนพูดขึ้นว่า “เอาหละ เลิกเล่นสนุกกันได้แล้วพวก ไอ้แพนมันแพ้แล้ว ไอ้บูย เอา ชุตพัศดีใหม่ไปให้มันไผ่ - ไป ! ไอ้ฝนเอาข้าวเที่ยงที่เหลือให้มันกินด้วย จู จู ดูสภาพมันซิ ต่อให้ชนะ พนันก็ไม่คุ้มค่าเลย พับผ่า ! เป็นผู้คุมอยู่ดี ๆ ไม่ชอบ เสือกอยากลงเป็นนักโทษซะนี่”

(หน้า : 2537)

ในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** วินทร์ เลียววาริณก็ได้ใช้การหักมุมในตอนจบของแต่ละตอนด้วย ยกตัวอย่างเช่นในตอนปี 2476 ที่กล่าวถึง ร.ต.ต.ตุ้ย พันเข็มที่ตามไปพบ เสือย้อยเพื่อดวลปืนอีกครั้งแต่ร.ต.ต.ตุ้ยก็แพ้เสือย้อยอีกครั้ง ในขณะที่เสือย้อยกำลังจะจากไป ร.ต.ต.ตุ้ย พันเข็มก็ยิงปืนออกไปทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าร.ต.ต.ยิงเสือย้อย แต่จริง ๆ แล้วเขายิงงูเห่าที่กำลังจะกัด เสือย้อย ดังตัวอย่างที่ว่า

วินาทีนั้นเขาดึงปืนขึ้นมาจากซองเงิบ ๆ วาดกระบอบปืนไปที่แผ่นหลังของเสือย้อย ประสาททั้งหมดเพ่งอยู่กับการยิงนัดนี้

เบรีย้ง!

เสียงปืนดังสะท้อนไปทั่วหุบเขา ร่างของเสือย้อยกลิ้งลงมาจากเนิน ร.ต.ต.ตุ้ย วิ่งตรงเข้าไปหา ควัน ลอยกรุ่นออกมาจากปากกระบอบปืน สายตาทั้งสองคู่ ประสานกันสนิท เสือย้อยจ้องมองเขานิ่ง เขาเห็นรอยเลือดสีแดงขึ้นสาดกระจายอยู่บนหน้าอกของโจรหย่อมใหญ่ ริมฝีปากของเสือย้อยแน่น

“คุณสงสัยว่าทำไมผมถึงต้องแก้แค้น?” นายตำรวจถามเสือย้อยไม่ตอบ

“ผมไม่ได้แก้แค้นเพราะผมแพ้คุณ หรือเพราะคุณสบประมาทผมหรือ?”

“แล้วเพราะอะไร?”

“พ่อผมเป็นทหารคนหนึ่งที่ดีอยู่ในรถไฟที่บรรทุกป.ต.อ.ขบวนนั้น”

ความเงิบแผ่คลุมทั่วทุ่งร้าง เสียงเสือย้อยแหบแห้ง

“คุณมาดวลปืนกับผมเพื่อแก้แค้นแทนพ่อ ไม่ใช่เพื่อต้องการพิสูจน์ฝีมือตัวเอง?”

นายตำรวจหนุ่มพยักหน้า “ฝีมือผมไม่มีทางเทียบคุณได้อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์อีก”

“เขาจมน้ำตาย” เสื่อย้อยกระซิบถาม

“ใช่”

อดีตทหารบกผู้มีค่าหัวล้มตายด้วยความสลด

“มันเป็นโชคชะตาใช่ไหม? เราสองคนน่าจะได้เป็นเพื่อนกันแทนที่จะยืนอยู่คนละฝ่ายอย่างนี้ จริงไหม? คุณกับผมต่างก็เป็นคนทรงตนด้วยกันทั้งคู่ น่าเสียดาย...ความจริงคุณน่าจะปล่อยให้มัน...”

เสื่อย้อยไถ่ออกมาเบา ๆ ก่อนพองร่างตัวเองขึ้นมา นายร้อยตำรวจตรีเสียบปืนใส่ซอง และยื่นมือไปให้จับ สายตาระหว่างทั้งสองคู่พลันเปลี่ยนเป็นอ่อนโยน มีความรู้สึก มีชีวิต...

เสื่อย้อยเดินลับหายไปแล้ว ไม่แสดงวีแววของความบาดเจ็บแม้แต่น้อย นายตำรวจภูธรเบนสายตามาดูจอมปลวกใหญ่ริมทาง ใช้เท้าเหยียชากงูเห่าดวงขนาดเขื่องที่เกือบฆ่าเสื่อย้อยเมื่อครู่ มันถูกยิงตกลงมาจากจอมปลวกใหญ่ชั่วขณะที่เสื่อย้อยเดินผ่าน เลือดสีแดงสดกระจายไปทั่ว เขายืนที่มุมปากขณะที่เดินกลับไปที่รถจักรยานยนต์ ทิ้งชากงูไว้เบื้องหลัง กระสุนของเขาค้นนั้นอีกหัวของมัน ขาดกลางพอดี

(ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน : 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ นอกจากวินทร์ เลียววาริณ ใช้การหักมุมในตอนจบเรื่องโดยการให้ ร.ต.ต.ตู้ย พ้นเข็มเป็นผู้ช่วยชีวิตเสื่อย้อยและจากตอนนี้อย่างช่วยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของตัวละครหลักทั้งสอง ในตอนต่อ ๆ มาอีกด้วย วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การหักมุมซ้อนกันถึง 2 ครั้งในการจบตอนนี้ โดยการหักมุมครั้งแรกวินทร์ เลียววาริณใช้เพื่อบอกสาเหตุที่ทำให้ ร.ต.ต.ตู้ย พ้นเข็มกลับมาแก้แค้นเสื่อย้อยเป็นครั้งที่ 2 นั้นไม่ใช่เพราะดวลปืนแพ้เสื่อย้อย หากแต่เพราะเสื่อย้อยมีส่วนทำให้พ่อของตนต้องตาย การหักมุมครั้งที่สองเกิดขึ้นเมื่อ ร.ต.ต.ตู้ย พ้นเข็มได้ช่วยชีวิตเสื่อย้อยไว้ไม่ให้ถูกเห่าตัก การหักมุมครั้งแรกนั้นทำให้ผู้อ่านเกิดความประหลาดใจที่ตัวละครหลักทั้งสองมีส่วนเกี่ยวพันกันมาก่อน โดยเกี่ยวพันกันมากกว่าข้อมูลแรกที่วินทร์ เลียววาริณได้ให้ไว้ และการหักมุมครั้งที่สอง ทำให้ผู้อ่านประหลาดใจอีกครั้งเพราะบทบรรยายก่อนที่วินทร์ เลียววาริณจะหักมุมนั้นทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเสื่อย้อยเป็นผู้ที่ถูกยิง

จากงานเขียนทั้งหมดในช่วงแรกนี้จะสังเกตได้ว่าวินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนที่ใช้การจบแบบหักมุมอยู่หลายเรื่องด้วยกันทั้งในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** และนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** นั่นก็เป็นทั้งงานเขียนเชิงหักมุมทั้งหมด แต่ละเรื่องก็มีความโดดเด่นและน่าสนใจและไม่สามารถเดาตอนจบได้ชวนให้ผู้อ่านติดตาม เป็นการแสดงให้เห็นถึงความชื่นชอบและความถนัดของวินทร์ เลียววาริณต่อกลวิธีการนำเสนอในรูปแบบนี้เป็นอย่างดี

1.3 กลวิธีการนำเสนอเรื่องแบบสร้างสรรค์

กลวิธีการนำเสนอแบบสร้างสรรค์ในที่นี้หมายถึงกลวิธีการนำเสนอที่ต่างออกไปจากการเขียนวรรณกรรม เช่นกลวิธีแนวทดลองหรือกลวิธีการเขียนที่ผู้เขียนคิดขึ้นมาใหม่ด้วยตนเอง เช่นการนำ

ศาสตร์ในสาขาอื่นมาใช้ในการเขียนเรื่องสั้น บางกลวิธีเป็นกลวิธีที่อาจมีนักเขียนท่านอื่นทดลองใช้ ทัศนศิลป์มาร่วมนำเสนอพร้อมกับเนื้อหา หรือการใช้รูปแบบวิธีการเขียนอื่น ๆ ที่มีนักเขียนท่านอื่น ทดลองนำเสนอมาแล้วแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายนำมาปรับหรือประยุกต์ใหม่ งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่ใช้กลวิธีสร้างสรรค์ทั้งสองแบบ และปรากฏในช่วงแรก ดังนี้

1.3.1 การใช้สัญลักษณ์

1.3.2 การแบ่งบทหรือตอนเพื่อแยกแนวคิดของเรื่อง

1.3.3 การจัดวางตัวอักษร

1.3.4 การใช้กลวิธีและรูปแบบในเชิงวารสารศาสตร์

1.3.5 การใช้ภาพประกอบ

1.3.6 การเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคของภาพยนตร์

1.3.1 การใช้สัญลักษณ์

สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตซึ่งเป็นตัวแทนหรือสิ่งแทนของอีกสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน.2539 : 202) การใช้สัญลักษณ์ในวรรณกรรมนั้นมีมานานแล้ว หากแต่ก็ยังได้รับความนิยมาจากผู้เขียนอยู่ในทุกยุคสมัย เนื่องจากการใช้สัญลักษณ์นั้นสามารถทำให้ผู้อ่านรู้สึกมีส่วนร่วมขบคิดถึงความหมายแฝงที่ผู้เขียนซ่อนไว้ได้วิธีหนึ่ง อีราวดี ไตรลึงคะ กล่าวเกี่ยวกับการตีความสัญลักษณ์ไว้ว่า

การตีความสัญลักษณ์นั้นเป็นกิจกรรมทางปัญญาอย่างหนึ่งที่ได้จากการอ่านอย่างละเอียดและใช้ประสบการณ์ และสิ่งที่ต้องมีอีกประการคือความใจกว้างที่จะยอมรับความคิดของผู้คนที่แตกต่างกับตน เพราะแต่ละคนอาจจะตีความสัญลักษณ์แตกต่างกัน

(อีราวดี ไตรลึงคะ : 2546)

การใช้สัญลักษณ์ในการเขียนเรื่องสั้นนั้นมักได้รับความนิยมาจากการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะการใช้สัญลักษณ์นั้นจะต้องให้ผู้อ่านตีความเอาเอง โดยสัญลักษณ์ที่ใช้นี้จะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ได้ตามแต่ผู้เขียนจะกำหนดขึ้น เพื่อสื่อถึงแนวคิดหลักที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอ งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณก็ได้ใช้กลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยนำสัญลักษณ์มาใช้ในเรื่องสั้นเช่นเดียวกันโดยพบในเรื่อง *อาเพศกำสรวล* วินทร์ เลียววาริณใช้ลักษณะของอาเพศต่าง ๆ ในเรื่องแทนเหตุการณ์เลวร้ายที่ประเทศชาติจะได้รับจากการซื้อสิทธิขายเสียงและการบริหารประเทศของนักการเมืองที่ไม่ดี เปรียบควายเป็นเหมือนกับประชาธิปไตยที่ไม่

สามารถต่อสู้กับเหตุการณ์เลวร้ายต่าง ๆ เช่น เมื่อควายตายก็เปรียบเหมือนเราต้องสูญเสียประชาธิปไตยที่แท้จริงในที่สุด และเปรียบนักการเมืองที่เข้ามาซื้อสิทธิขายเสียงนั้นเป็นเหมือนสัตว์ร้ายที่เข้ามาในหมู่บ้าน ดังตัวอย่างตามลำดับดังนี้

แม้บัดนี้ตัวโรงเรียนถูกหิมะกลบทับจนแทบไม่เห็นรูปรอยเดิม แต่คนแก่ยังจำฝังมั่งงังกะสีที่แบ่งออกเป็นสามห้องเรียนได้ ป้าย โรงเรียนบ้านบางจันทร์ เป็นแผ่นไม้สลักฝีมือแกะเองตั้งตระหง่านอยู่ริมทางลูกรัง ในวันเปิดโรงเรียนนั้นเกิดปรากฏการณ์ประหลาด ละอองน้ำแข็งที่ลูกบ้านไม่เคยเห็นโปรยลงเหมือนสายฝน รอยเกล็ดสีขาวท่ามกลางอากาศที่ร้อนจัด ไม่นานก็หายไป อาทิตย์นั้นชาวบ้านเป็นไข้ไปหลายคน หลังจากนั้นก็ไม่เคยเห็นครวนิดาอีกเลย...

...หลายปีมาแล้วที่ฝนไม่ตกลงมาอีกเลย นภากลายเป็นสีแดงจาง ไม่นานต่อมาก็ครีกลงเป็นสีเทา ทะมึน เกล็ดน้ำแข็งตกลงมาจากฟากฟ้าทุกวัน สัตว์เลื้อยคลานเพ่นพ่านตามทุ่งนามากขึ้นทุกปี แรกๆ เกิดโรคระบาด ต่อมาก็ใครบางคนก็สังเกตุว่าลูกถูกเป็นจิ้งจก พวกนกไม่ทำรังที่ต้นไม้ กลับขุดรูอยู่ใต้ดิน แต่ไม่เคยมีลูกบ้านคนใดบอกว่ามันเป็นเรื่องประหลาด ไม่นานต่อมาแกก็สังเกตุเห็นนัยน์ตาลูกบ้านหลายคนเริ่มมีแววสีเขียวจาง ๆ

(อาเพศกำสรวล : 2538)

หิมะหยุดลงแล้ว อากาศเยือกเย็น หิมะกว้างสุดสายตาค่อยๆ ลอยจากหนึ่งละครในความฝัน ระบายสีกำสรวลบนแผ่นฟ้าผืนใหญ่ ระบายสีแห่งความอดทนบนแผ่นดินสีขาวทึบ ต้นไม้โก่งกิ่งใบคล้ายตัวละครที่ยืนอ้ากว้างเดียวดาย เหมือนตัวแก

แต่ยังไม่ได้เลวร้ายนัก ในละครตอนที่เลวร้ายที่สุด แกก็ยังมียุ้ยควายชราเป็นเพื่อน เสียงหนึ่งแว่วที่ข้างหู ...ประชาธิปไตยคือความหวังของเรา เหมือนกับความที่เป็นความหวังของชาวบ้าน ควายก็คือชีวิตคือทุกอย่าง...

คนแก่ลุกขึ้นยืน ก้าวขาออกจากคอก เจ้าควายเฒ่าเดินตามแกออกมา

เสียงร้องครางเบา ๆ แล้วเจ้าควายคู่ยากก็ล้มลงกลางกองน้ำแข็งขาวโพลน นัยน์ตาเหลือกโพลงคู่นั้นเป็นสีเขียวสะท้อนไฟ

(อาเพศกำสรวล : 2538)

วินทร์ เลียววาริณ ใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นมาเองแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงคล้ายเป็นการลงโทษจากธรรมชาติ ทำให้หมู่บ้านไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างที่ผู้ใหญ่ตั้งความหวังไว้ และหมู่บ้านกลับถูกรอบจำแนกในท้ายที่สุด

กลวิธีเกี่ยวกับการนำเสนอเรื่องสั้นโดยใช้สัญลักษณ์นั้นเป็นกลวิธีที่ได้รับความนิยม และนักเขียนส่วนใหญ่มักใช้เป็นกลวิธีในการถ่ายทอดแนวคิดหลักของตนเอง งานเขียนในช่วงแรกของ

วินทร์ เลียววาริณก็ปรากฏกลวิธีการใช้สัญลักษณ์อยู่เช่นเดียวกันโยเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถตีความได้ง่ายและตรงตัว

1.3.2 การแบ่งบทหรือตอนเพื่อแบ่งแนวคิดของเรื่อง

การแบ่งบทหรือตอนนั้นคือการแยกส่วนของเนื้อเรื่องเป็นวิธีที่พบกับงานเขียนที่มีขนาดยาวเป็นส่วนใหญ่ โดยแบ่งเนื้อเรื่องออกจากกันเพื่อให้เข้าใจง่าย ทำให้ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายกับงานเขียนเหล่านั้น นักเขียนส่วนใหญ่มักใช้กับงานเขียนประเภทนวนิยายเพราะเนื้อเรื่องที่มีขนาดยาวเต็มไปด้วยเหตุการณ์หลายเหตุการณ์และมีตัวละครหลายตัวและมีโครงเรื่องซ้อนกันอยู่

วินทร์ เลียววาริณได้นำการแบ่งบทหรือตอนมาใช้ในเรื่องสั้นในช่วงแรกนี้ด้วยเหตุผลที่ต่างไปจากนวนิยาย คือ ใช้การแบ่งบทหรือตอนเพื่อแบ่งแนวคิดที่จะนำเสนอออกจากกันเป็นส่วน ๆ ต่างจากนวนิยายหรือเรื่องสั้นทั่วไปที่ใช้การแบ่งบทเพื่อเปลี่ยนฉากหรือเหตุการณ์การดำเนินเรื่อง ทั้งนี้ยังพบด้วยว่าการแบ่งบทในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณมักตั้งข้อบทให้เชื่อมโยงถึงแนวคิดที่ต้องการจะนำเสนออีกด้วย นอกจากนั้นนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ที่มีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์หลายช่วงประกอบเข้าด้วยกัน และแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของตัวละครต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น โดยแบ่งบทตามเหตุการณ์ที่มีความสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองคล้ายการตัดฉากในภาพยนตร์การแบ่งบทเพื่อแยกแนวคิดของเรื่องนั้นปรากฏในเรื่องสั้น เรื่อง **ราตรีดาวกระพริบ** และ **น้ำสองสาย**

เรื่อง **ราตรีดาวกระพริบ** วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับยานอวกาศที่กำลังจะกลับสู่โลกมนุษย์โดยสวัสดิภาพ ได้รับคำสั่งให้พุ่งเข้าชนดาวหางที่พุ่งตรงมายังโลกแทน ซึ่งการพุ่งเข้าชนดาวหางนั้นจะเป็นการพลีชีพเพื่อช่วยมนุษยชาติ วินทร์ เลียววาริณแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 3 บทคือ ความกลัว ความโลภ และความรัก ในช่วงแรกเกี่ยวกับความกลัวนั้น วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงความสุขของลูกเรือบนยานที่จะได้กลับบ้านไปพบครอบครัว และได้ไปพักผ่อนอย่างที่ตนเองต้องการ และได้ทราบข่าวเรื่องอุกาบาตและจะต้องทำลายอุกาบาตนั้น

1 : ความกลัว

แสงอาทิตย์นอกระยะ เอนเตอร์ไพรส์ 18 ถูกกระจกตัดแสงกรองหมดเนื่องจากชายหญิงทั้งห้าคนต้องการสมาธิในการประชุมครั้งสุดท้ายอย่างยิ่งยวด

ห้องประชุมมืดด้วยกระดาษ แผ่นที่ดาว และข้อมูลนานาชนิด พวกเขาขีดเส้นตายการตัดสินใจตอนนี้ด้วยปฏิบัติการเริ่มที่ 06.00 น. พรุ่งนี้มีเช่นนั้นจะสายเกินไป.....

.....ย้อนหลังไปสามสัปดาห์ เอนเตอร์ไพรส์ 18 กรีดฝ่าฝันฟ้ามีดมืดแห่งดาวอังคารกลับสู่ผืนน้ำ.....

.....นายพันตรีโทมาเอนกายบนเก้าอี้โน้ม รอยยิ้มบาง ๆ งามเหนือริมฝีปาก คราสีน้ำเงินนั้นทำให้เขาดูสูงกว่าคนวัยสี่สิบทั่วไป โดยปรกติแล้วเขาเป็นคนอารมณ์ดี และรู้สึกดีขึ้นเป็นพิเศษเมื่อรู้ว่าอีกไม่กี่สัปดาห์พวกเขาก็จะกลับบ้าน และได้พักร้อนยาวสองเดือนเต็ม

“ท่านจะไปพักร้อนที่ไหนครับ กับต้น?...” ลูกเรือชื่อไนรา ถามเขาลูกน้องส่วนใหญ่เรียกเขาว่า “กับต้น” เนื่องจากเขาเคยทำงานด้านการบินอวกาศพาณิชย์มาก่อนที่จะเข้าสู่วงการทหาร

“...ถ้าสนใจไปนอนเล่นบนหิมาล้างสักอาทิตย์ ผมยินดีเป็นมัคคุเทศก์นำทางให้ แล้วคุณจะมีเรื่องงานของคุณไปทันที...”

(ราตรีดาวกระพริบ : 2538)

บทต่อมาชื่อว่า ความโลภ วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงความโลภที่มาจากผู้นำที่สร้างผลประโยชน์ให้ตนเองจากอำนาจหน้าที่ โดยแสดงให้เห็นผ่านเนื้อเรื่องว่าผู้นำประเทศนั้นทุจริตในหน้าที่ทำให้เครื่องมือยิ่งอุบาทว์นั้นไม่ได้มาตรฐานเป็นเหตุให้ยานของตัวละครเอกซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดต้องพุ่งเข้าชนอุบาทว์แทน

2 : ความโลภ

เสียงจากฐานโลกดังกลับมาอีกครั้งเวลา 20.30น. ใบหน้าท่านประธานฝ่ายความมั่นคงของโลกปรากฏบนจอภาพริมผิวดังเกต “พวกคุณยังไม่สำเร็จใช่ไหม?”

กับต้นยาน เอนเตอร์ไพรซ์ 18 รายงานสั้น ๆ ว่า “เมื่อเวลา 17.30 น.ตรง เรายิงขีปนาวุธเป้าหมายปีศาจดำ แต่มัน...”

ใบหน้าคนบนโลกเรียบเฉย “ผมรู้แล้ว เครื่องยิงของยานคุณไม่ทำงาน”

“ท่านรู้ได้อย่างไร?”

“ผู้พัน เรากำลังตกอยู่ในสถานการณ์เลวร้ายกว่าที่คิดมาก เพราะเครื่องยิงทุกเครื่องที่เพิ่งติดตั้งตลอดสามปีนี้มีคุณสมบัติต่ำกว่ามาตรฐาน ผมเพิ่งพบความจริงเมื่อสิบชั่วโมงที่แล้ว เมื่อผมสั่งการให้ยานลาดตระเวนสิบลำที่ดวงจันทร์เตรียมพร้อมและทดสอบการยิงปรากฏว่าฐานยิงทุกเครื่องในยานมีปัญหาอย่างเดียวกันหมด เมื่อนั้นผมจึงพบความจริง...”

“ความจริงอะไรครับ”

“เครื่องยิงที่เราเพิ่งติดตั้งใช้ได้ดีสำหรับทำลายอุบาทว์ขนาดเล็กเท่านั้น ผมรู้ว่าเรื่องแบบนี้ไม่น่าเกิดขึ้น แต่มันก็เกิดขึ้นแล้วอย่างไม่น่าเชื่อ คณะกรรมการฝ่ายความมั่นคงแห่งโลกชุดที่แล้วเป็นผู้อนุมัติเครื่องมือเหล่านี้ ห้าปีก่อนที่ผมมารับตำแหน่งประธานฝ่ายความมั่นคงฯ”

(ราตรีดาวกระพริบ : 2538)

และบทที่ 3 วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง ความรัก ความผูกพันของตัวละครเอกบนยานอวกาศ ที่เต็มใจจะสละชีวิตเพื่อให้ครอบครัวและมนุษยบนโลกได้มีชีวิตอยู่ต่อไปจากตัวอย่างดังนี้

3 : ความรัก

เหล้าบนโต๊ะมีหลายสี หลายรสชาติ ส่วนใหญ่ไม่มีฤทธิ์เมาเหมือนเหล้าโบราณแต่ให้รสชาติที่ดีกว่า
ทุกคนเริ่มดื่ม เมื่อตัดสินใจครั้งสำคัญที่สุดในชีวิตได้ก็ไม่มีวิเวกของความกังวลบนใบหน้าใครสักคน

“คุณรู้ไหมว่าสมัยโบราณทำเหล้ามาจากองุ่น?” ใครคนหนึ่งเริ่มเอ่ยขึ้นเมื่อดื่ม น้ำสีเหลืองเข้าไปอีก
หนึ่ง

“หรือครับ? ผมไม่ยกู้มาก่อน”

“เหล้าโบราณนะกินแล้วเมาได้ง่าย ๆ เพราะมันมีฤทธิ์ทำให้หมดสติได้”

“แรงขนาดนั้นเลยหรือ? ถ้าเช่นนั้นพวกนั้นดื่มเหล้าไปทำไม?”

“ก็เพื่อ...เขาเรียกว่า...เพื่อสร้าง ‘อารมณ์ที่บรรเจิด’ ใจ ศิลปิน นักเขียนยุคนั้นถ้าไม่ได้เหล้าแล้ว จะ
สร้างสรรค์งานออกมาไม่ค่อยได้ แต่ตอนนี้หาเหล้าโบราณแบบนั้นยากเต็มที”

ทุกคนเริ่มหัวเราะและดื่มต่อไป โทมัสบอกทุกคนที่เหลือ “ใคร่วงก็เข้านอนเสีย”

ในราหัวเราะว่า “ผมไม่ต้องการนอน ผมยังมีเวลานอนอีกช่วงกลางคืน ช่างนอนนั่น เป็นส่วนหนึ่งของ
ฤดูอวกาศ ผมรักโลกข้างบนนี้ ผมไม่เสียดายชีวิตหรอกที่ตายบนนี้”

(ราตรีดาวกระพริบ : 2538)

จากเรื่อง ราตรีดาวกระพริบ วินทร์ เลียววาริณได้แบ่งเรื่องสั้นออกเป็นสามบทและตั้งชื่อ
บทเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและแนวคิดที่จะนำเสนอในบทนั้น เช่นบทที่สอง วินทร์ เลียววาริณ ใช้
ชื่อบทความความโลภและได้กล่าวถึงการทุจริตในหน้าที่ของผู้บริหารประเทศ ในการแบ่งบทของวินทร์
เลียววาริณนั้นจะสังเกตได้ว่า แนวคิดที่นำเสนอในบทนั้นจะสัมพันธ์กับชื่อเรื่องและแตกต่างจาก
แนวคิดในบทอื่น ๆ แม้ว่าจะอยู่ในเรื่องสั้นเดียวกัน

เรื่อง น้ำสองสาย วินทร์ เลียววาริณได้ใช้รูปแบบการแบ่งบทหรือตอนมาช่วยในการเล่า
เรื่อง โดยแบ่งเนื้อเรื่องตามลำดับอายุของตัวละครเอกคือ ยี่สิบห้าปีแรกและยี่สิบห้าปีหลัง และแบ่ง
หัวข้อย่อยเพื่อแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิตแบ่งเป็น ใหม่ รักหมูกับชีวิตวัย
เด็ก , ใหม่ รักหมูกับ รัฐนิยม , ใหม่ รักหมูกับยุคอวกาศและยี่สิบห้าปีหลังเป็น ใหม่ รักหมูกับโลกของ
ตัวเอง , ใหม่ รักหมูกับ ไม่เกิด เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของใหม่ รักหมูกับตั้งแต่เด็กจนแก่
ชราและความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในแต่ละช่วง ยกตัวอย่างการแบ่งตอนเช่น ใหม่ รักหมูกับยุค
อวกาศที่กล่าวเกี่ยวกับการส่งยานอวกาศไปนอกโลกของสหรัฐอเมริกาและรัสเซีย ดังนี้

ใหม่ รักหมู กับ ยุคอวกาศ

ชาวบ้านทั้งชายหญิงวัยอ่อนแก่ทั้งหมู่บ้าน มุ่งล้อมเครื่องโทรทัศน์เพียงเครื่องเดียวของหมู่บ้านที่ร้านกาแฟขายสอน ขณะความมืดโอบคลุมบ้านควนพะยูนเหมือนอ้อมอมมารดาอันอ่อนโยน ชาวใหญ่แพร่ไปทั่วหมู่บ้านเร็วกว่าไฟป่า มนุษย์สามารถชี้จรวดไปถึงโลกพระจันทร์สำเร็จแล้ว

“นี่มันเรื่องจริงหรือแหกตากันแน่?” ทิดดำโพล่งขึ้นตาไม่กระพริบ ขณะที่นักบินอวกาศชาวอเมริกัน เคลื่อนร่างออกมาจากยาน

เจ้าเรื่องตอบ “เรื่องจริงแน่นอน ฉันเป็นคนนำชาวนี้นี้มาจากในเมืองเองต่อไปโลกเราจะก้าวสู่ยุคอวกาศ เป็นยุคใหม่แห่งเทคโนโลยี”

(น้ำสองสาย : 2538)

หรือในตอน ใหม่ รักหมู กับโลกของตัวเอง ที่วินทร์ เลียววาริณต้องการจะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความไม่เข้าใจความคิดของคนในยุคหลัง ของคนรุ่นก่อน ดังตัวอย่างที่ว่า

ใหม่ รักหมู กับโลกของตัวเอง

ชายผู้เป่รณผลิตผลแห่งยุควัฒนธรรมเก่าจ๋าได้ว่า ตั้งแต่วันที่แกเกลียดกับลูกชายจนบัดนี้ แกก็ปิดประตูบ้านไม่ต้อนรับกระแสค่านิยมใหม่ใด ๆ อีกเลย บ้านของแกไม่มีมือถือรีไซเคิล ไม่มีเสาดอากาศ ไม่มีโทรทัศน์ ไม่มีเครื่องปรับอากาศ”

(น้ำสองสาย : 2538)

บทสุดท้ายที่วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงความนิยมที่แตกต่างกันของคนสองยุคซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่านิยมที่เข้ามาในแต่ละช่วงเวลานั้น ทำให้ความคิดของคนต่างกันด้วย

ใหม่ รักหมู กับไม่เกิด

ครั้งถึงเวลาเที่ยง ลูกชายเทอาหารหน้าตาประหลาดออกมาจากกล่องกระดาษสีขาวใหญ่ ยื่นให้พ่อพลางว่า พ่อลองกินนี่ดู เพิ่งซื้อมาจากศูนย์การค้าตั้งใจซื้อมาให้พ่อกินโดยเฉพาะ พ่อถามว่าสิ่งนี้คืออะไร ลูกชายว่า นี่คือพิซซ่า พ่อถามด้วยความหนอยว่าเป็นค่านิยมใหม่อีกอะไร เจ้าจิกว่า เป็นอาหารประจำวันของคนที่อยู่เมืองนอก พ่อที่อายุมากแล้วส่ายหน้าว่า แกนี่จมชีวิตอยู่กับตะวันตกไปเสียหมด คินนี้มีงานวัดมีมโนราห์มาจากเมืองนคร นานทีปีหนถึงจะมาเล่นที่นี่สักครั้ง เดี่ยวนี้หาดูยากขึ้นทุกวัน แกไม่ได้เห็นมาหลายปีแล้ว น่าจะพาลูกไปดู มันจะได้ไม่ลืมที่มาของต้นตระกูล

ลูกชายสายหน้าบอกว่า คือนี่ที่มีคอนเสิร์ตของ ไมเกิ้ล แยกสันจะรอดู งานวัดเดี๋ยวนี้อะไรงั้น ผู้คอนเสิร์ตของฝรั่งไม่ได้เลย เวลาวางของคนกรุงเดี๋ยวนี้อาศัยการดูคอนเสิร์ตนี้แหละที่ช่วยเอนเตอร์เทนให้เร้าแลกซ์ได้.....

(น้ำสองสาย : 2538)

เรื่อง น้ำสองสาย นีวินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบแบ่งบทหรือตอนเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึง ความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงได้อย่างชัดเจน โดยใช้เหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงและค่านิยมของสังคมในแต่ละยุคมาเป็นตัวแบ่งบท เช่น การส่งยานอวกาศไปลงดวงจันทร์ การดูคอนเสิร์ตหรือความเปลี่ยนแปลงในยุคบุปผาชน เป็นต้น ผู้อ่านสามารถรับรู้ได้ถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงที่วินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดไว้เมื่อจบบทคล้ายการเล่าเรื่องในลักษณะแบบเรียนของนักเรียน และเมื่ออ่านจบทั้งเรื่องก็จะเข้าใจถึงแนวคิดที่ต้องการจะแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงไปของสังคมในแต่ละช่วงเวลาอีกด้วย

นอกจากจะเสนอแนวคิดและใช้กลวิธีการแบ่งแบบแบ่งบทหรือตอนแล้วในเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณยังได้ใช้ภาษาในยุครัฐนิยมซึ่งมีการตัดตัวอักษรที่มีเสียงซ้ำกันออกในการเขียน เช่น ส ศ ษ ใช้ ส เพียงตัวเดียวในการเขียนซึ่งเป็นกลวิธีที่สร้างจุดเด่นในแง่เรื่องสั้นเรื่องนี้อีกด้วย

เรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** วินทร์ เลียววาริณใช้การแบ่งบทหรือตอนตามเหตุการณ์ทางการเมืองตามประเทศไทยตามพ.ศ.ที่มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นเช่น พ.ศ. 2476 เกิดกบฏบวรเดช, พ.ศ.2482 มีการจับนักโทษทางการเมืองไปขังที่เกาะตะรุเตา, พ.ศ.2483-2488 เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 และเกิดขบวนการเสรีไทย, พ.ศ.2516 เกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาและประชาชนและเกิดการปราบปรามในวันที่ 16 ตุลา เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแต่ละบทของนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** นีวินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้วิธีการจัดวางโครงเรื่องในแต่ละบทให้เป็นเรื่องสั้นโดยให้เหตุการณ์แต่ละบทสมบูรณ์สามารถแยกออกจากกันได้และคลี่คลายปมปัญหา ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะเด่นแตกต่างจากนวนิยายทั่วไป

1.3.3 การจัดวางตัวอักษร

การจัดวางตัวอักษรในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเป็นลักษณะที่วินทร์ เลียววาริณนำมาใช้ในช่วงแรกของงานเขียนโดยการจัดวางตัวอักษรของวินทร์ เลียววาริณนั้นมีทั้งการใช้ที่แตกต่างกัน การใช้แบบและขนาดที่แตกต่างกันในการจัดวางตัวอักษรเพื่อช่วยสื่อความหมายร่วมกับเนื้อหาของเรื่องสั้นด้วย โดยในช่วงแรกนี้พบการจัดเรียงตัวอักษรได้ในเรื่อง **โลกีย์-นิพพาน ปทานุกรมชีวิต และ เกม** เป็นต้น

เรื่องโลกีย-นิพพาน นั้นวินทร์ เลียววาริณใช้การแบ่งหน้ากระดาษออกเป็นสองส่วน ด้านซ้ายใช้พื้นสีดำตัวอักษรสีขาวและทางด้านขวาใช้ตัวอักษรขาวพื้นสีดำ ทำให้เกิดความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กลวิธีการเขียนของวินทร์ เลียววาริณในเรื่องนั้นได้กล่าวเกี่ยวกับชายหนุ่มที่เพิ่งจบมหาวิทยาลัยอยู่ในสภาวะตกงาน และมาบวชเป็นพระได้เห็นกิจของสงฆ์ที่เต็มไปด้วยพุทธพยานิชย์ต่าง ๆ จึงสึกและเข้าไปอาบ อบ นวด ได้พบกับสาวขายบริการและได้เข้าใจถึงคำว่าเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่แท้จริงไม่ใช่วัตถุหรือเปลือกภายนอกแต่อยู่ที่ความเข้าใจจิตใจของตนเอง กลวิธีการแต่งในเรื่องโลกีย-นิพพาน นี้ รื่นฤทัย สัจจาพันธุ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

เป็นเรื่องสั้นที่เล่าเรื่องแบบคู่ขนาน (parallel) คือเรื่องหนึ่งเป็นบทสนทนาและเรื่องราวของหมอนวดสาวกับชายผู้ซื้อบริการ อีกเรื่องหนึ่งเป็นบทสนทนาและเรื่องราวของพระภิกษุนักแสวงหาผู้กำลังคิดลาสิกขาบทหลวงพี่ผู้เชี่ยวชาญในตรรกฐานวิชาทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นเสกผ้ายันต์ น้ำมันงา ทำน้ำมันต์ ปลุกเสกพระเครื่อง ฯลฯ ผู้เขียนเล่าเรื่องทั้งสองคู่ขนานกันไป โดยจัดวางเรื่องทั้งสองบนหน้ากระดาษสีขาว ตัวหนังสือสีดำ ผู้เขียนพยายามจัดย่อหน้าของเรื่องราวในคอลัมน์ทั้งซ้ายขวาให้ตรงกัน เพื่อให้เห็นว่ามีการใช้คำหรือข้อความซ้ำกัน หรืออาจเป็นข้อความที่แตกต่างกันตรงกันข้ามผู้อ่านจะอ่านเรื่องที่ละคอลัมน์ หรือจะอ่านแบบคู่ขนานเปรียบเทียบกันไปก็ได้

(รื่นฤทัย สัจจาพันธุ์ : 2549)

นอกจากจะใช้การกลวิธีการแต่งเรื่องแบบคู่ขนาน(parallel) แล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้ใช้การจัดวางตัวอักษรสีขาวและดำ เพื่อให้เกิดความตึงเครียดและสื่อความหมายโดยนัยถึงความมืดบอดทางความคิดของตัวละคร โดยใช้พื้นสีขาวเมื่อตัวละครเอกไปบวชในครั้งแรก แต่เมื่อออกจากวัดไปสู่อาบ อบ นวดวินทร์ เลียววาริณเปลี่ยนพื้นหลังสีดำเพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกเกิดความสับสนในกิจของสงฆ์และความเป็นผู้นำทางจิตใจที่พระพี่ชายปฏิบัติและกลับเป็นพื้นหลังสีขาวอีกครั้งเมื่อออกจากอาบ อบ นวด แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจของตัวละครเอกในท้ายที่สุดยกตัวอย่างการจัดวางดังต่อไปนี้

ประตูดังปิดลง ตัดขาดทุกสิ่งใน
ห้องเล็กๆห้องนั้นจากโลกภายนอก
เงียบ เย็น และมืดสลัว แต่ที่มืดมิด
จากภายในมีอะไรกัน?

หล่อนสวมชุดราตรีดำรัดรูป ผ่า
ยาวจากข้อเท้าถึงโคนขา บางแนวร่าง
ระหง กระโปรงดำสนิทกับท่อนขาขาว
เนียน ตำกับขาวตัดกันรุนแรง ไม่ต่าง
ไปจากความรู้สึกของผมตอนเห็นเงาใต้ผ้า

หล่อนสลัดชุดยาวออกอย่างไม่ขัด
เขิน เผยชุดชั้นในตาข่ายบางภายใน
กึ่งซ่อนเร้นกึ่งเปิดเผย กึ่งเคร่งขรึม
กึ่งยั่ววน วัยของหล่อนคงไม่ต่ำกว่า
สามสิบ แต่คงรู้ทันชีวิตมากกว่า
ผู้หญิงที่ผมรู้จักอีกหลายคนรวมกัน
นัยน์ตาคู่นั้นคมแบบคนสู่โลก รอย
ตีนกาถูกกลบหายไปด้วยเมคอัพ
สังเคราะห์ที่ล้ำ

หล่อนไขก๊อมน้ำร้อนและเป็น
ปлойให้น้ำสองสายไหลลงอ่างแล้วเบา
สายน้ำร้อนเข้าแรงเข้าหน้าเย็นคละคล้า
ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน สงัดวันกรุ่น
ลอยบางเบา น้ำเปลี่ยนสีสองสายกับ
คนเปลี่ยนหน้าสองคน ระดับน้ำในอ่าง

ประตูดังถูกเปิดออก แจ่มช่องให้
แสงแดดจากภายนอกสาดเข้ามาเบียด
ไล่ความมืดไปจากห้องอาบห้องทั้งห้อง
จนจิตจำ อุ่น และเบี่ยงหลังชีวิต

หลวงพี่สันติวัดจิวที่เลื่อนหลุด
ออกพาดไหลวนอ้อม ลีอาพันของจิว
กับสีน้ำตาลกระของผ่องกุฎิ แลดู
กลมกลืนและอ่อนโยน จากหน้าต่าง
กุฎิมองออกไปเห็นต้นไทรใหญ่แผ่
กิ่งก้านสาขารอบคลุมทั้งลานกว้าง
เหมือนทางด้วยร่มสีเขียวขนาดยักษ์
กระจุยพุ่งหนึ่งจิกคืบหาอาหารอยู่ใต้
เงาไม้ กลิ่นอายความสงบสันโดษแผ่
อยู่ในทุกอนุภาค

หลวงพี่สันติขยับจิวให้กระชับ
กายอีกครั้ง ทำเป็นคนร่างใหญ่ โหล่
กับต้นคอหนา คางสองชั้น ใบหน้าที่
เปล่งปลั่งด้วยเลือดฝาดดูอ่อนกว่า
ตัวเลขวัยห้าสิบ เว้นตาขอบกระพริบให้
ทำงานดูคงแก่เรียนและน่าเชื่อถือมากขึ้น
หากมิได้หมัดเล็กอยู่ ท่านก็คงดู
เหมือนคุณุพัทธ์ ผู้ยิ่งใหญ่คนมา
ตลอดชีวิต

ท่านไขก๊อมน้ำ ปлойให้น้ำไหลลง
ในขันเงินที่ขัดจนแวววับ พื้นสายสิญจน์
โดยรอบและหลังคาปริกรรม ผมเฝ้า
สังเกตทุกริยาบของท่านอย่างสนใจ
ครู่ต่อมาท่านยกขันน้ำมนต์วางบนแท่น
เปิดลิ้นชักใต้แท่นยกถาดเครื่องมือ

ค่อย ๆ เผยสูงชันที่ละน้อย เฝ้ามอง
จนได้ยินแต่เสียงน้ำรินและเสียงหัวใจ
ผมสั่นในอก

แล้วผู้หญิงแปลกหน้าคนที่ผม
เพิ่งรู้จักกันมาไม่ถึงสิบห้าที่บอกผม
“ถอดเสื้อออกสิ”

“มาเที่ยวที่นี้บ่อยมั๊ยคะ?” หล่อนชวน
ผมคุย คงเป็นประโยคเดียวกับที่ใช้
ถามแขกคนอื่น ๆ นัยไม่วุ่น มือ
เรียวยาวแต่แข็งแรงเพราะใช้ปั้นบวด
อยู่เป็นประจำพู่หน้าใส่ร่างของผม

“ครั้งแรก?”
“ครั้งแรก?”
“ครั้งแรกของที่นี่ และครั้งแรก
ในชีวิต”

“หรือ?...” หล่อนเลิกคิ้ว นัยน์ตา
ฉายแววยิ้ม ทำให้ใบหน้าอันดูอ่อนวัย
ขึ้นหลายปี “...ไม่น่าเชื่อ”

ใช่ ครั้งแรกของผมในสถานที่
อย่างนี้จริง ๆ มองหน้าหล่อนอย่าง
ขัดเขินแล้วนึกถึงตัวเองย่น ๆ กิ่ง ๆ
อยู่หน้าตู้กระจกเมื่อครู่นี้ ภายในนั้น
หญิงสาวไม่ต่ำกว่าหกสิบนางนั่งเรียง
รายอยู่เต็มห้อง ใครที่คนสามเครื่อง
วางกระจายอยู่ด้านหน้า กลิ่นอบหรี
ฉุนเฉียวปะปนอยู่กับกลิ่นน้ำหอมไม่
ทราบชื่อสองสามสกุล กลิ่นแอร์
รีฟรेशอร์อ่อน ๆ คละเคล้ากับกลิ่น

สักยันต์ออกมาและเบือนหน้าไป
ซ้ายหันม้วยยี่สิบกว่าซึ่งนั่งพนมมือ
อยู่เบื้องหน้า ผมรู้แต่เพียงว่าแขกคน
ล่าสุดมาหาหลวงพี่เพื่อเพิ่มความเชื่อ
มั่นอะไรบางอย่างของชายชาตรี
“ถอดเสื้อออกสิ”

“เคยเห็นพิธีกรรมสักยันต์มาก่อนไหม?”
หลวงพี่สันติถามผมหลังจากแขกคน
สุดท้ายที่มารับการสักยันต์เดินลับหาย
ไปจากกุฎิแล้ว

“ไม่เคยครับพี่ นี่เป็นครั้งแรก”
ผมเรียกท่านว่าพี่เพราะท่านเป็นทั้งพระ
อุปัชฌาย์และพี่ชายแท้ ๆ ของผม
“ตัดเปิดหูเปิดตาเอาไว้ น้องชาย
อย่างเมื่อก่อนคือสักยันต์”

“ผมไม่เคยรู้มาก่อนว่าวัดเรารับ
สักยันต์ได้ชาวบ้านด้วย”
“แก่เพิ่งบวชมาได้แค่สองวัน ยัง
ต้องเรียนรู้อีกมาก การสักยันต์ก็เป็น
อีกหน้าที่หนึ่งของพระที่นี่”

“สักไปทำไมครับ?”
หลวงพี่สันติมองหน้าผมเหมือน
กับไม่เคยเห็นหน้าน้องชายคนนี้
มาก่อนเลยในชีวิต

“บิ๊! ก็เพื่อความคงกระพัน
โดนมีดโดนไม้ไม่เป็นอะไร อย่างแต่
แปลเลย รอยข่วนก็ไม่มี”
“จริงหรือครับพี่?”

(อาเพศกำสรวล : 2538)

นอกจากการใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบคู่ขนาน (parallel) ในเรื่องโลกีย์- นิพพานแล้ว วินทร์
เลียววาริณยังใช้การลดขนาดหรือใส่ให้ตัวอักษรอีกด้วย โดยพบในจากเรื่อง เกม และ ปทานุกรมชีวิต
ฉบับชนชั้นกลาง ที่วินทร์ เลียววาริณใช้การเปลี่ยนสีตัวอักษรเพื่อทำให้เรื่องสั้นมีความแตกต่างและ
ดึงดูดใจผู้อ่านมากขึ้น

เรื่อง เกม วินทร์ เลียววาริณใช้เปลี่ยนตัวอักษรเป็นสีฟ้า เล่าถึงเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ตัว
ละครเอกกำลังชกมวยอยู่บนเวที ใช้ขนาดและตัวอักษรธรรมดาเล่าเรื่องราวขณะตามล่าเลือดบาดเจ็บใน
ป่า และใช้ตัวอักษรขนาดเล็กเล่าเรื่องราวขณะตัวละครเอกกำลังไล่ล่าทหารเวียดกงและนำมาจัดวาง
ต่อกันโดยการจัดวางตัวอักษรมีลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้

ป็นสามกระบอบลงไปยังร่างลายเหลืองดำอย่างระว่าง วินาทีนั้นมันชันกายลุกขึ้นเดิน
หายเข้าไปในพุ่มไม้ เยื้องย่างอ้อยส้อยเหมือนหญิงสาวในห้องหอ เราก้าวตามอย่างเชื่องช้า
ทันใดนั้นพื้นดินตรงที่ผมเหยียบก็ไหววบลงไปในหลุมชวากเบื้องล่าง...

กำปั้นแข็งเหมือนเหล็กของสิงห์ลอยเข้ามาอีกอย่างไม่ปราณี อัดดูบเข้าที่คิ้วซ้ายของผม จนเลือดไหลซึมออกมา อีกหมัดและอีกหมัดตามมาติด ๆ ประสาททั่วร่าง ผมสั่นระริก หอบหายใจหนักหน่วง เสียงระฆังดังมาพอดีเมื่อความรู้สึกของผมเริ่มดับวูบ เหมือนตกลงไปในเหวลึกที่ดำมืดไม่มีจุดสิ้นสุด...

มือของผมคว่ำกลางลำไม้รั้งที่ทอดขวางทาง มือทั้งสองเกราะเกร็งยึดต้นไม้นั้นเหมือน ฟางเส้นสุดท้ายของคนจมน้ำ ผมได้กลับมาขณะที่หัวใจผมยังเต้นแรง

“ไอ้โครงหล่อเรามาที่นี่!” ลูกกันพูดสีหน้าเรียบเฉยเมื่อเห็นผมรอดตายมาหวุดหวิด

“มัน...หล่อเรามา?...” ชาวกรุงมีสีหน้าไม่เชื่อ “...เป็นไปได้ที่สัตว์เดรัจฉานจะฉลาดแบบนี้”

แต่ภาพที่เห็นอธิบายตัวมันเองอย่างชัดเจน เบื้องหน้าเป็นหลุมดักสัตว์เก่าที่ชาวบ้านป่าทำทิ้งไว้นานมาแล้ว ข้างล่างมีซากไม้หลายแท่งปักอยู่ได้แต่ เวลาผ่านไปนานไปไม่เริ่มตกลงมาสะสมจนมองไม่เห็นร่องรอยเดิม แต่ไอ้โครงตัวนี้จำได้และเจตนาหล่อเรามาที่นี่ อาจเป็นเพราะสัญชาตญาณดิ้นรนเอาชีวิตรอดทำให้มันพยายามทุกอย่างที่จะฆ่าเราก่อนที่เราจะฆ่ามัน

“ร่างของทหารสองคนตกวูบลงไปหลุมขวากที่เวียดกงแดนตายหล่อเราไป พวกเขายาสนิททันที่พลัดเสียงระเบิดก็กังวานสนั่นผสานเสียงปืนคำราม เปลือกไม้ฉีกกระจุยกระจาย ใบไม้ปลิวว่อน

ผมหมอบกับพื้น เราพลาดเสียแล้ว เวียดกงเดนตายไม่กี่คนหล่อเรามาติดหลุมขวากและกับระเบิด ผู้พันให้สัญญาณเราออกกลับมามุ่งหลักใหม่ คนของเราตายสิบเอ็ดคน เสียงของผู้พันยังก้องอยู่ในหูของผม

“หลักการของเราคือใครรุนแรงมา เราก็รุนแรงกลับไป”

(เกม : 2538)

จากเรื่อง เกม วินทร์ เลียววาริณใช้ตัวอักษรที่ต่างกันเพื่อแยกเนื้อเรื่องออกจากกัน โดยใช้ลักษณะของตัวอักษรและสีที่ต่างกันเล่าเหตุการณ์ที่ต่างกันไป ทำให้ผู้อ่านสามารถลำดับเหตุการณ์ทั้งสามเข้าด้วยกันได้แม้ว่าวินทร์ เลียววาริณจะกล่าวถึงแบบสลับไปมา แต่ทั้งนี้วินทร์ เลียววาริณก็ได้เชื่อมโยงเนื้อเรื่องเข้าด้วยกันด้วยตัวละครเอกและแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ล่าหรือผู้ถูกล่าในสังคมปัจจุบันได้อย่างดี

เรื่อง ปทานุกรมชีวิต วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดวางตัวอักษรมาช่วยในการเล่าเรื่องโดยใช้ตัวอักษรเอียงสีฟ้าในการกำหนดค่านามให้ดูโดดเด่น เช่นเดียวกับการทำปทานุกรมหรือหนังสือ

อ้างอิงต่าง ๆ ที่ทำให้คำนามนั้นเป็นคำสำคัญและใช้ตัวอักษรธรรมดาในการเล่าเรื่องของชายคนหนึ่ง ที่อาศัยและใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ อย่างซ้ำซากจำเจ เช่นเดียวกันทุกวันยกตัวอย่างจากเรื่อง เช่น

นาฬิกาปลุก: เครื่องมือที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาพัฒนาการตนเอง

เสียงเหล็กกระทบเหล็กฝ่าความมืดด้วยความเร็ว 1,100 ฟุต/ วินาที มายังหูของผม มันดังพร้อมกับเสียงไก่ขัน(ปลอม) ของนาฬิกาปลุกรูปไก่ กระซอกผมออกจากนิทราผมอย่างไม่ปราณีปราศรัย ความฝันแตกกระจาย ฟ้านอกบ้านมืดมิด ไข่ไก่บ้า! เสือกขัดได้เหมือนจริงนัก มันชนก่อนไก่จริงในโรงฆ่าใกล้บ้านเสียอีก

ยาแก้ปวดหัว : สารเคมีสังเคราะห์ ใช้แก้ปวดหัว ปวดประจำเดือน และอีกสารพัดสรรพคุณ ยาแก้ปวดมีกำเนิดมานานหนึ่งร้อยกว่าปีแล้ว แต่วิทยาการการคิดค้นยาแก้ปวดไม่ยากเย็นเท่ากับการคิดหาจุดขายของสินค้าตัวนี้ในงานโฆษณา

เศษฝันยังติดค้างอยู่ในกะโหลก เรื่องงาน เรื่องลูก เรื่องหนี้... หยุด! อย่างเพิ่งคิดถึงมันตอนนี้ ผมพูดกับตัวเองในกระจก เพิ่งจะตีห้า ยังมีเวลาอีกสิบสี่ชั่วโมงเต็ม หรืออีกตั้ง 50400 วินาทีที่จะเผชิญกับมัน สลัดความงัวเงียออกยกยิ่น

ผมตื่นตีห้าทุกวันจันทร์ถึงเสาร์มาหลายปีแล้ว ยังไม่เคยชินกับมันซักที (ก่อนหน้านี้ผมเคยตื่นหกโมงเช้าแล้วร่นไปเป็นตีห้าครึ่ง และตีห้าในที่สุด) ปวดหัวหนึบ ๆ ยัดยาแก้ปวดใส่ปากสองเม็ด กรอกน้ำตามลงไป ค่อยยังชั่ว มือขวาหยิบแท่งรีโมตคอนโทรล ขึ้นไปที่เครื่องรับวิทยุ...

(ปทานุกรมชีวิตฉบับชนชั้นกลาง : 2358)

การนำเสนอเรื่องสั้นที่มีการใช้ การจัดวางตัวอักษรและการใช้สีเข้ามาช่วยในการนำเสนอ นั้นเป็นการนำเสนอในรูปแบบที่แปลกไปจากการเขียนวรรณกรรมแบบเดิมที่พบอยู่ทั่วไป ซึ่งงานเขียนในรูปแบบนี้ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นบ่อยนักในขณะนั้น แต่วินทร์ เลียววาริณมักใช้กลวิธีนี้มาช่วยในการนำเสนออยู่บ่อยครั้งจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณไปในที่สุด

1.3.4 การใช้รูปแบบการเขียนเชิงวารสารศาสตร์

วินทร์ เลียววาริณ ได้นำรูปแบบการเขียนทางด้านวารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนนั้น มาใช้ตั้งแต่เริ่มต้นการเป็นนักเขียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารมีลักษณะและองค์ประกอบที่ต้องใช้การเขียนเช่นเดียวกับวรรณกรรม และในปัจจุบันมีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากในฐานะที่เป็นสิ่งให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญแก่คนในสังคม วินทร์ เลียววาริณจึงทดลองใช้รูปแบบการนำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนในเชิงวารสารศาสตร์มาใช้ในการเขียนพบได้จากเรื่อง คดีมโนสาเร่ สุนัขาธิปไตย หมึกหยดสุดท้าย กระดาษขาวกับดาวหมึก

จากเรื่อง *คดีมโนสาเร่* วินทร์ เลียววาริณใช้ข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยให้ตัวละครเอกได้รับข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์และโทรศัพท์มากำหนดเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกได้ประสบอย่างไม่คาดฝัน ยกตัวอย่างเช่น

“ไทยรัฐ วันพุธที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2534

เลขคลาดเคลื่อน : ฝ่ายประชาสัมพันธ์กรมที่ดิน

แจ้งว่า ผลการออกสลากการชาดกรมที่ดิน

รางวัลที่ 5 หมุนครั้งที่ 3 ที่นำเสนอ

ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเมื่อวันที่ 8 เม.ย. นั้นตัวเลข

คลาดเคลื่อน คือหมายเลข 063245 นั้นไม่ถูกต้อง

ตัวเลขที่ออกรางวัลที่ 5 หมุนครั้งที่ 3 คือหมายเลข

067245 ขอให้ผู้ออกสลากหมายเลขนี้ไปรับรางวัล

ที่กองคลัง กรมที่ดิน

แล้วโชคชะตาก็เล่นตลกกับชีวิตของผมเองง่าย ๆ อย่างนั้นแหละ ขณะอ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับนั้น ผมพบว่าสลากกาชาดใบที่ติดมากับกระเป๋าของชายที่คิดว่าผมจี้เขา ถูกรางวัล เงินรางวัลคงจะช่วงต่อคุณภาพชีวิตผมไปอีกสักพักใหญ่ ผมลังเลอยู่ว่าจะเอามันไปขึ้นเงินดีหรือไม่ ในที่สุดความโลภก็ชนะ”

(คดีมโนสาเร่ : 2538)

จากเรื่อง *คดีมโนสาเร่* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้ข่าวจริงจากหน้าหนังสือพิมพ์มาเป็นส่วนประกอบในการเขียนเรื่องสั้น โดยกำหนดให้ตัวละครซึ่งสมมุติขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าวที่เป็นความจริงและเป็นต้นเหตุให้เกิดข่าวเหล่านั้นขึ้น โดยข่าวที่นำมาใช้นั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันแต่อย่างใด ถือเป็นกลวิธีใหม่ที่วินทร์ เลียววาริณสร้างขึ้นเพื่อใช้ในงานเขียนในช่วงแรกนี้

เรื่อง *สุนัขขี้ปัสสาวะ* วินทร์ เลียววาริณจำลองสถานการณ์เกี่ยวกับการการอภิปรายในสภาโดยใช้ตัวละครเป็นสุนัขและสร้างโลกสมมุติให้เป็นโลกที่มีสุนัขปกครอง นำเสนอเรื่องโดยใช้บทสัมภาษณ์ประกอบการเล่าเรื่องด้วย เป็นเหมือนการให้ข้อมูลกับผู้อ่านโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ความคิดเห็นโดยสอดแทรกเป็นส่วนเสริมไว้ท้ายหน้ากระดาษ โดยไม่กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องที่กล่าวถึงการอภิปรายในสภา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นันทาทรศนะต่อท่านรัฐมนตรี เสมมา แหลมคม

นางประจัน แม่ค้าละแวกบ้านนายก

“เห็นท่านนายมาตั้งแต่เล็ก ท่านเป็นเด็กขยัน ว่องไว เรียนดี ไม่ถือตัวเลย มาวิ่งเล่นกับเด็กแถวนี้ อยู่เรื่อย มีกระดูกก็แบ่งกัน น่ารักมาก ตั้งแต่เด็กก็รู้แล้วว่าท่านต้องเป็นใหญ่เป็นโต แต่ไม่เคยนึกว่าท่านจะได้เป็นถึงนายกรัฐมนตรี

“นายเขียว ทองคำ เจ้าของฟาร์ม

“เลือกท่านเป็นส.ส. เพราะอยากให้ท่านช่วยปัญหากระดูก แต่ก็ผิดหวัง พวกท่านเก่งแต่เท่าและกัดกันในสภา แต่ก่อนก็มีหลักการดี ตอนนี้ใส่สูทออกทีวีบ่อยๆ แล้วก็เปลี่ยนไป

(สุนัขาธิปไตย : 2538)

จากเรื่อง *สุนัขาธิปไตย* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้บทสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชน มาสอดแทรกไว้ในเรื่องสั้นโดยใช้สีพื้นและสีตัวอักษรที่แตกต่างจากส่วนที่เป็นเรื่องสั้นธรรมดา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถแยกได้อย่างชัดเจนว่าข้อความในกรอบนี้ไม่ได้มีส่วนเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ แต่เป็นบทสัมภาษณ์ที่มาประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงภาพรวมและพฤติกรรมของตัวละครได้ดียิ่งขึ้น

เรื่อง *กระดาศขาวกับดาวหมึก* วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอข่าว และจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันว่าในปัจจุบันหนังสือพิมพ์มักเขียนพาดหัวข่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าการนำเสนอความจริง โดยนำเสนอข่าวที่บางครั้งอาจไม่เป็นเรื่องจริงหรือไม่เป็นธรรม โดยไม่ได้สนใจต่อผลกระทบที่จะตามมาจากการเสนอข่าวนั้น โดยนำเสนอข่าวที่หนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งเกี่ยวกับดาราที่ถูกจี๊ซิงทรัพย์ ว่าถูกข่มขืนและชิงทรัพย์เพราะการแต่งตัวของเธอเอง ประกอบกับการเล่าเรื่องเบื้องหลังข่าวเพื่อให้เห็นว่าข่าวที่นำเสนอมานั้นไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด เป็นเพียงการสร้างข่าวเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ตัวอย่างเช่น

สยามเที่ยงตรง หน้า 1

เพื่อนบ้านยืนยิ้มกลืนกลืน

ชอบแต่งตัวแบบลองดีโจร

อนุสนธิจากข่าวดาราสาวถูกโจรหนุ่มลอบคราบเมื่อวานนี้ มีประชาชนโทรศัพท์เข้ามาสอบถาม “สยามเที่ยงตรง” มากมาย ผู้สื่อข่าวของสยามเที่ยงตรงจึงได้ติดตามข่าวมาเสนอดังต่อไปนี้

ผู้สื่อข่าวสอบถามไปยังนายร้อยเวร พบว่ายังจับโจรเจ้าชู้รายนี้ไม่ได้ ยามที่เฝ้าที่พักกล่าวว่าตนไม่ได้สังเกตว่ามีชายหนุ่มที่ไหนเดินปะปนเข้าไป เพราะปรกติการเฝ้าคอนโดมิเนียมแห่งนี้รัดกุมมาก ถ้าเรื่องที่

เกิดขึ้นเป็นจริง ก็แสดงว่าดาวโป๊น่าจะเป็นคนพาขายหนุ่มคนนั้นขึ้นห้องเองมากกว่า มิฉะนั้นคนแปลกหน้า ไม่น่าจะรู้ทางเข้าออกคอนโดมิเนียมแห่งนี้ดีเช่นนี้

ผู้สื่อข่าวพยายามติดต่อสัมภาษณ์นางสาวกมลลา แต่ได้รับคำปฏิเสธว่ายังไม่หายเสียขวัญจากการที่โจรหนุ่ม “ลอกคราบ”

ทนายความสมชัย ศรีวรสารกุลเป็นคนร่างเล็ก สวมแว่นตารอบกระหนกตาอะไหล่เสื้อเชิ้ตสีขาวมอไม่ผูกไท บุคลิกของเขาไม่น่าจะเป็นทนายที่มีฝีมือดีที่สุดในขณะนี้ แต่เขาเป็นทนายความที่มีงานชุกแทบไม่เคยมีเวลาว่าง ที่สำคัญคือเขาทำงานไม่ใช่เพราะหวังผลตอบแทนเป็นหลัก

“คุณแน่ใจหรือครับว่าจะฟ้อง สยามเที่ยงตรง?” เขาเอ่ยประโยคนี้เป็นครั้งที่เท่าใดกมลลาเองก็จำไม่ได้

“ใช่ ทั้งบรรณาธิการ คนเขียนข่าว เจ้าของ ฟ้องหมด”

“คุณกำลังเล่นอยู่กับหนังสือพิมพ์ยักษ์ใหญ่ นะครับ โอกาสของคุณไม่มากนัก...”

“คุณกำลังบอกให้ฉันยอมรับข่าวสวาทที่พวกเขากำลังขึ้นมานั้นหรือ? มันเป็นข่าวบิดเบือน...”

“ต่อให้คุณพิสูจน์ได้และชนะคดี ก็อาจไม่คุ้มกัน เพราะพวกมันต้องเล่นงานคุณจนป็นปีแน่ เข้าใจไหมว่าพวกเขายอมเสียเงิน แต่ไม่มีวันยอมแพ้ มิเช่นนั้นหนังสือเขาจะเสียชื่อหมด และเป็นผลโดยตรงกับยอดขาย”

“ไม่เด็ดขาด”

“งั้นก็ตามใจครับ”

(กระดาศาขาวกับดาวหมึก : 2538)

จากเรื่องสั้นเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการนำเสนอโดยใช้ข่าวเกี่ยวกับตัวละครเอกมาเป็นส่วนนำของเนื้อเรื่อง โดยข่าวที่นำมาขึ้นต้นนั้นก็เปลี่ยนไปตามเหตุการณ์ระหว่างตัวละครเอกทำการฟ้องร้องตั้งแต่วันแรกจนถึงวันที่ฟ้องร้องเสร็จ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเรื่องนี้ด้วยการแสดงแนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของการทำหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน โดยเลขหน้าของข่าวเกี่ยวกับดาราสาวจะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดข่าวก็ตกไปอยู่หน้าสุดท้ายและเมื่อคดีความจบก็มีข่าวใหม่เกิดขึ้นอีก วินทร์ เลียววาริณใช้ข่าวทั้งหมดนี้มาเป็นส่วนนำของเนื้อเรื่องที่ต้องการก่อนจะเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อเรื่อง

นอกจากการใช้รูปแบบการเขียนด้วยข่าวและบทสัมภาษณ์แล้วการนำเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เอกสารนำเที่ยวก็ถือเป็นบทความประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่ง พบได้จากเรื่อง ทวีรสยาม : 4001 ซึ่งกล่าวเกี่ยวกับสภาพประเทศไทยในปี 4001 วินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการเขียนเอกสารนำเที่ยวมาใช้ในการเล่าเรื่องโดยจินตนาการถึงความเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในอนาคต ยกตัวอย่างเช่น

วันที่ 7 กรุงเทพ – นนทบุรี

เข้านั่งรถสายด่วนไปตามทางด่วนเจ้าพระยา เจ้าพระยาเดิมที่เป็นแม่น้ำเจ้าพระยา แต่รัฐบาลได้ “เปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส” โดยการถมเป็นทางหลวงกว้างที่สุดในโลก ขนาดกว้างถึง 100 เลน ดิฉันดับ

หนึ่งของถนนที่กว้างที่สุดในโลก โดยหนังสือกินเนสส์ ตลอดจนข้างทางเป็นโรงงานผลิตออกซิเจนกว่าหนึ่งร้อยโรง กรุงเทพฯ – นนทบุรีเป็นแหล่งผลิตออกซิเจนที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

นักท่องเที่ยวที่สามารถแวะซื้อออกซิเจนได้จากริมทาง มีออกซิเจนกลิ่นต่างๆ เช่น กุหลาบ มะนาว ลาเวนเดอร์ในราคาถูกอย่างไม่น่าเชื่อ

บ่ายไปจังหวัดนนทบุรี เมืองชนบทข้างกรุงเทพฯ อย่าลืมแวะซื้อทุเรียนนนทบุรี ขนานแท้เรียนยาวกว่าสองฟุตกว่า บ่มเพาะโดยใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ชั้นเลิศ ถ้าทำมาเที่ยวในช่วงเดือนเมษายน จะพบ งานประกวดธิดาทุเรียนที่หน้าศาลากลางจังหวัด ควรไปตอนบ่ายและทานอาหารเย็นที่นั่น อาหารที่ขึ้นชื่อ คือ ข้าวหลามบาร์บีคิวไส่เนย อร่อยมากแม้ชาวตะวันตกที่คุ้นเคยข้าวเจ้าอย่างเรา ดึกกลับถึงกรุงเทพฯ เพราะใช้ทางด่วนเจ้าพระยาสองข้างทางชมแสงสีจากคอนโดมิเนียมริมทางด่วน สวยงามมาก กวีสยามท่านหนึ่งพรรณนาความสวยงามริมทางหลวงสายนี้ว่า

“ แสงไฟจากคอนโดจุแสงดาวพร่างพรายยามคืนเดือนซิด ”

(ทวิรัชยาม : 4001:2538)

จากตัวอย่างข้างต้นของเอกสารนำเที่ยวที่ใช้ในการเล่าเรื่องนำเสนอกรุงเทพฯ ในเชิงเสียสละ เช่น การสร้างของที่ใหญ่ที่สุดในโลกของคนไทยและความเปลี่ยนแปลงของเมืองหลวง โดยเอกสารนำเที่ยวส่วนใหญ่มักจะแสดงให้เห็นความโดดเด่นและความน่าสนใจของสถานที่เหล่านั้นเป็นหลัก วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอโดยการเขียนเลียนและการโสมนัสนำเที่ยวมาใช้ในการเสียดสีความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และค่านิยมในสังคมไทยได้อย่างดี

การใช้กลวิธีการนำเสนอในเชิงวารสารศาสตร์ในช่วงแรกเกิดจากการทดลองงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่นำสื่อที่มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในชีวิตประจำวันมาปรับใช้ในการนำเสนอเรื่องและยังแสดงแนวคิดให้เห็นอิทธิพลของสื่อในปัจจุบันว่ามีบทบาทในสังคมมากอีกด้วย

1.3.5 การใช้ภาพประกอบ

วินทร์ เลียววาริณเริ่มใช้ภาพประกอบในงานเขียนตั้งแต่ในช่วงแรก พบในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกที่กำลังอ่านประวัติศาสตร์มากกว่านวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ภาพประกอบที่วินทร์ เลียววาริณใช้นั้นเป็นภาพประกอบของบุคคลต่าง ๆ ที่ในวงการการเมือง เช่น ภาพของคณะราษฎร ภาพการเปลี่ยนแปลงการปกครองหรือภาพของเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 เป็นต้น แต่การใช้ภาพของวินทร์ เลียววาริณในช่วงต้นนี้เป็นเพียงภาพประกอบเพียงอย่างเดียวไม่ได้เกี่ยวกับเนื้อหาโดยตรงหรือเป็นส่วนช่วยในการเล่าเรื่องแต่อย่างใด โดยภาพประกอบเหล่านี้จะอยู่หลังข้อบทและก่อนเนื้อหาเป็นคล้ายส่วนที่ช่วยเก็มนำว่าเนื้อหาในบทต่อไปนี้จะกล่าวถึงการเมืองในช่วงใด การใช้ภาพประกอบในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณมีนัยสำคัญในเชิงการสื่อความเพื่อให้นวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะคล้ายสารคดี เพราะภาพประกอบโดยมากจำเป็นสำหรับการนำเสนอ

งานเขียนประเภทสารคดีและไม่นิยมใช้ในวรรณกรรมประเภทนิยาย การใช้ภาพประกอบของวินทร์ เลียววาริณนี้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากใช้รูปถ่ายจากเหตุการณ์จริงทั้งหมดจึงเป็นการโน้มน้าวให้ผู้อ่านเกิดความคิดเชื่อมต่อกับเหตุการณ์จริง จนมีนักประวัติศาสตร์บางคนกล่าวโจมตีว่าวินทร์ เลียววาริณบิดเบือนประวัติศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น

สุพจน์ ด้านตระกูล กล่าวว่า

การที่นวนิยายเรื่องนี้ “ใช้ฉากท้องเรื่องและเหตุการณ์จริงของประวัติศาสตร์การเมืองไทยในช่วง 60 ปี นั้น เป็นความจริงผสมจินตนาการไม่ใช่เหตุการณ์จริงทั้งหมด และเป็นจินตนาการที่สร้างความเสียหายให้แก่ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เป็นการมอมเมาผู้อ่านที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ทางประวัติศาสตร์การเมืองไทยมาก่อน ให้หลงเข้าใจผิดว่าเป็นความจริง การใช้ชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ผสมผสานกลมกลืนจินตนาการกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนผู้อ่านที่ไม่มีภูมิคุ้มกันแยกไม่ออก นอกจากจะยังลักษณะที่เรียกว่าปลอมแปลงประวัติศาสตร์ ผู้ประกอบกรรมเช่นนี้ได้ชื่อว่าเป็นอาชญากรรมทางปัญญา คณะกรรมการซีไรต์ผู้ประกาศให้รางวัล จึงได้ชื่อว่ามีส่วนสนับสนุนการก่ออาชญากรรมทางปัญญา”

(มนสิกุล โอวาทเภสัช : 2540)

นอกจากนี้ยังปรากฏความคิดเห็นของนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กล่าวเกี่ยวกับนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** โดยปรากฏอยู่ในบทความเรื่อง “รายงานพิเศษ : เมื่อคำประกาศซีไรต์กลายเป็นโฆษณาชวนเชื่อ” ว่า

หนังสือเล่มนี้เป็นนวนิยายประวัติศาสตร์ ที่ก้าวข้ามมาในชนประวัติศาสตร์มาก เพราะเอาตัวจริงกับตัวสมมุติเข้ามารวมไว้ด้วยกัน ... ความจริงแล้วถ้าจะเขียนเป็นนวนิยายจะต้องให้น้ำหนักของตัวจริงในประวัติศาสตร์ไม่มาก แต่ผู้เขียนให้ตัวจริงออกมาพูดมาก เช่น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ปรีดี พนมยงค์ และชาติชาย ชุณหะวัณ และมีการอ้างอิงเพิ่มภาคผนวก แทรกภาพเหตุการณ์จริง การโฆษณาในหน้าคำนำของสำนักพิมพ์ รวมทั้งคำนิยมของบรรณาธิการนิตยสารที่ลงนวนิยายเรื่องนี้เป็นตอน ๆ ในตอนแรก ล้วนเป็นการตอกย้ำให้เข้าใจว่าเรื่องที่เขียนขึ้นล้วนเป็นเรื่องจริง เป็นสารคดีประวัติศาสตร์มากกว่าเป็นนวนิยาย ในความเห็นของนครินทร์ เห็นว่า ถ้าตั้งใจให้เป็นนวนิยายจริง ผู้เขียนต้องจัดองค์ประกอบให้เป็นนวนิยาย อาจจะใช้ภาพเขียนแทนภาพจริง

(มนสิกุล โอวาทเภสัช : 2540)

แต่ทั้งนี้วินทร์ เลียววาริณก็ได้ชี้แจงว่าเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นเรื่องราวที่สมมุติที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนโดยอ้างอิงประวัติศาสตร์เท่านั้นและได้ชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ภาพประกอบไว้สรุปได้ ดังนี้

1. เหตุที่ต้องสร้างตัวละครขึ้นมาให้ทั้งสองฝ่ายค้านอำนาจกัน ก็เพื่อจะได้นำเสนอเรื่องราวทั้งหมดอย่างเป็นกลางจริง ๆ
2. เหตุที่เขียนแต่ละบทเป็นเรื่องสั้น แล้วนำมาร้อยต่อกันให้เป็นนวนิยายก็เพราะว่า ไม่ชอบอะไรที่เรียบ ๆ แต่ละบทแต่ละเหตุการณ์จึงควรมีโครงเรื่องเป็นเอกเทศ โดยเดินเรื่องแต่ละบทแล้วนำมาติดต่อ ทำให้ทำงานและคุมโทนเรื่องได้ง่าย
3. เหตุที่ใช้ภาพเหตุการณ์จริง มาประกอบเรื่อง เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือมากขึ้น เพราะหลายเรื่องผู้อ่านคิดว่าไม่น่าจะจริง คิดว่าเป็นเรื่องแต่งขึ้น แต่การมีรูปก็ทำให้เข้าใจเรื่องดีขึ้น
4. เรื่องนี้เป็นเรื่องแต่งอยู่แล้ว เพราะมีตัวละครสมมุติ นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ของตะวันตกทำยิ่งกว่านี้ ตัวละครเป็นบุคคลจริง ๆ ทั้งหมด และไม่กลัวถูกฟ้องด้วย เขียนได้เต็มที่

(มนสิกุล โอวาทเภสัช : 2540)

จากทัศนะทั้งหมดที่กล่าวมานั้นแม้ว่าจะมีผู้ไม่เห็นด้วยที่มีการเล่าเรื่องและใช้ภาพจริงในประวัติศาสตร์มาประกอบนวนิยายเรื่องนี้ แต่ก็สามารถพิสูจน์ได้ว่ากลวิธีการใช้ภาพประกอบในนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** นั้นทำให้มีการพูดถึงเป็นอย่างมากวงการวรรณกรรมในช่วงนั้นและทำให้วงการวรรณกรรมคึกคักขึ้น

1.3.6 การเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคของภาพยนตร์

การเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคของภาพยนตร์ในที่นี้ หมายถึง การเล่าเรื่องในรูปแบบของการถ่ายทอดเรื่องราวแบบภาพยนตร์ ซึ่งอิรวดี ไตรลึงคะได้กล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างวรรณกรรมและภาพยนตร์ไว้ว่า

“ทั้งนวนิยายและภาพยนตร์เป็นลักษณะของการเล่าเรื่องที่เราค้นเคย มานาน นวนิยายสื่อสารได้ด้วยตัวหนังสือ ส่วนภาพยนตร์เป็นการสื่อสารด้วยภาพและเสียง การเสพนวนิยายและภาพยนตร์จึงแตกต่างกันโดยพื้นฐาน อย่างไรก็ตามศิลปะในการสื่อสารทั้งสองประเภทได้กลืนเข้าหากันมากขึ้นการสร้างภาพยนตร์ในระยะแรกๆได้รับเอาการนำเสนอมาจากนวนิยาย แต่ปัจจุบันนวนิยายได้นำวิธีการนำเสนอแบบภาพยนตร์มาใช้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ เช่น มุมกล้อง การตัดต่อ การใช้แสงและสี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นลักษณะเฉพาะของภาพยนตร์ที่เป็นศิลปะของการทำให้ภาพเคลื่อนไหวอยู่บนจอดึงดูดผู้ชม การที่นวนิยายนำเอาวิธีการของภาพยนตร์มาใช้มากขึ้นได้ทำให้การ “อ่าน” นวนิยายกลายเป็นการ “ดู” นวนิยายเช่นเดียวกับการ “ดู” ภาพยนตร์ และผู้เสพนวนิยายจะเข้าใจงานได้ก็ต่อเมื่อได้ปรับจิตภาพ (mentality) ในการอ่านของตนเสียใหม่ให้เหมือนกับการเสพภาพยนตร์”

(อิรวดี ไตรลึงคะ : 2545)

จากคำกล่าวที่ยกมานี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของศาสตร์ในสาขาภาพยนตร์และวรรณคดีว่ามีความสัมพันธ์กันในด้านของกลวิธีในการนำเสนออยู่มากซึ่งในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่หนึ่ง มีเรื่องสั้นที่มีลักษณะของการจับภาพและตัดภาพและเปลี่ยนฉากสลับไปมาอยู่เช่นกันโดยปรากฏในเรื่อง เกม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพชายแก่หนุ่มสองคนที่ทำมฤตยูเพียงเพื่อพิสูจน์ศักดิ์ศรียังอยู่ในใจของผมตลอดมา หลังจากนั้นทุกอย่างก็เกิดขึ้นเหมือนความฝัน เสียงคำรามของเสือและกังวานปืนสองนัดจางหายไป ทุกอย่างเงียบสงบลงเหมือนเดิม

กำปั้นของเขาชกกร้าวซ้ำเข้าที่ตาซ้ายของผมเป็นครั้งสุดท้าย ผมรู้สึกหนาวสะท้านเมื่อน้ำเมือกอุ่นๆ มีกลิ่นคาวไหลออกจากเบ้าตา ผมมองไม่เห็น แต่ผมรู้ว่ามันเป็นสีแดงของดอกกุหลาบ ผมโง่งนงงล้มลงไป ผมได้ยินเสียงกรรมการแต่ผมกลับนอนนิ่ง ในใจนึกถึงเสือตัวนั้น เสียงโฆษกประกาศให้สิงห์เป็นฝ่ายมีชัย เลือดสดๆ ยังไหลรินออกมาอาบแก้มผม เสียงคนดูเฮฮ้อฮิงสโลว์โมชันซ้ำอีกที...” เสียงท่านรัฐมนตรีมอบทองหนักสิบบาทให้ผู้ชนะกลายเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำตำแหน่งของท่าน ช่วงขณะหนึ่งผมนึกสงสัยว่า ทำไมท่านไม่ไปเป็นประธานการนั่งสมาธิที่วัดไผ่ผุดหนึ่งเจียบๆ แทนที่จะมาชูมือและแจกทองให้แก่ผู้ชนะที่นี่ ไฟแฟลชของนักข่าวลั่นวูบวาบ เปล่า! ผมไม่ได้รู้สึกอิจฉาผู้ชนะเลย นี่เป็นความพ่ายแพ้ครั้งแรกของผมบนสังเวียน แต่มันสอนผมหลายอย่าง ถูกของลุดกัน โลกนี้เต็มไปด้วยความรุนแรงและทางเดียวที่จะเข้าใจมัน ก็ต่อเมื่อตกอยู่ในตำแหน่งของผู้แพ้นั่น ไม่มีทางอื่น...”

หลังจากนั้นผมก็กลับบ้าน

ร่างของเวียดกงสองคนนั้นถูกมัดติดกับต้นไม้ใบมีดคมปลายของใครคนหนึ่งกรีดผ่านลำคอของมันแหลมซ้ำ เสียงที่หลุดออกมาเหมือนเสียงปลากัดลั่นลัดเล็ดของมันไม่มีผิด เลือดสีสวยซึมออกมาเป็นหยาด ผมนึกถึงปีกผีเสื้อที่ผมดึงหลุดออกจากลำตัวที่ละชิ้น เมื่อครั้งผมยังเป็นเด็ก

ตอนนี้เราโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว เกมดิงปีกผีเสื้อและเล่น ปลากัดไม่สนุกสำหรับเราอีกต่อไป...

เรากลับบ้านหลังจากภารกิจการรูปแบบของเราจบสิ้นลงทิ้งร่างไร้ศรีษะทั้งสองไว้เป็นเหยื่อสัตว์ในป่า พวกมันถูกตัดหัวเสียบบังปากอยู่ริมโคลนสีแดงเพื่อประจานให้เพื่อนของมันเห็น

จีปสี่ล้อที่สามคันวิ่งหายกลับไปตามทางเดิมท่ามกลางสายฝน...

ร่างของผมถูกหามลงจากเวที เลือดยังคงไหลออกมาจากแผลที่ตาขวา น่าแปลกที่ผมกลับไม่รู้สึกรู้สึเจ็บปวดนัก ตอนนั้นผมเริ่มเข้าใจความรู้สึกของเสือตัวนั้น เสียงผู้คนลุกขึ้นยืนปรบมือกริ๊งกราวและค่อยๆ ททยอยออกจากสนามมวยกลับบ้าน อิมเอิบและสะใจในลีลาเด็ดขาดของนักมวยฝ่ายแดงที่พลิกสถานการณ์ขึ้นผมลงบนเวที เป็นบทสุดท้ายของสงครามบนสังเวียนที่เพิ่งปิดฉากลง

(อาเพศกำสรวล : 2538)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้การตัดภาพสลับไปมาระหว่างฉาก 3 ฉาก คือ ฉากการตามล่าเสือบาดเจ็บ ฉากการต่อยมวยของตัวละครเอก และฉากการตามล่าทหารเวียดกง เมื่อครั้งที่ตัวละครเอกยังเป็นทหารรับจ้าง วินทร์ เลียววาริณได้ใช้ลักษณะการตัดสลับไปมาระหว่างฉาก เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับความรู้สึกของการเป็นผู้ล่าและผู้ถูกล่าเป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณต้องการจะถ่ายทอด โดยได้ใช้ฉากที่ใกล้เคียงกันจากทั้งสามเหตุการณ์มานำเสนอแล้วตัดสลับไปมา โดยไม่ได้มีการเกริ่นนำความก่อนหน้าแต่ใช้การจัดตัวอักษรและการใช้สีเป็นตัวแบ่งฉากทั้งสามออกจากกันให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจเนื้อเรื่องจากฉากที่เปลี่ยนไป

จากการศึกษางานเขียนในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณพบว่าวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนโดยใช้กลวิธีการนำเสนอตามรูปแบบการนำเสนอวรรณกรรมเป็นหลักในการทางวรรณกรรม และได้สอดแทรกการนำเสนอในแนวทดลองเป็นส่วนประกอบในเรื่องสั้นบางเรื่องเพื่อให้เรื่องสั้นมีความน่าสนใจและมีความแปลกตาไปจากเดิม วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นการเขียนด้วยการนำเสนอในรูปแบบเรื่องสั้นที่ใช้การจบแบบหักมุมและเรื่องสั้นแนววิทยาศาสตร์ตามความชื่นชอบและความสนใจส่วนตัวของผู้เขียนโดยพบในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** และนวนิยายเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** ที่วินทร์ เลียววาริณใช้การดำเนินเรื่องในรูปแบบเรื่องสั้นมาเรียงร้อยต่อกันและรวมเรื่องสั้นวิทยาศาสตร์เรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว**

วินทร์ เลียววาริณได้เริ่มต้นนำกลวิธีการนำเสนอในแนวทดลองมาใช้โดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **อาเพศสรวล** ที่ผสมผสานกับกลวิธีตามรูปแบบวรรณกรรมทำให้อ่านรู้สึกแปลกและแตกต่างจากรูปแบบงานเขียนโดยทั่วไปในขณะนั้น นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าวินทร์ เลียววาริณมักใช้กลวิธีมากกว่าหนึ่งกลวิธีในเรื่องสั้นหนึ่งเรื่อง โดยผสมผสานระหว่างกลวิธีในแนวทดลองและกลวิธีเล่าเรื่องแบบเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงแรกของการเขียนนั้นวินทร์ เลียววาริณยังไม่มีประสบการณ์ทางการเขียนมากนักจึงเลือกที่จะนำเสนองานเขียนในรูปแบบที่ตนเองคุ้นเคยและใกล้ชิดมากที่สุด นั่นคือรูปแบบการเขียนตามแบบแผนและความนิยมของการเขียนเรื่องสั้นโดยทั่วไป การนำกลวิธีการนำเสนอเรื่องในแนวทดลองที่วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความสนใจเกี่ยวกับกลวิธีการนำเสนอทางวรรณกรรมและกลายมาเป็นจุดเด่นในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงต่อมา

2. พัฒนาการทางด้านกลวิธีช่วงที่ 2 พ.ศ. 2539-2547

ในช่วงพ.ศ. 2539 – 2547 วินทร์ เลียววาริณนำเสนอกลวิธีที่มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในช่วงแรกเป็นอย่างมาก คล้ายเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณได้ทดลองนำเสนองานเขียนในรูปแบบที่ตนเองสร้างขึ้นทั้งงานประเภทบันเทิงคดี สารคดี ตลอดจนรูปแบบงานเขียนใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์โดยใช้

ทัศนศิลป์และกลวิธีนำเสนออันผสมผสานรูปแบบนวนิยายและเรื่องสั้นและวรรณกรรมที่ใช้เทคนิคอื่นเข้ามาช่วย โดยวินทร์ เลียววาริณได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการทดลองทำงานเขียนในช่วงที่สองนี้ไว้ว่า

พิธีกร : แฟน ๆ หลายคนก็คงจะเคยได้อ่านผลงานของคุณวินทร์ นะคะ แล้วก็จะรู้สึกและสามารถสัมผัสได้ว่า งานเขียนของคุณวินทร์ จะเป็นแนวทดลอง คุณวินทร์ทำตรงนั้นได้อย่างไร ว่าทดลองเขียนงานแบบนี้งานสไตล์ใหม่ๆขึ้นมา

วินทร์ : อาจจะเป็นเพราะว่าโดยส่วนตัวเป็นคนที่ไม่ค่อยเก่งก็ได้ ก็เลยอยากทำอะไรที่มันไม่เหมือนเดิม คือพอทำอะไรที่ซ้ำแนวเดิม ก็รู้สึกเบื่อ ก็เลยหาอะไรใหม่ ๆ ทำตลอดเวลา แต่ผมคิดว่ามันมีเนื้อหาหรือมีแนวเรื่องให้เขียนอีกเยอะแยะในเมืองไทยเรา เพราะว่าเรายังขาดนักเขียนอีกหลายประเภทมากเลย

พิธีกร : เป็นเพราะความสนุกก็อยากจะถ่ายทอดออกมาซะนะ แล้วเพราะอะไรคะ ทำไมคุณวินทร์ถึงกล้าที่จะเขียนงานเขียนแนวทดลองหรืองานเขียนแบบใหม่ ๆ ออกมา ทั้ง ๆ ที่นักเขียนหลาย ๆ คนในบ้านเราอาจจะยังไม่กล้า

วินทร์ : ผมคิดว่าส่วนใหญ่ักเขียนในเมืองไทยชอบทดลองตลอดเวลา แต่ลักษณะการทดลองอาจจะไม่เหมือนกับสิ่งที่ผมทดลองเท่านั้นเอง

(http://www.winbookclub.com/interview_detail.php?id=42)

วินทร์ เลียววาริณยังได้ให้สัมภาษณ์ถึงแนวคิดต่อกลวิธีเขียนที่หลากหลายในช่วงที่สองไว้จากบทสัมภาษณ์ที่ว่า

dna : คุณเน้นเรื่องวิธีเขียน ดูเหมือนมีวิธีการต่าง ๆ เยอะแยะมากมาย

win : นั่นเป็นความชอบส่วนตัวที่ไม่อยากจำเจ ผมก็ลองผัดลองถูกไปเรื่อย ไม่ใช่ทุกครั้งที่ทำอะไรใหม่ ๆ แล้วมันจะดีกว่าเดิมเสมอไป แต่ก็ทำ เพราะถ้าหยุดเมื่อไร ก็อยหลังเข้าคลองเมื่อนั้น

dna : ดูเหมือนจะมีโครงสร้างในงานเขียนทุก ๆ เรื่อง

win : มันไม่ใช่โครงสร้างนะครับ มันเป็นแนวความคิด ถ้ามันมีแนวคิดรวม มันจะมีพลัง ชัดเจนกว่า มันจะไม่หลงทาง มันอาจจะติดนิสัยมาจากการคิดอะไรเป็นระบบก็ได้ ผมคิดอย่างเป็นระบบมานานแล้ว เวลาเรียนสถาปัตย์ (เขาเป็นสถาปนิกมาก่อน) มันมีการทำงานหลายส่วน การทำงานที่ไม่มีระบบจะไม่สามารถทำให้ทุกอย่างเสร็จภายใต้เวลาที่กำหนดไว้ ต้องจัดสรร แบ่งเวลาให้ถูก

(DNA : 2546)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสร้างสรรค์งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนั้น คือ การพยายามหลีกเลี่ยงความจำเจต้องการนำเสนองานเขียนในรูปแบบใหม่ ๆ แต่ก็ผ่านการคิดอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายของแนวคิดที่นำเสนอชัดเจน

กลวิธีการเขียนในช่วงที่สอง ของวินทร์ เลียววาริณนี้แม้ว่าจะมีการนำเสนอที่แปลกใหม่ไปจากวรรณกรรมรูปแบบเดิมหรือเรียกว่าเขียนแนวทดลองแล้ว ก็ยังปรากฏกลวิธีการเขียนตามหลักการทางวรรณกรรมอยู่ด้วยเช่นเดียวกัน กลวิธีการเขียนที่ใช้ในงานวรรณกรรมในช่วงที่สอง นี้ แบ่งได้ดังนี้

2.1 กลวิธีการเล่าเรื่องตามหลักการทางวรรณกรรม

2.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง

2.3 กลวิธีการนำเสนอแบบสร้างสรรค์

2.1 กลวิธีการเล่าเรื่องตามหลักการทางวรรณกรรม

ช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณ ใช้รูปแบบการแต่งตามขนบการแต่งวรรณกรรมปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ได้ใช้กลวิธีการเขียนแนวทดลองบ้างในเรื่องสั้นบางเรื่อง แต่ในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณ ได้มีทดลองกลวิธีการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น จึงพบการเขียนในรูปแบบเดิมตามขนบการเขียนเรื่องสั้นน้อยลง เท่าที่ปรากฏมี

2.1.1 การใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา

2.1.2 การใช้บทสนทนา

2.1.3 การใช้บทพูดเดียว

2.1.1 การใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา

ช่วงที่ 2 วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องโดยใช้บทบรรยายสลับบทสนทนาในงานเขียนเรื่องสั้นประเภทสืบสวนสอบสวนเป็นส่วนใหญ่ โดยปรากฏในเรื่อง **ปีกแดง** ส่วนในเรื่องสั้นชุดอื่น ๆ นั้นวินทร์ เลียววาริณก็ได้ใช้บทบรรยายสลับบทสนทนาเช่นกันแต่ได้ใช้ประกอบกับกลวิธีการนำเสนอในรูปแบบอื่นด้วย โดยพบการใช้บทบรรยายสลับบทสนทนาในเรื่องสั้นเรื่อง **เรื่องของผมกับพ่อ** **กามสุขลิขานุโยค** และในนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง**

เรื่อง **เรื่องของผมกับพ่อ** วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบบทบรรยายสลับบทสนทนาในการดำเนินเรื่องเพื่อบรรยายถึงสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ที่กล่าวถึงผมที่ได้พบกับพ่อที่ตายไปแล้ว ดังตัวอย่างที่ว่า

พ่อตายเมื่ออายุได้แปดสิบสองปี ตอนนั้นผมอายุยังยี่สิบเจ็ด เพิ่งกลับจากประเทศอเมริกาโดยไม่ได้ปริญญาเลยซักใบอย่างที่พ่อคาดหวัง พ่อทิ้งมรดกให้ทายาทหนุ่มพ่อคนเดียวคือผม ไม่มากไม่น้อย 1,320 ล้านบาท หลังจากพ่อตายผมก็อยู่คนเดียวในโลกกว้าง แต่ไม่เคยรู้สึกเหงา แม้ว่าผมจะไม่มีญาติพี่น้องแท้ ๆ เลยสักคน (มีแต่พวกที่มาขอเป็นญาติมากมายวันละหลายคน) ความจริงแล้ว ไม่เคยนึกเลยว่าพ่อผมจะเก็บเงินได้มากขนาดนี้ ผมใช้มันอย่างสนุกสนานเหวี่ยงเท่าที่คนหนุ่มโสดรสนิยมแพงคนหนึ่งจะกระทำได้

พ่อผมตายไปหลายปีแล้วคงเหงา หรือไม่รู้รู้สึกอึดอัดที่เห็นผมสภาพผมในตอนนี้อยู่คนเดียว จึงตัดสินใจมาเยี่ยมผมในวันที่ผมขับรถสปอร์ตเฟอร์รารีคันแดงที่ความเร็ว 150 กม. บนทางหลวง มุ่งหน้าไปยังสนามกอล์ฟแห่งหนึ่งที่เขาใหญ่

“แกจะรีบไปไหน ไฉนล่ะ? เหยียบตั้งร้อยห้าสิบลบ” เสียงดังมาจากข้างตัวผมสะดุ้งเฮือก นึกว่าขับรถมาคนเดียว... ผมเหยียบเบรกกะทันหันเมื่อสายตาเหลือบไปเห็นคนที่นั่งข้างผม

“พ่อ!” ผมอุทานเสียงดัง หัวใจแทบหยุดเต้น

“พ่อผมในชุดแพรสีขาวที่ท่านชอบใส่เป็นประจำเวลาอยู่บ้าน มือถือไม้เท้าตอบ

“เฮอ! ข้าเอง”

ผมขมุกขมัว “แต่พ่อตายไปแล้วนี่...”

(เรื่องของผมกับพ่อ : 2542)

จากเรื่อง *เรื่องของผมกับพ่อ* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้รูปแบบเดิม คือ ใช้การบรรยายสลับกับการสนทนาโดยตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องเพื่อถ่ายทอดแนวคิดของการใช้ชีวิตในช่วงที่รุ่งเรืองและช่วงที่ประสบปัญหา และตัวละครพ่อที่ตายไปแล้วปรากฏตัวเพื่อให้แง่คิดแก่ลูก ซึ่งวินทร์ เลียววาริณถ่ายทอดแนวคิดผ่านบทสนทนาที่สอดแทรกอารมณ์ขัน

เรื่อง *กามสุขลลิกานุโยค* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้บทบรรยายเล่าถึงพระพุทธรูปหนึ่งที้ออกจุดศรัทธาพบกับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งให้ที่พักในที่วันฝนตก ดังตัวอย่างที่ว่า

กว่าจะถึงชายคาเรือน อารมณ์คลุมร่างก็ซอก ยืนนิ่งไม่ไหวติง พิรุณแผ่วเสียงลง แต่ยังไม่หยุด ฝนคงไม่หมดง่าย ๆ ในชั่วโมงนี้ คิดในใจว่าไหน ๆ ก็เปียก ก็น่าจะเดินต่อ ความจริงแล้วไม่อยากพักแรมใกล้บ้านเรือนผู้คนหากมิใช่เพราะหลงทาง ไม่ทันขยับร่างก็ได้ยินเสียงฝีเท้า ร่างโปร่งบางหนึ่งวิ่งเข้ามาได้ซาน ประจันหน้า สองสายตาประสานกัน เพียงปราดเดียวเขาก็สังเกตดวงตาที่สดใส แต่แฝงแววเศร้าหมองคุ่นั้น ทั้งร่างคลุมอารมณ์สีทึ่มมืดซิด แม้แต่ใบหน้าก็มีผ้าเทาคาด เหลือแต่นัยน์ตาและร่างกายที่อ่านไม่ออกคุ่นั้น เคาไม่ออกว่าทำไมนางต้องคลุม ร่างมืดซิดเช่นนั้นในเมื่อมันไม่ใช่ฤดูร้อน หลบสายตาลงพื้น

นางผู้นั้นชะงักก่อนเอ่ยขึ้น “นมัสการท่านเจ้าค่ะ”

ก้มหัวรับ สำรวมจิต เบือนหน้าออกห่าง เสื้อผ้านางเปียกโชกและรัดรูปพยายามไม่มอง ไม่เป็นการดีที่จะอยู่ที่นี้ต่อไป เขาขยับกายเดินออกจากชายคา

“ท่านค่ะ”

เท้าทั้งสองข้าง

“...กว่าฝนจะหยุด ชุดของท่านก็โชกหมดแล้ว ขึ้นไปรอเรือนโพงพางก่อนดีไหม ฝนหยุดค่อยกลับยังไม่สาย เดี่ยวจะจับไข้เสียก่อน”

นางชื่อโพงพาง ? อย่างไม่ตั้งใจเขาเหลือบดูไม้ดักปลาที่เว้งทุ่งอีกครั้ง

“ไม่ดีหรอก”

ผู้หญิงเบื้องหน้าคงเข้าใจความลำบากใจของเขา แอ้งเบา ๆ อ่อนโยน

“จับไข้ตอนนี้ไม่มีใครดูแล จะเดินทางต่อไหวหรือเจ้าคะ?”

พยักหน้ารับเหตุผลของนางฟังขึ้นอยู่ดอก บางทีเขาอาจคิดมากไปก็ได้ สายตานางชื่อไรรจิตมารยา มองดูฝนที่กำลังเทลงมาหนักขึ้น แต่ทว่ายิ่งใกล้ผู้คนยิ่งเสียสันโดษ ยิ่งใกล้สตรียิ่งทำให้การเดินทางของเขา ยาวไกลขึ้น

(กามสุขัลลิกานุโยค: 2542)

จากเรื่อง *กามสุขัลลิกานุโยค* วินทร์ เลียววาริณ ใช้บทสนทนาในตอนแรกที่หญิงสาวที่ชื่อ โพงพาง ได้ยินมนต์ให้หลบฝนที่ชาวบ้านของตนสลับกับการบรรยายกล่าวถึงความคิดของพระภิกษุจาก บทบรรยายบทสนทนานี้ ยังสะท้อนให้เห็นลักษณะอาการสำรวมของพระภิกษุที่ไม่ได้โต้ตอบหญิงสาว เนื่องจากรักษาอาการสำรวมด้วย

นวนิยายเรื่อง *ปีกแดง* ซึ่งถือว่าเป็นนวนิยายที่วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเขียนรูปแบบ นวนิยายทั้งหมดเป็นเรื่องแรกถัดจากนวนิยายเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* ที่ใช้รูปแบบเรื่องสั้น ในการนำเสนอวินทร์ เลียววาริณ ได้ดำเนินเรื่องโดยใช้การบรรยายและการสนทนาเป็นกลวิธีหลักในการดำเนินเรื่อง ดังต่อไปนี้

เขาก้าวลงจากรถไฟ ฝนตกลงมาอย่างหนัก ชายหนุ่มหลบมุมที่ร้านกาแฟข้างสถานีรถไฟ ส่งข้าวยำจานแรกในชีวิตมากิน รสชาติแปลก แต่อร่อยผิดคาด

เมื่อฝนหยุด เขาก็ออกเดินต่อหาที่พัก ระหว่างทางเขาเห็นผู้คนมุงดูที่ถนนใกล้สถานีรถไฟ รุจน์เดินเข้าไปใกล้ แลเห็นพรานป่าคนหนึ่งกำลังเจรจากับชาวบ้านสองสามคน มีรถเข็นขนาดใหญ่จอดอยู่ข้าง ๆ บนรางรถนั้นมีหมีใหญ่ตัวหนึ่งนอนตายอยู่ ได้ยินชาวบ้านคุยว่าพรานคนนี้น่าหมีมาขายในเมือง “เพิ่งยิงได้เมื่อเช้าที่เขา” ในที่สุดพรานคนนั้นก็ขายหมีตัวนั้นให้ร้านอาหารริมถนน

เขาพักที่โรงแรมเล็ก ๆ แห่งหนึ่งที่ถนนสายสองตัดกับถนนไม่มีชื่ออีกสายเจ้าของโรงแรมเป็นคนจีน ชายหนุ่มอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วจึงไปกินข้าว เดินเลาะไปตามทาง แลเห็นห้องแถวไม้เรียงราย มีร้านค้าของคนจีนและอินเดีย

รุจน์นั่งกินข้าวในร้านอาหารเจียบ ๆ เขาเป็นลูกค้าคนเดียว เจ้าของร้านมองหน้าเขาอยู่นานในที่สุดก็อดไม่ไหวถามเขา “พ่อหนุ่มเดินทางมาจากไหน?”

“สิงคโปร์ครับ”

“เป็นคนไทยหรือป่าว?”

“ใช่ครับ”

“พูดไทยชัดนี้ ที่แรกนึกว่าเป็นอั้งม้อ แต่ก็ไม่แน่ใจ เพราะไม่เหมือนที่เดียว”

เขาได้แต่หัวเราะ “กิจการเป็นอย่างไรแล้ว?”

“หลังจากสงครามกิจการแย่มาก ผมว่าตอนสงครามว่าแย่แล้ว ตอนนี้อย่างแย่กว่า คนจนลงทุกวัน”

“ตอนสงครามที่นี้เป็นยังไงบ้าง?”

“รุ่นวายเหมือนกัน ช่วงสงครามทหารญี่ปุ่นบุกเข้ามาจากสงขลา เพ่นพ่านเต็มเมือง ช่วงนั้นผมเปิดร้านตัดเสื้อ มีอยู่วันหนึ่งทหารญี่ปุ่นกลุ่มใหญ่เดินเข้าร้านของผม บางคนเอาชุดทหารมาซ่อม บางคนก็สั่งตัดชุดใหม่คนละตัวสองตัว วันนั้นวันเดียวผมรับเงินไปฟอนใหญ่”

“สบายไปเลย”

“เจ้าของร้านหัวเราะเสียงดัง “ที่ไหนได้ เป็นเงินที่ใช้ไม่ได้ เพราะเป็นเงินที่ญี่ปุ่นพิมพ์ช่วงสงคราม จนป่านนี้ยังเก็บเงินพวกนั้นอยู่เลย เอาไว้เป็นที่ระลึก”

เขาจำได้ว่าพวกเยอรมันก็เคยทำอย่างนี้กับประเทศอื่น เพื่อทำลายระบบเศรษฐกิจและการเงินของศัตรูให้พินาศ

(ปีกแดง : 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้บทบรรยายกล่าวถึงจุดที่เดินทางกลับมาจากเยอรมันและแะวะพักที่ อ.หาดใหญ่ในช่วงหลังสงครามโลกโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนาอธิบายถึงสภาพสังคมในช่วงหลังสงครามโลก

ช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้บทบรรยายเช่นเดียวกับในช่วงแรก โดยการใช้บทบรรยายนี้วินทร์ เลียววาริณจะใช้ในงานเขียนที่มีความซับซ้อนและมีช่วงของเวลาในการดำเนินเรื่องนาน เช่น ในนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** เป็นต้น และจะสังเกตได้ว่าวินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้บทบรรยายสลับกับบทสนทนาเป็นกลวิธีหลัก ในการนำเสนอเรื่องในช่วงต้นของช่วงที่สองเท่านั้น ในช่วงท้ายของช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้มุ่งเน้นการนำเสนองานเขียนโดยใช้รูปแบบและกลวิธีแนวทดลองมากขึ้น

2.1.2 การใช้บทสนทนา

จากการศึกษาพบว่าในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การใช้บทสนทนาได้ตอบเพียงอย่างเดียวในการดำเนินเรื่องต่อเนื่องมาจากช่วงแรกโดยในช่วงที่สองพบกลวิธีการใช้บทสนทนาเช่นกัน โดยนำเสนอผ่านการจำลองเหตุการณ์ประชุมสภาที่มีการสนทนาโต้ตอบกัน การสัมภาษณ์ และการให้ปากคำกับตำรวจเป็นต้น ยกตัวอย่างในเรื่อง **เวิร์กช็อปแห่งชาติ** และ **เอ็กแซมมิเนชั่นสาธารณะ**

เรื่อง *เวิร์กช็อปแห่งชาติ* และ *โปรเจกต์ถกถมนัย* เป็นเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน กล่าวถึงการประชุมลงความเห็นของรัฐมนตรียุคและที่ปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องความเป็นอยู่ของสุนัขในประเทศ โดยวินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการสนทนาตอบโต้สลับไปมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของที่ปรึกษาจำนวนมาก โดยเสียดสีการเมืองในปัจจุบันเรื่องการแก้ปัญหาไม่ตรงจุดของรัฐบาล ดังตัวอย่างที่ว่า

ที่ปรึกษา 555 : “มีใครสังเกตไหมว่า ในสภาวะเศรษฐกิจแบบนี้พวกขอทานก็พลอยหายไปด้วย สมาคมขอทานร้องเรียนมาว่าปัจจุบันยอดบริจาคลดลงมากที่สุดในรอบห้าสิบปี แย่กว่าในปีที่เกิดน้ำท่วมใหญ่เสียอีก”

รัฐมนตรี : “แล้วไง?”

ที่ปรึกษา 555 : “ทำไมเราไม่ใช่จุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งล่ะ เราควรเอาขอทานมาช่วยชาติได้ ไม่ยากเลย ก่อนอื่นเราต้องสร้างจุดขายของขอทานขึ้นมาใหม่ ทำให้น่าสงสารมากขึ้น แล้วให้ขอทานพวกนี้กระจายตามสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาก ๆ ใครบ้างที่จะห้ามใจไม่ให้บริจาคเงิน อย่างน้อย ๆ ก็ตัวละดอลลาร์สองดอลลาร์ เงินพวกนี้ช่วยชาติได้มาก เป็นการเพิ่มเงินเข้าประเทศเห็น ๆ”

ที่ปรึกษา 478 : “หมายความว่าให้ข้าราชการแต่งตัวเป็นขอทาน”

ที่ปรึกษา 555 : “ ตั้งเป็นแผนกขึ้นมารับผิดชอบเลยซีครับ ทุกตัวทำงานให้รัฐ รายได้ไม่หนีไปไหน ทองล่อในหนอง เรือจะไปไหน”

ที่ปรึกษา 805 : “สร้างสวรรค์มาก”

ที่ปรึกษา 801 : “แต่พวกหมาฝรั่งเขาจะสงสารเรื่อ? พวกนั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อขอทาน ฝรั่งจะไม่ชอบหมาที่ไม่ช่วยตัวเอง ตอนผมไปเที่ยว เอ๊ย! ไปประชุมส.ส. ที่ประเทศเกย์ฮาวด์ “ไม่เคยเห็นขอทานเลยสักตัว”

ที่ปรึกษา 555 : “ไม่ยากเลยก็ทำแผลบนตัวขอทานของเราให้เหวอะหวะ น้ำเหลืองไหล แมลงวันตอมหึ่ง เลือกเฉพาะตัวแก่ๆ คราวหิงๆ ให้โคกเข้าไว้ แบบว่าถูกลูกหลานทอดทิ้งนะ พวกฝรั่งที่มาเที่ยวโดยมากมักแก่แล้ว จะเข้าใจความรู้สึกนี้ดี เศร้ามาก”

(หลังอ่านปุรี : 2545)

จากเรื่อง *เวิร์กช็อปแห่งชาติ* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการสนทนาโต้ตอบของรัฐมนตรียุคและที่ปรึกษาเพื่อแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลที่แก้ปัญหาไม่ตรงจุดและไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงผ่านบทสนทนาโต้ตอบของตัวละคร

เรื่อง *เอ็กแซมมิเนชั่นสาธารณะ* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยเลียนแบบบทสนทนาโต้ตอบระหว่างพิธีกรและสุนัขที่ปกครองเมืองสมมุติคือหลังอ่านปุรี หรือนักการเมือง เกี่ยวกับคำถามรอบตัวเพื่อเป็นการวัดความรู้ของนักการเมืองในปัจจุบัน ดังตัวอย่างที่ว่า

วันนี้

“ต่อไปเป็นคำถามด้านอักษรศาสตร์ วรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุดในโลกเป็นของชาติไหน?”

“หลังอานบุรี”

“ผิดครับ หลังอานบุรีเป็นชาติที่เพิ่งเกิดมาได้แค่หนึ่งพันปี จิง...”

“คุณนี่ไม่รู้อะไร คำว่า วรรณกรรม นั้นมีความหมายถึงหลังอานบุรีโดยเฉพาะ หากเป็นของชาติอื่น ก็เรียกอย่างอื่น เช่น ค็อกเกอร์ เรียก literature พวกหมาบักกิง เรียก เหวินเสวีย ดังนั้น “วรรณกรรม” เก่าที่สุดต้องเป็นของหลังอานบุรีเท่านั้น จะเป็นของชาติอื่นไม่ได้แน่นอนเช่นกัน literature ที่เก่าที่สุดก็เป็นของพวกค็อกเกอร์ เหวินเสวียที่เก่าที่สุดย่อมเป็นของพวกหมาบักกิง เป็นต้น”

“ตอบได้แจ่มแจ้งมากครับท่าน คำถามต่อไปเป็นด้านชีววิทยาคับ ปะการังเป็นพืชหรือสัตว์?”

“สัตว์ครับ เอ้ย! พืช เอ้ย! สัตว์ครับ”

“แนใจนะครับ”

“เอ้อ! ไม่พืชก็สัตว์”

“เอาให้แน่ ๆ ดิกว่าครับ”

“พืชครับ”

“ข้อนี้ผิด...”

“เดี่ยว ๆ ๆ ๆ ไม่เอาดิว่าสัตว์ครับสัตว์”

“ถูกต้องครับ เหล้าที่ดีที่สุดทำมาจากที่ไหน?”

“โรงงานเหล้า”

“เอ้อ ก็คงถูกนะครับ ผมถามไม่รัดกุมเอง ความจริงผมหมายถึง ทำมาจากอะไร ข้อต่อไปดิกว่า อนุมูลอิสระคืออะไร?”

(หลังอานบุรี : 2545)

วินทร์ เลียววาริณได้ใช้บทสนทนาได้ตอบสนองให้เห็นแนวคิดต่อนักการเมืองในปัจจุบันว่าเป็นผู้ที่ไม่น่าเชื่อถือ และมักเอาตัวรอดโดยใช้เหตุผลที่ไม่เหมาะสมถูกต้องหรือพันผิวยุบอยู่บ่อยครั้ง

จากตัวอย่างกลวิธีการใช้บทสนทนาจะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การสนทนาในการเล่าเรื่องในช่วงที่สองนี้เช่นเดียวกับในช่วงแรก คือ เป็นบทสนทนาที่ไม่มีคำบรรยายประกอบมีเพียงการโต้ตอบกันไปมาของตัวละครเท่านั้น

2.1.3 การใช้บทพูดเดี่ยว

วินทร์ เลียววาริณได้ใช้บทพูดเดี่ยวแบบตัวละครเป็นผู้เล่าเช่นเดียวกับในช่วงแรก และนอกจากนี้ยังพบบทพูดเดี่ยวโดยมีผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องด้วยตนเอง โดยมีผู้เขียนเป็นผู้เล่านี้พบในบทความหรรษาคดีเรื่อง าว ซึ่งวินทร์ เลียววาริณได้ให้ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องด้วยตนเองโดยไม่ผ่านตัว

ละครใด ๆ และบทพูดเดียวผ่านตัวละครพบเรื่อง คำให้การ มาตามสองพันล้าน และ 37 ๐ – 53 ๐ - 21 ๐ เป็นต้น

เรื่อง คำให้การ วินทร์ เลียววาริณใช้บทพูดเดียวแบบมีผู้ฟังในรูปแบบการให้ปากคำของผู้ต้องหาคดีข้อฉล โดยมีลักษณะพิเศษตรงที่เป็นการเล่าทั้งเรื่องโดยมีย่อหน้าเดียว ยกตัวอย่างเช่น

“ ผมไม่ใช่คนโกงนะครับ ไม่ใช่พวกหลอกหลวง พวกคุณทำกับผมราวกับเป็นอาชญากร จู้ ๆ ก็พรวดพราดเข้ามาให้กฎของผมอย่างนั้น ขอให้ผมสีก และลากผมทีนี้ นี่มันไม่ถูกต้องนะครับ แต่ช่างเถอะ ผมให้อภัย ไม่ใช่ความผิดของพวกคุณที่ไม่รู้ความจริงทั้งหมด คนพูดมักไม่รู้จริงหรอก พวกคุณจะเรียกผมว่าอะไรก็ช่าง ผมไม่ถือสาแล้ว คุณสามารถสืบประวัติผมได้ ตระกูลผมถึงจะเป็นชาวไร่ชาวนา แต่ก็ไม่เคยโกงใคร อย่าไปสนใจคำพูดของหนังสือพิมพ์ ก็แค่พาดหัวข่าวให้คนตื่นเต้นเล่นเพื่อขายข่าวเท่านั้นผมรู้ดี เคยทำงานอย่างนั้นมาก่อน ใช้อำนาจ พระนักตุน แพทย์เก๋ หมอก้ามะลอ จอมลวงโลก ฯลฯ ที่พวกนั้นเขียนก็เพื่อให้เป็นเรื่องสนุกปากของชาวบ้านเท่านั้น กรณีของผมไม่ใช่คดีใครเหมือนพวกที่แต่งเครื่องแบบนายตำรวจศุภสูงเพื่อหลอกผู้หญิง คุณถามผมว่าหลอกหลวงประชาชนมากี่ปีแล้ว? ขอทีเถอะครับ ให้อภัยตรรกแบบ ไม่ดีเท่ากับชั่ว ไม่ชั่วเท่ากับดี ไม่ถูกเท่ากับผิด ไม่ฉลาดเท่ากับโง่ นั่นนะเป็นการคิดแบบฝรั่งที่คุณไปลอกเขามาทั้งดุ้น พวกคุณได้แต่ถามว่าผมทำสิ่งนั้นสิ่งนี้หรือเปล่า ถ้าพลิกคู่มือดูว่าอะไรคือผลตอบแทนของการกระทำเช่นนั้น พวกคุณไม่เคยถามว่าอะไรทำให้ผมทำเช่นนี้ แต่เอาเถิดพวกคุณอยากทราบแรงดลบันดาลใจของผม ได้ครับ ผมจะเล่าให้ฟัง แต่บอกไว้ก่อนเรื่องของผมน่าจะยาวซักหน่อย ผมว่าคุณควรจะเข้าห้องน้ำเสียก่อน อ้อ! คุณพร้อมแล้วหรือ ได้สิครับ ผมจะเริ่มตั้งแต่เด็ก...”

(สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน : 2542)

จากเรื่อง คำให้การ วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องโดยใช้บทพูดเดียวแบบมีผู้ฟังเป็นตัวละครในเรื่อง โดยผู้ฟังคือตำรวจผู้ลงบันทึกประจำวัน ผู้เล่าคือผู้ต้องหาได้เล่าเรื่องและแสดงแนวคิดของตนเองต่อสังคม แสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการโกหกหลอกหลวงของคนในปัจจุบันที่มีอยู่มากในทุกสาขาอาชีพ นอกจากจะนี้แล้ววินทร์ เลียววาริณยังเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบให้อยู่ภายในย่อหน้าเดียวอีกด้วยคล้ายกับว่าผู้เล่าเล่าเรื่องในที่เดียวโดยไม่หยุด ถือว่าเป็นกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเพิ่มเติมเข้าไปเพื่อให้เรื่องสั้นมีความโดดเด่นน่าสนใจมากขึ้น

เรื่อง มาตามสองพันล้าน วินทร์ เลียววาริณใช้บทพูดเดียวเล่าถึงภรรยานักการเมืองที่ต้องการหย่ากับสามีและมาปรึกษาทนายเกี่ยวกับการแบ่งทรัพย์สิน ซึ่งสามีได้โอนเงินที่คอร์รัปชันมาไว้ในชื่อภรรยาเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบบัญชีและได้ทราบว่าสามีไม่มีสิทธิ์จะแบ่งทรัพย์สินได้เนื่องจากไม่ได้จดทะเบียนสมรสตั้งแต่แรกดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ คุณทนายถามเรื่องทะเบียนสมรสทำไมคะ? เปล่า ดิฉันกับเขาไม่เคยจดทะเบียนสมรสกันคะ จุ้นหรือคะ? โอ! ดีค่ะ ดีใจจังค่ะ แสดงว่าตอนนี้ดิฉันถือไฟเหนืออยู่หมั้ยคะ ขอขอบคุณค่ะ คุณทนาย ขอโทษอีกแผ่นนะคะ สมน้ำหน้าเขาค่ะ ไข่เต่าหัวงู เขาเป็นผู้ที่บอกเองว่าอย่าจดทะเบียนเลย เขาบอกว่าเขาเป็นโรคแพ้ทะเบียนสมรส แพ้ก็แพ้ ดิฉันไม่ว่าอะไร ก็เพราะรักเขามาก เลยยอมค่ะ ดิฉันใช้ “นางสาว” นำหน้ามาเสมอ เวลามีรายได้เข้ามา ก็ใส่ในบัญชีดิฉันตลอด เพิ่งรู้ทีหลังว่า การที่เขาไม่จดทะเบียนกับดิฉันและให้ทรัพย์สินทั้งหลายอยู่ในชื่อดีฉันนั้น ก็เพราะเขาต้องการปกปิดทรัพย์สินต่อคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อเลี้ยงภาษี”

(มาดามสองพันล้าน: 2545)

จากเรื่อง มาดามสองพันล้าน วินทร์ เลียววาริณใช้การนำเสนอเรื่องแบบบทพูดเดี่ยวของตัวละครเอกต่อทนายทั้งเรื่องในลักษณะบทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟังในเรื่อง

เรื่อง 37 ◦ – 53 ◦ - 21 วินทร์ เลียววาริณใช้บทพูดเดี่ยวในใจของตัวละครดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขายืนอยู่กลางห้องส้วมของสภาวัดนครธรรมแห่งชาติ ยืนสองขามานานกว่าสองชั่วโมงแล้ว ความคิดของเขาหมุนตัวเหมือนใบไม้ที่ถูกกระชากไปมาในวังน้ำวน... มาตรา 55 ประชากรทุกตัวมีสิทธิและเสรีภาพในการชี้เท่าเทียมกัน มาตรา 56 การละเมิดไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดชี้ ปิดกั้นเสรีภาพในการชี้ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษตามกฎหมาย มาตรา 57 ประชากรทุกตัวต้อง...ต้องอะไร? จำไม่ได้ มาตรา 58... มาตรา 59 เขาจำอะไรไม่ได้ ช่างมัน เขาไม่ยากจำต่างหาก มองประตูที่ปิดอยู่ เขาอยากอยู่ตามลำพังอีกสักครู่ก่อนกลับบ้าน

(หลังอาณัติ : 2545)

จากตัวอย่างนี้ถึงแม้ว่าวินทร์ เลียววาริณจะใช้สรรพนามบุรุษที่สามเป็นผู้เล่าเรื่อง หากแต่การบรรยายนั้นเป็นลักษณะบทพูดเดี่ยวในใจของตัวละครข้อกฎหมายต่าง ๆ ด้วยตนเองมีทั้งที่จำได้และจำไม่ได้สลับกันไป โดยกลวิธีนี้จะแสดงให้เห็นความสับสนของตัวละคร ที่กลับไปกลับมาได้

บทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟังพบในเรื่อง ๖๖ ที่วินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการเขียนในเชิงบทความสารคดีแต่ได้ใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการตามหลักการเขียนสารคดี โดยในรวมบทความเรื่องนี้ วินทร์ เลียววาริณให้ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องให้ผู้อ่านฟัง บางช่วงจะมีบทสนทนาคล้ายการโต้ตอบกันของผู้อ่านกับผู้เขียน ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *ควอนตัม คอมพิวเตอร์ อีกหนึ่งความเป็นไปไม่ได้* ที่กล่าวเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องความสามารถสร้างของเล็ก ๆ ของมนุษย์ไว้ว่า

นานมาแล้ว ผมเคยเห็นศิลปินชาวจีนคนหนึ่งแกะสลักบทกวีลงบนเส้นผมของมนุษย์ ต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ในการดูการศิลปะชิ้นนั้น

เป็นการสร้างสรรค์งานที่น่าทึ่งและไม่น่าเชื่ออย่างยิ่ง

ขนาดของมันช่างเหมาะกับพวกมดแมลงยิ่งนัก หากเป็นพวกมดหรือตั๊กแตนก็คงอ่านกวีบทนั้นได้อย่างสบายๆ ส่วนแมลงสาบคงต้องสวมแว่นตาเสียหน่อย

น่าเสียดายที่พวกมดทั้งหลายไม่ยอมเขียนบทกวี

ศิลปินท่านจึงต้องเหน็ดเหนื่อยทำงาน

สร้างสรรค์อย่างนั้นต่อไป

(ควอนตัม คอมพิวเตอร์ อีกหนึ่งความเป็นไปไม่ได้: 2547)

จากเรื่อง *ควอนตัม คอมพิวเตอร์ อีกหนึ่งความเป็นไปไม่ได้* วินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการเขียนแบบบทความอย่างไม่เป็นทางการที่มีการเสนอความคิดเห็นของตนเองลงไปด้วย โดยได้นำเสนอคล้ายบทสนทนาที่มีตนเองเป็นผู้เล่าเรื่องสู่ผู้อ่าน คล้ายบทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟัง

สรุปได้ว่าในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบบทพูดเดี่ยวอยู่ 2 ลักษณะด้วยกันคือ การใช้บทพูดเดี่ยวในใจ พบในเรื่อง 37 วรรค – 53 วรรค - 21 วรรค และบทพูดเดี่ยวแบบมีผู้ฟังในเรื่อง คำให้การ และมาตามสองพันล้าน โดยปรากฏผู้ฟังเป็นตัวละครคู่สนทนาในเรื่องและบทพูดเดี่ยวโดยผู้เขียนเป็นผู้ถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้รับรู้ ในบทความเชิงสารคดี เรื่อง ฟ้า

2.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง

กลวิธีการการดำเนินเรื่องในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่สองนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 กลวิธี คือ

2.2.1 การเล่าเรื่อง

2.2.2 การลำดับเรื่อง

2.2.3 การจบเรื่อง

2.2.1 การเล่าเรื่อง

ในช่วงที่สองนี้พบการเล่าเรื่อง 3 ลักษณะเช่นเดียวกับการเล่าเรื่องในช่วงแรกแบ่งได้ดังต่อไปนี้

2.2.1.1 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง

2.2.1.2 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม

2.2.1.3 การเล่าเรื่องแบบผสมผสาน

2.2.1.1 การเล่าเรื่องบุรุษที่หนึ่ง

กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเป็นกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณมักเลือกใช้ในการนำเสนอเรื่อง โดยในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณมักเล่าเรื่องโดยผ่านตัวละครแบบบุรุษที่หนึ่ง ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *คำให้การ แก๊งกะโหลกหมาแดง แด่ระเบิดขวด* ดังนี้

เรื่อง *คำให้การ* วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าแบบบุรุษที่หนึ่งว่า “ผม” แทนผู้ต้องหาที่ถูกจับและสอบสวนเพราะประกอบอาชีพหลอกลวงประชาชน เล่าถึงเหตุการณ์ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบันว่าเคยประกอบอาชีพนักข่าว นักเขียนโฆษณา แพทย์แผนไทยที่ปลอมมปริญาแพทยศาสตร์ และพระนักบิ๊หวัย ซึ่งตัวละครคิดว่าตนเองไม่ได้ทำผิดและไม่ควรโดนจับในข้อหาฉ้อฉลเนื่องจากต้องการจะช่วยเหลือคน ดังตัวอย่างที่ว่า

“ทันใดนั้นผมรู้สึกคล้ายมีแสงสว่างผ่านอุบเข้ามาในหัวดัง “ปัง!” ผมพบทางของผมแล้ว ไซ้ ในเมื่อโลกนี้ถูกสอนให้เชื่อในสิ่งที่เห็นภายนอก เชื่อปริญญาบัตรมากกว่าความจริง ผมก็ควรเจริญรอยตามอยากรู้ไซ้แม้ว่าผมทำยังงี้ มีโรงพิมพ์ 2,417 แห่งทั่วกรุงเทพฯ ที่รับงานพิมพ์ด่วนแบบนี้ กว่าหนึ่งในสามใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบ เครื่องสแกนเนอร์ราคาไม่กี่พันบาทสามารถ สามารถสแกนภาพปริญญาบัตรตัวอย่างลงไปเครื่อง โดยไม่สูญเสียความชัดและความละเอียด โปรแกรมเพจเมกเกอร์เวอร์ชัน 7 สามารถแต่งภาพลบชื่อเดิมของเจ้าของปริญญาบัตรนั้นออก และพิมพ์ชื่อใหม่เข้าไป”

(คำให้การ : 2542)

จากตัวอย่างนี้วินทร์ เลียววาริณใช้บุรุษที่หนึ่งในการเล่าเรื่องตลอดทั้งเรื่อง โดยนำเสนอแบบบทสนทนาโต้ตอบกับตำรวจผู้ลงบันทึกประจำวันและในบางช่วง วินทร์ เลียววาริณจะใช้การทวนคำถามเพื่อแสดงถึงคู่สนทนาในเรื่องดังนี้

“พวกคุณได้แต่ถามผมว่าทำสิ่งนั้นทำสิ่งนี้หรือเปล่า แล้วพลิกดูคู่มือว่าอะไรคือผลของการกระทำครั้งนั้น พวกคุณไม่เคยถามว่าอะไรทำให้ผมทำเช่นนี้ แต่เอาเถิด คุณคงอยากทราบแรงบันดาลใจของผม ผมจะเล่าให้ฟัง แต่บอกไว้ก่อนว่าเรื่องของผมอาจจะยาวสักหน่อย ผมว่าคุณควรจะเข้าห้องน้ำเสียก่อน อ้อ! คุณพร้อมแล้วหรือ ได้สิครับผมจะเริ่มตั้งแต่เด็ก”

(คำให้การ : 2542)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งที่มีผู้ฟัง คือ ตำรวจผู้ลงบันทึกประจำวัน

เรื่อง แก๊งกะโหลกหมาแดง พบการเล่าโดยผ่านตัวละครบุรุษที่หนึ่งตลอดทั้งเรื่อง เล่าถึง นายตำรวจที่พบเหตุการณ์กลุ่มอันธพาลที่มีนักการเมืองหนุนหลังกำลังก่อความวุ่นวายแต่ไม่สามารถจับกุมได้เนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมือง และเพราะเหตุการณ์ที่เพื่อนตำรวจเคยจับกุมอันธพาลกลุ่มนี้แล้วถูกย้ายให้ไปประจำที่ต่างจังหวัด ดังตัวอย่างที่ว่า

คืนนั้นผมสวมชุดนอกเครื่องแบบที่จักรยานยนต์ไปตามถนนราตรี สองข้างทางสว่างไสวไปด้วยแสงไฟนีออน ป้ายรูปหมาตัวเมียหน้าตาเชื่องชวนปรากฏแทบทุกสถานบันเทิง หมาพลุกพล่าน หมาขาวหลังอาบนและหมาฝรั่ง

ผมจอดรถแวะเข้าร้านอาหารริมทาง ด้านหนึ่งจัดเป็นคาราโอเกะวัยรุ่นหลายตัวนั่งดื่มสลอน สักเปียร์มาดื่มเจิบ ๆ คำพูดของนั้ช่าวที่ถูกซ้อมยังดังก้องในหู

“...ถ้าจำเืองยังอยู่ เขาคงสู้กว่านี้...”

ผมนึกถึงเพื่อนร่วมงานของผมตัวนั้น ไม่ใช่เพราะเรื่องแบบนี้หรือที่ทำให้จำเืองไปตกระกำลำบากในหมาฮอนบุรี ลืมคำว่า “สองชั้น” ไปได้อีกนานหลายปี

(แก๊งกะโหลกหมาแดง : 2545)

วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งอย่างสม่ำเสมอถึงเหตุการณ์ที่ตัวละคร “ผม” กำลังตรวจพื้นที่และนึกถึงเพื่อนตำรวจที่ถูกย้ายไปต่างจังหวัด

ในเรื่อง *แด่ระเบิดขวด* กล่าวถึงตำรวจนักสืบฝีมือดีแต่ชอบดื่มเหล้าทั้งในและนอกเวลาทำงาน ถูกตามตัวมาพบรัฐมนตรีท่านหนึ่งเพื่อใหช่วยสอบสวนคดีวางระเบิดบ้านรัฐมนตรีอีกท่านหนึ่ง โดยรัฐมนตรีท่านนี้เป็นเพื่อนกับนายตำรวจผู้เิ่มมาตั้งแต่สมัยเรียน ดังนี้

ผู้บัญชาการชี้ไปที่เก้าอี้ บอก “นั่งลง”

ผมนั่งลง

เขามองหน้าผมเนิ่นนาน “รู้เิ่มว่าผมเรียกคุณมาทำไม?”

“ไม่ทราบครับท่าน”

“ผมมีคดีให้คุณสืบ”

ท่านยกขวดเหล้าวางเบื่องหน้าผม ตาของผมวาว แลบลิ้น ท่านมองหน้าผมนิ่ง “ดื่มซักหน่อยเิ่มไหม”

ตีนผมสั่นเล็กน้อย รู้สึกคอแห้งโดยพลัน “ก็ดีครับ”

ท่านเทของเหลวในขวดเหล้าใส่แก้วยื่นให้ผม ผมเทพรวดเข้าปาก

“น้ำเปล่า” ผมอุทาน

“ก็น้ำเปล่าเิ่มซี เข้าๆอย่างนี้เิ่มใครที่เิ่มนึกถึงเหล้านอกจากคุณ”

(แด่ระเบิดขวด: 2545)

จากเรื่อง *แต่ระเปิดขวด* พบการเล่าเรื่องแบบมุมมองบุรุษที่หนึ่งและใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “ผม” กล่าวถึงบทสนทนาของตัวละครเอกกับผู้บังคับบัญชา

ช่วงที่สองนี้พบการใช้ตัวละครรองเป็นผู้เล่าเรื่องในฐานะบุรุษที่หนึ่ง เช่นเดียวกับในช่วงแรก โดยผู้เล่าจะเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์หรือพยานในเรื่องและเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นจากมุมมองของตนจึงทำให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาตัวละครเอกด้วยตัวเอง พบได้ในเรื่อง *ล้นทมโรยกليب*

เรื่อง *ล้นทมโรยกليب* ผู้เล่าเรื่องคือบุรุษที่หนึ่งใช้สรรพนามว่า “ผม” เป็นตัวละครรองในเรื่องมีอาชีพเป็นนักเขียนนิยายในนิตยสารปลูกใจเสือป่า ผู้เล่าเล่าถึง“ล้นทม”หญิงสาวที่เขารู้จัก และสนิทสนมคุ้นเคยกัน ดังตัวอย่างที่ว่า

บ้านล้นทมเคยมีอยู่สี่ชีวิต แต่บัดนี้เหลือเพียงสอง พ่อของล้นทมเป็นคนขายแรงแม่ของเธอหนีตามหนุ่มไปสับกว่าปีแล้ว ทั้งเธอกับพี่สาวชื่อลำดวนอีกคนไว้กับพ่อคนเดียว ลำดวนกระโดดน้ำฆ่าตัวตายเมื่อสามปีก่อน เพราะทนชีวิตลำบากไม่ได้มันคงเป็นสาเหตุที่ทำให้แหวตาล้นทมดูเศร้าหมองอยู่ตลอดเวลา และก็ทำให้ผมเริ่มสนใจในตัวเธอมากขึ้น ภาพเด็กสาววันสับห้าที่ต้องเข้าโรงงานช่วยครอบครัวแทนที่จะเรียนหนังสือ มักทำให้ผมสะทกสะท้านเสมอ

ใครกันนะตั้งชื่อเธอว่าล้นทม คนโบราณว่ามันเป็นดอกไม้แห่งความเศร้า จริงหรือไม่? ผมไม่รู้ ที่หน้าสำนักงานผมก็มีต้นล้นทมอยู่ต้นหนึ่ง แต่ผมไม่เคยสังเกตความคงอยู่ของมันจนกระทั่งเร็ว ๆ นี้ หลายเดือนหลังจากผมย้ายมาอยู่แถวนี้เสียงหัวเราะของผมเริ่มลบแหวตาสีมเศร้าแบบนั้นออกไปได้บ้าง ผมเคยเห็นพ่อของเธอหลายครั้ง แต่ไม่กล้าเข้าไปทักทาย แม้ความสัมพันธ์ของเราจะดีขึ้น แต่ล้นทมปฏิเสธที่จะให้ผมแวะไปเยี่ยมเธอที่บ้าน

(ล้นทมโรยกليب : 2542)

จากเรื่อง *ล้นทมโรยกليب* พบผู้เล่าที่เป็นตัวละครรองโดยแทนด้วยสรรพนามบุรุษที่หนึ่งเล่าถึงชีวิตของ ล้นทม ที่ตัวละครได้พบตั้งแต่ช่วงแรกที่ยังไม่สนิทจนถึงสนิทสนมจนทราบถึงปัญหาของล้นทม และความรู้สึกลงใจของตนเองจากเหตุการณ์นั้น

นอกจากการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งผ่านตัวละครแล้วในช่วงที่สองนี้ วินทร์ เลียววาริณยังได้เล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งโดยใช้ผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่องใน เรื่อง *เฝ้า* และบทความในเรื่อง *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* ไว้ด้วย

หนังสือเรื่อง *เฝ้า* นั้นเป็นบทความแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความจริงความหลงในสังคมปัจจุบันและมีจุดประสงค์จะให้ผู้อ่านทราบว่าอย่าเชื่อในสิ่งที่พบเห็นและรับรู้ทั้งหมด เนื่องจากความรู้เหล่านั้นอาจเป็นความรู้ที่ผิดหรือไม่ถูกต้องทั้งหมดเช่นเดียวกับบทความในเรื่อง *เฝ้า* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อหลายปีก่อนเกิดกระแสน้ำท่วมในบ้านเรา ว่ากันว่าเป็นมหาสมบัติของชาวญี่ปุ่นช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ตื่นเต้นกันตั้งแต่ชาวบ้านจนถึงผู้หลักผู้ใหญ่ของประเทศ ด้วยความหวังว่าหากพบแหล่งทอง(ฟรี)จริง นอกจากจะสามารถใช้หนี้สินของประเทศได้หมดสิ้นแล้ว เรายังเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้อีกด้วย

แต่ฝันที่สวยงามนั้นก็สลายไปในชั่วข้ามคืน

ประชาชนตาดี ๆ ก็ทำงานหาเศษทองกันต่อไป

น้อยคนที่จะรู้ว่า ห่างจากจุดที่พวกตื่นทองไปชุมนุมหาสมบัติญี่ปุ่นกันไม่ถึงห้าสิบกิโลเมตร ที่เขตทองผาภูมิเคยเป็นที่ตั้งของทองคำธรรมชาติจริง ๆ

คนโบราณไม่ตั้งชื่อ “ทองผาภูมิ” และกาญจนบุรี โดยไม่มีความหมาย

ท่านอาจสงสัยว่า หากเคยมีการค้นพบทองคำในเมืองไทยจริง ทำไมไม่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ไทยเลย ความจริงการค้นพบทองธรรมชาติที่กาญจนบุรีครั้งนั้นเกิดขึ้นจริง แต่เหตุที่ไม่เป็นข่าวก็เพราะเป็นการค้นพบโดยพวกนักเดินทางออสเตรเลียเมื่อปลายเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2475 โน่น

(หุบเขาทองที่ทองผาภูมิ : 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้เป็นบทความที่ใช้การเล่าเรื่องโดยผู้เขียนเป็นผู้เล่าไม่ผ่านตัวละคร และมีการโต้ตอบกับผู้อ่าน เพื่อเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องทองที่ชาวญี่ปุ่นซ่อนไว้ในช่วงสงครามโลกและสายแร่ทองคำธรรมชาติที่อ.ทองผาภูมิ

2.2.1.2 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม

วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามรองลงมาจาก การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง โดยในช่วงที่สองนี้พบการเล่าเรื่องโดยผู้เล่าเป็นบุรุษที่สาม ในเรื่อง *เรื่องของ พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด ไช้โม่ง ตาดี*

เรื่อง *เรื่องของ พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่สามเล่าเรื่องตัวละคร 5 ตัวแสดงถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงถึงกันดังนี้ คือ คนเปิดประตูรถเปรียบเหมือนเด็ก กำนันเปรียบเหมือนพระ นายห้างเจ้าของสนามกอล์ฟเปรียบเหมือนเสือ ท่านนายพลเปรียบเหมือนไก่ และนักการเมืองเปรียบเหมือนมอด โดยวินทร์ เลียววาริณแยกเป็นเรื่องย่อย 5 เรื่องออกจากกันแต่มีความเชื่อมโยงกันและเปลี่ยนมุมมองไปทุกครั้งที่เปลี่ยนตัวละครหลักใช้สรรพนามบุรุษที่สามในการเล่าว่า “เขา” ในการเล่าแบ่งได้ ดังนี้

เรื่องของคนเปิดประตูรถ กล่าวถึงชายที่ทำงานเป็นคนเปิดประตูรถในสนามกอล์ฟของนายห้าง เขาติดยาแก้ปวดชื่อ ซาฟด้อย่างหนัก และเผลอขับรถราคาแพงของท่านนายพลไปชนจนตราที่รถเสียหาย

เรื่อง เด็ก = คนเปิดประตู

เขาเกลียดคำนี้ อะอะอะไร “ลูกเมียจะเดือดร้อน” หลังจากลูกคนแรกล้มตายไป เขาก็พบว่าชีวิตคู่ไม่ใช่ง่ายอย่างที่คิด เมื่อเมียตั้งท้องลูกคนที่สอง เขารู้สึกว่าชีวิตของเขาเป็นเพียงภาระชนิดหนึ่ง โลกใบนี้ไม่เคยอนุญาตให้เพศชายบ่น ที่เลวร้ายขึ้นไปอีก คือ เลขาอายุที่มากขึ้นทุกวัน และมีคนหนุ่มกว่าแข็งแรงกว่ามาเข้าแถวต่อจากเขา บางทีเขาอาจมีความกลัวอยู่ลึก ๆ ว่า จะถูกขอให้เกษียณก่อนวัยเหมือนวู้ แมเมียของเขาเป็นคนสู้ชีวิต รู้จักหาเงิน รู้จักประหยัด แต่ไม่ทำให้เขารู้สึกดีขึ้น ชีวิตแบบนี้ไม่เป็นตัวของตัวเอง เหน็ดเหนื่อยขึ้นทุกวัน จำไม่ได้ว่าเขาเริ่มกินชาฟตีตั้งแต่เมื่อใด

(เรื่องของ พระ เด็ก เลือ ไก่ มอด : 2542)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ ผู้เขียนเล่าเรื่องด้วยมุมมองบุรุษที่สามแทนตัวละครคนเปิดประตูที่ว่า “เขา” กล่าวถึงความลำบากในชีวิตเป็นสาเหตุที่เขาเริ่มกินยา “ชาฟตี” มาจากความเหน็ดเหนื่อยทั้งการและใจของตัวละคร เชื่อมโยงกับตัวละครนายห้างเจ้าของสนามกอล์ฟในซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานผลิตยา “ชาฟตี”

เรื่องของ นายห้าง ผู้เป็นเจ้าของสนามกอล์ฟ เป็นเจ้าของบริษัทผลิตยาชาฟตี ซึ่งเป็นยาแก้ปวดที่ไม่ได้มาตรฐานและเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค แต่ยาชนิดนี้มีฤทธิ์เหมือนยาเสพติดและทำกำไรให้เขาได้มหาศาล เขาสนับสนุนท่านนายพลและพรรคการเมืองเนื่องจากหวังผลทางธุรกิจให้ยาอันตรายสามารถออกขายตามท้องตลาดได้

เลือ = นายห้าง

เขาจำไม่ได้แล้วว่ามันเริ่มต้นอย่างไร ทุกสิ่งเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติที่สุดรอบตัวเขากำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วคล้ายโลกหมุนเร็วขึ้น ทุกคนวิ่งเร็วขึ้น ๆ ท่านนายพลเรียกมันว่า “ระบบ” เขาเคยนึกว่า มันเป็นระบบที่แปลกที่สุดเพราะดูผิวเผินเหมือนไร้ระบบโดยสิ้นเชิง แต่นานวันเข้าเขาก็เริ่มรู้ถึงความไร้ระบบมีระบบที่ฝืนแน่นไม่เปลี่ยนแปลง เขาทำงานอย่างหนักวันละสิบแปดชั่วโมง วันต่อวัน เมื่อเงยหน้าขึ้นวันหนึ่งก็พบว่าเขาวิ่งนำหน้าทุกคนในลู่ ชาฟตีเป็นตัวที่ทำกำไรสูงสุด มันอยู่ในตลาดตั้งแต่ชื่อเริ่มแรกของมันเรียกว่า “ชาฟตี” เมื่อกระทรวงสาธารณสุข ห้ามใช้คำที่มีความหมาย ข้าราชการบางคนเสนอให้เขาเปลี่ยนการสะกดคำ และออกแบบอักษร “พ” ให้คล้ายกับตัว “บ” เดิม เพื่อคงการจดจำยี่ห้อ และออกเสียงในโฆษณาว่า “ชาาาาฟตี” เหมือนเดิม

(เรื่องของ พระ เด็ก เลือ ไก่ มอด : 2542)

จากตัวอย่างนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามเล่าเรื่องของนายห้างเจ้าของสนามกอล์ฟ เช่นเดียวกับที่ใช้ในเรื่องของคนเปิดประตูและในเรื่องของ กำนัน นายพลและ

นักการเมือง วินทร์ เลียววาริณก็ใช้การเล่าเรื่องในรูปแบบเดียวกันและเปลี่ยนมุมมองไปตามตัวละครหลักในแต่ละตอน

เรื่อง *ไอ้โม่ง* วินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามและนำพาดหัวข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์มาเรียงต่อกันเป็นเรื่อง กล่าวเกี่ยวกับ ไอ้โม่ง ที่ใช้ระบบศาลเตี้ยตัดสินผู้ร้าย ไม่นานนักตำรวจสามารถจับไอ้โม่งได้ เขาสารภาพว่าทำไปเพราะไม่พอใจสังคมในปัจจุบันและถูกสั่งจำคุก แต่ประชาชนจำนวนมากและผู้ทรงคุณวุฒิหลายสาขาออกมาประท้วง เพื่อให้นิรโทษกรรมเนื่องจากเขาเจตนาดีต่อสังคมทำให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาการนิรโทษกรรม ในที่สุดไอ้โม่งได้รับการนิรโทษกรรมและทำให้คะแนนความนิยมของนายกรัฐมนตรีก็เพิ่มขึ้นด้วยจากเหตุการณ์นี้ ดังตัวอย่าง

ไฟไหม้ตึกแถวรับอรุณ

ย่างสด – มือปราบยาเสพติด – ผู้ร้ายใส่เครื่องแบบ

ผันตัวเป็นหัวหน้าขบวนการค้า – ผลิตยาเสพติด – มูลค่า 20 ล้าน

ตำรวจเจอพิรุณ – คราบ – อี

ไอ้โม่ง – ผายาบ้า – 9 แสนเม็ด

แล้วหายตัวกลับ...

(ไอ้โม่ง: 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ พบการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามใช้สรรพนามแทนตัวละครเอกว่า “ไอ้โม่ง” ในเรื่องสั้นเรื่องนี้ นอกจากผู้เขียนจะเป็นผู้ถ่ายทอดแล้วยังพบลักษณะการเล่าเรื่องแบบพิเศษ คือ มีการใช้ คำพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน มาเรียงร้อยต่อกันเป็นเรื่องสั้นอีกด้วย

เรื่อง *ตาดี* ใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามกล่าวถึง “ตาดี” มีอาชีพรับจ้างขึ้นต้นตาลโดนด และเป็นเจ้าของตาเตี้ย ถูกตาเตี้ยและด้อยดิงคู่สามีภรรยาร่วมมือกับตำรวจวางแผนลงให้ช่วย ด้อยดิงที่ตกน้ำและถูกตำรวจจับกุมข้อหาฉกฉวยของทำอาหารด้อยดิง โดยหวังผลให้ตาดียกหนี้ที่ตาเตี้ยติดอยู่เพื่อเป็นเงินทำขวัญจากเหตุการณ์นี้ ดังนี้

ตอนตะวันตกดิน ตาดีติดตะราง

ตาดีตรอมใจ ตนเองตรงช่วยด้อยดิง แต่ถูกตัดสินเป็นคนต่ำช้า ติดตรวนตะราง

ตกดึกตำรวจตามมา “ตาดีต้องการออกจากตะรางไหม?”

ตาดีนำตาซิ้มตาบวมตุ่ย “ดูไม่ต่ำช้า”

ตำรวจตะล่อม “ต้องการออกจากตะรางไหม?”

ตาดีตื่นเต้นตอบ “ต้องการ”

“ตาเตี้ยไม่ติดใจเอาเรื่องตาดี แต่”

“แต่?”

“ตาเดย์ไม่ติดใจต่อเมื่อ...”

“ต่อเมื่อ...”

ตาเดย์ติดตั้งค์ตาตีหลายตั้งค์ ต้องการตัดหนี้ ตาตีตัดเงินต้น ตูจะปล่อยตัวจากตะราง”

ตาตีสั่นหัว

“ตามใจ ต้องการติดตะรางก็ตามใจ ตัวอย่างมีเป็นต้น”

ตาตีตริกตรอง “ตะวันขึ้นให้คำตอบ”

“ตำรวจตอบ “ตกลง”

(ตาตี : 2546)

จากเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามคือ “ตาตี” ในการเล่าเรื่องและแสดงถึงความคิดและความไม่สบายใจของตัวละครเอก

2.2.1.3 การเล่าเรื่องแบบผสมผสาน

กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผสมผสานนี้เป็นการใช้กลวิธีหลาย ๆ กลวิธีเพื่อเล่าเรื่องเรื่องเดียว ในช่วงที่สองพบกลวิธีการเล่าเรื่องแบบผสมผสานในเรื่องสั้นเรื่อง *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* *กรรมนี้ของราช* *โลกสามใบของราชภู่* *เอกเทศ* และในนวนิยายเรื่อง *ปีกแดง*

เรื่อง *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามกล่าวถึง ชายคนหนึ่งที่มีประสบอุบัติเหตุรถชนจนทำให้กลายเป็นอัมพาตทั้งตัวและพูดไม่ได้ ได้พบพยาบาลที่ชื่อ เกด ที่คอยให้กำลังใจและให้ความหวังและไม่คิดฆ่าตัวตาย โดยการปลูกต้นชะเนียงให้เขาเห็นถึงคุณค่าของชีวิต แต่เกิดกลับพบปัญหาจากสามีที่ติดเหล้าและมาขโมยลูกไปเพื่อแลกกับเงินค่าเหล้า ทำให้เกิดฆ่าสามีตายและเตรียมตัวหนี ก่อนจะหนีเกิดมาลาตัวละครเอกและฆ่าตัวละครเอกเพื่อช่วยให้หลุดพ้นจากความทรมานแต่ขณะนั้นเขาไม่ต้องการตายแล้ว วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามในการดำเนินเรื่อง ดังตัวอย่างที่ว่า

เขามาถึงโรงพยาบาลแห่งนี้ตั้งแต่เมื่อหกเดือนก่อน ขณะที่ร่างเขาถูกเข็นผ่านประตูสถานที่แปลกหน้าเข้ามา ภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏบนม่านตาบอบไหวพริบเลือนกึ่งหลับกึ่งตื่น ความเจ็บปวดแผ่ซ่านไปทั่วร่าง เน้นนานคล้ายเป็นเชื้อโรคที่เกาะแนบวิญญาณ ประสาทคล้ายยังจำได้ว่าตอนขับรถข้ามสะพาน เขาร้องเพลงคลอวิทยุอย่างสบายอารมณ์ ทันใดรถบรรทุกคันนั้นก็พุ่งเข้ามา หักรถออกข้างทางสุดแรงความรู้สึกสุดท้ายสำเนียงแรงปะทะกับรั้วที่ขวาง ค้างคิงลงสะพานไปในความเว้งว่างเบื้องล่าง เสียงสุดท้ายที่ได้ยินก่อนหมดสติไปคือฉาดน้ำกระจายของน้ำ เมื่อเขารู้สึกตัวอีกครั้ง ได้ยินเสียงคนหลายคนกระซิบกันคล้ายดังมาจากที่ไกลแสนไกล บางทีคล้ายเสียงสวด บางขณะก็คล้ายเสียงจอนในศูนย์การค้า

“เขาเป็นอะไรมาใหม่?” คล้ายกับเป็นเสียงผู้หญิง

[ผม...อยู่...ที่ไหน?]

“หนักเอาการ...” เสียงผู้ชายตอบ “...เซอร์วิเคิลเคลื่อนไปทั้งแถบ กะโหลกกับทอรัลลิดหลายชิ้นร่วง
กลองเสียงแตก...”

(กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง : 2542)

นอกจากการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามแล้ว ในเรื่อง กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง ยังพบการ
เล่าแบบบุรุษที่หนึ่งด้วย โดยใช้เพื่ออธิบายความในใจของตัวละครเอกที่เป็นอัมพาตไม่สามารถพูดได้
โดยปรากฏอยู่ในวงเล็บและใช้ตัวอักษรเอียง ดังต่อไปนี้

คนใช้อัมพาตหลับตาลง

[ผมรู้ว่าคุณหวังดีกับผมมาก คุณยอมเสียเวลาอ่านหนังสือพวกสร้างกำลังใจทั้งหลายเหล่านี้ให้ผม
ฟัง แต่ผมไม่อยากคุยเรื่องนี้ คุณจะคิดถึงใจก็เรื่องของคุณ ตอนนี้ผมอยากตาย เปลา! ผมไม่ได้โกรธหรือ
น้อยใจ ผมเข้าใจสถานการณ์ดี ไม่ใช่ความผิดของใคร มันเป็นเพียงโชคชะตาที่สามารถเกิดขึ้นกับใครๆ
และเมื่อไหร่ก็ได้ จริงไหม?]

หล่อนิ่งคล้ายอ่านความคิดเขาออก “ฉันคิดว่าฉันเข้าใจความรู้สึกของคุณตอนนี้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด
คือกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป...”

[เกด คุณไม่ได้เข้าใจสิ่งที่ผมพูดหรอก ผมอยากตาย ไม่ใช่เพราะอารมณ์เข้าใจไหม? มันไม่มี
ประโยชน์อะไรที่ผมอยู่ในโลก ไม่ได้ช่วยให้ดีขึ้น กรณียของผมไม่ใช่เฮเลน เคลเลอร์ ไม่ใช่คนตาบอดที่คุณ
รู้จัก ที่อย่างน้อยก็สามารถนั่งขาลือตเตอร์ได้ ผมไม่อยู่ในสถานภาพที่จะทำประโยชน์ให้กับใคร แม้แต่
ครอบครัวของผม คุณก็รู้ อย่าหลอกตัวเองเลย ช่วยเอาหมอนกดหน้าผมเถอะ ผมไม่อยากอยู่]

(กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง : 2542)

วินทร์ เลียววาริณแทรกการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งโดยใช้วงเล็บอธิบายถึงอารมณ์
ความรู้สึกของตัวละครที่หงุดหงิดและมองโลกในแง่ร้าย รวมไปถึงการโต้ตอบในใจกับตัวละครรองคือ
พยาบาลเกิดด้วย

จากเรื่อง กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าแบบผสมผสาน คือ
แบบบุรุษที่สามและแบบบุรุษที่หนึ่ง โดยใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้นตามโครงเรื่องและใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งแสดงถึงความคิดและอารมณ์ของตัวละครหลัก
ที่เป็นอัมพาตพูดไม่ได้ โดยใช้วงเล็บเพื่อสื่อความคิดของตัวละครเอก

เรื่อง ~~กรรมนี้ของราช~~ โลกสามใบของราชภู่ เอกเทศ พบการเล่าเรื่อง 2 ลักษณะคือ การ
เล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามในมุมมองของ จิตกร ทหาร และ แมงดา ในช่วงแรกซึ่งตัวละครทั้งสามตัวนี้มี

สถานภาพที่ต่างกันแต่ต่างก็มีความหวาดกลัวเหมือนกันและเปลี่ยนมาเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งในเรื่อง
อัตตาที่แท้จริง ซึ่งเป็นมุมมองสุดท้ายของเรื่อง

ช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามกล่าวถึง จิตรกร ที่เติบโตมาใน
ช่องโศกณี เข้าเรียนคณะจิตรกรรมและได้เข้าร่วมชุมนุมประท้วงแต่ถูกทหารที่มาปราบปรามจับกุมก็ได้
เขาบอกที่ซ่อนของเพื่อนที่เข้าร่วมชุมนุมประท้วงด้วยกัน เพราะความกลัวทำให้เพื่อนของเขาถูกยิงตาย
ดังตัวอย่างที่ว่า

ราชบุรุษ เอกเทศวิ่งหนีตามเพื่อน เสียงปืนดังไล่ล่าเข้ามาทุกที คนชุมนุมยี่สิบกว่าคนวิ่งหนีออกไปพร้อม
กัน หลายคนเข้าไปหลบในวัดและบ้านเรือนแถวนั้นเจ้าของบ้านหลายหลังเปิดประตูให้นักศึกษาหนีตายเข้า
ไป ส่วนพวกเขาหลบซ่อนที่บ้านสีขาวหลังหนึ่ง เจ้าของบ้านผู้เฒ่าบอก “อยู่ที่นี่พวกเขาจะปลอดภัย”

หอบหายใจอย่างเหน็ดเหนื่อย ความรู้สึกปะปนระหว่างความกลัวกับความโกรธจำได้ว่าตอนหนีมา
เห็นปืนเอ็ม.16 กระบอกหนึ่งตกบนพื้นไม่ไกลจากที่นั่น เขาจะไปเอาปืนมาสู้กับพวกมันแต่ถูกเพื่อนห้าม
ไม่ให้ออกไป เขาไม่ฟังเสียงผละหนีออกจากบ้านหลังนั้นไป ยังไม่ทันถึงจุดนั้นเขาก็เห็นทหารคนหนึ่งคอน
ปืนตรงมาหาเขา เขาหันหลังวิ่งหนีทันที

ทหารคนนั้นตะโกนว่า “หยุดอยู่ตรงนั้น”

ราชบุรุษ เอกเทศวิ่งหักเข้าซอยเล็ก ทหารคนนั้นวิ่งตามมาติด ๆ เสียงฝีเท้าดังเข้ามาไล่เหมือนเงาของ
เขาเอง เขาหลบไปซ่อนในกองขยะที่สูงพะเนินริมซอยอยู่หลายนาที่ หัวใจของเขาเหมือนกลองสงคราม
พล้นมือหนึ่งกระชากเขาออกมา จากที่ซ่อน อาวุธสงครามจ่อที่หัวเขา

(~~การหนีของราช~~ โลกสามใบของราชบุรุษ เอกเทศ : 2542)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้มุมมองบุรุษที่สามเล่าเรื่องของ ทหาร ว่าเป็นผู้ที่ชอบความ
รุนแรงเพื่อลบล้างความกลัวในจิตใจได้เข้าปราบปรามการชุมนุมประท้วงและจับนักศึกษาผู้หนึ่งที่กำลัง
หนีเพื่อค้นถามที่ซ่อนของนักศึกษาคนอื่นและตามไปฆ่านักศึกษาเหล่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เฮลิคอปเตอร์ลำหนึ่งบินผ่านเหนือหัวเขาไป เกาสีเทาไหลพาดบนถนนราชดำเนินเสียงปืนดังขึ้น ผู้คน
ถูกยิงร่วงเหมือนเล่นเกมสอยดาวเมื่อครั้งเขายังเด็ก สำนักงานสลากกินแบ่ง กรมสรรพากร ตึกกตป. ลูกเป็น
ไฟ พวกเขาวิ่งทุกคนที่เฝ้าอาคารและรถ เหตุการณ์สุดท้ายของวันนั้นอยู่ในความทรงจำของเขาตลอดเขา
ถือปืนวิ่งไล่ตามนักศึกษากลุ่มหนึ่งประมาณห้าคน ตะโกนให้พวกนั้นหยุด มิฉะนั้นเขาจะยิง แต่คนเหล่านั้น
ไม่สนใจ เสียงฝีเท้าดังกึก ๆ กระจ่ายไปตามซอยเล็ก เขาวิ่งตามไปติด ๆ และตามจับเด็กหนุ่มได้ในกองขยะ
เขากระชากร่างมันออกมา

“เพื่อนมึงที่เหลือไปไหนหมดแล้ว เมื่อกี้เห็นวิ่งมาพร้อมกัน”

ปืนเอ็ม.16 ซึ่งจ่อร่างมันทำให้มันคายความจริงออกมาทั้งหมด

(~~การหนีของราช~~ โลกสามใบของราชบุรุษ เอกเทศ : 2542)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามผ่านมุมมองของแมงดาที่คุมช่อง และใช้อำนาจข่มขู่ลูกน้อง ได้ออกจากช่องไปซื้อของแต่เกิดเหตุการณ์จลาจลทำให้เขาวิ่งตามนักศึกษา ไปเพื่อเอาตัวรอดแต่ก็ถูกทหารพบในที่สุดเขาถูกยิงจนขาพิการทำให้ลูกน้องไม่กล้าช่วยอีก ดังตัวอย่าง ที่ว่า

เขาได้ยินเสียงนักศึกษากลุ่มหนึ่งร้องให้ทุกคนถอย “พวกมันเอาเราถึงตายแน่...”

เสียงปืนดังโกล้งเขามาทุกที ราษฎร เอกเทศ ตัดสินใจหนีตามนักศึกษาเหล่านั้นคนชุมนุมยี่สิบกว่าคน วิ่งหนีออกไปพร้อมกัน หลายคนเข้าไปในวัดและบ้านเรือนแถวนั้น เขาหลบซ่อนที่บ้านสีชาวลังหนึ่ง

เขาหลบหายใจอย่างเหน็ดเหนื่อย รู้สึกกลัวอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน หันไปรอบกาย เห็นนักศึกษา หลายคนนั่งเรียงกันนิ่ง ๆ นักศึกษาคนหนึ่งโน้นฮึดฮัดจะออกไปหยิบปืน เพื่อน ๆ ของเขาห้ามไว้ แต่ นักศึกษาคนนั้นไม่ฟังผลุนผลันออกไป

ครูใหญ่ต่อมาพวกเขาได้ยินเสียงฝีเท้าเข้ามาโกล้งและหยุดที่หน้าบ้าน พวกเขาใจเต้นระทึก ทันใด ประตูก็ถูกถีบเปิดออก ร่างที่ยืนตระหง่านที่หน้าประตูเป็นทหารนายหนึ่ง ใบหน้าทุกคนในห้องซีดเผือด

ราษฎร เอกเทศตัวสั่น คุณเขากราบทหารนายนั้นว่า “อย่าฆ่าผมเลยครับ ขอร้อง ผมกราบละ ผมไม่ได้ มาเดินขบวนกับเขา ผมหลงมา...”

ชั่วขณะที่เสียงปืนลั่น ราษฎร เอกเทศเห็นสายดาทหารคนนั้นมีแววยิ้ม เขาจำสายตาคู่นั้นได้จนเดี๋ยวนี้

(การหนีของราษฎร โลกสามใบของราษฎร เอกเทศ : 2542)

หลังจากเล่าเรื่องในมุมมองบุรุษที่สามแล้วในช่วงสุดท้ายวินทร์ เลียววาริณเปลี่ยนการเล่า มาเป็นแบบบุรุษที่หนึ่งโดยใช้มุมมองของตัวละครรองแทนจิตใจส่วนลึกของตัวละครที่เฝ้าดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผมจำไม่ได้ว่าผมกำลังตื่นหรือกำลังหลับ อยู่ในโลกของความจริงหรือโลกในความฝันเมื่อผม สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงบางอย่างจากภายใน ผมไม่เคยรู้อดีตที่แท้จริงของคนเรามีจริงหรือไม่ และมีจริงมันซ่อนอยู่ที่ใด เป็นคำถามที่ผมพึ่งถามตัวเองเมื่อเห็นชายสามคนในห้องนี้ มันอาจเล็ดลอดจิตสำนึก เข้าไปหลบอยู่ระหว่างจิตใต้สำนึกและจิตเหนือสำนึก บางทีมันอาจไม่มีตัวตนอยู่เลยก็ได้ แต่ถ้าเป็นเรื่อง บังเอิญที่ “คน” ทั้งสามมาพบกัน ณ “จุดนัดพบ” นี้ ผมรับรู้ถึงความคงอยู่ของพวกเขามาก่อน

แน่นอน เพียงแต่ไม่เคยเห็นพวกเขาในสถานที่และเวลาเดียวกันเท่านั้น อาจเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่ผมมีโอกาสเห็นตัวตนของ “ราษฎร เอกเทศ” ในมุมมองใหม่

(การหนีของราษฎร โลกสามใบของราษฎร เอกเทศ : 2542)

จากเรื่อง ~~การหนีของราช~~ *โลกสามใบของราช* วัชร เอกราช วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าแบบบุรุษที่สามในช่วงแรกและเปลี่ยนมาใช้ในการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งในช่วงสุดท้ายของเรื่อง เพื่อเป็นการสรุปแนวคิดหลักเกี่ยวกับการกลัวและการยอมรับและให้อภัยตนเอง

นวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** กล่าวถึง รุจน์ รุจิเรข ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำสถานทูตไทยในเบอร์ลินสมัยช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ได้พยายามตามหาสาเหตุการตายของพ่อและได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ และในประเทศไทย วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าแบบผสมผสานระหว่างกลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามโดยเล่าผ่านมุมมองจากตัวละครหลักและสลับมาเล่าเรื่องจากตัวละครรองของเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขาสั่งเกตว่าสรวงอาบน้ำแล้ว นั่งง่วนทำอะไรอยู่บนโต๊ะคนเดียว มีแสงไฟจากตะเกียงเจ้าพายุ เขาเดินเข้าไปใกล้แทบไม่เชื่อสายตาตัวเอง เด็กสาวชุดขาวกำลังถอดปิ่นปักผมออกเป็นชิ้น ๆ ทำความสะอาดอย่างชะมัดเข้มข้น

เขาถามสรวงเป็นภาษาฝรั่งเศส “ทำอะไรอยู่จ๊ะ สรวง?”

“ล้างปิ่น” อวงตอบโดยไม่เงยหน้ามองเขา

“ปิ่นของใคร?”

“พ่อ”

“พ่อหนูให้หนูล้างปิ่น?”

“หนูก็ช่วยพ่อทำความสะอาดปิ่นทุกที เพราะพ่อเหนื่อย พรุ่งนี้พ่อไม่อยู่”

“พ่อบอกรีเปล่าจะพาจะไปไหน?”

“พ่อว่าจะไปฆ่าพวกฝรั่งเศส”

เด็กหญิงชุดขาวที่ล้างปิ่น* ตอบราวกับว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่สุด เขาถอนใจ ไม่ถามต่อ มองเด็กหญิงทำความสะอาดปิ่น มือน้อยๆ ทั้งสองประกอมนันเข้าด้วยกันอย่างคล่องแคล่ว เขานึกถึงมือแบบนี้หลายคู่กำลังแกะขนมกินในโลกที่ไม่มีสงคราม

ทันใดนั้นเขาก็นึกอะไรบางอย่างขึ้นมาได้ เขาหยิบสิ่งหนึ่งออกจากกระเป๋าเดินทางยื่นให้สรวง “สรวงนี้เป็นมิดพับเก่าแก่ของพ่อผม ผมให้เป็นของขวัญ”

“ให้หนูจริง ๆ นะหรือ?”

“ใช่”

เด็กหญิงหยิบมันมาลูบคลำอย่างดีใจ “ขอบคุณมาก อยากได้มานานแล้ว”

“จะเอาไปทำไมล่ะ?”

“เอาไว้ฆ่าพวกฝรั่งเศส”

เขากลืนน้ำลาย เดินออกไปที่ชานเรือน เขาไม่รู้ว่าทำไมจึงมอบมิดพับของพ่อให้เด็กคนนั้น บางทีเขารู้สึกว่ามีดีอาจเหมาะกับเด็กหญิงคนนี้นมากกว่าปิ่น

(ปีกแดง: 2545)

วินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องด้วยมุมมองบุรุษที่สามแทนตัวละครจูน รุจิเรขที่เดินทางไปเวียดนามเพื่อสืบหาการตายของพ่อและได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวของร้อยเอกเต๋อชิง ทหารเวียดนามให้ไปพักกับครอบครัวของเขา วินทร์ เลียววาริณได้เปลี่ยนมุมมองจากตัวละครเอกคือ “จูน” มาเล่าถึง “ฮวง” ลูกสาวของเต๋อชิงซึ่งกำลังล้างปิ่นให้พ่อ โดยใช้ลักษณะการอ้างอิงและขยายความตัวละครอย่างต่อเนื่อง

* เด็กหญิงชุดขาวที่ล้างปิ่น

เหมยจินชวนเธอออกไปเล่นที่สวนด้านหลัง แต่เธอปฏิเสธ เธอมีงานที่ต้องทำให้เสร็จ ถอดปิ่นออกอย่างว่องไว นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่พ่ออนุญาตให้เธอล้างปิ่น ตั้งแต่เล็กพ่อเลี้ยงเธอมาอย่างเด็กผู้ชาย

ที่โรงเรียนครูมักเรียกเธอตอบคำถาม เธอตอบได้ดีทุกครั้ง แต่เธอไม่ค่อยได้ไปโรงเรียน วันหนึ่งครูทำโทษเธอด้วยไม้เรียว และให้เธอท่องจำบทกวีโบราณห้าบทเธอจำได้ในเวลาครึ่งชั่วโมง แต่เธอก็หนีเรียนอีก และเธอก็ถูกตีอีก

ครูว่า “ฮวง ฟรังก์นี้เรียกพ่อเธอมาอธิบายกับครูซิว่าทำไมเธอหนีเรียนอยู่เรื่อย”

ด้วยความกลัว เธอสารภาพว่า “ครูอย่าบอกพ่อนะว่า หนูไปทำงานพิเศษซักผ้า ชุมนานาเงินให้แม่”

ตั้งแต่นั้นครูไม่ตีเธออีกเลย

(ปกแดง : 2545)

จากเรื่อง **ปกแดง** วินทร์ เลียววาริณใช้การเปลี่ยนมุมมองของตัวละครจากการเล่าผ่านตัวละครหลักมาเป็นเล่าเรื่องผ่านตัวละครรองเป็นช่วง ๆ อธิบายความนึกคิดของตัวละครรองคล้ายกับส่วนเสริมของเนื้อเรื่องและไม่ได้เกี่ยวพันกับโครงเรื่องหลัก

ช่วงที่สองนี้การเล่าเรื่องของวินทร์ เลียววาริณมีทั้งการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง บุรุษที่สาม และการเล่าเรื่องแบบผสมผสานเช่นเดียวกับในช่วงแรก แต่วินทร์ เลียววาริณได้เลือกเล่าเรื่องโดยใช้การเล่าเรื่องแบบผสมผสานมากที่สุด โดยใช้การเปลี่ยนมุมมองจากตัวละครตัวหนึ่งไปยังตัวละครอีกตัวหนึ่งเพื่อดำเนินเรื่อง โดยกลวิธีการเล่าเรื่องโดยเปลี่ยนมุมมองเป็นตัวละครอื่นในเรื่องสามารถให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องได้รอบด้านและสามารถสื่อผู้อ่านเข้าใจถึงอารมณ์ของมนุษย์ที่สะท้อนผ่านตัวละครได้มากขึ้นกว่าการใช้ตัวละครเพียงตัวเดียวในงานเขียนในช่วงแรก

2.2.2 การลำดับเรื่อง

งานเขียนในช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณ พบการลำดับเรื่องด้วยกัน 3 วิธี ซึ่งการลำดับ
ดังนี้

2.2.2.1 การลำดับเรื่องตามปฏิทิน

2.2.2.2 การลำดับเรื่องแบบย้อนต้น

2.2.2.3 การลำดับเรื่องแบบสลับไปมา

2.2.2.1 การลำดับเรื่องแบบตามปฏิทิน

ช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณใช้การลำดับเรื่องแบบตามปฏิทินในนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง**
และเรื่องสั้นเรื่อง **เปลือยปาลิเมนต์ ซ็อบปิงการเมือง**

เรื่อง **เปลือยปาลิเมนต์** กล่าวถึงเมืองสมมุติที่มีสุนัขปกครองได้มีการประชุมสภาและสุนัข
ส.ส.ตัวหนึ่งได้ถูกขึ้นถอดเสื้อผ้ากลางรัฐสภาและกลายเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ในครั้งแรกพรรคที่
นักการเมืองตัวนั้นสังกัดอยู่ขอให้ส.ส.ตัวนี้ออก แต่เมื่อเห็นว่ นักการเมืองตัวนี้ได้รับความนิยมจาก
ประชาชนมากขึ้นจึงเปลี่ยนใจไม่ไล่ นักการเมืองตัวนี้ออก โดยวินทร์ เลียววาริณเริ่มเรื่องด้วยการ
รายงานข่าวการถอดเสื้อของส.ส.ตามวัน ดังนี้

วันที่ 1

ผู้สื่อข่าว : “ความจริงก็เป็นการถ่ายทอดการอภิปรายธรรมดา ไม่ใช่อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลหรือนายกด้วยซ้ำ แต่ไม่คิดว่าการมาทำข่าวที่รัฐสภาเที่ยวนี่ผมจะพบข่าวใหญ่ ตอนนั้นเป็นเวลาบ่ายสามโมงผมฟังบรรดา ส.ส. พูด ๆ ๆ จนเมื่อยหู บวกกับอาหารเที่ยงเต็มท้องออกฤทธิ์ให้ผมเผลอหลับไป รู้ตัวอีกทีเมื่อช่างภาพสะกิดบอกให้ดูส.ส. แก้วฟ้า”

“ผมลืมตาขึ้นมองพบว่าเหตุการณ์กำลังซุลมุน คุณคมกล้า ส.ส. หนุ่มแห่งพรรคกินดีอยู่ดี จากหลังอาณานิ ประท้วงเรื่องอะไรไม่รู้โดยการแก้ผ้า ผมส่งตากล้องซูมกล้องโทรทัศน์ไปที่เขาทันที และรายงานสดโดยไม่รอช้าภาพเขานั้นแพร่ภาพไปทั่วประเทศ”

(เปลือยปาลิเมนต์: 2545)

หลังจากนั้นได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในวันต่อมาโดยแสดงให้เห็นถึงการไม่เห็นด้วยของหัวหน้าพรรคและส.ส. ดังนี้

วันที่ 2

หัวหน้าพรรค : “เปล่า! ผมไม่เคยเปิดไฟเขียวให้ลูกพรรคผมแก้ผ้ากลางสภา ไร้ ! ถึงอยากจะประชดใครก็ไม่เข้ามาแก้ผ้าในที่สาธารณะอย่างนี้ คุณคมกล้าล่ะแค่ต้องการประท้วงส.ส.ที่ไม่ทำตัวเป็นตัวแทน

ประชาชนและนั่งหลักกลางสภา ผมไม่รู้หรือทรมานที่เขาประทุ้งเป็นใคร? หา! คือส.ส. ในพรรคผมเองหรือ? แหม! คุณก็รู้ ไอ้การคุมลูกพรรคเป็นร้อย ๆ นี่มันยากกว่าจับเห็บใส่กระดิ่งอีก เอ้อ ! นี่ผมต้องแสดงสปิริต ลาออกจากตำแหน่งประธานสภาหรือเปล่า?”

ส.ส.: “ผมไม่ชอบครับ พวกแตกแถว มีอะไรก็พูดกันดีๆ ได้ แหม! เห็นว่าตัวเองहु่นดี เลยแก้ผ้า”

หมาสาว: “อู๋! เช็กชื่อก่อนนะ ไม่นึกว่าหลังอาณก็มีผู้แทนหล่อย่างนี้ด้วย นึกว่ามีแต่พวกแก ๆ เลือกตั้งครั้งต่อไปต้องเทใจ เอ๊ย! เทคะแนนให้เขาเต็มร้อยละ”

วันที่ 5

หัวหน้าพรรค : “ตอนนี้อากาศทางการเมืองของเขาขึ้นอยู่กับคณะกรรมการพรรค”

คณะกรรมการพรรค : “คณะกรรมการพรรคพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว มีมติให้ปลดคุณคมกล้าออกจากพรรค และตามกฎหมาย หลังอาณบุรี เขาต้องพ้นสภาพส.ส. โดยปริยาย”

กรรมการ : “แก้ผ่านง่าย แต่ใครจะมาแก้ปัญหของพวกผมละหา?”

นายกรัฐมนตรี : “ไหน? อะไร? ใครปลดใคร? ที่ไหน? เรื่องอะไร? ทำไมเรื่องนี้ผมยังไม่ได้รับรายงาน?”

วันที่ 7

รองหัวหน้าพรรค : “ผมเห็นโพลล์ความเห็นประชาชนแล้วครับ เออ! ความจริงเขาก็เป็นหมาที่ดีนะ ครับ วู่วามไปบ้างตามประสาหนุ่ม ๆ แต่ก็หวังดีต่อชาติบ้านเมือง”

คณะกรรมการพรรค : “เรานับคะแนนประชุมใหม่เมื่อคืนนี้ ปรากฏว่าโหวตครั้งก่อนเรานับผิด คือ อย่างนี้ ความจริงเขาไม่ผิด เครื่องคิดเลขเราเอง ต่อไปเราใจเลิกใช้เครื่องคิดเลขรุ่นนี้แล้ว ผมบอกแล้ว เขาเป็นหมาสำคัญในพรรคของเรา”

หัวหน้าพรรค : “คุณก็รู้ การคุมลูกพรรคเป็นร้อย ๆ นี่มันยากกว่าการจับเห็บใส่กระดิ่งอีก สรุปก็คือ หนึ่ง ต่อไปเราจะใช้เครื่องคิดเลขรุ่นนี้แล้ว สองพรรคมีมติ ให้เขากลับมาเป็นลูกพรรคอีกครั้ง”

วันที่ 8

หมอประจำตัว : “อย่าบอกใครนะครับ คุณคมกล้า เขาเป็นโรคผิวหนัง ใส่เสื้อผ้าเมื่อไหร่ อาการจะกำเริบ คันไปทั้งตัว เลยหาเรื่องแก้ผ้าอยู่เสมอ ๆ ”

(เปลี่ยนพาลีเมนต์: 2545)

เรื่อง ข้อบ่งชี้การเมือง กล่าวถึง หัวหน้าพรรคที่ต้องการการเป็นนายกรัฐมนตรีได้เตรียมตัว และเตรียมทีมงานเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งประกอบไปด้วย หมาผู้แทน หมาคู่ฐาน หมาดูแลความเรียบร้อยและหมาประชาสัมพันธ์ โดยวินทร์ เลียววาริณได้ดำเนินเรื่องตามปฏิทินเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกหมาผู้แทนและทีมงานต่าง ๆ จนครบในที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หมาผู้แทน

“เป็นวันที่ร้อนจริง ๆ ” หมาร่างอ้วนเตี้ยหน้ากลมราวกับลูกฟักทองซึ่งยืนอยู่ที่ท่าเรือเอ๋ยขึ้น เหงื่อไหล หยอผ่านใบหน้าของเขาลงมาเป็นทาง เขากะดิกหางไปมาควักผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาซับเหงื่อ แดดจัดทั้งที่เป็นเวลาเพียงเจ็ดโมงเช้า ฟ้าไม่มีเมฆ คงอีกหลายเดือนกว่าฝนจะตก

“ใช่ ร้อนจริง” ข้าพเจ้าเพิ่มพ้อทอดสายตาไปทั่วท่าเรือ หมางานสืบทอดว่าตัวของเขากำลังรีบเร่งทำงาน บางตัวทำความสะอาดลานไม้ขนาดสามคูณสี่เมตรที่ใช้เป็นแท่นดู “สินค้า” เสียงตะโกนโหวกเหวกสลับเสียงคำของหมาผู้คุมงาน

เป็นภาพปรกติของที่นี่ พลุกพล่าน สกปรก เต็มไปด้วยหมาหยาบคายน ผุงแมลงวันบินว่อน ข้าพเจ้าไม่ชอบที่นี่เลย แต่ทุก ๆ สองปีข้าพเจ้าจะต้องแวะมาที่นี่เสมอ ครั้งสุดท้ายที่มาเมื่อสองปีก่อน ข้าพเจ้าได้สัญญากับตัวเองว่าจะไม่มาใช้บริการที่นี่อีกแล้ว แต่ข้าพเจ้าก็กลับมาอีกจนได้

(ชีบปิงการเมือง: 2545)

หลังจากกล่าวเปิดเรื่องด้วยการหานักการเมืองหรือสินค้าแล้ว จากนั้นก็กล่าวถึงการหาหมาในหน้าที่อื่นเช่นหมาประชาสัมพันธ์ หมาคุมฐาน หมาดูแลความเรียบร้อยและทางสู่ดวงดาว ซึ่งหมายถึงตอนจบที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

ทางสู่ดวงดาว

เราจวนวันที่แสนยาวนานที่ร้านอาหารไม่ไกลจากสตูดิโอ

“ขาดอะไรอีกไหมครับท่าน?” นายหน้าคูใจถาม

“ถ้าจะขาดก็คือ ผู้จัดการประสานพรรคการเมืองต่างๆ ในการจัดตั้งรัฐบาล”

ข้าพเจ้ามองที่เขา “ผมนี่ออกแล้วว่ใคร ก็คุณไง คุณนี่เหมาะที่สุด

“ขอบคุณที่ท่านไม่ลืมผม”

“ส.ส. ครบ หัวคะแนนครบ ตีนป็นครบ หมาโฆษณาชวนเชื่อครบ งานนี้เราคงได้สักสองสามร้อยที่พอเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากได้...”

เราชนแก้วกัน ข้าพเจ้าเอ๋ย

“แต่อนาคตของท่าน... ว่าที่นายกะตัวใหม่ของหลังอานบุรี”

แล้วเราก็เริ่มดื่มกัน

(ชีบปิงการเมือง: 2545)

เรื่อง **ปีกแดง** วินทร์ เลียววาริณ ใช้การดำเนินเรื่องแบบตามปฏิทินกล่าวถึง รุจน์ รุจิเรข เจ้าหน้าที่สถานทูตไทยในเยอรมันช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ได้พยายามตามหาความจริงเกี่ยวกับความตายของพ่อและพบว่าพ่อมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย และในระหว่าง การสืบหาความจริงนั้นก็ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ และเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของประเทศ

คอมมิวนิสต์ต่าง ๆ ด้วย วินทร์ เลียววาริณเริ่มเรื่องด้วยเหตุการณ์การสงครามโลกครั้งที่สอง ในเยอรมัน ดังนี้

เสียงหวีดหวิวเสียดอากาศของฝูงเครื่องบินกระซกเขาจากความฝัน เขากำลังนอนอยู่ริมทาง
ประสาธน์นึกบอกว่าที่นี่ไม่ใช่ริมคลองแสนแสบ หากเป็นดินแดนแปลกหน้าในสถานภาพสงคราม เมื่อคืน
เขาอนที่นี้ บนแผ่นดินกระด้างห่างจากบ้านริมคลองของเขาครึ่งโลก

ชั้นกายขึ้นอย่างเหนื่อยอ่อนและหิวกระหาย ไม่มีอะไรมาถึงท้องมายี่สิบสี่ชั่วโมงแล้ว ลูกขึ้นยืน สะบัด
ฝุ่นตามตัวออกเบา ๆ และเริ่มออกเดินทางต่อ จากจุดนี้เขามองเห็นตัวเมืองเบอร์ลินบางส่วน

ยังเป็นเวลาเช้า แต่ไกลออกไป ฟาห์เมน เมฆทึบ ขอบฟ้าสีเทาแซมยอดตึกแหลมสูงแบบโกธิก ดูหมอง
หม่นคล้ายฉาบด้วยความตาย เบื้องบนเมฆสีเทาโรยมาบนตึกบังแผ่นฟ้าเกือบมืดสนิท ยิ่งทำให้ทั้งเมืองดู
อึมครึมเหมือนสุสานร้าง

อากาศปลายเดือนเมษายนที่สิบองศา แต่เขาไม่รู้สึกร้อน ในเวลาวิฤตเช่นนี้ ไม่มีใครสนใจกับ
สภาพอากาศ ทั้งทั้งสองของเขาระบมเพราะเดินทางมาไกลถึงห้าสิบกิโลเมตร ฝุ่นหนาเขาระบมจ้องเท้า
เขาเหนื่อยแต่ยังคงสาวเท้าต่อไปไม่หยุดอีกไม่นานก็จะถึงบ้าน ควันดำที่ลอยจากไฟไหม้เมืองเบื้องหน้าทำ
ให้จิตใจของเขาอ่อนรนและห่อเหี่ยว เสียงระเบิดของปืนดังมาเป็นระยะ ไฟหลายสิบจุดในเมืองยังคงลุกคุ
โชน เบอร์ลินเป็นดินแดนมิดคัสญู

(ปีกแดง : 2545)

วินทร์ เลียววาริณดำเนินเรื่องตามปฏิทินคล้ายเรื่องสืบสวนสอบสวน โดยรุจน์ค่อย ๆ พบ
เงื่อนไขการตายของหลวงประจักษ์เรขผู้ป็นพ่อว่าตั้งใจจะก่อรัฐประหารแต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากหลวง
ประจักษ์เรขทรยศต่อกลุ่มและหนีไปใช้ชีวิตที่มอสโคในระหว่างที่ รุจน์ กำลังตามสืบเรื่องการตายของ
พ่อนั้นก็ได้เข้าทำงานกับหน่วยแม่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยปราบปรามผู้คิดกบฏหรือเป็นคอมมิวนิสต์ด้วยทำ
ให้เขาเข้าไปพัวพันกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองในหลาย ๆ ประเทศ เช่น เวียดนาม
เกาหลี รัสเซียและการปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย วินทร์ เลียววาริณจบเรื่อง **ปีกแดง** โดย
รุจน์ รุจิเรขกลับบ้านที่เมืองไทยและทำบุญถวายสังฆทานให้แก่ผู้ล่วงลับโดยไม่เลือกฝ่าย และสรุปใน
บทส่งท้ายว่าสงครามนั้นมีแต่จะทำให้เกิดความสูญเสียหลังจากเผยแพร่และต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์
สิ้นสุดลงแล้ว ในปัจจุบันก็มีการเผยแพร่และต่อสู้กับลัทธิทุนนิยมเกิดขึ้นอีกเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ
สังคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รินน้ำจากขันเงินรดอาบแม่พระธรณี

น้ำที่ใสและเย็น

เมื่อวานนี้หลายคนเดินออกจากป่า พวกเขาต้องพบความเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในโลกใบใหม่

ชีวิตก็คือ ความเปลี่ยนแปลง !

เมื่อพิธีกรรมเสร็จสิ้น เขาก็ลุกขึ้น

ขับรถกลับบ้านเงียบ ๆ สงครามใกล้จบเต็มทีแล้ว สองข้างทางผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทันใดนั้นเขา
หยุดรถกะทันหัน มองออกนอกหน้าต่างรถ ป้ายเบื้องหน้าเขาเขียนว่า “โรงเรียนดาวเรืองวิทยา”

อาคารโรงเรียนถูกสร้างใหม่ งดงามกว่าอาคารใด ๆ ที่เขาเคยเห็นมา เขายิ้มและเหยียบคันเร่ง ใน
ที่สุดรถคันนั้นก็หายลับไปในม่านฝุ่น

(ปกแดง : 2545)

วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบตามปฏิทินเพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของลัทธิ
คอมมิวนิสต์ในแต่ละประเทศได้อย่างเป็นลำดับ และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดการ
เปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน

2.2.2.2 การดำเนินเรื่องแบบย้อนต้น

ช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนต้นในเรื่อง คำให้การ ล้นทมโรยกليب
เพลงชีวิต

เรื่อง คำให้การ เกี่ยวกับผู้ต้องหาคดีฉ้อฉล ที่ให้ปากคำกับตำรวจหลังจากที่ตำรวจบังคับ
ให้ตัวละครเอกสืกจากสถานภาพสงฆ์ โดยผู้เล่าเริ่มเล่าตั้งแต่เมื่อครั้งที่ผู้ต้องหายังเป็นเด็กและถูกพบว่า
เป็นเด็กอัจฉริยะทางบ้านจึงส่งเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ และสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้อันดับหนึ่งของ
ประเทศและได้ทุนการศึกษา ตัวละครเอกเลือกเรียนครูแม้ว่าจะมีคนคัดค้านหลังจากจบการศึกษาได้
ทำงานทางด้านสื่อสารมวลชน โฆษณา แพทย์และพระตามลำดับ ยกตัวอย่างดังนี้

“แต่เอาเถิด พวกคุณอยากทราบแรงบันดาลใจของผม ได้ครับ ผมจะเล่าให้ฟัง แต่บอกไว้ก่อนว่าเรื่อง
ของผมจะเล่าให้ฟัง แต่บอกไว้ก่อนว่าเรื่องของผมนอกจะยาวสักหน่อย ผมว่าคุณควรจะเข้าห้องน้ำเสียก่อน
อ้อ! คุณพร้อมแล้วหรือ ได้สิครับ ผมจะเริ่มตั้งแต่เด็ก ผมเกิดในตระกูลชาวไร่ เทือกเขาเหล่ากอประกอบ
อาชีพเกษตรกรรมมานานหลายชั่วคน”

(คำให้การ : 2542)

วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนต้นโดยเริ่มจากช่วงเวลาปัจจุบันและย้อนกลับ
ไปสู่วัยเด็กผ่านคำให้การของตัวละครกับตำรวจ

เรื่อง ล้นทมโรยกليب กล่าวถึง ล้นทม หญิงสาวที่ตัวละครผมรู้จักและให้ความสนใจ โดย
เล่าเรื่องแบบย้อนต้นว่าตัวละครไม่ได้พบกับล้นทมมาสัปดาห์แล้ว และกล่าวย้อนไปถึงครั้งแรกที่รู้จัก
หญิงสาวที่ป้ายรถเมล์เมื่อสองปีก่อนและได้รับรู้ว่าล้นทมอาศัยอยู่กับพ่อสองคน ล้นทมไม่เคยให้ตัว
ละครผมไม่เยี่ยมที่บ้านแม้จะสนิทกัน วันหนึ่งล้นทมเกิดเป็นลมเนื่องจากแพ้ท้องและเลือกโทรหาตัว

ละคร “ผม” เขาจึงได้ไปส่งเธอที่บ้านและพบว่าล้นทมถูกพ่อของตนเองข่มขืนเนื่องจากได้อ่านหนังสือ
ปลุกใจเสือป่าที่ตัวละคร “ผม” เขียนยกตัวอย่างการเล่าแบบย้อนต้น ดังต่อไปนี้

ผมไม่ได้พบล้นทมมาสามวันแล้ว...

ทุกเช้าผมพบเธอที่ป้ายรถประจำทางหน้าปากซอย ยืนให้และทักทายกันก่อนที่จะต่างฝ่ายต่างแยกกัน
ไปทำงาน แต่สามวันนี้ผมไม่กล้าปรากฏตัวที่นั่น ไม่รู้ว่าตัวเองพยายามหลบหน้าเธอทำไม ในเมื่อไม่ช้าหรือ
เร็วผมก็ต้องไปพบเธอ

ไปถึงที่ทำงานเช้าตรู่กว่าทุกวัน เครื่องพิมพ์ดีดตรงหน้าสบนึ่งรอสัมผัสจากปลายนิ้วมือ แต่ผมนึก
อะไรไม่ออกเลย ในใจผมมีแต่ล้นทมดอกนี้

รู้จักล้นทมมาสองปีกว่า ตั้งแต่ย้ายมาเช่าบ้านอยู่ไม่ไกลจากบ้านของเธอนัก ห่างกันแค่ความกว้าง
ของคลองน้ำคาลำสายหนึ่ง เชื่อมกันด้วยสะพานไม้กว้างแค่สองแผ่นไม้ที่ซึ่งไหววบทุกครั้งที่มีคนเดิน

(ล้นทมโรยกลีบ : 2542)

เรื่อง ล้นทมโรยกลีบ วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้น โดย
การย้อนกลับในครั้งแรกคือ 3 วันก่อนที่ตัวละครไม่ได้พบเพราะรู้สึกผิดที่งานของตนเองเป็นสาเหตุที่
ล้นทมโศกเศร้าตลอดเวลาที่รู้จักกันและเล่าเรื่องย้อนต้นอีกครั้งไปในครั้งแรกที่ตัวละครได้รู้จักกับล้นทม
เป็นครั้งแรกเมื่อสองปีก่อน

เรื่อง เพลงชีวิต กล่าวถึง ตัวละครเอกที่นึกคิดถึงเหตุการณ์ในอดีต ช่วงหลังจากเหตุการณ์
14 ตุลาคม 2516 ตัวละครเอกได้หนีเข้าป่าและได้พบสมปองน้องสมชายและรักกัน แต่เมื่อมีกฎหมาย
นิรโทษกรรม นักศึกษาที่เข้าป่าได้กลับสู่เมืองหลวงและตัวละครเอกก็ได้พบว่า สมปองน้องสมชายมีคน
รักอยู่แล้วทำให้ตัวละครเอกผิดหวังในความรัก วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่
จุดเริ่มต้นดังต่อไปนี้

กว่าจะรู้ แดดในตอนเช้า เช้าที่เปลี่ยนไป ทั้ง ๆ ที่รู้ เขาจะไม่มาอีกแล้ว บางสิ่งในหัวใจ บางอย่างก็
หายไป

นอนไม่หลับ เปิดวิทยุ เพลงรัก เพลงที่ไม่อยากฟัง

นิยายเมืองหลวง นิยายน้ำเน่า เธอกับฉัน ต่างก็รู้ จบลงแล้ว

โลกยังหมุน ความทรงจำ ภาพเก่า ๆ บทเพลงจากหมู่บ้าน ดินทรายผ้าผวยและสายลมหนาว
ตะเกียง เพลงได้ร่ำไม้ เพลงชีวิต

อยากลืมกลับจำ

(เพลงชีวิต : 2546)

จากเรื่อง เพลงชีวิต วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้น และจบประโยคอย่างเป็นปริศนาทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับตัวละครเอก

2.2.2.3 การดำเนินเรื่องแบบสลับไปมา

ช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณใช้การดำเนินเรื่องแบบสลับไปมาในเรื่อง แอ็กแซมิเนชั่นสาธารณะ และ บทพิศวาสืบค้นวันศุกร์ ดังนี้

เรื่อง แอ็กแซมิเนชั่นสาธารณะ กล่าวถึง รัฐมนตรีตัวหนึ่งที่ถูกกล่าวหาว่าซื้อปริญญามา และมีการทดสอบความรู้ของรัฐมนตรีผู้นี้ต่อหน้าประชาชนโดยการตอบคำถาม วินทร์ เลียววาริณ ดำเนินเรื่องสลับไปมาระหว่างวันก่อน คือ วันที่นักข่าวสัมภาษณ์ถึงข่าวเกี่ยวกับการซื้อใบปริญญาของรัฐมนตรี ตัดสลับกับวันนี้ คือ วันที่รัฐมนตรีกำลังตอบคำถามซึ่งเป็นความรู้รอบตัวและแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาดดังที่ตนเองเคยพูดไว้ ดังนี้

วันนี้

กล้องโทรทัศน์หนึ่งตัวจับที่พิธีกร หนึ่งตัวเล็งที่ใบหน้ารัฐมนตรี ตัวที่สามจับที่ผู้ชมที่นั่งเรียงรายในงอมือของห้องส่ง สีหน้ารัฐมนตรีมันคงยิ่ง

พิธีกรถาม : ระบบสุริยะมีดาวเคราะห์ทั้งหมดกี่ดวงครับ?”

ท่านตอบฉาดฉาน : “สิบดวง”

“ผิดครับ เก้าดวง”

“สิบดวง ข้อนี้ผมมั่นใจเต็มร้อย”

“แต่...”

“คุณยังเด็ก ไม่รู้อะไร ผมจะบอกให้ ตำราโหราศาสตร์โบราณแบ่งชัดว่า ระบบสุริยะมีดาวเคราะห์ทั้งหมดสิบดวง ดวงที่สิบเคยโคจรระหว่างดาวพฤหัสบดีกับดาวอังคาร แต่มันระเบิดเพราะถูกดาวหางชนกระจุยเลย”

“ใครเขียนตำรานั้น?”

“พ่อผมเขียน ตระกูลผมเคยเป็นโหรมาก่อน”

(แอ็กแซมิเนชั่นสาธารณะ: 2545)

หลังจากนั้นวินทร์ เลียววาริณตัดสลับกับเหตุการณ์วันก่อนที่รัฐมนตรีได้ตอบคำถามเกี่ยวกับการซื้อใบปริญญาดังนี้

วันก่อน

“มีน้าการเมืองบางตัว กล่าวหาว่าท่านซื้อปริญญามา”

“คุณเข้าใจระบบการเมืองหลังอานบุรีไหม? นักการเมืองที่คิดทำลายผมนั่นไร้จรรยาบรรณ เห็นผมเรียนสูงก็อิจฉา พวกนั้นแค่อยากโค่นผมลงด้วยลูกไม้ดำ ๆ คิดว่าหากวุฒิการเรียนผมไม่พอก็จะพันสภาพรัฐมนตรี น่ารำคาญนัก”

“แต่พวกนั้นบอกว่ามีหลักฐาน”

“ผมจะบอกให้ มีบางตัวพยายามหาเรื่องผมมานานแล้ว หาว่าผมจับแค่ป. 2 บ้าง ปลอมปริญญา บัตรบ้าง จ้างหมาไปเรียนหนังสือแทนบ้าง โอ้ ผมจะทำแบบนั้นทำไมครับ ถึงผมจะจนมาก่อน เข้าเรียนช้ากว่าตัวอื่นเขา แต่ไม่ได้หมายความว่าผมไม่รักเรียนครับ ผมเป็นคนที่พิสูจน์ในทุกตัวเห็นว่า เราสามารถก้าวขึ้นมาจากศูนย์ได้ถ้ามีความเพียร ผมเรียนช้ากว่าหมาอื่นไม่ได้แปลว่าผมเป็นตัวโกงนะครับ

“แล้วทำไมท่านถึงตกเป็นข่าวในเรื่องนี้อยู่เรื่อย?”

(แอกแซมมิเนชันสาธารณะ: 2545)

จากเรื่อง แอกแซมมิเนชันสาธารณะ วินทร์ เลียววาริณ ใช้การตัดสลับไปมาระหว่างวันก่อนการทำประชานิธิวิจารณ์และวันทำประชานิธิวิจารณ์แสดงให้เห็นถึงสาเหตุสลับกับผลที่ได้รับ และแสดงให้เห็นนิสัยของนักการเมืองที่มักพูดเอาดีเข้าตัว

เรื่อง บทพิศวาสคืนวันศุกร์ กล่าวถึง ตัวละคร“ผม”ที่ประสบปัญหาชีวิตคู่ โดยภรรยาได้บอกว่าเขาเป็นคนจิตซิดและย้ายออกจากบ้าน เขาจึงทดลองใช้ชีวิตในแบบที่ตนเองไม่เคยปฏิบัติมาก่อนเช่นการเที่ยวกลางคืน เขาได้พบหญิงสาวคนหนึ่งทุกคืนวันศุกร์และได้สานสัมพันธ์กันเรื่อยมา จนในท้ายที่สุดก็ได้เฉลยว่า หญิงสาวผู้นั้นคือภรรยาเก่าของเขาที่จากไปนั่นเอง วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าสลับไปมาระหว่างเหตุการณ์ในปัจจุบัน และเหตุการณ์ในอดีตที่ตัวละครนึกถึง ดังต่อไปนี้

ผมนอนลึ้มตาโผลงอยู่ในความมืด มองดูหญิงสาวที่นอนอยู่ข้างกายอย่างครุ่นคิด ผมตื่นขึ้นมาในตอนใกล้รุ่งแล้วนอนต่อไม่หลับ คิดอะไรต่อมิอะไรเรื่อยเปื่อยจนรุ่งสาง ดาวนอกหน้าต่างกำลังโรยราขณะที่ตะวันเริ่มทอแสงแรก จากที่นอนของคอนโดมิเนียมชั้นยี่สิบห้า ผมไม่สามารถมองฝ่าหน้าต่างเห็นท้องฟ้าเหนือเส้นขอบฟ้า ผมพิจารณาการก่อเกิดวันใหม่อย่างตื่นตา แสงจากขอบฟ้าสีทึบบุรพาส่องเข้ามาทางหน้าต่างอาบร่างหล่อน ผมกำลังทำอะไรอยู่ที่นี่? กับผู้หญิงคนนี้? คนที่ผมเป็นเจ้าของร่างเธอทุกคืนวันศุกร์

(บทพิศวาสคืนวันศุกร์ : 2546)

จากนั้นตัดสลับกับเหตุการณ์ในอดีตที่ภรรยาของตัวละครได้จากไป เนื่องจากความเบื่อหน่ายชีวิตที่จำเจ ดังต่อไปนี้

ผมแต่งงานมาห้าปีครึ่ง พอขาดจากผมไป ความรู้สึกที่กองสุมกันมาหลายปีนี้จะระเบิดออกมา จะมีใครเชื่อว่าคนชื่อ ๆ ทำทางจิต ๆ อย่างผมจะออกไปนั่งในลานจ๊ ดึ่มเหล้า ดึ้นบนเวทีเหมือนวัยร่นใจแตก และจบคืนด้วยการพาผู้หญิงไปนอนด้วย

ทุกอย่างเปลี่ยนไปเมื่อซาตาจากไป

ทำไม? ทำไม? ทำไม?

ไม่น่ามีเหตุผลที่ซาตาเลือกที่จะจากไป ชีวิตของผมพร้อมทุกด้าน เงิน ตำแหน่ง การงาน สังคม อะไรคือสิ่งที่ซาตาไป

“ความสนุกไงคะ ความสนุกในชีวิตคู่” หล่อนตอบ

“ที่ผ่านม เธอไม่สนุกเลยหรือ ซาตา?”

“ไม่เลยคะ คุณให้ฉันทุกอย่าง แต่มันจืดชืดสินดี”

(บทพิศวาสคินวันศุกร์ : 2546)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณใช้การดำเนินเรื่องตัดสลับไปมาแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่ภรรยาของเขาต้องการจะจากไป กับเหตุการณ์หลังจากที่ภรรยาของเขาจากไปแล้วและทำให้เขาเปลี่ยนแปลงกิจวัตรที่เคยทำ

ช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบตัดสลับไปมาไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวินทร์ เลียววาริณให้ความสนใจและทดลองการเล่าเรื่องในรูปแบบที่แตกต่างออกไปหลาย ๆ รูปแบบ การดำเนินเรื่องกลวิธีที่เคยพบจึงลดน้อยลงกว่าในช่วงแรก

2.2.3 การจบเรื่อง

ช่วงที่สองนี้ พบการจบเรื่องในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทั้งหมด 2 แบบ คือ

2.2.3.1 การจบเรื่องตามความคาดหวัง

2.2.3.2 การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหวัง

2.2.3.1 การจบเรื่องแบบตามความคาดหวัง

ในช่วงที่สองนี้พบการจบเรื่องแบบตามความคาดหวังในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ เช่นในเรื่อง *วรรณกรรมสี่สิบแปดชั่วโมง* และ *หุ่นกระบอก*

เรื่อง *วรรณกรรมสี่สิบแปดชั่วโมง* กล่าวถึงชายหนุ่มคนหนึ่งที่พักอาวูและจึ้นักเขียนในงานชุมนุมทางวรรณกรรมเป็นตัวแทน โดยกำหนดให้นักเขียนในงานนั้นเขียนวรรณกรรมที่มีคุณค่าภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง ในระหว่างที่รอนั้นชายหนุ่มผู้นั้นได้ค่อยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเขียนที่ถูกจับเป็นตัวแทนไปด้วย เมื่อใกล้ครบสี่สิบแปดชั่วโมงตำรวจสามารถวางแผนจับคนร้ายได้ และหลังจากเหตุการณ์นี้นักเขียนที่ถูกจับเป็นตัวแทนมีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมที่มีคุณค่าขึ้นมาอีกครั้งหลังจากที่ไม่ได้เขียนมานาน ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามันคล้ายคนที่หลงทางในถ้ำมืดมานาน พลันพบทางออกความคิดที่สับสนปนเปในหัวตลอดสี่สิบแปดชั่วโมงที่ผ่านมาคล้ายตัวออกเหมือนดอกตูมที่ถึงเวลาแย้มกลีบ ข้าพเจ้ารู้สึกปลอดโปร่ง สมองโล่งอย่างบอกไม่ถูก

“คุณปลอมได้เหมือนมาก” ข้าพเจ้าชม

เมื่ออยู่ลำพังอีกครั้ง ข้าพเจ้านั่งลงที่โต๊ะ รื้อกระดาษเปล่าสิบกว่าแผ่นออกมาจากลิ้นชัก จรดปากกา ข้าพเจ้าอยากเขียนอะไรได้ซักเรื่องก่อนที่ความมืดจะมาถึงอีกครั้ง...

(วรรณกรรมสี่สิบแปดชั่วโมง : 2542)

จากตัวอย่างข้างต้นวินทร์ เลียววาริณใช้การจบเรื่องแบบตามความคาดหมาย คือ ตำรวจสามารถจับคนร้ายได้ และนักเขียนที่ไม่สามารถสร้างสรรค์งานวรรณกรรมได้มานานก็เกิดความคิดสร้างสรรค์และเริ่มเขียนงานวรรณกรรมที่มีคุณค่าอีกครั้ง

เรื่อง *หุ่นกระบอก* กล่าวถึง ปาน ได้กลับไปเยี่ยมบ้านที่ต่างจังหวัดและหวังจะขายกรรมกรรมประกันชีวิตให้กับหลวงพ่อกซึ่งเป็นคนที่คนในหมู่บ้านนับถือและชาวบ้านในหมู่บ้านเพื่อนำเงินที่ได้มาใช้จ่ายสินค้ำฟุ่มเฟือยในเมืองหลวงแต่หลวงพ่อกก็สอนให้รู้จักความพอเพียง และความไม่แน่นอนในชีวิตว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ปานคิดได้ ดังต่อไปนี้

คนแก่ถาม “ว่าไงไอ้ปาน เอ็งขายความมั่นคงให้หลวงพ่อกสำเร็จไหม?”

เขาส่ายหน้า “ผมเลิกขายให้ใครต่อใครอีกแล้ว”

คนแก่หัวเราะเสียงดัง “แล้วเอ็งมาหาข้า...”

“ผมอยากรู้ตอนจบของเรื่องที่ลุงเล่าเมื่อคืน ตกลงเจ้าหญิงองค์นั้นถูกตะโขงกินไหม?”

“คืนนี้มีงานวัดอีกคืนเอ็งมาดูเอาเอง”

“ไม่ ผมจะบวชในวันพรุ่งนี้”

“บวช? ทำไมอยู่ดี ๆ คิดจะบวช?”

“ไม่เคยคิดจะบวชหรอก แต่คุยกับหลวงพ่อกไม่กี่คำก็ตกลงบวช ผมตั้งใจขายประกันให้หลวงพ่อกอยู่นานสองนานไม่สำเร็จหลวงพ่อกพูดประโยคเดียว ผมก็ต้องกลับ “ซื้อ” บริการของท่านแทน หลวงพ่อกของเราน่าจะไปขายประกันนะ รับรองรุ่งแน่”

“กล่อมให้คนอย่างเอ็งยอมบวชยากกว่าขายความมั่นคงเสียอีก ฮ่า! ฮ่า! ชีวิตคนเราไม่มีอะไรแน่นอนอย่างที่เอ็งว่าจริง ๆ ไอ้ปาน”

“แล้วเรื่องจบอย่างไรลุง? เจ้าหญิงตายไหม?”

“ความจริงเจ้าหญิงไม่ต้องตาย เพียงแต่เมื่อคืนข้าเปลี่ยนเรื่องให้เจ้าหญิงพลีชีพเพื่อรัก กระโดดลงบึง ถูกตะโขงจับไปกิน ข้าต้องการบอกว่าตะโขงไม่น่ากลัวสำหรับคนที่ไม่กลัวตายหรอก”

“เอ๊ะ! แปลว่าตะโขงไม่ได้อยู่ในบทของลุงตั้งแต่แรก?”

“ถูกต้อง เอ็งหายหัวไปหลายปี โผล่หน้ามาก็จะขายประกัน ขำรำคาญก็เลยเปลี่ยนบทนิดหน่อย แต่ไม่ต้องห่วง เดี่ยวคืนนี้ข้าจะเปลี่ยนเรื่องใหม่ให้เจ้าหญิงได้สติไม่ฆ่าตัวตาย แล้วไปช่วยเหลือคนรักออกมาได้ ถึงคนรักนางตายไปแล้วก็ไม่เป็นไร ที่บึงนั้นมียาวิเศษสามารถช่วยชีวิตคนตายให้ฟื้นได้ ฮ่า! ฮ่า! ก็ข้าเป็นเจ้าของชีวิตหุ่นกระบอกพวกนี้ จะเปลี่ยนยังงี้ก็ได้ ไม่ใช่หรือ?”

(หุ่นกระบอก : 2546)

จากตัวอย่างนี้ วินทร์ เลียววาริณจบเรื่องโดยการให้ตัวละครเอกได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการใช้ชีวิตใหม่ที่ต่างไปจากแนวคิดเดิมหลังจากที่ได้คุยกับหลวงพ่อ

2.2.3.2 การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย

ช่วงที่สองของงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณยังคงปรากฏการจบเรื่องแบบหักมุมอยู่ เช่นเดียวกับในช่วงแรก โดยพบในเรื่องสั้นหลาย ๆ เรื่อง เช่น *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง บทพิศวาสคืนวันศุกร์* และ *แต่ระเบิด*

เรื่อง *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* กล่าวถึงผู้ป่วยที่เป็นอัมพาตตั้งแต่คอลงไปถึงเท้าที่ไม่ต้องการจะมีชีวิตอยู่ต่อไป แต่เมื่อพยาบาลเอาต้นชะเนียงมาปลูกให้เขาได้เฝ้าดูต้นอ่อนเติบโตขึ้นและกลับมามีความหวังอีกครั้ง แต่พยาบาลที่รับรู้ความรู้สึกว่าเขาอยากตายมาโดยตลอดได้ฆ่าเขาในตอนท้ายของเรื่อง ดังตัวอย่างที่ว่า

หล่อนเคลื่อนร่างมาใกล้เขา ใกล้จนได้กลิ่นหอมจาง ๆ
เป็นกลิ่นกายหล่อนหรือกลิ่นน้ำหอมราคาถูก? หรือทั้งสองอย่าง?
ตอนนี้ฉันเชื่อคุณแล้วว่าโลกนี้มันเลวร้ายเหลือเกิน ฉันรู้ว่าคุณคิดอะไรมาตลอด ฉันจะไม่ห้าม
ความต้องการคุณอีกแล้ว”

ต้นชะเนียงริมหน้าต่างสูงแปดนิ้วแล้ว

หล่อนขยับหมอนให้เข้าที่ หยิบขึ้นมาวางบนหน้าเขา กดมันแน่น เขาสำลักลมหายใจ อึดอัด
สายตาพร่าลง

[ใช่ โลกนี้มันเลวร้ายนัก ความตายน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด]

พัดลมพัดเพดานยังคงหมุนเช่นนั้นชั่วนาตาปี ลมหายใจของเขาแผ่วลงทุกที พยายามเหลือบมอง
ต้นชะเนียงที่ริมหน้าต่างเป็นครั้งสุดท้าย แต่ไม่เห็น

[ขอบคุณสำหรับต้นชะเนียง คุณสอนให้ผมเข้าใจความสวยงามของชีวิต]

เขาแลเห็นสายตาสุดท้ายของหล่อน อ่อนโยนเหมือนมารดาที่กำลังกล่อมลูกน้อยสู่ห้วงนิทราแสน
สุขและยาวนาน

[... แต่ว่าตอนนี้ผมไม่อยากตายแล้ว]

(กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง : 2542)

จากเรื่อง *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* วินทร์ เลียววาริณใช้การจบแบบหักมุมแสดงให้เห็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อของตัวละคร โดย วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงการยอมรับสภาพของตนเองและการกล่าวลาของตัวละครที่จะได้ตายอย่างที่ต้องการ แต่ประโยคสุดท้ายวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การหักมุมว่าตัวละครไม่ต้องการจะตายแล้ว แต่ก็ไม่สามารถหยุดการกระทำของนางพยาบาลได้

เรื่อง *แด่ระเบิดขวด* วินทร์ เลียววาริณใช้การหักมุมในตอนจบเล่าถึง การตามจับคนร้ายที่วางระเบิดบ้านรัฐมนตรี แต่ในท้ายที่สุด วินทร์ เลียววาริณก็ได้เฉลยว่ารัฐมนตรีท่านนั้นเป็นคนวางระเบิดบ้านตนเองเพื่อกลบเกลื่อนข่าวทุจริตของและเพิ่มคะแนนนิยมให้ตนเอง ดังตัวอย่างที่ว่า

“คุณกำลังจะบอกว่าหมาร้ายใช้อุปกรณ์ในห้องนี้ทำระเบิด?”

ผมพยักหน้าจ้องหน้าเขาเขม็ง

เขาเริ่มหัวเราะ “คุณกำลังบอกว่าผมแก๊งวางระเบิดบ้านตัวเอง?” คุณเมารีเปล่า? นี่คุณแอบกินเหล้าของผมหึมาหรือ?”

ผมสั่นศีรษะ

“เพื่ออะไร?”

“คุณกำลังเตือนเรื่องข่าวคอร์รัปชัน คุณกำลังถูกปลดออกจากกรม. คุณเลยสร้างเรื่องกลบเกลื่อนข่าวคอร์รัปชัน โดยการวางระเบิดบ้านตัวเอง ทุบกระจก ฉีกผ้าปูเตียง ทำให้ประชากรสงสาร ชาวหลังอานบุรีชอบข่าวแบบนี้มากกว่าข่าวคอร์รัปชัน ภาพห้องนอนเด็กที่ถูกระเบิดทำให้ประชาชนเริ่มสงสารคุณ”

เขาหัวเราะเสียงดัง “แอลกอฮอล์ไม่ได้ทำลายเซลล์สมองคุณเลยนะ ผมเห็นด้วยกับคุณ ชาวหลังอานบุรีเป็นพวกลืมหาย วันนีโพลล์สำรวจคะแนนนิยมของผมสูงขึ้นมาก”

ท่านรัฐมนตรีเดินตรงไปหยิบเหล้าจากชั้นบนสุดมาหนึ่งขวด เปิดขวดรินใส่แก้วสองใบ ยื่นใบหนึ่งให้ผม

“ผมดื่มไม่ได้กำลังอยู่ในหน้าที่

ได้สิ่งานของคุณจบแล้วได้เวลาฉลองแล้ว”

เราชนแก้วกัน

“แต่ความหลัง”

“ไม่แด่ระเบิดขวด”ผมเอ่ย

(หลังอานบุรี : 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมาวินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องแบบสืบสวนสอบสวนโดยให้ตัวละครหลักพยายามหาคำตอบเพื่อคลี่คลายคดี และเฉลยผู้กระทำความผิดในตอนจบแบบหักมุมว่าผู้เสียหายคือผู้กระทำผิดเสียเองทำให้ผู้อ่านเกิดความประหลาดใจ โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเฉลยเหตุผลและคนผิดในตอนจบของเรื่อง

เรื่อง *บทพิศวาสคืนวันศุกร์* กล่าวเกี่ยวกับชายหนุ่มวัยกลางคนที่ภรรยาเบื่อหน่ายจากการใช้ชีวิตที่จำเจและขอแยกกันอยู่ เขาจึงเปลี่ยนตัวเองและทำความรู้จักกับผู้หญิงอีกคนหนึ่งซึ่งในตอนสุดท้ายผู้หญิงที่เขาทำความรู้จักใหม่อีกครั้งนั้นก็คือภรรยาของเขาเอง ดังตัวอย่างที่ว่า

ผมใช้ผ้าเช็ดตัวจนแห้งสนิท เดินกลับไปทีเดียวมองดูหล่อนเต็มตา นานแสนนาน ผมเพิ่งรู้สึกว่ ไม่ใช่บทพิศวาส?? แฝงความลึกซึ้งที่ทำให้ผมหลงหล่อน แต่เป็นอย่างอื่น

ครั้งนี้เป็นครั้งแรกในรอบสี่เดือนที่หล่อนยังไม่หายตัวไป บางทีเมื่อคืนนี้หล่อนเต็มมากไปก็ได้

ดึงผ้ามาถูกไม่หมดหน้าตาต่าง แดงเข้าสาดผ่านลายผ้าบางเป็นริ้วนวลบนเรือนร่างบนเตียง หล่อนค่อยๆรู้สึกตัวตื่น นัยน์ตาเบิกกว้างขึ้นมองผม

“สวัสดีตอนเช้าครับ เจ้าหญิงของผม เป็นไง หลับสบายมั๊ยครับ?”

“ดีค่ะ หลับเป็นตายเลย เมื่อคืนสนุกมากจริง ๆ ค่ะ”

“ผมดีใจที่ได้ยินคำนี้”

“นัยน์ตาลอยเป็นประกาย “ฉันตัดสินใจแล้วค่ะ ฉันจะย้ายมาอยู่กับคุณที่นี่”

“แนใจหรือชีวิตผมอาจจะจืดชืดไปสำหรับคุณ”

“ถ้าชีวิตคุณจืดชืด ก็ไม่มีใครในโลกที่มีสีสันแล้วละ”

“ไม่อยากจะเชื่อเลยว่าจะได้ยินคำนี้จากปากคุณ แนใจนะ”

“แนใจค่ะ”

“งั้นเราต้องลองกันหน่อยแล้วซิ ซาดา”

(บทพิศวาสคืนวันศุกร์: 2546)

จากเรื่อง *บทพิศวาสคืนวันศุกร์* วินทร์ เลียววาริณ นำกลวิธีการหักมุมมาใช้ในตอนจบของเรื่อง โดยให้ผู้อ่านเข้าใจว่าตัวละครชายเป็นผู้ที่ถูกภรรยาทิ้งและเริ่มมีความสัมพันธ์ครั้งใหม่กับหญิงสาวคนอื่น แต่ก็ได้มาเฉลยในตอนจบของเรื่องว่าความจริงแล้วหญิงสาวที่เขาพบทุกคืนวันศุกร์นั้นคือภรรยาที่แยกกันอยู่ของเขาเอง

ช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณ ไม่ได้ใช้การหักมุมในตอนจบเรื่องเพียงอย่างเดียวหากแต่ได้ใช้การหักมุมในด้านการดำเนินเรื่องด้วย โดยปรากฏในนวนิยายเรื่อง *ปีกแดง* โดยยกตัวอย่าง เช่น รุจน์ รุจิเรข พบว่า ชารี เพื่อนที่ทำงานที่เดียวกันและเป็นคนที่รัฐบาลไทยส่งมาตรวจสอบความเคลื่อนไหวของเขานั้นเป็นพี่สาวต่างแม่ของเขาเอง ทั้งที่ความสัมพันธ์ของคนทั้งสองกำลังสนิทสนมกันดี ดังตัวอย่างที่ว่า

“หล่อนถอนหายใจยาว และผินยิ้ม

“คุณอยากเล่าเรื่องในอดีตของคุณมั๊ย? อาจทำให้คุณดีขึ้น”

หล่อนสั่นศีรษะ “ฉันรู้สึกดีขึ้นแล้วละ ขอโทษที่ทำให้คุณยุ่งไปด้วย ฉันอ่อนแอเหลือเกินคืนนี้”

“เขาสบตาคู่นั้นแน่ใจจะครบว่าคุณไม่เป็นไร”

“ค่ะ”

ทั้งสองสบตากัน อากาศหนาวจัด แต่ไอรุ่นจากกองไฟทำให้รู้สึกดีขึ้น

“คุณสนิทกับแม่คุณไหมครับ”

ไม่ค่ะ แม่เป็นคนเงียบ ๆ เก็บความรู้สึกทุกอย่างไว้ภายใน คล้ายกับคนมีความในใจตลอดชีวิตฉันไม่เคยเห็นแม่มีความสุขเลย บางครั้งฉันก็อยากเชื่อว่าแม่รักผู้ชายผิดคน ฉันรู้ว่าแม่เคยเข้าใจกับพ่อมาก ทั้งสองหย่ากันมานานแล้ว แม่เป็นคนเดินจากพ่อไปเอง ตอนฉันยังเด็ก ฉันมักเห็นแม่มองออกนอกหน้าต่างเหม่อลอยคล้ายกับมีความในใจไม่ยอมให้ใครรู้ แปลกนะ ฉันรู้สึกสนิทกับพ่อกว่า แม้ว่าจำท่านไม่ได้เลย

เขาไม่เคยรู้สึกสนิทกับพ่อเลย

ถ้าเช่นนั้นเขาทำอะไรตลอดหลายเดือนที่ผ่านมา? รื้อฟื้นอดีตหม่นหมองที่จบไปแล้วขึ้นมาใหม่?

แสงหาวควายดิรรมให้พ่อและคนอื่น ๆ ที่ตายไปแล้วเท่านั้นหรือ?

แล้วทั้งหล่อนทั้งเขาก็ซึมไป

นานเท่านั้นซาริกระซิบถามว่า “คิดอะไรอยู่คะ รุจน์?”

“เปล่า”

“คุณมีอะไรกังวลอยู่ภายใน แต่ก็บอกว่าเปล่า คุณเป็นคนบอกให้ฉันอย่างกังวลเอง”

รุจน์ยิ้มกว้าง “บางครั้งผมก็รู้สึกว่าผมมีอะไรบางอย่างที่คล้าย ๆ แม่ผมทั้ง ๆ ที่ผมจำแม่ไม่ได้”

(ปีกแดง : 2545)

วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ดีของตัวเอกทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายในช่วงแรก แสดงให้เห็นถึงความสนิทสนมใกล้ชิดกันของตัวละครเอกทั้งสองตัว ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าตัวละคร ซาริ น่าจะเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงแต่ในช่วงท้ายภาคที่หนึ่ง วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การหักมุมเพื่อให้และเปลี่ยนโครงเรื่องจากการตามหาคนร้ายของตัวละครเอกฝ่ายชายและฝ่ายหญิงแบบเดิมเป็นให้ตัวละครเอกฝ่ายชายคือ รุจน์ รู้ความจริงว่าจริง ๆ แล้ว ซาริ คือพี่สาวต่างมารดาของตนเอง และก็คือคนร้ายที่ได้ฆ่าพ่อแท้ ๆ ของตัวเองด้วยและทำให้ซาริรับความจริงไม่ได้และหนีหายไป ดังตัวอย่างที่ว่า

“รุจน์ ร่างเย็นเยือกเหมือนตกลงไปในปอน้ำแข็ง ร้อง “ซาริ... เป็นคนยิงพ่อผม?...”

“ฮะ! ฮะ! ใช่อย่างที่คุณว่านั่นแหละ ฝีมืออย่างนั้นมันมีอาชีพ กระสุนนัดเดียวก็เข้าเป้า แต่ไม่ทำให้มันตาย แค่อรมานนิดหน่อย แต่ไม่เจ็บปวดเท่าความจริงที่มันได้ยิน มันรู้ทุกอย่าง ดังนั้นมันจึงไม่ต่อต้าน เมื่อรู้ว่าคนยิงมันเป็นลูกสาวของมันเอง!”

เสียงหัวเราะของศัตรูพ่อลอยมาเหมือนมาจากที่ไกลแสนไกล “ใช่ พ่อของคุณถูกลูกสาวของเขาเองยิงตาย”

เจียบสนิท ลมสงบ

เป็นไปได้ยังไง?” เขาตะโกน

“เป็นไปได้แล้ว หลังจากที่พ่อคุณพบรีไม่นาน นางแพศยานี้ก็ตั้งครรภ์ คุณไม่รู้หรือว่าผมเก็บความแค้นไว้ในอกคนเดียวได้ยังไง โดยไม่ฆ่าทั้งคู่ก่อน...”

ศัตรูพ่อหัวเราะ “ซารีคือลูกของพ่อคุณ ชื่อ ซารี ก็มาจากชื่อของ ประชา กับ รี ซารีก็คือพี่สาวต่างแม่ของคุณนั่นแหละ แต่เกิดกับพี่ของพ่อคุณ”

(ปกแดง : 2545)

วินทร์ เลียววาริณให้ ซารี ซึ่งเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิง กลายเป็นพี่สาวของตัวละครเอกฝ่ายชายที่เกิดกับผู้หญิงอีกคน โดยการดำเนินเรื่องแบบหักมุมนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดประหลาดใจและคาดไม่ถึง เนื่องจากคิดว่าซารีจะเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องมาโดยตลอด การหักมุมโดยเปลี่ยนโครงเรื่องนี้มีผลทำให้โครงเรื่องในภาคที่สองและสามเปลี่ยนไปจากที่ผู้อ่านคิด

2.3 กลวิธีการเขียนแบบสร้างสรรค์

ช่วงที่สองนี้เป็นช่วงที่งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีความหลากหลายและมีงานเขียนในเชิงทดลองทางด้านรูปแบบการนำเสนอเป็นจำนวนมากนอกจากวรรณกรรมแบบเดิมที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีวรรณกรรมแบบสร้างสรรค์ มีการประยุกต์สอดแทรกรูปแบบอื่น ๆ ลงในงานวรรณกรรมอีกด้วย โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงที่มาของการนำเสนอวรรณกรรมแบบประยุกต์นี้ไว้ในคำนำของหนังสือเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** ว่า

เมื่อ วงทงศ์ ชัยณรงค์สิงห์ เริ่มโครงการนิตยสารใหม่ชื่อ A day เขาถามผมว่าสนใจจะร่วม “แจม” ด้วยไหมผมก็คิดว่าอาจเป็นโอกาสลองถ่ายทอดประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ที่ออกจะ “ซีเรียส” ให้กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่น่าจะสนใจเรื่องแบบนี้ดูบ้าง ในรูปแบบที่ไม่ใช่วรรณกรรมบริสุทธิ์และไม่เครียดเกินไป

หลายปีในวงการโฆษณาและการตลาดทำให้มองเห็นศักยภาพของการขยายตลาดวรรณกรรมเพิ่มคนอ่านหนังสือ

เป็นไปได้ไหมที่จะนำเอาเทคนิคการนำเสนอแบบทัศนศิลป์และกลวิธีแบบงานโฆษณาใช้ในงานวรรณกรรม พุดง่าย ๆ ก็เพื่อหลอกล่อ คนที่ไม่เคยอ่านหนังสือมาก่อนในชีวิต คนที่กลัวกระดาษปึกใหญ่ที่บรรจุตัวอักษรล้าน ๆ คำ ที่เรียกว่าวรรณกรรม กระตุ้นให้เกิดความอยากอ่านมากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น ทำนองหนามยอกเอาหนามบ่ง

(หนึ่งวันเดียวกัน : คำนำ)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าวินทร์
รูปแบบใหม่ที่ผสมผสานงานเขียนรูปแบบเดิม

เลียววาริณต้องการทดลองและนำเสนอวรรณกรรม
และสื่อประเภทอื่นที่คนทั่วไปคุ้นชินเข้าด้วยกันเพื่อ

กระตุ้นให้เกิดความสนใจในวรรณกรรม จึงเกิดงานเขียนที่มีกลวิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลายรูปแบบ ขึ้นในช่วงที่สองนี้ โดยกลวิธีบางส่วนนั้นเชื่อมต่อมาจากช่วงแรก แต่ก็มีกลวิธีเชิงสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ที่พบได้เพิ่มขึ้นจากเดิมอีกด้วยโดยกลวิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่พบนั้นมีดังต่อไปนี้

2.3.1 การใช้สัญลักษณ์

2.3.2 การใช้วรรณรูป

2.3.3 การใช้พยัญชนะและเครื่องหมาย

2.3.4 การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการตีพิมพ์

2.3.5 การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า

2.3.6 การใช้กลวิธีและรูปแบบการเขียนในเชิงสื่อสารมวลชน

2.3.7 การใช้ภาพประกอบ

2.3.8 การใช้ประโยค หรือ วลี ในการแต่ง เช่น ชื่อเพลงหรือหัวข้อข่าว หรือคำที่กำหนด

2.3.1 การใช้สัญลักษณ์

กลวิธีการเขียนในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบสัญลักษณ์ ที่ให้ผู้อ่านต้องแปลความหมายไว้เช่นกัน พบในเรื่อง *ห้องใต้ดิน* ที่วินทร์ เลียววาริณ สานิตเกี่ยวกับการแต่งเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์เป็นกลวิธีหลักในการนำเสนอ เล่าเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงที่ต้องถูกตัดนิ้วมือนิ้วเท้า โดยสามีที่เธอไว้ใจ เพื่อเป็นเครื่องเดิมพันในวงพนัน ดังตัวอย่างที่ว่า

คนอ้วนกระซิบ “เอางี้ผมมีอะไรที่เด็ดกว่านั้น...”

ชักมีดออกมาจากกระเป๋า ปักจิกบนโต๊ะไม้ “...เดิมพันของผมคือนิ้วมือของเธอ”

คู่เล่นนิ่งไปอึดใจ “คุณ...ไม่...ถามภรรยาคุณก่อนรี?”

“ไม่จำเป็น เธอเชื่อฟังผมเสมอ ชีวิตเธอก็มีแต่ผมเท่านั้น เธอไม่มีที่ไป...น่าตื่นเต้นนะผมว่า”

คนผ่านทางทำท่าจะพูด แต่ก็เงียบไป ในที่สุดก็พยักหน้า

แล้วเจ้าของห้องก็ทอดลูกเต๋า

แต้มของเขาออกเลขห้า

รอยยิ้มเขาละลายจากมุมปากเมื่อคะแนนฝ่ายตรงข้ามเท่ากับหก

เขาชักมีดที่ปักอยู่ขึ้นมาอย่างเชื่องช้า กระดิกนิ้วเรียกหาหล่อนมาหาเขาดึงมือที่สั่นระริกของภรรยา

วางบนโต๊ะ มือของหล่อนเย็นชืดขึ้น

สบตาหล่อน “ไว้ใจผมนะ คุณก็รู้ว่าผมทำได้ทุกอย่างเพื่อคุณ”

ตัวมีดคมปลานฉับลงไป นิ้วก้อยบนมือซ้ายของผู้หญิงหลุดร่วงแรงครึ่งเดียว เลือดไหลทะลักออกมานองโต๊ะ เขาชักมีดลงไปอีกครั้งจนนิ้วขาดออกจากกันความนี้เลือดพุ่งกระชูดออกมา คนผ่านทางหยุดขึ้นยืนเบิกตากว้าง มือสั่นเล็กน้อย

ชายอ้วนวางมีดลง ระบายควันซิการ์ออกมาอีกใหญ่

“ผมพร้อมแล้วสำหรับเกมต่อไป”

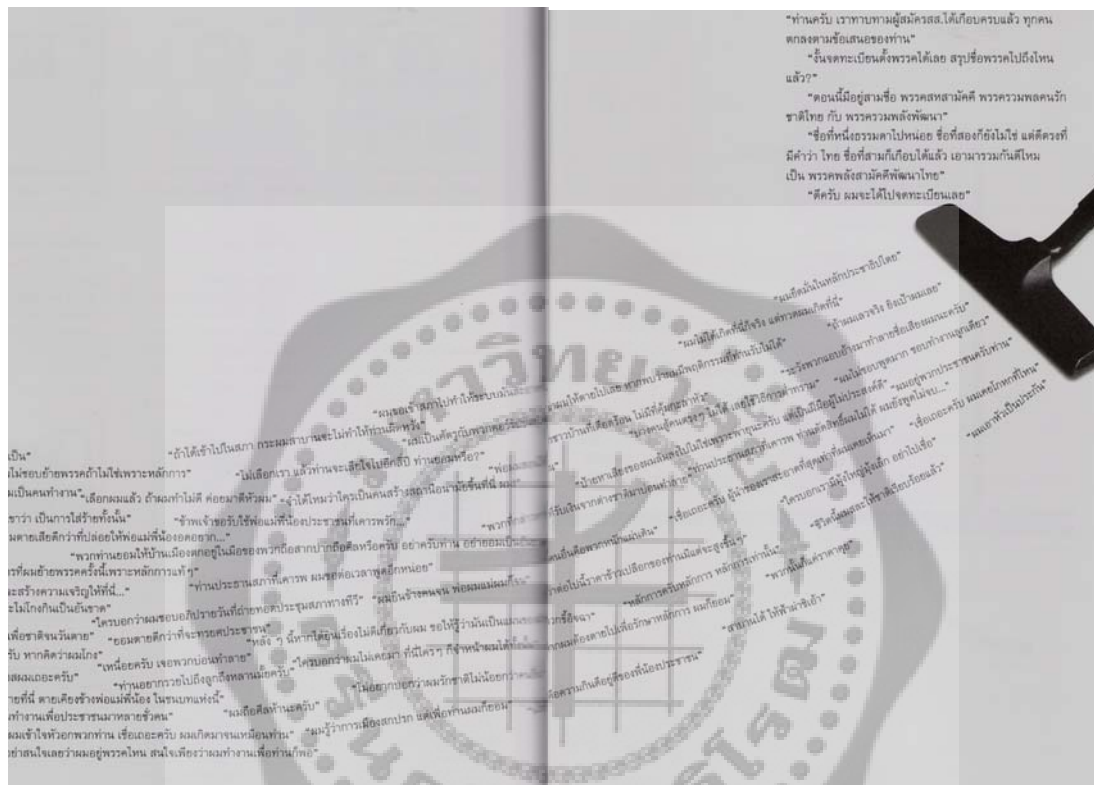
(ห้องใต้ดิน: 2546)

จากเรื่องนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้สัญลักษณ์เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีผู้นำที่ไม่จริงใจและเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองเป็นหลักโดย เปรียบเทียบสามิเป็นเหมือนผู้นำหรือชนชั้นปกครองที่เห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเป็นหลักและภรรยาเหมือนผู้ตามทั่วไปที่ยอมเชื่อในความคิดของผู้นำนั้น ๆ วินทร์ เลียววาริณนำเสนอเรื่องสั้นนี้เพื่อเป็นตัวอย่างในการเขียนเรื่องสั้นที่ใช้กลวิธีนำเสนอในรูปแบบสัญลักษณ์ ผู้อ่านที่ได้อ่านบทความนำเรื่องนี้จะทราบถึงความตั้งใจของผู้เขียนอยู่ก่อนแล้ว จึงเข้าใจถึงสัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ได้ทันที โดยสัญลักษณ์ที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้เป็นสัญลักษณ์ที่ง่ายและเข้าใจได้ทันที

2.3.2 การใช้วรรณรูป

การเขียนโดยใช้รูปแบบวรรณรูปนั้นเกิดขึ้นในวงการวรรณกรรมไทยมานานแล้ว โดยปรากฏในงานเขียนของนักเขียนรุ่นก่อน ๆ เช่น ในงานเขียนของ จ่าง แซ่ตั้ง ซึ่งวินทร์ เลียววาริณเป็นนักเขียนคนหนึ่งที่มีความสนใจเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนแบบประยุคตินี้เช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะวินทร์ เลียววาริณได้ศึกษาเกี่ยวกับศิลปะศาสตร์มาก่อนและมีความสนใจทางด้านศิลปะอยู่แล้ว บวกกับความสนใจทางด้านวรรณกรรมทำให้วินทร์ เลียววาริณทดลองผสมผสานงานเขียนวรรณรูปขึ้นในช่วงที่สองนี้ วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเขียนแบบวรรณรูปในงานเขียนหลายชิ้นพบได้ในรวมเรื่องรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** และ **วันแรกของวันที่เหลือ** ยกตัวอย่างเช่นเรื่อง **ขยะงานศิลปะ** และ **เรื่องหนักหัว**

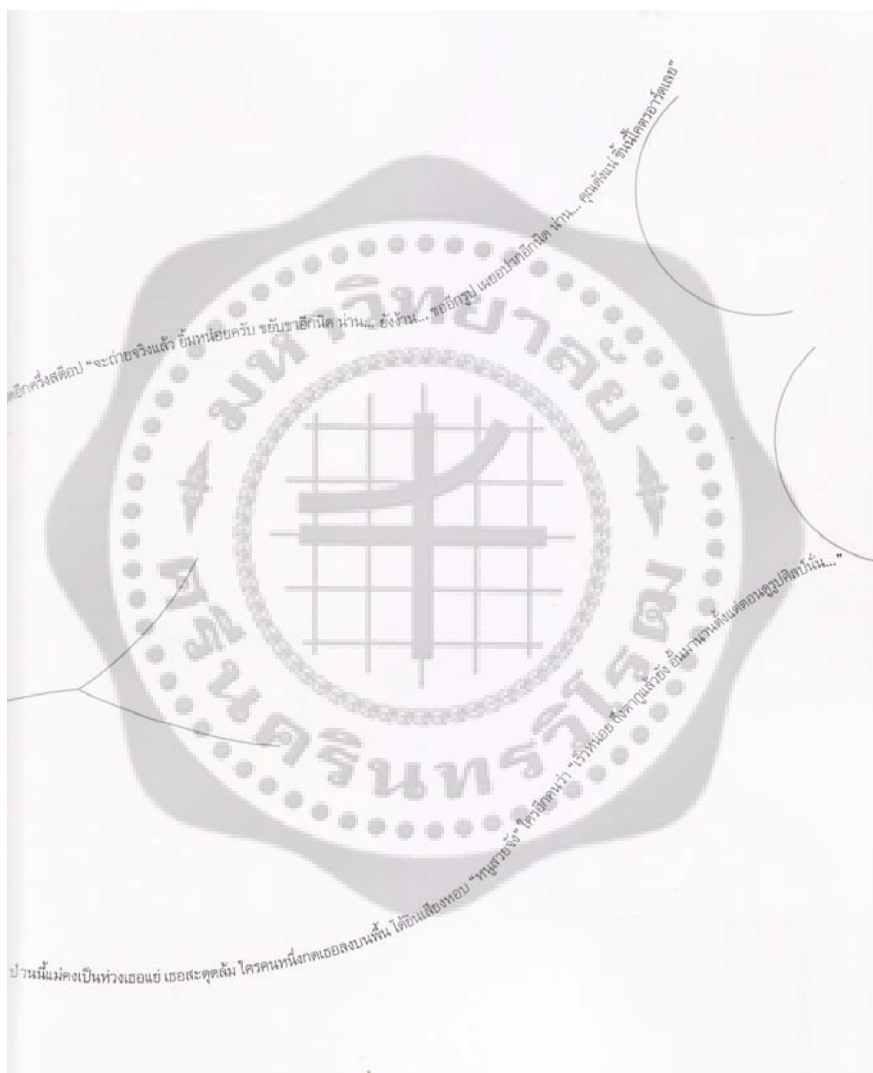
เรื่อง ขยะ วินทร์ เลียววาริณได้เขียนเรื่องสั้นเป็นรูปเครื่องดูดฝุ่นกำลังดูดขยะอยู่และในขณะนั้นก็เป็นคำพูดของนักการเมืองที่มักจะพูดในช่วงหาเสียง แสดงแนวคิดว่าคำพูดเหล่านั้นเป็นเหมือนฝุ่นผงไม่ได้มีความสำคัญแต่อย่างใด เช่น “ผมโกหกไม่เป็น” “เรื่องโกหกที่เขาว่าใส่ร้ายทั้งนั้น” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ขยะ : 2544)

จากเรื่อง ขยะ วินทร์ เลียววาริณใช้วรรณรูปสื่อความหมายว่าคำพูดของนักการเมืองนั้นเป็นเหมือนเศษขยะที่ไม่มีความหมาย หลังจากนักการเมืองย้ายพรรค

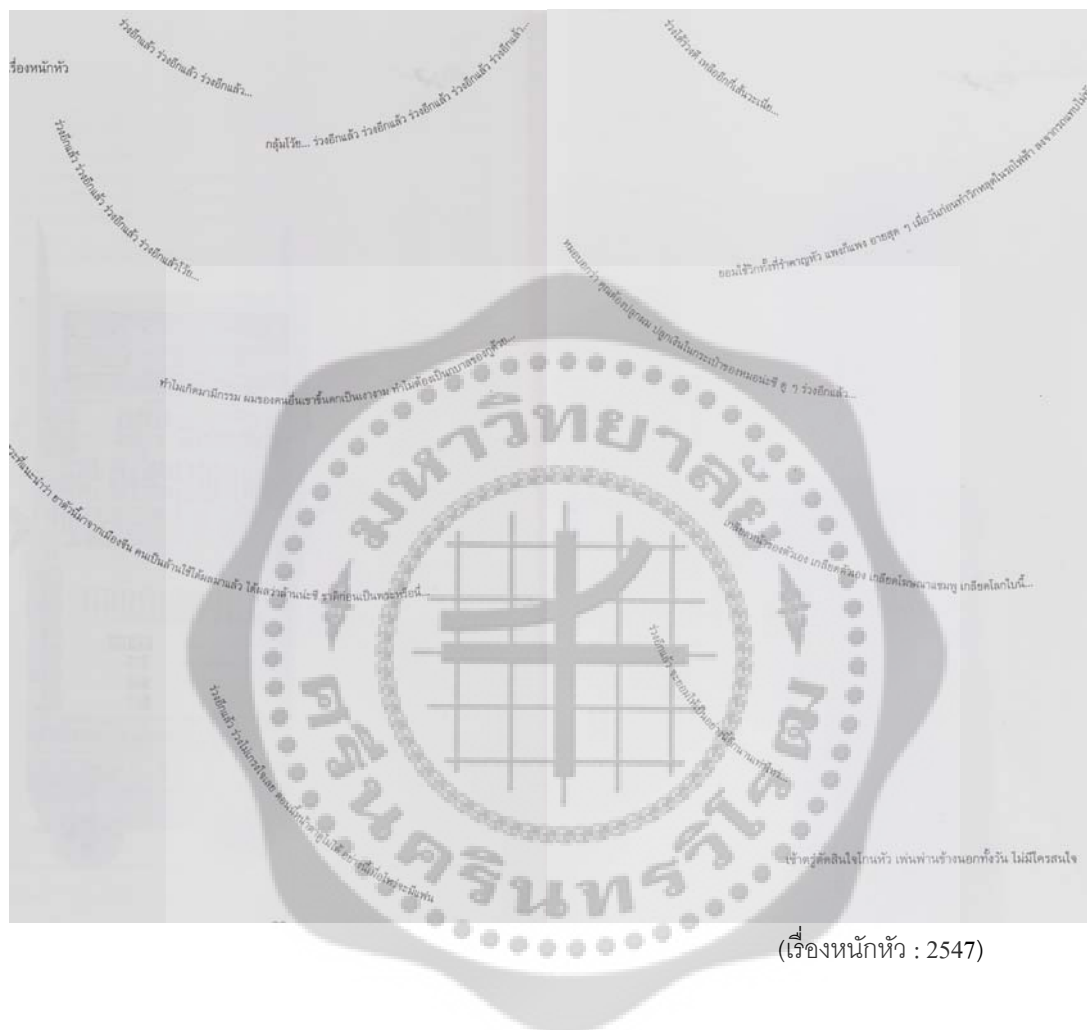
เรื่อง งานศิลปะ วินทร์ เลียววาริณใช้บทสนทาระหว่างตากล้องที่กำลังถ่ายรูปของหญิงสาวและกล่าวว่าเป็นงานศิลปะมาเรียงเป็นวรรณรูปหญิงสาวกำลังเปลือยกาย ยกตัวอย่างบทสนทนา เช่น “จะถ่ายจริงแล้ว ยิ้มหน่อยครับ ขยับขาอีกนิด น่าน... ยังจ้าน...ขออีกรูป เผยปากอีกนิด น่าน... คุณดั่งแนชี่นี่โคตรอาร์ตเลย” และข้อความเล่าเหตุการณ์ที่หญิงสาวถูกข่มขืนเนื่องจากภาพที่ถ่ายแสดงเป็นวรรณรูป ดังนี้

(งานศิลปะ : 2547)

จากเรื่อง งานศิลปะ วินทร์ เลียววาริณใช้วรรณรูปแสดงแนวคิดถึงการถ่ายแบบเปลือยในปัจจุบันโดยอ้างว่าเป็นศิลปะแต่ภาพเหล่านั้นกลับทำให้เกิดคดีข่มขืนเพิ่มขึ้น

เรื่อง เรื่องหนักหัว วินทร์ เลียววาริณใช้ประโยคมาประกอบเป็นวรรณรูป เส้นผม โดยมีประโยคเกี่ยวกับปัญหาผมร่วง เช่น ร่วงอีกแล้ว ร่วงอีกแล้ว ทำไมเกิดมามีกรรม ผมคนอื่นเขาขึ้นดกเป็นเงาามทำไมต้องกบาลของกูด้วย...” เป็นต้นโดยแสดงในแบบวรรณรูป ดังนี้

จากเรื่อง เรื่องหนักหัว วินทร์ เลียววาริณใช้วรรณรูปเป็นรูปเส้นผมที่กำลังร่วงและกล่าวว่า ตัวละครไปโกนผมทั้งหมดออกในที่สุด แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความกังวลที่เกิดจากตนเอง

วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการนำเสนอในรูปแบบวรรณรูปในเรื่องสั้นแนวทดลองหลายเรื่อง แม้ว่างานเขียนในเชิงวรรณรูปจะเป็นการเขียนที่มีผู้เขียนมาแล้วในวงการวรรณกรรมไทยแต่ วินทร์ เลียววาริณก็ถือเป็นนักเขียนอีกคนหนึ่งที่ทดลองใช้การเขียนในเชิงวรรณรูปอย่างจริงจังและมีผลงานในเชิงวรรณรูปออกมาอย่างสม่ำเสมอ

2.3.3 การใช้พยัญชนะ และ เครื่องหมาย

การใช้เครื่องหมายในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนั้นปรากฏอยู่ตั้งแต่ในช่วงแรกของการเขียนและได้พัฒนาและสร้างสรรค์กลวิธีการเขียนนี้อย่างต่อเนื่องมาในช่วงที่สอง จนกลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในงานเขียนของเขาที่ผู้อ่านจำได้อีกด้วย โดยในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการแต่งโดยใช้ เครื่องหมายวรรคตอนและเครื่องหมายอื่นๆ ในหลายๆ เรื่องยกตัวอย่างเช่น ในเรื่อง *ผู้ ภาระหนักของราช-โลกสามใบของราชบุรุษ เอกเทศ กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* เป็นต้น

เรื่อง *ผู้* วินทร์ เลียววาริณใช้คำนามในการแต่งเรื่องทั้งหมดและได้ใช้เครื่องหมายขีดทับ (/) และในการแต่งเป็นการทดลองกลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้คำนามทั้งหมด แต่ก็สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่แต่งได้ ยกตัวอย่างเช่น

วันเสาร์ : ความเสียบเหงา

กลางคืน / แสงดาว / แม่น้ำ / กระจกน้ำ / โรงแรม / ความหรรษา / ลานริมน้ำ / งานเลี้ยง / แสงไฟ / เงาสะท้อน / ความโอ้อ่า / สายลม / ผู้คน / ชุตราตรี / รอยยิ้ม / เสียงหัวเราะ / ความสนุกสนาน / อาหาร / บุฟเฟต์ / ไวน์ / เหล้า / ความสุข / ชาวกรุง

มุ่มห่อ / หล่อน / ชุตราตรี / สีดำ / ความโดดเด่น / หล่อน / ความตะตา / คนรอบกาย / การรุ่มล่อม / การเอาใจ / ข้างกายหล่อน / เขา / สุภาพบุรุษ / วัชรา / หล่อนกับเขา / เสียงหัวเราะ / คนสองคน / เสียงดนตรี / การจูบ / ฟลอร์เต้นรำ / อ้อมแขน / การเต้นรำ / คนตริวอลท์ / บลู ดานูบ / โยฮัน สเตราส์ / ความเคลื่อนไหว / จังหวะ / ความสวยงาม / พวกเขา / ความคุ้น / สัมผัส / เขา / คำถาม / ใคร / สามี่ ? / ความไม่น่าเป็นไปได้

(ผู้ : 2542)

จากเรื่อง *ผู้* จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณใช้เครื่องหมายขีดทับเพื่อแบ่งแยกให้ผู้อ่านได้เห็นคำนามชัดเจนขึ้นและแม้ว่าจะไม่มีคำกริยาปรากฏอยู่ในเรื่องเลยแต่ก็สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องและแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณต้องการจะนำเสนอได้เป็นอย่างดี

เรื่อง *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* วินทร์ เลียววาริณใช้ เครื่องหมายวงเล็บถ่ายทอดความคิดของชายหนุ่มที่เป็นอัมพาตตั้งแต่คอลงไปเนื่องจากประสบอุบัติเหตุและไม่สามารถพูดได้ ดังตัวอย่างที่ว่า

เช้าวันหนึ่งเกิดเอาเทอร์โมมิเตอร์มาวัดอุณหภูมิของเขา “เป็นไงบ้างคะวันนี้?” หล่อนถามโดยไม่หวังคำตอบ หลายวันมานี้เขาสังเกตเห็นว่าสีหน้าของหล่อนเศร้าหมองเนื่องจากหล่อนไม่อ่านหนังสือให้เขา ฟังอีกเช่นเคย

[ผมสบายดีแล้ว แต่คุณสิ ทำทางไม่สบาย]

เกิดเก็บเทอร์โมมิเตอร์ ทันได้นั้นตาของหล่อนก็ไหลพราก หล่อนร้องไห้ แต่ไม่มีเสียง

[คุณกลุ่มเรื่องอะไร? เล่าให้ผมฟังสิ]

“หล่อนเช็ดน้ำตา “ขอโทษที ฉัน...”

[คุณสามารถระบายอารมณ์ในใจคุณกับผมได้ ผมเก็บความลับได้ ผมไม่มีทางบอกใครได้แน่นอน เพราะผมพูดไม่ได้]

“เขา...เขาตามมาจนเจอลูก”

[ใคร? คุณหมายถึงสามีเก่าของคุณ ?]

“สามีเก่าของฉัน เขาเอาลูกไปซ่อนอีก ครึ่งนี้ขอแลกกับเงินก้อนหนึ่ง ฉันไม่คิดว่าเขาจะตามมาเจอฉันอีก เขาต้องการ...”

[เขาต้องการเงินเท่าไร?]

“หนึ่งหมื่นบาท”

[แล้วคุณก็ให้เขาไป ?]

“ฉันให้เขาไปแล้วเมื่อคืนนี้ เป็นเงินก้อนสุดท้ายที่ฉันมี สะสมมาหลายปีเพื่อการศึกษาของลูก...”

[ไอร่ายา]

“สำหรับแม่ทุกคน ลูกย่อมสำคัญที่สุด”

[คุณจะทำยังไงต่อไป ?]

“ฉันคงต้องย้ายบ้านอีกแล้ว ฉันไม่ต้องการให้เขาตามมารังควานอีก บางทีฉันอาจต้องเปลี่ยนงาน”

[คุณคงไม่ทำอย่างนั้น คุณเป็นคนพูดเองว่า ต้องแก้ปัญหาให้ตรงจุด]

“บางทีฉันอาจต้องแก้ปัญหาให้ตรงจุด...” หล่อนพึมพำ

(กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง : 2542)

เรื่อง กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง วินทร์ เลียววาริณได้ใช้เครื่องหมายวงเล็บเพื่อแสดงความคิดที่อยู่ในใจของตัวละครเอกที่เป็นอัมพาต โดยกลวิธีนี้จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนกับว่าตัวละครมีการพูดคุยกันและรับรู้ถึงความคิดเห็นของตัวละครทั้งสอง โดยผู้แต่งไม่ได้อธิบายความคิดของตัวละครเองแต่ใช้เครื่องหมายวงเล็บแทนการเล่าแบบเดิม

เรื่อง ตาตี วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงชายหนุ่มที่ชื่อ ตาตี โดยใช้พยัญชนะ ต. ในการแต่งเรื่องเกือบทั้งหมดในการแต่ง ดังตัวอย่างที่ว่า

ตอนตะวันตังโตง ตาตีไต่ต้นตาล...

แต่เช้าตรู่ตะแก่ไต่ตาลต้นนั้นต้นนี้ ไต่ขึ้นไต่ลง เก็บตาลโดนดขายตรงตลาด แต่ไหนแต่ไรตาลโดนดราคาไม่ตก

ตาตีทอดตาแต่ไกล อีตั๋ยตึงสวมตะตะเดินตามตอนต้นตะขบตรงตะพานติดตึงตักปลาตะเพียน

ด้อยดิ่งเมียตาเดิน แดกเนื้อสาวก็ตกล่องปล่องขึ้นแต่งงานกับตาเตี้ยตั้งแต่ตีเมียเก่าตาเตี้ยตาย
 ตาเตี้ยตัวเท่าหมูตอน ต้นตระกูลไม่ต่ำด้อย แต่ใจเดิบตะกะตะกลามตามใจปากมากหนึ่ แต่ก่อนแต่
 ก็ตะแกเที่ยวตะบม ตาแก่ตะบับดั่งใช้เงินตราแพงใต้หมดตัว
 ด้อยดิ่งหน้าตาไม่ต่ำด้อย ชายตะเพียนตรงตลาดตาลโตนด ตะโพกสุดเสียงสังข์ หนุ่มตะกอนหลาย
 คนตกหลุมรักตามติดตลอด แต่ตาเตี้ยตัดไฟแต่ต้นลม แต่งงานกับด้อยดิ่ง
 บางตนตรงตลาดตาลโตนดตกไปกษา ตาเตี้ยเลี้ยงด้อย(ดิ่ง)

(ตาตี : 2546)

จากเรื่อง *ตาตี* วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับการแต่งเรื่องนี้ไว้ว่าเป็นการทดลองการ
 แต่งโดยจะพยายามใช้พยัญชนะ ต. เป็นหลักโดยใช้คำที่จำกัด

การทดลองนำเสนองานเขียนโดยใช้พยัญชนะและเครื่องหมายนี้ แสดงให้เห็นถึงความชอบ
 ทดลองด้านกลวิธีของวินทร์ เลียววาริณได้อย่างดี และแสดงแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมของวินทร์
 เลียววาริณที่มองว่า วรรณกรรมคือการสร้างสรรค์และเป็นกิจกรรมทางปัญญาอย่างหนึ่งที่ผู้เขียน
 ถ่ายทอดมาสู่ผู้อ่าน

2.3.4 การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าหนังสือ และการตีพิมพ์

การจัดวางตัวอักษรและการจัดหน้าหนังสือเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณได้
 ทดลองนำมาประยุกต์ใช้ในช่วงที่สองนี้โดยใช้การจัดหน้ากระดาษ เช่นเดียวกับนิยายสารและใบปิด
 โฆษณา โดยพบในเรื่อง *ชาร์ลส์ บรอนสัน* และ 37 □ 53 □ 21 ดังนี้

บทความสารคดี เรื่อง *ชาร์ลส์ บรอนสัน vs ชาญ บ้านสัน* นี้ปรากฏอยู่ในรวมบทความ
 เรื่อง *ำ* มีการจัดวางตัวอักษรคล้ายกับวิธีการพิมพ์ใบปิดโฆษณา กล่าวเกี่ยวกับประวัตินักแสดงที่ชื่อ
 ชาร์ลส์ บรอนสันและนักมวยชื่อ ชาญ บ้านสัน โดยสรุปสุดท้ายว่าเรื่องเกี่ยวกับ ชาญ บ้านสันนั้นเป็น
 เรื่องที่วินทร์ เลียววาริณแต่ขึ้นและรูปที่ใช้ก็เป็นรูปที่ทำขึ้นเองเพื่อประกอบการเขียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ำ : 2547)

จากเรื่อง ชาร์ลส์ บรอนสัน vs ชาญ บ้านสัน วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดหน้าและเทคนิคการตัดแต่งรูปมาช่วยเพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการล่องลอยด้วยข้อมูลในปัจจุบันทำให้หลงชื่อได้ง่าย เนื่องจากข้อมูลและเหตุผลประกอบ

เรื่อง 37 □ 53 □ 21 □ วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดหน้าหนังสือโดยการจัดกรอบและเล่าเรื่องให้อยู่ในกรอบหลาย ๆ กรอบต่อกันโดยแต่ละกรอบเล่าเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ที่ตัวละครเจอ ยกตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

เขายืนอยู่กลางห้องส้วมของสภากาชาดชนบทแห่งชาติ ยืนสองขามานานกว่าสองชั่วโมงแล้ว ความคิดของเขาหมุนตัวเหมือนใบไม้ที่ถูกกระชากไปมาในวังน้ำวน ... มาตรา 55 ประชากรทุกตัวมีสิทธิเสรีภาพในการชี้เถ่าเทียมกัน มาตรา 56 การละเมิดไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดชี้ ปิดกั้นเสรีภาพในการชี้ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษตามกฎหมาย มาตรา 57 ประชากรทุกตัวต้อง... ต้องอะไร? จำไม่ได้ มาตรา 58... จำไม่ได้ มาตรา 59 เขาจำอะไรไม่ได้ ช่างมัน เขาไม่ยอมจำต่างหาก มองประตูซึ่งปิดอยู่ เขายากอยู่ตามลำพังอีกสักครู่ก่อนกลับบ้าน

เขายืนอยู่กลางห้องส้วมของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ยืนข้าง
วัตถุทรงประหลาดรูปร่างคล้ายถ้วยขนาดใหญ่มานานกว่าสอง
ชั่วโมงแล้ว บนถ้วยเป็นฝาพับได้ ด้านหลังเป็นอ่างใส่น้ำมีก้าน
โลหะประมาณสามนิ้วยื่นออกมา นี่คือนั่นแบบเพียงชิ้นเดียวใน
โลกที่เขาใช้เวลากว่าสิบเอ็ดเดือนเคียวเข็นออกมายาวนานแต่
กระนั้นเขาก็รู้สึกว่ามันดีกว่าช่วงสามสัปดาห์ที่ผ่านมาซึ่งเขา
ตระเวนพังกานเหล่านั้นพุดอย่างอดทน

(37 □ 53 □ 21 □: 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณเล่าเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกซึ่งเป็นสุนัขพยายาม
นำเสนอสิ่งประดิษฐ์ที่ชื่อว่าโกซึกโครกต่อที่มีอำนาจหลายคนแต่ก็ไม่ได้รับการยอมรับ กรอบแต่ละ
กรอบเล่าเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกต้องไปเจอ สื่อถึงกรอบความเชื่อแบบเดิมของข้าราชการระดับสูงที่ตัว
ละครเอกต้องเจรจาเพื่อขออนุมัติ การใช้การจัดหน้าให้เนื้อเรื่องอยู่ในกรอบเหล่านี้จึงเชื่อมโยงถึง
แนวคิดหลักของเรื่อง

การจัดหน้าและการพิมพ์ที่พบในงานเขียนช่วงที่สองของวินทร์ เลียววาริณนี้เป็นการใช้
ประสบการณ์ทางด้านการโฆษณาของเขาใช้ในการนำเสนองานวรรณกรรมในรูปแบบที่ต่างไปจาก
เดิม และเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านรุ่นใหม่ ๆ ได้อย่างดี

2.3.5 การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า

นอกจากเรื่องสั้นและนวนิยายแล้วในช่วงที่สองของการเขียนนี้วินทร์ เลียววาริณยังได้
เขียนบทความแสดงแนวคิดไว้ในงานเขียนด้วย คือ บทความที่นำเข้าสู่เรื่องสั้นใน รวมเรื่องสั้นเรื่อง
สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน และบทความสารคดีเรื่อง **อ่า** บทความเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าวินทร์ เลียววา
ริณ พยายามจะพัฒนางานเขียนให้ครอบคลุมในหลาย ๆ รูปแบบและเป็นการทดลองใช้งานเขียนที่ต่าง
รูปแบบกันนำมาเสนอไปพร้อมกัน

รวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** วินทร์ เลียววาริณได้เขียนบทความนำเข้าสู่เรื่อง
สั้นแต่ละเรื่องและคำนำซึ่งมีลักษณะเหมือนบทความแสดงแนวคิดรวมของหนังสือทั้งหมด 17 เรื่อง โดย
บทความเหล่านั้นเป็นเหมือนการบอกถึงแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณต้องการจะนำเสนอไปด้วยในตัว
การเขียนบทความนำเข้าสู่เรื่องสั้นนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิจารณ์เป็นอย่างมากมีทั้งเห็นด้วย
และไม่เห็นด้วยดังที่ สุภาพ พิมพ์ชน กล่าวเกี่ยวกับบทความในรวมเรื่องสั้นเล่มนี้ว่า

จุดขายสำคัญของหนังสือเล่มนี้คือ การมีบทความประกอบเรื่องสั้น แม้นักวิจารณ์หลายท่านมองว่าไม่จำเป็นนัก เพราะลำพังตัวเรื่องเองสามารถสื่อความได้ชัดเจนระดับหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นการจำกัดจินตนาการของผู้อ่าน แต่สำหรับการนำเสนอเรื่องสั้นชุดนี้ บทความเหล่านี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งเพราะนอกจากจะทำหน้าที่ขับแต่ละประเด็นให้เด่นชัดขึ้นแล้ว มันยังช่วยเกี่ยวร้อยเรื่องสั้นแต่ละเรื่องซึ่งมีลักษณะต่างกันให้เชื่อมโยงกันได้

(สุภาพ พิมพ์ชน : 2547)

จากคำกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่าบทความในรวมเรื่องสั้น **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** นี้มีความน่าสนใจและเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้ในการแสดงแนวคิดส่วนหนึ่งที่เชื่อมโยงไปสู่เรื่องสั้น ยกตัวอย่างเช่นในบทความเรื่อง **การฆ่าตัวตายและการเป็นเจ้าของตัวเอง** ซึ่งเป็นบทความนำเข้าสู่เรื่อง **ล้นทมโรยกลีบ** ที่กล่าวเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการฆ่าตัวตายว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรมีหรือไม่ โดยเชื่อมโยงกับในเรื่องที่ตัวละครเอกต้องการจะตายเมื่อรู้ว่าตนเองเป็นอัมพาตทั้งตัวและไม่สามารถขยับร่างกายตั้งแต่คอลงมาได้อีก วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงประสบการณ์ของตนเอง ดังตัวอย่างบทความที่ว่า

2 การฆ่าตัวตาย

“ถ้าไม่มีผู้หญิงคนนั้น ภูตตายดีกว่า ...” เพื่อนผมบอก

“มึงอย่างคิดสั้นน่า” ผมเตือนเขา

วันนั้นเขากินยานอนหลับ เข้าไปจำนวนหนึ่ง ผมไม่เคยเชื่อว่ามันเป็นไปได้กับคนที่มีสติสัมปชัญญะดีเยี่ยม เฉลียวฉลาด รู้ตัวรู้ชั่ว แต่เมื่อถึงจุดหนึ่ง คนที่ฉลาดที่สุดก็สามารถเกิดความคิดที่จะฆ่าตัวตายได้ ไม่น่าเชื่อ แต่เหตุการณ์นั้นทำให้ผมเห็นว่า ไม่ว่าใครเมื่อถึง จุดๆหนึ่งก็สามารถฆ่าตัวตายได้ทั้งสิ้น

สาเหตุที่ทำให้เขาารู้สึกว่าไม่อยากอยู่ในโลกนี้อีกต่อไปเป็นเรื่องเดิมๆที่หนุ่มสาวจำนวนล้านล้านคนเคยผ่านมาแล้ว --- อหึก! ผมพาเขาไปโรงพยาบาล หมอล้างท้องเขาใช้เวลาอีกพักใหญ่รักษาแผลใจ และโชคดีที่เขาผ่านเวลานั้นมาได้ด้วยดี และโชคดีที่เขาฉลาด เขาเลิกคิดสั้น

ภายหลังเพื่อนคนที่เกือบฆ่าตัวตาย เล่าให้ผมฟังว่า ตอนนั้นเขามีสติ รู้ตัวดีที่กำลังทำอะไร แต่มีช่วงจังหวะหนึ่งที่เขาเห็นว่า โลกนี้ไม่มีสาระอะไร ทุกอย่างเดินไปตามทางของมันอย่างเดิม พระอาทิตย์ขึ้นทางเดิม ตกในทิศเดิม ผู้คนทำงาน พบกัน รักกัน แต่งงานกันตามเดิม และตายไปตามเดิม โลกนี้ไม่มีอะไร เมื่อเขาเป็นเจ้าของร่างของเขา เขาน่าจะเป็นคนตัดสินใจที่จะทิ้งร่างนี้ไปหรือไม่”

(การฆ่าตัวตายและการเป็นเจ้าของตัวเอง : 2542)

จากตัวอย่างบทความข้างต้นวินทร์ เลียววาริณได้ใช้รูปแบบบทความมาสนับสนุนเรื่องสั้นและได้นำเสนอด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นการนำวรรณกรรมสองรูปแบบที่มีโครงสร้างในการเขียนต่างกันคือ งานเขียนแบบบันเทิงคดีและงานเขียนแบบสารคดีมานำเสนอด้วยกัน โดยกลวิธีทั้ง 2

รูปแบบนี้ต่างสนับสนุนกันและกันเป็นอย่างดี ซึ่งให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิการฆ่าตัวตายเพื่อเชื่อมโยงกับเรื่องสั้น *กระถางชะเนียงริมหน้าต่าง* ที่กล่าวถึงประเด็นเดียวกัน

การนำเสนอแนวคิดโดยการใช้บทความเพื่อนำเข้าสู่เรื่องสั้นนี้ เป็นการนำวรรณกรรมสองรูปแบบที่มีโครงสร้างในการเขียนต่างกันคือ งานเขียนแบบบันทึงคดีและงานเขียนแบบสารคดีมานำเสนอด้วยกัน การใช้บทความในเรื่อง *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* เป็นเหมือนการแสดงให้เห็นโลกทัศน์ของผู้เขียนโดยตรง วินทร์ เลียววาริณใช้บทความเพื่อปูทางเข้าไปสู่แนวคิดของเรื่องสั้น โดยการกล่าวถึงประสบการณ์ของตนเองและไม่ได้กล่าวถึงบทสรุปของบทความเหล่านั้น แต่ให้ผู้อ่านได้ไตร่ตรองด้วยตนเอง

หนังสือเรื่อง *เฝ้า* วินทร์ เลียววาริณเขียนบทความสารคดีที่มีการนำเสนอเนื้อหาในเชิงสารคดีมาผสมผสานกับการเขียนแบบบันทึงคดี โดยวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงที่มาของรวมบทความเรื่องนี้ไว้ว่า เป็นการขยายความจากเรื่อง *คำให้การ* ในรวมเรื่องสั้น *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับการล่องลอยด้วยข้อมูลในปัจจุบันไว้ในคำนำของหนังสือว่า คนเรามักเชื่อตามขอบเขตที่ตนเองรับรู้ นั่นคือเราไม่สามารถโกหกใครคนหนึ่งในเรื่องที่เราจริงจัง แต่สามารถทำให้เขาล้อลอยตามในสิ่งที่เขารู้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ (วินทร์ เลียววาริณ : 2547) จากแนวคิดนี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณเขียนบทความในหนังสือเรื่อง *เฝ้า* ขึ้นมาโดยนำงานเขียนสารคดีมาผสมกับเรื่องแบบบันทึงคดี ยกตัวอย่างเช่นเรื่อง *ทำไมอัจฉริยะทางดนตรีจึงมีอายุสั้น* กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีและเหตุผลที่นักดนตรีส่วนใหญ่มักเสียชีวิตตั้งแต่อายุน้อยดังตัวอย่างที่ว่า

เบโธเฟ่น แต่งซิมโฟนีหมายเลขหก Pastoral ในปี 1808 เป็นงานที่จำลองธรรมชาติของชนบทนอกเวียนนา เขาชอบเดินตามทางชนบท Pastoral มีการจำลองเสียงนกกริ่งและเสียงฟ้าร้อง

เมื่ออายุได้เพียง 41 ปี โลกก็สูญเสียนักดนตรีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่ง

ทำไมอัจฉริยะมักมีอายุสั้น ?

เมื่อมาดามนักดนตรีท่านอื่น ๆ บ้าง จะพบสถิติที่น่าสนใจยิ่ง

คีตกวีออกัสเตีย เอเดน ตายเมื่ออายุ 38

เจ เอส บาค ตายเมื่ออายุ 29

เมนเดลส์ซอห์น ตายเมื่ออายุ 38

โชแปง ตายเมื่ออายุ 39

ปากานินี ตายเมื่ออายุ 39

อิกอร์ สตราวินสกี ตายเมื่ออายุ 43

ส่วนใหญ่มักมีอายุสั้น!

ประเด็นคือทฤษฎีขั้นยอดของโลกมีอายุสั้นนี้เป็นงานวิจัยของ ดร.เจน เอ็ม. ริชาร์ด แห่ง มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย เขียนในนิตยสาร New Scientist ฉบับล่าสุด หัวเรื่อง Why Music Geniuses Live Shorter Lives ซึ่งรวมยอดมาจากหนังสือชื่อเดียวกัน (bantum Books 2000) ที่เพิ่งตีพิมพ์ไม่นานมานี้ ถอดความอย่างย่อ ๆ สำหรับท่านที่สนใจ....”

(ำ : 2547)

จากบทความ เรื่อง *ทำไมอัจฉริยะทางดนตรีจึงมีอายุสั้น* นั้นวินทร์ เลียววาริณได้ให้ข้อมูลจริงและเท็จผสมกัน ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับนักดนตรีเอกของโลกนั้นเป็นเรื่องจริงแต่ข้อมูลงานวิจัยและความคิดเห็นงานวิจัยชิ้นนี้นั้นเป็นเรื่องโกหกขึ้นมาเพื่อลวงผู้อ่านว่าจะหลงเชื่อในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่ โดยใช้กลวิธีการผสมผสานงานเขียนเชิงสารคดีและบันเทิงคดีเข้าด้วยกันเป็นการทดลองงานเขียนที่ต่างออกไปจากในช่วงแรกที่น่าเสนอแต่ในวรรณกรรมรูปแบบเดิมเพียงอย่างเดียว โดยใช้การอธิบายในรูปแบบบันเทิงคดีที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายแทนการใช้ภาษาทางการ เพื่อนำเสนอแนวคิดตามหลักการของการเขียนสารคดี

2.3.6 การใช้กลวิธีและรูปแบบการเขียนในเชิงสื่อสารมวลชน

กลวิธีในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่พบบ่อยอีกกลวิธีหนึ่งในช่วงที่สองนี้ก็คือ กลวิธีการเขียนที่มีรูปแบบผสมผสานกับสื่อโฆษณาและการเขียนรายงานข่าวของสื่อมวลชน มีทั้งรูปแบบการรายงานข่าว การสัมภาษณ์ และการโฆษณาตามสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การผสมผสานการเขียนรูปแบบนี้วินทร์ เลียววาริณเคยใช้มาแล้วเช่นกันในช่วงที่หนึ่งจากเรื่อง *คดีในศาล* ที่นำข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มาเป็นส่วนประกอบเรื่อง แต่ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้พัฒนารูปแบบและกลวิธีการเล่าโดยเลียนแบบการเขียนสื่อโฆษณาและการรายงานข่าวให้มีความแปลกใหม่แต่แตกต่างไปจากช่วงแรก คือในเรื่อง *คดีในศาล* นั้น วินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการเขียนแบบสื่อสารมวลชนนั้นเป็นเพียงส่วนประกอบในเรื่องสั้นโดยเนื้อเรื่องนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้การแต่งใหม่ให้เข้ากับข่าวที่นำมาใช้ แต่ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การนำเสนอในรูปแบบคำสัมภาษณ์หรือโฆษณามาเป็นกลวิธีในการเล่าเรื่อง ยกตัวอย่างกลวิธีการเขียนที่ผสมผสานการเขียนรูปแบบโฆษณาและการรายงานข่าวในเรื่อง *หลังอานคลาสสิฟายด์ สคริปต์การเมือง 56782375350.55 อัฐ เป็ล้อยปาไลแมนท์*

เรื่อง *หลังอานคลาสสิฟายด์* วินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการโฆษณาจัดหางานในหนังสือพิมพ์มาเป็นกลวิธีหลักในการเล่าเรื่อง โดยแสดงแนวคิดเสียดสีการเมืองในปัจจุบันว่าคล้ายกับการโฆษณาหางานทั่วไปในหนังสือพิมพ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(หลังอาณวีย : 2545)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณเลียนแบบการเขียนเชิงโฆษณาในหนังสือจัดทำ
งานกับแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอเกี่ยวกับการเมืองว่าเป็นเหมือนการลงทุนอย่างหนึ่ง

เรื่อง *สคริปต์การเมือง* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้หลักการและรูปแบบการเขียน โฆษณาวิทยุ
การเขียนป้ายโฆษณาและโฆษณาทางโทรทัศน์ รวมไปถึงการเขียนรูปแบบคำปราศรัยถ่ายทอดแนวคิด
เกี่ยวกับการโฆษณาทางการเมืองในปัจจุบัน โดยใช้รูปแบบการเขียนตามหลักการโฆษณามาใช้ในการ
ถ่ายทอดแนวคิดนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สื่อ	สปอตวิทยุต่างจังหวัด
ดนตรี	(เพลงเศร้าตลอดตลอดสปอต เสียงเห่าโหยหวน เสียงถอนหายใจเสียงสั่น)
หญิง	พี่จ๋า เราไม่มีกระตูกเหลือกินแล้ว
ชาย	โอ้! พี่เสียใจ ... พี่จะเอาเงินที่ไหนมา...
หญิง	พี่จ๋าหนูแดงเป็นไข้ ไม่มีเงินค่ารักษา
ชาย	พี่คงต้องไปเป็นโจร

หญิง พี่จำทำไมชีวิตเราถึงขมขื่นอย่างนั้นนะ
 ชาย จะไปปล้นเงินเขามาจนเจ็จครอบครั
 ผู้ประกาศชาย เราพรรคเห่าดัง มีหนทาง
 ตั้งแต่บัดนี้ท่านจะไม่ต้องเป็นหมาจนตรอกอีกต่อไป
 (เสียงหัวเราะ) พี่จำ เรามีกระดูกเหลือตั้งเยอะแยะนะ
 (เสียงเด็ก) พ่อแม่ขา หนูหายดีแล้วค่ะ
 ผู้ประกาศชาย เพื่ออนาคตของลูกหลานท่าน
 วันที่ 11 มกราคมนี้ เลือกพรรคเห่าดัง

(หลังอ่านบุรี : 2545)

จากตัวอย่างวินทร์ เลียววาริณได้ใช้รูปแบบการเขียนสปอตวิทยุมาเป็นกลวิธีส่วนหนึ่งในการนำเสนอเรื่องสั้นโดยแสดงให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับการโฆษณาของพรรคการเมืองในปัจจุบัน

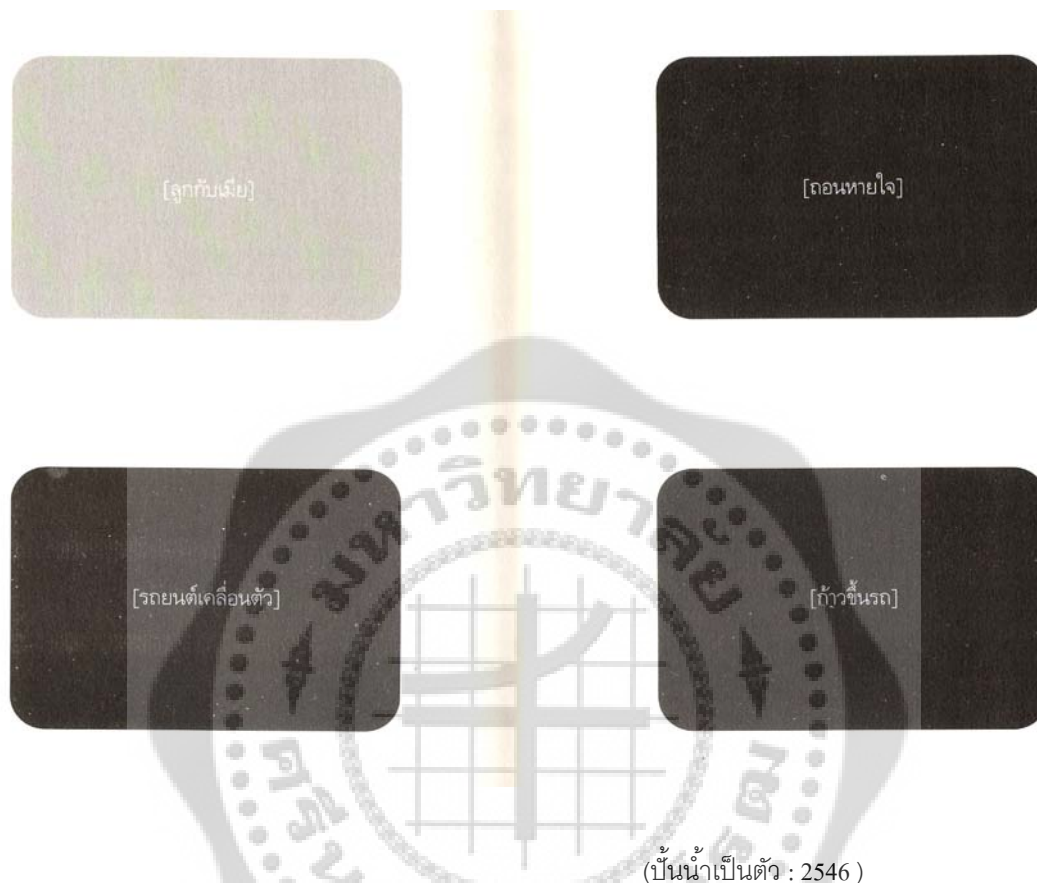
วินทร์ เลียววาริณได้นำกลวิธีการเขียนในเชิงสื่อสารมวลชนมาใช้ทำให้งานวรรณกรรมของตนเองมีความแปลกใหม่และน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การนำเสนองานเขียนโดยใช้รูปแบบโฆษณาของวินทร์ เลียววาริณนั้นอาจเป็นเพราะวินทร์ เลียววาริณนั้นมีประสบการณ์ทำงานกับสื่อด้านนี้มาก่อนและเห็นว่าสื่อโฆษณานั้นเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคม และเข้าถึงคนในสังคมได้ดีจึงนำมาเป็นกลวิธีในการนำเสนอเพื่อให้งานเขียนเกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2.3.7 การใช้รูปภาพประกอบ

นอกจากการใช้วรรณรูปแบบแล้วกลวิธีอีกอย่างหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณใช้อยู่บ่อยครั้งคือ การใช้ภาพประกอบเรื่องโดยพบในงานเขียนตั้งแต่ช่วงแรกของวินทร์ เลียววาริณในเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** โดยในนวนิยายเรื่องนี้ภาพที่วินทร์ เลียววาริณนำมาประกอบไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องโดยตรง หากแต่เป็นการล่อลวงให้อ่านมีความรู้สึกเหมือนอ่านงานเขียนเชิงสารคดีมากกว่างานเขียนเชิงบันเทิงคดี แต่ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้ใช้ภาพประกอบช่วยในการเล่าเรื่อง รวมถึงบรรยายแนวคิด พบในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** และ **วันแรกของวันที่เหลือ** และในรวมบทความหรรษาคดี เรื่อง **อ่า** ยกตัวอย่างเช่นเรื่อง **ภาพจริงของเปลือก โลกที่ปลายนิ้ว** **พื้นที่ส่วนตัว** เป็นต้น

เรื่อง **พื้นที่ส่วนตัว** วินทร์ เลียววาริณใช้การเว้นพื้นที่ว่าง เล่าเรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตบนท้องถนนในกรุงเทพฯ ฯ ที่มีปัญหาการติดและควันดำ ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและความเครียด แต่เมื่อเขามองไปนอกหน้าต่างเขาก็พบกับต้นหญ้าที่ออกดอกอยู่ตรงคาน้ำข้างทางทำให้เขาผ่อนคลายลง โดย

ในเรื่องวินทร์ เลียววาริณใช้รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าพื้นสีดำและสีเทาอ่อนพร้อมคำอธิบายสั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ป็นน้ำเป็นตัว : 2546)

จากเรื่อง *พื้นที่ส่วนตัว* นี้จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยการเว้นพื้นที่ว่าง (space) สื่อถึงแนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่ภายในจิตใจของมนุษย์และใช้สีดำสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความเคร่งเครียดและความอึดอัดของตัวละครและสีเทาสื่อถึงครอบครัวและสบายใจของตัวละครก่อนจะกลับไปใช้สีดำเพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวละครกลับไปสู่โลกแห่งความสับสนวุ่นวายอีกครั้ง

เรื่อง *ภาพจริงของเปลือก* วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องประกอบภาพ โรลมันผมหนึ่งอัน และมีข้อความว่า “เขาแต่งงานกับเธอเพราะผมของเธอตอนกลางวัน เขาเลิกกับเธอเพราะผมของเธอตอนกลางคืน” แสดงแนวคิดเกี่ยวกับเปลือกนอกที่มนุษย์ปรุงแต่งขึ้นเช่น ทรงผม ว่าความจริงแล้วเป็นสิ่งไม่สำคัญแต่อย่างไรเป็นเพียงภาพลักษณ์ภายนอกเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ภาพจริงของเปลือก : 2547)

จากเรื่อง ภาพจริงของเปลือก วินทร์ เลียววาริณ ใช้บทบรรยายสั้น ๆ ประกอบภาพโฉมม้วนผม อธิบายแนวความคิดการปรุงแต่งจากเปลือกนอกของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

เรื่อง โลกที่ปลายนิ้ว วินทร์ เลียววาริณ ใช้ภาพรีโมตคอนโทรลหลายแบบมาเล่าถึงวิถีชีวิตของชายคนหนึ่งที่ใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกนี้โดยไม่ยับยั้งไปไหน แต่ต้องการจะออกไปพิชิตเนสกลับเนื่องจากหมอแนะนำว่าเขาเป็นโรคหัวใจควรออกกำลังกาย ดังตัวอย่างที่ว่า

(โลกที่ปลายนิ้ว : 2547)

จากเรื่อง โลกที่ปลายนิ้ว วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้ภาพประกอบเป็นตัวช่วยอธิบาย แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งพาเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างเกินจำเป็นของคนในปัจจุบัน ในเชิงเสียดสี ว่าชายคนนี้เป็นโรคหัวใจแต่ไม่ยอมออกกำลังกายด้วยการเดินกลับพึ่งพาเครื่องอำนวยความสะดวกแต่กลับไปออกกำลังกายที่ฟิตเนสแทน โดยภาพประกอบที่วินทร์ เลียววาริณ ใช้นั้นแสดง

ให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้รีโมท ซึ่งเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกของตัวละครและเป็นส่วนช่วยเล่าเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น

กลวิธีการเล่าเรื่องด้วยภาพนี้เป็นการแสดงให้เห็นการสร้างสรรค์เรื่องจากรูปแบบอื่นไม่ใช่ตัวอักษรเพียงอย่างเดียวของวินทร์ เลียววาริณและแม้ว่าจะใช้ภาพประกอบและใช้คำอธิบายสั้น ๆ แต่เมื่อมองในส่วนขององค์ประกอบของวรรณกรรม งานเขียนเชิงทดลองของวินทร์ เลียววาริณนี้ก็มีองค์ประกอบของการแต่ง เช่นเดียวกับวรรณกรรมในปัจจุบันเช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา เช่นเดียวกับวรรณกรรม สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวคิดหลักของผู้เขียนที่เชื่อว่าวรรณกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกลวิธีในการเขียนตามความเหมาะสมได้

2.3.8 การใช้ประโยค หรือ วลี ในการแต่ง เช่น ชื่อเพลงหรือหัวข้อข่าว หรือคำที่กำหนด

วินทร์ เลียววาริณทดลองใช้ในการเล่าเรื่องโดยใช้ประโยคหรือวลีในการแต่งหนึ่งโดยนำประโยคหรือวลีนั้นมาจากเพลงหรือพาดหัวข่าวต่าง ๆ ที่วินทร์ เลียววาริณได้รวบรวมและนำมาแต่งเป็นเรื่องราว พบในเรื่อง *ไอ้โม่ง เพลงชีวิต และ ผ่าเก้ากับปลาหูหนึ่งเข่ง*

เรื่องสั้นเรื่อง *ไอ้โม่ง* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้พาดหัวข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์มาเรียงต่อกันเป็นเรื่องราวของคนร้ายคนหนึ่งที่ยพยายามตัดสินคนกระทำความผิดโดยใช้ศาลเตี้ยในการตัดสิน เนื่องจากไม่พอใจในระบบข้าราชการตำรวจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

-9-

จ่อยิงอุกอาจ ฆ่าทนายความ ดับคาสำนักงาน
ทนายแผ่นดินเพื่อประชาชน
ขับรถเก๋งหรูออกไล่สาวท 50 เหลือสาวรับเคราะห์
หลอกขายที่ดิน – หลอกทำประกันอ้างฝากเงิน
แรงงานเหยื่อตุ๋น 45 ราย
ฝีมือ – ไอ้โม่ง – คนเดียวกัน
เบาะแส – อี !

-10-

ตำรวจ – ตั้งรางวัลนำจับ 1 แสน
ไอ้โม่ง – หยามเจ้าหน้าที่รัฐ – หากินกับความตาย
มท. 1 ไม่เชื่อฝีมือ – ไรคจิต
หยัน – แคใจกระดูก – อี – เลอะเทอะ
Bad boy แห่ง – โลกเพื่อฝัน

ซีถึงเวลา – ปฏิวัติสังคมทางปัญญา

ลั่นกลองรบ – รับมือ – ความรุนแรงในวงการ – อาชญากรรม

ขุ้ยยาดร.ปล่อยปลละละเลย

กร้าวเพิ่มค่าหัว 3 แสน

“จะต้องให้ชาวบ้านตายอีกกี่คน – ชีวิตคนไทยทุกคนมีค่า

(ไฉ่โหม่ง : 2546)

จากเรื่อง *ไฉ่โหม่ง* วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นการสร้างกลวิธีแบบสร้างสรรค์ในการเล่าเรื่องโดยใช้พาดหัวข่าวมาแต่งเป็นเรื่องสั้นที่แสดงแนวคิดต่อสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการทดลองกลวิธีการเล่าเรื่องในอีกรูปแบบหนึ่ง ในงานเขียนช่วงที่สองนี้

เรื่อง *เพลงชีวิต* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการแต่งโดยการนำชื่อเพลงมาเรียงต่อกันจนเป็นเรื่องสั้น หนึ่งเรื่อง ดังตัวอย่างที่ว่า

เงาแห่งความหลัง

ความทรงจำ เมื่อวานนี้ ในเมือง ราชดำเนิน ถนนสู่ประชาธิปไตย อุดมการณ์เดียวกัน พี่น้องผองเพื่อน เราจะเดินไปด้วยกัน มหา'ลัย ทางสี่ขา ดนตรีชีวิต มนต์การเมือง ถนนสายนี้ ฉันเลือกเอง

เสียงเพลงแห่งเสรีภาพ รอยยิ้มนักสู้ รวมกันเข้า สู้ มารครองเมือง คืนหนึ่ง ราษฎร์อันตราย เสียงปืนแตก ควันไฟ มาตุภูมิ ลูกเป็นไฟ ล้างบาง โหดร้าย ใครฆ่าประชาชน พิราบขาว ปีกหัก มือเปล่า สู้ไม่ไหว ถอยกันเป็นแถบ สถานการณ์จำเป็น สู้ไม่ไหว น้ำน้อยแพ้ไฟ สัญชาติญาณบอก ถอยดีกว่า

แพ้ สงคราม เรียงไม่จบ หนี เติลิด แบบหมาหมา จำใจจำจาก ตายดาบหน้า ก้าวต่อไป ถนนฝุ่นสีแดง ปลายทาง ป่า”

(เพลงชีวิต : 2546)

จากเรื่อง *เพลงชีวิต* วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการนำชื่อเพลงที่เหมือนกับวลีสั้น ๆ มาต่อกันจนกลายเป็นเรื่องสั้นหนึ่งเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ของนักศึกษาและความรักที่ไม่สมหวัง โดยเรื่องสั้นเรื่องนี้มีจุดเด่นที่การยกตัวอย่างเกี่ยวกับกลวิธีในการแต่งที่มีข้อจำกัด โดยการใช้ชื่อเพลงในการแต่ง

เรื่อง *ผ้าเก่ากับปลาหูหนึ่งเข่ง* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการแต่งคล้ายกลอนเปล่ามาใช้ดังตัวอย่างที่ว่า

ผ้าหนึ่งผืน โต๊ะหนึ่งตัว

ผ้าเก่า ๆ หนึ่งผืน โต๊ะเก่า ๆ หนึ่งตัว

ผ้าเก่าพับวางบนโต๊ะเก่า

แสงแดดสดเข้ามา

เห็นผ้ามีสามสี

แสงแดดเช้าแรกเข้ามา

ข้าวผ้าคือเหรียญชัยสมรภูมิ

(ผ้าเก่ากับปลาหูหนึ่งเซ่ง : 2542)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงให้เห็นว่าวินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบกลอนซึ่งเป็นงานประพันธ์ชนิดหนึ่งของไทยมาใช้โดยประโยคที่ใช้เป็นประโยคสั้น ๆ แต่ไม่ได้ใช้สัมผัสแบบกลอนกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชาติว่าเป็นสิ่งที่คนสมมุติขึ้นมา โดยกลวิธีที่ปรากฏในเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงการนำรูปแบบวรรณกรรมแบบเดิมกับวรรณกรรมปัจจุบันมาผสมผสานกัน

ช่วงพ.ศ.2539-พ.ศ.2547 ถือเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณมีผลงานการเขียนทั้งงานเขียนออกมาเป็นจำนวนมากทั้งในทั้งวรรณกรรมในรูปแบบเดิมและวรรณกรรมแนวทดลอง โดยในช่วงที่สองนี้วินทร์ เลียววาริณได้รับรางวัลครั้งสำคัญอีกครั้ง คือ รางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรท์) ปี 2542 จากเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ซึ่งทำให้วินทร์ เลียววาริณเป็นที่รู้จักในวงกว้างในฐานะที่เป็นนักเขียนคนที่สองที่ได้รับรางวัลนี้ เป็นครั้งที่สองต่อจากชาติ กอบจิตติ

กลวิธีการเขียนในช่วงที่สองของวินทร์ เลียววาริณนั้นความเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงที่หนึ่งโดยวินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเขียนโดยไม่ยึดติดกับกรอบการเขียนวรรณกรรมแบบเดิมมีการทดลองกลวิธีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การนำรูปแบบการเขียนแบบบันเทิงคดีมานำเสนอคู่กับงานเขียนในรูปแบบสารคดี ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** การใช้รูปแบบบทความสารคดีมาใช้ในงานเขียนแบบบันเทิงคดีในเรื่อง **ำ** รวมไปถึงจนถึงการใช้การใช้หลักทัศนศิลป์เข้ามาผสมผสานกับงานด้านวรรณศิลป์ในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** และ **วันแรกของวันที่เหลือ**

นอกจากนี้ วินทร์ เลียววาริณยังได้พัฒนางานเขียนที่มีเค้าโครงที่ต่อเนื่องมาจากเรื่องสั้นในช่วงแรกของตนเองอีกด้วย คือ รวมเรื่องสั้นเรื่อง **หลังอานบุรี** ที่กล่าวเกี่ยวกับเมืองสมมุติที่มีสุนัขปกครอง ซึ่งเป็นเรื่องสั้นที่มีการขยายโครงเรื่องและนำเสนอประเด็นเพิ่มเติมมาจากเรื่องสั้นเรื่อง **สุนัขปไตย** ในรวมเรื่องสั้นชุด **อาเพศกำสรวล**

ลักษณะเด่นที่พบอีกอย่างคือ อารมณ์ขัน โดยงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงแรกนั้นมักสะท้อนสังคมด้วยน้ำเสียงจริงจังแต่หลังจากนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** เป็นต้นมาวินทร์ เลียววาริณใช้การเสียดสีและสอดแทรกอารมณ์ขันมากขึ้น แม้ว่าจะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองเช่นเดิมแต่ก็นำเสนอในรูปแบบที่ทำให้ผู้อ่านผ่อนคลายทำให้ผู้อ่านคล้อยตามและเกิดอารมณ์ขัน ไม่วิพากษ์วิจารณ์อย่างจริงจังเช่นในช่วงต้นของช่วงที่สองนี้

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนเชิงทดลองหรืองานเขียนแบบประยุกต์ผสมผสาน ศาสตร์ในสาขาอื่นเข้าไปด้วยโดยพบในเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** ที่มีการใช้ภาพประกอบและภาพ ทัศนศิลป์มาเป็นส่วนช่วยในการนำเสนอแนวคิดนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้คนที่ไม่ชอบการอ่านหนังสือหัน มาสนใจหนังสือมากขึ้น และยังสามารถทำให้วินทร์ เลียววาริณขยายกลุ่มผู้อ่านไปสู่กลุ่มวัยรุ่นได้อีก ด้วย

ทางด้านกลวิธีตั้งแต่รวมสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** จนถึงนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** นั้น วินทร์ เลียววาริณยังคำนึงถึงกฎเกณฑ์ในการแต่งอยู่มาก มีการใช้รูปแบบการเขียนตามหลักการและ ประเภทของวรรณกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ที่วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงแนวคิดที่เชื่อมโยงกัน โดยได้นำเสนอบทความและเรื่องสั้นออกเป็นสองส่วนและ ใช้หลักการทางวรรณกรรมในการเขียน หลังจากนวนิยายเรื่อง **ปีกแดง** งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ มีการใช้กลวิธีแบบสร้างสรรค์และงานเขียนแนวทดลองมากขึ้น มีการผสมผสานงานเขียนต่างประเภท กันเข้าด้วยกัน เช่น การนำงานเขียนรูปแบบบันเทิงคดีที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเข้ากับเนื้อหาสารคดีใน หนังสือรวมบทความหรือสารคดีเรื่อง **ฟ้า** หรือการผสมผสานศาสตร์สาขาอื่นมาช่วยในการเล่าเรื่อง เพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้นโดยปรากฏทั้งเรื่องสั้นที่ใช้ เครื่องหมาย อักษร มาเป็นกลวิธีหลักใน การนำรวมไปถึงยังใช้ศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ มาช่วยในการนำเสนอด้วย ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ในสาขา ทัศนศิลป์หรือการเขียนเชิงสื่อสารมวลชนถือเป็นการนำเสนองานเขียนโดยพยายามไม่คำนึงถึง กฎเกณฑ์หรือรูปแบบในการถ่ายทอด การทดลองกลวิธีอย่างหลากหลายแสดงให้เห็นถึงแนวคิดต่อ วรรณกรรมของ วินทร์ เลียววาริณว่าวรรณกรรมสามารถสามารถพัฒนารูปแบบการเขียนให้ต่างไป จากเดิมได้ ทำให้ วินทร์ เลียววาริณได้ชื่อว่าเป็นนักทดลองและนักเขียนที่เป็นที่นิยมและได้รับการจับ ตามองคนหนึ่งในวงการวรรณกรรมปัจจุบัน

3. กลวิธีที่ปรากฏในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงพ.ศ. 2548 – 2550

พัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่สามนี้เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงที่หนึ่ง เป็นอย่างมากทั้งในด้านการนำเสนอและกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้ โดยบางกลวิธีพัฒนาต่อ เนื่องมาจากช่วงที่สองและบางกลวิธีเกิดจากการพัฒนาแนวคิดต่อเนื่องมาจากประเด็นในงานเขียนเล่ม อื่นของวินทร์ เลียววาริณเอง กลวิธีที่เปลี่ยนแปลงไปนี้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการนำเสนอ วรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณที่เชื่อว่านักเขียนควรจะสร้างสรรค์วรรณกรรมได้อย่างอิสระ เช่นเดียวกับศิลปะประเภทอื่น ๆ ดังคำกล่าวของวินทร์ เลียววาริณในคำนำของหนังสือเรื่อง **นิยายข้าง ใจ** ที่ว่า

นิยายข้างจอ ในมือของคุณเล่มนี้ เป็นโครงการรำลึกอดีตที่ผูกพันกับศิลปะที่รักสองสาย เป็นการแชร์ความสุขของหนังและหนังสือที่เคยอ่านกับผู้อ่าน

หนังสือและหนังที่หามาเล่าอาจเก่าเก็บหรือเซปไปบ้าง อีกทั้งคลุกยำปะปนกันตั้งแต่เรื่องแนว “พาฝัน” ไปจนถึงวรรณกรรมแนวเครียด ด้วยความตั้งใจให้ “ชิม” (หากใช้คำของ เซอร์ ฟรานซิส เบคอน) มากกว่าอ่านแบบซีเรียส แต่เชื่อว่าหนังสือกับหนังเหล่านี้ไม่ติดฉลากวันหมดอายุ หากมองในแง่ดี ผู้อ่านอาจจะพบสาระในหนังสือกับหนังเหล่านี้

เพราะศิลปะนั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

และเพราะวุฒิภาวะขึ้นอยู่กับ “การมอง” ของผู้เสพเป็นสำคัญ

(นิยายข้างจอ : 2548)

จากคำกล่าวที่ยกมานี้แสดงแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณต่อวรรณกรรมว่า วรรณกรรมเป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่อาศัยการถ่ายทอดของผู้เขียนและวุฒิภาวะของผู้อ่าน เช่นเดียวกับการนำเสนองานศิลปะประเภทอื่น ๆ

จากแนวคิดการมองว่าวรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่งนี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานวรรณกรรมอย่างหลากหลายมากขึ้นโดยไม่ใช้กรอบการเขียนทางวรรณกรรมมาเป็นกฎเกณฑ์ในการแต่ง เช่นเดียวกับวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่น แต่มุ่งนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างออกไปในหลาย ๆ รูปแบบแทนการนำเสนองานวรรณกรรมในรูปแบบเดิมโดยในช่วงที่สามนี้ วินทร์ เลียววาริณสามารถแบ่งกลวิธีที่พบได้ ดังนี้

3.1 กลวิธีการนำเสนอเรื่องแนวชนบ

3.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง

3.3 กลวิธีการนำเสนอเรื่องแบบสร้างสรรค์

3.1 กลวิธีการเล่าเรื่องตามหลักการทางวรรณกรรม

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเขียนตามขนบการเขียนเดิมน้อยลงกว่าการเขียนในช่วงแรกและช่วงที่สอง โดยงานเขียนในช่วงที่สามของวินทร์ เลียววาริณมีลักษณะต่างไปจากเดิม คือ เน้นการเขียนเชิงบทความอย่างไม่เป็นทางการเป็นส่วนใหญ่มิถึงงานเขียนที่ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม มีการทดลองผสมผสานงานเขียนต่างรูปแบบเข้าด้วยกัน ต่างจากงานเขียนในช่วงแรกและมีความหลากหลายมากขึ้นจากงานเขียนช่วงที่สอง และอาจเนื่องมาจากว่า วินทร์ เลียววาริณมีแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนที่ว่าถ่ายทอดความคิดนั้นไม่ควรขึ้นอยู่กับกรอบหรือรูปแบบการนำเสนอ ดังบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลวิธีการเขียนที่ว่า

รูปแบบไม่จำเป็นเสมอไป

กล่าวกันว่า วินทร์ เป็นต้นแบบของ "นักเขียนแนวทดลอง" อันหมายถึงมีรูปแบบหรือหิว และเป็นที่ยอมรับของนักเขียน นักอ่านรุ่นใหม่ ๆ เมื่อเอ่ยถึงเรื่องนี้ วินทร์พรายยิ้มอย่างอารมณ์ดี ก่อนอธิบายว่า "ผมเลิกคิดเรื่องรูปแบบไปหลายปีแล้ว ผมดูที่ความเหมาะสมว่า จะเสนออย่างไร เวลาเราขาย เราดูหลาย ๆ อย่าง เช่น หนังสือบางเล่มอาจจะเหมาะสำหรับคนวัยน้อย ๆ อย่าง หนึ่งวันเดียวกัน น่าจะเหมาะกับวัยรุ่นมากกว่าผู้ใหญ่ แต่นั่นไม่ได้แปลว่าผู้ใหญ่อ่านไม่ได้ แต่ว่าถ้าเราจะดูลักษณะรูปแบบการเขียน เราก็จะต้องเบาลงมาหน่อยหนึ่ง แต่เราไม่ทิ้งเนื้อหาละ"

สาเหตุที่ลดความหือหาวลง วินทร์บอกว่า "ผมไม่ได้เปลี่ยนใจ ผมชอบทำงานที่มันแปลกออกไป อยากจะทดลองใหม่อยู่เสมอ แต่ผมไม่ได้ใช้แนวทดลอง ที่คนทั่วไปตีความว่างานทดลองคือรูปแบบ นั่นคือภาพที่คนอื่นมอง ผมว่ามันไม่จำเป็น พอทำงานถึงจุดหนึ่ง เราก็สามารถที่จะใช้อาวุธทุกอย่างมานำเสนอ ไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบเสมอไป รูปแบบอะไรก็ได้ นักเขียนรูปแบบทั่วไปมันก็เป็นแนวทดลองอยู่แล้ว"

พร้อมอธิบายเพิ่มเติมว่า "สิ่งที่คนทั่วไปติดอยู่ ก็คือ รูปแบบคือแนวทดลอง งานทดลองคือรูปแบบ เพราะฉะนั้นมันก็ฝังอยู่เรื่องนั้น มันมันก็จำกัดตัวเองอยู่พอสมควร "

ถึงอย่างไรก็ตาม "ผมยังชอบที่จะทำงานสนุก ๆ อยู่ และนำเสนอที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ไม่ได้แปลว่าจะต้องหือหาวอะไรเสมอไป" ผลงานของวินทร์ เริ่มเด่นดังมาจากแนวทดลอง ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าเด่นในเรื่องของการนำเสนอ เมื่อชั่วโมงบินมากพอ การเปลี่ยนแปลงในผลงานที่เกิดขึ้น ย่อมเป็นเรื่องธรรมดาที่อาจไม่ธรรมดา

(http://www.winbookclub.com/interview_detail.php?id=33)

จากบทสัมภาษณ์นี้วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดที่ว่างานเขียนไม่ควรยึดติดอยู่กับกรอบความคิดเพื่อไม่ให้เป็นการจำกัดกรอบความคิดของตนเองจึงจะเห็นได้ว่า ในช่วงที่สามนี้ กลวิธีการเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีความหลากหลายและปรากฏกลวิธีการนำเสนอในรูปแบบเดิมน้อยลง โดยปรากฏกลวิธีการเขียนตามแนวนวนเพียงกลวิธีเดียว คือ การใช้บทบรรยายและบทสนทนา

3.1.1 การใช้บทบรรยายสลับบทสนทนา

วินทร์ เลียววาริณใช้บทบรรยายสลับบทสนทนาในเรื่องสั้นในงานเขียนหลายเรื่องในช่วงที่สามนี้ และในบางเรื่องวินทร์ เลียววาริณได้ผสมผสานการนำเสนอตามรูปแบบทางวรรณกรรมเข้ากับกลวิธีในรูปแบบอื่น ๆ ยกตัวอย่างการใช้บทบรรยายสลับบทสนทนาที่พบ เช่นเรื่อง *กรรมปริศนา* นวนิยายเรื่อง *โลกใบที่สองของโม* และ *ฝนตกขึ้นฟ้า* เป็นต้น

เรื่อง *กรรมปริศนา* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การบรรยายสลับการสนทนาของนักสืบที่พยายามคลี่คลายคดีโดยใช้เครื่องถ่ายภาพสามมิติในการหาข้อมูลหลักฐาน ดังตัวอย่างที่ว่า

ไม่มียุคใดอีกแล้วในประวัติศาสตร์มนุษยชาติที่มนุษย์มีสุขภาพดีเท่านี้มาก่อนโรงพยาบาลและแพทย์มีหน้าที่เพียงรักษาคนไข้จากอุบัติเหตุเท่านั้น

บริษัทที่ผลิตฟี่เลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดในระบบสุริยะ คือ สหกลจักรวาลเป็นองค์กรที่สืบทอดมาจากบริษัทขนส่งโลกเมื่อศตวรรษที่แล้ว หลังจากทีกลุ่มนักวิทยาศาสตร์ผู้คิดค้นระบบ ฟี่เลี้ยง ทำงานนาน ยี่สิบสองปี ด้วยความช่วยเหลือจากระบบสมองกลที่ใหญ่ที่สุดในระบบสุริยะ ลิขสิทธิ์ของระบบฟี่เลี้ยงทำให้สหกลจักรวาลกลายเป็นองค์กรที่ใหญ่ที่สุดในระบบสุริยะในช่วงข้ามคืน เนื่องจากมันปฏิวัติวงการแพทย์และพยาบาลอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ ฟี่เลี้ยงกลายเป็นปัจจัยสี่ แทนที่คำว่ายารักษาโรค

สามปีหลังจากเครื่องฟี่เลี้ยงวางตลาด รัฐออกกฎหมายให้เครื่องฟี่เลี้ยงเป็นส่วนหนึ่งของแผนสุขภาพ และทรัพยากรมนุษย์ทุกคนในระบบสุริยะต้องมีฟี่เลี้ยงในร่างกาย ซึ่งมันซึมเข้าไปในร่างกาย ตั้งแต่แรกเกิด

“ถ้าเช่นนั้นหล่อนตั้งท้องได้อย่างไร”

“ผมจนปัญญา”

“เป็นไปได้ไหมที่เครื่องฟี่เลี้ยงทำงานพลาด?”

“ยากมากโอกาสที่เครื่องฟี่เลี้ยงจะทำงานพลาดมีหนึ่งในล้านล้านล้าน”

“แต่มันเคยเกิดขึ้นแล้ว”

เขานิ่งไป

“ผมถอนหายใจ “คุณก็รู้ภรรยาของผมตายเพราะเครื่อง ฟี่เลี้ยง ในร่างของเธอทำงานผิดพลาด แต่ไม่มีใครสักคนในสหกลจักรวาลที่กล้าออกมายอมรับพวกเขายืนยันอย่างเดียวว่า เครื่องฟี่เลี้ยงไม่เคยทำงานพลาด”

(ครรรภ์ปริศนา : 2548)

จากเรื่อง *ครรรภ์ปริศนา* วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงจินตนาการทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเครื่องดูแลสุขภาพของมนุษย์ในโลกอนาคตที่เรียกว่า ฟี่เลี้ยง โดยใช้การบรรยายและบทสนทนาเพื่ออธิบายถึงแนวคิดนี้และดำเนินเรื่อง ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น

เรื่อง *ฝนตกขึ้นฟ้า* วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการบรรยายสลับการใช้บทสนทนาเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและอารมณ์ของตัวละครออกมา ดังตัวอย่างที่ว่า

เมื่อถึงฉากที่พระองค์ลีมาลไปบิณฑบาตในพระนครสาวดีที่ถูกชาวบ้านกลุ่มรุ่มทำร้ายจนศีรษะแตกเลือดไหล บาตรแตก พระองค์ลีมาลกลับไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้องค์ลีมาลอดกลั้นและรับกรรมเก่า เขาก็รู้สึกเต็มตื่นใจ

ลิเกจบแล้ว แต่เขายังยืนซึมอยู่ที่นั่น ไม่รู้ว่าน้ำตาไหลซึมออกมาตั้งแต่เมื่อไร

เขาก็เช่นมหาโจรในพุทธกาล กรรมตามทันเขาแล้ว

เขาหันกลับไปมองแดน พบว่าหล่อนมองเขาเงิบๆ แล้วหล่อนก็เดินจากไป

อีกร่างหนึ่งเดินมาหยุดข้างเขา หลวงพ่อถามเขายิ้ม ๆ

“เป็นไงชอบลิเกไหม?”

“ชอบครับ”

“ดูหนังดูละครนี่ ถ้าดูให้เป็นมันสอนเราหลาย ๆ อย่างนะ”

เขามองหลวงพ่อนัยน์ตาเป็นประกาย

“หลวงพ่เป็นคนจัดการให้คณะลิเกเล่นเรื่องนี้!”

เจ้าอาวาสยิ้ม “ที่แรกพวกนี้จะเล่นเรื่องหนุมานเผากรุงลงกา แต่อาตมาหว่านล้อมเชิงบังคับให้เล่นเรื่อง “องค์ลีลามล” แทน”

“ขอบคุณมากครับหลวงพ่อ”

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องโดยใช้บทบรรยายสลับบทสนทนาในการเล่าเรื่องเพื่ออธิบายอารมณ์ของตัวละครผ่านบทบรรยายและสนทนา ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอารมณ์และเห็นใจตัวละครในเรื่อง

เรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบบทบรรยายและบทสนทนาผสมผสานกับการเล่าเรื่องด้วยภาพซึ่งเป็นผลงานของจุก เบี้ยวสกุล โดยแต่งเนื้อเรื่องขึ้นมาใหม่ผสมผสานกับการตีความภาพของจุก เบี้ยวสกุลดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

วันหนึ่งคนสุดท้ายในโลกที่ผมอยากพบเดินเข้ามานั่งข้าง ๆ

จิ้งเหลนดำ

เราสองคนมองตากันเงียบ ๆ ผมไม่รู้ว่าเขาต้องทำอะไร

ผมไม่รู้เพราะผมไม่ได้ถาม

ผมเคยขึ้นก่อนว่า “แต่งบอกว่า มึงไม่ใช่คนเลวร้าย”

“แล้วไง?”

“กูขอโทษ หากกูด่าว่ามึงมาก่อน”

“มึงขอโทษทำไม?”

“เพราะกูออกจากวงแล้ว กูไม่เรียนหนังสือแล้ว กูไม่มีสถาบันอะไรอีก กูไม่อยากให้เรื่องราวของเราอยู่ในหัวกูอีกต่อไป เพราะกูคงต้องอยู่ในนี้อีกนาน”

“กูก็ได้เรียนแล้วเหมือนกัน”

เรามองตากัน

สงครามเล็กแล้ว?

เขายื่นมือให้ผมจับ

ผมมองหน้าเขานิ่ง และยื่นมือออกไปจับ

(โลกใบที่สองของโม : 2549)

จากเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณ นำนิยายภาพมาดัดแปลงให้เข้ากับรูปแบบวรรณกรรมปัจจุบัน แต่เนื้อเรื่องส่วนใหญ่วินทร์ เลียววาริณได้เลือกใช้กลวิธีการบรรยายและใช้บทสนทนาเป็นหลักและใช้ภาพประกอบเป็นส่วนเสริม เช่น ใช้ภาพเพื่อบรรยายความฝันของตัวละคร และใช้บทบรรยายและบทสนทนาในการดำเนินเรื่อง เป็นต้น

3.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง

กลวิธีการดำเนินเรื่อง ในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ในช่วงที่สามนี้แบ่งออกได้เป็น 3 กลวิธีเช่นเดียวกับช่วงที่ผ่านมา คือ

3.2.1 การเล่าเรื่อง

3.2.2 การดำเนินเรื่อง

3.2.3 การจบเรื่อง

3.2.1 การเล่าเรื่อง

ในช่วงที่สองนี้พบ การเล่าเรื่อง 3 ลักษณะเช่นเดียวกับที่ผ่านมาแบ่งได้ ดังต่อไปนี้

3.2.1.1 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง

3.2.1.2 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม

3.2.1.3 การเล่าเรื่องแบบผสมผสาน

3.2.1.1 การเล่าเรื่องบุรุษที่หนึ่ง

วินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่องโดยผ่านตัวละครแบบบุรุษที่หนึ่งในเรื่องสั้น นวนิยายและบทความหลายยกตัวอย่างเช่นเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ของฝากข้ามฟากฟ้า **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** เป็นต้น

เรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งซึ่งหมายถึงตัวผู้เขียนเองในการเสนอความคิด ยกตัวอย่างเช่น

กลุ่ม ฟรานซิส คริก , เซอร์ เฟรด ฮอยล์ เสนอทฤษฎีชื่อ panspermia (แปลว่า เมล็ดพันธุ์ทุกหนแห่ง) ด้วยแนวคิดที่ว่า สิ่งมีชีวิตบนโลกมีต้นกำเนิดมาจากต่างดาว เหตุผลเพราะรหัสทางพันธุกรรม ดีเอ็นเอ ที่ประทับในนิวเคลียสของเซลล์ที่มองไม่เห็นนั้น ซับซ้อนเกินกว่าที่วิวัฒนาการและด้วยเวลาสามพันล้านปีบนโลกจะสร้างขึ้นมาเองได้

“ทำไมไม่ได้?” ผมถาม

นักวิทยาศาสตร์รางวัลโนเบลตอบว่า “เพราะมันกินเวลาสั้นเกินไป นั่นคือ ภายในเวลาที่โลกเกิด 4,600 ล้านปีก่อน ถึงสิ่งมีชีวิตแรกมีอยู่ 3800 ล้านปีก่อน”

“นั่นสิ่งมีชีวิตบนโลกมาจากไหน?”

“สิ่งทรงภูมิปัญญาเป็นผู้ “อิมพอร์ต” เข้ามา พุดง่าย ๆ คือเรา “ย้าย” มาอยู่บนโลกนี้ เราไม่ได้เกิดบนโลกนี้โดยตรง”

“ที่คุณกับคุณว่ามาคล้ายทฤษฎีที่ว่า สิ่งมีชีวิตบนโลกมาจากดาวหางดวงหนึ่งที่วิ่งชนโลก”

ฟรานซิส คริกก์ ว่า “ไม่ใช่ การเดินทางมากับอุกกาบาตหรือดาวหางนั้นเป็นไปได้ เพราะสิ่งมีชีวิตนั้นจะถูกทำลายด้วยความร้อนจากการเสียดสี”

เฟรด ฮอยล์ กลับเห็นต่างกัน “ผมว่าได้ เพื่อชีวิตนั้นทนความร้อนจากอุกกาบาตตกได้ ชั้นคาร์บอนหนา 0.0001 เซนติเมตรก็สามารถป้องกันแบคทีเรียจากแสงอัลตราไวโอเล็ตได้แล้ว สิ่งมีชีวิตบนโลกกำเนิดมาจากการที่สิ่งทรงภูมิปัญญาชั้นสูงหว่าน “เมล็ดพันธุ์” บนโลก”

(ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล : 2548)

จากเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งคือ ผู้เขียนที่ได้สนทนากับ ฟรานซิส คริกก์ นักวิทยาศาสตร์รางวัลโนเบลเพื่อแสดงแนวคิดเกี่ยวกับกำเนิดโลกตามทฤษฎีของนักวิทยาศาสตร์ผู้นั้น

เรื่อง ของ **ฝากข้ามฟากฟ้า** ใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง กล่าวถึงชายคนหนึ่งที่พักว่า บ่อปลาหน้าบ้านของตนเองนั้นกลายเป็นทางเชื่อมต่อไปสู่ดาวอีกดวงหนึ่ง หรือเรียกว่า รุหนอน เมื่อชาวแพร์ออกไปรัฐบาลนำทางนี้เป็นที่ทิ้งขยะของโลกและเก็บค่าบริการ ทำให้ชายจากอีกฝั่งหนึ่งของรุหนอนเดินทางมาเจรจาเพื่อไม่ให้โลกทิ้งขยะไปที่ดาวดวงนั้นอีก ดังตัวอย่างที่ว่า

หลายเดือนนี้คนแปลกหน้าเดินผ่านทั่วบริเวณของข้าพเจ้า รถขนขยะเข้าออกที่หลังบ้านข้าพเจ้า ยี่สิบสี่ชั่วโมง

ข้าพเจ้าถอนหายใจยาว ในที่สุดคนแก่เช่นข้าพเจ้าก็ไม่อาจทนแรงกดดันต่อโครงการชักโครกอวกาศ

คนแปลกหน้ามองข้าพเจ้าเนิ่นนาน หน้าตาของเขาต่างจากทุกคนที่ข้าพเจ้าเคยเห็น

“ที่นั่นหนูกูหนะ” เขาเปรย

“ใครบังคับให้คุณมาเล่า” ข้าพเจ้าประสด

“เจ้านายของเรา” เขาตอบด้วยท่าที่จริงจัง

“คุณมาจากหน่วยงานไหน? สำนักนายก? ฝ่ายขนขยะ? ฝ่ายติดต่อหาขยะต่างประเทศ? ฝ่ายขยะ สัมพันธ์? ฝ่าย...”

“ผมมาจากแมมบูบาบูมา”

“ประเทศในแอฟริกาหรือคุณ?”

“ดาวเคราะห์ดวงหนึ่งในระบบเมมมูบาบูมา แก่เล็กซีทางช้างเผือกดาวของผมอยู่ในซีกหนึ่งของดาราจักรนี้”

ข้าพเจ้าหัวเราะว่า “เชิญดีมด้วยกันก่อนซิ อูส์ห์มาไกลโซ”

“ผมไม่ได้ล้อเล่น”

(ของฝากข้ามฟากฟ้า : 2548)

จากเรื่อง *ของฝากข้ามฟากฟ้า* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งในการเล่าเรื่องแทนด้วยสรรพนามว่า “ข้าพเจ้า” เล่าถึงอารมณ์เบื่อน่ายของตัวละครจากเหตุการณ์ที่ตนได้พบ

เรื่อง *ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85* กล่าวถึง สาย ธารี ซึ่งเป็นนักเขียน ได้ติดตามหาหนังสือเรื่องนิทานอีสป ซึ่งเขาเชื่อว่าตนเองเป็นผู้เขียนและหาความเชื่อมโยงของตัวเองกับหญิงสาวที่ชื่อ รติ วรรณรส จนได้ทราบว่าหญิงสาวคนนี้เคยเป็นคนรักของเขาในชาติภพก่อน ๆ และในมิติอื่น ๆ แต่ชื่อของเธอกับเขานั้นเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง ดังตัวอย่างที่ว่า

ข้าพเจ้านั่งที่เก้าอี้ไม้ริมหน้าต่างร้านพับผ้า มองดูผู้คนเดินผ่านไปมา

ผ่านไปหนึ่งสัปดาห์แล้ว ดอกไม้สีม่วงเหี่ยวแห้งคาแจกัน ไม่มีเงาร่างของผู้หญิงคนนั้นที่ร้านหนังสือ บางทีหลอนคนไม่มาอีกแล้ว ข้าพเจ้าจึงเลือกผ่านวันเวลาด้วยเหล่าและหนังสือกองหนึ่งในมุมหนึ่งของร้านพับผ้า

รินไวน์แดงใส่จอก หยิบหนังสือ มาเพิกกันขอย ของรงค์ วงษ์สวรรค์ ขึ้นมาอ่าน

นอกจากข้าพเจ้าที่นั่งประจำตำแหน่งแล้ว ยังมีลูกค้าอีกคนหนึ่งที่พักหลักคืบและอ่านเงียบ ๆ ที่มุมหนึ่งของพับเช่นกัน ผ่านไปหลายวันและหลายสัปดาห์ เราก็ร่วมโต๊ะเดียวกัน แยกแปลกหน้าเอ่ย “ผมเห็นคุณอ่านหนังสือและจิบสุราไปด้วย ช่างเป็นภาพที่สวยงามเสียจริงๆ”

“เมอะอะไรก็ไม่สู้เมาเหล้ากับอักษรในเวลาเดียวกัน”

“หาคนที่รู้คุณค่าของหนังสือและสุราดียากนัก”

“ท่าทางคุณถ้าไม่เป็นกวี ก็ต้องเป็นปัญญาชน”

“ผมชื่อไกวเล้ง ผมเป็นนักแต่งนิทาน”

“ผมชื่อสาย ธารี ผมเป็นนักเขียน”

(ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2549)

จากเรื่อง *ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การเล่าเรื่องแบบสรรพนามบุรุษที่หนึ่งโดยแทนด้วยสรรพนามว่า “ข้าพเจ้า” ซึ่งในเรื่องนี้มีลักษณะของนวนิยาย

สืบสวนและดำเนินเรื่องแบบสลับไปมา การใช้การดำเนินเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งจึงทำให้สามารถเข้าใจถึงอารมณ์และมุมมองของตัวละครขณะตามหาความเกี่ยวพันของตนเองกับรตี วรรณรส ได้อย่างดี

3.2.1.2 การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม

วินทร์ เลียววาริณเล่าเรื่อง โดยผ่านตัวละครแบบบุรุษที่สามในงานเขียนหลายเรื่อง ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง **บางกระพัง ฝนตกขึ้นฟ้า** และเรื่องสั้นเรื่อง **จัญญ์จรัสศรีพิพราว พร่างพร้อย**

เรื่อง **บางกระพัง** กล่าวถึง โทน นักวิทยาศาสตร์ของบ้านบางกระพังที่มักคิดทดลองทำสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่สามารถปรับใช้กับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน โทนสามารถช่วยชาวบ้านได้จากการนำวิทยาศาสตร์ที่ดัดแปลงมาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และจากหนังสือที่ค้นคว้าและทดลองมาดั่งตัวอย่างที่ว่า

โทนผ่นผีเท้าเมื่อผ่านวัดอุโทะสูงสามเมตร หยุดมองมันครู่หนึ่ง เป็นประติมากรรมหล่อทองสำริด ร่างผอมบางแขนขาสิบ ดวงตาโตผิดมนุษย์

ป้ายทองเหลืองที่ฐานจารึกว่า ศาลเจ้า อีที ไม่นานก็ได้ยินเสียงหมาเห่าจากบ้านผู้ใหญ่บ้าน เสียงปลาในบ่อผลุบโผล่ บ่อพักปลาของผู้ใหญ่ทองก้อนใหญ่รองจากบ้านของเจ้าแกลง เต็มไปด้วยปลามากมาย ทั้งปลาช่อน ปลาหมอ ปลาดุก

เขามองไปที่หลังคาบ้านผู้ใหญ่บ้าน แสงไฟจากตัวบ้านสาดออกมาราว ๆ ผู้ใหญ่ทองก็ถอนหายใจแล้วเพราะความเหนื่อยจากพิธีแรกนาขวัญในวันนี้”

(บางกระพัง : 2550)

จากเรื่อง **บางกระพัง** วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามและสรรพนามบุรุษที่สามตามชื่อตัวละครอธิบายถึงฉากและวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ปรากฏในเรื่อง

เรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** เล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามเกี่ยวกับ ตูล ซึ่งเคยมีอาชีพเป็นตำรวจ แต่ถูกบีบให้ออกจากราชการเนื่องจากได้เข้าไปจับกุมลูกชายรัฐมนตรีที่ลักลอบจำหน่ายยาเสพติด ตูลเห็นว่ากฎหมายไม่สามารถกำจัดคนชั่วได้เขาจึงไปเป็นมือปืน เพื่อตามกำจัดคนชั่วด้วยวิธีนอกกฎหมายตามคำชักชวนของลุงเปาและหลอกตูลว่างานที่ตูลทำนี้เป็นหน่วยหนึ่งของราชการ ตูลได้รับบาดเจ็บถูกยิงที่ศีรษะระหว่างลอบสังหารเจ้าพ่อคนหนึ่ง ทำให้เขาเห็นภาพกลับหัว ดังตัวอย่างที่ว่า

เขานั่งอยู่ในสวนสาธารณะ

เขาไม่นึกว่าเขาจะกลายเป็นคนรุนแรงถึงเพียงนี้ ลุงเปาเคยบอกว่าเขาเป็นคนใจเย็นที่สุดคนหนึ่งที่เคยพบ เกิดอะไรขึ้นกับเขา? เป็นเพราะเขาถูกยิงที่หัว? เก็บกอดที่สายตาของเขาเปลี่ยนไป? หรือเพราะว่าเขาไม่มีหล่อนเคียงข้างอีกต่อไป?

หากหล่อนยังอยู่ คงสามารถดับอารมณ์ร้อนรนของเขาขณะนี้ได้ ประดิเขาเป็นคนใจเย็น แต่บ่อยครั้งที่เห็นความอยู่ดีธรรมดา (ในมุมมองของเขา) เขามักลืมหืม

หล่อนว่า “คุณไม่สามารถแก้ปัญหาของคนทุกคนได้หรอก ปลาใหญ่ต้องกินปลาเล็กเสมอไป คนเลวก็เลวของมันอย่างนั้น”

เขานึกถึงบทความของ 1709

“...มนุษย์เราไม่มีทางเปลี่ยนพฤติกรรม “ชั่ว” ได้มันถูกกำหนดมาในยีนฝังในสายเลือด...”

จริงหรือ?”

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ใช้รูปแบบการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามผ่านตัวละครในเรื่องโดยแทนสรรพนามว่า “เขา” และชื่อตัวละครในเรื่อง

เรื่อง จรูญจรัสศรีมีพรพร พ่วงพ้อย เป็นเรื่องสั้นที่ต่อเนื่องมาจากเรื่องสั้นเรื่อง เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว ซึ่งปรากฏอยู่ในช่วงที่หนึ่ง วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามกล่าวถึง ดารันต์ ซึ่งได้เดินทางข้ามจักรวาลมาและพบกับสุนทรภู่และได้เรียนรู้เกี่ยวกับจินตนาการดนตรี อารมณ์และศิลปะ เพื่อนำกลับไปถ่ายทอดยังดวงดาวของตน โดยดารันต์ได้ยกตัวอย่างจินตนาการของสุนทรภู่ที่ปรากฏในเรื่อง พระอภัยมณี ผ่านการเชื่อมโยงทางจิตให้ฟัง ดังตัวอย่างว่า

เสียงปิยะเยือกไหว ยักย้ายขยับเข้า ประเดี๋ยวกระแทกกระทั้น ประเดี๋ยวปลอบประโลม สูงต่ำต่อเนื่องเป็นสายเสียงล่องไปไม่หยุด จิตของดารันต์เพริดพ่านเชื่อมสัมผัสความกำขานขานของบทเพลง จิตดวงหนึ่งถาม “นี่หรือคือ จินตนาการ ที่ท่านหมายถึง?”

จิตของดารันต์ตอบว่า “ใช่ นี่คือ จินตนาการ”

ข้ามทางช้างเผือก ผ่านห้วงอวกาศที่เยือกเย็น ดารันต์เดินทางกลับถึงโลกต้นกำเนิดของตน หลังการเดินทางอันยาวนาน

จิตต่อจิตเชื่อมหากัน ดารันต์รายงานต่อจิตอีกหลายดวง

“ท่านหายไปนานหลายปี”

ดารันต์ตอบ “สี่สิบสองปีมนุษย์ไม่นับว่ายาวนานนัก เพราะสี่ปีในโลกนั้นเท่ากับ “ปี” เดียวในโลกของเรา

“ท่านไปเกินกำหนดเวลา”

(จรูญจรัสศรีมีพรพร พ่วงพ้อย : 2548)

จากตัวอย่างนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามและมุมมองบุรุษที่สามอธิบายถึง จินตนาการที่ดารันต์เข้าใจให้จิตดวงอื่นในโลกของตนเองฟัง

3.2.1.3 การเล่าเรื่องแบบผสมผสาน

ช่วงที่สามนี้ พบการเล่าเรื่องแบบผสมผสานไม่มากนักทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าวินทร์ เลียววาริณได้ทดลองการเล่าเรื่องในรูปแบบมากขึ้น เน้นถึงกลวิธีการเล่าเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อนและไม่เปลี่ยนมุมมองของผู้เล่าเรื่องบ่อยครั้ง เช่นในงานเขียนจึงพบการเล่าเรื่องแบบผสมผสานน้อยกว่าการเล่าเรื่องแบบอื่นโดยพบในเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** เพียงเรื่องเดียว

เรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่งโดยให้ผู้เขียนเป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงในบทเกริ่นนำสั้น ๆ ก่อนเข้าสู่เรื่อง ซึ่งบทเกริ่นนำนั้นจะเชื่อมโยงกับชื่อเรื่องในทุก ๆ บท หากแต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้เล่าในเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เราพากันถางหญ้าคาที่แทงยอดขึ้นมาระหว่างหญ้าบนสนาม เป็นหญ้าไปหยาบรุงรัง บางส่วนเป็นหญ้าเจ้าชู้ ทำให้เตะบอลและวิ่งเล่นไม่สนุก

เราปล่อยให้หญ้าที่ไม่มีใครต้องการงอกขึ้นมาใหม่ เราก็ถางมันออกไปอีก

และมันก็หวนกลับคืนมาอีก รวากับว่าไม่รู้จักเห็นเหนือกับการถูกคมมีดเกี่ยว

บางครั้งเราจุดไฟเผา แต่มันก็ผุดขึ้นมาอีก เหมือนกับอยากบอกเราว่า มันไม่มีวันตาย เมื่อหญ้าต้นหนึ่งตาย ต้นหญ้าใหม่ก็ผุดแซม ลูกหลานของมันมีมากมายพร้อมสืบทอดเผ่าพันธุ์

บางทีเราจะตายก่อนพวกมัน

(แมลงปอยักษ์ : มนุษย์ต่างดาว : 2548)

จากนั้นในส่วนเนื้อหาของเนื้อหา วินทร์ เลียววาริณสลับกับการเล่าโดยใช้มุมมองบุรุษที่หนึ่งคือผู้เขียนและตัวละครสมมุติในการเล่าผสมผสานกัน ซึ่งตัวผู้เขียนนี้ไม่ได้มีความเชื่อมโยงกับผู้เขียนที่ปรากฏในบทเกริ่นนำแม้ว่าวินทร์ เลียววาริณจะใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งในการเล่าเช่นเดียวกัน หากแต่เป็นเหมือนตัวละครอีกตัวที่ปรากฏในเรื่องดังตัวอย่างต่อไปนี้

แรงที่ขับเคลื่อนให้สัตว์เซลล์เดียวแบ่งตัว ทำให้ดอกไม้ผสมเกสร ไก่อกไข่กับพลังที่ทำให้มนุษย์ตกในบ่วงกามเป็นแรงขับเคลื่อนเดียวกัน แม้ว่ามีกระบวนการแตกต่างกัน

ที่แตกต่างกันอาจจะเป็นจุดที่ว่า มนุษย์อาจเป็นสายพันธุ์เดียวที่ใช้กระบวนการสืบพันธุ์นี้เพื่อความบันเทิง...

แต่ฟรานซ์ เดอ วาลล์ ไม่เห็นด้วย

ฟรานซ์ เดอ วาลล์ ไม่ใช่ลิง แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องวานร

เขาแนะนำให้ผมไปสัมภาษณ์โบโนโบ

โบโนโบไม่ใช่คน แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องมนุษย์

ผมถามโบโนโบ ถึงร่างเล็กแห่งป่าคองโกตัวนั้น “คุณชื่ออะไร?”

หลังจากนั้นวินทร์ เลียววาริณได้ดำเนินเรื่องตามปฏิทินว่าปฏิทินการณัล์มเหลวเพราะโดนขึ้นแผนจากชนกลุ่มน้อยบนดาวและเขาถูกจับเป็นเชลย นายพันเอกหลงรักหญิงสาวหัวหน้าชนกลุ่มน้อย แต่รัฐบาลโลกก็ยังดำเนินการจับไล่ชนกลุ่มน้อยต่อไปโดยสืบที่อยู่จากตัวของนายพันเอกเอง ทำให้ฐานทัพของชนกลุ่มน้อยถูกทำลายและจับนายพันเอกกลับโลกมนุษย์ แต่ในท้ายที่สุดนายพันเอกเดินทางกลับไปดวงจันทร์ยูโรปาอีกครั้งเมื่อทราบว่าคนรักของเขายังไม่ตาย ดังต่อไปนี้

ยานบินของเขาร่อนลงจอดริมร่องหลืบแห่งหนึ่ง ลมหนาวพัดแรงจัด
เขาก้าวออกมาจากยาน ลมหนาวพัดร่างของเขาไหวเอน แต่เขาก้าวต่อไปข้างหน้า
ร่างหนึ่งเดินตรงมาหาเขา สตรีที่เขาระลึกทั้งในยามตื่นและหลับ
เธอหยุดยืนเบื้องหน้าเขา น้ำตาคลอหน่วย
เขาค้ำปากจะเอ่ยพูด แต่ไม่มีเสียงออกมา
เธอกระซิบ “อย่าฟังพูดอะไร ร่างกายคุณสกปรกมาก ดูว่าคุณต้องผ่านการทำความสะอาดครั้งใหญ่”
(สงครามยูโรปา : 2548)

จากเรื่อง สงครามยูโรปา วินทร์ เลียววาริณดำเนินเรื่องตามปฏิทินจนถึงตอนจบว่าหลังจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวละครเอกต้องการเดินทางกลับไปดาวยูโรปาด้วยตนเองและได้พบกับคนรักที่คิดว่าตายไปแล้วในที่สุด

เรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณใช้การดำเนินเรื่องแบบตามปฏิทินใช้การเล่าเรื่องด้วยภาพฉายเส้นเกี่ยวกับการต่อสู้และเริ่มส่วนที่เป็นเนื้อหาตั้งแต่ โม มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียน ดังต่อไปนี้

“เฮ้ย ! ระวังระเบิดของมัน...”
เสียงตะโกนของใครคนนั้นถูกกลบด้วยกัมปนาทดังเปรี้ยะแฉ่วหู ไอร้อนบาดร่างวูบ ควันโขมงผสมละอองดิน เศษแก้ว เหล็ก หินกระจาย ผมรู้สึกเหมือนสังหารถูกฟ้าผ่า แยกสลายอวัยวะแต่ละชิ้นออกจากกัน
ร่างของผมกลายเป็นหินไปชั่วขณะ ลมพัดคว้นเหม็นคูล้ง ไอโซลก
“เห้ย! พวกมันทำระเบิดด้วยยูเรเนียมหรือวะ ถ้าไอ้ไปไม่ตะโกนเตือนเสียก่อน ผมคงไม่ต้องหายใจอีกแล้ว
“เฮ้ยมาอีกลูกแล้ว...”
เป็นเสียงของไป่อีกครั้ง คราวนี้ผมตั้งตัวทัน ล้มตัวลงนอนราบกับพื้น วัตถุอันตรายระเบิดก่อนถึงเป้า ผมมองเห็นร่างหนึ่งลอยไปปะทะรั้วจนพังลงมาเป็นแถบ
ผมพุ่งตัวไปที่จุดนั้น ร่างของไป่นอนแน่นิ่ง เลือดสด

(โลกใบที่สองของโม : 2550)

หลังจากนั้นวินทร์ เลียววาริณดำเนินเรื่องตามเข็มนาฬิกาโดยสลับการใช้ภาพลายเส้นเพื่อสื่อความถึงความฝันของโม และเนื้อเรื่องในชีวิตจริงของโมที่มีเหตุการณ์พลัดผันหลายเหตุการณ์และจบเรื่องเมื่อโมติดคุกและคิดว่า อยากจะกลับตัวเสียใหม่และทำความฝันของเขาให้เป็นความจริงให้ได้ โดยในส่วนของตอนจบนั้นวินทร์ เลียววาริณได้ใช้ภาพลายเส้นมาดำเนินเรื่องแทนการใช้ตัวหนังสือเพียงอย่างเดียวดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

ผมกำลังฝันหรือตื่น

แต่ความฝันไม่เคยจริงเท่านี้มาก่อน

บางทีเมื่อเรากล้าฝันความฝันก็เป็นจริงได้ ...

และครั้งนี้ผมจะเป็นผู้กำหนดตอนจบเอง

“ไปดูพระอาทิตย์ขึ้นกันเถอะ”

“ค่ะ สมชาย...”

(โลกใบที่สองของโม : 2550)

จากเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณใช้การลำดับเรื่องตามปฏิทินเพื่อแสดงให้เห็นความเป็นมาและความผิดพลาดของตัวละครเพื่อสื่อความให้เห็นว่า คนเราสามารถกลับตัวและสามารถดำเนินชีวิตจริงได้เช่นเดียวกับในความฝันที่เขาต้องการ

3.2.2.2 การลำดับเรื่องแบบสลับไปมา

ช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณใช้การลำดับเรื่องแบบสลับไปมาในนวนิยายเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** ผีเสื้อกับดอกไม้ไฟ จูญจรัสศรีมีพราว พร่างพร้อย และใช้การตัดสลับไปมาเพียงฉากเดียวในเรื่อง *กรรมปริศนา*

เรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** วินทร์ เลียววาริณใช้การตัดสลับไปมาเพื่อแสดงให้เห็นความเกี่ยวพันของตัวละครเอกสองตัว คือ สาย ธารี และ รติ วรบรรลพ ที่เคยพบกันมาแล้วในต่างช่วงเวลาและต่างสถานที่กัน ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

อาจเป็นเพราะดอกไม้สีสดที่มุมถนนหน้าร้านเลขที่ 5/8 อาจเป็นเพราะพื้นทางเท้าที่ไม่ราบเรียบ หรืออาจเป็นเพราะตัวละครนวนิยายเรื่องใหม่ที่วนเวียนอยู่ในหัวผม เมื่อเลี้ยวหัวมุมถนน ข้าพเจ้าก็เดินชนร่างหนึ่งเต็มแรง ปีกกระดาษต้นฉบับที่ข้าพเจ้าหนีได้รักแรกกระจัดกระจายบนพื้น

หล่อนอุทาน “ขอโทษค่ะ” เป็นคำพูดที่หลุดออกมาด้วยสัญชาตญาณมากกว่าเป็นความผิดของหล่อน ข้าพเจ้าเอ่ยกับหล่อนว่า “เป็นความผิดของผมเอง ผมไม่ได้มองทาง...”

หล่อนก้มลงช่วยหยิบกระดาษบนพื้น ข้าพเจ้านึกตำหนิตัวเองที่ไม่หนีต้นฉบับให้เรียบร้อยก่อนออกจากบ้าน

เราลุกขึ้นยืน ข้าพเจ้าสบตาหล่อน นึกสะดุดใจ “ผมเคยพบคุณมาก่อนรีเปลา่ครับ?”

หล่อนจ้องหน้าข้าพเจ้าแวบหนึ่ง “เปล่าค่ะ คุณสาย ธารี”

“คุณรู้จักชื่อของผม?”

“ก็ชื่อคุณอยู่บนต้นฉบับ...”

หล่อนยิ้มให้ข้าพเจ้าแวบหนึ่ง แล้วหันหลังเดินจากไป

ข้าพเจ้านิ่งคิด ยักไหล่ เดินต่อไป

วินาทีที่เท่าใดไม่ทราบ ข้าพเจ้าหันกลับมามอง เป็นจังหวะที่หล่อนหันกลับมาเช่นกัน

(ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2549)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณเล่าตัดสลับฉากให้ตัวละครเอกเห็นเหตุการณ์ในอดีตอีกชาติภาพหนึ่งในความฝันเพื่อสื่อความเกี่ยวกับมิติอื่นหรือช่วงเวลาอื่นในจักรวาลที่อาจซ้อนทับกันอยู่ทำให้เห็นเป็นภาพฝัน ดังต่อไปนี้

ประกายพริกขี้หนิงบนฟ้า ลมเย็นพัดเสื้อผ้าแพรของหล่อนปลิวสะบัดไปมา มือของหล่อนถือคันศรโบราณ สูงกว่าร่างคนยิ่ง สตรีนางนั้นหยิบลูกศรขึ้นมาอย่างเชื่องช้า จูบลูกศรดอกนั้น พาดบนคันธนู น้ำคันธนูเล็งมายังฝั่งผลหนึ่งที่วางบนศีรษะของข้าพเจ้า

แม้ยืนห่างจากหล่อนหนึ่งร้อยเมตร ข้าพเจ้ายังสามารถเห็นรอยยิ้มลึกลับนั้น ทำยิ่งหล่อนสวยงามเช่น เทพธิดาบนสวรรค์

ลมบางโชยอีกระลอก ผ้าแพพลีวไหว พร้อมกับลูกธนูที่หลุดออกจากมือของหล่อน ลูกศรเคลื่อนมาอย่างเชื่องช้า ค่อย ๆ ชำแรกเข้าไปในหน้าอกทะลวงหัวใจข้าพเจ้า เลือดสีแดงสดกระจายไปทุกทิศที่ละหยดอย่างเชื่องช้า ข้าพเจ้าแทบปากร้อง แต่ไม่มีเสียงออกมา

สะดุ้งตื่น หอบหายใจแรงพบว่าตนเองฟุบหลับคาโต๊ะ ปากกาหมึกซึมด้ามหนึ่งทีเหน็บในกระเป๋าเสื้อ ถูกข้าพเจ้าทับตรงตำแหน่งหัวใจ

หยิบปากกาที่ถูกที่เหน็บหักวางบนโต๊ะทำงาน มองไปรอบตัว

กระดาษแผ่นหนึ่งเสียบคาเครื่องพิมพ์ดีด เป็นข้อความที่ข้าพเจ้าพิมพ์ไว้ก่อนเผลอหลับไปเมื่อคืนนี้
(ผู้ขายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2549)

จากตัวอย่างต่อไปนี้แสดงถึงการลำดับเรื่องแบบสลับไปมาเพื่อแสดงแนวคิด การซ้อนทับกันของมิติในจักรวาลและหลักชาติภพ ที่วินทร์ เลียววาริณนำมาใช้เป็นโครงเรื่องหลักในนวนิยาย

เรื่อง จูญจรัสร์สมีพราว พร่างพร้อย วินทร์ เลียววาริณใช้การตัดสลับไปมาระหว่างเหตุการณ์ที่ดาร์รนต์กำลังรายงานเกี่ยวกับจินตนาการ อารมณ์ และศิลปะ ตัดสลับกับเรื่อง พระอภัยมณีที่ดาร์รนต์ได้รับรู้มาให้ดวงจิตอื่น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้ามทางช้างเผือก ผ่านห้วงอวกาศที่เยือกเย็น ดาร์รนต์เดินทางกลับถึงโลกต้นกำเนิดของตน หลังการเดินทางอันยาวนาน

จิตต่อจิตเชื่อมหากัน ดาร์รนต์รายงานต่อจิตอีกหลายดวง

“ท่านหายไปนานหลายปี”

ดาร์รนต์ตอบ “สี่สิบสองปีมนุษย์ไม่นับว่ายาวนานนัก เพราะสิบปีในโลกนั้นเท่ากับ “ปี” เดียวในโลกของเรา

“ท่านไปเกินกำหนดเวลา”

“เราจากโลกของเราไปนานกว่ากำหนด เนื่องจากเราไม่พบห้องสมุดแห่งเอกภพตามแผนที่เรากำหนดไว้แต่แรก เราจึงใช้เวลาอีกช่วงหนึ่งร่อนเร่ไปในอีกซีกหนึ่งของทางช้างเผือก เราแวะเยือนดาวเคราะห์จำนวนมากที่มีสิ่งทรงภูมิปัญญา แต่ยังไม่โลกใดที่ทำให้เราสนใจเท่าโลกสีน้ำเงินเล็ก ๆ ดวงนั้น”

“โลกมนุษย์?”

“ใช่”

“ท่านพบสิ่งที่เราค้นหา?”

“อาจจะใช่ อาจจะไม่ใช่ เราพบสิ่งอื่นที่แม้ไม่ตรงกับเจตนาดั้งเดิมของเรา แต่น่าสนใจไม่แพ้กัน และอาจนำไปใช้ในจุดประสงค์เดิมของเราได้”

“จงอธิบาย”

จิตของดาร์นต์แผ่ซ่าน จิตที่เหลือรับรู้รายละเอียดของสิ่งที่ปรากฏในจิตนั้น

(จรรยาจรสรีรมีพรหม พ่วงพ้อย : 2548)

จากนั้นวินทร์ เลียววาริณตัดสลับเหตุการณ์โดยการเล่าถึงเรื่องพระอภัยมณีตามที่จิตของดาร์นต์ได้รับรู้มาดังต่อไปนี้

เขานั่งที่ชายหาด ทอดสายตาไปยังริ้วคลื่นที่กลืนหายไปใต้มอกขาว เบื้องหน้าคือห้วงสมุทรที่ไร้เส้นขอบฟ้า เขามองออกไปยังสีขาวยโพลนของทะเล ก่อนหันไปสบตาคนข้างกายทั้งสี่

จรดปีที่ริมฝีปาก เสียงปล่องลอยไปตามสายลมเย็น นานเท่านั้น เขาจมในภวังค์ของดนตรีการ

เสียงปี่ชั้นสูง ศึกษาจากอาจารย์คนตรีชั้นเลิศในแผ่นดิน เขากับน้องชายนาม ศรีสุวรรณ ท่องไปทั่วแผ่นดินหลังจากถูกขับออกจากแผ่นดินเกิดพวกเขาพบอาจารย์ใหญ่สองท่านผู้ประสาทวิชาให้ ศรีสุวรรณเรียนวิชาการต่อสืจากอาจารย์ท่านหนึ่งจนจบกระบวนความรู้ ส่วนเขาเรียนวิชาดนตรีจากอาจารย์อีกท่านหนึ่ง

หลังจากนั้นพวกเขาสองพี่น้องก็เร่ร่อนไปทั่วแผ่นดิน ที่ริมฝั่งทะเลแห่งหนึ่งพวกเขาพบกับเพื่อนใหม่สามคนซึ่งเดินทางมาไกล ชื่อ โมรา สานนท์ และ วิเชียร

(จรรยาจรสรีรมีพรหม พ่วงพ้อย : 2548)

จากตัวอย่างข้างต้นวินทร์ เลียววาริณใช้การตัดสลับไปมาแสดงถึงการรับรู้เรื่องจินตนาการและศิลปะของดวงจิตต่าง ๆ สลับกับการถ่ายทอดเรื่องราวตอนสำคัญ ๆ ของ วรรณคดีเรื่องพระอภัยมณีที่ดาร์นต์รับรู้ ทำให้ผู้เห็นว่าดวงจิตอื่น ๆ ค่อย ๆ เข้าใจความหมายของจินตนาการและศิลปะอย่างช้าๆและเข้าใจดีในที่สุด

นอกจากการตัดสลับไปมาตลอดเรื่องแล้วพบการตัดสลับไปมาเพียงฉากเดียวเพื่อในเรื่อง *กรรมปริศนา* โดยวินทร์ เลียววาริณใช้การตัดสลับไปมาในฉากเหตุการณ์สำคัญของเรื่องเพื่อทำให้อ่านเกิดความสนใจมากขึ้น

เรื่อง *กรรมปริศนา* วินทร์ เลียววาริณดำเนินเรื่องแบบตามปฏิทิน กล่าวถึงนักสืบคนหนึ่งเดินทางมายังโลกมนุษย์เพื่อสืบเรื่องของรัฐมนตรีที่ถูกตัดสินว่าประพฤติดีศีลธรรมขอให้มีเพศสัมพันธ์กับลูกสาวตนเอง โดยตัวละครเอกมีเวลา 15 ชั่วโมงก่อนที่รัฐมนตรีจะถูกประหารชีวิต และใช้การนับถอยหลังคล้ายหัวข้อเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินเรื่อง โดยเริ่มเรื่องเมื่อนักสืบเดินทางมาพบรัฐมนตรีเพื่อสอบถามคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

15.00.00

อีกสิบห้าชั่วโมงชายคนนี้จะตาย

ชายที่นั่งในห้องซังเป็นคนรูปร่างเล็ก หน้าผากแสดงริ้วรอยของวัยกลางคนแต่เวลานี้ได้แสงไฟดวงเดียวจากเพดาน ดูเหมือนจะขบขันริ้วรอยบนหน้าผากลึกกว่าเดิม
แต่ผมรู้ว่า ริ้วรอยบนใบหน้าซังรัฐมนตรีมิได้เกิดจากแสงไฟ เห็นชัดว่าเขาไม่ได้นอนหลับสนิทมาหลายวัน

ชายร่างผอมคนหนึ่งยืนข้าง ๆ รัฐมนตรี ใบหน้าของเขาเยือกเย็นราวก้อนน้ำแข็งเขาเป็นอัยการคดีนี้ ผมนั่งตรงข้ามพวกเขา คดีนี้หากเกิดขึ้นกับสามัญชน ผมคงไม่มีวันมานั่งในห้องนี้ บนเก้าอี้ตัวนี้ สีหน้าของทั้งคู่เครียดไม่ต่างกัน

อัยการเอ่ย “ตามกฎหมาย ก่อน “การกำจัด” รัฐมนตรีมีสิทธิที่จะขอพบใครก็ได้คนหนึ่ง เขาเลือกพบคุณ”

(ครุฑปริศนา : 2548)

วินทร์ เลียววาริณได้ดำเนินเรื่องตามแบบปฏิทินจนถึงในช่วงท้ายของเรื่อง เล่าถึงเหตุการณ์ในตอนจบว่ารัฐมนตรีเป็นผู้บริสุทธิ์ โดยที่ผู้อ่านยังไม่ทราบว่าเกิดอะไรกับตัวละคร ดังต่อไปนี้

ผมนั่งในยานอวกาศเดินทางกลับไทตัน

ไม่มีอะไรเหลือสำหรับผมบนโลกนี้แล้ว

ผมมองข่าวหน้าจอ รัฐมนตรีได้รับการปล่อยตัวเงียบ ๆ คดีจบลงเงียบ ๆ

ผมปิดจอภาพ ดึงวัตถุชิ้นหนึ่งออกมาถือในมือ

กระบอกแก๊วเปล่า ว่างเปล่าหากมองด้วยตาเปล่า

ตอนนั้นมันเป็นความว่างเปล่าจริง ๆ ไม่มีจุดไปที่แสดงว่ามีไฟเลี้ยวอยู่ภายใน หลังจากเธอเสียชีวิต ผมขอให้หมอเอาเครื่องไฟเลี้ยวออกจากร่างกายของผม ผมไม่ต้องการให้มันมายุ่งเกี่ยวกับชีวิตของผมอีกต่อไป ผมยอมเป็นโรคภัยต่าง ๆ โดยไม่ได้รับการเตือนล่วงหน้า มากกว่าจะใช้ชีวิตกับมันต่อไปอีกแม้เพียงวันเดียว
ผมบรรจุไฟเลี้ยวของผมไว้ในหลอดแก้วเดียวกับของเธอ

(ครุฑปริศนา : 2548)

จากนั้นใช้การตัดสลับกลับไปเล่าถึงสาเหตุที่พระเอกรอดชีวิตจากเหตุการณ์ในเรื่องไว้ด้วย เนื่องจากตัวละครเอกไม่มีเครื่องไฟเลี้ยวในตัวจึงทำให้รอดจากพิษที่คนร้ายส่งมาทางเครื่องไฟเลี้ยวในตอนท้ายของเรื่องเป็นการเฉลยถึงเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง ดังนี้

ร่างของประธานสหกลจักรวาลพลันล้มลงไป ตายสนิท ใบหน้าเปลี่ยนเป็นสีเขียวคล้ำ
เขาตายด้วยพิษไซยาไนด์ที่เดินทางมาด้วยยานพาหนะใหม่ที่เรียกว่า สตาร์ เทริก ผ่านเครื่องฟี่เลี้ยง
ของผม...
ในร่างของเขา
อัยการตะลึง
ในนาที่ที่ผมประชิดร่างประธานสหกลจักรวาล ผมแทบกระบอกแก้วเข้าไปในร่างของเขา ฟี่เลี้ยงของ
เราทั้งคู่เดินทางเข้าไปในกระแสเลือดของเขา
ผมไม่ได้ฆ่าเขา เขาฆ่าตัวเอง

(ครุฑปริศนา : 2548)

การตัดสินใจครั้งหนึ่งในช่วงก่อนจบเรื่องเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านอยากทราบว่า ตัวละครเอกสามารถรอดจากความตามมาได้อย่างไร โดยวินทร์ เลียววาริณนำส่วนที่เฉลยมากล่าวไว้ในตอนจบของเรื่อง เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

3.2.3 การจบเรื่อง

ช่วงที่สามนี้ พบการจบเรื่องในงานเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ ทั้งหมด 3 แบบ คือ

3.2.3.1 การจบเรื่องตามความคาดหมาย

3.2.3.2 การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย

3.2.3.3 การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิด

3.2.3.1 การจบเรื่องตามความคาดหมาย

ช่วงที่สามพบการจบเรื่องแบบตามความคาดหมายในเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** บางกระโพ้ง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** ดังนี้

เรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณจบเรื่องโดยให้โมมีโอกาสแก้ตัวอีกครั้งและรู้สึกได้ถึงความรักที่พ่อมีต่อโม เมื่อเห็นว่าพ่อเป็นผู้มาประกันตัวโมออกไปในที่สุดโดยใช้ภาพในการเล่าดังนี้

(โลกใบที่สองของโม : 2550)

จากเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณ ใช้การจบเรื่องตามความคาดหมายเพื่อสื่อให้เห็นว่าคนเรานั้นมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวเองเป็นคนดีอยู่เสมอ และสามารถทำตามความฝันของตนเองได้หากไม่ย่อท้อไม่ว่าจำทำผิดร้ายแรงแค่ไหนมากก็ตาม

เรื่อง **บางกระโพ้ง** วินทร์ เลียววาริณ ใช้การจบแบบตามความคาดหมาย กล่าวถึง โทน และสมัชชาวิทยาศาสตร์ต่างก็มีทางเดินชีวิตที่ดี ดังต่อไปนี้

“ผมยุบสมัชชาวิทยาศาสตร์ไปแล้ว เรื่องแต่งงานไปแล้ว คงไม่มีเวลามาทดลองอะไรอีก ส่วนเมียเดซก็ตั้งท้อง มีลูกแล้วก็คงไม่มีเวลาเหลือมากอีกแล้วตัวงก็จะตามพ่อเข้ากรุงเทพฯ ไปเรียนต่อ...”

“คุณเสียใจหรือ?”

“เพราะ?”

ลมเย็นโชยมาอีกวูบ หล่อนรู้สึกหนาวเยือก เขาปลดผ้าขาวม้าที่เอวคลุมร่างของหนูแดง หล่อนยิ้ม

“ขอบคุณค่ะ”

“เมื่อกี้หนูแดงว่าสมัชชาวิทยาศาสตร์ไม่มีวันปิดเพราะ...”

“เพราะมันเป็นส่วนหนึ่งของบางกระโพ้ง”

(บางกระโพ้ง : 2550)

วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงวิถีชีวิตของตัวละครอื่น ๆ ที่มีชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นไปตามความต้องการ ส่วนโทนกับหนูแดงก็รักและลงเอยกันที่สุดในที่สุด ดังนี้

พลันเห็นประกายสว่างวูบของดาวตก สว่างจักษ์กว่าทุกวัน

“โทนอนิฐานทันรีเปล่า?”

“ผมลืมอนิฐาน มัวแต่ดู...”

เขาได้กลิ่นหอมของร่าง แสงไฟอาบใบหน้าซีกหนึ่ง งามละลานตา เขาลืมหายใจ กุมมือหล่อนแน่น หล่อนสบตาเขา แต่ไม่ปลดมือของเขาสบาย เขาทบไม่รู้สึกรู้สีกตัวเมื่อทอดร่างนั้นแนบตัว

เขาระเซิบ “หนูแดงละ อนิฐานทันรีเปล่า?”

“ทันคะ...” หล่อนสบตาเขา “และก็กลายเป็นจริงด้วย”

(บางกระโพ้ง : 2550)

จากเรื่อง **บางกระโพ้ง** วินทร์ เลียววาริณจบเรื่องแบบตามความคาดหมายแสดงถึงความสงบสุขที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านแสดงให้เห็นถึงความเรียบง่ายตามอุดมการณ์ของนวนิยาย ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์กับวิถีชีวิตแบบไทยซึ่งเป็นแนวคิดของเรื่อง

เรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** วินทร์ เลียววาริณจบเรื่องตามความคาดหมายโดยการให้ สาย ธารี พบกับ รติ วรรณรส ในที่สุด ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้ายืนบัตรประชาชนใบหนึ่งให้หล่อน

“คุณไปเอามาจากไหน ฉันทำลายไปตั้งแต่...”

“เรื่องมันยาว จบงานนี้แล้ว ผมค่อยอธิบายตอนไปดื่มกาแฟด้วยกันดีไหม? ผมชอบอ่านหนังสือพร้อมดื่มกาแฟ...”

“ดีค่ะ ฉันก็ชอบอ่านหนังสือพร้อมดื่มกาแฟเหมือนกันค่ะ”

“แต่สูตรกาแฟของผมไม่เหมือนใคร กาแฟผสมน้ำผึ้ง กาแฟสองชั้น น้ำผึ้งหนึ่งชั้น”

หล่อนเงยไปนาน กระซิบเบาหวิว “ฉันก็เหมือนกัน...”

มองไปหน้านั้นเนิ่นนาน

“ดูเหมือนเรามีเรื่องต้องเล่าให้กันฟังอีกเยอะเลย”

(ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2549)

จากเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** วินทร์ เลียววาริณจบเรื่องแบบตามความคาดหมาย โดยให้ตัวละครได้พบกันที่สุดในที่สุด ตามโครงเรื่องของนวนิยาย ถึงแม้ว่านวนิยายเรื่องนี้จะมีจุดประสงค์ในการแต่งเพื่อล้อเลียนวงการวรรณกรรม แต่วินทร์ เลียววาริณก็ไม่ได้ละเลยการ

ดำเนินเรื่องแต่อย่างไรและสามารถจบเรื่องได้อย่างสมบูรณ์ โดยที่นวนิยายมีส่วนของการล้อเลียนและส่วนของนวนิยายอย่างครบถ้วน

3.2.3.2 การจบเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการเขียนแบบพลิกความคาดหมายหรือหักมุมในเรื่องสั้นบางเรื่องซึ่งถือว่าน้อยกว่าช่วงที่หนึ่งและช่วงที่สองเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเขียนในช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องและกลวิธีการนำเสนอเรื่องที่ต่างออกไปจากเดิมเป็นอย่างมากจึงพบกลวิธีการเล่าเรื่องแบบเดิมน้อยลงไปด้วย แต่ก็ยังพบกลวิธีการเล่าเรื่องแบบหักมุมซึ่งเป็นกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณมีความถนัดอยู่มากที่สุดอยู่เช่นในสองช่วงที่ผ่านมา โดยวินทร์ เลียววาริณใช้การหักมุมทั้งในตอนจบของเรื่องและในช่วงเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง ในช่วงที่สามนี้ในนวนิยาย เรื่อง *ฝนตกขึ้นฟ้า* และหนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง *คนเสเพล ครรภ์ปริศนา*

เรื่อง *คนเสเพล* วินทร์ เลียววาริณใช้การจบแบบหักมุมเพื่อคลี่คลายตอนจบของเรื่อง และให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปิดบังไว้กับผู้อ่านเช่นเดียวกับงานเขียนในช่วงที่หนึ่ง โดยเนื้อเรื่องกล่าวถึงนักบินคนหนึ่งชื่อ ชาเรียน ซึ่งได้รับการติดต่อจากหญิงสาวสวยชื่อ ไอลา ให้ไปทำลายอุกบาตดวงหนึ่งที่หญิงสาวบอกว่าอาจจะพุ่งชนโลแต่ในระหว่างที่ปฏิบัติงานนั้น ไอลาลกลับตั้งใจจะฆ่าชาเรียน แต่ชาเรียนรู้ตัวก่อนเพราะสังเกตได้ว่า ไอลา เป็น หุ่นยนต์แอนดรอยด์ที่ถูกสั่งให้มาทำลายอุกบาตที่เกิดมาจากแร่เพชรทั้งดวงซึ่งจะทำให้ราคาเพชรตก ดังตัวอย่างที่ว่า

“คุณรู้อย่างไรว่าฉันเป็นแอนดรอยด์?”

“หลายข้อ ข้อหนึ่งแอนดรอยด์ผู้หญิงส่วนใหญ่มีรูปร่างไร้ตำหนิ”

“ข้อสอง?”

“มีผู้หญิงประเภทเดียวที่ไม่สนใจในเครื่องประดับอย่างมนุษย์ทั่วไป คือ พวกแอนดรอยด์”....

“....คำถามคือ ทำไมต้องทำลายมัน พวกคุณสร้างเรื่องหลอกผมว่า มันมีวงโคจรที่ผิดปกติ จะทำลายดาวเฮอร์ซอน ความจริงคือ ซีตา 712 จะทำลายอย่างอื่นมากกว่า”

“อะไร?”

“ราคาเพชร การค้นพบซีตา 712 จะทำให้เพชรทั้งดาราจักรตกลงมาอย่างฮวบฮาบ”

“อย่างไร?”

“ต้องให้ผมบอกด้วยหรือว่า ซีตา 712 เป็นดาวที่เกิดจากฐานคาร์บอนข้อมูลแยกธาตุดาวชัดเจนมาก ซีตา 712 เป็นดาวเคราะห์ขนาดยักษ์ที่เป็นเพชรทั้งดวงนี้เป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นยากมาก ดาวยักษ์ขนาดนี้มีปริมาณของเพชรมากพอที่จะขุดมาใช้ได้หลายพันปี พวกคุณไม่มีทางเลือกนอกจากต้องทำลาย ซีตา 712 เพื่อรักษาราคาเพชรในตลาดให้คงราคาที่พวกคุณกำหนดได้”

(คนเสเพล: 2548)

จากเรื่อง *คนเสเพล* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การจบแบบหักมุมในตอนจบ ผู้อ่านเมื่อได้ทราบ ว่า ความจริงแล้วแผนการทำลายอุกบาตนั้นไม่ได้มีเหตุผลมาจากอุกบาตจะพุ่งชนดาวอีกดวงแต่เป็นการทำลายอุกบาตเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการค้า โดยในตอนต้นเรื่อง วินทร์ เลียววาริณ สร้างภาพลักษณ์ของ ชาเรียน ตัวละครเอกฝ่ายชายให้ดูเป็นคนเสเพลและไม่สนใจรายละเอียดต่าง ๆ รอบตัวตั้งแต่ในช่วงแรกและมาเฉลยพร้อม ทั้งให้เหตุผลที่แท้จริงของการทำลายอุกบาตนั้นพร้อม คำอธิบายทำให้ผู้อ่านเกิดความประหลาดใจและคาดไม่ถึงกับตอนจบของเรื่อง

เรื่อง *กรรมปริศนา* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การหักมุมในตอนจบเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสสารในรูปแบบการหายตัว โดยเล่าถึงประธานบริษัทสหกลจักรวาลที่ต้องการฆ่าปิดปากตัวละครเอกที่เป็นนักสืบ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของบริษัทสหกลจักรวาลของตนเองไว้ ดังตัวอย่างที่ว่า

“ผมนั่งในยานอวกาศเดินทางกลับไททัน
ไม่มีอะไรเหลือสำหรับผมบนโลกนี้อีกแล้ว
ผมมองข่าวหน้าจอ รัฐมนตรีได้รับการปล่อยตัวเจียน ๆ คดีจบลงเจียน ๆ
ผมปิดจอภาพ ดิ่งวัตถุชิ้นหนึ่งขึ้นมามีมือ
กระบอกแก้ววางเปล่า วางเปล่าหากมองด้วยตาเปล่า
ตอนนี้มันเป็นความว่างเปล่าจริง ๆ ไม่มีจุดไฟที่แสดงว่ามีไฟเลี้ยวอยู่ภายในหลังจากเธอ
เสียชีวิต ผมขอให้หมอเอาเครื่องฟี่เลี้ยงออกจากร่างกายของผม ผมไม่ต้องการให้มันมายุ่งเกี่ยวกับ
ชีวิตผมอีกต่อไป ผมยอมเป็นโรคภัยต่าง ๆ โดยไม่ได้รับการเตือนล่วงหน้า มากกว่าจะใช้ชีวิตกับมันไปอีก
แม้เพียงวันเดียว
ผมบรรจุฟี่เลี้ยงของผมไว้ในหลอดแก้วเดียวกับของเธอ...
ร่างของประธานสหกลจักรวาลพลันล้มลงไป ตายสนิท ใบหน้าเปลี่ยนเป็นสีเขียวคล้ำ
เขาตายด้วยพิษไซยาไนด์ที่เดินทางมาด้วยพาหนะใหม่ที่เราเรียกว่า สตาร์เทร็ก ผ่านเครื่องฟี่เลี้ยงของผม...
ในร่างกายของเขา
อัยการตะลึง
ในนาฬิกาที่ผมประชิดตัวประธานสหกลจักรวาล ผมแทงกระบอกแก้วเข้าไปในร่างกายเขา ฟี่เลี้ยงของ
เราทั้งคู่เดินทางเข้าไปในกระแสเลือดเขา
ผมไม่ได้ฆ่าเขา เขาฆ่าตัวเอง

(กรรมปริศนา: 2548)

จากเรื่อง *กรรมปริศนา* วินทร์ เลียววาริณ ได้ใช้การจบแบบหักมุมคลี่คลายตอนจบของเรื่องว่า ตัวละครเอกของเรื่องรอดชีวิตจากพิษไซยาไนด์ได้เนื่องจากได้เอาเครื่องฟี่เลี้ยงออกจากร่างกายของตนเองตั้งแต่ภรรยาเสียชีวิตเนื่องจากเครื่องฟี่เลี้ยงทำงานผิดปกติ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่วินทร์

เลียววารินได้กล่าวถึงไปแล้วในตอนแรก แต่วินทร์ เลียววาริน ได้ชักจูงให้ผู้อ่านสนใจเกี่ยวกับข้อมูล การคลี่คลายคดีของตัวละครเอกมากกว่าและได้เฉลยและใช้การหักมุมในตอนจบของเรื่อง เป็นการ ลวงให้ผู้อ่านสนใจในประเด็นอื่นก่อนที่จะมาเฉลยในตอนจบของเรื่อง วินทร์ เลียววารินมักใช้บ่อยครั้ง ในทุกช่วงของงานเขียน โดยการลวงให้ผู้อ่านสนใจและจดจ่ออยู่กับอีกประเด็นหนึ่งของเรื่องนี้ ทำให้ วินทร์ เลียววารินสามารถใช้ตอนจบแบบหักมุมและอธิบายเหตุผลของเรื่องโดยที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง และ สามารถยอมรับได้ในท้ายที่สุด

เรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** นั้น วินทร์ เลียววารินใช้การหักมุมในตอนท้ายของเรื่องเพื่อเฉลยผู้ บงการให้เกิดเรื่องทั้งหมดคือ หมอสรวง ผู้เป็นหมอเถื่อนใจดีรักษาคนไข้ที่ยากจนนั้นเป็นคนเดียวกับ หัวหน้าหน่วยอัมพาตที่ชื่อลุงเปา ใช้วิธีการแบบศาลเตี้ยเพื่อฆ่าคนและหลอกตัวละครเอกว่าหน่วย ดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐดังตัวอย่างที่ว่า

“แสดงว่า คนทำรายการฆ่า คือ หมอสรวง นำข้าใหม่ เครื่องพิมพ์ดีดเครื่องเดียวกันใช้ทั้งรักษาและฆ่า คน”

“คุณกำลังจะบอกอะไร?”

“ผมกำลังจะบอกว่าคุณคือหมอสรวง

สีหน้าของลุงเปาเรียบเฉย

“ผมน่าจะเข้าใจตั้งนานแล้วว่า ทำไมสำนักงานลุงเปากับคลินิกหมอสรวงตั้งอยู่ในตึกเดียวกัน เพื่อ ความสะดวกในการ “เปลี่ยนร่าง”

คุณเป็นทั้งหมอและตำรวจ คลุกคลีกับทั้งสองวงการ คุณเชี่ยวชาญด้านตกแต่งหน้าตา “ลุงเปา” ไว้ หนวด สวมแว่นตาส่วนหมอสรวงสวมแว่นตารอบกระหนามสีเทาไว้หนวดเคราห่อหมก ไม่มี ใครนึกว่าสองคนนี้เป็นคนเดียวกัน ผมเองก็ดูไม่ออก เพราะตลอดสี่ปีนี้ ผมเจอ”ลุงเปา” เพียงสามสี่ครั้ง

อีกฝ่ายยิ้ม “นี่เองที่ทำให้ผมชอบคุณ คุณละเอียดรอบคอบ อ่านและวิเคราะห์สถานการณ์ได้ถูกเสมอ คุณเป็นคนที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำงานนี้ต่อไป”

“จนนาที่นี้คุณยังจะใช้งานผมอีก...”

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววารินใช้การหักมุมระหว่างการดำเนินเรื่องใน ลักษณะของนวนิยายสืบสวนสอบสวนที่ตัวละครเอกได้ทราบที่มาที่ไปของตนเอง และเฉลยให้เห็นว่า ตัวละครที่เป็นผู้บงการ คือคนที่ใกล้ชิดโดยในเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** นี้วินทร์ เลียววารินได้สรุปตอนจบอีก ครั้งหนึ่งโดยใช้การจบแบบทิ้งท้ายให้คิดดังจะกล่าวต่อไป

จากการศึกษางานเขียนในช่วงที่สามของวินทร์ เลียววารินใช้การจบเรื่องแบบหักมุมทั้ง ในตอนจบของเรื่องและระหว่างการดำเนินเรื่อง และมักจะใช้วิธีปิดบังข้อมูลสำคัญบางส่วนหรือปิดบัง

ประวัติของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด และนำมาเฉลยและคลี่คลายปมปริศนาหรือความสงสัยของผู้อ่านในตอนจบของเรื่องหรือในช่วงสำคัญที่สุดของเรื่อง

3.2.3.3 การจบเรื่องโดยทิ้งท้ายให้คิด

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การจบเรื่องที่เพิ่มขึ้นจากช่วงที่หนึ่งและช่วงที่สองอีก กลวิธีหนึ่ง คือ การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิด โดยพบในเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** **ก้อนเนื้อในน้ำ** และ **สงครามยูโรปา**

เรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณใช้การจบเรื่อง 3 แบบเพื่อให้ผู้อ่านได้คิดและเลือกตอนจบในแบบที่ตนเองต้องการจากตอนที่กล่าวว่า

เขาเปิดลิ้นชักโต๊ะทำงานของหมอสงวณ ดึงเอกสารปึกหนึ่งออกมา เขาพลิกดู เป็นแฟ้มรายชื่อสมุดปกดำหลายสิบชื่อ รายชื่อมือปืนในสังกัดจำนวนเจ็ดคน สมุดบัญชี เชื้อธนาคาร ทุกอย่างตรงตามที่หมอสงวณบอก

แฟ้มบันทึกความชั่วร้ายของแต่ละคนยาวเหยียด

เขาถือแฟ้มในมือ ทردادตัวลงนั่ง

“ตุล... คิดให้ดี อย่าเลิกงานนี้เพียงเพราะคุณเกลียดผม...”

เขาคุ่นคิดนานแสนนาน เขาเหลือก้นทางให้เดิน

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากนั้น วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงการจบเรื่อง 3 แบบโดยแบ่งเป็นทางเดินหมายเลขหนึ่ง ทางเดินหมายเลขสองและทางเดินหมายเลขศูนย์ ที่มีการจบแตกต่างกัน ทางเดินหมายเลขหนึ่งนั้น วินทร์ เลียววาริณได้ใช้ตัวอักษรเอียงในการเขียนและแทนสรรพนามด้วยบุรุษที่หนึ่งว่า “ผม” กล่าวถึงตุล ที่ได้เลิกอาชีพมือปืนและเริ่มต้นชีวิตใหม่กับแตน ดังนี้

ทางเดินหมายเลขหนึ่ง

ผมนั่งในห้องหมอสงวณ มองไปรอบตัว

ผมเดินออกจากคลินิกหมอสงวณ ผมทิ้งปืนไว้บนโต๊ะ ผมจับปืนมานานเกินไปแล้ว

ผมไม่ได้กลับบ้านไปจัดข้าวของ ผมเริ่มต้นทุกอย่างใหม่

ผมเอาสมุดบัญชีธนาคารของหมอสงวณไปด้วย ผมโอนเงินทั้งหมดของหน่วยอู่เรือให้องค์กรการกุศลหลายแห่งหมอสงวณคงไม่ถือสาที่ผมใช้เงินของเขาไปในทางช่วยเหลือสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง

แต่น คุณรู้ว่าผมรู้สึกอย่างไรกับคุณ แต่ความรักเป็นเรื่องหนึ่ง การใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันเป็นเรื่องหนึ่ง การใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันทุก ๆ วันจนวันตาย หมายถึงการยอมรับสภาวะทุกอย่างของอีกฝ่าย ผมสงสัยว่าคุณจะทำได้หรือไม่

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

การจบแบบที่สองนั้น วินทร์ เลียววาริณใช้ตัวอักษรเรียงในการเขียน และแทนสรรพนามด้วยบุรุษที่หนึ่งว่า “ผม” เช่นเดียวกับทางเดินหมายเลขหนึ่งว่า ตูลเลือกที่จะทำหน้าที่แทนหมอสรวง และเป็นมือปืนหัวหน้าหน่วยอีแรงต่อไป เพื่อกำจัดคนเลวในสังคม ดังตัวอย่างที่ว่า

ทางเดินหมายเลขสอง

ผมนั่งในห้องหมอสรวงมองไปรอบตัว
ผมเดินออกจากคลินิกหมอสรวง เลียบปืนที่เอว ยัดแฟ้มและมรดกของหมอสรวงใส่กระเป๋า ผมไปหา
ที่อยู่ใหม่ ที่ที่ปลอดภัยกว่าเดิม
แต่น ผมอยากไปหาคุณ ผมหมายความว่าตามที่คุณพูดจริงๆ แต่โลกนี้มีได้มีเฉพาะความรักเป็นปัจเจก แต่
ยังมีความรักของสังคมรวม

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

การจบแบบสุดท้ายวินทร์ เลียววาริณทิ้งท้ายให้คิดโดย วินทร์ เลียววาริณใช้ตัวอักษรปรกติ และใช้สรรพนามว่า “เขา” เช่นเดียวกับที่ใช้ในเรื่อง กล่าวถึงตัวละครยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกทางเดินแบบใด ดังต่อไปนี้

ทางเดินหมายเลขศูนย์

เขามองดูชีวิตบนท้องถนน ผู้คนเดินไปตามปรกติ พวกนั้นไม่รู้หรือว่าโลกนี้กำลังป่วย อย่างที่ตัดสินใจเลย
ตอนนี้เขาหัว โลกคงรอเขาได้ เดียวเขาก็รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป
เขาเดินไปหยุดที่ร้านเซ่งหลี นั่งลงอย่างเชื่องช้า เหมือนคนแก่ที่ใกล้ตาย
มองไปที่ถนน ผู้คนเดินผ่านไปมาเหมือนกระแสน้ำที่ไหลเอื่อยเฉื่อย ศพของหมาจรจัดตัวนั้นยังคงอยู่ที่เดิม
เขาสั่งถ้วยเตี๋ยเนื้อตุ๋นหนึ่งชาม เมื่ออาหารถูกยกมาวางบนโต๊ะ เขาก็เริ่มกิน

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากตอนจบของเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณใช้การจบสามแบบ ซึ่งการใช้ตอนจบ 3 แบบนี้เป็นการให้อิสระกับผู้อ่านในการเลือกตอนจบที่ตนเองพอใจ

เรื่อง **สงครามยูโรป้า** วินทร์ เลียววาริณใช้การจบแบบทิ้งท้ายให้คิด โดยกล่าวถึง นาย พันเอก ที่ได้แหกคุกและเดินทางกลับดาวยูโรป้าหลังจากทราบว่าคุณรักซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายกบฏยังไม่ตาย แต่เขาได้ถูกติดตามจากกองทัพที่จ้องเฝ้าวางแผนให้เขาแหกคุกโดยง่าย เนื่องจากกองทัพต้องการทราบที่อยู่ของฝ่ายกบฏเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ยานบินของเขาร่อนลงจอดริมร่องหลืบแห่งหนึ่ง ลมหนาวพัดแรงจัด
 เขาก้าวออกมาจากยาน มหาวัดร่างของเขาไหวเอน แต่เขาก้าวต่อไปข้างหน้า
 ร่างหนึ่งเดินตรงมาหาเขา สตรีที่เขาระลึกถึงทั้งยามตื่นและหลับ
 เธอหยุดยืนเบื้องหน้าเขา น้ำตาของเขาคลอหน่วย
 เข้าปากจะเอ่ยคำพูด แต่ไม่มีเสียงออกมา
 เธอกระซิบ “อย่างเพิ่งพูดอะไร ร่างกายของคุณสกปรกมาก คุณจะต้องผ่านการทำความสะอาดครั้งใหญ่”

(สงครามยูโรป้า : 2548)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณใช้การจบแบบทิ้งท้ายให้คิด โดยกล่าวว่าตัวละครเอกถูกติดเครื่องดักฟังรุ่นใหม่โดยที่ไม่รู้ตัวตามแผนการของกองทัพ หากแต่ภรรยาของเขาซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายกบฏทราบแล้วว่าตัวละครเอกถูกติดตาม เป็นการทิ้งท้ายให้คิดว่า ตัวละครเอกจะสามารถหลุดพ้นจากการติดตามและใช้ชีวิตที่ดาวยูโรป้าได้หรือไม่

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณใช้การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้คิด เป็นกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเพิ่มขึ้นจากการนำเสนองานเขียนแสดงให้เห็นถึงความต้องการของวินทร์ เลียววาริณที่ต้องการจะให้ผู้อ่านได้กำหนดตอนจบของเรื่องด้วยตนเองอิสระ แทนการกำหนดจากผู้เขียนเอง แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเขียนของวินทร์ เลียววาริณเองที่ใช้กลวิธีทางวรรณกรรมมานำเสนอให้เรื่องสั้นมีความหลากหลายและมีความน่าสนใจมากขึ้น

3.3 กลวิธีการเขียนแบบสร้างสรรค์

ช่วงที่สามนี้ถือว่าเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเขียนแบบสร้างสรรค์และได้สร้างงานเขียนที่ต่างไปจากงานวรรณกรรมรูปแบบเดิมเป็นอย่างมาก โดยบางส่วนของงานเขียนเป็นกลวิธีรูปแบบเดียวกับในงานเขียนช่วงที่สองหรือมีการพัฒนาต่อเนื่องมาจากช่วงที่สอง แต่ก็มีรูปแบบการเขียนที่วินทร์ เลียววาริณได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ในช่วงที่สามนี้ด้วย วินทร์ เลียววาริณจะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเสนอแนวคิด โดยไม่ยึดติดกับกลวิธีการเขียนมากกว่าช่วงที่ผ่านมา มีการใช้วรรณศิลป์ การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าหนังสือและการตีพิมพ์ การเขียนเชิงบทความ การใช้

ภาพประกอบเป็นต้น และมีกลวิธีที่พึงปรากฏในช่วงที่สามนี้เป็นครั้งแรกด้วยเช่นกัน เช่น การล้อเลียนหนังสือในวงการวรรณกรรมเป็นต้นโดยสามารถแบ่งกลวิธีการเขียนแบบสร้างสรรค์ได้ ดังนี้

3.3.1 การใช้วรรณรูป

3.3.2 การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการตีพิมพ์

3.3.3 การใช้ภาพลายเส้นประกอบเรื่อง

3.3.4 การใช้หลักการของภาพยนตร์มาใช้ในการเล่าเรื่อง

3.3.5 การใช้การเล่าเรื่องแบบล้อเลียน

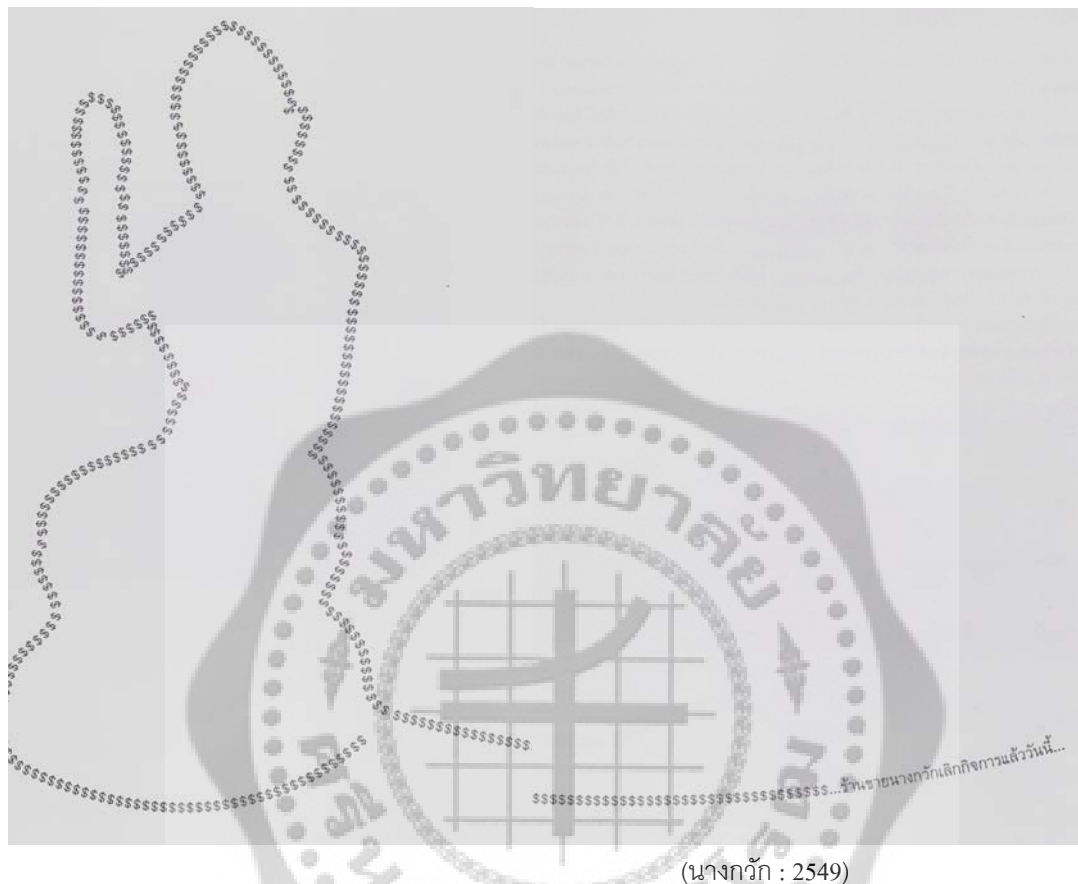
3.3.6 การใช้คำคมสั้นๆ

3.3.7 การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า

3.3.1 การใช้วรรณรูป

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณ ใช้กลวิธีการเขียนแบบวรรณรูปเช่นเดียวกับช่วงที่สอง พบในเรื่อง **โลกด้านที่หันหลังให้ดวงอาทิตย์** ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองในมุมกลับกันเพื่อจะให้เห็นความคิดหรือมุมมองของคนอื่นที่ต่างออกไป คือการใช้วรรณรูปในเรื่อง **วันรับปริญญา นางกวัก และ คำถาม**

เรื่อง นางกวัก วินทร์ เลียววาริณใช้ตัวอักษร \$ ซึ่งในที่นี้หมายถึง เงิน มาทำเป็นรูปนางกวักเพื่อแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อของคนที่ยึดติดอยู่กับเรื่องโชคลาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จากเรื่อง นางกวัก วินทร์ เลียววาริณใช้สัญลักษณ์ \$ มาเรียงต่อกันเป็นรูปนางกวักและใช้ประโยค “ร้านขายนางกวักเลิกกิจการแล้ววันนี้” มาต่อ เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยที่คิดว่ามีนางกวักจะทำให้ค้าขายดี โดยแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าในร้านขายนางกวักจะมีนางกวักอยู่มากมายก็ไม่สามารถทำให้กิจการนั้นเจริญรุ่งเรืองไปด้วยดีเสมอไป วินทร์ เลียววาริณใช้รูปนางกวักเพียงแค่กรอบและปล่อยพื้นที่ด้านในรูปให้ว่างไว้สื่อความหมายถึงความไม่มีตัวตน เป็นเพียงสิ่งสมมุติ และไม่สามารถจับต้องได้

เรื่อง คำถาม วินทร์ เลียววาริณใช้คำสร้างเป็นรูปสมองของคนและใช้ตัวอักษรเรียงเป็นคำถาม ภาพแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้คำถามทั่วไปที่ไม่มีสาระ เช่น “ฉันควรไปผ่าเปลือกตาสองชั้นมั้ยเนี่ย?” “หน้าอกฉันเล็กไปหรือเปล่า?” “ฉันจะมีแฟนหล่อไหม?” หรือ “เอ...เขาจะโทรมาหาหรือเปล่า” เป็นต้น และในรูปที่สองวินทร์ เลียววาริณใช้รูปสมองเช่นเดียวกันและใช้คำถามว่า “ทำไมดีไม่มีข่าวกิน?” มาประกอบทั้งหมด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จากเรื่อง *คำถาม* วินทร์ เลียววาริณได้ใช้วรรณรูป แสดงให้เห็นถึงแสดงให้เห็นความแตกต่างทางฐานะและความคิดของคนในปัจจุบันที่ต้องดิ้นรนและดำรงชีวิตต่างกัน โดยยกตัวอย่างเปรียบเทียบจากวรรณรูปว่าในขณะที่คนหนึ่งกำลังคิดและกังวลใจถึงเรื่องที่ไม่สำคัญอยู่นั้น ในทางกลับกันอาจจะมีคนอื่น ๆ ที่กำลังคิดถึงเรื่องปากท้อง

กลวิธีการใช้วรรณรูปในงานเขียนช่วงที่สามของวินทร์ เลียววาริณยังคงเป็นการใช้วรรณรูปแบบเดิมเช่นเดียวกับในช่วงที่สอง แต่ในช่วงที่สามนี้กลวิธีการเขียนโดยใช้วรรณรูปที่พบนั้นมีรายละเอียดที่แสดงถึงแนวคิดหลักมากยิ่งขึ้น คือ สามารถตีความหมายและสัญลักษณ์ที่ปรากฏในวรรณรูปได้ทุกส่วน สื่อความหมายเชื่อมโยงถึงแนวคิดได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงความคิดที่ลึกซึ้งมากขึ้นของวินทร์ เลียววาริณอีกด้วย

3.3.2 การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการตีพิมพ์

ช่วงที่สามนี้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณยังคงพบการจัดวางตัวอักษรและการจัดหน้าอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยกลวิธีการเขียนในรูปแบบนี้สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับงานเขียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกแปลกตา วินทร์ เลียววาริณมีการพัฒนารูปแบบให้น่าสนใจกว่าเดิมโดยในช่วงที่สามนี้ พบกลวิธีการเขียนดังกล่าวในหนังสือเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล นิยายข้างจอ ความฝันโง่ๆ เบื้องบนยังมีแสงดาว และ ยาแก้สมองผูกตราควายบิน**

เรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดโดยการใส่รูปประกอบเรื่อง และใช้น้ำกระดาษสีขาวและสีดำและภาพประกอบ เพื่อสร้างความแตกต่างให้เนื้อเรื่อง รวมไปถึงการแบ่งหน้ากระดาษเป็นส่วนย่อย ๆ หลายส่วนเพื่อทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่เนื้อเรื่องมีหลายส่วนที่น่าสนใจ แม้ว่าแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจก็ตาม ยกตัวอย่างเช่นในบทความเรื่อง *หนังกลางแปลง และ ศิลปะกับมนุษย์* ที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง ความสวยงามและประวัติเกี่ยวกับความสวยงามของธรรมชาติและมนุษย์ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ศิลปะกับมนุษย์ : 2548)

จากบทความเรื่อง ศิลปะกับมนุษย์ วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับความสวยงามของธรรมชาติและต้นกำเนิดของธรรมชาติ เช่น การเกิดดอกไม้ในโลกใช้การจัดหน้าเพื่อสร้างให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเนื้อหา โดยใช้รูปภาพประกอบทั้งรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะและรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติต่าง ๆ โดยใช้สีพื้นเป็นสีดำและมีการแบ่งพื้นที่ว่างเพื่อให้เกิดความสวยงามด้วย ซึ่งการแบ่งพื้นที่และใช้ภาพประกอบนี้ทำให้อ่านเกิดความสนใจไม่เบื่อหน่ายสร้างความแตกต่างจากงานเขียนบทความสารคดีทั่วไป

หรือบทความสารคดีเรื่อง เรามาจากไหน วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดหน้าโดยการใช้อุปมาและใส่คำอธิบายสั้น ๆ คล้ายกับการทำสารานุกรมหรือหนังสือภาพ เล่าเรื่องเกี่ยวกับนิติเวช-วิวัฒนาการโดยแสดงวิวัฒนาการของสัตว์โลกตั้งแต่เริ่มกำเนิดโลก ซึ่งการใช้ภาพและคำบรรยายได้ภาพมาประกอบ ทำให้อ่านเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่มีความละเอียดยากต่อการทำความเข้าใจได้อย่างง่ายขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(เรามาจากไหน : 2548)

จากบทความเรื่อง เรามาจากไหน วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดหน้าแบบนิตยสารพร้อมทั้งอธิบายรูปภาพด้วยประโยคสั้น ๆ มาใช้ในงานเขียนแทนการจัดหน้าแบบงานวรรณกรรมทั่วไปเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องที่วินทร์ เลียววาริณต้องการนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว

เรื่อง *รสชาติของชีวิต* จากหนังสือเรื่อง *เบ๊องบนยังมีแสงดาว* วินทร์ เลียววาริณใช้การจัดหน้าในรูปแบบเดียวกับการจัดหน้าในนิตยสารมาช่วยในการเขียนเพื่อแสดงทัศนคติเกี่ยวกับการปรุงแต่งอาหารและการปรุงแต่งชีวิตของคนในปัจจุบัน โดยใช้การจัดหน้าเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้สนใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รสชาติของชีวิต

ใครคนหนึ่งเคยเล่าให้ฟังว่า ครั้งหนึ่งคนไทยไปท่องเที่ยวฝรั่งเศส เข้าวัดคาทอลิก และสั่งอาหารมาทาน เมื่อบริการยกอาหารมาเสิร์ฟ คนไทยก็ฉีกเครื่องปรุงสารพัดที่เตรียมมาทำการปรุงรสเป็นการใหญ่

พ่อครัวฝรั่งเศสตะลึงและโกรธมาก บอกว่าอาหารที่เขาทำมาดีที่สุดในแล้ว การใส่เครื่องปรุงเพิ่มเป็นการทำลายรสชาติอาหาร

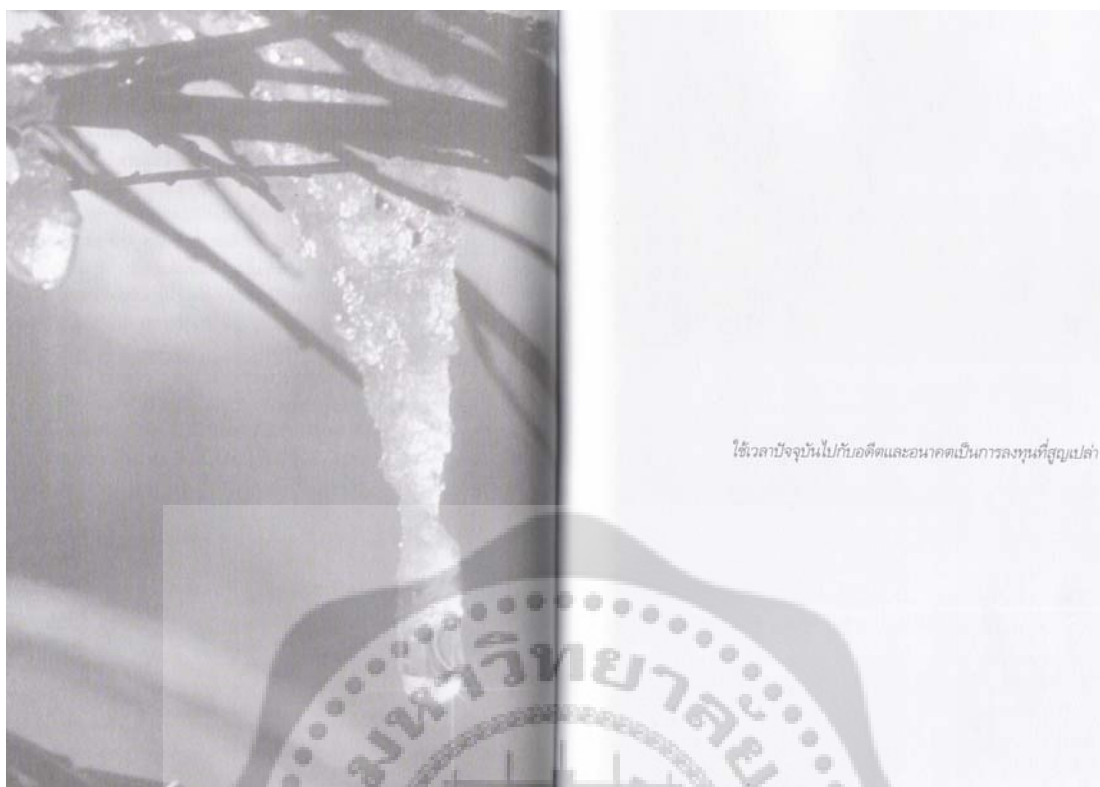
เชื่อว่าพ่อครัวฝรั่งเศสคงไม่ได้โมโหคนกินที่ไม่รู้จักมารยาทและวัฒนธรรมของเขา แต่คงอยากตั้งคำถามว่า “รู้ไหมว่าจะไร้อิสรรสชาติที่ดีที่สุด?”

พ่อครัวหลายคนไม่คิดว่าอาหารเป็นเพียงอาหาร แต่เป็นศิลปะด้วย ออกแบบทั้งหน้าตาและรสชาติอาหารมาเสิร์ฟสรรพ

(รสชาติของชีวิต : 2550)

จากเรื่อง *รสชาติของชีวิต* วินทร์ เลียววาริณ ใช้การจัดหน้าเช่นเดียวกับการจัดหน้าโดยเว้นพื้นที่ว่างและใช้รูปประกอบอธิบายถึงแนวคิดจากภาพอย่างสั้น ๆ อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งการจัดหน้าในรูปแบบนี้นั้นสามารถทำให้ผู้อ่านที่ไม่ชอบการอ่านหนังสือหรือผู้อ่านที่อ่านหนังสือที่ไม่ชอบอ่านหนังสือที่มีตัวอักษรจำนวนมากไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย

นอกจากในหนังสือเรื่อง *เบื่อบนยังมีแสงดาว* แล้วในหนังสือเรื่อง *ความฝัน* ก็มีกลวิธีการจัดวางหน้ากระดาษในรูปแบบการทำนิตยสารอยู่ด้วย โดยวินทร์ เลียววาริณใช้รูปภาพประกอบคำคมสั้น ๆ ที่แสดงแนวคิดและมีความหมายมารวมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ใช้เวลาปัจจุบันไปกับอดีตและอนาคตเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า

(ความฝัน : 2550)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณใช้ภาพมาประกอบและเว้นพื้นที่ว่างไว้เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้สนใจกับข้อความเกี่ยวกับการให้กำลังใจมาประกอบ แทนการอธิบายแนวคิดด้วยภาษาเพียงอย่างเดียว

หนังสือเรื่อง **นิยายข้างจอ** ซึ่งเป็นหนังสือที่วินทร์ เลียววาริณ ได้กล่าวถึง ภาพยนตร์และหนังสือโดยใช้การวิจารณ์เป็นหลักในการนำเสนอ วินทร์ เลียววาริณ ก็ได้ใช้การจัดวางตัวอักษรและการจัดหน้าเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นบทวิจารณ์ วินทร์ เลียววาริณได้จัดวางตามลักษณะหนังสือวรรณกรรมทั่วไป แต่ได้เว้นส่วนกึ่งกลางหน้ากระดาษไว้เพื่ออธิบายเกร็ดความรู้สั้น ๆ ในบางส่วนใช้สีพื้นหลังเป็นสีดำ เพื่อทำให้เกร็ดความรู้มีความโดดเด่นมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(นิยายข้างจอ : 2548)

(เรื่องเดียวกัน : 2548)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงให้เห็นว่าวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การจัดวางหน้ากระดาษในรูปแบบที่ต่างจากหนังสือทั่วไป ทำให้ผู้ที่อ่านเกิดความรู้สึกแปลกตาและจะสนใจกับเนื้อหาหรือส่วนที่เป็นเกร็ดความรู้มากขึ้นและไม่รู้สึกเหมือนกับตนเองกำลังอ่านหนังสือวรรณกรรม การแบ่งพื้นที่เป็นส่วนๆนี้ทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความจำเจโดยใช้จุดเด่นของการทำนิตยสารมาช่วยในการนำเสนอ

เรื่อง **ยาแก้สมองผูกตราคาวบอย** ซึ่งวินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีในการแต่ง และยกตัวอย่างการคิดพล็อตของเรื่องโดยการใช้เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์และการจัดหน้าเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

คนไทยยังเห่อเรียนเมืองนอก

จากค่าการวางตัวหรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินในต่างประเทศ... (text continues)

ผู้จัดทำ 2 มีนาคม 2547

เหรียญเงินต่างประเทศ	โดยคิดเป็น	สหรัฐอเมริกา
ดอลลาร์สหรัฐ	\$8,000-15,000	\$25,000-35,000
เยนญี่ปุ่น	\$7,500-9,750	\$20,000-25,000
เยนฮ่องกง	\$2,000-2,500	\$4,500-8,000
กวางตาน	\$1,000-1,750	\$4,000-12,000

นิตยสาร... 27 กุมภาพันธ์ - 4 มีนาคม 2547

นักบินTHAI ขอเงินเดือนสูงสุดสี่แสน

ผู้จัดทำ 3 มีนาคม 2547

เรื่องของครูโรงเรียนนานาชาติที่ขอเงินเดือน... (text continues)

(ยาแก้สมองผูกตราคาวบอย : 2550)

วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงกลวิธีการสร้างความคิดสร้างสรรค์เพื่อเป็นตัวอย่างในการเขียนโดยใช้การอธิบายด้วยรูปแทนการอธิบายด้วยอักษร การอธิบายด้วยรูปจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดได้ง่ายตั้งแต่แรกเห็น และการใช้เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจวิธีการรวมแนวคิดได้ทันที โดยไม่ต้องอธิบายการผสมผสานแนวคิดผ่านตัวอักษรเหมือนหนังสือคู่มือหรือแบบเรียนทั่วไป

ซึ่งจากกลวิธีเกี่ยวกับการจัดวางตัวอักษรและการจัดหน้านี้จะสังเกตได้ว่างานเขียนในช่วงที่สามนั้นวินทร์ เลียววาริณใช้รูปแบบการจัดวางตัวอักษรและการจัดหน้าที่ต่างออกไปจากเดิม ทำให้

วรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณมีรูปแบบที่ต่างจากวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่นแต่จะเห็นแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตงานวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณได้ว่างานวรรณกรรมนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบเพื่อให้เข้ากับลักษณะผู้อ่านในปัจจุบันได้ จากพฤติกรรมการอ่านในปัจจุบันที่เลือกรับสารเพียงสั้น ๆ และเลือกรับความบันเทิงจากสื่ออื่นมากกว่างานวรรณกรรม การจัดหน้าและการพิมพ์งานวรรณกรรมที่มีรูปแบบต่างจากเดิมและสนองพฤติกรรมของผู้อ่านทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณสามารถสร้างนักอ่านกลุ่มใหม่ ๆ ขยายวงวรรณกรรมให้เข้าถึงผู้อ่านได้มากขึ้น

3.3.3 การใช้ภาพลายเส้นประกอบเรื่อง

งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในช่วงที่สามนี้ได้ใช้ศิลปะแขนงอื่น ๆ มาถ่ายทอดผสมผสานกับงานวรรณกรรมด้วย เช่น การใช้ภาพลายเส้นและภาพร่างมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการถ่ายทอดโดย อีราวดี ไตรลึงคะ กล่าวเกี่ยวกับการผสมผสานสื่อทางด้านความบันเทิงที่ต่างประเภทกันเข้าด้วยกันไว้ว่า

ภาพเขียน เรื่องสั้น หรือนวนิยาย และภาพยนตร์ เป็นสื่อที่ต่างกัน แต่สื่อทั้งสามมีจุดร่วมกันคือมีลักษณะเป็นเรื่องราว (narrative) เช่นเดียวกัน ภาพเขียนเล่าเรื่องโดยใช้รูป เส้น และสี เรื่องสั้นเล่าเรื่องโดยตัวอักษร และภาพยนตร์เล่าเรื่องด้วยภาพที่เคลื่อนไหว ส่วนที่ต่างกันคือ ภาพเขียนเป็นการเล่าเรื่องภายในกรอบอันจำกัด อาจมีการพัฒนาและมีลำดับเวลาได้ในกรณีที่รูปเขียนนั้นมีการแบ่งภาพออกเป็นเหตุการณ์ย่อยๆ (ตัวอย่างเช่นภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทย) แต่ก็ทำได้จำกัดมาก เรื่องสั้นหรือนวนิยายและภาพยนตร์มีความใกล้เคียงกันมากกว่า ในแง่ที่มีลำดับเหตุการณ์ มีการพัฒนาโครงเรื่อง ส่วนที่แตกต่างคือ ภาพยนตร์มีเทคนิคของการจัดการเคลื่อนไหวของภาพได้หลากหลายและมีอิสระในเคลื่อนไหวของเวลาและพื้นที่ (time and space) มากกว่า

การที่สื่อทั้งสามประเภทเป็นการเล่าเรื่องแต่มีวิธีการที่ต่างกัน ทำให้มีการนำวิธีการเล่าเรื่องของสื่อชนิดหนึ่งมาใช้ในสื่อชนิดหนึ่ง เช่น การนำนวนิยายมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ เท่ากับเป็นการเล่าเรื่องราวนวนิยายด้วยภาพ หรือการนำบทภาพยนตร์มาแต่งเป็นนวนิยายเท่ากับการเปลี่ยนการเล่าเรื่องด้วยภาพเป็นการเล่าเรื่องด้วยตัวอักษร จิตรกรรมฝาผนังที่วัดพระแก้วเป็นการเล่าเรื่องรามเกียรติ์ด้วยภาพ อารมณ์ที่ได้จากการเสพงานที่ใช้สื่อเหล่านี้จะไม่เหมือนกันเพราะแต่ละสื่อมีวิธีการเล่าเรื่องต่างกันอย่าง

(อีราวดี ไตรลึงคะ: 2546)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า งานศิลปะแต่ละสาขานั้นมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองไม่ว่าจะเป็นภาพเขียน ภาพยนตร์และวรรณกรรม แต่ก็มีส่วนที่เหมือนกัน คือ เป็นเรื่องราวเช่นเดียวกันจึงสามารถที่จะนำมาดัดแปลงและผสมผสานกันให้เกิดงานชิ้นใหม่ขึ้นมาได้ จากแนวคิดนี้ตรงกับงานเขียนในช่วงที่ 3 ของวินทร์ เลียววาริณนี้ก็มีลักษณะการผสมผสานงานศิลปะต่างประเภทกันเข้า

ด้วยกัน เช่น การใช้ภาพลายเส้นประกอบการเล่าเรื่องในหนังสือเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** ซึ่งวินทร์ เลียววาริณใช้ภาพลายเส้นจากหนังสือภาพของ จุก เบี้ยวสกุลมาประกอบการเล่าที่แต่งขึ้นใหม่ โดย วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับความประทับใจต่อนิยายภาพของ จุลศักดิ์ อมรเวช หรือ จุก เบี้ยวสกุล ไว้ว่า

เมื่อดูจากผลงานและปริมาณและคุณภาพของงาน ผมนึกเห็นภาพ จุก เบี้ยวสกุล นั่งหลังขดหลังแข็ง สร้างสรรค์งานจำนวนหลายพันหลายหมื่นหน้า หรือเป็นล้านๆ ภาพ หากมิใช่ความหลงใหลในงานเขียน ชนิดนี้ระดับเสพติดแล้ว ยากที่จะบังคับให้ใครมานั่งทำงานได้ เพราะเป็นงานที่ตรากตรำมาก

จุก เบี้ยวสกุล เป็นหนึ่งในนักเขียนนวนิยายภาพของไทยที่มีฝีมือไม่แพ้กันวาดต่างประเทศ น่าเสียดายที่ผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจต่ำด้อยไม่สมศักดิ์ศรีของผลงานแม้แต่น้อย

หากเป็นศิลปินเหล่านี้ไม่สร้างสรรค์งานในอเมริกาหรือญี่ปุ่น เชื่อว่าฝีมือระดับนี้ คงร่ำรวยจนเซ็ดไปนานแล้ว

แต่พวกเขาก็ก้มหน้าก้มตาทำงานไปโดยที่พวกเราไม่เคยได้ยินเสียงบันอออกมา

(โลกใบที่สองของโม : 2549)

และวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับการเริ่มต้นงานเขียนโดยการนำนิยายภาพและงานวรรณกรรมมาผสมผสานกันไว้ว่า

แล้วความคิดหนึ่งก็ผุดขึ้นมาขณะทำงานอยู่ที่สิงคโปร์ เมื่อเดินทางกลับมากรุงเทพฯ ผมก็โทรศัพท์หา พี่จุกทันที ในวันที่ 24 มีนาคม 2547

ผมบอกพี่จุกว่าผมมีโครงการเขียนนวนิยายแบบใหม่ โดยการนำนิยายภาพทั้งหมดของ จุลศักดิ์ อมรเวช / จุก เบี้ยวสกุล มา “รีไซเคิล” เป็นนวนิยายใหม่

เป็นการเดินเรื่องด้วยนิยายภาพผสมการเล่าเรื่องด้วยตัวหนังสือ

ขอเรียกว่า นวนิยายภาพรีไซเคิล

พี่จุกฟังแล้วก็บอกสั้น ๆ ว่า “เอาเลย เขียนเลย อยากอ่าน”

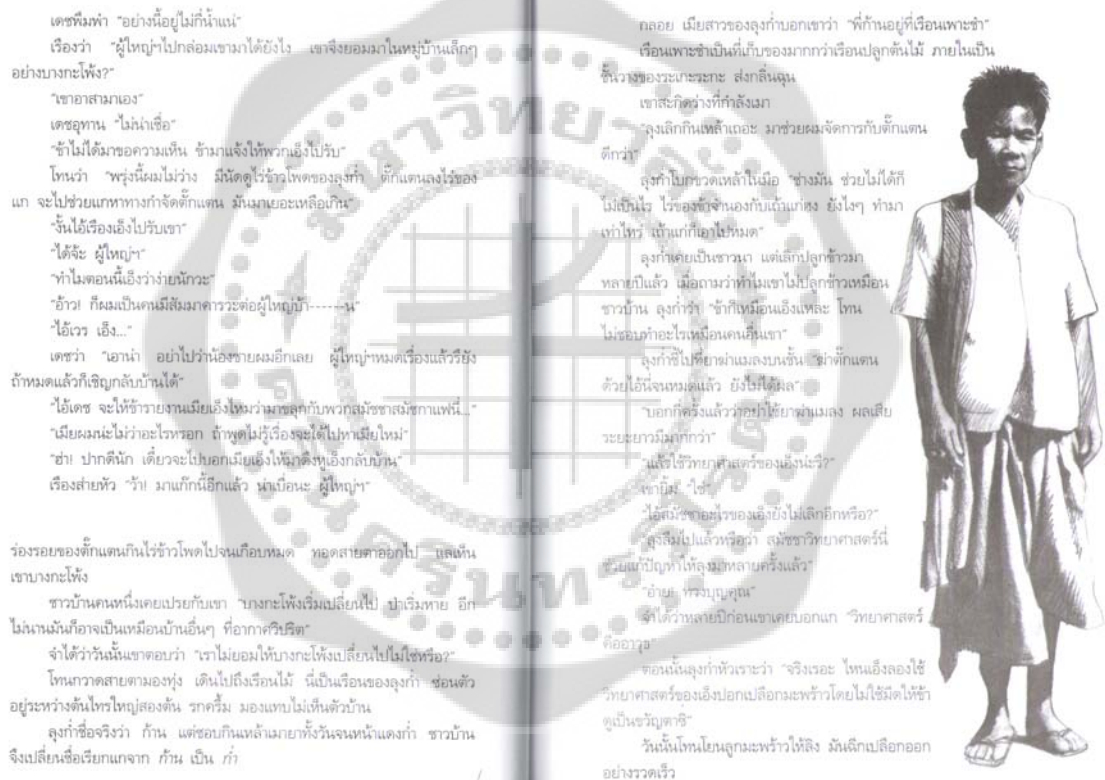
เพราะคำว่า “อยากอ่าน” และน้ำเสียงกระตือรือร้นของพี่จุก ทำให้ผมลงมือโครงการนี้เลยทันที ทั้งที่ไม่ได้จะเริ่มงานชิ้นนี้เร็วอย่างนี้

(โลกใบที่สองของโม : 2549)

วินทร์ เลียววาริณเริ่มงานเขียนเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** จากความชื่นชอบเป็นการส่วนตัวและได้เริ่มงานเขียนในรูปแบบใหม่ คือ การประยุกต์ศาสตร์ในสาขาวรรณศิลป์และทัศนศิลป์เข้าด้วยกัน โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การแตงนวนิยายมาประกอบกับการเล่าแบบนิยายภาพใช้การบรรยายในส่วนของเนื้อเรื่องที่เป็นชีวิตประจำวันของตัวละครและได้ใช้นิยายภาพในส่วนที่เป็นความฝัน

จากเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างสรรค์งานเขียนในรูปแบบใหม่ด้วยการใช้ภาพลายเส้นมาประกอบกับงานเขียน โดยงานเขียนเล่มนี้ วินทร์ เลียววาริณได้เรียกว่า “นวนิยายภาพรีไซเคิล” โดยใช้นิยายภาพมาช่วยบรรยายภาพความฝันเหมือนการเห็นความฝันของคน และสะท้อนแนวคิดที่ว่าวรรณกรรมเป็นศิลปะที่สามารถถ่ายทอดร่วมกับงานศิลปะแขนงอื่นได้

เรื่อง **บางกะโพ้ง** วินทร์ เลียววาริณก็ได้ใช้รูปร่างที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และแสดงให้เห็นวิถีชีวิตชาวบ้านในเรื่องมาประกอบเพื่อให้เกิดความแปลกตา และทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความเบื่อหน่ายสร้างความน่าสนใจให้กับผู้อ่านกลุ่มใหม่ๆ ยกตัวอย่างเช่น

(บางกะโพ้ง: 2550)

สิบสองนิ้ว ยาวสี่เมตร ไม้อัด ไม้ระแนงทำจากไม้เนื้อแข็งกว้างหนึ่งนิ้ว หมา
ครึ่งนิ้ว ยาวเจ็ดเมตร ประมาณ 10-20 ฟ่อน สำหรับใช้ทำเล้าบังไฟ

หลังจากหาอุปกรณ์สิ่งใดเศษมาได้ ปราชญ์บางกะโพ่งทำดินประสิวโดยใช้
ครกไม้และครก กระเบื้องดำขาว ชนตะกั่วไทย เดช เวียง ประกอบโครง เริ่มที่
เล้าบังไฟ หรือส่วนบรรจูดินปืน ใช้รั้วไม้ไผ่เป็นเกลียวเชือกพันรอบเล้าบังไฟ
จนแน่น

ถัดจากนั้นก็ใช้เสาทำอัดหม้อลงไปจนแน่น เจาะรูติดสายชนวน ส่วนนี้
โหมและพวกจัดการเสร็จแล้วนำ เล้าบังไฟมัดเข้ากับส่วนหางบังไฟและลูกบังไฟ
ซึ่งเป็นฝีมือของลูกกำ

นี่เป็นบังไฟฉบับทดลอง เมื่อจุดไฟ บังไฟขึ้นผิวดิน พวกเขาลองปรับแต่ง
ใหม่

การทดลองครั้งที่สองได้ผล ดีขึ้นบ้าง แต่ยังไม่สูงพอที่จะชนะ ครูหนูแดง
ถามโหม "เขาคิดกันอย่างไรคะว่า บังไฟของใครจะสูงกว่า"

"ก็ช่วยกันสังเกตเอา บางทีก็ จับเวลาเอาไว้ บังไฟของใครอยู่บน
พื้นนานกว่า"

ครูสาวมองผู้ใหญ่วางเชิงเดินไป
เดินมา ในที่สุดก็เดินจากไป

"ข้าทางแกไม่ค่อยดีนะ กลัวแพ้"
พวกเขาประกอบบังไฟเป็นครั้งสุดท้าย

เผ่าอาร์คิมิดีสพิพิธภัณฑ์ส่วนหางบังไฟมาก แก้วว่า "หางบังไฟทำหน้าที่เหมือน
หางเสือเรือ ถ้าไม่สมดุลก็จะยังไม่ตรง ไม่สูง"

ลูกบังไฟเป็นลำไม้ไผ่ที่นำมาฉาบรอบลำบังไฟ ปากติดบังไฟหนึ่งลำมีลูกบังไฟ
ราวแปดลูก แต่อาจมีมากกว่านั้นตามขนาดของบังไฟ

ลูกบังไฟทั้งแปดลูกมีชื่อเรียกเรียงตามลำดับคู่ขนาดใหญ่ไปหาคู่ขนาดเล็ก
ได้แก่ ลูกไอ้ ลูกกลาง ลูกนาง และลูกก้อย

ติดตั้งลูกบังไฟแล้ว ก็เห็นสัดส่วนสวยงามของบังไฟ หลังจากนั้นก็ทิ้งให้
เป็นนาของเศษ ผู้มีฝีมือระดับประจักษ์แต่ลวดลายจนสวยงาม

พวกเขาช่วยกันยกลำตัวบังไฟไต่เอียงไปข้างหน้ายาวประมาณ 7-8 เมตร
ท่ามม 30-40 องศาพื้นดิน ปลายหางด้านหนึ่งตั้งอยู่บนฐานบังไฟ

จรวดแห่งบางกะโพ่งพร้อมแล้วสำหรับการแข่งขัน

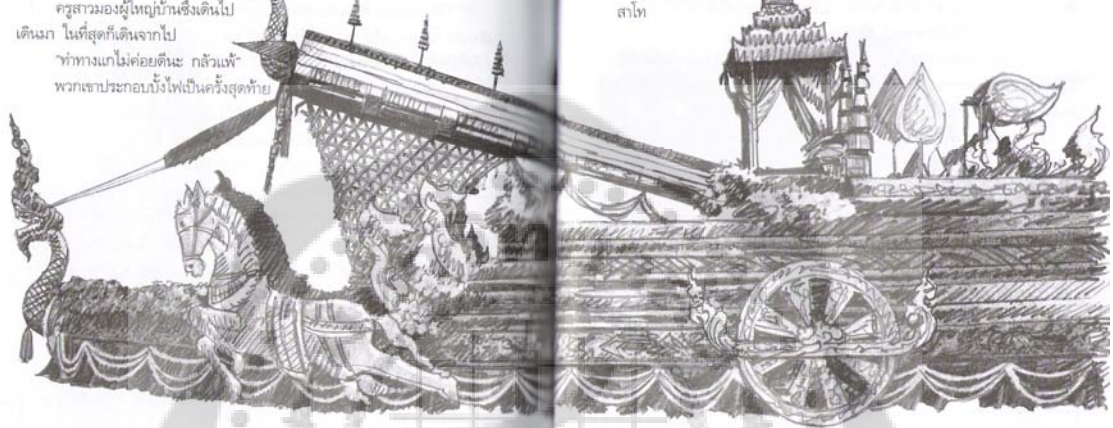
ขณะที่การสร้าง จรวดดำเนินไป ชาวบ้านบางกะโพ่งช่วยกันหลาย
อาทิตย์แล้ว เพื่อเตรียม

งานบุญบังไฟ พวกเขาแบ่งงานกัน ผู้ชายในหมู่บ้าน
ลงแขกทำฝายหรือปะรำ

สำหรับพระและแขกที่เชิญมาจากหมู่บ้านอื่น ฝ่าย

หญิงรับหน้าที่ทำอาหาร

สาโท

(บางกะโพ่ง: 2550)

จากเรื่อง **บางกะโพ่ง** วินทร์ เลียววาริณได้ใช้ภาพวาดประกอบที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับ
เนื้อเรื่องมาใช้ในการนำเสนอ รูปที่วินทร์ เลียววาริณใช้ในเรื่องส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต
ชาวบ้านในชนบทและประเพณีวัฒนธรรมไทย เชื่อมโยงกับแนวคิดของเรื่องที่ต้องการนำเสนอภูมิ
ปัญญาของไทยที่สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์

จากการวาดภาพประกอบนวนิยายที่วินทร์ เลียววาริณได้แต่งขึ้นก็เป็นกลวิธีที่ผสมผสาน
ศิลปะสองสาขา คือ วรรณศิลป์และทัศนศิลป์เข้าไว้ด้วยกัน โดยไม่แบ่งแยกประเภทของงานอีกทั้งยัง
เป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้มาสนใจวรรณกรรมอีกด้วย

3.3.4 การเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคของภาพยนตร์

วินทร์ เลียววาริณได้ผสมผสานงานศิลปะประเภทอื่นเข้ากับวรรณกรรมของตนเองหลาย
ประเภทภาพยนตร์ก็เป็นสื่ออีกอย่างหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณได้นำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับงานเขียนของ
ตนเอง

วินทร์ เลียววาริณได้เริ่มต้นใช้กลวิธีที่ผสมผสานหลักการของภาพยนตร์มาตั้งแต่ในช่วงที่
หนึ่งโดยพบได้จากเรื่องสั้นเรื่อง **เกม** ที่กล่าวเกี่ยวกับการตามล่าและการเป็นผู้ถูกล่า วินทร์ เลียววาริณ

ได้ใช้การตัดภาพและสลับฉากอย่างรวดเร็วคล้ายการสลับภาพแบบภาพยนตร์มาใช้ในการเล่าเรื่องเป็นครั้งแรกซึ่งการเล่าเรื่องโดยการสลับฉากแบบภาพยนตร์นี้จะทำให้อ่านรู้สึกตื่นเต้นกับเนื้อหาของเรื่อง และรู้สึกถึงความกระชับของเรื่องได้มากขึ้น

ช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณได้ใช้การเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์อีกครั้งโดยปรากฏในเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** โดยกล่าวเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการแต่งว่าแต่งขึ้นเป็นบทภาพยนตร์มีด หรือ फिल्म นัวร์ มาก่อนไว้ว่า

นวนิยาย ฝนตกขึ้นฟ้า เล่มนี้ เป็นบทหนัง फिल्म นัวร์ ที่ผมเขียนและไม่เคยกลายเป็นภาพยนตร์จริง ๆ มาทดลองใหม่ในรูปแบบของนวนิยาย फिल्म นัวร์ นั่นคือใช้แทบทุกองค์ประกอบของเรื่องที่ใช้กันใน फिल्म นัวร์ ฮอลลีวูด ยุคแรก เช่นการสืบสวนสอบสวน ฆาตกรรม เช็ทซ์ คอรัปชั่น อาชญากรรม ตำรวจเลว โสเภณี อันธพาล มาเฟีย นักฆ่า ฯลฯ และแน่นอนที่พลาดไม่ได้คือ สาวสวยแสนอันตราย! ขณะเดียวกันก็ใช้เทคนิคในการนำเสนอโดยการเล่าภาพถ่ายขาวดำ เสริมส่วนที่เป็นวรรณกรรม

หนังสือเล่มนี้จึงอาจจัดเป็น นวนิยายหนังแผ่น หรือ นวนิยายแกเลอรี ก็ไม่น่าจะผิดแต่ประการใด! และยังไม่น่าแปลกใจหากผู้อ่านพบว่านวนิยายเล่มนี้มีกลิ่นของหนังอยู่มาก ทั้งการเดินเรื่อง การลำดับ จังหวะ การพล็อตเบ็ค ไปถึงการพากย์เรื่องเล่า ส่วนผลลัพท์จะเป็นนัวร์ หรือ “นัวเนีย” ก็คงขึ้นอยู่กับการ ตัดสินของผู้อ่าน แต่สำหรับผู้เขียนก็สนุกสนานกับงานชิ้นนี้เช่นทุกครั้งที่ทำงานทดลองใหม่”

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากคำนำที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงที่มาและความตั้งใจที่จะเขียนบทภาพยนตร์และได้ทดลองปรับเปลี่ยนใหม่อีกครั้งให้มีลักษณะเป็นนวนิยายและได้กล่าวอธิบายเกี่ยวกับภาพยนตร์มีด หรือ फिल्म นัวร์ ที่เป็นที่มาของ นวนิยาย เรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** ไว้ว่า

“ฟิล์ม นัวร์ (film noir) เป็นคำฝรั่ง แปลว่า หนังดำ หรือหนังมืด เป็นคำที่นักวิจารณ์ส่วนใหญ่เริ่มใช้ แต่ชาวอเมริกันไม่คิดว่าหนังประเภทนี้ คือ “หนังดำ” คำว่า फिल्म นัวร์ เริ่มฮิตและใช้กันในวงกว้างตั้งแต่ ทศวรรษ 1970 มักเป็นหนังที่ฉายภาพดำมืดของสัญชาตญาณดิบของมนุษย์ फिल्म นัวร์ ที่เราพูด ๆ กันมัก หมายถึงหนังที่มีองค์ประกอบของดราม่า อาชญากรรม เช็ทซ์ คอรัปชั่น ฯลฯ ส่วนใหญ่ปรากฏในรูปหนัง ขาวดำฮอลลีวูดในทศวรรษ 1940S – 1950S เป็นหนังที่เน้นความสวยงามของภาพขาวดำที่ถ่ายทำในสไตล์ เฮอร์มัน แอ็กเพรสชั่นนิสม์...”

“... นักประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ และนักวิจารณ์ภาพยนตร์หลายคนชี้ว่า फिल्म นัวร์ จัดเป็นตระกูล หนึ่งของหนัง แต่บางคนกลับฟันธงว่ามันไม่ใช่ พวกเขาว่า फिल्म นัวร์ เป็นเพียง “สไตล์” ต่างหาก บางคน บอกว่ามันเป็น “วงจร” และ “ปรากฏการณ์” บ้างก็ว่า फिल्म นัวร์ เป็นเพียงการจัด “อารมณ์” หรือ “ความ

เคลื่อนไหว” เพราะความจริงแล้ว “นัวร์” ปรากฏไม่เฉพาะแต่ในหนัง แต่ในสื่ออื่น ๆ ด้วย ก็แล้วแต่จะจัดกัน แต่ไม่ว่าจะให้คำนิยามกันอย่างไร फिल्म นัวร์ ก็มีเสน่ห์ที่ต่างจากหนังอื่น ๆ ”

(ฝนตกขึ้นฟ้า : 2550)

จากคำกล่าวที่ยกมานี้ วินทร์ เลียววาริณ ได้แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานความรู้และความสนใจในศาสตร์ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ของตนเองได้เป็นอย่างดี และเป็นการแสดงให้เห็นความตั้งใจของผู้เขียนที่จะถ่ายทอดนวนิยายที่มีลักษณะเหมือนภาพยนตร์มืด หรือ फिल्म นัวร์ ที่มักจะถ่ายทอดให้เห็นความหดหู่ หม่นหมองของสังคมหรือลักษณะความอ่อนแอของตัวละครเอกออกมา ซึ่งถือเป็นการนำศาสตร์ในสาขาที่ต่างกัน เช่น วรรณกรรมและภาพยนตร์ ที่มีการเล่าเรื่อง (narrative) มาถ่ายทอดในรูปแบบนวนิยาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เขาไม่เคยไปโรงฆ่าสัตว์มาก่อน ภาพที่เห็น เสียงที่ได้ยิน กับกลิ่นที่ลอยมากระทบนาสิกประสาททำให้เขาเจ็บบ่นไป

เขาได้ยินเสียงว้าวร้องและกลิ่นควาเลือดพุ่งออกมา เหลือบดูทางช่อง คนฆ่าวัวสองคนกำลังทำงานอย่างสบายอารมณ์ เพฆะฆาตคนหนึ่งกำลังดูคนหิว อีกคนหนึ่งผิวปากเพลงรักที่กำลังนิยม คนดูคนหิวใช้ก้อนขนาดใหญ่ทุบหัววัวจนล้มลงทั้งยืน วัวตัวนั้นแน่นิ่งไป แต่ยังชักกระตุกหลายครั้ง คนผิวปากใช้มีดคมกริบปาดเส้นเลือดใหญ่ของวัวอย่างง่ายดาย เลือดไหลกระชูด

เลือดวัวไหลขึ้นบน

แล้วชีวิตของมันก็ดับไป

วัวทุกตัวเกิดมาเพื่อที่จะตายก่อนกำหนด

เขาก็ถูกสร้างมาเพื่อที่จะทำหน้าที่มอบความตายก่อนกำหนดให้คนอื่น

เขาหลับตา รู้สึกอึดอัด ทินมองดูเขาเจ็บบ่น

ผ่านโรงฆ่าสัตว์เป็นสวนใหญ่ กลิ่นหอมของดอกไม้บางชนิดกระทบจมูกเขา เขารู้สึกดีขึ้นบ้าง นึกดีใจที่ไปหาหมายทำงานอยู่ในสำนักงานซึ่งเป็นเรือนชั้นเดียวแยกออกไปต่างหาก เจ็บบ่นเหมาะกับการทำงานของทั้งสอง

มือปืนแอบดูทางหน้าต่าง ห้องมีชายเพียงคนเดียว ประตูไม้ไม่ได้ลั่นดาล เขามองลักบานประตู ย่องเข้าไปในห้องนั้นเจ็บบ่น ๆ เล็งปืนไปที่เหยื่อ”

(เรื่องเดียวกัน : 2550)

จากเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความหดหู่ โดยให้ผู้อ่านได้รับรู้ผ่านฉากการฆ่าวัวในโรงฆ่าสัตว์ที่ตัวละครเอกได้ไปพบ โดยแสดงให้เห็นถึงความน่ากลัวของฉากและความอึดอัดใจของตัวละคร พร้อมกันนั้นยังได้แสดงให้เห็นให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความเจ็บบ่นและความอึดอัดของการดำเนินเรื่องตามหลักการของภาพยนตร์มืดไว้ด้วย

จากงานเขียนที่มีการใช้หลักการในงานภาพยนตร์มาช่วยในการนำเสนอนี้ ทำให้ทราบได้ว่า วินทร์ เลียววาริณมีความสนใจในศาสตร์สาขาเกี่ยวกับภาพยนตร์อยู่เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังได้ทดลองนำเสนองานเขียนที่มีรูปแบบของสื่อภาพยนตร์และรูปแบบของนวนิยายเข้าด้วยกัน ซึ่งงานเขียนทั้งสองนี้แม้ว่าจะเป็นงานเขียนคนละประเภทกันหากแต่ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอยู่ คือ เป็นงานเขียนที่มีการเล่าเรื่อง (narrative) เช่นเดียวกัน การที่วินทร์ เลียววาริณได้ทดลองนำรูปแบบงานคนละรูปแบบกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดงานชิ้นใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากเดิมนี้ ถือเป็นการทดลองที่พยายามมองข้ามกฎเกณฑ์ในการเขียนงานประเภทวรรณกรรม และนำเสนองานเขียนในรูปแบบใหม่ที่มีความน่าสนใจ เช่น การใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์นี้ วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และพยายามนำเสนอเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ในวงการวรรณกรรมและจุดประสงค์ของตัวผู้เขียนที่ต้อใจจะให้งานเขียนประเภทวรรณกรรมมีของเขตที่กว้างออกไปจากคำจำกัดความเดิม โดยการใช้กลวิธีที่มีความแปลกใหม่ไปจนถึงกลวิธีของงานศิลปะประเภทอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนอีกด้วย

3.3.5 การใช้การเล่าเรื่องแบบล้อเลียน

วรรณกรรมล้อ (Parody) เป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของวรรณกรรมประเภทนี้ ดังนี้

Parody วรรณกรรมล้อ งานเขียนที่เลียนคำพูด ลีลา ทศนคติ น้ำเสียง ความคิดของนักเขียน คนหนึ่ง โดยทำให้กลายเป็นเรื่องตลกขบขัน น่าหัวเราะ ด้วยการนำลักษณะบางประการมาเน้นให้เกิดความเป็นจริง ซึ่งเป็นวิธีเดียวกับที่นักเขียนการ์ตูนเขียนภาพล้อ จักว่าเป็นการล้อเชิงเสียดสีประเภทหนึ่งและจุดประสงค์ก็อาจเป็นได้ทั้งเพื่อท้วงติง หรือเพื่อเยาะเย้ยถากถาง

การเขียนวรรณกรรมล้อให้ตื้นนั้นทำได้ยากเพราะจะต้องมีความสมดุลกันระหว่างความใกล้เคียงกับต้นแบบดั้งเดิมด้วยการทำให้ลักษณะเด่นของเดิมผิดเพี้ยนไปอย่างจงใจ ดังนั้นวรรณกรรมล้อจึงเป็นวรรณศิลป์อันดีบรอนซึ่งจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อนักเขียนมีความริเริ่มสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมล้อที่ดีที่สุดส่วนมากนั้นเป็นงานของนักเขียนที่มีพรสวรรค์ทั้งสิ้น

(ราชบัณฑิตยสถาน : 2545)

วรรณกรรมล้อเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีปรากฏมานานแล้ว หากแต่ปรากฏไม่มากนักในวงการวรรณกรรมไทย ส่วนใหญ่มักไม่ใช้การล้อเลียนมาใช้เป็นแนวเรื่องการสร้างผลงานของตนเองทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่า ประเทศไทยมีความเชื่อว่าการล้อเลียนงานเขียนที่มีชื่อเสียงเป็นเรื่องไม่สุภาพและไม่ควรปฏิบัติถือว่าการล้อเลียนนั้นเป็นการลบหลู่ หากแต่ในวงการวรรณกรรมต่างประเทศนั้นเห็นว่า

การล้อเลียนนั้นเป็นเครื่องวัดความโด่งดังของผลงานอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าหากผลงานของใครถูกนำไปเป็นวรรณกรรมล้อเลียนนั้นก็สามารรถแปลความหมายได้ว่า วรรณกรรมชิ้นนั้นได้รับการตอบรับอย่างดีจากผู้อ่านและเป็นที่รู้จักในวงกว้าง เป็นการยอมรับถึงความเก่งของนักเขียนผู้เป็นเจ้าของวรรณกรรม ดังนั้นถ้ามีความสามารถมาก

ช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณได้เขียนวรรณกรรมล้อไว้ในนวนิยายเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** แต่ทั้งนี้วินทร์ เลียววาริณไม่ได้ใช้กลวิธีการเขียนวรรณกรรมล้อโดยล้อวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งทั้งหมด แต่นำชื่อตัวละคร ชื่อผู้แต่ง และผลงานของนักเขียนเหล่านั้นมาล้อเลียนมากกว่า โดยยกตัวอย่างที่วินทร์ เลียววาริณได้เขียนล้อเลียนวรรณกรรมต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จมากเรื่อง The Da vinci Code ได้ดังนี้

เขาสบตาข้าพเจ้า “พี่ครับ ผมเอาเรื่องของพี่ไปเขียนเป็นเรื่องผจญภัยได้ไหม ใช้ชื่อ The Aesab Code ให้พี่เป็นพระเอก”

“นิยายฝรั่งเอาคนไทยเป็นพระเอก คงขายดีหรอกนะ คุณจะเขียนนวนิยายทั้งที่ก็ควรคิดใหม่ทำใหม่ คิดพล็อตจะยากอะไร?”

“ยากนะ ยากม๊ากม๊าก”

“ไม่ยากลองมองไปรอบ ๆ ตัวคุณ ทุกอย่างที่คุณเห็นสามารถแปลงเป็นนิยายได้ทั้งสิ้น อย่างจงเหล่านีก็เป็นวัตถุดิบในการแต่งนิยายได้”

“จริงอะ? ยังไงอะ?”

“หลายวันนี่เราพยายามคลี่คลายความลับของหนังสือโบราณ นิทานอีสบ เรื่องรักของคนโบราณซึ่งเป็นต้นเหตุให้ ดา วินชี วาดภาพ โมนา ลีซ่า เมื่อที่คุณเปรยว่า หน้าตาจอกเหล้าเหมือน Holy Grail และเราสามารถเหมือนอัศวินสมัยโบราณสามนายที่ออกตามหาจอกศักดิ์สิทธิ์ คุณก็เล่นเรื่อง Holy Grail เลยสิ อ้อ! เมื่อที่คุณเอ่ยคำว่า the last supper ซึ่งมันเป็นชื่อภาพวาดของ ดา วินชี ใช่มั้ย?”

ชาวอเมริกันว่า “ใช่ละ เป็นรูปพระเยซูกินอาหารมื้อสุดท้ายอะ”

“นั่นคุณก็โยงเรื่องภาพ The last supper ที่คุณว่าเข้ากับจอกศักดิ์สิทธิ์แล้วโยงเข้ากับงานของ ดา วินชี แล้วใส่เรื่อง Golden Section เข้าไปได้เลยบอกว่ามันเป็นสัดส่วนศักดิ์สิทธิ์ มั่วให้เป็นรหัสลับแล้วอย่างลืมเอาคำศัพท์มาย้อนหลัง แล้วสร้างความหมายขึ้นมาใหม่ ยำ ๆ เข้าไปอย่างที่ผมเฉลยปริศนา นิทานอีสบ นะ เทคนิคนี้ไม่สงวนลิขสิทธิ์ ถ้าคุณกล้านอยก็เล่นประเด็นแรง ๆ เลย อย่างศาสนาเป็นต้น คนเขาชอบอ่านประเด็นชวนทะเลาะกัน...”

ยามเสริม “เรื่องพระมีเมียเป็นต้น”

“แล้วขยายความโคตรของดา วินชี ด้วย”

“โคตร ดา วินชี? The Da vinci Code?”

พลันในตาของไอ้แบนเป็นประกาย อุทาน “โอ! มายก็อด... น่าสนใจ มั่มมัม... ผมรู้แล้วว่าผมจะเขียนเรื่องอะไร อี อี หู หู อ้อ! แล้วผมต้องมีนามปากกามา?”

“ไม่จำเป็น”

“แต่เรื่องชื่อจริงผมไม่ค่อยเข้าท่าอะ”

ข้าพเจ้าถามเขา “คุณชื่อจริงว่าอะไรครับ?”

“ผมชื่อ ดราวนี่ แต่เพื่อน ๆ ชอบเรียกผมว่า The Drowned อะ พวกมันประหลาดที่ผมจมตัวเองกับเหล้า พอมาถึงเมืองไทย รวกับนัดกันไว้ คนไทยก็เรียกผมว่า ไอ้แบน เพราะผมกินเหล้าที่ละแบนอะ ฉะนั้นชื่อของผมตอนนี้ ก็คือ Drowmed Ban”

“ดราวนี่ แบน... ชื่อประหลาด โดยเฉพาะหากเป็นชื่อนักเขียน”

“แต่ทำได้อะ? ชื่อหนึ่งวงเหล้าเมืองนอกตั้งให้ อีกชื่อหนึ่งก๊วนเหล้าเมืองไทยตั้งให้ ทั้งสองก๊วนมีความหมายต่อผมยิ่ง”

“ไม่ยากชื่อไม่เพราะก็ลองผวนกลับดู อาจดีขึ้นนะ”

“เขาทำปากขมุบขมิบผวนคำตามคำแนะนำของข้าพเจ้า สีหน้าของเขาพลันเปลี่ยนเป็นยิ้มระรื่น จับมือข้าพเจ้าเขย่าเป็นการใหญ่ แล้วชูสองมือขึ้นฟ้า

“โอ! ขอขอบคุณสวรรค์ที่ทำให้ผมมาเมาและเจอพี่ที่เมืองไทยนี้ อี อี หู หู อะ อะ...”

ยามบ่น “ไอ้ ดราวนี่ แบน มันบ้าไปแล้ว ท่าทางมันดีใจเหมือนนักเขียนที่ขายหนังสือได้ซึกยี่สิบห้าล้านเล่ม”

(ผู้ขายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85 : 2550)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงให้เห็นว่าวินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการล้อเลียนตามรูปแบบการเขียนเรื่องล้อหรือ Parody มาใช้ล้อเลียนงานเขียนเรื่อง The Da vinci Code ซึ่งเป็นหนังสือที่มียอดขายสูงที่สุดในอเมริกามาก่อน โดย The Da Vinci Code กล่าวเกี่ยวกับการตามหาความลับของพระเยซูที่นักวิชาการและนักประวัติศาสตร์ที่เชื่อกันว่า พระเยซูมีภรรยาและบุตร และผู้รู้เรื่องนี้คือศิลปินคนสำคัญ คือ ลีโอนาร์โด ดา วินชี ที่ได้บอกไปถึงความลับนี้ผ่านรูปวาดที่มีชื่อเสียงทั้งหลายของเขา โดยวินทร์ เลียววาริณได้ล้อเลียนถึงความเป็นมาของเรื่องนี้ว่าได้เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นแนวเรื่องที่คนไทยได้คิดขึ้นและนักเขียนคือ แดน บราวน์ ได้นำไปเรียบเรียงใหม่จนกลายเป็นหนังสือที่มียอดขายสูงสุด ซึ่งกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณใช้ล้อเลียนนี้ไม่ได้เป็นไปในรูปแบบของการล้อเลียนเนื้อเรื่องทั้งหมดจากวรรณกรรมต่างประเทศ หากแต่ใช้การล้อเลียนเพียงบางส่วนและกล่าวถึงที่มาและชื่อของผู้แต่งเท่านั้น แต่ผู้อ่านก็จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณกรรมที่วินทร์ เลียววาริณได้หยิบมาล้อเลียนด้วยถึงจะเข้าใจได้ว่าผู้เขียนกำลังกล่าวถึงวรรณกรรมเรื่องใดนอกจากการล้อเลียนผลงานวรรณกรรมแล้วจากตัวอย่างข้างต้น วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวล้อเลียนสังคมเกี่ยวกับการใช้ภาษาในอินเทอร์เน็ตของเด็กในปัจจุบันไว้อีกด้วย

นอกจากวรรณกรรมต่างประเทศแล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้ล้อเลียนลักษณะการแต่งวรรณคดีของไทยไว้ด้วย โดยได้เขียนเรื่องเลียนแบบวรรณกรรมและใช้ฉากที่กล่าวเกี่ยวกับช่วงเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สองโดยใช้ภาษาที่ต่างไปจากเดิมมานำเสนอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กองกำลังของนางรติเดินทางมุ่งหน้าไปสมทบกับทัพใหญ่ของพม่าที่กำลังล้อมอยุธยา ข้าถูกคุมตัวไปตลอดทาง

ข้ากลับมาถึงอยุธยาอีกครั้งในฐานะเชลย

ราตรีหนึ่ง เสียงเอะอะโวยวายทั่วค่าย ท้องฟ้ากลายเป็นสีเลือด มองออกไปจากที่คุมขัง เห็นเพลิงไหม้ลูกท่อมเมือง อยุธยา กำลังจะสิ้นใจ

ข้าเบ่งตามองภาพเบื้องหน้าอย่างสิ้นหวัง น้ำตาคลอ ข้าเป็นทหารแห่งอยุธยา แต่ไม่สามารถแม้จะช่วยตัวเองให้พ้นจากพันธนาการนี้

คืนหนึ่งนางมาหาข้าที่คุมขัง สีหน้าของนางเรียบเฉย “ตามมา ข้ามีบางสิ่งให้ท่านดู”

ม้าสิบตัวตะบึงออกนอกเมือง ข้าขี่ม้าทั้งที่ถูกพันธนาการ แสงไฟที่ลูกท่อมเมืองยังไม่ดับ ควันดำโขมงเหนือยอดเจดีย์ เสียงอึกทึกของม้าศึกและเสียงร้องคร่ำครวญของชาวเมือง

ม้าหยุดที่จอมปลวกใหญ่ชายป่า นางสั่งให้ข้าเงยบ พวกเขารออย่างอดทนไม่นานขบวนเกวียนหลายสิบเล่มก็มาถึง คนที่นำขบวนเกวียนแต่งกายเยี่ยงชาวบ้าน คือ อำมาตย์พิชัยและนายทองอิน

อำมาตย์พิชัยและนายทองอินทำความเคารพนาง “ขอให้ท่านอะแซหวุ่นกี้จงเจริญทองเหล่านี้เป็นบรรณาการแก่พม่า ต่อแต่นี้อยุธยาคงจะส่งบรรณาการดอกไม้เงินดอกไม้ทองแก่พม่าสืบไป

ข้าคำราม “ไอ้ทรยศ” ถลันร่างออกไป

ดาบของนางพาดคอข้า ตาประสานตา

นางสะบัดดาบบูบ สะบัดเชือกที่พันธนาการข้า

พลันนางโยนดาบให้ข้า

(ผู้ขายคนที่ตามรักเธอทุกชาติพิมพ์ครั้งที่ 85 : 2550)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้จะเห็นได้ว่าวินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการแต่งโดยใช้ภาษาที่เก่ากว่าภาษาในปัจจุบันที่ใช้มาตลอดทั้งเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงจุดประสงค์ว่าผู้เขียนต้องการจะกล่าวเกี่ยวกับช่วงเหตุการณ์ในอดีตช่วงที่เสียกรุงครั้งที่สอง ทั้งนี้วินทร์ เลียววาริณไม่ได้ใช้กลวิธีการแต่งแบบบทร้อยกรองที่ใช้ในงานวรรณคดีทั้งหมด แต่ผู้อ่านก็จะสามารถเข้าใจได้ว่าผู้เขียนกำลังพยายามเชื่อมโยงงานเขียนซึ่งใช้ช่วงเวลาในปัจจุบันเข้ากับงานเขียน ซึ่งเป็นช่วงเวลาในอดีตโดยใช้การล้อเลียนเหตุการณ์ช่วงการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ที่มีปรากฏอยู่ในวรรณคดีเกี่ยวกับความสูญเสียจากการเผาเมืองมาเป็นต้นแบบในการล้อเลียน

นอกจากการล้อเลียนงานในวงการวรรณกรรมแล้ววินทร์ เลียววาริณยังได้ล้อเลียนไปถึงงานศิลปะในสาขาอื่นอีกด้วยซึ่งก็คือ วงการภาพยนตร์ โดยวินทร์ เลียววาริณได้ล้อเลียนภาพยนตร์ที่มี

ชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักเรื่อง Star Wars ไว้ในหนังสือเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** ดังตัวอย่างต่อไปนี้

จอร์จ ลูคัสว่า“ความคิดตะวันออกนี้น่าสนใจมาก ทำให้ผมเกิดไอเดียอยากเขียนนิยายบ้าง”

“คุณก็เป็นนักเขียน”

“ผมเป็นนักแต่งนิทานที่อยากเขียนนิยายไซไฟ แต่ไม่รู้ว่าจะได้ไปไหน”

“ไม่มีปัญหาเขียนนิยายอยู่ในทุกที่ ไซไฟนิยายไทย จีน ฝรั่งเศส แวก ลาว เขมร ได้หมด ตั้งแต่จีนไปถึง
จิวฝรั่งเศส จะใช้นิยายที่มีฉากอวกาศยังได้”

“นิยายของเขาเป็นประกาย “น่าสนใจ เอาละ สมมุติว่าผมอยากเขียนเรื่องนี้เป็นไซไฟ คุณว่าผมควร
ตั้งชื่อเขาว่าอะไร?”

“อืมถ้าเป็นนิยายกำลังภายในจีนก็ง่ายหน่อย ในเมื่อเขาอยู่ทางทิศตะวันออกก็เรียกเขาว่า มารบูรพา
หากแต่เป็นฝรั่งก็น่าจะเรียกว่า...”

ข้าพเจ้าครุ่นคิดอยู่ครู่หนึ่ง กลืนดอกไม้สีม่วงบนโต๊ะสัมผัสนาฬิกาประสาฬพิมพ์ “ลาเวนเดอร์...”

กิมย้ง ว่า “ดา เวเดอร์?”

จอร์จ ลูคัส เอ้ย “ดาร์ธ เวเดอร์? ชื่อนี้ผมจองนะ”

“มารบูรพา หรือ ดาร์ธ เวเดอร์ นี่มีลูกสาวสวยมากพระเอกไปหลงรักหัวปักหัวปำ”

“ไม่กลัวมารเวเดอร์หรือ?”

“กลัว แต่ความรักมีอำนาจเหนือทุกอย่าง พระเอกกับนางเอกผจญภัยด้วยกันทั้งเรื่อง”

กิมย้งถาม “แล้วนางเอกควรชื่ออะไร?”

ใช้ชื่อร้านก๋วยเตี๋ยวลูกขึ้นปลาขาประจำผมดีไหม ลีอา เป็นไง?”

กิมย้ง สายหน้า “ไม่ไหว”

ข้าพเจ้าเกาคาง “งั้นชื่อ ยัง เช่นเดียวกับคุณนั่นแหละ”

“อ้อ! จะดีหรือ ชื่อ ยัง?”

ข้าพเจ้าเริ่มรำคาญ “งั้นชื่อ ยังยี้ ก็แล้วกัน”

(ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงผู้แต่งและตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง Star Wars ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงและกล่าวถึงผู้กำกับของเรื่องซึ่งก็คือ จอร์จ ลูคัส ว่าได้แนวคิดและแนวเรื่องเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนี้มาจาก สาย ธารี ตัวละครเอกของเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85** และล้อเลียนที่มาของชื่อตัวละครที่อยู่ในเรื่องว่าเกิดมาจากสิ่งของธรรมดา รอบๆตัวโดยนอกจากภาพยนตร์ เรื่อง Star Wars แล้ว วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึงวรรณกรรมจีนเรื่อง **มังกรหยก** ไว้ด้วย โดยแสดงแนวคิดว่าตัวละครฝ่ายร้ายไปจนถึงพล็อตเรื่องบางส่วนในเรื่องนั้นมี

ความคล้ายคลึงกัน โดยวินทร์ เลียววาริณเปรียบเทียบที่มาของชื่อตัวละครในภาพยนตร์และวรรณกรรมจีนว่ามาจากสิ่งรอบ ๆ ตัวของสาย ธารี ผู้เป็นคนต้นคิดแนวเรื่องทั้งหมด การใช้กลวิธีการล้อเลียนแบบนี้จะทำให้ผู้อ่านเกิดความสนุกสนานและขบขันจากที่มาของชื่อต่าง ๆ ที่วินทร์ เลียววาริณนำมาล้อเลียนไว้ในเรื่อง

กลวิธีการแต่งโดยใช้ลักษณะของวรรณกรรมล้อเลียนในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนี้เป็นกลวิธีการถ่ายทอดแนวคิดและเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ปรากฏไม่มากนักในวงการวรรณกรรมไทย กลวิธีการเขียนวรรณกรรมแบบล้อเลียนนี้ผู้อ่านจะต้องทราบถึงวรรณกรรมต้นแบบที่ผู้เขียนนำมาล้อเลียนเสียก่อน ซึ่งในหนังสือเรื่อง *ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติ พิมพ์ครั้งที่ 85* นี้ วินทร์ เลียววาริณก็ได้เลือกกล่าวถึงวรรณกรรมหรือภาพยนตร์ไปจนถึงตำนานต่าง ๆ ที่มีผู้รู้จักในวงกว้างมาล้อเลียนจึงทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงการล้อได้ตรงกัน โดยวินทร์ เลียววาริณล้อเลียนถึงที่มาของเรื่องหรือตัวละครมากกว่าจะล้อเลียนในส่วนของเนื้อเรื่องหรือการดำเนินเรื่อง

นอกจากการแต่งเรื่องโดยใช้กลวิธีการล้อเลียนวรรณกรรมที่พบได้จากเรื่องแล้ว แนวคิดที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึงมาโดยตลอดในงานเขียนช่วงที่สามนี้ก็คือ การหาวัตถุดิบหรือแนวเรื่องมาใช้ในการเขียนโดยจากนวนิยายเรื่อง *ผู้ชายที่ตามรักเธอทุกชาติพิมพ์ ครั้งที่ 85* นี้ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงการหาแนวเรื่องจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไม่ยาก และใช้การผูกเรื่องที่เน้นถึงความแปลกและแตกต่าง โดยเสนอผ่านการล้อเลียนที่มาของวรรณกรรมสำคัญ ๆ ในวงการวรรณกรรมของโลกดังที่ปรากฏในเรื่อง เป็นต้น

3.3.6 กลวิธีการใช้คำคมหรือข้อความสั้น ๆ

กลวิธีการใช้คำคมหรือข้อความสั้น ๆ ในที่นี้ หมายถึง งานเขียนในลักษณะ Epigram หมายถึง คำพูดที่เฉียบแหลม บทกวีสั้นกะทัดรัดและเฉียบแหลม รวมถึงคำกล่าวสั้น ๆ ตอนท้ายบทละคร ตอนจบของนิทาน หรือตอนจบของงานวรรณกรรม (ราชบัณฑิตยสถาน : 2545) ซึ่งเป็นลักษณะงานเขียนที่เกิดขึ้นในตะวันตก การใช้คำคมหรือข้อความสั้น ๆ ได้รับความนิยมจากนั้นเขียนในช่วงหลังเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการสื่อสารแนวคิดหลักโดยตรงโดยไม่ต้องใช้องค์ประกอบของวรรณกรรมทุกส่วนแต่ผู้อ่านยังต้องแปลความหมายและทำความเข้าใจเช่นเดิม ในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีการใช้กลวิธีการใช้คำคมหรือข้อความสั้น ๆ ปรากฏในหนังสือเรื่อง *รอยเท้าเล็กๆของเราเอง* (พ.ศ. 2548) *ความฝันโง่ๆ* (พ.ศ. 2549) *เบื่องบนยังมีแสงดาว* (2550) ยกตัวอย่างดังนี้

ตะบองเพชรที่ยืนกลางแดดเผาชั่วเวลาปี ยังออกดอกงดงามได้

อุปสรรคจะเป็นอุปสรรคก็ต่อเมื่อเรามองมันเป็นอุปสรรค

(ความฝัน : 2549)

จากตัวอย่างนี้วินทร์ เลียววาริณใช้ข้อความเปรียบเทียบสั้น ๆ เพื่อให้กำลังใจผู้อ่านตามจุดมุ่งหมายของหนังสือกล่าวเกี่ยวกับมุมมองของคนต่ออุปสรรค

หนังสือเรื่อง **เบื่องบนยังมีแสงดาว** วินทร์ เลียววาริณได้ใช้คำคมหรือข้อความสั้น ๆ ว่า

หนึ่งวินาทีของคนมีปัญญายาวกว่าหนึ่งวันของคนอื่น

(เบื่องบนยังมีแสงดาว : 2550)

จากตัวอย่างนี้กล่าวถึงการคิดอย่างมีประโยชน์ของคน โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้รูปประกอบการเขียนคำคมและเว้นพื้นที่ว่างไว้ทั้งหน้ากระดาษทำให้ข้อความนั้นโดดเด่นขึ้นมาและดึงดูดสายตาของผู้อ่าน

การใช้ข้อความสั้น ๆ สู่ถึงแนวคิดของผู้เขียนนี้ เป็นกลวิธีที่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนักในวรรณกรรมไทย นักเขียนส่วนใหญ่มักใช้ฉันทลักษณ์ในแบบโคลงกลอนเนื่องจากมีความคุ้นเคยมากกว่ามากกว่า แม้ว่าวินทร์ เลียววาริณจะนำมาใช้ก็ใช้ควบคู่ไปกับการเขียนบทความเช่นกัน แต่ก็แสดงให้เห็นถึงการพยายามจะหลีกเลี่ยงจากกฎเกณฑ์การเขียนเดิม ๆ และนำเสนอแนวคิดด้วยกลวิธีที่แตกต่างออกไป

3.3.7 การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอบทความที่แสดงแนวคิดมาตั้งแต่ช่วงที่สองของงานเขียนโดยในช่วงที่สามนี้ปรากฏอยู่ในหนังสือเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** และ **ยาแก้สมองผูกตราควายบิน**

เรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** วินทร์ เลียววาริณได้เขียนบทความโดยเกิดจากการตั้งคำถามต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและอธิบายโดยวิธีการแบบหลักการและเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ โดยกล่าวถึงพฤติกรรมมนุษย์เช่นเดียวกับที่ปรากฏในบทความจากหนังสือเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** แต่มีข้อแตกต่างตรงที่บทความจากหนังสือเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** เป็นบทความเน้นเกี่ยวกับพฤติกรรมและจิตใจของมนุษย์ด้วยกันแต่บทความในเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** นี้เป็นบทความที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับมนุษย์กับความสัมพันธ์กับสิ่งรอบๆตัวเช่น ธรรมชาติ หรือความเชื่อที่เกิดขึ้นมากกว่าโดย วินทร์ เลียววาริณ กล่าวถึงเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ไว้ว่า

ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล เป็นการค้นหาตัวตนของมนุษย์ ตรีกตรองคำถามเชิงอภิปรัชญา ศาสนา จักรวาลวิทยา ฯลฯ ผ่านวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ หนังสือเล่มนี้เป็นแนวขยายรายละเอียดหนังสือรวมเรื่องสั้นและ บทความเรื่อง สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน ในอีกระดับหนึ่ง โดยใช้หลักการมองโลกและปัญหาของสังคมและมนุษย์ใน เชิงกว้าง ใช้หลักกาลามสูตร (วิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์) ที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้นานมาแล้ว

เมื่อถอยไปดูที่ต้นเหตุไกล ๆ กว้าง ๆ ทำให้เห็นโลกนี้ได้ชัดเจนมากขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ

(ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล : 2548)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่ต้องการจะนำเสนอบทความ ต่อเนื่องมาจากรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** โดยใช้มุมมองที่กว้างมากขึ้นแสดงถึง ความสัมพันธ์ของมนุษย์และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

วินทร์ เลียววาริณใช้การดำเนินเรื่องแบบตั้งคำถามเป็นส่วนใหญ่ และมีการใช้ ประสบการณ์ของตนเองมาอธิบายแนวคิดที่ตนเองต้องการจะนำเสนอ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

อะไรคือ ศิลปะ? พฤติกรรมของศิลปินขณะสร้างสรรค์ หรือปฏิกิริยาของคนชมหรืออ่านงานศิลปะนั้น? หรือ เป็นเพียงพฤติกรรมการสื่อสาร คล้ายกับการผูกريبบนบถของของขวัญส่งให้ผู้อื่น?”

บางคนบอกว่าศิลปะก็คือทัศนคติของคนเสพ

การมองพระอาทิตย์ตกดิน การมองใบไม้แห้งร่วงหล่น ก็สามารถกระตุ้นความรู้สึกการรับรู้ความงามได้

ในภาพยนตร์เรื่อง *Miracolo a milano* (ปฏิหารย์ในเมืองมิลาน - 1951) ตัวละครชื่อ โตโต ชักชวนชาวเมือง ยากไร้มารวมกันดูพระอาทิตย์ตกและเมื่อพระอาทิตย์ตกแล้ว ชาวเมืองพากันปรบมืออย่างมีความสุข

ความงามอยู่ที่การมอง?

(หนังสือกลางแปลง : ศิลปะกับมนุษย์)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นการดำเนินเรื่องโดยการตั้งคำถามและหาคำตอบไปเรื่อย ๆ โดยวินทร์ เลียววาริณได้แสดงแนวคิดที่ต้องการจะนำเสนอไว้ในคำตอบ ใช้การอธิบายที่ เข้าใจง่ายและจบด้วยการทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้คิดทบทวนตามแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณได้เสนอไป ยกตัวอย่างเช่น

“ถ้าหากว่าจุดหมายของชีวิตเพื่อความสุขจริง ก็ต้องถามต่อว่า “ความสุข” คืออะไร ถ้าความสุขคือความ เบิกบานทางกายและใจ เราต้องนิยามความสุขด้วย เพราะทั้งสองเป็นคนละด้านของแกนของ “ความสุข” ของตาซึ่งแห่งความรู้สึกและเป็นอัตวิสัย ความสุขของคน ๆ หนึ่งอาจเป็นความไม่สุขของคนอีกคนหนึ่ง”

หลักการเขียนโดยใช้ภาษาพูด รูปภาพ และสัญลักษณ์ที่ผู้อ่านคุ้นเคยมาช่วยในการนำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที

การจับบทความในช่วงที่สามของวินทร์ เลียววาริณนี้เป็นการจับบทความเพื่อนำเสนอแนวคิดของเรื่องทั้งหมด โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการนำเสนอและเน้นถึงการแสดงแนวคิดหลักโดยในเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์กับมนุษย์และธรรมชาติในมุมมองกว้างกว่าและไม่ใช้มนุษย์เป็นจุดศูนย์กลางเช่นที่ปรากฏในเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** โดยใช้กลวิธีการเขียนจากประสบการณ์และใช้อ้างถึงบุคคลสำคัญมาใช้นำเสนอ โดยถ่ายทอดด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้รูปแบบของบันเทิงคดี คือ มีการสนทนาสลับไปมาเพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น และในเรื่อง **ยาแก้สมองผูกตรรกะความบิน** กล่าวถึงการหาแนวเรื่อง วินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการเขียนที่เข้าใจง่าย โดยใช้รูปและเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นการผสมผสานแนวเรื่องเข้าด้วยกันและใช้ภาษาพูดในการเขียน ต่างไปจากการเขียนอธิบายหรือตำราการเขียนทั่วไปซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวคิดของ วินทร์ เลียววาริณที่เชื่อว่ากลวิธีการนำเสนอที่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

จากการศึกษากลวิธีทางการเขียนในช่วงที่สาม พ.ศ. 2548-2550 พบว่าวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนโดยใช้รูปแบบตามหลักการเขียนวรรณกรรมลดน้อยลงและนำเสนองานเขียนโดยใช้กลวิธีที่หลากหลายมากขึ้นโดยไม่มีกรอบจำกัด และไม่ยึดติดกับกลวิธีตามรูปแบบทางวรรณกรรมอย่างเช่นในช่วงที่ผ่านมา กลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้บางกลวิธีนำเสนอต่อเรื่องและพัฒนามาจากช่วงที่สอง เช่น กลวิธีการใช้วรรณรูปแต่ในช่วงที่สามนี้วรรณรูปที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้มีรายละเอียดที่แสดงถึงแนวคิดหลักได้มากยิ่งขึ้น สามารถตีความหมายจากรูปที่ปรากฏได้ทุกส่วนแม้ว่ารูปที่ปรากฏจะมีองค์ประกอบน้อยและสื่อความหมายเชื่อมโยงถึงแนวคิดหลักได้จากทุกส่วนกว่าวรรณรูปที่ปรากฏในงานเขียนช่วงที่สอง เป็นต้น

การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการใช้ภาพประกอบเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอต่อเรื่องมาจากในช่วงที่สองและมีความโดดเด่น ทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณสะดุดตาและได้รับความสนใจจากผู้อ่าน โดยในช่วงที่สองนั้นวินทร์ เลียววาริณเลือกใช้การจัดหน้าและใช้ภาพประกอบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอแนวคิดของเรื่อง และในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้นำมากลวิธีนี้มาประกอบการนำเสนอแนวคิด ทำให้งานเขียนมีความโดดเด่นสะดุดตาผู้อ่านมากขึ้นและเพื่อทำให้ผู้อ่านที่ไม่ชอบงานวรรณกรรมรูปแบบเดิมหันมาสนใจงานวรรณกรรม และแนวคิดที่ปรากฏในงานวรรณกรรมนั้น ซึ่งวินทร์ เลียววาริณได้พัฒนากลวิธีดังกล่าวมาจากประสบการณ์การทำงานในสาขาโฆษณาทำให้วินทร์ เลียววาริณนำข้อดีของการนำเสนอโฆษณามาประกอบการ

นำเสนองานวรรณกรรม โดยใช้การจัดหน้าและการจัดวางตัวอักษรจนถึงการใช้ภาพประกอบมาช่วยนี้ ทำให้วรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณมีรูปแบบที่ต่างจากวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่นซึ่งกลวิธีนี้ ทำให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตงานวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณได้ว่า งานวรรณกรรมนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบเพื่อให้เข้ากับลักษณะผู้อ่านในปัจจุบันได้ และสามารถสร้างกลุ่มผู้อ่านใหม่ ๆ หรือผู้อ่านที่ไม่ชอบการอ่านหนังสือที่มีตัวอักษรมากเกินไปให้หันมาสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้นให้สนใจงานวรรณกรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนที่ผสมผสานกลวิธีการนำเสนอทางวรรณกรรมและกลวิธีจากศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นเรื่องราว (Narrative) เช่นเดียวกันมาประกอบการเขียนด้วยไม่ว่าจะเป็น ภาพยนตร์ หรือ นิยายภาพ โดยใช้การผสมผสานกลวิธีการนำเสนอเหล่านี้เข้ากับวรรณกรรมเกิดเป็นวรรณกรรมที่มีรูปแบบเฉพาะตัวและแตกต่างจากวรรณกรรมทั่วไป ซึ่งกลวิธีเหล่านี้เกิดขึ้นตามแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่เชื่อว่าวรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่สามารถนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายได้โดยไม่มีกรอบจำกัด

นอกจากการผสมผสานศิลปะที่ต่างสาขาเข้าด้วยกันแล้ววินทร์ เลียววาริณได้ผสมผสานงานเขียนที่ต่างประเภทกันเข้าด้วยกันโดยไม่แยกประเภทของวรรณกรรม เช่น การนำวรรณกรรมประเภทสารคดีมาเล่าในแบบบันเทิงคดีเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** โดยมุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดเป็นสำคัญโดยวินทร์ เลียววาริณนำข้อดีของวรรณกรรมทั้งสองรูปแบบคือการดำเนินเรื่องอย่างอิสระของวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีและการนำเสนอแนวคิดโดยตรงที่สั้นกระชับมาใช้ในการนำเสนอแนวคิด

จากการศึกษางานเขียนช่วงที่สามของวินทร์ เลียววาริณ พบว่า วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานงานเขียนที่มีลักษณะการนำเสนอต่างประเภทกันหรือต่างสาขากันเข้าด้วยกันโดยมุ่งเน้นเสนอแนวคิดของเรื่องเป็นหลัก ทำให้เกิดงานวรรณกรรมในรูปแบบใหม่ ๆ ในวงการวรรณกรรมปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นการข้ามกรอบหรือกฎเกณฑ์ในการเขียนวรรณกรรมปัจจุบันที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดสร้างสรรค์ในการเขียนของวินทร์ เลียววาริณต่อการนำเสนองานเขียน

กล่าวได้ว่างานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีการพัฒนาจากงานเขียนที่มีรูปแบบตามขนบการเขียนวรรณกรรมปัจจุบันในช่วงที่หนึ่ง มาสู่การทดลองงานเขียนในหลายหลายรูปแบบและประเภทในช่วงที่สอง และในช่วงที่สามนี้วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ยึดติดอยู่กับกรอบหรือกฎเกณฑ์ในการเขียนและนำเสนอแนวคิดอย่างอิสระได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษากลวิธีในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณตลอดทั้งสามช่วงสังเกตได้ว่า วินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการทางงานเขียนอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถแบ่งพัฒนาการทางแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณได้เป็น ดังต่อไปนี้

- พัฒนาการที่มีอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงของงานเขียน
- พัฒนาการที่มีต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงที่ 1-2
- พัฒนาการที่มีต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงที่ 2-3
- พัฒนาการที่ปรากฏในช่วงที่ 1 และ 3

พัฒนาการที่มีอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงของงานเขียน คือ กลวิธีการนำเสนอโดยใช้รูปแบบทางวรรณกรรมโดยวินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนตามรูปแบบและกลวิธีทางวรรณกรรม เช่น การใช้บทบรรยายและบทสนทนา การใช้บทสนทนาหรือการใช้บทพูดเดี่ยวในใจเป็นกลวิธีหลักในการนำเสนองานเขียนในช่วงแรกเริ่ม ในช่วงที่สองแม้ว่าวินทร์ เลียววาริณได้นำกลวิธีการนำเสนอตามหลักการทางวรรณกรรมที่ได้ใช้ในช่วงแรกมาผสมผสานกับการทดลองกลวิธีการเขียนในเชิงสร้างสรรค์ ในช่วงที่สามนั้นวินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนโดยใช้กลวิธีการนำเสนอทางทางวรรณกรรมน้อยลงตามแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่ว่าวรรณกรรมควรจะนำเสนอได้อย่างอิสระไม่ยึดติดกับรูปแบบหรือกลวิธีจึงพบเพียงแค่การนำเสนอโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนาซึ่งวินทร์ เลียววาริณได้นำมาประกอบกับกลวิธีการนำเสนอในรูปแบบอื่น ๆ

จากการศึกษางานเขียนทั้งสามช่วงพบว่า วินทร์ เลียววาริณใช้การเล่าเรื่องแบบบุรุษที่หนึ่ง เป็นผู้เล่ามากที่สุดตลอดการนำเสนองานเขียนทั้งสามช่วง ตามด้วยการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม และการเล่าเรื่องแบบผสมผสานตามลำดับ และมักนำเสนอเรื่องในลักษณะตามเข็มนาฬิกามากที่สุดตามด้วยการเล่าเรื่องแบบสลับไปมาและการเล่าเรื่องแบบย้อนต้นตามลำดับ

การจบเรื่องวินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงความสนใจและพัฒนาการในงานเขียนตลอดทั้งสามช่วงโดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การจบเรื่องแบบหักมุมบ่อยครั้ง เนื่องจากความชอบโดยส่วนตัวในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้นำกลวิธีการหักมุมมาใช้ในการดำเนินเรื่องแทนการนำเสนอในตอนจบเรื่องเพียงอย่างเดียว และทำให้ผู้อ่านเกิดความประหลาดใจกับโครงเรื่องที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดคิดไว้ และในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอการจบเรื่องแบบทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้คิดและเลือกตอนจบด้วยตนเองจากตอนจบที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอไว้ในเรื่องตามความพอใจของผู้อ่าน ตามแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนองานเขียนอย่างอิสระ

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนโดยใช้กลวิธีการใช้ภาพประกอบตลอดงานเขียนทั้งสามช่วง โดยในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณได้ใช้ภาพมาเป็นส่วนประกอบของเรื่องเล่าโดยพบในเรื่อง **ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน** เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนกับอ่านเรื่องจริงมากกว่านวนิยายประวัติศาสตร์ ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้นำภาพประกอบในเชิงทัศนศิลป์มาใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเล่าเรื่อง เช่นเรื่องสั้นในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** ซึ่งภาพประกอบนั้นมี

ส่วนสำคัญกับเรื่องโดยวินทร์ เลียววาริณใช้ควบคู่กับการนำเสนอโดยใช้หลักการทางวรรณกรรมเพื่อสื่อแนวคิดหลักของเรื่อง และในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้พัฒนากลวิธีการใช้ภาพประกอบเพิ่มขึ้นโดยนำมาช่วยในการเล่าเรื่องโดยตรงโดยปรากฏในเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** ที่วินทร์ เลียววาริณนำนิยายภาพมาเล่าภาพความฝันของโมแทนการถ่ายทอดเนื้อเรื่องด้วยตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

การจัดวางตัวอักษร การจัดหน้าและการตีพิมพ์เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอตลอดงานเขียนทั้งสามช่วง โดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณทดลองนำการจัดวางตัวอักษรและการจัดหน้ามาใช้เป็นส่วนประกอบของเรื่องโดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **โลกย์- นิพพาน** ที่วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอโดยใช้การเล่าเรื่องแบบคู่ขนาน (Parallel) ควบคู่กับกลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้บทบรรยายและบทสนทนา ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณพัฒนากลวิธีการการจัดวางตัวอักษรมาใช้เพื่อนำเสนอแนวคิดของเรื่องและสื่อความหมายเช่นการเล่าเรื่องในกรอบสี่เหลี่ยมในเรื่อง 37 องศา - 53 องศา - 21 องศา เพื่อสื่อถึงกรอบปฏิบัติงานของข้าราชการ ในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณให้ความสำคัญต่อการการจัดหน้าและการตีพิมพ์มากขึ้นต่างจากการนำเสนอวรรณกรรมโดยทั่วไป โดยใช้การจัดวางหน้ากระดาษเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดที่ผู้อ่านต้องการจะนำเสนอมากขึ้น เช่นการใช้การจัดวางหน้ากระดาษในรวมบทความเรื่อง **ยาแก้สมองผูกตราคความบิน** เป็นต้น

พัฒนาการที่มีต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงที่ 1- 2 ได้แก่ กลวิธีการใช้สัญลักษณ์และกลวิธีการนำเสนอแบบวารสารศาสตร์ โดยวินทร์ เลียววาริณใช้กลวิธีการใช้สัญลักษณ์ในงานเขียนช่วงที่หนึ่งและช่วงที่สอง โดยสัญลักษณ์ที่วินทร์ เลียววาริณใช้ทั้งสองช่วงนั้นเป็นสัญลักษณ์ที่เข้าใจได้ทันทีเช่นเดียวกันทั้งสองช่วง นอกจากนี้วินทร์ เลียววาริณได้ใช้กลวิธีการนำเสนอแบบวารสารศาสตร์ในงานเขียนทั้งสองช่วงด้วยเช่นเดียวกัน โดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณได้นำข่าวและการเล่าเรื่องโดยเลียนแบบการรายงานข่าวมาใช้ในการเขียนและในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้เพิ่มเติมกลวิธีการนำเสนอเรื่องโดยใช้กลวิธีการโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มาเป็นกลวิธีหลักในการนำเสนอมากขึ้น

พัฒนาการที่มีต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงที่ 2-3 ได้แก่ การใช้วรรณรูป และการใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องเล่า วินทร์ เลียววาริณเริ่มใช้การนำเสนอในรูปแบบวรรณรูปครั้งแรกในงานเขียนช่วงที่สอง และในช่วงที่สามได้พัฒนากลวิธีการนำเสนอโดยใช้วรรณรูปให้มีความละเอียดสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้ดีความได้ในทุกส่วนของวรรณรูป

ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้เริ่มต้นนำเสนอโดยใช้บทความเป็นครั้งแรกด้วยโดยปรากฏในเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ซึ่งนำเสนอบทความในรูปแบบสารคดีควบคู่กับการนำเสนอเรื่องสั้น แสดงให้เห็นแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่เห็นว่าเนื้อหาที่มีความสำคัญกว่ารูปแบบที่นำเสนอ

รูปแบบเป็นเพียงภาษาที่มารองรับแนวคิดและสามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับเนื้อหาได้ ซึ่งนอกจากนำเสนอบทความเชิงสารคดีแล้ววินทร์ เลียววาริณยังนำเสนอบทความอ่านเล่นแต่แฝงแนวคิดเกี่ยวกับความจริงความลงในปัจจุบันโดยปรากฏในรวมบทความหรรษาคดีเรื่อง **ำ การใช้บทความในการนำเสนอ** นี้ เป็นไปตามแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณเกี่ยวกับการเลือกกลวิธีให้เหมาะสมกับเนื้อหาและในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนโดยใช้บทความในการนำเสนออีกครั้งในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** และ **ยาแก้สมองผูกตรรกะความบิน** โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีการสนทนาเช่นเดียวกับการนำเสนองานเขียนแบบบันเทิงคดี ซึ่งจากการนำเสนอนี้วินทร์ เลียววาริณได้เลือกข้อดีของสารคดีและบันเทิงคดีมาเป็นหลักในการนำเสนอ

พัฒนาการที่ปรากฏในช่วงที่ 1 และ 3 ได้แก่การนำเสนอโดยใช้หลักการของภาพยนตร์มาใช้ในการเล่าเรื่อง โดยในช่วงแรกนั้นปรากฏในเรื่อง **เกม** ที่วินทร์ เลียววาริณใช้การตัดสลับฉากไปมาสามฉากเช่นเดียวกับภาพยนตร์ ซึ่งเรื่อง **เกม** นี้ปรากฏในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **อาเพศกำสรวล** จึงถือได้ว่าเป็นการทดลองนำกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณสนใจมานำเสนอ วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนโดยใช้หลักการของภาพยนตร์อีกครั้งในช่วงที่สาม โดยวินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอนวนิยายเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** ซึ่งมีกลวิธีการเล่าแบบภาพยนตร์มืดและการตัดสลับฉากแบบภาพยนตร์ปรากฏอยู่ ซึ่งการนำเสนอกลวิธีการนำเสนอโดยใช้หลักการของภาพยนตร์ในช่วงที่สามนี้ก็มีลักษณะที่ละเอียดและมีการดำเนินเรื่องที่ซับซ้อนมากกว่ากลวิธีที่พบในช่วงแรก

นอกจากพัฒนาการทางด้านกลวิธีทั้งสามช่วงของวินทร์ เลียววาริณแล้วในการนำเสนองานเขียนบางช่วง วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอกลวิธีที่มีความโดดเด่นและแสดงให้เห็นพัฒนาการในการนำเสนองานวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณไว้ด้วย โดยกลวิธีที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณมีดังต่อไปนี้

- การแบ่งบทหรือตอนเพื่อแยกแนวคิดของเรื่อง โดยกลวิธีนี้พบได้ในงานเขียนช่วงแรกซึ่งเป็นช่วงที่วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นการเป็นนักเขียนอาชีพได้ไม่นานวินทร์ เลียววาริณจึงใช้การแบ่งบทเพื่อแยกแนวคิดที่ต้องการนำเสนอออกเป็นส่วน ๆ เพื่ออธิบายถึงแนวคิดหลักของเรื่องได้ง่ายขึ้นและเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในเนื้อหา โดยแต่ละบทจะนำเสนอแนวคิดหลักหนึ่งแนวคิด โดยวินทร์ เลียววาริณได้ใช้การแบ่งบทหรือตอนนี้ทั้งในนวนิยายและเรื่องสั้น แต่ในช่วงที่สองและสามวินทร์ เลียววาริณไม่ได้ใช้การแบ่งบทหรือตอนในเรื่องสั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ทางการเขียนที่เพิ่มขึ้นทำให้วินทร์ เลียววาริณสามารถวางโครงเรื่องได้อย่างสลับซับซ้อนมากขึ้น

- การนำเสนองานเขียนโดยใช้พยานุชณะ ประโยคและวลี เป็นการนำเสนอโดยการตั้งโจทย์ที่มีการกำหนดพยานุชณะหรือประโยคขึ้นในงานเขียนช่วงที่สอง โดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง

บันนำเป็นตัว ตามแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่ว่าวรรณกรรมเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนสามารถสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนอขึ้นได้อย่างไม่จำกัด เพื่อถ่ายทอดแนวคิดไปสู่ผู้อ่าน ซึ่งตรงกับพัฒนาการทางงานเขียนในช่วงที่สองของวินทร์ เลียววาริณที่นำเสนองานเขียนอย่างหลากหลายรูปแบบและกลวิธี และการกำหนดโจทย์ในการแต่งก็เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณได้ทดลองนำเสนอ

- การนำเสนองานเขียนโดยใช้คำคมสั้น ๆ ในช่วงที่สาม เป็นไปตามพัฒนาการของวินทร์ เลียววาริณที่เห็นว่า วรรณกรรมนั้นมีส่วนสำคัญคือแนวคิดที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอและวรรณกรรมควรจะนำเสนอได้อย่างอิสระโดยไม่มีกฎเกณฑ์ การใช้คำคมหรือข้อความสั้น ๆ ที่สื่อถึงแนวคิดโดยตรง และไม่ใช้กลวิธีที่ซับซ้อนนี้แสดงให้เห็นว่า วินทร์ เลียววาริณให้ความสำคัญกับแนวคิดที่ต้องการนำเสนอมากกว่ากลวิธีและวินทร์ เลียววาริณได้พยายามปรับใช้กลวิธีให้เข้ากับพฤติกรรมกรรมการอ่านที่นิยมรับสารที่สั้น กระชับของคนในปัจจุบัน

จากการศึกษากลวิธีการเขียนของวินทร์ เลียววาริณพบว่าวินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเขียนที่เกิดจากแนวคิดทางวรรณกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนตามหลักการเขียนเป็นส่วนใหญ่ และมีการใช้กลวิธีการเขียนแบบสร้างสรรค์มาเป็นส่วนเสริมในเรื่องสั้นบางเรื่องเพื่อทำให้งานเขียนมีรูปแบบที่ต่างไป ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณเริ่มทดลองกลวิธีการเขียนอย่างหลากหลายรูปแบบและหลากหลายประเภท โดยมีจุดประสงค์คือการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในงานวรรณกรรม และผลิตผลงานที่มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของคนในปัจจุบันด้วย ในช่วงที่สามก็ได้พัฒนารูปแบบและกลวิธีการเขียนนั้นมาสู่การนำเสนอวรรณกรรมอย่างอิสระ ไม่ยึดติดอยู่กับกรอบและกฎเกณฑ์ ในการเขียน กลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเลือกใช้ไม่ตายตัวแต่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสม ทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการที่เห็นได้ชัด ทั้งการนำเสนอแนวคิดที่คมคายและกลวิธีที่โดดเด่นและน่าสนใจอยู่เสมอ

บทที่ 6

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

งานเขียนของนักเขียนแต่ละคนนั้นมักจะมีแนวคิดและกลวิธีที่แตกต่างกันไปเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของนักเขียนเพื่อให้ผู้อ่านจดจำและเกิดความประทับใจในงานเขียนของตน ผู้อ่านมักจะรู้สึกถึงความแตกต่างทั้งทางด้านแนวคิดและกลวิธีของนักเขียนแต่ละคนจากงานเขียน และแม้ว่าจะเป็นนักเขียนคนเดียวกันก็สามารถนำเสนองานที่แตกต่างกันได้ การนำเสนองานเขียนที่แตกต่างกันเหล่านี้เกิดขึ้นจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งความสนใจ แนวคิดและประสบการณ์ชีวิตของผู้เขียนเองที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียน จากการนำศึกษางานเขียนของวินทร์ เลียววาริณพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอและพัฒนาการทางงานเขียนเช่นเดียวกัน โดยปัจจัยที่พบจากงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณบางส่วนเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณสนใจและนำเสนองานเขียนและบางส่วนทำให้วินทร์ เลียววาริณพัฒนางานเขียนที่แตกต่างไปจากเดิม โดยสามารถแบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้เป็น 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. ภูมิหลัง
2. ความถนัดและความสนใจ
3. บริบททางสังคมและการเมือง
4. ปรัชญาความคิดแบบตะวันตก

1. ภูมิหลัง

ภูมิหลังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างงานของนักเขียนเลือกนำเสนองานเขียน เช่น นักเขียนบางคนใช้ประสบการณ์ชีวิตมาเป็นวัตถุดิบในการถ่ายทอด นักเขียนบางคนเลือกนำเสนองานเขียนตามแบบนักเขียนที่ตนชื่นชอบ ภูมิหลังของวินทร์ เลียววาริณก็มีอิทธิพลต่อแนวคิดและการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเช่นเดียวกัน จากการศึกษาประวัติพบว่าวินทร์ เลียววาริณมีความสนใจทางด้านศิลปะมาโดยตลอด และหลังจากสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาได้เลือกศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณสนใจในด้าน องค์ประกอบ การออกแบบและโครงสร้าง เมื่อวินทร์เลียววาริณนำเสนอผลงานทางวรรณกรรมคือ วินทร์ เลียววาริณจึงให้ความสำคัญกับวิธีการนำเสนออันเปรียบเสมือนโครงสร้างและองค์ประกอบที่นำเสนอมาสู่ผู้อ่าน กลวิธีการประพันธ์ของ วินทร์ เลียววาริณจึงโดดเด่นด้านกลวิธีตั้งแต่ในช่วงแรกของการเขียนโดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **อาเพศกำสรวล** ที่วินทร์

เลียววาริณเริ่มต้นนำรูปแบบการนำเสนองานที่ไม่ใช้หลักการทางวรรณกรรมมาช่วยในการถ่ายทอด โดยนำมาเป็นส่วนประกอบในการเล่าถึงเนื้อเรื่องเพื่อให้เรื่องสั้นมีความแปลกตา และต่างจากการนำเสนอเรื่องสั้นโดยทั่วไป เช่นในเรื่อง *โลกีย์-นิพพาน* ที่วินทร์ เลียววาริณใช้การแบ่งเรื่องสั้นสองเหตุการณ์ออกเป็นสองส่วนด้วยสีขาวและสีดำเป็นพื้นหลังของเรื่อง เพื่อสื่อให้เห็นถึงความมืดบอดทางความคิดของตัวละครแทนการกล่าวถึงด้วยตัวอักษรโดยตรงเพียงอย่างเดียวเป็นวิธีการนำเสนอที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านการออกแบบและการวางโครงเรื่องของวินทร์ เลียววาริณได้เป็นอย่างดี ความสามารถทางด้านศิลปะของวินทร์ เลียววาริณนี้เป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่วินทร์ เลียววาริณนำมาใช้อยู่บ่อยครั้งในงานเขียนและได้พัฒนาแนวคิดโดยนำลักษณะเด่นของศิลปะ คือ การรับรู้ด้วยภาพมาช่วยในการถ่ายทอดเนื้อเรื่องในช่วงที่สอง โดยใช้ภาพเพื่อสื่อความหมายและใช้คำบรรยายประกอบและการนำเสนอแบบวรรณรูป พบในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง *หนึ่งวันเดียวกัน* แสดงให้เห็นถึงการพัฒนางานเขียนโดยใช้พื้นฐานทางศิลปะมาช่วยในการนำเสนอ

วินทร์ เลียววาริณยังได้มีโอกาสศึกษาต่อเกี่ยวกับกราฟิกดีไซน์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้วินทร์ เลียววาริณมีแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารว่าภาพก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำเสนอไปสู่ผู้อ่านได้ด้วย วินทร์ เลียววาริณได้นำข้อดีและจุดเด่นเกี่ยวกับการนำเสนอด้วยภาพ การจัดวางรูปแบบและพื้นที่เพื่อให้เกิดความเหมาะสมมาใช้ในการวรรณกรรม ซึ่งการศึกษาทางด้านนี้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่มักใช้ภาพประกอบและเว้นพื้นที่ในการนำเสนอเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งพบในงานเขียนช่วงที่ 2-3 แทนการใช้ภาษาในการสื่อความหมายเพียงอย่างเดียว

นอกจากภูมิหลังทางการศึกษาแล้วปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนอีกอย่างหนึ่ง คือ ประสบการณ์ทำงานในสาขาโฆษณาซึ่งทำให้วินทร์ เลียววาริณได้ฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการสื่อสาร ทำให้วินทร์ เลียววาริณมีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างผลงานหรือใช้กลวิธีที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำรอยเดิมสร้างความสะกดตาและเรียกร้องความสนใจจากผู้รับสาร จนกล่าวได้ว่าเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของวินทร์ เลียววาริณ และวินทร์ได้กล่าวถึงปัจจัยเกี่ยวกับการนำเสนองานเขียนที่ต่างไปจากรูปแบบเดิมไว้ในบทความเกี่ยวกับชีวประวัติของตนว่า

การทำงานในนิวยอร์ก บวกกับการทำงานสายโฆษณาและออกแบบทำให้ผมตั้งคำถามกับตัวเองว่า จำเป็นหรือที่จะต้องเขียนหนังสือตามแนวทางมาตรฐาน? เป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะสร้างสรรค์งานในรูปแบบลูกผสมและก้าวไปสู่สายทางใหม่ ๆ หรืออย่างน้อยก็ไร้กฎเกณฑ์ใด ๆ มาบังคับ

นั่นคือที่มาของการทำงานแบบที่ภายหลังผมเพิ่งรู้ว่าเป็นแนวที่เรียกว่า experimental (แนวทดลอง) ความจริงผมไม่เคยให้ความสนใจว่างานที่จำกัดเป็นงานตระกูลใด เรียกว่าอะไร ผมรู้แต่ว่าเพียงทำในสิ่งที่อยากทำ ผสมผสานงานเขียนกราฟิก เป็นอิสระจากกฎเกณฑ์การเขียนหนังสือทั้งหลายและก็สนุกกับมันมาก

(เดินไปให้สุดฝัน : 2551)

จากบทความเกี่ยวกับชีวประวัติของวินทร์ เลียววาริณนี้แสดงให้เห็นว่า การทำงานในสาขาโฆษณามาก่อนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลต่อวิถีคิดของวินทร์ เลียววาริณในการนำเสนองานเขียนที่แตกต่างไปจากวรรณกรรมแบบเดิม และสามารถสร้างจุดเด่นใหม่ ๆ ในงานวรรณกรรมไม่ว่าจะเป็นรูปแบบหรือกลวิธี เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน โดยปรากฏผ่านในงานเขียนหลายเล่ม เช่น รวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน วันแรกของวันที่เหลือ** และ **โลกด้านที่หันหลังให้ดวงอาทิตย์** รวมบทความหรรษาคดีเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** หรือหนังสือรวมเรื่องสั้น เรื่อง **บ้านน้ำเป็นตัว** เป็นต้น

จากภูมิหลังทางการศึกษาและประวัติการทำงานของวินทร์ เลียววาริณนั้น จะเห็นได้ว่า ภูมิหลังของวินทร์ เลียววาริณในด้านการเรียนและการทำงานนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่องานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ ทำให้วินทร์ เลียววาริณมีมุมมองในการนำเสนอที่แตกต่างจากนักเขียนคนอื่น ๆ เนื่องจากพื้นฐานทางการศึกษาและการทำงาน การคิดค้นกลวิธีใหม่ ๆ เสมอหรือเรียกว่าพยายามสร้างสรรค์งานเขียนที่แปลกไปจากรูปแบบเดิม เพราะถือว่าเป็นจุดดึงดูดที่ทำให้ผู้คนหันมาสนใจติดตามวรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณมากขึ้นนั้น สามารถกล่าวได้ว่าวินทร์ เลียววาริณสร้างงานโดยอิงหลักความต้องการของผู้อ่านเช่นเดียวกับการโฆษณาที่ต้องคำนึงถึงตลาดผู้บริโภคเช่นกัน

2. ความถนัดและความสนใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนอย่างหนึ่ง คือ ความถนัดและความสนใจส่วนตัวของนักเขียน ความถนัดและความสนใจส่วนตัวนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้นักเขียนนำเสนองานเขียนในแบบที่ตนเองชื่นชอบและสนใจศึกษาหาข้อมูลใหม่เกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจอยู่เสมอ การศึกษาหาข้อมูลใหม่ ๆ นี้ทำให้นักเขียนมีกรอบความคิดที่กว้างขึ้นและสามารถทำให้นักเขียนสามารถพัฒนาแนวคิดต่อยอดไปจากแนวคิดเดิมได้ ความถนัดและความสนใจก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเริ่มต้นนำเสนอ

เขียนและพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเช่นกัน โดยสามารถแบ่งปัจจัยที่มีผลต่องานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่เกิดจากความถนัดและความสนใจได้ 3 ประเภtdังต่อไปนี้

2.1 ศิลปะ

2.2 วรรณกรรม

2.3 วิทยาศาสตร์

2.1 ศิลปะ

วินทร์ เลียววาริณมีความสนใจเกี่ยวกับศิลปะตั้งแต่เด็กโดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวไว้ในบทความเกี่ยวกับชีวประวัติของตนเอง ดังต่อไปนี้

ผมเริ่มสนใจวาดเขียนอย่างจริงจังตอนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูสอนวิชาวาดเขียนผมให้วาดรูปปลาเป็นงานชิ้นแรก ผมวาดด้วยสีน้ำอย่างสุดฝีมือ หน้าตาของปลาดูมันคงไม่ ชี้ให้เร่่งเพราะครูเขียนคำชมและคำแนะนำสองสามประโยค แม้ไม่ได้คะแนน 10/10 หรือ 9/10 แต่ก็สร้างกำลังใจให้แก่เด็กป.6 คนหนึ่งอย่างใหญ่หลวง

(เดินไปให้สุดฝัน : 2551)

จากความสนใจทางด้านศิลปะตั้งแต่วัยเด็กนี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณได้เลือกศึกษาต่อทางด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ในเวลาต่อมา และทำให้วินทร์ เลียววาริณมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะในหลายแขนงและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานเขียน และเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นนำเสนองานเขียนโดยมีศิลปะประกอบ

งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณหลายเล่มมีการนำเสนอโดยใช้หลักทัศนศิลป์มาประกอบ โดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณได้นำมาใช้เป็นส่วนประกอบเพื่อให้งานเขียนเกิดความโดดเด่นแปลกตาแต่ในช่วงต่อมามีวินทร์ เลียววาริณได้นำการใช้ทัศนศิลป์เหล่านั้นมาเป็นส่วนสำคัญในการเล่าเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิดหลักของเรื่องควบคู่กับภาษา ยกตัวอย่างเช่น การนำภาพทัศนศิลป์มาเป็นส่วนหนึ่งในการเล่าเรื่องในรวมเรื่องสั้นแนวทดลองเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** หรือการใช้ภาพสเก็ตช์วิถีชีวิตชาวบ้านที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **บางกะโพ้ง** ที่วินทร์ เลียววาริณได้นำรูปสเก็ตช์เหล่านั้นมาประกอบเพื่อสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้ความสนใจทางด้านศิลปะและความชื่นชอบงานเขียนที่เรียกว่า นิยายภาพ ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** ในช่วงที่สามตามแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณเกี่ยวกับการนำเสนองานเขียนผสมผสานศิลปะหลายแขนงเข้าด้วยกันโดยไม่แยกประเภท วินทร์ เลียววาริณได้นำนิยายภาพของจุก เบี้ยวสกุล หรือ จุลศักดิ์ อมรเวช มา

นำเสนอใหม่ในรูปแบบนวนิยายเกี่ยวกับปัญหาเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันเรื่องขึ้นใหม่และใช้นิยายภาพซึ่งมีลักษณะเป็นภาพการ์ตูน มาผสมผสานในการนำเสนอโดยใช้แทนภาพในฝันของตัวละครแทนการเขียนบรรยายเพียงอย่างเดียว

2.2 วรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อนักเขียน เนื่องจากนักเขียนส่วนใหญ่มักเป็นนักอ่านมาก่อน ความสนใจทางด้านวรรณกรรมมักเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้นักอ่านนำเสนองานเขียนในแบบที่ตนเองสนใจหรือต้องการ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงความสนใจของตนเองต่องานวรรณกรรมไว้ว่า

ทางไปห้องสมุดประชาชนที่สร้างใหม่ต้องขึ้นสะพานข้ามทางรถไฟ การปั่นจักรยานขึ้นสะพานลอยไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับเด็กซีโรค ผอมแห้งแรงน้อย เพราะหยุดปั่นไม่ได้จนกว่าจะถึงยอดสะพาน แต่ความเหนื่อยจากการปั่นจักรยานขึ้นสะพานวันละสองรอบ ไม่อาจหยุดความอยากอ่านนิยายได้ จะหายเหนื่อยและร่าเริงเป็นพิเศษหากเป็นวันที่ได้ยืมหนังสือของนักเขียนคนโปรด เนื่องจากบ่อยครั้งต้องคอยควานาน

สถานที่ที่นักร้องทำให้ผมรู้จักนวนิยายเดินป่าอย่าง ล่องไพร ของ น้อย อินทนนท์, นิยายป่าของ ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์, เพชรพระอุมา ของพนมเทียน รู้จักนิยายทั้งสั้นและยาวของหลวงวิจิตรวาทการ เช่น พานทองรองเลือน, กุหลาบเมาะลำเลิง, หัวรักเหวลึก ฯลฯ ชุดเหมือนแร่ของอาจินต์ ปัญจพวรรณ์, เรื่องสั้นของ มนัส จรรยงค์, นิยายลูกทุ่งของ ไม้ เมืองเดิม, นิยายบู๊ของ เสก ดุสิต, ส.เนาวราช ฯลฯ...

(เดินไปให้สุดฝัน : 2551)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าวินทร์ เลียววาริณเป็นนักอ่านมาก่อนและสนใจวรรณกรรมหลากหลายประเภท นอกจากวรรณกรรมไทยแล้ววินทร์ เลียววาริณยังได้แสดงให้เห็นถึงความสนใจในวรรณกรรมต่างประเทศไว้ด้วยเช่นงานเขียนของ อาร์เธอร์ ซี. คลาร์ค, เฮอรั่ม เฮสเส, โอ'เฮนรี่, แก้วเล้ง หรือกิมย้ง เป็นต้น ความเป็นนักอ่านนี้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการนำเสนองานเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ เช่น การนำเสนองานเขียนแบบหักมุม เรื่อง **สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง** ซึ่งเป็นกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณชอบและได้แรงบันดาลใจมาจากการเขียนของโอ'เฮนรี่ โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวไว้ในคำอุทิศของหนังสือเรื่องนี้ด้วย หรือการนำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์ที่เข้าใจง่ายจาก อาร์เธอร์ ซี คลาร์คในเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว และ จรูญจรัสศรีสมิพรพร พรางพร้อย** เป็นต้น

นอกจากความสนใจในวรรณกรรมจะเป็นปัจจัยให้วินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นนำเสนองานเขียนแล้วในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณยังได้นำเสนอวรรณกรรมล้อ ซึ่งเป็นรูปแบบวรรณกรรมตะวันตกไว้ในนวนิยายเรื่อง **ผู้ชายคนที่ตามรักเธอทุกชาติพิมพ์ครั้งที่ 85** ที่มีเนื้อหาล้อเลียนวงการวรรณกรรม

โดยตรง กล่าวถึงหนังสือและนักเขียนที่ได้รับความนิยมว่าที่มาของหนังสือเหล่านั้นเกิดในประเทศไทย โดยคนไทยเป็นคนคิด การถ่ายทอดเนื้อหาของวรรณกรรมลือนี้ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความรู้ถึงวรรณกรรมต้นฉบับเป็นอย่างดีจึงสามารถนำมาเขียนเป็นวรรณกรรมลือนได้ แสดงให้เห็นถึงความรู้และความสนใจในงานวรรณกรรมโดยไม่จำกัดประเภทของวินทร์ เลียววาริณจนและนำความสนใจเหล่านั้นมาถ่ายทอดเป็นเรื่องราวใหม่

เนื่องจากพื้นฐานการเป็นนักอ่านมาก่อนนี้ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนหลายประเภทและพัฒนางานเขียนให้มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ ความสนใจทางด้านงานวรรณกรรมนี้ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีความหลากหลายไม่ได้นำเสนองานเขียนแต่เพียงประเภทเดียว

2.3 วิทยาศาสตร์

ความรู้ความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์ตั้งแต่ในช่วงแรกของการเขียน โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์ไว้ว่า

จำได้ว่าตอนเด็ก ผมอ่านนิยายเหล่านั้นอย่างสนุกสนานและตื่นตันทึ่งไม่ลง จันตรี ศิริบุญรอด สร้างโลกใหม่ให้เด็กสมัยนั้น เป็นบ่อจินตนาการบ่อใหญ่ในยุคที่เครื่องรับโทรทัศน์ยังเป็นสิ่งที่มีอยู่น้อยในครัวเรือนหนังสือของ จันตรี ศิริบุญรอดนี่เองที่ทำให้ผมชอบนอนฝันมาตั้งแต่เด็กและเป็นการปลูกฝังการอ่านไปโดยปริยาย

ผมเชื่อมั่นในพลังของนิยายวิทยาศาสตร์อย่างยิ่ง นิยายวิทยาศาสตร์ที่ดีแต่ละเรื่องเป็นอาหารที่อุดมแร่ธาตุทางปัญญา สร้างวิสัยทัศน์ให้รู้จักมองโลกในแง่กว้างไกล สอนให้มนุษย์รู้จักเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ สอนให้รู้จักสงบเสงี่ยมและรักสันติ

(เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว : 2545)

คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความสนใจในวิทยาศาสตร์ของวินทร์ เลียววาริณและเชื่อว่าวิทยาศาสตร์สามารถเสริมสร้างความรู้และวิสัยทัศน์ให้ผู้อ่านได้ และแนวคิดนี้เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนองานเขียนแนววิทยาศาสตร์ตั้งแต่ในช่วงแรกโดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว** และพัฒนามาเป็นงานเขียนแนววิทยาศาสตร์ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในปัจจุบัน และสามารถนำมาปรับใช้หรือพัฒนาให้เป็นไปได้จริงมากขึ้นในงานเขียนช่วงที่สาม คือ รวมเรื่องสั้นเรื่อง **จุลจุลรัศมีพราว พรางพร้อย** ที่เน้นแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่มากกว่านำเสนอจินตนาการเพียงอย่างเดียว เช่นที่ปรากฏ

ในเรื่อง *ผีเสื้อและดอกไม้ไฟ* ที่กล่าวถึงการตัดแต่งพันธุ์กรรมแบบที่เรีเพื่อใช้ในการตรวจหาวัตุ
ระเปิดและผลกระทบจากสงคราม เป็นต้น และวินทร์ เลียววาริณยังได้นำเสนอนวนิยายเรื่อง *บาง
กระไฟ้ง* ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์กับวิถีชีวิตคนในชนบทของประเทศไทยเองและ
ได้อธิบายหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันไว้ เช่น การปรับเปลี่ยนพันธุ์กรรม
ผลไม้โดยตัดแต่งสายพันธุ์เข้ากับสายพันธุ์ท้องถิ่นเพื่อให้ต้นไม้แข็งแรงขึ้น หรือเพื่อให้ได้สีของ
ผลไม้ตามที่ต้องการ เป็นต้น

จากการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเกี่ยวกับวิทยาสตรนั้นจะเห็นได้ว่า
ปัจจัยที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนแนววิทยาสตรนั้นเริ่มมาจากความสนใจ
ส่วนตัวและเห็นว่างานเขียนแนววิทยาสตรปรากฏไม่มากนักในวงการวรรณกรรมไทย ทำให้
วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนแนววิทยาสตรในช่วงที่หนึ่ง และวินทร์ เลียววาริณยังได้
นำเสนอแนวคิดทางวิทยาสตรโดยนัย และนำเสนองานเขียนแนววิทยาสตรอีกครั้งในช่วงที่
สาม โดยสอดแทรกความรู้และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับความเป็นจริงใน
ปัจจุบันมากขึ้นและหันมาถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ความรู้ทางวิทยาสตรเพื่อให้เกิดการ
พัฒนาที่ผู้อ่านสามารถนำไปแนวทางที่ปฏิบัติได้จริง แทนการนำเสนอโดยใช้จินตนาการเพียง
อย่างเดียวมานำเสนอไว้ในเรื่องสั้นและนวนิยายวิทยาสตรเหล่านั้นอีกด้วย

3.บริบททางสังคมและการเมือง

บริบททางสังคมปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำเสนองานเขียน เนื่องจากนักเขียนมัก
นำประเด็นทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางสังคมมานำเสนอ เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยวิทย์ ศิวะศรียานนท์ ได้กล่าวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสังคมนักเขียนและ
วรรณกรรมไว้ว่า

ก็ถึงจะเป็นคนเดียวก็เปรียบเหมือนสามคน คือ นอกจากเป็นนักประพันธ์ ช่างแต่งหนังสือแล้ว
ยังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นสมัยนั้น และเป็นพลเมืองอีกด้วย เนื่องจากสาเหตุนี้นอกจากจะต้อง
สังวรในอาชีพประพันธ์ของคนในฐานะที่เป็นกวีแล้ว ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของคนสมัยนั้น ก็ย่อมจะทำ
เอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสียกับเหตุการณ์ที่ตนเห็นตำตาประจักษ์อยู่แก่ใจหาได้ไม่ และในฐานะที่เป็น
พลเมืองอีกเล่า ก็จำต้องใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมือง ความเคลื่อนไหวของประเทศชาติ ตลอดจนของ
ชนชั้นและอาชีพที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งอีกด้วย

(วิทย์ ศิวะศรียานนท์ : 2544)

จากคำอธิบายนี้จะเห็นได้ว่า ปัจจัยทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการนำเสนองานของนักเขียนเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นมักส่งผลกระทบต่อนักเขียน และผลักดันให้นักเขียนออกมานำเสนอข้อคิดเห็นต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย ปัจจัยทางสังคมนั้นมีอิทธิพลต่องานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเช่นกัน โดยวินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดสภาพสังคมและความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ในทุก ๆ ช่วงของงานเขียน ทั้งความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดผลกระทบกับคนในทุกชนชั้นโดยปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นหลายเรื่อง เช่น *ปทานุกรมชีวิต: ฉบับชนชั้นกลาง* กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชนชั้นกลางในกรุงเทพฯ ฯ หรือในเรื่อง *เรื่องของผมกับพ่อ* ที่วินทร์ เลียววาริณบรรยายเกี่ยวกับสภาพชีวิตของชนชั้นล่างเปรียบเทียบกับชนชั้นสูง เป็นต้น โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับบริบททางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับการนำเสนอรวมเรื่องสั้นเรื่อง *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* ไว้ดังต่อไปนี้

ถาม : บริบทแวดล้อม (เช่นการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม ฯลฯ) ส่งผลต่อการเขียนเรื่องสั้น *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* แต่ละเรื่องของท่านหรือไม่/ อย่างไร

ตอบ : โดยทั่วไปแล้ววรรณกรรมมักสะท้อนสังคม ตลอดจนด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ไม่ว่าโดยเจตนาของผู้เขียนหรือไม่ รวมเรื่องสั้นเรื่อง *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* เป็นการเสนอแนวคิดของปัญหาสังคมในมุมมองที่กว้างกว่าหรือในอีกมุมหนึ่ง นั่นคือการย้อนไปถึงต้นกำเนิดของคน จักรวาล ซึ่งทำให้เห็นว่าปัญหาของคนหรือสังคมหนึ่งๆนั้นมีความลึกซึ้งมากกว่าปัญหาของปัจเจกหรือสังคมนั้นๆเท่านั้น การมองมุมนี้ทำให้เรื่องสั้นไม่ได้สะท้อนสังคมทั้งหมด เพราะหลายเรื่องเป็นการมองสภาวะความเป็นคนมากกว่า เช่น กระดาษเช็ดเนียงริมหน้าต่าง ชู้ เพชฌฆาต แม้กระทั่งใน *การหนีของราชโกลาสนา* ของราชบุรินทร์ เอกเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการสะท้อนเรื่องราวทางการเมืองที่เกิดขึ้นในไทย แต่จริงๆแล้วแสดงความเป็นมนุษย์มากกว่า

(วินทร์ เลียววาริณ : 2547)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า บริบททางสังคมเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียน นอกจากนั้นคือการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์และความคิดของมนุษย์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ

นอกจากสภาพสังคมแล้ว ปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่นักเขียนมักถ่ายทอดทัศนะของตนเองต่อสภาพสังคมและความเปลี่ยนแปลงไว้ในงานเขียน ดังปรากฏอยู่ในการนำเสนอค่านิยมวัตถุนิยมหรือความฟุ้งเฟ้อของเยาวชนและวัยรุ่นที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนช่วงที่ 2 หรือมุมมองต่อปัญหายาเสพติดที่ขยายตัวสู่กลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้นในช่วงที่ 2 และการกล่าวถึงเยาวชนที่เปลี่ยนจากผู้เสพเป็นทั้งผู้เสพและผู้ขายในช่วงที่ 3 เป็นต้น

วินทร์ เลียววาริณนำมาเสนอในงานเขียนโดยหยิบยกประเด็นที่ถกเถียงกันในสังคม เช่น อิทธิพลของสื่อมวลชนที่เข้ามามีบทบาทในสังคมและมีอำนาจชี้นำสังคมได้มากขึ้น ได้ถ่ายทอดเป็นประเด็นผ่านแนวคิดหลักและกลวิธีในการนำเสนอ เช่นในเรื่อง *กระดาศชาวกับดาวหมึก* ที่กล่าวเกี่ยวกับการใส่สีข่าวให้มีสีสันเพื่อต้องการดึงดูดผู้อ่าน หรือเรื่อง *หมึกหยดสุดท้าย* ที่กล่าวเกี่ยวกับการประกาศรางวัล และการนำเสนอข่าวจากสื่อในปัจจุบันว่าเป็นเหมือนการประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่งที่ทำให้หนังสือที่ได้รับรางวัลได้รับความนิยม เพราะอิทธิพลของสื่อและรางวัลมากกว่าคุณภาพของหนังสือเพียงอย่างเดียว นอกจากการถ่ายทอดแนวคิดที่เกิดจากบริบททางสังคมแล้ว วินทร์ เลียววาริณได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในงานเขียนช่วงที่ 2 โดยปรากฏในรูปแบบการโฆษณาที่เข้ามามีบทบาทต่อคนในสังคมมากขึ้น โดยปรากฏอยู่ในงานเขียนเช่นเรื่องสั้นเรื่อง *หลังอานคลาสสิกฟายด์* ที่กล่าวถึงการเมืองว่าเป็นเหมือนธุรกิจอย่างหนึ่ง โดยใช้การเลียนแบบโฆษณาทางานในหนังสือพิมพ์มาเป็นกลวิธีในการนำเสนอ

กระแสความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองถือเป็นบริบททางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่องานเขียนทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสนใจส่วนตัวและความคับข้องใจหรือไม่เห็นด้วยกับการทำงานของข้าราชการเกี่ยวกับการบริหารประเทศทำให้วินทร์ เลียววาริณมักจะกล่าวถึงการทำงานของข้าราชการและนักการเมืองในเชิงเสียดสีล้อเลียนเพื่อให้เกิดความตลกขบขันเช่น รวมเรื่องสั้นเรื่อง *หลังอานบุรี* ที่วินทร์ เลียววาริณได้กล่าวเกี่ยวกับเมืองสมมุติที่ชื่อว่าหลังอานบุรี ซึ่งเป็นเมืองที่มีสุนัขปกครองแต่ได้สะท้อนสภาพการเมืองและนักการเมืองไทยไว้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ในเรื่อง *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน* วินทร์ เลียววาริณก็ได้สะท้อนแนวคิดต่อการเมืองเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองในประเทศไทยไว้ และได้สอดแทรกประเด็นเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ทางการเมือง อำนาจของผู้นำและการแสดงออกของประชาชนเหล่านี้ เป็นต้น เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อสภาพการเมืองนี้และแสดงให้เห็นว่า การเมืองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณด้วยเช่นกัน

ภาพสะท้อนทางสังคมที่ปรากฏในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณในทุกช่วงนั้นแสดงให้เห็นว่าบริบททางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

5. ปรัชญาความคิดจากตะวันตก

ปรัชญาความคิดแบบตะวันตกในที่นี้ หมายถึง หลักการและวิธีคิดในแบบตะวันตกที่เน้นถึงการหาเหตุและผลมาอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเหตุผลที่นำมาอธิบายนั้นต้องมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือมารองรับ ปรัชญาความคิดแบบตะวันตกในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณนั้นมักจะ

ถ่ายทอดโดยผ่านการตั้งคำถามกับที่มาหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวของมนุษย์และหาคำตอบที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุนแนวคิดนั้น

ทั้งนี้การที่วินทร์ เลียววาริณได้ใช้ชีวิตในต่างประเทศช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทำให้วินทร์ เลียววาริณมีมุมมองที่หลากหลายทั้งหลักการคิดแบบตะวันตกและหลักการคิดแบบตะวันออก ซึ่งวินทร์ เลียววาริณได้นำแนวคิดบางส่วนมาถ่ายทอดในวรรณกรรม เช่น การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนกับสิ่งรอบตัวของคนในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** ที่วินทร์ เลียววาริณได้ตั้งคำถามถึงการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์โดยวินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดแนวคิดตะวันตกโดยการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ เช่น

ถ้าเช่นนั้นชีวิตเราคืออะไร และทำไมต้องมีสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน? เราต่างถูกลิขิตมาด้วยพิมพ์เขียวชีวิตเรียบร้อยแล้วหรือไม่? มนุษย์และจักรวาลมีเหตุผลในการดำรงอยู่หรือไม่?

คำถามอันโดยแบบนี้อาจไม่มีประโยชน์อันใด หากเราพยายามรู้ที่มาของจักรวาลเพื่อตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับความเชื่อต่าง ๆ หรือเพื่อรองรับสิ่งที่เราอยากเชื่อ แต่การมองภาพในแง่ขององค์รวมจากระดับของจักรวาลอาจทำให้เราเข้าใจชีวิตบนโลกได้ดีขึ้น

(สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน : 2542)

การตั้งคำถามและพยายามหาคำตอบของวินทร์ เลียววาริณในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** นี้วินทร์ เลียววาริณที่พยายามอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือข้อสงสัยด้วยเหตุผลและใช้วิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ที่ใช้การตั้งข้อสังเกต และหาข้อมูลตามหลักความจริงและน่าเชื่อถือมารองรับมาช่วยในการหาคำตอบ โดยสามารถสามารถแยกปรัชญาแนวคิดแบบตะวันตกในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้ดังต่อไปนี้

- แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตใต้สำนึกของมนุษย์
- แนวคิดเกี่ยวกับเจตจำนงอิสระและกฎเกณฑ์ทางสังคมของมนุษย์
- ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน
- ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งรอบตัวอื่น ๆ

แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตใต้สำนึกของมนุษย์

แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตใต้สำนึกของมนุษย์นี้ วินทร์ เลียววาริณได้นำมากล่าวถึงในประเด็นกล่าวเกี่ยวกับสิ่งเร้าจากภายใน โดยกล่าวถึงสัญชาตญาณพื้นฐานของมนุษย์เช่น ความกลัว ความต้องการทางเพศและการเอาตัวรอด หรือการโกหก และได้ถ่ายทอดแนวคิดนี้ผ่านเรื่อง

สั้นหลายเรื่องทั้งในรวมเรื่องสั้น **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** เรื่อง **ตู้ คำให้การ และภาระหนี้ของราชโลก** สามใบของราษฎร์ เอกเทศ หรือเรื่อง **ปรัชญาหน้ากระจก** ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **หนึ่งวันเดียวกัน** ซึ่งเรื่องสั้นที่กล่าวมานี้ มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นไปตามสัญชาตญาณพื้นฐานนั้น

โดยในเรื่อง **สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน** วินทร์ เลียววาริณได้ใช้หลักการหลายอย่างเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ เช่น แสดงแนวคิดโดยใช้หลักจิตวิทยาประกอบ เพื่อหาคำตอบของพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ และวินทร์ เลียววาริณได้พัฒนาแนวคิดต่อมาในช่วงที่สามโดยปรากฏในรวมบทความเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ซึ่งวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงจิตใต้สำนึกของมนุษย์เกี่ยวกับการสืบทอดสายพันธุ์ของมนุษย์ในบทความเรื่อง **แรงสืบทอด** และประเด็นเกี่ยวกับความรักที่เกิดจากสัญชาตญาณของมนุษย์ และกล่าวถึงวิวัฒนาการของมนุษย์ในการสืบทอดเผ่าพันธุ์ตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน โดยการถ่ายทอดแนวคิดในเรื่องแรงสืบทอดนี้เป็นการแสดงแนวคิดเชิงปรัชญาตะวันตกถึงที่มาของมนุษย์และวิวัฒนาการของมนุษย์ ที่วินทร์ เลียววาริณได้พัฒนาแนวคิดมาจาก แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งเร้าภายในของมนุษย์ในช่วงที่สอง นอกจากนี้วินทร์ เลียววาริณยังได้กล่าวถึง ความกลัวของมนุษย์โดยเชื่อมโยงให้เห็นว่า เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มนุษย์ เชื่อถือโซคลางและศาสนา โดยวินทร์ เลียววาริณได้กล่าวถึงไว้ในหนังสือรวมบทความเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ในบทความเรื่อง **หมู่หลงทาง** ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับ ความเชื่อเรื่องการบนบาน พระเครื่อง วิทยุญาณ หรือ สัตว์ประหลาดเป็นต้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์นี้เป็นการพัฒนาแนวคิดมาจากงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเอง และแสดงให้เห็นอิทธิพลเกี่ยวกับแนวคิดตะวันตกในด้านวิธีคิดและการหาคำตอบพร้อมแสดงคำอธิบายในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ

แนวคิดเกี่ยวกับเจตจำนงอิสระและกฎเกณฑ์ทางสังคมของมนุษย์

วินทร์ เลียววาริณกล่าวเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องเจตจำนงอิสระและกฎเกณฑ์ทางสังคมของมนุษย์วินทร์ เลียววาริณโดยแสดงแนวคิดว่า มนุษย์ในปัจจุบันมีข้อจำกัดที่สังคมสร้างขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสถานะภาพทางสังคม ระบบศีลธรรม ซึ่งแนวคิดเหล่านี้เกิดมาจากแนวคิดเกี่ยวกับคนและกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยปรากฏในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **ละครจริงในห้องขาวดำ** **กามสุขัลลิกานุโยค** **หุ่นกระบอก** และ **ภาพต่อที่ขาดหาย** เป็นต้น เรื่องสั้นเหล่านี้ วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่ถูกกำหนดโดยกฎเกณฑ์ทางสังคมให้ไม่สามารถแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมาได้ และต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับแม้จะต้องฝืนกับความต้องการของตนเอง ซึ่งวินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดตามหลักการคิดแบบ

ตะวันตกว่ามนุษย์ควรจะได้อิสรภาพตามความต้องการของตนเองมากกว่า ซึ่งจากแนวคิดนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนในช่วงที่สามเกี่ยวกับเจตจำนงอิสระ และกฎเกณฑ์ทางสังคมของมนุษย์อีกครั้งโดยปรากฏอยู่ในงานเขียนเรื่อง **โลกใบที่สองของโม** ที่วินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง การเลือกทางเดินชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการในตอนท้ายของเรื่อง หรือในเรื่อง **ฝนตกขึ้นฟ้า** ที่วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นการใช้ชีวิตที่แปลกแยกจากสังคมและเป็นปัจเจกของตัวละครแทนการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมผ่านตัวละคร เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

วินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และการอยู่ร่วมกันในสังคม และการแบ่งแยกระหว่างมนุษย์ด้วยกันไว้ตั้งแต่งานเขียนช่วงที่สองโดยปรากฏในเรื่อง **ผ้าเก่ากับปลาหูหนึ่งเข่ง** ที่กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องชาติและเผ่าพันธุ์ โดยวินทร์ เลียววาริณแสดงแนวคิดที่ว่า เชื้อชาติ นั้นเป็นเพียงสิ่งสมมุติอย่างหนึ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อต้องการสร้างเอกลักษณ์และความแตกต่างระหว่างมนุษย์ด้วยกัน จากแนวคิดนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณต่อยอดแนวคิดนี้เพิ่มเติมในช่วงที่สามโดยถ่ายทอดผ่านเรื่อง **สงครามยูริบ่า** ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง **จรรยาบรรณผู้มีพร่าพร้อย** ที่กล่าวถึงการแบ่งแยกดินแดนและขยายอาณาเขตในโลกอนาคต หรือในบทความเรื่อง **พระเจ้าไม่เล่นบอล** ในรวมบทความเรื่อง **ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล** ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับ สงครามและการต่อสู้ด้วยกิฬาของมนุษย์ ซึ่งวินทร์ เลียววาริณเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแบ่งแยกมนุษย์ออกจากกัน

ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งรอบตัวอื่น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับสิ่งรอบตัวเป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดไว้บ่อยครั้ง โดยวินทร์ เลียววาริณกล่าวถึง สัตว์ ธรรมชาติ และจักรวาล ว่ามีความเชื่อมโยงกัน ตามแนวคิดปรัชญาตะวันตกว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกมีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อกัน โดยในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณถ่ายทอดปรัชญาแนวคิดนี้ในเรื่อง เรื่องของ **พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด** ที่วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยยกตัวอย่างคนในสังคมในลักษณะของการให้ผลประโยชน์ต่อกัน และได้พัฒนาแนวคิดนี้ในช่วงที่สาม วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดนี้อีกครั้งในมุมมองที่กว้างขึ้น และตั้งคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับจักรวาล กำเนิดมนุษย์ หรือ กำเนิดโลก และ

นำเสนอผ่านบทความเรื่อง *เรามาจากไหน* ในรวมเรื่องสั้นเรื่อง *ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล* เป็นต้น

วินทร์ เลียววาริณได้แสดงให้เห็นปรัชญาแนวคิดแบบตะวันตกผ่านงานเขียนในช่วงที่ 2 และช่วงที่ 3 หลายเรื่อง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางแนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาตะวันตกที่เพิ่มขึ้นของวินทร์ เลียววาริณ และบางส่วนได้เป็นปัจจัยให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนต่อเนื่องมาจากการนำเสนองานเขียนในช่วงที่สอง เช่น โดยวินทร์ เลียววาริณใช้การตั้งคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นการตั้งคำถามโดยใช้หลักการคิดแบบตะวันตกและหาเหตุผลหลายแบบที่น่าเชื่อถือมารองรับหรือสนับสนุนแนวคิดนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่นในเรื่อง *ปลาที่ว่ายในสนามฟุตบอล* แต่ในรวมบทความเรื่องนี้มีความแตกต่างจากรวมเรื่องสั้นเรื่อง *สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน* คือ วินทร์ เลียววาริณไม่ได้สรุปผลของแนวคิดแต่กลับให้ผู้อ่านได้ตรองความคิดเหล่านั้นด้วยตนเองว่าต้องการจะเชื่อข้อมูลด้านใด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของวินทร์ เลียววาริณที่ไม่จำกัดกรอบความคิดของผู้อ่านด้วยความคิดของผู้เขียนแต่ได้ให้ผู้เขียนเลือกที่จะเชื่อด้วยตนเอง ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้เป็นการนำเสนอที่ให้อิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาแบบตะวันตก เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีผลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ โดยวินทร์ เลียววาริณมักจะตั้งคำถามและหาคำตอบโดยใช้หลักการของวิทยาศาสตร์ที่เน้นถึงการหาข้อมูลที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุน ข้อมูลที่นำมาสนับสนุนนั้นมักจะเชื่อมโยงกับศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ เช่น สังคมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ หรือ ศาสนาเข้าไว้ด้วยกันเพื่ออธิบายเหตุผลและแนวคิดเหล่านั้น และอภิปรายถึงสาเหตุความเชื่อเหล่านั้นตามหลักการและเหตุผลมากกว่าจะเชื่อตามกรอบความเชื่อเดิมที่เคยมีมา ซึ่งหลักการคิดแบบตะวันตกนี้สามารถแสดงให้เห็นพัฒนาการทางด้านแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณที่ต่อยอดมาจากแนวคิดเดิมที่เคยนำเสนอไว้ในช่วงก่อนหน้านี้ โดยวินทร์ เลียววาริณได้นำแนวคิดเหล่านั้นมากล่าวถึง และเพิ่มเติมเนื้อหาที่เกิดจากการพัฒนาความคิดของตนเองที่เกิดจากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นเข้าไปด้วย

จากการศึกษางานเขียนของวินทร์ เลียววาริณพบว่าปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณทั้งภูมิหลัง ความถนัดและความสนใจส่วนตัว ปัจจัยที่เกิดจากสภาพสังคมและการเมือง รวมถึงแนวคิดในเชิงปรัชญาที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียบเรียงความคิดของผู้เขียนเอง ซึ่งมีผลต่อการนำเสนองานเขียนและพัฒนาการทางงานเขียนที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงของวินทร์ เลียววาริณด้วยเช่นกัน ทั้งทางด้านแนวคิดที่มีความลึกซึ้ง

มากขึ้นและมุ่งสะท้อนความเป็นปัจเจกของบุคคลในสังคมปัจจุบันมากกว่าการนำเสนอความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพียงอย่างเดียว และกลวิธีที่มีความหลากหลายและไม่ยึดติดกับรูปแบบทางวรรณกรรม เช่น งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากระบบการการทำงานและแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณเองที่ต้องการจะนำเสนองานเขียนที่สร้างสรรค์โดยเน้นที่แนวคิดที่นำเสนอมากกว่ารูปแบบของวินทร์ เลียววาริณและเมื่อนำมาประกอบกับแนวคิดที่ลึกซึ้งจึงทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองจนเป็นที่จดจำจากนักอ่าน

บทที่ 7

สรุปและอภิปราย

การศึกษาพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ เป็นงานวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง วินทร์ เลียววาริณ ผลงานและบริบททางสังคม และศึกษาถึงพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณด้านแนวคิดและกลวิธี ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ จากผลงานที่ตีพิมพ์รวมเล่ม ตั้งแต่พ.ศ. 2535-2550 จำนวน 25 เล่ม ผลการศึกษาพบว่า วินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการทั้งทางด้านแนวคิดและกลวิธีโดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

สรุป

1.พัฒนาการทางด้านแนวคิด

วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานโดยสะท้อนภาพสังคมอย่างกว้าง ๆ ในช่วงแรกแสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงในสังคม กล่าวถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในช่วงเวลานั้น และเปลี่ยนแปลงมาสู่การสะท้อนจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในช่วงที่สอง และพัฒนาแนวคิดเพิ่มขึ้นในช่วงที่สามโดยชี้ให้เห็นว่าชีวิตมีทั้งด้านบวกและลบ ดีและไม่ดี อยู่ที่มุมมองของแต่ละคนว่าจะมองสถานการณ์เหล่านั้นในด้านใดเป็นการสะท้อนจากระดับสังคม มาสู่ระดับบุคคล

วินทร์ เลียววาริณสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองไว้มากที่สุดโดยปรากฏในงานเขียนทุกช่วง ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณได้เริ่มนำเสนอแนวคิดเพิ่มเติมจากงานเขียนในช่วงแรก บางแนวคิดเป็นผลมาจากสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น เช่นแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัวที่วินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นความเหินห่างในครอบครัวที่เกิดมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ และพัฒนาแนวคิดนี้ในช่วงที่สามโดยนำเสนอในอีกมุมมองหนึ่งว่าปัญหาครอบครัวนั้นอาจเกิดจากพฤติกรรมของคนในครอบครัวเอง เป็นการมองถึงพฤติกรรมมนุษย์มากกว่าสภาพแวดล้อมทางสังคม

นอกจากนี้วินทร์ เลียววาริณยังนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุนิยมที่เข้ามามีบทบาทมากในช่วงหลังโดยวินทร์ เลียววาริณเริ่มต้นนำเสนอไว้ในช่วงที่สองของงานเขียนและแสดงให้เห็นถึงกระแสนิยมที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงที่สามโดยวินทร์ เลียววาริณชี้ให้เห็นว่า กระแสวัตถุนิยมนั้นก่อให้เกิดสังคมแบบบริโภคนิยมและทำให้ผู้คนหลงติดกับสังคมบริโภคนิยมโดยไม่รู้ตัว

วินทร์ เลียววาริณได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในเชิงบวกไว้ในช่วงที่สองนี้เป็นครั้งแรกด้วยโดยวินทร์ เลียววาริณสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางแนวคิดจากการนำเสนอภาพสังคมมา นำเสนอแนวคิดในระดับปัจเจกบุคคลมากขึ้น โดยชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ควรจะมีมุมมองเชิงบวกในการ

ดำรงชีวิตและในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้แสดงแนวคิดนี้บ่อยครั้งโดยยกตัวอย่างถึงผู้ที่อาศัยมุมมองในเชิงบวกเอาชนะต่อขีดจำกัดของตนเองได้

แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นแนวคิดที่วินทร์ เลียววาริณนำเสนอไว้ในทุกช่วงของงานเขียน โดย วินทร์ เลียววาริณมีมุมมองว่าวรรณกรรมเป็นกิจกรรมทางความคิดอย่างหนึ่งที่สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาได้ โดยวินทร์ เลียววาริณได้แสดงความสนใจต่อกลวิธีทางวรรณกรรมตั้งแต่ในงานเขียนช่วงแรก และพัฒนาแนวคิดนี้ด้วยการนำเสนองานเขียนที่ใช้กลวิธีเชิงสร้างสรรค์อย่างหลากหลาย ในช่วงที่สองและในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณมีมุมมองต่องานวรรณกรรมว่าเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่งที่สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบได้อย่างไม่จำกัด และนักเขียนสามารถนำเสนอได้อย่างอิสระไม่มีกรอบกำหนด

วินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดต่อวิทยาศาสตร์ในงานเขียนช่วงแรกและนำเสนออีกครั้งในช่วงที่สามโดยแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในช่วงแรกนั้นวินทร์ เลียววาริณเน้นการนำเสนอวิทยาศาสตร์จินตนาการเป็นส่วนใหญ่ และในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณนำเสนอแนวคิดทางวิทยาศาสตร์อีกครั้งโดยในรูปแบบของวิทยาศาสตร์เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา สามารถประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตมากขึ้นและแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์ต่อศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ มากขึ้น

2. พัฒนาการทางด้านกลวิธี

วินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเขียนที่เกิดจากแนวคิดทางวรรณกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในช่วงแรกวินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนตามหลักการเขียนเป็นส่วนใหญ่ และใช้กลวิธีการเขียนแบบสร้างสรรค์มาเป็นส่วนเสริมเพื่อทำให้งานเขียนมีรูปแบบที่ต่างไป ในช่วงที่สองวินทร์ เลียววาริณเริ่มทดลองกลวิธีการเขียนอย่างหลากหลายรูปแบบและหลากหลายประเภท ทั้งการใช้วรรณรูป การใช้พยัญชนะและเครื่องหมาย การจัดหน้าและการตีพิมพ์ การใช้บทความเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่า การใช้ภาพประกอบ และการใช้รูปแบบการเขียนเชิงสื่อสารมวลชน ซึ่งกลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณนำมาใช้เหล่านี้บางส่วน วินทร์ เลียววาริณได้ผสมผสานกับกลวิธีทางหลักการทางวรรณกรรมแบบเดิม โดยมีจุดประสงค์เพื่อการแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอทางวรรณกรรมว่า การนำเสนอทางวรรณกรรมเป็นกิจกรรมทางปัญญาอย่างหนึ่ง ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้เขียนให้ผู้อ่านได้ขบคิดและหาความหมาย การนำเสนอทางวรรณกรรมนั้นสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบและควรมีความเหมาะสมกับพฤติกรรมการอ่านของคนในปัจจุบันด้วย ในช่วงที่สามวินทร์ เลียววาริณได้พัฒนาการนำเสนอทางวรรณกรรมทั้งรูปแบบและกลวิธีการนำเสนออย่างอิสระไม่ยึดติดอยู่กับกรอบและกฎเกณฑ์ในการเขียน แต่ได้เลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับแนวคิดที่ต้องการนำเสนอ

มากกว่า โดยวินทร์ เลียววาริณเชื่อว่าวรรณกรรมถือเป็นศิลปะสาขาหนึ่งทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณมีความโดดเด่นจากวรรณกรรมรูปแบบเดิมอย่างเห็นได้ชัด

3. ปัจจัย

จากการศึกษาพัฒนาการทางงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ สามารถสังเกตถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนองานเขียนของวินทร์ เลียววาริณได้ 4 ประการคือ 1.ภูมิหลัง จากการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ กราฟิก และการทำงานด้านโฆษณาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้วินทร์ เลียววาริณมีมุมมองด้านรูปแบบและองค์ประกอบของวรรณกรรมที่ต่างไปจากนักเขียนคนอื่น และได้นำพื้นฐานการคิดและการนำเสนอแบบสร้างสรรค์มาใช้ในการงานวรรณกรรม 2.ความถนัดและความสนใจ โดยวินทร์ เลียววาริณมีความถนัดและความสนใจต่อ ศิลปะ วรรณกรรมและวิทยาศาสตร์ ทำให้วินทร์ เลียววาริณนำเสนองานเขียนที่เกี่ยวข้องกับความถนัดและความสนใจบ่อยครั้ง 3.บริบททางสังคมและการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญในการนำเสนองานเขียนโดยวินทร์ เลียววาริณได้ถ่ายทอดแนวคิดต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมืองตลอดในทุกช่วงของงานเขียน 4.ปรัชญาความคิดแบบตะวันตก เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการนำเสนอโดยวินทร์ เลียววาริณมักแสดงแนวคิดโดยใช้การตั้งคำถามและหาเหตุผลมารองรับแนวคิดนั้น

อภิปรายผล

วินทร์ เลียววาริณ เริ่มต้นอาชีพนักเขียนในปี พ.ศ. 2535 ตลอดระยะเวลา 16 ปีที่ผ่านมา วินทร์ เลียววาริณมีผลงานที่โดดเด่นและได้รับรางวัลเป็นเครื่องยืนยันคุณภาพของงานเขียนอย่างมาก จนถึงปัจจุบันวินทร์ เลียววาริณ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอ ที่เกิดมาจากประสบการณ์ทางการเขียน งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณพัฒนาจากการสะท้อนสังคมมาสู่การสะท้อนพฤติกรรมของมนุษย์ที่ลึกซึ้ง ทำให้ผู้อ่านได้ขบคิดมากขึ้นทางด้านกลวิธีวินทร์ เลียววาริณได้เริ่มต้นงานเขียนโดยการใช้รูปแบบการเขียนตามหลักการเขียนวรรณกรรมโดยทั่วไป และเริ่มทดลองการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีพื้นฐานมาจากกลวิธีการเขียนทางวรรณกรรม จนไปสู่การนำเสนออย่างอิสระไม่ยึดติดกับกลวิธีการเขียนในที่สุด

วรรณกรรมของวินทร์ เลียววาริณแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทั้งทางด้านแนวคิดและทางด้านกลวิธีที่เกิดจากประสบการณ์ทางการเขียนที่มากขึ้น จากการสะท้อนภาพสังคมอย่างกว้าง ๆ และเนื้อหาที่ไถ่ถวิล มาสู่การสะท้อนพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป จากการแสดงแนวคิดระดับสังคมมาสู่ระดับบุคคล และจากการใช้กลวิธีทางวรรณกรรมในช่วงเริ่มต้นมาสู่การสร้างสรรค์กลวิธีอย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มผู้อ่านมากขึ้น

งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณจึงแสดงแนวคิดและมุมมองที่น่าสนใจตลอดมา มีการพัฒนาจากการกล่าวถึงสภาพสังคมโดยรวม มาเป็นมุ่งนำเสนอภาพสะท้อนของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ และพัฒนามาสู่การอธิบายปัญหา และวิเคราะห์ปัจจัยของปัญหาด้วยมโนทัศน์ของวิทยาศาสตร์ที่เน้นถึงการหาสาเหตุและผลที่ตามมาอย่างมีหลักการ วินทร์ เลียววาริณเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งรอบตัว ธรรมชาติ ปรากฏการณ์ทางสังคม ศาสนา เข้ากับความเป็นไปของชีวิต ทำให้มุมมองและแนวคิดของวินทร์ เลียววาริณคมคาย กระชับใจผู้อ่าน สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งในระดับกว้างและลึก โดยวินทร์ เลียววาริณได้แสดงความเห็นว่า แนวคิดคือส่วนสำคัญที่สุดของงานวรรณกรรมและได้ผสมผสานแนวคิดที่คมคายนี้เข้ากับกลวิธีการนำเสนอที่มีความโดดเด่น จนได้รับการกล่าวถึงมาโดยตลอด

ด้านกลวิธีทางการนำเสนอของวินทร์ เลียววาริณมีพัฒนาการตลอดทุกช่วงงานเขียน ซึ่งเกิดจากมุมมองที่มีต่องานเขียนว่า วรรณกรรมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ และถ่ายทอดเนื้อหาสาระเพื่อสร้างความบันเทิงให้ผู้อ่านได้ในเวลาเดียวกัน วินทร์ เลียววาริณได้เริ่มต้นนำเสนอวรรณกรรมที่มีความโดดเด่นด้านกลวิธีตั้งแต่ในช่วงแรก และพัฒนากลวิธีเหล่านั้นอย่างไม่หยุดนิ่งในทุกช่วงงานเขียน ทำให้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ไม่มีลักษณะการนำเสนอที่ตายตัว โดยวินทร์ เลียววาริณเชื่อว่ากลวิธีจะสามารถสนับสนุนเนื้อหาให้มีความโดดเด่นมากขึ้น และสามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจจากอุปลักษณะที่แปลกตาไปจากวรรณกรรมแบบเดิมได้ กลวิธีจึงถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณที่สร้างกลุ่มผู้อ่านให้ติดตามงานเขียนโดยตลอด

ผลงานในช่วง 16 ปี ที่ผ่านมามีสะท้อนทัศนคติของวินทร์ เลียววาริณว่าวรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงที่สามารถพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมไปตามกาลเวลา และนักเขียนสามารถเลือกกลวิธีนำเสนอได้อย่างอิสระเช่นเดียวกับศิลปินในสาขาอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้งานเขียนของวินทร์ เลียววาริณจึงเป็นวรรณกรรมที่มีเอกลักษณ์ ในเชิงความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย สร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่ผู้อ่านอยู่เสมอ

ทั้งนี้มิใช่อุปสรรคที่ว่า แม้ว่าวินทร์ เลียววาริณ จะเคยกล่าวไว้ว่าเนื้อหาสาระนั้นมีความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่วินทร์ เลียววาริณก็มุ่งพัฒนากลวิธีในเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องให้มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและใส่ใจในกลวิธีการนำเสนอไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเนื้อหาสาระ การเล่าเรื่อง คือ กลวิธีที่วินทร์ เลียววาริณเห็นว่าสามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้ดี และทำให้สารไปถึงผู้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่า วินทร์ เลียววาริณใช้กลยุทธ์ทางการตลาดมาปรับใช้ในการเสนองานวรรณกรรม ทำให้สามารถผลิต สร้างสรรค์ และนำเสนอผู้อ่านซึ่งเป็นเสมือนผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงใจ และได้รับความนิยมในเวลาอันรวดเร็ว

ผลงานของวินทร์ เลียววาริณ ได้รับการกล่าวถึงในวงกว้างและได้รับการวิพากษ์วิจารณ์หลายแง่มุมแสดงให้เห็นว่าผลงานของเขาสร้างมิติในวรรณกรรม จึงถือได้ว่าวินทร์ เลียววาริณเป็นนักสร้างสรรค์วรรณกรรมที่โดดเด่นคนหนึ่งในวงการวรรณกรรมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ พบประเด็นที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าต่อไปอีก ดังนี้

1. การสะท้อนแนวคิดเชิงปรัชญาในงานเขียนของวินทร์ เลียววาริณ
2. การนำเสนองานเขียนในเชิงสารคดีและบทความของวินทร์ เลียววาริณ
3. การนำเสนอเรื่องแนวสืบสวนสอบสวนของวินทร์ เลียววาริณ

บรรณานุกรม

- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2522). **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตรลดา สุวัติกุล (2526). **วรรณกรรมไทยร่วมสมัย**. นครปฐม: แผนกบริการกลาง สำนักงาน
อธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจตนา นาควัชร (2542). **ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี**. กรุงเทพฯ: ศยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2
- ชนิกานต์ กุ้เกียรติ (2540). การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ กฤษณา อโศกสินที่ได้รับรางวัล :
พัฒนาการด้านแนวคิด ตัวละครและกลวิธีการประพันธ์. ปรินูญานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย).
กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2548). อ่าน (ไม่) เอาเรื่อง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์
คบไฟ
- ตรีศิลป์ บุญขจร (2547). **นวนิยายกับสังคมไทย (2547:2525)**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงาน
วิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2547). “ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน นวนิยาย “ล้อ” การเมือง การเมือง “ล้อ”
ชีวิต”. 25 ปีชีวิต รวมบทวิจารณ์คัดสรร. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
ในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นฤมิตร สอดสุข (2547). “ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน: นวนิยายการเมืองในยุค Postmodern”.
25 ปีชีวิต รวมบทวิจารณ์คัดสรร. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นกป่า อุทยานย์. (2546). WIN.. or Lost. ผู้จัดการ. 8(2003).
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2543). **วิเคราะห์วรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: ศยาม. พิมพ์ครั้งที่ 3.
- ประจักษ์ ประภาพิตยกร (2522). **ความรู้พื้นฐานทางวรรณคดีและวรรณกรรมเอกของไทย**.
กรุงเทพฯ: ชินอักษรการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล (2522). **สายธารวรรณกรรม รวมบทวิจารณ์หนังสือและวรรณกรรม**.
กรุงเทพฯ: พี.พี.
- ไพลิน รุ่งรัตน์. (2550). กรณีศึกษาจากนวนิยายไทยร่วมสมัยหลัง พ.ศ. 2475. ปากไก่. กรุงเทพฯ:
2550.
- กัญญา กองทอง (2528). **ลักษณะ “ก้าวหน้า” ของเรื่องสั้นไทยช่วงพ.ศ. 2501-2516**.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภิญโญ กองทอง. (2541). เรื่องสั้นไทย พ.ศ. 2475-2510. วารสารของสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. 29: 153

ภิญโญ ไตรสุริยธรรมา. (2549). บทสัมภาษณ์. OPEN. 2549(กรกฎาคม).

มนสิกุล โอวาทเภสัชช์. (2540). “รายงานพิเศษ: เมื่อคำประกาศไรท์กลายเป็นโฆษณาชวนเชื่อ”.
เนชั่นสุดสัปดาห์. 6(19-25 กันยายน 2540)

ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ :

ราชบัณฑิตยสถาน

รินฤทัย สัจจาพันธุ์. (2541). เรื่องสั้นไทย พ.ศ. 2475-2510. วารสารของสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. 29: 67

รินฤทัย สัจจาพันธุ์. (2546). การประสานกลวิธีทางวรรณศิลป์และทัศนศิลป์
ในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ. ราชบัณฑิตยสถาน. 28 (4): หน้า 1172.

วนิดา บำรุงไทย (2542). ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. พิษณุโลก: ภาควิชาภาษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วัชร บัญจรรยา. (2545). วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเรื่องในงานเขียนของ วินทร์ เลียววาริณ.
ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิเชียร เกสรปทุม. (2546). ลักษณะคำประพันธ์ไทย. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

วิภา กงกะนั้นนท์ (2533). วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

วินทร์ เลียววาริณ. (2538). สมุดปกดำกับใบไม้สีแดง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

_____. (2538). เดือนช่วงดวงเด่นฟ้า ดาดาว. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2542). สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2544). หนึ่งวันเดียวกัน. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2545). ปีกแดง. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2545). หลังอานบุรี. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2546). ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2546). ปั่นน้ำเป็นตัว. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2546). อาเพศกำสรวล. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2547). พุ่มรัก พานสิงห์ / คดีผีนางตะเคียน. กรุงเทพฯ: 113.

_____. (2547). พุ่มรัก พานสิงห์ / ฆาตรกรรมกลางทะเล. กรุงเทพฯ: 113.

สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2547). 25 ปีชีไรต์ รวมบท

วิจารณ์คัดสรร. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2535). ว่าด้วยเรื่องสั้น “แนวทดลอง”. ฝนหยดเดียว รวมเรื่องสั้นแนวทดลอง
2535. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

สุภาพ พิมพ์ชน (2547) “มหรสพทางปัญญา”. 25 ปีชีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร. กรุงเทพฯ:
สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สุภาวดี พลชนะ (2547). การวิเคราะห์เรื่องสั้นของ วินทร์ เลียววาริณ อาเพศกำสรวลและ
สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). ปัตตานี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร. (2550). บันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุภาพ พิมพ์ชน. (2547). 25 ปีชีไรต์ รวมบทวิจารณ์คัดสรร. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและ
หนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.

อिरาวดี ไตลังคะ. (2546). ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อิงอร สุพันธุ์วนิช (2548). วิเคราะห์วรรณกรรมชีไรต์ (พ.ศ. 2524-2548). กรุงเทพฯ:
ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอรรณี สมสิทธิ์
วันเดือนปีเกิด	20 มิถุนายน 2525
สถานที่เกิด	อำเภอ เมืองยะลา จังหวัดยะลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4/113 คอนโดฝักข้าวโพด 1 ซอย รามคำแหง 40 ถนน รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา
พ.ศ. 2546	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาและวรรณคดีไทย จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ. 2551	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร